Q
133

Abafi-Aigner

Magyarország

lepkéi

ABAFI-AIGNER

MAGYARORSZÁG LEPKÉI

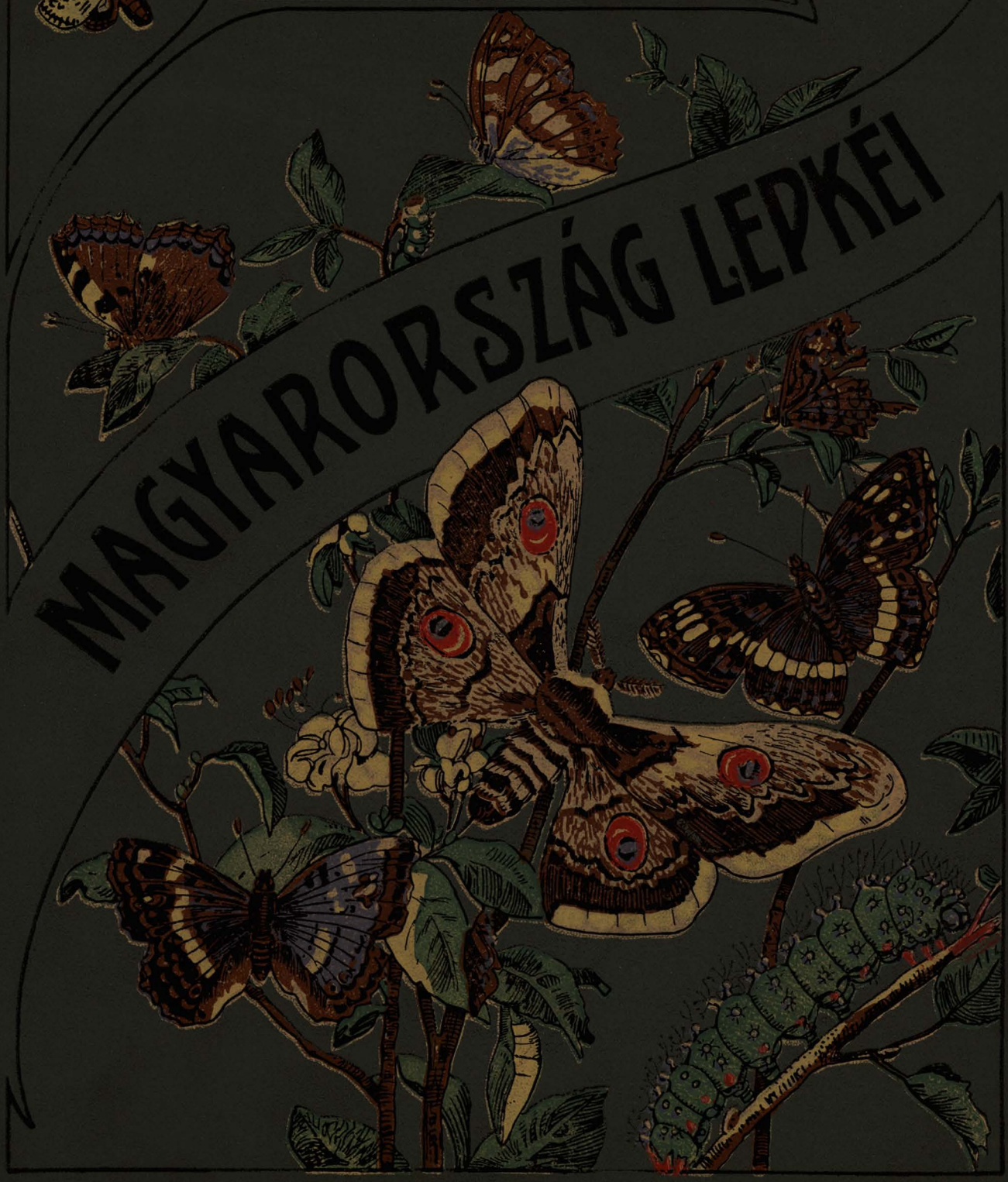

AZ ATHENAEUM R.T. KIADÁSA

A

31

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

OEE Könyvtár
ÁII.EII. 2018

4B1927.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

III/A-5

ABAFI AIGNER LAJOS

MAGYARORSZÁG LEPKÉI

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A KIRÁLYI MAGYAR TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT TÁMOGATÁSÁVAL

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

: 2927

MAGYARORSZÁG LEPKÉI

TEKINTETTEL EURÓPA TÖBBI ORSZÁGAINAK
LEPKE-FAUNÁJÁRA

A BERGE-FÉLE LEPKEKÖNYV KÉPEIVEL

A BERGE-FÉLE LEPKEKÖNYV NYOLCZADIK KIADÁSA ALAPJÁN

IRTA

ABAFI AIGNER LAJOS

A SZÖVEGET ÁTNÉZTE

DR HORVÁTH GÉZA

51 TÁBLÁN 935 SZINES ÉS 14 SZÖVEGKÖZTI KÉPPEL

BUDAPEST
AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT KIADÁSA
1907

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Budapest, az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

ELŐSZÓ.

Mindez ideig hiányzott irodalmunkban oly összefoglaló mű, mely a hazai lepkéket tüzetesen tárgyalja, pedig ilyenre, a lepkék kedvelőinek nagy számánál fogva, szükség van, nehogy azok továbbra is kénytelenek legyenek lepkéik meghatározásánál külföldi művekhez folyamodni.

Ennek a hiánynak pótlására vállalkozott a Kir. Magy. Természettudományi Társulat, a mennyiben megbizott engem azzal, hogy az immár nyolczadik kiadásban megjelent és művészies képekkel ellátott *Berge*-féle lepkekönyv (Schmetterlings-Buch. 8. Auflage. Stuttgart, 1899.) mintájára az összes magyarországi nagy-lepkéket felölelő kézikönyvet szerkeszszek, vagyis a nevezett művet, a hazai viszonyok szemmel tartásával, dolgozzam át magyarra.

Ehhez képest nem ragaszkodtam az eredeti mű szövegéhez, hanem azt ott, a hol szükségét láttam, rövidítettem vagy bővítettem, átalakítottam vagy helyesbítettem más művek, s a legújabb kutatások alapján. Szóval, tekintve hivatásos lepkészeink csekély és műkedvelő gyüjtőink nagy számát, művemet úgy állítottam össze, hogy annak első sorban az utóbbiak lássák hasznát, vagyis igyekeztem oly művet nyujtani, mely a kezdő lepke-gyüjtőnek biztos kalauzul szolgáljon a lepkék birodalmában, azonban egyúttal a haladottabb lepkész kivánalmait is kielégítse.

Erre való tekintettel a bevezető részben a lepke morphologiájából, életmódjából stb. csak annyit öleltem fel, a mennyit a tárgygyal komolyabban foglalkozónak okvetetlenül tudnia kell és a mennyinek tudása a kezdő gyüjtőre nézve is kivánatos.

A bevezetés második, gyakorlati részében, mely a lepkék fogását, tenyésztését, kikészitését és eltartását foglalja magában, lényegesebben eltértem a német munkától, a mennyiben itt csak oly eljárásokat, eszközöket, fogási és megölési módokat stb. ismertetek, a melyek mind sajátmagam, mind mások tapasztalata szerint beváltak.

A leíró részben, a családok és nemek jellemzésénél, valamint az egyes fajok leírásánál a legjellemzőbb bélyegekre szorítkoztam, mivel a hosszadalmas leírás a meghatározót éppen úgy zavarba ejti, mint a kelleténél rövidebb. Az ábrázolt fajok leírását mellőztem, mert a legjobb leírásnál is többet ér a jó ábra.

Minthogy azonban számos esetben kétség merülhet fel a rendestől eltérő lepkealakok hovátartozandóságára nézve, gondot fordítottam a rajzban vagy színben eltérő hazai példányok ismertetésére is, a mennyiben azokról tudomást szerezhettem. A lepke tudományos neve mellett sok esetben közöltem a magyar elnevezést is, ha az már ismeretes és haszná-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

latban van. Lehető pontossággal megjelöltem a lepkék és hernyók megjelenésének idejét is. Továbbá a legtöbb esetben feljegyeztem a lepkék méretét, valamint azt is, vajjon az illető faj az egész országban vagy csak bizonyos részében fordul elő. A fajok neveit általában kis betűvel írom s csak oly esetben használok nagy betűt, ha a név tulajdonnév, mythologiai név vagy pedig ha valamely növénynem neve után készült.

A hernyók tápláló növényeinek magyar nevét is felemlítem, hogy ezzel megkönnyítsem a hernyók felkutatását és tenyésztését.

A tápláló növények egy részét, a rajta élő hernyóval együtt, feltüntetik a remek kivitelű eredeti táblák. Ezek száma munkámban egygyel gyarapodott, mert be akartam mutatni azokat a jellemző hazai fajokat is, melyeknek ábrája az eredeti munkából hiányzik.

A táblák azon rendszer szerint vannak összeállítva, a melyet *Staudinger Otto* lepkekatalogusának második kiadása (1871.) megállapított, és melyet *Berge* műve is követ. Ezt a rendszert, minthogy a tábláknak, illetőleg azokon az ábráknak sorrendjét megváltoztatni nem lehetett, kénytelen voltam magam is követni. Mindazonáltal tekintetbe vettem, és a hol lehetett alkalmaztam is, az említett katalogus harmadik kiadásában (1901.) elfogadott új rendszert, mely különben az előbbit alaposan megváltoztatta. Az egész új rendszert mellőzendőnek véltem annál inkább, mert az, szerzőjének saját vallomása szerint is, csak ideiglenes.

Egyébiránt voltaképpen meglehetősen közömbös, hogy minő rendszer sorrendjében állítjuk fel a gyüjteményt; a fődolog az, hogy az egyes fajok helyesen legyenek meghatározva. Erre nézve pedig módot és alkalmat nyujt a jelen mű, mely mintegy 1500 fajnak leírását s ezek közűl 870 fajnak rajzát tartalmazza.

A szerző.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

BEVEZETÉS.

A lepke általában.

A lepke az ízeltlábú állatok közé, még pedig a rovarok osztályába tartozik. Az ízeltlábú állatok teste egymást követő részekből, gyűrűkből áll. A gerinczes állatok belső csontvázа hiányzik náluk; e helyett többé-kevésbbé kemény, többnyire szarúszerű chitin testtakarójuk, bőrük van, a melyet külső váznak vagy bőrváznak nevezünk, mert a puha, fehérszínű izmok erre tapadnak, s e szerint ez a magasabbrendű állatok belső csontvázát pótolja. Idegrendszerük apró ideg-duczok sorából áll, melyeket a testen végighúzódó két nagy idegfonat köt össze egymással. Vérük rendszerint fehér s a háton lefutó csatornában lüktet; idegrendszerük pedig a test hasoldalán fekszik.

A rovarok osztályába tartoznak mindazok az ízeltlábú állatok, a melyeknek kifejlődött állapotban három különböző részből: fejből, tor- és potrohból álló testük és hat lábuk van. Légcsövekkel lélekzenek, melyek a potroh mindkét oldalán apró nyilásokkal kezdődnek és számtalan águkkal a testet át meg átjárják. A rovaroknak rendszerint szárnyuk is van és mielőtt tökéletes alakjukban megjelennének, többféle átalakuláson esnek át.

A lepkék lényeges jellemvonása, hogy kifejlődött állapotukban szájszervük szívásra alkalmas és hogy négy, mindkét oldalon színes pikkelyekkel borított hártyás szárnyuk van. Ezért tudományos elnevezésük: *Lepidoptera* (a görög λεπις, pikkely és πτερόν, szárny szóból) és *Glossata* (a görög γλῶσσα, nyelv szóból). A régibb magyar szakirodalomban pedig a pikkelyszárnyúak vagy pödörnyelvűek nevet használták.

A szép alak, a pompás színek és változatos rajzolatok, valamint a levegőben és virágok körül való könnyed lebegés és szálldogálás mind olyan tulajdonságok, a melyek már régtől fogva a természet szépségei iránt fogékony emberek kedveltjeivé avatták a lepkéket. Alig akad ifjú, a ki e kedves állatkákat nem hajszolta vagy irántuk legalább is nem érdeklődött volna. Érettebb korában pedig nem egy férfi tért vissza ifjúkori szenvedélyéhez, s azt tudományos alapon folytatta, sőt akárhány egész életét a lepkék tanulmányozásának szentelte! Már az ó-korban magukra vonták a figyelmet a lepkék, és még inkább azok, csodálatos átalakulásai. A halhatatlanság jelképének tekintették őket, összehasonlítván a bábból kikelő lepkét a lélekkel, mely az élettelen testből a mennybe száll.

A lepke fejlődése.

A lepke szárnyas állapotát többszörös átalakulás előzi meg; három egészen különböző alakban jelenik meg az élet színpadán: először mint pete, majd mint puhabőrű, rágószervekkel bíró hernyó, végre mint chitinburkolatú báb, száj és helyváltoztató szervek nélkül. A bábból aztán mint röpülésre és szaporodásra alkalmas kész lepke kel ki. Növekedése csupán hernyó állapotára szorítkozik; a báb és lepke már egyáltalában nem növekszik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A pete.

A lepkék petéje igen különböző alakú, majd gömb-, félgömb- vagy tojásdad, majd hengeres, kúp- vagy hordóalakú stb. Így például az 1. ábra a *Pieris Napi* petéje, a 2. ábra a *Sphinx Ligustrié*, áttetsző embrióval, a 3. ábra a *Diphtera alpiumé*, s a 4—5. ábra az *Oeneis Aelloé*.

1. ábra.

2. ábra.

3. ábra.

A pete legfontosabb alkotórésze a csiraplazma, melyből az embrió fejlődik, és a szikanyag, mely a fiatal embrió táplálására való. Az egészet szilárd chitin-burok borítja, melynek felülete síma vagy egyenetlen; igen gyakran barázdás, vagyis mélyedések vannak rajta, a melyek felső végének közepéből indulnak ki s a pete oldalán úgy futnak le, mint a földgömbön a délkörök. A pete színe is különböző: zöld, sárga, kék, barna, szürke, többnyire zöldes vagy zöldesfehér, sok esetben foltokkal, sávokkal, reczés vagy egyéb rajzolatokkal díszített. Rokonfajok petéi, kivált az élesen jellemzett csoportokon belül rendszerint hasonlók.

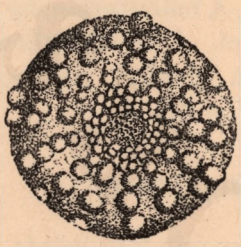
4. ábra

5. ábra.

A petéket a nőstény-lepke oly helyekre rakja, a hol a kikelő hernyó táplálékát könnyen megtalálja, leginkább magára a tápláló növényre, még pedig vagy egyenkint, vagy többesével, nem ritkán az egész petekészletet egyszerre. A peték olykor szabálytalan rakásban feküsznek, melyet a lepke faráról lehulló gyapjas szőrök borítanak, máskor pedig szabályosan egymás mellett álló sorokban vannak az ágak köré, vagy a levelek felületére erősítve.

Az idő, a mely alatt a csira kifejlődik, azaz a mig a petéből a hernyó kikel, különböző és főleg az évszakok szerint változó. A fejlődés nyáron gyorsabb, mint őszkor és télen. A fejlődés általában 1—4 hétig tart ama fajoknál, a melyeknek hernyói még ugyanazon évben elegendő táplálékot találnak; ellenben ama fajoknál, melyek petéiket későn rakják le, mikor már a hernyók tápláló növényei elszáradtak, vagy elfonnyadtak, csak a következő tavaszszal kelnek ki a hernyók nevezetesen akkor, a mikor tápláló növényük már levelet hajt.

Ha a kikelés időpontja elérkezett, akkor a fiatal hernyó, mely addig összegörbülten feküdt a petében, annak külső burkát átrágja, s ilyen módon kiszabadul belőle.

A hernyó.

A hernyó alakja és külső szervei. A hernyó teste általában megnyúlt hengerhez hasonlít, mely elül és hátul többnyire kissé megvékonyodik, alul pedig lapos, néha azonban tojás- vagy paizsalakú is lehet. A test 13, egymás mögé helyezett részletből áll, melyeket többé-kevésbbé mély bemetszések választanak el egymástól. Az első részlet a fej, a többi 12 részletet egyszerűen testgyűrűknek nevezzük.

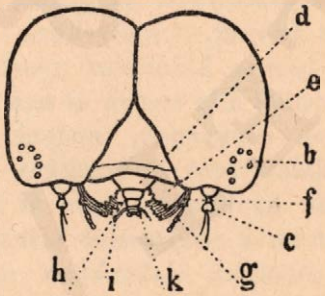

6. ábra.

A fej (6. ábra) mindig jól elkülönült, chitines, különböző alakú és nagyságú; néha apró és visszahúzható. Leggyakoribb alakja gömb; az araszolóknál gyakran oldalt két hegyes kiemelkedés, az *Apatura*-nemnél pedig két

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

háromszögű szarvacska van rajta (8. tábla, 4. *a* ábra). A fej két egyenlő, félgömbalakú részből áll, melyeket fölül egy hosszanti mélyedés választ el egymástól (6. ábra), mely a száj felé szétágazik s a *homlokot* körülfogja. Ezen félgömbök alján helyezkednek el a *szemek* (6. ábra, *b)* mint fénylő, gömbszerű kiemelkedések, melyekből rendesen 5—6 van egy-egy oldalon. A szemek alatt vannak a *csápok* (6. ábra, *c)*, melyek két apró, többnyire négyízű, mozgékony szervet alkotnak. A homlokot alul a *felső ajak* (6. ábra, *d)* határolja, mely alá a rágásra alkalmas *felső állkapcsok* (6. ábra, *e)* vannak beleillesztve. A felső állkapcsok alatt a hártyás *alsó ajak* (6. ábra, *h)*, az *alsó állkapcsok* (6. ábra, *f)*, s az ezekhez erősített apró, két ízű *állkapcsi tapogatók* (6. ábra, *g)*, valamint a belső oldalon a szintén kétízű *ajak tapogatók* (6. ábra, *i)* foglalnak helyet. Az alsó ajak végén egy likas, szarúszerű nyúlvány van, ezzel áll összeköttetésben a *fonó mirigy* (6. ábra, *k)*, mely a bábszövedékhez szükséges fonalat szolgáltatja.

A hernyó testét vékony, és többnyire ránczos bőr fedi. Az első három részlet, az úgynevezett *torgyűrűk*, a kifejlődött lepke torának felelnek meg és pedig az első az előtornak, a második a középtornak, a harmadik pedig az utótornak. A többi 9 gyűrű a *potrohot* alkotja, nevezetesen az első 8 közülök *potrohgyűrű*, az utolsó meg *fargyűrű*. Az első torgyűrűt gyakran kis chitinlemez, a *paizs* födi, az utolsó potrohgyűrűn pedig háromszögű vagy félholdalakú billentyű, *a farbillentyű* emelkedik ki. Azonkívül a második, harmadik és az utolsó kivételével, minden gyűrűn oldalt egy-egy apró függélyes nyílás van, ez a *lélekzőnyílás*. Némely hernyófajnak az első torgyűrűn kitolható húsos villája van, mely védelmül bűzt terjeszt, mig másoknak a 11. gyűrűn van hasonló szervük, a mely azonban édes ízű váladékot választ el.

A hernyó három torgyűrűjén egy-egy lábpár van, ezek a *mellső lábak* (8. ábra, *a)*, a melyek mindegyike három hengeres ízből áll és karomban végződik. Ezek a lepke lábainak felelnek meg. Azonkívül a hernyónak rendszerint még négy pár *haslába* is van (a 6—9. gyűrűn), melyek mindegyike két húsos ízből áll és karmaik befelé irányulnak, végül egy pár *farlába* is van, melyben rendszerint a fargyűrű végződik. Némely *Notodonta*- és *Platiptera*-fajon azonban hiányzik ez a lábpár, s ezeken a fargyűrű egy, vagy két ostorszerű szervben végződik (8. ábra és 30. tábla, 3. *a.*, 11. *a.* ábra).

Az araszolók hernyóinak (7. ábra) rendszerint csak egy pár haslábuk van és pedig a 9. gyűrűn, néhány fajnál azonban a 8. gyűrűn is

7. ábra.

van egy lábpár, holott több *Noctua*-fajnál csak a 6., vagy a 6. és 7. gyűrűn is hiányzanak a lábak. Másoknál az elülső haslábak kisebbek és fejletlenebbek a hátulsóknál. A zsákban (tegezben) élő *Psychida*-hernyók, valamint a paizsforma *Cochliopoda*-hernyók lábai igen csökevényesek.

A rendes lábú hernyó lassan szokott mászni, az araszolók s az előbb említett bagolypillék hernyói kivételek. Az előbbiek úgy haladnak, hogy az elülső lábukkal megka-

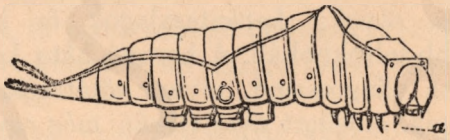

8. ábra.

paszkodnak s has- és farlábukat ezek mögé helyezik, majd ezekkel kapaszkodnak meg, és testüket kiegyenesítve, elülső lábukat előre tolják, ezért járásuk araszoló (45. tábla, 11. *a.* ábra). A Catocalák stb. hernyói inkább másznak ugyan, de testük középen mégis meghajlik (41. tábla, 28. *a.* ábra).

A hernyók egyéb sajátságai közül megemlékezhetünk még azon húsos kinövésekről, a melyek a hátoldal középvonalában párosan, vagy több sorban vannak elhelyezve. Ezek a kinövések gyakran púpot (31. tábla, 1. *a.* ábra) vagy csapot (32. tábla, 17. *a.* ábra), majd az utolsó előtti gyűrűn ékforma kiemelkedést alkotnak (28. tábla, 9. *a.* ábra). Némely hernyó hátán és oldalán kemény bogos tüskét (10. tábla,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

5. *a.* ábra) vagy tüskeforma húsos kinövéseket, úgynevezett áltüskéket (11. tábla, 7. *a.* ábra) vagy gömbforma kiemelkedéseket visel (29. tábla, 1. *a.* ábra). A Sphingidák hernyóin az utolsóelőtti gyűrűn hátrafelé irányuló szarv emelkedik (17. tábla, 3. *a.* ábra).

A hernyó testtakarója, illetve bőre csupasz, vagy szőrös. A csupasz bőr ismét különféle: síma (33. tábla, 11. *a.* ábra), vagy szemecskés (19. tábla, 5.*a.* ábra), vagy pedig szemölcsökkel borított, a melyeken egy-egy finom szőrszál emelkedik. A szőrös hernyók testét gyér, puha szőr (27. tábla, 2. *a.* ábra), vagy tömötten álló kis pamatokban elrendezett rövid szőr borítja (28. tábla, 1. *a.* ábra). Néha a szőrök nagy gömbökön sugárszerűen állanak (23. tábla, 2. *a.* ábra), majd ismét hosszúak és tömöttek, úgy hogy legalább a háton a sugárszerű elhelyezés fel nem ismerhető (23. tábla, 4. *a.* ábra); némely hernyó pedig hátán vagy oldalán visel szőrpamatokat (25. tábla, 13. *a.* ábra).

A hernyó színezése és rajzolata. Úgy a csupasz, mint a szőrös hernyó színezése és rajzolata igen különböző. A zöld és barna szín a leggyakoribb, utána pedig a sárga és a szürke, ezenkívül a rikító színek sem ritkák. A rajzolat főleg hosszanti és ferdén futó vonalak és sávok, harántszalagok és kisebb-nagyobb foltokból áll. A hernyó háta közepén gyakran világosszínű, olykor sötétszélű vonal fut végig, emellett nem ritkán még egy vagy két vonalat látunk, sőt gyakran a lélekző nyilások fölött még egy sáv húzódik végig.

A hernyó vedlése. Minthogy a hernyó bőre növekedéskor nem tágul, szűkké válik, ezért a hernyó koronkint leveti bőrét, vagyis vedlik. A vedlés 14—16 napi időközökben szokott bekövetkezni, némelykor azonban, kivált kiteleléskor ezen időköz hosszabb. Némely hernyófaj csak kétszer vedlik, mások hétszer is, de a legtöbb faj 4—5 ízben vedlik. A vedlés előtt s annak tartama alatt a hernyó beteges, nem táplálkozik, haslábaival valamely tárgyhoz tapad, régi bőre fonnyadttá, szárazzá válik, a belső részek felduzzadnak, a régi fej alatt nagyobb, új fej képződik; végül a régi bőr a fejtől kezdve hosszában szétreped, s az új bőrben levő hernyó levált bőréből kiszabadul. A szőrös és tüskés hernyók a régi bőrrel együtt a szőröket és tüskéket is levetik, az újak a régi bőr alatt a nedves testhez tapadnak, és csak megszáradás után merednek fel. A vedlés alkalmával olykor nemcsak a hernyó alakja, hanem színe és rajzolata is megváltozik, így pl. a *Saturnia pavonia* hernyója eleinte fekete, később zöldé válik, az *Aglia tau*-é pedig elveszti azokat az apró tüskéket, melyeket fiatal korában viselt.

A hernyó életmódja. A hernyók tápláléka csaknem kivétel nélkül növényrészekből áll, csak némely molypille-faj hernyója tesz kivételt, a mennyiben állati tárgyakkal, pl. tollakkal, szőrökkel, gyapjuval, vagy állati készítményekkel, pl. méhkaptárakban viasszal él. Némely Noctua-faj hernyói és kivált a *Cosmia*- és *Scopelosoma*-nem hernyói, ha rendes táplálékukból kifogynak, más hernyókat is megesznek. A növényfogyasztó hernyók legnagyobb része a levelek és virágok puhább részeit pusztítja, némelyek meg a csirákat, gyümölcsöket és magvakat fogyasztják; jó részük a növények belével és gyökerével, a fák puha részével és héjával táplálkozik, s ehhez képest a növényszárában, fában, gyökérben él. A *Cossus*- és *Zeuzera*-nem hernyói pl. a fák belsejében, a *Sesia*-félék hernyói fákban és apró növények gyökerében élnek. A *Phragmatoecia*-, *Hydroecia*-, *Gortyna*-, *Helotropha*-, *Nonagria*- és *Calamia*-nem hernyói a nád és egyéb növények szárában, a *Dianthoecia*-neméi a szegfűfélék-, némely *Lycaena*-fajéi pedig a dudafürt magtokjában, számos molypille (*Microlepidoptera*), s az *Ino*-nem hernyói pedig növénylevelek belsejében élnek, a melyekből a zöld állományt kirágják.

A legtöbb nagylepke (*Macrolepidoptera*) hernyója nem a növény belsejében lakik, hanem szabadon él azon; némelyek azonban szövedékben, összefont levelek között vagy zsákszerű tokban élnek, a melyre kívülről növénytörmeléket raknak, és a melyet még táplálkozáskor sem hagynak el. Számos hernyó, kivált a bagolypillékéi (*Noctua*), nappal a föld alá, alom és moha közé, a fakéreg repedéseibe stb. rejtőzik és csak éjjel jár táplálék után.

Több hernyófaj társasan él együtt, nem egyszer közös szövedékben, melyet táplálkozáskor elhagy, de pihenésre és vedlésre újra felkeres.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Különösen megemlítendők a búcsújáró pille (*Thaumatopaea processionea)* hernyói. Ezek, a mennyiben egy petecsomóból keltek ki, mindig együtt maradnak és este szabályos menetben együttesen indulnak táplálkozni, még pedig vagy hosszú menetben egyik a másik után, vagy úgy, hogy a menet élén járót többen követik, miért is a menet kiszélesedik és végül újra megkeskenyedik; reggel ugyanily rendben térnek vissza a szövedékbe. E sajátságukról nevezték el őket búcsújáró hernyóknak.

A hernyó-állapot tartama igen különböző; általában 2—3 hónap, de ha a hernyó kitelel, esetleg 9—10 hónapig is eltart. Több hernyófaj azonban 2—3 hét alatt, sőt némely molypille hernyója már néhány nap alatt kifejlődik; ellenben a *Cossus*- és *Pericallia*-nem, valamint számos *Sesia*-faj hernyója két évig is növekedik. A meleg időjárás sietteti, a hideg késlelteti a fejlődést. Számos hernyófaj kitelel, még pedig néha igen fejletlen állapotban s ez esetben feltünő, hogy ilyenkor pl. a *Zygaenák* hernyói sokkal hamarább felhagynak a táplálkozással, mintsem téli álmukat megkezdenék s a tél beköszöntése előtt sokszor hónapokig nem táplálkoznak. Némely hernyó csaknem teljesen kifejlődött állapotában telel ki és mindjárt tavasszal bebábozódik. Legnagyobb részük azonban félig kifejlődve telel ki, őszkor addig táplálkozik, a meddig az időjárás megengedi, (némelyik enyhe időben még télen is,) s mihelyt tavasszal a tápláló növény kihajt, folytatja táplálkozását. Egyes fajok, mint pl. a *Melitaea*-nem hernyói, közös szövedékben telelnek ki és csak tavasszal szélednek szét.

A bábozódás. Midőn a hernyó teljesen kifejlődött, további átalakulásához, a bábozódáshoz készül. Ennek sokféle módja van. Számos nappali lepkefaj hernyója farlábainál fogva ághoz vagy más tárgyhoz erősítvén magát, függőlegesen lelógva alakul át; mig más nappali lepkefajok hernyója fejjel fölfelé, fején és hasán, azonkívül derekán át szőtt fonállal erősíti meg magát.

Egyes hernyók többé-kevésbbé rejtett, vagy védett helyen szövedéket, gubót készítenek, melybe, ha szőrösek, szőrüket és ezenkívül levél-, moha- vagy fatörmeléket szőnek bele. Ez a szövedék néha igen laza, többnyire azonban nemezszerű, tartós, vagy igen kemény és szilárd, olykor egészen síma, pergamenszerű. Sokszor oly ügyesen van a fák derekán elhelyezve, és kéreg- vagy zuzmó-darabkákkal beborítva, hogy a fakéreg dudorodásaihoz tökéletesen hasonlít.

A gubó nagyobbára hosszúkás, gömbalakú, olykor orsó- vagy csónak-, néha meg körtealakú s ekkor fölül rázsaszerű szövettel van elzárva.

Azok a hernyók, a melyek fák belsejében élnek, a bábozódás előtt a kikelő lepke számára külön csőszerű kijáratot készítenek, a mely a báb nyugvóhelyétől a kéregrétegig vezet, a hol a külső vékony héj elzárja.

A zsákhordó hernyók nem készítenek külön bábhüvelyt, hanem tokjukat a fejrészen valami tárgyhoz erősítik s a bábozódás előtt a zsákban megfordulnak, úgy hogy a pille annak ellenkező végén kel ki.

Az összefont levelek között élő hernyók vagy ugyanott bábozódnak és külön szövedéket nem készítenek, vagy pedig a föld alá mennek bábozódni.

A csupasz hernyók legnagyobb része, a nappali lepkék hernyóinak kivételével, vagy a föld színén lazán összefont levelek között, vagy a földben, és pedig sokszor földrögöcskékből igen szilárdan készített, selyemmel bélelt hüvelyben bábozódik.

A bábbá való átalakulás akként történik, hogy az első gyűrűk felduzzadnak, a bőr felül, a tor táján megreped s a hernyó folytonos ficzánkolása miatt hátrafelé tolódik.

A báb.

A báb alakja és színe. A báb alakja rendszerint hengeres, hátrafelé kúpszerűen megvékonyodik. Többé-kevésbbé kemény chitinburok födi. Felső része, a tor, a hernyó három mellső gyűrűjének felel meg, mig alsó része a kilencz, mozgékony gyűrűből álló potrohot alkotja. A toron a jövendőbeli lepke egyes részei — varratok által elkülönített hüvelyekben — már felismerhetők.

Elől főbb körvonalaiban a lefelé lapuló fej látható, mellette oldalt a két szem, mögötte fölül keskeny gyűrűként az előtor, majd a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

széles, nagy középtor s ezek mögött a rövid utótor. A báb alsó oldalán, a fej szélén fekszenek az elülső és középső lábak, mig a hátsó lábaknak csak a hegye látszik. A csápok a szem körül hátrafelé húzódnak s a lábakat közre veszik. A felső szárnyak hüvelye a középtorból indul ki s a csápok mellett húzódik le- és hátrafelé; végük vagy összeér, vagy pedig a lábak s a szipóka van közéjük ékelve. Az alsó szárnyak az utótorhoz ízülnek, de csak tövük csekély része látható, mert a felső szárnyak elfödik. A szárnyak hüvelye rendesen a báb közepéig, olykor azonban a végéig is leér. Szintúgy hosszabb vagy rövidebb a lábak, a csápok s a szipóka hüvelye is; az utóbbi vagy csupán kis kiemelkedést, vagy pedig egészen elálló hurkaforma nyújtványt alkot.

A potroh vége felé fokozatosan, vagy hirtelen megvékonyodik. Gyűrűi a lepke hátulsó 9 gyűrűjének felelnek meg; a négy elülsőt rendszerint alul a szárnyak hüvelye elfödi; az utolsón kis hosszanti mélyedés s a hímen ezen kívül két kis kiemelkedés látható (a nemi szervek nyoma). Az utolsó gyűrűnek vége lekerekített, vagy kúpalakú s egy-két hegyes nyújtványnyal, tüskével, horoggal, néha egy vagy több sörtével van felfegyverezve. A lélekző nyilások az elő- és utótor között, — az első és utolsó kivételével — a potroh gyűrűin vannak.

Egyébként is a báb alakja igen változékony: számos nappali lepkéé fején elül két hegyes nyújtványt, vagy középtorán balta- vagy orrforma domborodást, potrohán pedig rövid tüskéket visel; az éjjeli lepkék bábján általában az ily kiemelkedések hiányzanak, csak néhány fajnak feje kihegyezett, másokon meg (pl. a Plusiákon) a szárnyak hüvelye a testtől elálló hegyes nyújtványt alkot. Azon fajoknál, melyek hernyói növények belsejében élnek, a potroh-gyűrűkön rövid tüskék vagy horgok vannak, melyek segitségével a báb a lepke kikelésekor kimászik. A báb többnyire csupasz, néha azonban finom por vagy puha szőrözet borítja.

A legtöbb báb sötét színű, rajztalan; a világosabb színű aránylag igen kevés. A nappali lepkék bábjain gyakran fémfényű foltok vannak.

A bábállapot tartama. A bábállapot tartama igen különböző. Azoknál a báboknál, melyek még ugyanabban az évben kikelnek, a melyben bebábozódtak, rendszerint 2—6 hétre terjed; meleg időben a nappali lepkéknél gyakran csak 10 napig, viszont másoknál 6 hétnél is tovább, a kitelelő báboknál pedig 6—9 hónapig is eltart. Kivételesen azonban 2—3 télen át, sőt még tovább is nyugszik a báb, mig belőle a lepke kikel.

A lepke fejlődése. Néhány nappal a lepke kikelése előtt a báb a rendesnél kevésbbé mozgékony, felülete elszíntelenedik, áttetszővé válik, gyakran annyira, hogy a szárnyak hüvelyén át már a lepke színe és rajzolata látható. Végre a báb hüvelye hátul felreped, a lepke kitolja belőle torát, egyúttal egymás után kihúzza hüvelyükből csápjait, lábait és szárnyait, majd pedig lábai segitségével potrohát is előhúzza, s azután a bábhüvelybe vagy néha hosszú keresgélés után más tárgyba kapaszkodik, úgy hogy szárnyai hátán alálógnak. A szárnyak eleinte igen kicsinyek és puhák, de azután nemsokára csaknem szemlátomást növekednek és miután teljes nagyságukat elérték, csakhamar merevekké és szilárdakká válnak. Ama báboknál, melyek gubóban vagy a föld alatt pihennek, a kikelő lepkének még a gubót is át kell törnie, vagy a földrétegen kell átfurakodnia, holott azok a bábok, melyek növények belsejében vannak (*Cossus, Sesia* stb.) a gyűrűiken levő tüskék segitségével az előre elkészített aknán át jutnak a szabadba.

A lepke testrészei.

(1. tábla.)

A lepke teste három elkülönített főrészből áll; ezek: a fej, a tor és a potroh.

A fej (1. ábra, *k*) rövid nyakkal a tor elülső részéhez van erősítve; mozgatható, gömbölyded, többnyire inkább kissé széles, mint hosszú; felső része a *fejtető* (1. ábra, *sch*), többé-kevésbbé függőleges elülső része az *arcz* (2. ábra, *gs*), a kettő között kétoldalt levő rész pedig a *homlok* (2. ábra, *st*).

A fej kisebb vagy nagyobb; a homlokon olykor szarvszerű nyújtvány emelkedik, mely kúpalakú vagy lelapított, avagy 1—3 ékkel

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

ellátott (10. ábra). Ezt azonban többnyire elfödi a pikkely- vagy szőrszerű takaró, mely testhez simuló vagy elálló, és néha egy vagy több barázda által elválasztott, kiálló hegyes üstököt alkot.

A szemek. A fej két oldalán fekszik a két nagy szem (1., 2., 3. ábra, *a*), mely gömbalakú (14. és 15. ábra), vagy pedig hosszukás (8. ábra). Fínom reczézett felülete rövid szőrrel van borítva (14. ábra) vagy pedig csupasz (11. ábra), s ez utóbbi esetben többnyire szőrös pillák szegélyezik (15. ábra).

A csápok. A fejtető és homlok között két csáp (1., 2. ábra, *f*) nyulik ki, mögöttük gyakran két kisebb kerek, lapos kiemelkedés van, a *mellék-* vagy *fiókszemek* (1., 2. ábra, *na*). A csápok egymásba tolt apró ízekből állanak, melyek száma rendszerint 40—60, de néha 30-nál kevesebb vagy 100-nál is több. Hosszúságuk a test hosszának egyharmada és háromnegyede között ingadozik, de rövidebb és hosszabb is lehet, így pl. a *Hepialus*-nemnél a test hosszának csak egyhatodát érik el, mig némely molyfajnál annak hatszorosát is meghaladják.

Alakra nézve vagy végig egyforma vastagságúak: fonálszerűek (1. ábra, *f*), vagy végük felé fokozatosan vékonyodnak: sörtealakúak (2. ábra, *f*), majd végük felé fokozatosan vastagodnak: bunkóalakúak (16. ábra). Sokszor végük felé hirtelen gömbszerűen vastagodnak (17. ábra), majd közepük táján vastagabbak és végük felé megint vékonyabbak: orsóalakúak (19. ábra), vagy bunkós végük kampószerűen görbült (18. ábra).

A csápok egyes ízei hengeresek vagy az egyik oldalon lapítottak, némely esetben pedig 2—3 élűek. Az első íz rendszerint jóval hosszabb és vastagabb a többinél. A nappali lepkéken, Psychidákon és némely molypillén az egyes csápízek hosszabbak a vastagságuknál, a többinél pedig rövidebbek. A csáp vége felé az ízek többnyire rövidülnek.

Ezenkívül az egyes ízeken különböző alakú nyújtványok vannak s ezek alakjához képest a csáp lemezes, fogas (20. ábra), fűrészes (21. ábra), fésűs (22. ábra) vagy tollas (23. ábra).

Azonkívül még szőrök is vannak a csápon. Ezek vagy erősek, merevek, sörtealakúak (26. ábra), vagy igen finomak, pillaalakúak (24. ábra). Ezek a szőrök sok esetben oly rövidek és finomak, hogy csak erős nagyítással láthatók. Gyakran a szőrök s a fentebb említett nyújtványok a két nemen különbözőek, a mennyiben azok vagy csak a hímen mutatkoznak, vagy azon jobban kifejlődöttek. Olykor a csáp tövén szőrpamat (18. ábra) emelkedik.

A száj. Az arcz alján van a *száj*, az alig észrevehető háromszögű *felső ajakkal* (3. ábra, *ol*), a melyen kétoldalt az apró *felső állkapcsok* (3. ábra, *ok*) vannak. Ezeket követik az alsó állkapcsok, melyek szorosan záró hosszú csövet alkotnak; e cső segélyével szívja fel táplálékát a lepke s ezért ezt *szipókának* (3. ábra, *z*) nevezzük. Nyugalomban a szipóka felcsavartan a szájra tapad. A szipóka, kivált a Sphingidáknál, igen erősen van kifejlődve, úgy hogy teljesen kinyújtva, olykor a test hosszát is meghaladja, de sok esetben igen rövid, alig látható.

A szipóka tövén foglalnak helyet az *állkapcsi tapogatók* (3. ábra, *np*). A szájat alul a többnyire szívalakú alsó ajak (3. ábra, *ul*) határolja, a melyen a 3 ízű *ajak-tapogatók* (2. és 3. ábra, *pl*) foglalnak helyet. Ezek a szipókát kétoldalt körülfogják s az arcz pikkelyzésével a többi szájrészeket rendesen elfödik, úgy hogy azokat szétszedés nélkül nem lehet észrevenni; csak az állkapcsi tapogatók láthatók némely fajon kívülről is.

A tapogatók gyakran igen kicsinyek, olykor azonban hosszabbak, mint a fej és torpaizs együttvéve (13. ábra). Három ízük közűl a két alsót a szőrözet alatt alig lehet megkülönböztetni. Többé-kevésbbé mereven fölfelé nyúlnak (8. ábra), olykor sarlóalakúak (11. ábra), majd vízszintesen állanak (13. ábra), vagy lefelé lógnak (12. ábra). A végső íz gyakran csupasz, gömb-, fonal-, vagy tűalakú, néha azonban a középső íz szőrözete elfödi.

A tor. A tor voltaképpen a lepke testének középponti része, a mennyiben elül a fejet, hátul a potrohot, oldalán a szárnyakat, alul pedig a lábakat viseli. Alakja többé-kevésbbé tojásdad; felső oldala a hát, az alsó a mell. Hosszában három részből áll, nevezetesen *előtor-*, *középtor-* (1. ábra, *mr*) és *utótorból* (1. ábra, *ht*); ezek a hernyó három elülső gyűrű-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

jének felelnek meg és finom varratok által el vannak különítve. Az előtor fölül igen keskeny, lefelé azonban kiszélesedik s az első lábpárt hordja. A középtor igen nagy; két oldalán egy-egy vékony lemez, a két *vállfedő* (1. ábra, *sd*), alatta felső szárnyak ízülnek, alul pedig a két középső lábpár. Az utótor ismét rövid és fölül többnyire öt apró lemezből áll; oldalán az alsó szárnyak, alul pedig a hátsó lábak ízülnek. A közép- és utótor közt fölül még egy kis lemez, a *paizs* (1. ábra, *sc*) fekszik.

Az egész tor hosszúkás, gömbalakú vagy négyszögletes, néha inkább széles, mint hosszú, lelapított vagy, többé-kevésbbé ívelt. Két felső csúcsa, a váll, lekerekített (5. ábra), vagy szegletes (7. ábra); tompaszögű (6. ábra), vagy derékszögű. Gyakran, kivált a bagolypilléken, a gallér mögött szőrből vagy pikkelyekből álló bóbita van, a mely lapos, felálló, vagy hosszanti barázda által megosztott (5. ábra). A bóbita néha csúcsos, s ebben az esetben éles hosszanti tarajban (7. ábra) folytatódik; úgyszintén gyakran a tor végén is lemetszett vagy megosztott üstök van (5. ábra).

A potroh. A potroh (1. és 2. ábra, *hl*) hengeres vagy kúpalakú (6. ábra), ívelt (5. ábra) vagy lelapított (4. és 7. ábra) és 9 mozgatható gyűrűből áll, melyek közül az első kettő és gyakran az utolsó kettő is egymással összenőtt; az egyes gyűrűk hátulsó szegélye a következő gyűrű tövét elfödi. Minden gyűrű két külön, oldalt összeérő lemezből áll. Az utolsó gyűrűn van az alfelnyílás és a külső nemi szervek (5. ábra) közül a hím fogója és kapcsolószerve, avagy a nőstény tojócsőve.

A potroh hossza és vastagsága különböző, majd az alsó szárny zugát sem éri el, majd messze túlhaladja azt. Hátoldalán gyakran felálló szőrökből alkotott bóbiták vannak, kivált a legelső vagy néhány első gyűrűn, olykor pedig valamennyin (6. ábra); ezek a pamatok néha oldalt vagy a faron vannak, s ez esetben farpamatoknak nevezzük.

A lábak. A lábak három főrészből állanak, ezek: a *czomb* (2. ábra, *sk*), a *lábszár* (2. ábra, *sn*) és a *lábtő* (2. ábra, *fs*).

A czombot a mellkasba illesztett tomporral a csípő köti össze. A czomb külső végén ízül a lábszár s ennek végén a lábtő. A czomb és a lábszár egy-egy darabból áll, a lábtő pedig öt mozgatható ízből, melyek elseje jóval hosszabb a rákövetkezőknél. Az utolsó ízen csaknem mindig párosan ülnek a karmok (2. ábra, *kr*).

A czomb vége felé gyakran megvastagodott. Az első lábakon a lábszárak közepén néha keskeny nyújtvány (27. ábra) vagy kifelé álló, végén tüskeszerű karom (28. ábra), a középső és hátulsó lábak szárain pedig rendszerint 1—2 pár tüskeszerű sarkantyú van (29. ábra, *sp*). Számos esetben valamennyi, vagy csak 1—2 pár lábszáron egy sor finom, tüskeszerű sörte (29. ábra) emelkedik. Gyakran a talpon is rövid, finom szőrök vanak. A karmok egyszerűek vagy finoman fogazottak.

A nappali lepkék egy részén, olykor csak a hímeken, az első lábak csökevényesek. Ez abban áll, hogy a lábak kisebbek, s a rendes páros karmok helyett csupán egyszerű kampót viselnek, vagy a lábtő ízületei fejletlenek (30. ábra), s ilyenkor a lábszárral látszólag egybeforrnak, vagy pedig az első lábak apró háromízű nyújtványokká zsugorodnak. Egyes Hepialidáknál a nőstény hátulsó lába csökevényes.

A szárnyak. A szárnyak száma négy; két nagyobb felső szárny és két kisebb alsó szárny, s ezek úgy ízülnek, hogy a felső szárny belső szegélye az alsónak elülső szegélyén fekszik. Némely araszoló pille hímjén az alsó szárny tövén karéjszerű szárnyfüggelék van, viszont más fajok nőstényének szárnyai csökevényesek, vagy egészen hiányzanak. A szárny áttetsző hártyából áll, a melyet szarúszerű chitincsövek, úgynevezett erek vagy bordák tartanak kifeszítve, s a melyet úgy fölül, mint alul színes pikkelyek borítanak.

Alakjuk többé-kevésbbé háromszögű s ehhez képest három szegélyük van, még pedig: az *elülső szegély* (31. ábra, *VR*) az elülső oldalon, a *belső szegély* (31. ábra, *JR*) az előbbivel szemben fekszik, a *külső szegély* (31. ábra, *Sm*) pedig az előbbi kettőt köti össze. Az a hely, a hol a felső szárny a torba illeszkedik, a *szárny töve*, s az a zug, melyet az elülső és külső szegély alkot, a *szárny csúcsa* (31. ábra, *Sp*), az, melyet a külső és belső szegély alkot, a felső szárnyon a *belső zug* (31. ábra, *JW*), az alsó szárnyon pedig a *hátulsó zug* (31. ábra, *AW*).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A szárnyak különböző alakja a szegélyek változó hosszúságától függ. A felső szárnyon leghosszabb az elülső szegély; mennél hosszabb a külső és belső szegély, annál szélesebb a szárny. Az alsó szárny szélessége a felső szárny hosszúságához képest alakul, a mely a nappali lepkéknél, szövőknél és számos araszolónál a potroh végét eléri, vagy meg is haladja. A felső szárny gyakran kiszélesedik, mert az elülső és belső szegély, mindjárt tövén elkanyarodik egymástól, vagy más esetekben a felső szárny a közepén erősebben hajlott; ily esetben a szárnyak többékevésbbé hosszúkás négyszögalakúakká válnak. A tollas szárnyú molyokon a felső szárny két, az alsó három részre, vagy pedig minden szárny 6—6 részre hasad.

Az elülső szegély a felső szárnyon rendszerint kissé, olykor azonban a tövén nagyobb mértékben hajlott. Némely fajokon a felső szárny belső szegélyén karéjos kiszögellés van. Sokkal változatosabb a külső szegély alakja, t. i. *egyenes*, ha jóformán egyenes vonalban fut le (31. ábra, *Sm* a felső szárnyon), *ívelt*, ha kifelé ívet alkot (1. ábra, a jobb felső szárnyon), *hajlott*, ha ezen ív befelé hajlik (2. ábra, a felső szárnyon), vagy *szögletes*, ha erősebb kiszögelléseket alkot. A szárny szegélye *épszélű*, ha egyszerű, egyenes, ívelt vagy hajlott alakú (31. 32. ábra), *hullámos*, ha az erek vége hullámos vonalat formál (1. ábra, jobb felső szárny), *fogazott*, ha ezen kiszögellések élesebbek (1. ábra, bal felső szárny), *karéjos* pedig, ha eme kiszögellések kerekek és befelé éles zugokat alkotnak (1. ábra, bal felső szárny).

A szárnyak erezete. A szárnyak erezete fontos mind a rendszertanra, mind arra nézve, hogy a szárnyak minden egyes kis részecskéjét pontosan megjelölhessük. Az egyes erek vagy a tőből erednek, vagy más erekből indulnak ki olyformán, hogy azok több részre, *ágakra* oszlanak. A legelülső ér alkotja az elülső szegélyt, ennek külön neve nincsen. A szárny tövének közepén egymás mellett két ér ered, mely további lefutásában több ágat bocsát; ezeket rendszerint egy a szárny közepe táján egyenetlenül lefutó *haránt-ér* (1. ábra, *qa*) köti össze. Az előbbiek a harántérig a *közép-erek*, még pedig az elülső szegély felé eső az *elülső középér* (1. ábra, *vmr*), a belső szegély felé eső ellenben a *hátulsó középér* (1. ábra, *hmr*). Az elülső középér és az elülső szegély között még egy ér indul ki a tőből, a *borda-ér* (1. ábra, *Z12*), mely az elülső középérrel egyesül. A bordaér az alsó szárnyon néha egészen hiányzik (32. ábra), néha pedig még egy vagy több rövid érrel együtt lép fel. A hátulsó középér s a belső szegély között 1—3 ér ered, melyek a belső szegélyig, a belső zugig, vagy a külső szegély aljáig futnak, ezek a *korong-erek*. Ilyen a felső szárnyon többnyire csak egy van (1. ábra, *Rl*), mely gyakran kettészakad (33. ábra, *Rl*), olykor még egy második is jelenkezik (31. ábra, 1*b* és 1*a*), mely azonban csak a szegély felé látható tisztán s a tő felé egyszerű varrattá válik; az alsó szárnyon rendszerint kettőt találunk (1. ábra, 1*a* és 1*b*), némely fajnál azonban hármat is (31. ábra, 1*a*, 1*b* és 1*c*). A két középér között gyakran 1—2 finom ér is látható (31. és 33. ábra, *tr*), melyek azonban csak a harántérig terjednek. Az erek egyes ágai a két középérből, illetőleg egyes ágaiból, vagy a harántérből erednek. A felső szárnyon az elülső középérből rendszerint 6, az alsó szárnyon 2, a hátulsó középérből 3, s a harántérből egy ág indul ki, mely utóbbi azonban olykor hiányzik. A Hepialidáknál az alsó szárny erezete csaknem ugyan olyan, mint a felső szárnyé (34. ábra, alsó szárny). Az alsó szárnyon azonban olykor egyik vagy másik ág hiányzik (32. ábra).

A szegélyig futó ereket és ér-ágakat a belső szegélyen kezdődő számokkal szokták jelezni. Ehhez képest a belső szegélyen lefutó eret 1., ha pedig 2—3 jelentkezik, 1a., 1b., 1c. számmal jelöljük; az erek ágainak sorszáma a felső szárnyon 2—11, az alsó szárnyon 2—7; az elülső szegélyen levő ér a felső szárnyon a 12., az alsó szárnyon pedig a 8. számú (1. ábra, baloldali szárny).

Az erek között mutatkozó közöket *sejteknek* nevezzük; számozásuk ugyanolyan, mint az ereké (1. ábra). Ama sejteken kívül, melyek a szegélyt érik, vannak olyanok is, a melyeket erek határolnak. Ilyen különösen a *korong-* vagy *középsejt* (1. ábra, *mz*), mely a két középér

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

között a tőtől a harántérig terjed és a melyet olykor 1—2 finom hosszanti ér szel át; ilyenek továbbá a *mellék-sejtek*, t. i. a középsejttől erek által, vagy egymással találkozó harántágakkal összekötött két ér által elkülönített kis sejtek (31. ábra, *ez* és 1. ábra, *az*). Néha a harántér hiányzik, s ilyenkor a középsejt *nyitott*. Ha csökevényesek a szárnyak, akkor az erek részben hiányzanak.

Az ereknek fentjelzett számozása a legegyszerűbb; más, kivált újabb szerzők számozása sokkal bonyolultabb.

A kapcsoló sörte. A szárnyakon még egy fontos képződmény említendő, a kapcsoló sörte, mely az alsó szárnyaknak a felső szárnyakkal való együttes kiterjesztésére való. Ilyen kapcsoló sörtéjök van a Sphingidáknak és a legtöbb éjjeli lepkének. Ezeknél ugyanis az alsó szárny elülső szegélyén egy vagy több ruganyos sörte van, mely a felső szárny alsó lapján, a tövön levő szőrpamatra ráfekszik és nem csak arra való, hogy az alsó szárnyat kiterjeszsze, hanem arra is, hogy ezt repülés közben a felső szárnyhoz kapcsolja (2. ábra, *hb*). A hímnek csak egy ilyen *kapcsoló-sörtéje*, a nősténynek pedig kettő, vagy több is van. Amenynyiben azonban ez hiányzik, akkor a nőstény nem igen tud repülni.

A szárnyak terei. A szárnyat hosszában, tövétől csúcsáig három területrészre osztjuk: ezek elseje *a tőtér* (1. ábra, *rof*), a tőtől a szárny első harmadáig, a *középtér* (1. ábra, *mf*) onnan a harántérig, végre a *szegélytér* (1. ábra, *sf*) a harántértől a szegélyig terjed. Terjedelmük nem egyforma, a tőtér rendesen a legkisebb, a szegélytér pedig a legnagyobb.

A szárnyak pikkelyei. A pikkelyek adják meg a szárny színét és rajzolatát; a Sesiákon az alsó szárnyon csaknem teljesen hiányzanak, s a felső szárnyon is leginkább csak a szegélyen jelenkeznek, más fajokon meg egyes foltokban hiányzanak. Azok a helyek, melyeken nincsen pikkely, üvegtiszták, illetve áttetszők.

A pikkely, szabadszemmel nézve, finom pornak látszik s alakja csak erős nagyítással látható. A pikkely parányi chitinlemez, mely rövid kocsányával a szárny hártyájába beleillesztve, soronkint zsindelyszerűen egymásra helyezkedik. Rendszerint laposan fekszik, végével a szegély felé irányul, olykor azonban egyes helyeken többedmagával mereven feláll s ily módon kis bóbitát alkot. Alakjuk a különféle fajok szerint igen változó, többé-kevésbbé széles, olykor egészen finom, szőrforma, kivált a szegélyen, hol az úgynevezett *rojtot* (1. ábra, *fr*) alkotják.

A szárnyak rajzolata. A lepkék színe és rajzolata igen különféle. A rajzolatok közül megemlítendők a szárnyakon mutatkozó vonalak, csikok, sávok és szalagok, a melyeket hosszantiaknak nevezünk, ha a külső szegély felé, harántosaknak, ha az elülső szegélytől a hátulsó felé-, és ferdéknek, ha a szárny csúcsa felé futnak. Ezek a sávok vagy egyszerűek, hullámos-, vagy csipkés lefutásúak, sokszor egyenesek, ívesek stb.

A rajzolatnak nem kevésbbé fontos elemei a hold- és szemalakú foltok. A félhold- vagy sarlóforma *középhold* (7. ábra) rendszerint a harántéren fekszik; ha ez a folt pontalakú, akkor *középpontnak* nevezzük. A *szemfolt* nagyobb, kerekded, különböző színekből összetett folt; a *szem* kisebb, kerek, sötét folt, melynek közepén fehér pont van; ha ez hiányzik, akkor a *szem vak*.

A szárny *széle* vagy *szegélye* s a rajta levő *rojt* szintén különböző rajzolatot tár elénk. Ez a szegély alakja szerint egyszerű vagy kettős vonalakból és a szegély mentén álló pontok vagy félholdak sorából áll. A rojt gyakran tarka (világos és sötét színű), vagy 1—2 vonallal kettéosztott.

Különösen megemlítendő az úgynevezett *bagoly-rajzolat* (1. ábra, a jobb felső szárnyon), mely a legtöbb bagolypillének felső szárnyán látható. Ez a rajzolat különféle foltokból és sávokból áll. Az utóbbiak többnyire sötét szélű, egyszerű vagy kettős, világos színű harántsávok, melyek közül az egyik, a félig kifejlett, úgynevezett *félsáv* (*hs*) közel áll a szárny tövéhez; a második gyakran többé-kevésbbé megtört *elülső sáv* (*vst*) a középtér belső határát alkotja, a harmadik, többnyire erősen hajlott és fogazott *hátulsó sáv* (*hst*) pedig annak külső határát. A harmadik sáv és a szegély között a világos-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

színű *hullámvonal* (*rol*) fut le, mely néha oly erősen csipkézett, hogy csipkéi a szegélyt érik, mig a befelé elterülő szalagon (*gb*) nem ritkán hosszúkás, érforma fekete foltok, a *nyílfoltok* (*pf*) láthatók. A középtéren három foltot találunk: a többnyire kerek *körfoltot* (*rm*), a középsejtben a harántsáv mögött, azután kifelé a haránteren a nagyobb, fülalakú *vesefoltot* (*om*), valamint a kisebb, fogalakú *csapfoltot* (*xm*). Az előbbi két foltot gyakran élesen határolt fekete, négyszögű folt köti össze, a mely olykor kihegyezetten folytatódik a tő felé, s akkor *loborfolt* a neve. A kör- és vesefoltot néha árnyékszerű sáv (*ms*) választja el egymástól. Eme rajzolatok közül egyik-másik hiányozhatik.

A nappali lepkéken az alsó szárny rendszerint éppen oly színezésű és rajzú, mint a felső szárny s ugyanez érvényes a szárnyak fonákjára nézve is. A többi lepkéken az alsó szárny s ennek alsó lapja többnyire halvány és kevésbbé mustrázott, gyakran egészen egyszínű, szürke.

Korcsok. A tökéletesen kifejlődött lepke a nemzésre alkalmas, s szaporítja a fajt. A két nem gyakran külsőleg egészen, vagy csaknem egészen egyforma, de sok esetben egyes részeiben különböző. A nőstény nem ritkán nagyobb, testesebb, a hím ellenben élénkebb színű. A csápok alakjában stb. mutatkozó különbségeket már fentebb megemlítettük. Néha oly egyéneket is találunk, melyek mind a két nem jellemét magukon viselik, még pedig vagy olyformán, hogy az egész lepke fejétől végig felemás, vagyis egyik oldalán a csáp, a szárnyak s a nemzőrészek hímneműek, a másikon pedig nőneműek, vagy úgy, hogy az állat csak részben mutatja a kétneműség bélyegét, mint pl. a szárnyak alakjában, színében és rajzolatában, vagy a csáp különféleségében.

A lepke életviszonyai.

A repülés. A lepke repülése a szárnyak alkotásához és erejéhez képest különböző. A nagyobb nappali lepkék repülése többnyire lebegő, a kisebb nappali lepkéké, számos szövőé és molypilléé inkább rajzó, a szendereké és bagolypilléké pedig surranó. A repülés gyakran lökésszerű, ugrándozó vagy tántorgó, lomha vagy gyors, olykor igen kitartó; így pl. kétségtelen, hogy némely nagyobbfajta Sphingida, minő a *Deilephila Nerii, celerio* és *livornica*, meleg esztendőkben a Földközi-tenger partjaitól északi Németországig is elszállong. Ellenben némely szövő és araszoló nősténye, noha szárnya teljesen kifejlődött, éppen nem, vagy csak igen nehézkesen repül, holott hímje annál élénkebb, nyugtalanabb.

Ha a lepkék nem találnak alkalmas helyet a peték lerakására, akkor vándorútra kelnek, és gyakran egyenkint vagy nagy tömegekben igen távoli vidéket is felkeresnek. A lepkék efféle vándorlásait leggyakrabban a trópusokban figyelték meg, de Európában is elég gyakran előfordulnak.

A szárnyak tartása. A lepkék szárnytartása nyugalomban igen különböző. A nappali lepkék fölfelé és fölül egymáshoz símultan tartják szárnyukat, s csak akkor terjesztik szét többé-kevésbbé, ha a nap sugara éri. A szövők és araszolók egy része kiterjeszti szárnyát, úgy hogy alsó szárnya csak részben van elfödve. Az éjjeli lepkék túlnyomó részénél azonban szorosan testhez símul a felső szárny s az alsó szárnyat teljesen vagy legalább annyira elfödi, hogy annak csak egyik csücske látszik ki a felső szárny alól. Az alsó szárny a legtöbb esetben ránczosan összehajtogatott, míg a felső szárnyak vagy kétoldalt többé-kevésbbé lejtős háztető módjára elállnak, vagy egy szintben fekszenek egymás mellett, avagy belső szegélyükkel laposan egymásra feküsznek, esetleg pedig a testhez símulnak. A test rendszerint egyenes, olykor azonban vagy a tor, vagy a potroh meredeken fölfelé áll. A csáp nyugalomban a szárnyak alatt a testhez símul és csak ritkán nyúlik előre.

A nemek számaránya. Valamint az összes állatoknak, a lepkéknek is legfontosabb feladata a faj fentartása. Ezt a természet nagyban elősegíti az által, hogy a hímek száma a nőstényekét meghaladja, a mi annál szükségesebb, mivel a hímlepke rendszerint csak egyszeri párosodásra alkalmas. Az arány azonban a különböző fajok szárnyalkatához képest nem egyforma. Mennél nehézkesebb, s ennélfogva mennél kevésbbé alkalmas a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

nőstény arra, hogy párosodás czéljából a hímmel találkozzék, annál nagyobb a hímek száma, és viszont, mennél inkább megközelíti a nőstény szárnyalkatban és mozgékonyságban a hímet, annál kevésbbé haladja meg a hímek száma a nőstényekét.

Ehhez képest ama fajoknál, melyek nősténye szárnyatlan, mint pl. a Hiberniák- vagy Bistonoknál, vagy nehéztestű, mint számos Bombycidánál, aránytalanul sok hímre van szükség, hogy minden nőstény megtermékenyítessék. Holott más nemekben, mint pl. a legtöbb nappali és zúgó-lepkénél, melyek nőstényei éppen oly mozgékonyak, mint a hímek, az utóbbiak alig vannak nagyobb számban.

A lepkék szaporodására nézve az a körülmény is fontos, hogy a hímek rendszerint néhány nappal előbb jelennek meg, mint a nőstények, ennélfogva ezeket már párosodásra készen fogadják. A hím korábbi megjelenése abban leli magyarázatát, hogy vésznább testénél fogva az átalakulásokon hamarább esik túl, mint a többnyire erősebb testű nőstény.

A táplálék. A lepke tápláléka növénynedvekből áll, a minők a virágok s a fák és egyéb növények kiizzadt vagy kicsurgó nedve. Ezeket rendszerint a növényen ülve, szipókájukkal szivogatják, a Sphingidák azonban a virág előtt lebegve, bocsátják szipókájukat annak kelyhébe.

A párosodás. Némely nappali lepke reptében párosodik, a többi általában ültében. Többnyire a hím keresi fel a nőstényt s ebben segitségére van a csápjában levő szaglószerv, melylyel a még meg nem termékenyített nőstényt olykor nagy távolságból megérzi. Különösen fontos ez azon esetben, ha a nőstény szárnyatlan, vagy nehéz testű, szóval ha kevéssé mozgékony. Mihelyt azonban a párosodás egyszer megtörtént, az illető nősténynél újabb hím nem jelenkezik. A párosodás tartama néha csak másodperczekre, más fajoknál órákra terjed.

A nőstény petéit röviddel a párosodás után szokta lerakni; némely kitelelő fajnál azonban ez állítólag csak tavaszszal történik meg. Számos faj hímje mindjárt a párosodás után, a nősténye pedig a peték lerakása után elhal. A párosodás nélkül lerakott pete rendszerint terméketlen, csak igen ritka kivételként fejlődik ki ilyenből hernyó, illetőleg lepke, mely azonban mindig nőnemű. A párosodás nélkül, *szüznemzés* útján való szaporodás egynéhány nemnél és egyes országokban rendszeres, így pl. az *Apterona crenulella* Magyarországon csak ily módon szaporodik; hazánkban hím egyáltalában nem ismeretes, holott déli Tirolban a hím is előfordul.

A lepkék egy része nappal végzi teendőit, szóval a meddig a napsugár éri. Ezek közé tartoznak az összes pillangók, Sesiák, Zygaenák és Psychidák, több szövő, néhány szender és bagolypille, valamint számos molypille. Mindezek verőfényes napokon többé-kevésbbé élenken repkednek, szivogatják a virágok nektárját, párosodnak stb. A nap nyugtával tevékenységük megszünik, s azután virágokon, leveleken, fák derekán stb. csendesen ülve, alusznak. Borus vagy esős időben önként nem repkednek, hanem védett helyeken nyugton tartózkodnak. Este felé a molypillék zöme kezd mozgolódni s a napnak gyöngébb sugarainál rajzik alkonyatig. Az alkony beköszöntésével megjelennek a virágokon a nagyobb szenderek s az éj teljes beálltával ismét eltünnek. Legnagyobbrészt szürkület-kor vagy már sötét éjjel ébredeznek a szövők, bagoly- és araszoló-pillék, s egész éjjel sürögnek-forognak. Pitymallatkor és hajnalban ismétlődik ez a felváltás, s az alkonyat kedvelői újra megjelennek, míg a felkelő nap el nem űzi őket. Olykor nappal is láthatunk éjjeli lepkét szállni, de az ilyent felriasztották nyugalmából s ehhez képest szaggatottan és szabálytalanul repül, míg új búvó helyre nem talál. Az álom a nyugalom idejében néha igen könnyű, úgy hogy az állat a legkisebb neszre elszáll, de gyakran oly mély, hogy még a tűre való feltűzéskor is alig ébred fel.

Élettartam. A lepke életének tartama igen különböző. Némelyik, mint már föntebb említettük, mindjárt a párosodás-, vagy a peték lerakása után kimulik. A Psychidák hímje néhány óra lefolyása alatt még abban az esetben is elpusztul, ha nincsen alkalma a párosodásra. A legtöbb lepke néhány napig, sőt 4—6

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

hétig is elél, s általában az a vélemény, hogy a lepke annál tovább él, mennél később párosodik, és hogy ennek megtörténte után halála csakhamar bekövetkezik. Ismét más fajok aránylag igen hosszú életűek, a mennyiben nyáron vagy őszkor kikelvén, kitelelnek és tavaszkor új életre ébrednek. Ilyenek a nappali lepkék közűl a legtöbb *Vanessa*-faj, a bagoly-pillék közűl pedig az Orthosiák, Xylinák és Calocampák, a melyeknél a párosodás alighanem csak tavaszkor történik.

Az ivadékok. A legtöbb lepkének évenkint csak egy ivadéka van, még pedig általában a kitelelő bábból márczius-, április-, májusban; ha a hernyó kitelelt, junius-, julius-, augusztusban, ha pedig a hernyó tavaszkor kelt ki a petéből, az ősz folyamán. Számos faj azonban egy év leforgása alatt kétszer futja meg teljes életpályáját, vagyis kettős ivadékú, úgy, hogy ha pl. báb alakban kitelelt, akkor a lepke juniusban, a hernyó ugyancsak juniusban, a lepke ismét augusztusban s a hernyó ismét szeptember—októberben jelenik meg, ennélfogva tehát a második ivadék bábja ismét kitelel.

Gyakori eset, hogy oly faj, melynek rendesen csak egy ivadéka van, kedvező időjárás esetén másodízben, a kettős ivadékú pedig harmadízben is megjelenik; viszont a kedvezőtlen időjárás hátráltatja a fejlődést, úgy hogy a rendesen kettős ivadékú faj csak egy ízben lép fel. Ezen eltérések azonban mindig kiegyenlítődnek annyiban, a mennyiben a lepke és hernyója a rendes időben jelenik meg. Déli vidéken vagy a meleg alföldön gyakori a második ivadék, holott északibb tájakon csak egy ivadék szokott fejlődni. A második ivadék lepkéi színezésben olykor igen lényegesen eltérnek az első ivadéktól, így pl. a barna *Arachnia Levana*-tól (I. ivadék) a fekete var. *prorsa* (II. ivadék) származik. Ezt a jelenséget *évszaki dimorphismusnak* nevezzük. Érdekesek e tekintetben azok a kisérletek, melyeket újabb időben a rendesnél magasabb vagy alacsonyabb hőmérsékleten tartott bábokkal tettek.

A lepkék elterjedése. A lepkék a földfelület valamennyi szárazföldjén el vannak terjedve, de igen egyenetlen módon. A növényzettől függnek, s ez mennél gazdagabb és változatosabb, annál számosabbak és különbözőbbek a fajok. A meleg éghajlat alatt a legtöbb lepkefaj tenyészik, s ezek száma észak felé folyton csökken; így pl. mig Finnországban 87 nappali lepke fordul elő, addig Lappföldön csak 61, a sarkvidéken pedig csak 10 faj található. Hasonló módon csökken a fajok száma, ha az alföldről fölfelé haladunk. Továbbá a lepkék száma nagyobb a hegyes vidéken, mint a tengerpart vidékein; így pl. az európai 281 nappali lepke közűl Magyarországon 187, Tirolban 168, Svájczban pedig 164 faj tenyészik, holott Angolországban 70, Skócziában 35 és Irországban csak 37 faj fordul elő.

Miként az északi éghajlat növényei délibb tájak magasabb hegységein is otthonosak, azonképpen a délibb fekvésű országok havasain számos északi lepkefajjal is találkozunk. Ugyancsak nagy hatással vannak a lepkék előfordulására a talajviszonyok is: más lepkefajok népesítik be a száraz vidékeket, mint a nedves vidékeket; mások a homokos és mások a meszes talaj lakói. Sok faj úgyszólván európaszerte található, míg mások csupán egyes országokra vagy országrészekre szorítkoznak.

Szintoly változó az a mennyiség, melyben az egyes fajok jelenkeznek. Némely faj közönséges ott, a hol előfordul, más faj ritkább és csak azon években gyakoribb, a melyek fejlődésének különösen kedveznek. Gyakran némely faj, mely addig nem volt ritka, csaknem teljesen eltünik, és csak évek multán tünik fel újra, eleinte egyes példányokban, majd egyre gyakrabban, mig azután ismét szinte kiveszettnek látszik. Sajátságos jelenség az is, hogy észak felé s a havasokon fölfelé ugyanabban a mértékben növekszik az egyének száma, a minőben csökken a fajoké.

Sok lepke csak az erdőben, többnyire virágos tisztásokon található, mások csak szabad mezőn vagy gyepes helyeken; az egyik a kopár magaslatot, sőt a puszta sziklát kedveli, a másik a virágokban gazdag lapályt. A mívelés alatt álló termőföldet a legkevesebb lepkefaj lakja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Haszon és kár.

Haszon. Hasznos lepkéknek csak azokat tekinthetjük, a melyeknek hernyói az emberi ruházat készítésére anyagot szolgáltatnak. Ilyen mindenekelőtt a *selyemszövő (Bombyx mori)*, melynek gubóiból készítik a selymet. Khinából származik s állítólag a hatodik században hittérítők hozták petéit Konstantinápolyba, ahonnan azután először Olaszországban, majd Franciaországban és déli Európa többi országaiban, így hazánkban is elterjedt. A hernyó az eperfa leveleivel táplálkozik és mindenütt tenyészthető, a hol az eperfa szabadon nő.

A selyem pótlásául újabb időben néhány más szövőfajt is igyekeztek Európában meghonosítani. Ilyenek: az északamerikai *Perisamia Cynthia,* melynek hernyója a bálványfán (Ailanthuson) él, valamint a japáni *Antherea Pernyi* és fajváltozata *Yamamai,* melynek hernyója, minthogy tölgyfalevelekkel táplálkozik, különösen hasznosnak igérkezett; a vele történt kisérletek azonban kielégítő gyakorlati eredményre nem vezettek.

A további haszon, melyet a lepkék hajtanak, az, hogy termesztett növényeink és a gyümölcsfák virágjának látogatása alkalmával a hímpor átvitelével azok termékenyítéséhez némileg ők is hozzájárulnak, ámbár nem akkora mértékben, mint számos más rovarfaj, pl. a méhek.

Kár. A hasznos lepkéknél sokkal nagyobb azoknak száma, a melyeknek hernyói az emberre nézve kártékonyak, a mennyiben a hasznos növényeket pusztítják. Ez rendszerint csak akkor történik meg, ha nagy tömegben lépnek fel, de egyes hernyó is tönkre teheti a fát az esetben, ha annak belsejében él. Igen tetemes, kivált erdőkben, az a pusztítás, melyet egyes fajok tömeges megjelenése okoz, a mennyiben gyakran nagy területen az egész erdő-állományt teljesen tönkreteszik. Az ily hernyó-támadás rendesen legalább néhány évig tart, s a hernyók száma évről-évre növekszik; ennek azonban rendszerint a harmadik, vagy negyedik évben a fürkész-darazsak és a rablóbogarak elszaporodása, valamint a hiányos táplálék folytán keletkező különféle betegség vet véget. Ezért már akkor, a midőn a hernyók elszaporodása elérte tetőpontját, alig akad egészséges hernyó, s a rá következő évben az addig oly veszedelmes állat már csak igen gyéren található.

Hazánkban leginkább a gyapjas-pille *(Lymantria [Ocneria] dispar)* hernyója szokott ily módon pusztítani, s kivált a tölgyerdőkben nagy kárt okoz; Németországban pedig a *Dendrolimus [Lasiocampa] Pini* a fenyőerdőket, az apáczapille (*Lymantria [Psilura] monacha*) a fenyő- és a lomberdőket helyenkint olykor teljesen elpusztítja.

A hernyók okozta kár egyébiránt, életmódjuk szerint, igen különböző. Egyesek, melyek a fák törzsében vagy gyökerében élnek, hátráltatják a fa fejlődését, sőt nem ritkán elpusztulását is okozzák. Ilyen különösen a *Cossus cossus* és a *Zeuzera Pyrina* hernyója, mely különféle fákban él; ilyen továbbá a *Trochilium apiforme* hernyója, mely a nyárfát-, s a *Sesia myopiformis* hernyója, mely az almafát szokta megtámadni.

A lombot és fenyőtűt fogyasztó hernyók szintén hátráltatják a fa fejlődését, sőt ismételt tömeges megjelenésükkel annak kiveszését is előidézhetik. Ilyenek a föntebb említetteken kívül különösen az *Aporia Crataegi,* a *Porthesia chrysorrhoea* és a *Malacosoma [Bombyx] neustria* hernyói, melyek a gyümölcsfákban időnkint épp oly nagy kárt tesznek, mint a *Thaumatopoea [Cnethocampa] processionea* és *pityocampa* a tölgyesekben, illetőleg fenyvesekben.

Aránylag kevesebb kárt szoktak okozni a következő fajok hernyói: a *Sphinx pinastri* és *Bupalus piniarius,* a fenyőfákban; *Dasychira pudibunda* a bükkfákban; a *Stilpnotia Salicis* a füzfákban; a *Bombyx quercifolia* gyümölcsfákban; a *Cheimatobia brumata* és a *Chloroclystia [Eupithecia] rectangulata* szintén a gyümölcsfákban, melyeknek virágját támadják meg. A *Pieris Brassicae* és *Napi,* valamint a *Mamestra Brassicae* a káposztafélékben; a *Hepialus Humuli* és *Charaeas graminis* a rétekben, a mennyiben a fűnek gyökerét lerágják; míg számos *Agrotis*-faj, pl. *A. segetum, exclamationis, corticea, obelisca, Tritici* a veteményekben, nevezetesen a répában, de

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

a törökbúzában és dohányban is olykor tetemes kárt tesz.

Nem kevésbbé kártékony némely molypille hernyója; így pl. a *Grapholitha pinicolana*, *comitana* és *hercyniana*, valamint a *Tortrix piceana* és *Coleophora laricella* a fenyőfélékben nagy kárt szoktak tenni, szintúgy mint a *Tortrix viridana*, valamint a *Grapholitha splendana* és *amplana* a tölgyben, az utóbbi két faj az által, hogy a makkot megtámadja. A gyümölcsfák virágját a *Laverna atra* rongálja, magát a gyümölcsöt pedig a *Grapholitha pomonana*; a *Grapholitha Réamurana* a gesztenyét, a *Grapholitha tenebrosana* és *nebritana* a borsót pusztítja. A szőlőben tetemes kárt okoz a *Conchylis roserana* és *ambiguella*, valamint az *Oenophthira Pilleriana* az által, hogy hol a lombot, hol a félig érett bogyót pusztítja.

Továbbá megemlítendő még az a kár, melyet a molypillék hernyói a raktárakban és lakásokban okoznak. Igy pl. az *Ephestia elutella* a száraz gyümölcsöt, sőt a törött paprikát is pusztítja, a *Tinea granella* és *Gelechia cerealella* pedig a gabonát. Az *Aglossa pinguinalis* zsiradékon él, a *Tinea pellionella*, *biselliella* és *tapatziella* pedig összerágja a szövetet, a szőrmét, a tollat stb. Méhkaptárakban a *Galleria mellonella* és az *Achroa grisella* hernyói gyakran nagy kárt tesznek az által, hogy a fiasított, vagy mézzel telt lépet összerágják.

Némely hernyófaj még az ember egészségének is ártalmas. Ilyen mindenekelőtt a búcsújáró pille (*Thaumatopaea processionea*) hernyója; ennek szőre könnyen leválik és minthogy finom szigonynyal van ellátva, az ember és az állatok bőrében megakad, s gyuladást okoz. Egyes tudósok ezt a gyuladást a szőrökhöz tapadó mérges váladéknak (cantharidin) tulajdonítják. Nem kevésbbé veszedelmes ezen hernyók fészke, melyből a lazán beleszőtt szőröket a szél széthordja, s ezek belélekzése az emberi vagy állati test bensejében is gyuladást és genyedést okozhat. Néhány más szövő-lepke, pl. a *Macrotylacia Rubi* és *Porthesia chrysorrhoea* hernyójának szőre szintén gyuladást okoz az ember bőrén, de ezen olajbedörzsöléssel könnyen segíthetünk.

A hernyók és lepkék ellenségei és betegségei.

Ellenségek. A lepkét és hernyót számos ellenség fenyegeti. Az éjjeli lepkéket főleg a denevér és béka fogyasztja, míg a nappaliakat különösen a szitakötők és a madarak fogdossák. Az utóbbiak nagy mértékben pusztítják a hernyókat; számos madárfaj csaknem kizárólag hernyókkal táplálkozik. A vakond is sok kártékony hernyót pusztít el a föld alatt. A hernyóknak legádázabb ellenségei azonban magában a rovarvilágban vannak. Ezek közé tartoznak nemcsak a nagyobb futrinkák, kivált a *Carabusok* és *Calosomák*, melyek a hernyót megeszik, hanem bizonyos legyek és poloskafélék, különösen pedig a fürkész-darazsak. Ez utóbbiak, valamint némely legyek (Tachinidák) ugyanis petéiket tojócsövük segitségével vagy a hernyóba rakják, vagy kívül a bőrére ragasztják. A kikelő lárvák, az első esetben közvetetlenül, az utóbbi esetben pedig, miután a bőrön át a hernyóba hatoltak, annak belső részeit, kivált a lepke kifejlődésére szükséges zsírtesteket felemésztik, s ezzel a hernyónak, vagy ha az még be tud bábozódni, a bábnak halálát okozzák. Némely ily élősdi egy-egy hernyóba csak egy petét rak le, mások meg többet. A rablódarazsak rátámadnak a hernyóra, agyonszúrják, beletojják petéiket, s azután fészkükbe viszik; a lárvák a hernyó tetemén élnek, mely bebábozódásukig elegendő táplálékot nyujt nekik. Ha a hernyók száma szerfelett növekszik, akkor megfelelő arányban rovarellenségeik is elszaporodnak, s a hernyók számát megint a rendes mennyiségre szállítják le.

Betegségek. A hernyók többféle betegségnek vannak kitéve, különösen gyakran szenvednek valami hasmenés félében, a melytől olykor tömegesen elpusztulnak. Sokat szenvednek bizonyos alsórendű gombáktól és baktériumoktól is, melyek bennük fejlődnek, és néha öldöklő járványokat idéznek elő közöttük. Sok hernyót megöl a kedvezőtlen időjárás is, kivált ha vedléskor éri őket, vagy ha tavasszal tartós hideg esőzés következik be. Ellenben a téli hideget mind a hernyó, mind a báb jól kibírja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Védekezés. Valamint a vadállatok barlangban, sűrű bozótban oltalmat keresnek álmuk idejére s az időjárás viszontagságai ellen: azonképpen a lepkék és hernyók is igyekeznek oly helyet felkeresni, a hol álmuk nyugalmát biztosítják, s a mely egyúttal megóvja őket a kedvezőtlen időjárás és ellenségeik ellen. Ezt úgy érik el, hogy környezetükhöz alkalmazkodnak, vagyis oly helyet választanak, mely szárnyaik színével megegyezik. Bizonyos nappali lepkék pl. sziklára vagy a fa derekára szeretnek ülni, a hol nehezen láthatók, ugyanúgy számos bagoly- és araszoló-pille; az utóbbiak, ha szárnyuk színe szürke, a régi kerítéseket is felkeresik, de az újakat soha.

Hasonlót észlelhetünk a hernyókon is. A zöld hernyót a zöld növényen nehezen láthatjuk meg, ha csak rágásának nyoma vagy elhullatott ürüléke el nem árulja. Az araszoló-hernyót, ha mereven kinyujtva ül, könnyen faágnak tarthatjuk, más fajta hernyók pedig igen hasonlítanak tápláló növényük virágjához vagy magvához, így pl. egyes *Cucullia*-fajok hernyói.

Egyes lepkefajok más fegyveres rovarokhoz hasonlítanak, pl. a Sesiák darazsakhoz; mások meg oly nembeli vagy családbeli lepkéhez, a melyet a madarak állítólag meg nem esznek. Az ily fajok többek véleménye szerint ezen alakoskodásuknak köszönik azt, hogy ellenségeik kevésbbé üldözik őket.

Rendszer.

A lepkék nagy sokasága szükségszerűleg arra vezetett, hogy rokonságuk szerint csoportosítsák, osztályozzák őket. Az ily osztályozást *rendszernek* nevezzük. A rendszer a lepkék *rendjét* *családok* vagy *nemzetségek*, *nemek* és *fajok* szerint csoportosítja. Azok az egyének, melyek minden fontos és lényeges, az utódokra átszármazó külső tulajdonságukra és belső szervezetre nézve megegyeznek, alkotják a *fajt*. Minden fajnak egyénei azonban bizonyos határon belül eltérnek egymástól nagyság, szárnymetszés, szín és mustrázat tekintetében, a nélkül, hogy ez által egymáshoz való hasonlóságuk lényeges csorbát szenvedne. Mindezen lényegtelen eltéréseket a *törzsfaj* fogalma alatt foglaljuk össze. A mellett azonban előfordulnak oly eltérések is, hogy egyesek a rendes alaktól nagyobb mértékben különböznek, oly annyira, hogy néha nem is hasonlítanak hozzá. Ha az ilyenek a törzsalak mellett csak egyes kivételekként jelenkeznek, akkor *fajeltérésnek (aberratio)* nevezzük, ha azonban gyakrabban fordulnak elő, akkor *fajváltozat (varietas)* névvel jelöljük. Hogy ha az utóbbinak eltérő bélyegei bizonyos tájakon, pl. a havasokban, magasészakon vagy délszaki vidéken állandókká válnak, akkor az ily alakokat *helyi fajtának* nevezzük.

Kivételként előfordul az, hogy a különböző, de rokon-fajok egymással párosodnak és *korcsot* nemzenek, mint pl. a *Saturnia Spini és pavonia*, a *Smerinthus Populi* és *ocellata*, de ezek ivadéka azután ismét hol az egyik, hol a másik fajba olvad bele.

A legtöbb bélyegben megegyező fajok *nemet (genust)* alkotnak, úgy mint rokonnemek csoportja *családot*, rokon-családok pedig *rendet*.

A lepkék legelső rendszerét Linné svéd természetbuvár állította fel. A csáp alakja szerint a lepkéket 3 csoportba osztotta, ezek: *Papilio*, *Sphinx* és *Phalaena* s az utóbbiakat ismét a következő osztályokra: *Attacus*, *Bombyx*, *Noctua*, *Geometra*, *Pyralis*, *Tortrix* és *Alucita*. Ezt a rendszert az újabb szerzők folyton módosították, javították, főleg Schiffermiller és Denis, Borkhausen, Esper és Ochsenheimer, Boisduval, Duponchel, Herrich-Schäffer és Lederer, míg végre Staudinger lepke-katalogusában megállapodott abban a rendszerben, melyet jelen munkánkban is követünk és melytől csak keveset térünk el.

Az osztályozás *nagy-* és *kislepkék* (molypillék) szerint tisztán gyakorlati, a mennyiben a legtöbb lepkész, elég helytelenül, csak a nagylepkék gyüjtésére szorítkozik. A nagylepkékhez *(Macrolepidoptera)* számítjuk a Rhopalocerákat, Sphingidákat, Bombycidákat, Noctuákat és Geometridákat; a kis-lepkékhez *(Microlepidoptera)*, melyek amazoktól csak a csápok és lábak szerkezetében, valamint a szárnyak erezetében különböznek, tartoznak az összes molypillék.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A lepkefajok száma.

A Staudinger-féle lepke-katalogus 1871-iki kiadása Európából 2850 Macro- és 3213 Microlepidopterát, összesen 6072 fajt sorol fel, minthogy azonban az európai alakok Észak-Afrikáig és Kis-Ázsián s Szibérián át egész Japánig terjednek, bajos szigorú határt vonni. Az európai fajok közt van: 456 Rhopalocera, 193 Sphingida, 374 Bombycida, 1027 Noctuida és 800 Geometrida. A Magyar Birodalomból beleértve Dalmácziát és Bosznia-Herczegovinát, ez idő szerint 1561 Macro- és 1689 Microlepidoptera, összesen 3250 faj ismeretes.

Az utóbbi 30 év alatt számos új faj felfedezése, valamint azon körülmény miatt, hogy újabb időben a palaearktikus faunakör határait kivált Dél-Ázsia irányában tetemesen kitágították, a palaearktikus-fajok száma lényegesen emelkedett, úgy hogy a Staudinger-féle katalogus 1901-iki kiadása már összesen mintegy 9600 fajt sorol fel.

Az egész földkerekség összes lepkefajainak számát csak hozzávetőleg lehet megállapítani, mivel különösen az idegen világrészek éjjeli lepkéi igen kevéssé ismeretesek. A nappali lepkék csoportjából eddig összesen mintegy 8500 faj ismeretes. Minthogy pedig a nappaliak az összes lepkéknek mintegy 14-ed részét teszik, bizvást feltehető, hogy a világ összes lepkefajainak száma megüti a százezret.

A lepkék gyüjtése, tenyésztése, kikészítése és eltartása.

A lepkék gyüjtése.

Gyüjtő eszközök. A háló. A lepkék gyüjtésének legszükségesebb eszköze a háló. Ezt a kezdő maga is elkészítheti olyformán, hogy nem túlságosan (3 mm) vastag drótból 25—30 cm átmérőjű karikát készít, melynek két végét meghajlítja úgy, hogy pl. bodzahajtásból rögtönözött pálczába bele lehessen erősíteni. A karikához varratja a hálószövetből (tüll) készült 60—70 cm hosszú zsákot, mely lefelé fokozatosan szükebb és kereken végződik. A zsákot használat előtt kissé ki kell mosatni, hogy a szövet hajlékonyabbá váljék.

Sokkal czélszerűbb s a gyakorlottabb gyüjtőnek különösen ajánlható az úgynevezett Graf-Krüsi-féle négyrétű háló, mely csavarral bármely pálczára ráerősíthető és összehajtott állapotban kényelmesen zsebben hordható. A pálcza lehetőleg könnyű, de a mellett erős legyen.

Az ölő üvegek. A megfogott lepkét, akár kicsiny, akár nagy, cyankáliumos üvegben öljük meg. Ez 3—5 cm átmérőjű, 12—15 cm hosszú, parafadugóval jól elzárható hengeralakú üveg, melynek fenekére néhány gramm, gyapotba göngyölt cyankáliumot helyezünk és megerősítésül fölibe vékony parafalemezt szorítunk. Kirándulásra 2—3 ily üveget viszünk magunkkal, hogy a vadászatban ne kelljen szünetelnünk, mig az üvegben levő lepke ki nem vehető. Kivánatos ugyanis, hogy minden lepkét 5—10 percz mulva, még mielőtt egy másodikat beleeresztettünk volna, kivegyünk az üvegből s azt azonnal fel is tűzzük. Mindenesetre azonban az újabb lepke beleeresztésével várunk addig, mig az előbbi meg nem szünt vergődni.

A cyankáliumos üvegeken kívül kell még egy kisebbszerű, ugyanoly hengeres üveg, melynek alján azonban csak gyapot-pamat van, a melyre időről-időre néhány csöpp chloroformot öntünk. Ebben az üvegben öljük meg azokat a fajokat, melyeket a cyankálium csak nehezen öl meg; ilyenek a *Zygaena*- és az *Ino*-fajok, a *Hypogymna morio* és a *Lymantria dispar*. De ezeket sem szabad sokáig az üvegben hagyni, mert a chloroformtól csakhamar annyira megmerevednek, hogy később alig lehet őket kifeszíteni. Némely gyüjtő az összes lepkéket, még a moly-pilléket is chloroformos üvegben öli meg, s az utóbbiakat azonnal kivéve, feltűzi és a feléledő-állatokat élve viszi haza, hogy frissiben megölve, kifeszítésök könnyebb legyen. Ez azonban fölösleges állatkínzás, mert mint látni fogjuk, az apró lepkék kifeszítése e nélkül is könnyen sikerül.

Egyes gyüjtők nicotint is visznek magukkal, melylyel a testesebb lepkéket úgy ölik meg, hogy a méregbe mártott rozsdás tűvel mellébe néhányszor beleszúrnak. De ez nemcsak fölösleges, hanem veszedelmes is, mert könnyen megeshetik, hogy önmagunkat mér-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

gezzük meg; megfelelő cyankáliumos üvegben pedig a legnagyobb lepke is megölhető.

Csiptetőt a gyüjtő mindig vigyen magával. Ezt esetleg zsinóron nyakába is akaszthatja. Kézi nagyító szintén szükséges.

Dobozok. Félnapi kirándulásra elég zsebben hordható és tőzeggel kibélelt kis dobozt vinnünk, a melynek azonban oly mélynek kell lennie, hogy a megfogott lepke felcsapott szárnya födelét ne érje. A dobozba már előre beletűzzük a leginkább használt háromféle tűnek megfelelő mennyiségét s azonkívül tartalékot is viszünk magunkkal. Ha reményünkön fölül nagyobb zsákmányra teszünk szert, a nappali lepkék egy részét papirhüvelybe is el lehet helyezni, a melyet gyüjtés közben hevenyészve is elkészíthetünk, a mennyiben hosszúkás darab papirt úgy hajtunk össze, hogy a két széle kiálljon; egyik szélét lehajtjuk és miután a megölt lepkét beleráztuk, a másik szélével lezárjuk akként, hogy két csücskét leszorítjuk (9. ábra).

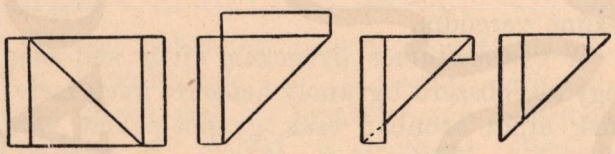

9. ábra.

Ha hernyókat is gyüjtünk, azok számára szintén viszünk kisebb dobozt, melybe legalább néhány kis likat fúrunk, hogy mindég friss levegőhöz jussanak. Tartalékul hálószövetből készített kis zacskót vihetünk magunkkal, melyet kabátunk egyik gombjára akaszthatunk.

Egész napi kirándulásra vagy több kisebb dobozt, vagy — a mi czélszerűbb — szíjjal ellátott, vállon hordható, nagyobb dobozt viszünk, melynek olyan a szerkezete, hogy egyik fele lepkéket, másik fele pedig a hernyókat vagy a cyankáliumos üvegeket fogadja be. Az utóbbi esetben a hernyók számára külön dobozzal látjuk el magunkat. Ha főleg hernyót szándékozunk gyüjteni, esernyőt is kell vinnünk.

Ha több napi kirándulásra indulunk, ahhoz képest több dobozzal kell magunkat felszerelnünk. Ilyenkor helykimélés czéljából az összes nappali lepkéket, esetleg az araszolókat s egyéb vékonyabb testű lepkéket is, megfelelő nagyságú papirhüvelyekbe helyezzük el. Nagyobb utazásokon pedig az összes lepkéket kivétel nélkül papirhüvelyekbe gyüjtjük, ez lévén a szállításnak legegyszerűbb és legbiztosabb módja.

Lepkefogás hálóval. A szálló lepkét hirtelen csapással igyekszünk a hálóba keríteni, még pedig úgy, hogy repülési irányában, nem pedig ellenében csapunk utána; de biztosabb, ha követjük, mig leszáll, vagy ha megvárjuk, mig visszatér arra a helyre, melyről felzavartuk, a mit sok faj megszokott tenni. A virágokon, leveleken vagy fűszálakon ülőknél arra kell ügyelnünk, hogy árnyékunk vagy a háló árnyéka ne érje a lepkét. Minden körülmények közt úgy kell a hálóval bánnunk, hogy zsákja a fogásnál karikájára ráfeküdjék, miáltal a megfogott lepke a háló alsó csücskébe szorul. Ha azonban a lepke a földön vagy füvek közt ül, hirtelen ráborítjuk a hálót s a zsák végét felemelve, a feljebb szállásra bírjuk, mire alatta a hálót összeszorítjuk, s azután a cyankáliumos üveggel kifogjuk a lepkét.

Némelyek a hálóval fogott lepkét úgy ölik meg, hogy még a hálóban a hüvelyk és mutatóujjal megroppantják a mellét. Ez azonban nem czélszerű, mert a legtöbb esetben még vergődik a lepke és sohasem marad oly tiszta alul is, mintha érintetlenül a cyankáliumos üvegbe eresztjük, a melyből nagyságához képest 5—15 percz mulva kivéve, mindjárt feltűzhetjük vagy papirhüvelybe tehetjük. Erre a czélra azokat a lepkéket, melyek szárnyaikat szabályosan, azaz fölfelé tartják, két ujjal óvatosan felvesszük, és megfelelő vastagságú tűvel toruk közepét átszúrjuk; azokat ellenben, melyek szárnyaikat lefelé csapták, a csiptetővel igyekszünk úgy megigazítani, hogy szabályosan feltűzhetők legyenek. Ez azonban olykor abban az esetben nem sikerül, hogyha a lepkét sokáig hagytuk az üvegben, a mitől megmerevedik. Az sem czélszerű, hogyha 2—3 lepkénél többet eresztünk egy-egy cyankáliumos üvegbe, mert ekkor könnyen megkopnak.

A chloroformos üvegben a lepkét még rövidebb ideig szabad bennhagyni, sőt kivánatos már néhány percz mulva kivenni és feltűzni, mert különben könnyen megesik, hogy azután

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

egyáltalában nem lehet szabályosan kifeszíteni. Ha egyik-másik lepke feléled, azt a cyankaliumos üvegben akként öljük meg, hogy annak dugójába tűzzük.

A vadászterület. Lepkefogásra mindenféle terület alkalmas, mert minden területen másféle lepkét találhatunk. Általában ott kell keresnünk a lepkét, a hol tápláló növénye tenyészik, mert annak közelében szokott tartózkodni. A pillangókat, valamint a többi nappal repülő lepkéket, minők pl. a *Sesiák* és *Zygaenák*, a *Plusia-* és *Acontia*-fajok, főleg réteken és erdei tisztásokon találjuk, a hol a bogáncs, földi bodza, ördögszem (Scabiosa), macskagyökér (Valeriana) stb. virágját szivogatják, vagy a fák és bokrok levelein ülnek. Egyes fajok a nedveiket csurgató fák derekán, az utakon levő nedves helyeken, sőt ürüléken is szeretnek ülni. Ezek az állatkák csak verőfényes napon repülnek, éltető elemük a nap, borus időben pedig elrejtve pihennek.

A nagyobbfajta Sphingidák az esthomályban keresik fel a virágzó lonczot (Lonicera), szappanfüvet (Saponaria), nenyuljhozzámot (Impatiens) s egyéb erős illatú virágokat, a melyeken hálóval könnyen megfoghatók.

A Geometridák jobbára alkonyatkor és éjjel repülnek, többnyire bozótos helyeken, de réteken, virágok körül is. Nappal a bokrok levelei között s egyéb hűs helyeken tartózkodnak, minélfogva a bokrokból vesszővel zavarjuk ki őket.

A legtöbb Bombycida éjjel repül, minthogy azonban nem igen szállnak virágokra, ritkábban találhatók; a hímekre leggyakrabban akkor akadunk, midőn réteken, erdő szélén a nőstényeket keresik.

A Noctuák egy része, mint már említettük, nappal repül, de legnagyobb részük éjjel száll és felkeresi a különféle réti virágokat, így a bogáncs, kígyószisz (Echium), zsálya, borostyán, lóhere, valamint a káka, orgona és hársfa virágját, a fűzfa barkáit stb. Havasokon julius és augusztusban számos bagolypille látogatja meg különösen a bérczlapú (Adenostyle) és szegfűfélék (Silene) virágjait. Mások a váladékot termelő fűféléket, pl. a harmatkása- (Glyceria-) fajokat keresik fel. Kora tavasszal csaknem egyedüli táplálékuk a fák kicsurgó nedve, valamint később az alma- és körtefa rügyeinek édes váladéka.

Éjjeli fogás lámpával. Az éjjeli lepkéket erős fényű, esetleg fényszóróval ellátott petroleum-lámpással, vagy a mi még jobb, acetylén-lámpás fényénél foghatjuk; különösen májusjuniusban, a midőn a kinálkozó számtalan virág miatt a lepkék a később említendő csalétket nem keresik fel. Az esthomályban, valamint később éjjel, erdei úton, tisztáson, erdőszélén vagy réten földbe tűzzük hegyes végű pálczához erősített lámpásunkat és annak árnyékából, mintegy lesből, elfogdossuk a fényre szálló lepkéket, vagy a virágzó réteket és tisztásokat járjuk be, egyik kezünkben a lámpással, a másikban a hálóval.

Némely gyüjtő szép eredményt ért el úgy, hogy erdőben a lámpás mögött fehér ponyvát feszített ki, a melynek a lepkék, mint valami világos, fehér falnak, nekirontanak. Nagyobb kirándulásokon, ha akár a síkságon, akár a hegyek közt vagy havason meghálunk és szállásunkhoz közel esik az erdő, czélszerű az acetylén-lámpást a nyitott ablakba tenni, mert így nagy távolságról is oda csalogatjuk a lepkéket. Ugyanazt érhetjük el faluhelyen vagy városban is, ha ablakunk kertbe vagy a szabadba nyilik. Különben már a közönséges asztali lámpa fénye is vonzza a lepkéket, kivált ha az nyitott ablaknál fehérrel letakart asztalon áll. Az oda szálló lepkéket a cyankáliumos üveggel hirtelen leborítjuk, vagy a hálóval elfogjuk.

Az utczai gáz-lámpákon is némelykor nagyobb mennyiségű lepkét foghatunk; de a legtöbb éjjeli lepke (Sphingida és Bombycida is) az elektromos ívlámpák körül repked s szinte csodálatos, mennyire vonzza őket azok kékesfehér fénye. Néha oly tömegesen érkeznek minden oldalról, hogy 2—3 gyakorlott lepkész se tudja őket mind összefogdosni. Ezek a lepkék, miután néhányszor körültánczolták az ívlámpát, gyakran megint elmenekülnek, legtöbb esetben azonban valami közelfekvő tárgyra, kivált házfalra telepednek le, s ott őket másnap is összegyüjthetjük, ha már kora hajnalban el nem szedegették őket a verebek és esetleg a varjak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A lámpással és lámpákon való fogást éjjeli egy óráig lehet folytatni; azontúl a lepkék már csak gyéren mutatkoznak

Éjjeli fogás csalétekkel. Az az észlelet, hogy a halálfejespille a méz kedvéért behatol a méhkasokba, sok bagoly-pille pedig a fák kicsurgó nedvét kedveli, már a mult század elején azt a gondolatot érlelte meg egy magyar lepkészben, Nátly Józsefben, hogy az éjjeli lepkéket mézzel is lehet fogni. Erre a czélra az erdő szélén faágacskákat tüzdelt a földbe, s azokat mézoldattal fecskendezte le. Ez a fogási mód bevált és némi módositással ma is alkalmazzuk, még pedig többnyire jó sikerrel. Némelyek manapság is csupán vízzel higított mézet, mások sörben feloldott czukrot használnak, s az oldathoz lisztet kevernek, hogy pépszerűvé tegyék. Mások almát főznek péppé, s 1 kilóhoz $^1/_4$ liter sört, mézet vagy czukrot és kevés alma-aethert kevernek. A leghathatósabb azonban a sör és a méz keveréke; a sör ne legyen állott, keserű, a méz egészen silány fajta lehet. A kétharmad sör és egyharmad mézhez barna kenyér morzsáját habarjuk, mig a keverék annyira-mennyire pépszerű, azután 24 óráig a napon erjedni hagyjuk; használat előtt jól felrázzuk, s néhány csöpp rumot és némi gyümölcs-aethert (legjobb az ananász- vagy alma-aether) vagy gyümölcsízt keverünk hozzá.

Ezzel a keverékkel napnyugta előtt bekenjük a kertben, fasorban, erdő szélén, leginkább pedig erdei tisztások szélén, lehetőleg körben vagy félkörben álló fák derekát 1—1 ½ méternyi magasságban legalább tenyérnyi területen. Egyszersmind a fa aljára egy darab ujságpapirt teszünk, hogy sötétben könnyebben ráakadjunk.

Már az esthomályban kezdenek jelenkezni a lepkék és egyeseket már ilyenkor is foghatunk; de az igazi vadászat csak később veszi kezdetét. Eleinte többnyire még igen nyugtalanok a lepkék, de utóbb, ha jobban megízlelték az ételt, olykor szinte megkábulnak tőle. Megjegyzendő azonban, hogy olykor fél óráig, sőt másfélóráig tartó szünet áll be, de akkor azután újra kezdenek jelenkezni. A teljes sötétség beálltával megkezdjük a fogást, még pedig másodmagunkkal. Egyikünk viszi az acetylén- vagy másféle lámpást és a hálót, melylyel a tovaszálló lepkéket, továbbá azokat fogja el, melyek a világosság hatására leesnek; ennélfogva czélszerű a lámpásra zöld üveget tétetni, vagy azt zöld papirral bevonni, mert attól a lepkék nem riadnak fel. Azalatt a másik társ a csalétken ülőket fogja össze óvatosan a cyankáliumos üveggel, még pedig mindegyiket külön üveggel, minélfogva 4—5 üveget kell magunkkal vinni. Az elkábultakat tartalék-üvegbe tesszük át, a melyben a vadászat befejeztéig hagyjuk s csak akkor tűzzük fel, mert más különben mind feléled, s egymást rontja.

A hol nincsen megfelelő szálfa, ott vastagabb zsineget vagy 1 ½ cm széles fehér szalagot használunk, a melyet a csaléteknek szánt keverékben jól megáztatunk, s azután fiatal fákhoz, bokrokhoz vagy dorongokhoz erősítünk, még pedig 5—6 lépésnyire egymástól.

Az utóbbi módozat helyett némelyek almaszeleteket használnak. Lehet olyanokat is használni, minők a fűszeresnél kaphatók, de jobb, ha magunk készítjük úgy, hogy az érett almát meghámozzuk, magházát kivágjuk, 6—8 szeletre vágjuk és árnyékban megszárítjuk. Ezekből a szeletekből 10—12-őt egy-egy méternyi madzagra fűzünk, azokat 3—4 óráig sörben áztatjuk s egyúttal czukrot vagy mézet, használat előtt pedig alma-aethert vegyítünk hozzá. Körülbelül 20—25 ily madzagot zacskóban magunkkal viszünk, s alkalmas helyen 15—20 lépésnyi távolságban egymástól megerősítjük.

Az almaszeleteken lakmározó lepkék az élvezetben többnyire annyira elmélyednek, hogy vagy egyenkint az üvegbe szedhetők, vagy ha számosan vannak, egy csapásra a hálóba rázhatók, a honnan azután könnyen kiszedhetők a cyankáliumos üveggel.

Az éjjeli fogást úgy világosság mellett, mint csalétekkel, voltaképpen legalább éjfélig kellene folytatni, mert egymást felváltva csaknem óránként más-más fajok jelennek meg. Legkorábban, már az esteli szürkületben érkeznek meg, néhány Sphingidán kívül, a Catocalák és Toxocampák, majd számos más Noctua és molypille; később jönnek a Bombycidák és Geometridák. Bizonyos fajok határozott órában jelenkeznek, így pl. *Spilosoma*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

menthastri pontban 10 órakor, egyes Agrotis-fajok pedig a havasokon csak fél 12 és fél 1 óra között. Éjjeli két órakor már alig mutatkozik lepke.

A csalétekkel való fogásra legalkalmasabbak a tavaszi és az őszi hónapok, különösen a szeptember és az október; de száraz nyáron, mikor kevés a virág, s a lepkék még nedvességet sem találnak, olykor már julius-augusztusban is meglepő sikerrel alkalmazzuk a csalétket, sőt általában több-kevesebb eredménynyel mindenkor márcziustól karácsonyig. Legkedvezőbbek a borus, meleg esték, kivált ha kis langyos eső közeleg; legkedvezőtlenebb a szeles, hideg idő. Az eredmény különben mindig bizonytalan, mert ugyanoly időjárás mellett olykor igen sokat, máskor pedig igen keveset fogunk.

A lepkefogás egyéb módjai. Pittymalatkor eltünnek a világosságot kerülő éjjeli lepkék. Azokat a lepkéket, a melyek kőfalon és sziklán, palánkon és keritésen, fák kérge és kövek alatt, egymásra rakott deszkák között és fák derekán ülnek, illetőleg rejtőzve hűsölnek, természetesen ezeken a helyeken kell felkutatnunk. Más fajokat azonban, melyek faleveleken, ágakon vagy bokrokban pihennek, pálczával is felzavarhatjuk vagy esernyőbe rázhatjuk, éppen úgy, mint a szalmakazalokban és szalmából készült háztetőkben rejtőzőket. A bozótos helyeket kedvelőket dohányfüsttel is kizavarhatjuk, melyet hosszú csövön át a növények közé vezetünk.

Nagyszámú Noctua a napsugár elől az erdei alom és a földön heverő ágacskák lombja közé menekül. Ezek ellen csellel élhetünk, a mennyiben maroknyi 1—1½ méter hosszú faágat vágunk és 20—30 vagy még több ily rőzsecsomót a fák alján helyezünk el. Ezeket azután mindennap, lehetőleg már hajnalban, esernyő fölött kirázzuk vagy lekopogtatjuk.

A nappali lepkék közül az Apatura- és Limenitis-fajokat csalétekkel is foghatjuk. Alkalmas csalétek az erősszagú sajt és az emberi ürülék — mennél régibb, annál jobb. Az utóbbit fazékban kivitetjük, s lepkéjárta helyeken, az út mentén kisebb-nagyobb rakásokban elhelyezzük, a sajttal pedig ugyanoly helyeken bekenjük a fák ágait és leveleit. Bizonyos idő mulva a rászállt lepkéket elfoghatjuk. Trágyadombokra is rájárnak a pillangók, valamint őszkor a hullott gyumölcsre is (pl. *Vanessák*).

A nappal repülő Noctuák részére fűzfabarkákból készíthetünk csalétket olyanformán, hogy azokat czukorban megfőzzük. Ebben vastag zsineget áztatunk meg s azt erdei tisztáson 20—30 cm magasságban kifüggesztjük.

A lepkék tenyésztése.

A lepkék tenyésztésével gyüjteményünk számára oly ép és hibátlan példányokra teszünk szert, minőket a szabadban csak ritkán foghatunk. Azonkívül számos oly faj birtokába juthatunk, melyeket máskülönben csak gyéren s inkább elvétve találunk. A tenyésztésnek azonban még az a lényeges haszna is van, hogy a lepkék fejlődésével és életmódjával is megismerkedünk. Habár a tenyésztés a lepkefogásnál sokkal fárasztóbb és a kezdőre nézve eleinte talán kevésbbé érdekes is, nem szabad elhanyagolnunk. Az elért eredmények fokozni fogják a gyüjtő buzgalmát, s ezzel nemcsak gyüjteményének, hanem a tudománynak is szolgálatot tehet, a mennyiben sok faj teljes életmódja még ismeretlen.

A lepkéket vagy a petéből, vagy a gyüjtött hernyók- és bábokból tenyészthetjük.

A petéből való tenyésztés. A peték keresése egészben véve kevés eredménynyel kecsegtet, mindazonáltal nem szabad teljesen mellőznünk. A petéket többnyire a tápláló növény levelein és ágain, vagy a fák kérgén találjuk egyenkint, vagy egész csomóban. Az ágnak és a kéregnek megfelelő részét vagy a levelet levágjuk s úgy viszszük haza a petéket.

A nappali lepkék petéire úgy tehetünk szert, hogy ha a nőstényeket a peték lerakásakor megfigyeljük. Ezt verőfényes napokon délelőtti 10 és délutáni 3 óra közt szokták végezni, a mikor tápláló növényüket sorra felkeresik és csak rövid ideig időznek rajta, anélkül, hogy virágjára leülnének. Szorgos kutatással megtaláljuk ezeken a növényeken a petéket.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A fogságban csak nagy bajjal és ritkán lehet a pillangók nőstényeit peterakásra bírni. Ellenben a szövő-, bagoly- és araszoló-pillék gyakran lerakják petéiket a fogságban, sőt nem ritkán akkor is, ha már feltűztük őket. Sokkal biztosabb, ha a megfogott nőstényt (testesebb potroháról ismerhető fel), élve haza visszük, és nagyobb hernyóházikóba helyezzük, a melybe kis üveg vízben erős illatú virágokat és lehetőleg a hernyó tápláló növényét teszszük. A házikót alkonyatkor a szabadba vagy nyitott ablakba állítjuk. A lepkék csakhamar rajzani kezdenek, s 1—2 nap mulva a petéket a növényen vagy a házikó egyik oldalfalán találjuk. Ha a peték lerakására néhány napig várni kell, ajánlatos a nőstényeket etetnünk. Ebből a czélból megnedvesített czukordarabkákat teszünk a házikóba, s a lepke szipókáját érintjük vele, vagy ecsettel czukros vizet nyujtunk neki. Ily módon többnyire czélt érünk.

A petéket ne tartsuk meleg szobában, hanem száraz, hűvös helyen, s időnkint fecskendezzük meg kevés esővízzel.

A kikelt zsenge hernyókat puha tollal áthelyezzük valami széles szájú üvegbe, s az üveget, miután a tápláló növényt bele tettük, sűrű hálószövettel elzárjuk. Hogyha a fák még nem hajtottak ki, akkor a lombos fákon élőknek azok rügyeit vagy a fűzfa bárkáit adjuk.

A hernyók gyüjtése. A hernyókat tápláló növényükön keressük, a fákról lekopogtatjuk, füvekről leszedegetjük stb. Hogyha főleg hernyógyüjtésre indulunk és csak mellesleg szándékozunk lepkészni, másként kell felkészülnünk, mintha a hernyószedést mellékesnek tekintjük. Nevezetesen e czélra külön néhány dobozt viszünk. Ilyent különféle nagyságban készen is kaphatunk (pl. 20 cm hosszú, 9 cm széles, 5 cm magas), a mely rosta-ablakkal és toló-retesszel van ellátva; de használható akármilyen fajtájú doboz is, ha oldalt néhány apró szelelő-lyukat fúrunk rajta. Ha egészen apró vagy ismeretlen hernyót találunk, azt kémlő-üvegbe vagy általában elkülönítve helyezzük el. A dobozba némi táplálékot is tegyünk és ne zsufoljunk bele sok hernyót, mert különben egymást támadják meg.

A gyüjtéshez szükséges egyéb eszközöket alább említjük meg.

A hernyókeresés nappal. A hernyókeresésnek legegyszerűbb módja az, hogy az ismert tápláló növényeket vizsgálgatjuk; szemünk csakhamar annyi gyakorlottságot szerez a keresésben, hogy a szabadon élő hernyót a legtöbb esetben könnyen észreveszi. A hernyók keresésénél különösen ügyelnünk kell rágásuk nyomaira, minők a fonnyadt, összeszőtt és megrágott levelek, valamint a hernyók elhullatott ürülékére. Az utóbbi a közellevő hernyónak biztosan nyomára vezet; így pl. az *Acherontia Atropost* burgonyán a legbiztosabban úgy találjuk meg, hogyha a burgonyaföldet bejárjuk és a hernyóürüléket keressük, mert ezt hamarább észrevesszük, mint a hernyót. Ugyan úgy vagyunk más Sphingidákkal (*Smerinthus Tiliae* és *Populi*), valamint a *Saturnia Pyri*-vel is, ha a fák alatt kevés a fű.

Összehajtott és felcsavart levelekben, valamint 1—2 összehajtott levél között is gyakran találhatunk hernyót (*Cymatophorák, Pyrameis*-fajok stb.), nemkülönben a megfakult levelekben levő aknautakban is (*Ino*-fajok, molypillék). Az összefont virágok szintén megvizsgálandók, szintúgy a fűz- és nyárfa barkái, a bogáncs s egyéb fészkes- és ernyős növények virágai. Az éretlenül lehullt alma- és szilvában, tölgy- és bükkmakkban, borsóban és bükkönyben a molypillék hernyói laknak, de ezeket, valamint a barkákat hamarosan össze kell szedni, mert különben a hernyók elhagyják őket.

A növények magtokjai is megvizsgálandók, így pl. a *Lycaena Jolas* hernyója a dudafürt magtokjában él, a legtöbb *Dianthoecia*-fajé pedig szegfűfélékében.

A növények szárában és gyökerében élő hernyókat elárulja a növény száraz vagy fonnyadt volta, valamint a szár megvastagodása; a száron rendszerint nyilást is találunk, melyen át a hernyó ürülékét kiveti. Ebben a tekintetben különösen ügyeljünk a nádra és a kákára, melyekben a Nonagriák és Leucaniák hernyói élnek, valamint a bogáncs, bojtorján és földi bodza szárára, melyben másféle Noctuák hernyóját találhatjuk. Az illető szárt a fúrt lyuk fölött és alatt lemetszük, a gyökeret

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

pedig kiemeljük, hogyha a hernyó lakása odáig terjed.

A faágakban élő hernyók jelenlétét észrevehetjük az ágak duzzadt voltáról, valamint a fúrt lyukon kihányt ürülékről; ilyen esetben az ágat le kell metszeni, vagy az illető fadarabot kivésni. Itt különösen meg kell említenünk azokat a hernyókat, melyek a fa belsejében tartózkodnak *(Cossus, Zeuzera, Trochilium)*, és a melyek a kivágott fák megmaradt gyökérrészének kérge alatt vagy apróbb növények gyökerében élnek *(Sesiák)*. Az utóbbiakat úgy gyüjtjük, hogy az illető növényt felhasítva, az olyant, melyben hernyót találunk, nyomban czérnával megint összekötjük.

A fákon, bokrokon levő kisebb-nagyobb szövedékeket gyakran csapatosan lakják a hernyók.

Számos hernyó tápláló növényének egyes részeihez hasonlít, s ezzel téveszti meg a kereső szemét. Egyesek levélszárhoz vagy száraz ágacskához hasonlítanak, mint pl. az araszoló hernyók nagy része; mások a fakéregre, mint pl. a *Gastropacha-* és *Catocala*-fajok hernyói, melyek a keresést még azzal is megnehezítik, hogy az ághoz, fatörzshöz lapulnak. A szabadon, virágokon élő hernyók ellenben nem ritkán ugyanoly színűek, mint a virág; ilyen a legtöbb *Cucullia*-hernyó.

Számos hernyó szabadon táplálkozik és pihen a növényen; nagyobb részük azonban napközben, ha nem táplálkozik, a fák kérge közt, széles levelű növények alsó levelei, alom, gyep és kövek alatt, száraz növények, kivált a nád szárában, a földben stb. rejtőzik s ott keresendő.

Az alom alá rejtőző hernyókra úgy teszünk szert, hogyha a kifeszített esernyőt telerakjuk alommal, jól megrázzuk, s azután, a száraz levelek eltávolítása után, az ernyőben maradt hernyókat kiszedjük. Ez különösen oly helyeken jár sikerrel, a hol a száraz levelek zöldelő növények között fekszenek, kivált délnek néző erdőszélen, sövények alatt stb. Ugyanott találhatók a kitelelt hernyók már a tavasz kezdetén, sőt télen is, ha hó nem borítja a talajt.

Szénarakások és keresztekben álló gabona alá is szoktak hernyók rejtőzni s a behordás alkalmával olykor nagy számban találjuk őket.

A nappal gyüjtendő hernyókról meg kell jegyeznünk még a következőket:

A pillangók közűl a *Papilionidák* hernyója tápláló növényén található; a *Parnassius Apollo*-é szintén, de csak a déli órákban, ha forrón süt a nap; a *Pieridák*-é többnyire keresztes növényeken, a *Lycaenidák*-é pedig kevés kivétellel Papilionaceákon. A *Vanessák* hernyója nagyobbrészt csalánon, de fákon, bokrokon is él; a *Melitaeák*-é ősszel társasan az útilapun, egyik fajuk *(M. Maturna)* azonban a kőrisfán; az *Argynnis*-fajoké ibolyaféléken. A *Hesperidák* tápláló növényük összefont levelei közt élnek.

A *Sphingidák* hernyója a tápláló növényen keresendő; a *Sesiák*-é növények belsejében; a *Zygaenák*-é főleg lóhere-féléken; az *Ino*-fajoké Scabiosában, melynek leveleiben aknautat készít; a *Thyris fenestrella*-é pedig az iszalag (Clematis) összecsavart levelei között.

A *Lithosia*-fajok zuzmókon élnek; az *Arctiidák* apró növényeken; a *Lymantriidák* és *Bombycidák* fákon és bokrokon; a *Notodonták* főleg a fűzön és nyárfán. A *Psychidák* tokjait eleinte füveken, majd fákhoz, keritésekhez erősítve találjuk.

A legtöbb *Noctua* hernyója nappal elrejtőzik, némely faj azonban nappal is található, részint szabadon, részint a tápláló növényen készített szövedékben *(Thalpochares)*.

A *Geometrida*-hernyók többnyire szabadon élnek a növényeken, mások azok virágjában *(Eupithecia)*, némelyek pedig növénytörmelékbe burkolják magukat *(Euchloris)*.

Hernyógyüjtés kopogtatással. A fákon és bokrokon élő hernyók gyüjtésére erős pálczát használunk, a melylyel a fák alsó ágait, valamint a fiatal fákat és bokrokat megkopogatjuk, úgy hogy a hernyók az alája tartott esernyőbe potyognak. Mennél nagyobb az ernyő, annál kevesebb hernyó hull melléje.

Vastagabb fák megkopogatására némelyek ólommal kiöntött nehéz sulykot használnak, a mely a fák kimélése czéljából bőrrel vagy gummival van bevonva. Minthogy azonban ilyenkor a magasabb ágak nagyobb körben is megrezdülnek, tanácsos az esernyő

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

helyett nagyobb ponyvát használni. Ez a gyüjtési mód azonban nagyon fárasztó és segéd nélkül alig végezhető.

A kopogtatás többnyire jó eredménynyel jár; főleg tavaszszal és őszszel, kivált borus napokon, a mikor úgyis kevés lepke repül. Különben a kopogtatás mindig czélszerű, mert ilyenkor a hernyókkal együtt több lepkét is foghatunk.

Hernyógyüjtés merítőhálóval. A hernyók gyüjtésénél jó sikerrel használjuk a merítőhálót. A merítőháló hasonló a lepkehálóhoz, de karikája vastagabb drótból készül és nagyobb átmérőjű (32—36 cm), zsákja hosszabb, erős vászonból van varrva. Legczélszerűbb, ha olyan a szerkezete, hogy a lepkeháló pálczájára erősíthető, de lehet külön erősebb s valamivel rövidebb nyelet is készíttetni.

Ezzel a merítőhálóval jobbról-balra s viszont végig kaszáljuk a réti füveket s egyéb apró növényeket, sőt a bokrokon és faágakon is végig húzhatunk. Időről-időre megvizsgáljuk a háló tartalmát, s a belé esett hernyókat a dobozokban helyezzük el. A legnagyobb eredmény kinálkozik tavaszszal és őszkor, korán reggel és alkonyatkor. Meritőháló híjján a lepkehálót is használhatjuk, de ezzel óvatosabban kell bánnunk.

Hernyógyüjtés éjjel. A nappali lepkék hernyói közül aránylag csak kevés található éjjel, így pl. a *Parnassius Mnemosyne*-é keltikén (Corydalis), a *Nemeobius Lucina*-é kankalinon és sóskán, s csaknem az összes *Satyridák*-é fű-féleken; a Sphingidák közül pedig különösen a *Sphinx Convolvuli*-é szulákon. Ellenben a *Noctuák* legnagyobb része csak éjjel táplálkozik; tápláló növényük: a sóska, kankalin, tikhúr, útilapu s egyéb apró növények.

Ezeket egész éjjel vagy tápláló növényükön kereshetjük az acetylén-lámpással, vagy a füveken a merítőhálóval gyüjtjük, vagy pedig a fákról és bokrokról lekopogatjuk.

Legbusásabb zsákmányt remélhetünk az erdei tisztásokon, réteken, legelőkön, gazdag növényzetű hegylejtőkön stb. még pedig szintén a tavaszi és őszi hónapokban.

A bábok keresése. A lepke-bábok keresése általában nem igen háladatos, mert többnyire hosszú keresgélés mellett is csak szórványosan találjuk őket, és kivétel, hogyha egyes közönséges faj (*Aporia, Pieris, Porthesia*) nagyobb számú bábjára akadunk. A nappali lepkék bábját többnyire fák derekához és ágaihoz, falakhoz, keritésekhez erősitve találjuk; a Zygaenákét és némely Bombycidá-ét s Noctuá-ét (*Orgyia Ericae, Symira nervosa, Calophasia*) fűszálakon és kórókon; más Bombycidákét fák kérgén, néha oly mesterségesen elkészített gubókban (*Hoplitis, Hicranura* stb.), hogy csak az igen gyakorlott szem veszi észre. Számos hernyó félig kiszáradt fák laza kérge és mohája alatt, gyökereken és sziklákon bábozódik, mások a tápláló növény szárában, így pl. a *Nonagriák*-é a nád szárában, a *Gortyna ochreago* a földi bodza, bojtorján és macskagyökér szárában. Némely multévi növény száraz szára is tartalmaz bábokat, kivált moly-pillékéit.

A legtöbb Sphingida, Noctua és Geometrida hernyója a föld színén vagy a föld alatt bábozódik; az előbbieket tápláló növényük alatt vagy kövek, moha és alom alatt találjuk. A föld alatt levő bábokat úgy gyüjthetjük össze, hogy tavaszszal és junius közepétől őszig fasorokban, erdőszélén vagy egészen magánosan álló fákat 6—8 cm mélyen és mintegy félméternyi körben kis ásóval körülásunk, s a bábokat óvatosan kiszedjük, nehogy összenyomjuk őket.

A talált bábokat külön dobozban moha közt hazaviszszük. Az ághoz-levélhez erősített bábot az illető növényrészszel együtt vágjuk le, óvakodván attól, hogy el ne tépjük azokat a szálakat, melyekkel a báb a tárgyhoz van erősítve s a melyekkel odahaza a bábszekrényben a bábot ugyanabba a helyzetbe juttatjuk, a melyben a szabadban találtuk; másküléönben nagyobbára torz-lepkepéldányokat nyerünk belőlük.

A hernyók tenyésztése. A hernyók tenyésztésénél mindenek előtt arra kell törekednünk, hogy az a szabadságban való életmódnak lehetőleg megfeleljen. Minthogy pedig az a fajok szerint különböző, a fogságban való tartásnak is a szerint kell módosulnia.

A fődolog, hogy a hernyónak friss levegője és világossága legyen s hogy életmódjának megfelelően árnyékban lehessen vagy a nap-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

sugár érje, hogy alkalmas buvóhelyeket találjon, hogy a helyhez képest, a hol találtuk, szárazon vagy nedvesen tartsuk, főleg pedig, hogy mindig friss és elegendő táplálékkal lássuk el. Mindezt csak úgy érhetjük el, hogyha megfelelő tenyésztő házikóról gondoskodunk.

A tenyésztő-házikó. A tenyésztésre kisebb, közönséges faládát használhatunk, melynek egyik oldalát ajtónak alakítjuk át, s azt hálószövettel vagy rostélylyal bevonjuk. A ki nem sajnálja a költséget, diszesebb házikót is készíttethet. Ennél nemcsak az ajtót, hanem a többi három oldalt, valamint a leemelhető födelet is hálószövettel vagy rostélylyal vonjuk be. Az ajtó üveges is lehet, a melyen át kényelmesen megfigyelhetjük a hernyókat.

Igen czélszerű az olyan aránylag keskeny és magas, elül-hátul rostélylyal ellátott házikó, mely az ablak közé tehető, és melyben a kitelelő hernyókat télen is tarthatjuk.

A házikó aljára 6—7 cm magas, homokkal vegyített szitált földet hintünk, s azt mohával födjük be; erre aztán kő-, korhadt fa- és fakéreg darabkákat helyezünk, hogy a hernyóknak alkalmuk legyen elrejtőzni s utóbb be is bábozódni.

Az így felszerelt házikóba helyezzük a gyüjtött hernyókat; de a mennyire helyünk, illetőleg házikóink száma engedi, mindegyikbe csak keveset és lehetőleg rokon-fajúakat tegyünk, sőt ha valamely fajt nagyobb számban gyüjtöttünk, azt mindenesetre elkülönítve tartsuk.

A hernyókkal mindjárt az egyúttal elhozott tápláló növényt is beleteszszük a házikóba. A növényt vízzel telt, szűknyakú, öblös üvegbe helyezzük (minő pl. az, melyben az anthracen-tintát árulják), s az üveget mohával vagy kanóczczal jól elzárjuk, nehogy a nedvességet kereső hernyók belefuljanak. Ez különösen nedves helyről való hernyókra nézve ajánlatos.

Czélszerűbb azonban, kivált száraz helyen gyüjtött hernyók részére, a növényt közönséges orvosságos üvegbe tenni, melyet előbb vízzel telített homokkal töltöttünk meg. Ennek az a nagy előnye, hogy a házikóban oldalt fektethetjük, úgy hogy a hernyó könnyen jut táplálékához. A táplálékot legalább minden másodnap meg kell újítani, mely alkalommal azonban a friss növényt a régi mellé teszszük, a melyről a hernyók csakhamar átmennek az újra, úgy hogy másnap a régit kidobhatjuk. Egyáltalában kivánatos, hogy a hernyókat lehetőleg ne érintsük és ne háborgassuk, kivált ha vedleni vagy bebábozódni készülnek.

A friss táplálék ne legyen nedves, mert attól sok hernyófaj hasmenést kap. Némely faj azonban kedveli a vizet, sőt szüksége van rá, mint pl. a *Gastropacha potatoria*-nak, mely másküléönben tönkremegy. Ennélfogva czélszerű a középútat választanunk, azaz a tápláló növényt fodrászpermetezővel reggelenkint gyöngén megpermetezzük s ezzel mintegy pótoljuk a harmatot. Ugyancsak kivánatos, hogy hetenkint 2—3-szor a házikóból eltávolítsuk a hernyók ürülékét és egyéb, netalán penészes tárgyakat, egyszersmind kis kefével megnedvesítjük a házikóban levő földet, még pedig lehetőleg esővízzel.

Hogyha nem ismerjük valamely hernyó tápláló növényét, akkor a lelőhely környékéről különféle növényeket vagy ágakat vigyünk neki. A lombos fákon talált hernyókat többnyire kökénynyel, málnával vagy tölgygyel, a Noctuákét és Geometridákét pedig lapuval, salátával vagy pitypanggal lehet felnevelni. Sok Noctua-hernyót alma- vagy tökszeletekkel, többféle Bombycidát pedig lágy kenyérrel is lehet etetni, hogyha épenséggel nem rendelkezünk más táplálékkal. Egyes fajokat virágcserépben is nevelhetünk, a melybe a tápláló növényt gyökerestül elültetjük, az egészet pedig hálószövetből készült borítóval födjük le.

Számos hernyó kitelel, vagyis olykor már ősz elején megkezdi téli álmát és csak jövő tavasszal, sőt egyes fajok csak kétszeri kitelelés után, fejlődnek ki teljesen. Az ilyenek erre az időre moha vagy fakéreg alá rejtőznek, melyet őszkor a tenyésztő házikóba helyezünk, a házikót pedig hideg, de száraz helyen tartjuk. Némely faj, pl. *Macrothylacia Rubi* hernyóját még hideg helyiségben sem lehet kiteleltetni; ezeket erős ládába kell tenni, melynek födelét vastag rostély zárja el.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Ezt a ládát a kertben félig beássuk, bőven telerakjuk gyeppel, mohával, lombbal, fakéreggel, sőt kődarabokkal is. A hernyókat csak tavaszszal helyezzük át a rendes házikóba. A legtöbb kitelelt hernyót sóskával, árvacsalánnal, útilapuval, tikhúrral s egyéb apró növényekkel lehet felnevelni.

A meleg szobában vagy üvegházban való tenyésztés nagy figyelmet kiván, mert a hernyókat gyakran kell permetezni és bőven táplálni. Ezen az úton sokkal hamarabb fejlődik ki a lepke, sőt egyivadékú fajból második ivadékot is nevelhetünk, de e természetellenes tenyésztéssel általában csak kisebb termetű lepkéket fogunk nyerni.

A faágak, növényszárak és gyökerek belsejében élő hernyók kitelelése sok nehézséggel jár, kivált oly fajoknál, melyek kétszer is kitelelnek, mint némely *Sesia*-faj s a *Cossidák*, ennélfogva czélszerű, ezeket csak tavaszszal gyüjtenünk.

A *Sesiák* hernyóit sterilizált nedves homokréteggel ellátott öblös üvegedényekbe teszszük be, minőket aquariumokra használnak. Napos helyen nedvesen kell tartanunk. A *Cossida*-hernyókat, melyek a faházikót keresztül rágják, drótrostélylyal fedett pléhdobozban vagy nagyobb befőttes üvegben tenyésztjük, melybe nedves fűrészport vagy korhadt fadarabokat teszünk, melyekben azután be is bábozódnak.

A *Microlepidopterák* hernyóit legczélszerűbb befőttes üvegben tenyészteni, de nem szabad nagyon nedvesen tartani, mert különben megöli őket a penészgomba.

A kinek kertje van, elkerülheti azt a sok kellemetlenséget a melylyel a házikóban való hernyótenyésztés jár, a mennyiben számos fajt a szabadban tenyészthet. Erre a czélra megfelelő nagyságú és hálószövetből készült zsákban a hernyókat a kertben levő fákra és bokrokra köti s a zsákból naponkint eltávolítja a hernyók ürülékét. Az apró növényeken élő hernyókat a növénynyel együtt leborítja ládával, melynek hiányzik az alja, fedelén pedig hálószövettel elzárt nyilást hagy. A teljesen kifejlődöttt hernyókat kiveszi és külön házikóba helyezi, a melyben zavartalanul bebábozódhatnak.

Ezt különben, a mennyire lehetséges, minden hernyóval megteszszük, a melyen észrevehető, hogy bábozódni készül. Erre abból következtethetünk, hogy a teljesen kifejlődött hernyónak színe többé-kevésbbé megfakul (pl. *Dicranurák, Saturnia Pyri)* vagy már nem táplálkozik és nyugtalanul mászik körül a házikóban, mint pl. a *Saturnia Spini* és *Acherontia Atropos* hernyója. A hernyót ilyenkor legczélszerűbb külön-külön földdel telt kis virágcserépbe tenni s azt hálószövettel lekötni; a *Saturnia Spini*-t pedig nem kell, — mint azt sokan tenni szokták — papirzacskóba zárni, hanem oly házikóba, melyben sok a kődarab, melyek közt, félig a földben, könnyen begubózik.

A bábok eltartása. Ha egy-egy hernyótenyésztő házikóban aránylag csak kevés hernyó bábozódott, akkor a bábokat benne hagyhatjuk, mivel a régi táplálék-maradék eltávolítása után elegendő helye van a kikelő lepkének a kifejlődésre. Az alálógó pillangó-bábokat nem is tanácsos leszedni, mert különben eltorzul a lepke. A házikó sarkaihoz erősített gubókat is legjobb ott hagynunk.

Hogyha azonban sok a földben nyugvó báb, akkor jobb azokat kiszedni és külön házikóba áthelyezni; persze nagyon vigyáznunk kell ilyenkor arra, hogy az általuk készített földburkokat össze ne rontsuk, mert különben sok esetben elpusztul a báb *(Acherontia Atropos)*. A kiszedett bábokat és gubókat a házikóban levő földrétegre helyezzük, laza mohával betakarjuk, s a mohát időnkint megnedvesítjük.

A kitelelő bábokat eleinte szintén fűtetlen, de száraz és levegőjárta helyiségben tartjuk, mert a hideget jól bírják, sőt úgy látszik bizonyos fokú hidegre szükségük is van. Hogyha siettetni akarjuk fejlődésüket, újév táján beviszszük a meleg szobába, a hol azonban gyakrabban meg kell őket permetezni.

A molypillék bábjait legczélszerűbb a tenyésztő-üvegben hagynunk, hogy a pillék is abban fejlődjenek ki. Ezeket is több ízben kell permetezni.

A *Psychidák* tenyésztésénél arra kell ügyelnünk, hogy a fákon, keritéseken stb. talált

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

tokokat, melyekben a hernyó valószínüleg már bebábozódott, ugyanabban a helyzetben erősítsük meg a házikóban, melyben a szabadban találtuk, ellenkező esetben a kikelő lepke nagyobbára eltorzul.

A hernyó-napló. A lepkék tenyésztésének egyik czélja, hogy ez úton a hernyókat s életmódjukat megismerjük. Ennek elérésére szükséges megfigyelnünk, minő hernyóból nyertük a kikelt lepkét, valamint, hogy az így szerzett ismereteinket le is írjuk. Ez okból a hernyótenyésztésről naplót vezetünk, a melybe mindazt felveszszük, a mit a feljegyzésre érdemesnek tartunk. Ennélfogva úgy rendezzük be a tenyésztést, hogy megfigyeléseinkben ne tévedhessünk.

Ehhez képest folyó számmal látjuk el mind a tenyésztő- mind a bábházikókat. Az oly hernyót, melyet nem ismerünk, vagy melynek életmódját meg akarjuk figyelni, egészen elkülönítve neveljük, bábját is külön tartjuk, ha másképpen nem lehet, akkor úgy, hogy a bábházikóban számozott czédulát helyezünk alája vagy melléje.

A naplóban feljegyezzük a házikó számát, melyben valamely hernyót elhelyeztünk, valamint a napot és helyet, a mikor és a hol találtuk s a növényt, a melyen élt, nemkülönben a vedlés és bebábozódás napját. Beiktatjuk továbbá az oly hernyó lehető pontos leírását, melyet nem egészen biztosan ismerünk, vagy a mely a kéznél levő ábrákkal nem egyezik meg tökéletesen, valamint azt is, mennyiben változott meg a vedlés folyamán, sőt ha lehetséges, a hernyó rajzát is csatoljuk. Utóbb hozzáírjuk, hogy a bábot mely házikóban, esetleg mily szám alatt helyeztük el és végül, minő lepke fejlődött ki belőle. A napló lehet táblázatos alakú; rovatai a következők: 1. hernyó- és bábház száma; 2. a hernyó leírása; 3. lelőhelye; 4. mikor találtuk (nap); 5. tápálló növénye; 6. vedlése; 7. mikor bábozódott; 8. mikor kelt ki a lepke; 9. egyéb megjegyzések.

Más naplót vezetünk a kirándulásokról. Ebben feljegyezzük a gyüjtés helyét, napját s az időjárást, valamint azt, vajjon korán vagy későn tavaszodott-e ki s ennek jellemzéséül a legismertebb növények virágzásának idejét stb. Ezek után felsoroljuk névszerint az ismert lepkéket, majd azok számát, melyeket nem ismerünk; továbbá ugyan így a talált hernyókat és bábokat.

A lepkék kikészítése.

A lepke kikelése és megölése. A lepke kikelése előtt a báb a szokottnál merevebb lesz, sőt burkán át néha már némely szín is átcsillámlik. Ebben az állapotban már nem szabad megérinteni, mert különben a lepke nem fejlődik ki tökéletesen. Végre a báb burka szétreped s a lepke kikelvén belőle, csendes helyet keres, a hol szárnyainak növekedését és megszilárdulását megvárja.

A kikelés ideje nem egyforma. A nappali lepkék korán reggel, a *Psychidák és Orgyia*-fajok pedig a nap folyamán kelnek ki s a hímek igen gyorsan kifejlődnek, de mivel azonnal igen élénken rajzanak, bajos tiszta példányt kapnunk, ha jókor meg nem fogjuk; ugyanígy van ez a *Thaumatopoea processionea*-val is, mely éjjel 10—12 órakor kel ki s hímjei reggelre már mind kopottak.

Általában azonban óvakodnunk kell a kikelt lepkéket nagyon hamar megölni, mert nagyságuk szerint néhány órára, sőt egész napra is szükségük van, hogy teljesen kifejlődjenek. Ha idő előtt öljük meg őket, szárnyaik egészen összezsugorodnak.

Ha a lepke teljesen kifejlődött, a cyankáliumos üveggel kiveszszük a házikóból, még pedig kicsinyeket, nagyokat egyaránt, csakhogy a nagyobbakat (pl. *Saturnia Pyri, Acherontia Atropos)* megfelelő hosszú és tágas üveggel. A nagy lepkéket tovább hagyjuk az üvegben, mint a kicsinyeket, sőt a legkisebbeket (*Psyche,* molypillék) legczélszerűbb mihelyt elaléltak, nyomban kivennünk és feltűznünk, mert akkor még egészen hajlékony a szárnyuk; ha tovább hagyjuk az üvegben, a halálmerevség miatt gyakran alig lehet őket feltűzni. Ha valamelyik feltűzött lepke feléled, ismét a cyankáliumos üvegbe teszszük, úgy, hogy annak dugója aljába tűzzük s a dugót megint helyére teszszük. A mikor csak tehetjük, a nagyobb nappali lepkéket, zúgókat és szövőket, mielőtt a cyankáliumos üvegbe tennők,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

mellükön két ujjal gyöngén megfogva, kissé megszorítjuk, hogy a lepke a bábban belé szorult nedvet kibocsássa, ellenkező esetben az üveget is, önmagát is elcsúfítja.

A feltűzés. A feltűzésnél igen óvatosan kell eljárni, s a lepkét legfeljebb balkezünk hüvelyk- és mutató ujjával mellénél szabad megfogni s úgy feltűzni. A mely lepke lefelé csapta szárnyait, azt a csiptető segitségével addig kell igazítani, mig a szárnyak kellő helyzetbe nem jutnak. Esetleg előzetesen alulról tűzzük fel és csak miután szárnyait megigazítottuk, tűzzük fel szabályosan, azaz függőlegesen a tor közepén körülbelül a tűnek kétharmad-magasságára.

A feltűzésre fehér rovartűt is használhatunk, de legjobb az úgynevezett »Ideal« fekete aczéltű, melynek 1., 2. és 3. száma elég erős a nagyobb és legnagyobb lepkékre, viszont az egy- és kétnullás (0 és 00) a kisebb termetű lepkékre való. Az egészen apró molypilléket úgynevezett minutiatűre tűzzük; ez 6—7 mm hosszú ezüstsodrony, melynek nincsen gombja s a melylyel ennélfogva a pillét akár felülről, akár alulról feltűzhetjük.

A házikóban kikelt vagy kiránduláson fogott lepkéket ne feszítsük ki még az nap, hanem helyezzük éjjelre a puhítóba, vagyis szitált és jól megnedvesített homokkal csaknem színig telt kerek és mély cseréptálba, melyet, miután a lepkéket a homokba tűztük, üvegharanggal lefödünk. Másnapra a lepkék halálmerevségüket elvesztik és könnyen kifeszíthetők.

Hasonlóképpen bánunk el oly lepkékkel, melyeket feltűztünk ugyan, de csak később, esetleg csak évek mulva érünk rá kifeszíteni, továbbá a melyeket papirhüvelyben tettünk el, vagy talán más országból, más világrészből kaptunk. A papirhüvelyben levőket a hüvelylyel együtt teszszük bele a puhítóba, a melyből másnap kivevén a lepkéket, feltűzzük és nagyságukhoz képest még egy, vagy több napig a puhítóban hagyjuk, mig eléggé meg nem puhultak. A lepkét nem szabad nagyon sokáig a puhítóban hagyni, mert különben a vízpárától csöppek gyülnek össze a szárnyakon, vagy penész képződik; a csöppeket ecsettel eltávolíthatjuk ugyan, a penészedésnek pedig kevéske carbol-oldattal vehetjük elejét, melyet a homokra öntünk; de nagyobb baj is érheti az ily lepkéket, t. i. az, hogy rothadásba mennek át, a mitől azután nagyon könnyen lehull a csápjuk és a potrohuk. A zöld Geometrákat alkohollal nedvesített homokon kell puhítani, különben elvesztik színüket.

Kifeszítés előtt minden lepkének ferdén tartott csiptetővel erősen megnyomjuk a mellét, illetőleg szárnyai tövét, s azonkívül a megpuhítottak szárnyai tövét ecset segitségével alkohollal is bekenjük.

A lepkék kifeszítése. A gyüjteménybe a lepkét teljesen kiterjesztett szárnyakkal helyezzük el, nemcsak azért, mert így szebb, mint csukott vagy ferdén álló szárnyakkal, hanem azért is, mert tudományos vizsgálatra csak ilyen alakban alkalmas.

Erre a czélra a lepkét ki kell feszíteni vagy kikészíteni (praeparálni), még pedig a feszítődeszkán, melyen szárnyait kiterjesztjük s ebben a helyzetben hagyjuk, mig teljesen meg nem száradt.

A feszítő deszka. A legegyszerűbb feszítő deszka két hosszúkás, keskeny deszkadarabból áll, melyet mindkét végén bizonyos távolságban egymástól haránt léczre rászegezünk s a hézag alá tőzeglemezt enyvezünk, vagy a hézag alá kivájt hosszanti léczet erősítünk s abban helyezzük el a tőzeget. A feszítődeszka 35—40 cm hosszú, puha fából, legczélszerűbben hárs- vagy nyárfából készül; a két oldaldeszka mindegyike 3—7 cm széles, külső szélén kissé vastagabb, mint belső szélén. A kettő között levő hézag (vályu) szélessége a lepke potroha szerint változik és legalább másfélszer oly széles.

Igen ajánlható az oly feszítő deszka, melyen az egyik oldaldeszka csavarral szélesebbre vagy keskenyebbre igazítható, úgy hogy mindenféle nagyságú lepkét feszíthetünk rajta. Tanácsos a két oldaldeszkát párhuzamos vonalakkal ellátni, hogy a feszítendő lepke szárnyait egyforma magasra igazíthassuk; ezért némelyek igen híg csirizzel vékony koczkás papirt is ragasztank a deszkára, hogy a lepkét teljesen szimmetrikusan kifeszíthessék (10. ábra). A vályuban levő tőzeget gyönge arsen-oldattal nedvesítjük meg; ez az élősködő rovarokat hosszú időre távol tartja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A minutiatűn levő molypillék számára egészen vékony feszítődeszka kell, melynek alján bodza- vagy napraforgó-bél van.

A kifeszítés. Mielőtt a kifeszítéshez fognánk, megfelelő feszítődeszka vályuja mellé rajzvászonból a deszka hosszában szelt, egy-egy többé-kevésbbé keskeny szalagot tűzünk vastag fejű aczéltűvel (a feszítésnél kizárólag ilyen tűket használunk), még pedig a deszka közepén, a honnan a feszítést kezdjük.

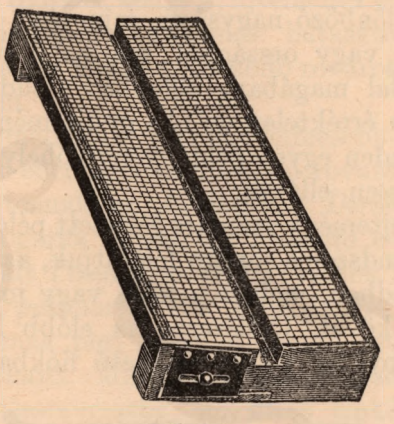

10. ábra.

A kifeszítésnél mindenek előtt arra ügyeljünk, hogy a lepke szabályosan, azaz függélyesen, a tor közepén legyen feltűzve, ellenkező esetben újra kell feltűzni a lepkét, mert különben szinte lehetetlen helyesen kifeszítenünk. Arra is kell ügyelni, hogy a lepke tökéletesen kimult-e, mert különben vergődése alkalmával könnyen elromlik.

A feszítendő lepkét a csiptetővel (11. ábra) egészen függőlegesen a feszítődeszka vályujába tűzzük és megigazítjuk lábait, melyek

11. ábra.

gyakran a szárnyak alatt az oldaldeszkákra feküsznek. A felpuhított lepke testét a vályuba szúrt tűvel megerősítjük, hogy a szárnyait jól felhúzhassuk, a nélkül, hogy az egész lepke elforduljon.

Ezek után ráborítjuk a lepkére a vászonszalagot, melyet balkézzel tartva, a jobb kézben levő feszítőtűvel (nyélbe foglalt éleshegyű varrótű; 12. ábra) a lepke felső szárnyát fölfelé húzzuk, de mindig a tövén levő egyik bordánál fogva, nehogy átlyukaszszuk. A felső szárnyat a fölfelé húzásnál többnyire az alsó szárny is követi, úgy hogy ezen csak keveset kell segíteni, ellenkező esetben a felső szárnyat csak fokozatosan és mindig csak annyira húzzuk fölfelé, hogy még befedje az alsó szárny elülső

12. ábra.

szegélyét, azután utána húzzuk az alsó szárnyat is, s csak ezután igazítjuk meg véglegesen a felső szárnyat; végül jól megfeszítjük a vászonszalagot és tűvel leszúrjuk. Ha a lepke egyik oldalával így elkészültünk, a másikkal ugyanígy járunk el. A feszítésnél csaknem általánosan elfogadott szabály, hogy a két felső szárny belső szegélye egyenes vonalat alkosson.

Miután a kifeszítést befejeztük, megigazítjuk a lepke csápjait, úgy hogy a felső szárny elülső szegélyével párhuzamosan álljanak, de minden esetre még gombostűre tűzött kis darab kemény papirral leszorítjuk a lepke fejét és csápjait. Nemkülönben megigazítjuk potrohát is, mely alá okvetlenül kis gyapotpamatot helyezünk. Végül leborítjuk papirszalaggal a szárnyak födetlenül maradt külső részét s a deszka aljára a feszítés napját jelző czédulát erősítjük.

A megtelt feszítődeszkát lehetőleg zárt helyen (szekrényben stb.) tartsuk, hogy a portól, molytól s egyéb rovartól megóvjuk.

A lepkét nagyságához mérten 8—14 napig hagyjuk a feszítődeszkán, mert ha hamarább leveszszük, könnyen megesik, hogy szárnyai lekonyulnak. A levétel alkalmával a lepke alá kis czédulát tűzünk, melyre felírjuk a helyet és napot, hol és mikor fogták, valamint a gyüjtő nevét. A minutiatűn levő lepkét azonban előbb napraforgó beléből borotvával vagdalt és közönséges rovartűre tűzött kis koczkára vagy szeletre kell feltűzni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A lepkegyüjtemény.

A feszítődeszkáról levett és termőhely-czédulával ellátott lepkéket ideiglenesen bármilyen, jól záró és tőzeggel kirakott dobozba tesszük, s a dobozba kevés naphthalint szórunk. Egész évi gyüjtésünk befejeztével, vagy a tél folyamán az időközben összegyült lepkéket az ideiglenes dobozokból kiveszszük, s az egyenlőket együvé tűzve pontosan meghatározzuk. A meghatározott és névvel ellátott lepkéket rendszeres sorrendben a végleges fiókokba rakjuk át.

Ily fiókok készen kaphatók, de ügyesebb asztalossal készíttetni is lehet. A fiók 40—50 cm hosszú és 30—36 cm széles, de a kisebb fajta kényelmesebben és könnyebben kezelhető. Magassága olyan legyen, hogyha alját tőzeggel vagy parafával kibéleljük, a beletűzött tű számára 4—5 cm hely maradjon, vagyis az egész magasság a födéllel együtt 6—7 cm lehet.

A födél vagy egészen fából vagy csak keretből áll, melybe üvegtáblát illesztünk bele. A fiók alját tőzeg- vagy parafalemezekkel rakjuk ki, melyeket odaenyvezünk, végül egészen híg enyv vagy csiriz segitségével fehér papirral leragasztjuk. A lemezeket előzőleg gyönge arsen-oldattal megnedvesítjük, s azután jól megszárítjuk.

E fiókok számára, ha annyira felszaporodtak, hogy az kivánatosnak látszik, külön szekrényt készíttetünk, a melyben a fogantyúval ellátott fiókokat keskeny lécz választja el. A szekrény oly széles is lehet, hogy két sor fiókot befogad, de kivánatos, hogy ne legyen túlságos magas.

A szekrényt ne állítsuk közel a falhoz és lehetőleg fütött szobában tartsuk, mert fütetlen szobában a lepkék könnyen megpenészednek.

A gyüjtemény rendezése. A gyüjtemény rendezését csak akkor kezdjük meg, ha már nagyobb számú lepkét gyüjtöttünk össze. Eleinte lakhelyünk környékének átkutatására szorítkozunk, de arra törekedünk, hogy minden faj nagyobb számú példánynyal legyen képviselve. Csak ha környékünk lepkéit nagyobbára összegyüjtöttük, igyekezünk a többi hazai lepkefajokat is megszerezni és végül esetleg a külföldi fajokra is kiterjeszkedhetünk.

A rendezésnél a meglevő anyagból a legtisztább, legnagyobb, éles rajzolatú példányokat válogatjuk ki a gyüjtemény számára. Az oly fajokból, melyek kevésbbé változnak, többnyire elégséges egy vagy két hím és nőstény, valamint a nappaliakból egy megfordítva feszített példány, úgy hogy a lepke szárnyának alsó lapja is látható legyen. Oly fajokból azonban, melyek tetemesen változni szoktak, nem elégséges 1 vagy 2 pár, sőt gyüjteményünk annál értékesebb lesz, mennél több különböző nagyságú, színezésű, más-más vidékről vagy országból származó példányokat foglal magában. Ellenben a tudományra csaknem értéktelen az oly gyüjtemény, melyben minden egyes példány termőhely-czédulával nincsen ellátva.

A gyüjtemény számára félretett példányokat végül rendszeres sorban felállítjuk, azaz abban a sorrendben, melyet a jelen vagy más szakmunka követ. Czélszerű, ha előbb kiszámítjuk, hány faj fér el az illető fiókban s erre

13. ábra.

a fiókot, a fehér aljára esetleg zöld vízfestékkel húzott vonalakkal rovatokba osztjuk s a rovatok közepére tűzzük az egyes példányokat. Legelőször felírjuk az illető lepkecsalád és ez alá a nem nevét, azután sorjában feltűzzük a törzs-fajt feltüntető példányokat, majd a nagyságban, rajzolatban és színezésben eltérőket és végül az esetleges hermaphroditákat. Alájuk pedig a faj nevét írjuk. Ezek után következnek a törzsalaknak külön névvel jelölt fajváltozatai és eltérései. A jelölésre a Hoffmann-féle nyomtatott czédulákat használhatjuk, melyeket egészen rövid gombostűkkel a fiók aljára erősítünk, még pedig hajlított végű csiptetővel (13. ábra), melyet különben a lepkék betűzésére is használunk, sőt kivánatos, a lepkéket csakis ily csiptetővel tűzögetni át.

Oly hazai fajok részére, melyek még hiányzanak, helyet hagyunk s ezek czéduláit szintén beletűzzük.

A gyüjtemény gondozása. A lepkegyüjtemény

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

czélja, hogy alkalmas legyen tudományos használatra, az állatok ismeretét közvetítse s a mellett a szemnek kellemes látványt nyujtson. Hogy e czélnak megfelelelhessen, szükséges arra ügyelnünk, hogy a benne foglalt példányok lehetőleg tiszták, épek legyenek és egyenlő magasságban feküdjenek. Ebből a szempontból igyekeznünk kell a silányabb példányokat jobbakkal pótolni, kivált olyanokkal, melyeket hernyóból tenyésztettünk. A mellett pedig lehetőleg óvnunk kell a gyüjteményt a világosság és nedvesség ártalmas hatásától, valamint a por és főleg az élősködő rovarok pusztításai ellen.

Gyüjteményünk legveszedelmesebb és legkonokabb ellenségei az élősködő rovarok. Ezek közé tartoznak az *Anthrenus-*, *Dermestes-* és *Ptinus* bogarak lárvái, az *Ephestia elutella* és más, kivált *Tinea*-nembeli molypillék hernyói, a *Troctes pulsatorius* stb. Jelenlétüket elárulja az a barnás por, mely a megrágott lepkék alatt látható. Mihelyt ennek legcsekélyebb nyomát észrevesszük, az illető lepkét azonnal leöntjük néhány csöpp benzinnel, egyúttal pedig, kivált ha jól zár a fiók, annak egyik sarkába carbollal, chloroformmal vagy kénszulfiddal átitatott gyapotpamatot tűzünk; némelyek a mirban-olajat ajánlják.

Az élősködő rovarok legtöbb esetben a másoktól kapott lepkék útján kerülnek a gyüjteménybe, valamint oly lepkékkel, melyeket nagyon sokáig hagytunk a feszítődeszkán, a hol ama rovarok könnyen hozzájuk férhettek. Ennélfogva az ily lepkéket néhány hétig el kell különíteni és csak akkor helyezhetők a gyüjteménybe, ha az alatt az idő alatt a megtámadtatásnak semmi nyoma sem látszik.

A megpenészesedett lepkéket először is jól meg kell szárítani s azután eczet-aetherbe vagy carbol-oldatba mártott ecsettel megnedvesíteni; ettől a penészesedés azonnal eltünik, vagy ha még nyoma maradna, azt puha ecsettel el lehet távolítani. A poros lepkéket is puha ecsettel tisztogatjuk meg, kellő óvatossággal.

A rézrozsdát, mely némely faj tűjén képződik, carbolos alkohollal (1 rész carbol, 6 rész alkohol) kell megnedvesiteni és 15 percz mulva el lehet távolítani; de tanácsos a lepkét egyúttal más, fekete tűre tűzni. Erre a czélra éjjelre a puhítóba helyezzük és másnap újra feszítjük. Egyes fajoknál, kivált a fák belsejében élő *Cossidáknál* és *Sesiáknál* gyakran megesik, hogy eleinte potrohuk, idővel pedig szárnyuk is elzsirosodik. A *Cossidákat* finom tajtékporral telt dobozba teszszük, a porral egészen befödjük, és néhány nap mulva kivéve, a reájuk tapadt port finom ecsettel óvatosan eltávolítjuk. Abban az esetben, hogyha csak a lepke potroha zsiros, letörjük azt és alkohollal vegyített aetherben vagy benzinben áztatjuk néhány napig, s azután újra felragasztjuk. A *Sesiákat* s egyéb kisebb fajokat egészben, tűstül együtt 1—2 napig aetherben vagy benzinben áztatjuk.

Az elzsirosodott nappali lepkéket azonban fel kell puhítani s újra kifeszíteni, mely alkalommal szárnyuk alá és fölé itatóspapirt teszünk.

A letört testrészeket: a potrohot, a szárnyakat és csápokat vizahólyaggal vagy syndetikonnal ragasztjuk meg.

A biológiai gyüjtemény.

Kétségkívül szerfelett emeli a lepke-gyüjtemény érdekes és értékes voltát, ha lehetőleg számos fajnak lepkéje mellé tűzhetjük annak petéjét, hernyóját, bábját és esetleg gubóját is. Ezek összegyüjtése és kikészítése azonban sok fáradsággal és vesződséggel jár.

A petét, miután forró vízben vagy borszeszben megöltük, vizahólyaggal darabka keményebb papirra ragasztjuk, s azt tűre tűzzük. Abban az esetben, ha a peték elrendeződése sajátságos, mint pl. a *Malacosoma neustria-é*, *Saturnia Spini-é* stb., akkor azokat az ággal együtt őrizzük meg, úgy a mint találtuk.

A hernyót a következő módon kell kikészíteni. Miután a hernyót cyankáliumos üvegben megöltük, hegyes ollóval kis nyilást vágunk a farán, azután több réteg itatós papir közé téve, az említett nyiláson át kiszorítjuk a hernyótest puha részeit. Ha teljesen üres a bőr, vékony üvegcső kihegyezett végére húzzuk és kevéske vizahólyaggal odaragasztjuk, vagy kis aczélkészülékkel odaerősítjük, azután a kis állványon nyugvó üvegcső végére ráhúzzuk a fujtatóba vezető gummicsövet s a fuj-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

tatóval addig szárítjuk a hernyóbőrt borszeszlámpással megmelegített vastag rézlemez fölött, mig teljesen meg nem szárad. (Lásd az egész készüléket feltüntető 14. ábrát.)

A megszáradt hernyóbőrt lehetőleg a hernyó tápláló növényének levelével együtt praeparált ágacskájára ragasztjuk vagy a farnyíláson keresztül húzott növényszárra erősitjük meg és gombostűre tűzzük. Az egészen apró hernyókat, valamint a *Psychidák* nőstényeit is úgy praeparáljuk, hogy kémlő csőben addig tartjuk lámpa fölött, mig felduzzadnak, akkor gyorsan lehütjük, mert különben megperzselődnek vagy szétrepednek.

Az oly hernyókból, melyek vedléskor más színűek, több példányt helyezünk a gyüjteménybe, de általában tanácsos, minden fajból

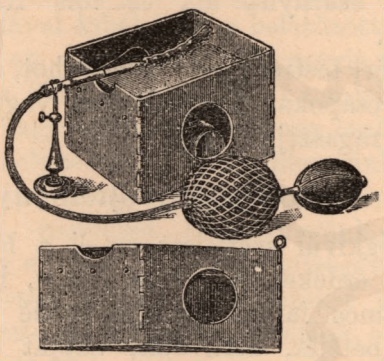

14. ábra.

lehetőleg egy fiatalkori s egy csaknem teljesen kifejlődöttet kikészíteni; az egészen kifejlődött hernyó nem igen alkalmas erre.

A bábot borszeszben megöljük és magas hőfokon megszárítva gombostűre tűzzük. Az ághoz, fűszálhoz erősített bábot az ág vagy fűszál darabkájával együtt helyezzük a gyüjteménybe, nemkülönben a gubót is azon módon, a mint találtuk.

A fürkészdarazsak és legyek, melyek a hernyóból, bábból kikelnek, szintén megőrizendők és lehetőleg az illető bábbal együtt helyezendők el. A fölös példányokat valamely szakemberhez juttatjuk, megnevezvén azt a hernyófajt, a melyből kikeltek. Az ilyeneket semmiesetre sem szabad megsemmisíteni; a fürkészdarázs nem ritkán becsesebb magánál az illető lepkénél.

A kikészített s a faj nevével jelzett petét, hernyót stb. külön fiókokban is őrizhetjük, ha nem akarjuk mindjárt a lepkegyüjteményben elhelyezni.

A gyüjtemény gyarapítása és megnagyobbítása.

A lepkegyüjtők legnagyobb részénél bekövetkezik az az idő, mikor helyi vagy hazai gyüjteményöknek keretét kitágítani s azt európai vagy palaearktikus gyüjteménynyé óhajtják átalakítani. Ez csere vagy vétel útján érhető el. Cserére legalkalmasabbak azok a fajok, melyek nálunk gyakoriak, külföldön pedig csak gyéren vagy éppen nem fordulnak elő. Ily fajok fejében a legtávolabb vidékek lepkéit is megkaphatjuk, de csak tiszta ép példányokat küldjünk cserébe és csak ilyeneket fogadjunk is el; legfeljebb igen ritka fajokra nézve tehetünk kivételt, melyekből esetleg még kissé sérült példányokat is elfogadhatunk.

Cserénél az árakra nézve a Staudinger és Bang-Haas-féle drezdai rovarkereskedés árjegyzéke irányadó, melyekhez képest a kereskedők a nekik szállított lepkék árából bizonyos összeget levonnak.

Vételnél eleinte csak a ritka fajokra szorítkozzunk, a melyek cserében csak ritkán vagy egyáltalában nem kaphatók.

A postán küldendő lepkéket igen óvatosan kell csomagolni, hogy útközben meg ne sérüljenek. Legczélszerűbb őket tőzeggel kibélelt fenekű szivardobozokba sűrűn és erősen betüzdelni s a vastagabb potrohúakat két gombostűvel megerősíteni. A doboz fenekét előbb gyapotréteggel befödjük, a melyben a netalán letöredező potrohok, csápok, lábak megakadnak.

Ezeket a dobozokat papirba göngyöljük és könnyű faládába helyezzük, a melyben a közepén levő dobozokat minden oldalról gyaluforgács vagy széna veszi körül, de ne szorosan, úgy hogy azok ne mozogjanak ugyan, de mégis rugalmasan legyenek elhelyezve. A ládát ne szegezzük le vastag és hosszú szegekkel, mert különben az erős ütésektől a csápok és egyes testrészek letörnek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

ELSŐ CSOPORT.

Rhopalocera. Bunkóscsápúak. Nappali lepkék.

Nagyobb és kisebb lepkék; szárnyaik nagyok, többnyire élénkszínűek, rendszerint alsó lapjukon is. Potrohuk szárnyaikhoz képest kicsiny, csak a *Hesperidáknál* valamivel nagyobb. Csápjuk bunkósan végződik és rendesen meghaladja a felső szárny félhosszát. Nappal repülnek és szárnyaikat nyugalomban fölfelé tartják. Hernyójuk 16-lábú (3 pár ízelt s 5 pár álláb), nagyrészt hengeres, olykor ászka alakú, csupasz vagy finoman szőrözött, egyes csoportoknál tüskékkel vagy tüskeszerű szőrös szemölcsökkel, úgynevezett áltüskékkel fegyverzett; legtöbbje a növényeken szabadon él, számos faj társasan s csak kevés faj található egyenkint összefont levelek közt. Bábjuk nagyobbrészt farán megerősítve, fejjel lefelé lóg.

I. család. **Papilionidae. Pillangófélék.**[1])

Ebbe a családba tartoznak a legnagyobb, legpompásabb pillangók; kivált a trópusok alatt élnek; hazánkban csak kevés faj él; ezek színe sárga vagy fehér, fekete rajzokkal. Csápjuk rövid, csúcsán fokozatosan megvastagodott. Szemük félgömbalakú, csupasz. Hernyójuknak a tarkón villaszerű húsos szerve van, mely kitolható s ilyenkor bűzös váladékot bocsát ki.

1. nem. **Papilio** *L.*

Nagy, sárga lepkék, fekete foltokkal és sávokkal; felső szárnyuk széles, háromszög alakú; alsó szárnyuk kissé fogazott s farkszerű nyujtványnyal bír, belső zugán szemfolttal van diszítve. Hernyójuk csupasz, feje kicsiny. Bábjuk szögletes, fejetájéka kéthegyű, hátrafelé hengeres; övvel ághoz erősített.

1. **Podalirius** *L.* Kardospille (2. tábla, 1. *c.* ábra). Országszerte gyakori két, kedvező időben három ivadékban ápr.—aug. hónapokban. 63—75 mm. Az első nemzedék szárnyán gyakran a 8 sáv közül az 5. és 7. ketté oszlott: var. *decemlineatus* Aig. (*reductus* Schultz); ritkábban a 4. és 5. sáv között is rövid sáv jelenkezik: var. *undecimlineatus* Eim.; viszont megvan a kivételes sáv, de az 5. és 7. rendes sáv osztatlan: var. *novemlineatus* Aig. A második és harmadik nemzedék szárnya és potroha fehérebb, farka hosszabb: var. *Zanclaeus* Z. Hernyóján (2. tábla, 1. *a.* ábra) gyakran hiányzanak a sárgásvörös oldalcsikok; májustól októberig a közönséges mandolán (Amygdalus communis), kökény-szilván (Prunus-spinosa; 2. tábla, *B.* ábra) s egyéb Prunus-féléken él. Bábja (2. tábla, 1. *b.* ábra) nyáron zöld, a kitelelő barna.

2. **Machaon** *L.* Fecskefarkú pille (2. tábla, 3. *c.* ábra). Országszerte gyakori két ivadékban májustól juliusig. 65—75, kivételesen 92 mm. Az I. iv. olykor erősebb rajzú, a kék sáv szélesebb: ab. *Sphyrus* Hb, (Budapest, Tengermellék), vagy a felső szárny submarginalis sávja igen keskeny, egészen fekete: ab. *tenuivittata* Spengel (Budapest); néha a csúcsa előtt levő petty alatt a 6. sejtben kisebb petty jelenkezik: ab. *bimaculatus* Eim. (Budapest, Arad, Puj), vagy mind a két petty hiányzik: ab. *immaculatus* Schulz (Puj); elvétve az alsó szárnyon néhány vörös folt mutatkozik: ab. *rubromaculatus* Aig. A II. ív elvétve sötétebb, barnába hajló színű: ab. *aurantiaca* Spr., vagy potrohán csak keskeny

[1]) A *pillangó* szót népünk megrövidítette és *pillé*-nek nevez minden lepkét; számos esetben mi is alkalmazzuk ezt az elnevezést.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

fekete hosszanti sáv van: ab. *Drusus* Fuchs. Hernyója (2. tábla, 3. *a.* ábra) május—augusztusban főleg a füszeres kaporon (Anethum graveolens) és a vad murokon (Daucus carota; 2. tábla, *A.* ábra) él. Bábja (2. tábla, 3. *b.* ábra) nyáron zöld, a kitelelő szürke vagy barna.

Más európai fajok: **Alexanor** *Esp.* (2. tábla, 2. ábra) Dalmáczia stb. — **Hospiton** *Géné* Korzika, Sziczilia.

2. nem. **Thais** *F.*

Középnagyságú sárga lepkék, fekete rajzokkal és piros, kék pettyekkel; a felső szárny csúcsa lekerekített, az alsó szárny szegélye kissé fogazott, a csáp igen rövid. A hernyó néhány sornyi áltüskével borított. A báb fején és farán szállal különböző tárgyakhoz erősíti magát.

1. **Polyxena** *Schiff.* Polyxena-pille (2. tábla, 5. ábra). Hazánkban márczius—május hónapban mindenütt gyakori, a hol tápláló növénye előfordul. 50—55, kivételesen 62 mm. Olykor sötétebb, barnásszínű: ab. *ochracea* Stgr.; gyakran a felső szárny 6. sejtjében piros petty van: ab. *Cassandra* Mn., ritkán az 5. sejtben is piros petty mutatkozik: ab. *bipunctatus* Cosmovici (Budapest); elvétve az összes piros pettyek sárgává válnak: ab. *meta* Meig. = *rufescens* Obth. (Budapest, Arad); déli tájakon kisebb, sötétebb rajzú: var. *Cassandra* Hb. (Tengermellék). Hernyója vörösessárga vagy barnásszürke; junius—juliusban a közönséges farkas-almán (Aristolochia Clematitis) él.

Más európai fajok: **Cerisyi** *B.* (2. tábla, 4. ábra) Balkán stb. — **Rumina** *L.* (2. tábla, 6. ábra.) Dél-Európa.

3. nem. **Parnassius** *Latr.*

Többnyire nagy pillangók. Szárnyaik kerekítettek, épszélűek, fehérek vagy igen világossárgák, a szegélyen gyéren pikkelyezettek, üvegszerűek; a felső szárnyon fekete foltok, az alsón nagyobbára piros szemek vannak. A nőstény potrohának alján táskaalakú szerv van. Hernyójuk hengeres, pettyes, rövid szőrű szemölcsökkel. Bábjuk zömök, fehér sávokkal diszített; laza szövedékben alakul át.

1. **Apollo** *L.* Apollo-pille (3. tábla, 1. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Hegyes vidékeinken julius—augusztusban helyenkint gyakori. A ♂ 68—75, a ♀ pedig 72—90 mm. A Kárpátokban gyakran sárgásszínű, a felső szárnyán levő fekete foltok erősen kifejlődöttek: var. *carpathicus* Rbl. &. Rgh.; olykor a felső szárnyon is piros petty mutatkozik: ab. *pseudonomion* Christ.; az alsó szárny foltjai nagyritkán feketék: ab. *Novarae* Obth. (T.-Teplicz). A Velebit hegységben tiszta fehér, kissé apróbb pettyekkel: var. *liburnicus* Rbl. &. Rgh. Hernyója (3. tábla, 1. *a.* ábra) junius—juliusban a fehér varjuhájon (Sedum album; 3. tábla, *A.* ábra) él; csak verőfényes napokon, a déli órákban táplálkozik.

2. **Mnemosyne** *L.* Mnemosyne-pille (3. tábla, 3. *b.* ábra). Hazánk hegyes-dombos vidékein áprilistól juliusig gyakori. 60—65 mm. Havasokon olykor több fekete rajzzal és behintéssel bír: var. *melaina* Honr. A felső szárnyának üvegszerűen átlátszó szegélyét néha fehéres pettyek sora szakítja meg: a var. *nubilosus* Christ. átmeneti alakja. Hernyója (3. tábla, 3. *a.* ábra) ápr.—májusban az odvas keltikén (Corydalis cava; 3. tábla, *B.* ábra) él; csak éjjel táplálkozik, nappal alom alá rejtőzik.

Más európai faj és rokon nem faja: **Delius** *Esp.* (3. tábla, 2. ábra.) Alpesek. — **Doritis Apollinus** *Hb.* (2. tábla, 7. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Görögország stb.

II. család. **Pieridae.**

Középnagyságú pillangók; színük fehér vagy többé-kevésbbé sárga, szárnyaik épszélűek, többnyire sötétszínű szegélylyel; szemük félgömbalakú, csupasz. Hernyójuk nyulánk, rövid szőrökkel borított, több fajé kártékony. Bábjuk a fej tájékán ékben végződik s övvel van megerősítve.

1. nem. **Aporia** *Hb.*

A szárnyak gyéren pikkelyezettek, fehérek, az erek feketék; a csáp fokozatosan megvastagodott. A hernyó hengeres; szőrös. A báb zömök.

1. **Crataegi** *L.* Galagonya-pille (3. tábla, 4. *c.* ábra). Május és juniusban országszerte közönséges. 55—57 kivételesen 68 mm. Olykor, kivált a felső szárnya, csaknem pikkelytelen: ab. *alepica* Cosmovici. Hernyója (3. tábla, 4. *a.* ábra) közös fonadékban, »hernyófészek«-ben kitelelvén, májusig a cseregalagonyán (Crataegus Oxyacantha; 3. tábla, *C.* ábra) és gyümölcsfákon él, melyekben némely évben nagy kárt tesz. Sárgás bábját (3. tábla, 4. *b.* ábra) faágakhoz erősíti.

2. nem. **Pieris** *Schrk.*

Felső szárnycsúcsa meglehetős élesen fekete; a csáp hosszú, hirtelen megvastagodott. A hernyó hengeres, szőrözött, társasan él, kivált káposztaféléken. A báb fejrésze hegyes, háta ékszerűen kiálló.

1. **Brassicae** *L.* Káposzta-pille (4. tábla, 1. ábra, *c.* ♂, *d.* ♀). Országszerte közönséges 2—3 ivadékban ápr.—jun., aug. és okt. hónapokban. 60—65 mm. Délszaki tájakon a II. nemzedék alsó szárnyainak fonákja olykor igen halványszínű: a var. *catoleuca* Röber átmeneti alakja. Hernyója (4. tábla, 1. *a.* ábra) jun.—szept.-ben a repczekáposztán (Brassica Napus; 4. tábla, *B.* ábra) és a főzelékkáposztán (Brassica oleracea) él, melyben nagy kárt szokott tenni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

2. **Rapae** *L.* Répa-pille (4. tábla, 2. ábra, *c.* ♂, *d.* ♀). Országszerte közönséges 2—3 ivadékban ápr.—máj., jun.—aug. és szept.—okt.-ben. Az I. nemzedék 40—46, a II., III. pedig 43—48 mm. Az I. nemz. apicalis foltja gyakran szürke, alsó szárnyának fonákja pedig halvány fakó-sárgás: ab. *leucotera* Steph., vagy minden feketés rajz nélkül való: var. *immaculata* Fol. A II. nemz. elvétve csaknem czitrom-sárga: a var. *Novangliae* Butler átmeneti alakja. Hernyója káposztaféléken és kerti retken (Raphanus sativus; 4. tábla, *C.* ábra) él. Kártékony.

3. **Ergane** *Hübn.* Ergane-pille. Igen hasonló az előbbi fajhoz, de kisebb és rajzai a fonákján nem láthatók. Délkeleti faj, hazánkban ápr. és májusban csak a Tengermelléken fordul elő. 34—38 mm. Hernyója halvány-kékeszöld s április hónapban keresztes növényeken (Crucifera) él.

4. **Napi** *L.* Repcze-pille (4. tábla, 3. ábra, *c.*, *d.* ♂, *e.* ♀). Országszerte közönséges 2—3 nemzedékben, csaknem szakadatlanul tavasztól őszig. Az I. nemz. (a törzsalak) 40—45 mm; a II., III. nemz. nagyobb (41—50 mm); alul halványabb sárga, erei kevésbbé feketék: var. *Napaeae* Esp., olykor alul teljesen rajztalan: var. *meridionalis* i. l. Havasokon egy nemzedéke van (máj.—jul.), melynek szárnyai gyakran erősen fekete behintésűek: ab. *Bryoniae* O. (4. tábla, 4. ábra). Hernyója (4. tábla, 3. *a.* ábra), jun., aug. és szept.-ben káposztaféléken és a vad rezedán (Reseda lutea) él; kártékony. Bábja (4. tábla, 3. *b.* ábra) kitelel.

5. **Daplidice** *L.* Rezeda-pille (3. tábla, 6. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Országszerte gyakori 2—3 nemzedékben, csaknem szakadatlanul kora tavasztól őszig. A II., III. nemz., a törzsalak, 40—47 mm., az I. nemz. kisebb (35—43 mm), alsó szárnyának fonákján sötétzöld rajzolattal: var. *Bellidice* O. Hernyója szürkészöld, sárga sávokkal; május—junius, továbbá augusztus és szeptember hónapokban főleg a vad rezedán (Reseda lutea) él.

Más európai fajok: **Krueperi** *Stgr.* Görögország stb. — **Callidice** *Esp.* Alpesek stb. (3. tábla, 5. ábra, *a. b.* ♂, *c.* ♀). — **Chloridice** *Hb.* Bolgár- és Törökország.

3. nem. **Euchloë** *Hb.* (**Antocharis** *Boisd.*)

A felső szárnynak 12 ere van, a csáp igen rövid, hirtelen megvastagodott. A hernyó keresztes növényeken (Crucifera) él; a báb elül hegyes, erősen hátrafelé hajló.

1. **Belia** *Cr.* (4. tábla, 6. ábra). Mindkét nem szárnya fehér. Délkeleti faj, nálunk csak Josipdalon (Modrus-Fiume m.) találták. 35—40 mm. Hernyója zöldes, sötétebb sávokkal; a zsomboron (Sisymbrium erucastraca) él.

2. **Cardamines** *L.* Aurora-pille (4. tábla, 7. ábra, *a.* ♂, *b* ♀). Erdei réteken márcz.—májusban gyakori. 38—52 mm. Elvétve a felső szárnyán a fekete petty a nagy narancsszínű foltnak éppen a határán van: ab. *Turritis* O., még ritkábban ez a petty teljesen hiányzik: ab. *immaculata* Pabst.

Egyéb európai fajok: **Belemia** *Esp.* (4. tábla, 5. *a.*, *b.* ábra). Spanyolország stb. — **Tagis** *Hb.* Portugallia. — **Pyrothoe** *Ev.* Oroszország stb. — **Gruneri** *H.-S.* Görög- és Törökországban. — **Damone** *B.* (4. tábla, 8. ábra.) Törökország stb. — **Euphenoides** *Stgr.* (4. tábla, 9. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Déli Európa. — Rokon nem faja: **Zegris Eupheme** *Esp.* (5. tábla, 10. ábra). Oroszország stb.

4. nem. **Leptidia** *Billb.* (**Leucophasia** *Steph.*)

A fehér szárnyak nagyon megnyujtottak, középsejtjük igen kicsiny; a csáp rövid. A hernyó nyulánk, finoman szőrözött. A báb elől hegyes s erősen hátra hajlott.

1. **Sinapis** *L.* Mustár-pille (4. tábla, 10. c. ábra). Erdei réteken gyakori, 2 ivadékban ápr.—májusban és jul.—aug.-ban. Az I. iv. (a törzsalak) 32—38 mm, sok esetben alsó szárnyának fonákja sötétebb színű: var. *Lathyri* Hb. A II. iv. jóval nagyobb (40—46 mm), apicalis foltja élesebben kerekített, fonákja csaknem teljesen fehér: var. *Diniensis* B., nősténye (előbb külön név alatt: ab. *Erysimi* Bkh.) fölül, alul tiszta fehér. Hernyója (4. tábla, 10. *a.* ábra) jun., aug. és szept.-ben él a réti ledneken (Lathyrus pratensis), szarvas kerepen (Lotus corniculatus; 4. tábla, *A.* ábra) stb.

5. nem. **Colias** *O.*

Középnagyságú, többnyire sárga pillangók, széles fekete szegélylyel. Csápjuk rövid, fokozatosan megvastagodott. Hernyójuk nyulánk, hengeres, rövid szőrrel borított. Bábjuk elül hegyes, tora élesen kiemelkedő.

1. **Palaeno** *L.* (5. tábla, 1. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Északi faj, hazánkban csupán Lucsivnán (Szepesm.) figyelték meg; juliusban tőzegtalajon szokott tenyészni. 44—59 mm. Hernyója zöld, oldalt sötétsárga sávval, kitelelve májusig a hamvas áfonyán (Vaccinium uliginosum) él. Bábja zöldes-sárga.

2. **Phicomone** *Esp.* (5. tábla, 2. ábra, ♀). A ♂ valamivel világosabb színű a ♀-nél. Alpesi faj, hazánkban csak a felvidéken figyelték meg jul.—aug.-ban egyes példányokban. 40—52 mm. Hernyója sötétzöld, oldalt fehér sávval; máj.—jun.-ban a bükköny (Vicia)-fajokon él. Bábja sötétzöld.

3. **Hyale** *L.* Kénes-pille (5. tábla, 3. *b.* ábra. ♂). A szárnyak felülete a ♂-en kénszínű, ♀-en pedig zöldesfehér. Országszerte közönséges 2—3 ivadékban csaknem szakadatlanul tavasztól őszig (ápr.—jun., jun.—aug., aug.—okt.). A II. iv. többnyire élénkebb sárga: ab. *flava* Husz. Elvétve szélesebb a fekete szegély az alsó szárnyon is: var. *sareptensis* Stgr., vagy a szegélyben elenyésznek a sárgás foltok, úgy hogy az egészen feketévé válik: ab. *Uhli* Kováts. 44—50 mm. Hernyója (5. tábla, 3.*a.* ábra) ápr., jun., aug.-ban a sövé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

nyes bükkönyön (Vicia sepium; 5. tábla, *C.* ábra) és lóhereféléken (Trifolium, Medicago) él. Bábja zöld, sárga vonalakkal.

4. **Chrysotheme** *Esp.* (5. tábla, 4. ábra, ♂). A ♀ fekete szegélyében zöldessárga foltok vannak. A nyári ivadék néha élénk ibolyás árnyalatú, a ♀ rendkívül ritkán fehéres: ab. *Hurleyi* Aig., eddig csak egy hazai példánya ismeretes Budapest környékéről. Hazánknak kevés helyén fordul elő nedves réteken 2, esetleg 3 ivadékban (ápr.—jun., jul.—aug., aug.—szept.). 40—44 mm. Hernyója szennyeszöld, oldalán vörös sáv van; ápr., jul.—aug.-ban a pelyhes bükkönyön (Vicia hirsuta) él.

5. **Edusa** *F.* Sáfrány-pille (5. tábla, 6. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Hazánkban 2—3 ivadékban tavasztól őszig csaknem szakadatlanul mindenütt gyakori, kivált luczernásokban. Rendesen 40—43, helyenkint 46—50 mm. A ♀ igen változó; olykor eltűnnek a fekete szegély világos foltjai, úgy hogy a szegély egészen fekete: ab. *Páveli* Aig., némelykor a szabályosnál jóval világosabb színű: ab. *Helicina* Obth. (*Aubuissoni* Caradja); gyakrabban, kivált őszszel, egészen fehéres: ab. *Helice Hb.* (5. tábla, 7. ábra). Hernyója (5. tábla, 6. *a.* ábra) ápr., jun., aug.-ban a takarmánybaltaczimen (Onobrychis viciaefolia; 5. tábla, *A.* ábra) zanót-, (Cytisus-) és lóhereféléken él..

6. **Myrmidone** *Esp.* (5. tábla, 5 ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Az előbbinél élénkebb, pirosabb színű, nyáron ibolyásárnyalatú; a ♀ néha egészen fehér: ab. *alba* Stgr., igen kivételesen a rendesnél halványabb vagy rózsaszínbe játszó: ab. *flavescens* Garb. (*pallida* Dahlstr.). Helyenkint, kivált homokos talajon nem ritka 2—3 ivadékban, máj.—jun., jul.—aug., aug.—szept.-ben. 44—52 mm. Hernyója zöld, oldalán világoszöld sávval; ápr., jun.—juliusban zanót-(Cytisus-)féléken él. Bábja zöldessárga vagy szürkészöld.

Más európai faj: **Erate** *Esp.* Oroszország stb.

6. nem. **Gonopteryx** *Leach.* (Rhodocera *B.*)

Meglehetős nagy pillangók, szárnyaik szélesek, erősen hajlottak, felső szárnyuk csúcsa hátrafelé görbült, alsó szárnyuk közepén éles ék van. Csápjuk rövid, fokozatosan megvastagodott. Hernyójuk karcsu, orsóalakú. Bábjuk erősen hátrahajló, a fej táján hegyes.

1. **Rhamni** *L.* Czitrom-pille (5. tábla, 8. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte, kivált némely hegyes vidéken igen gyakori 2 ivadékban (jun.—aug., szept. és okt-ben) és kitelelve márcziustól juniusig. 55—58 mm. Hernyója (5. tábla, 8. *a.* ábra) májustól juliusig, főleg a kutyabengén (Rhamnus Frangula; 5. tábla, *B.* ábra), varjutövisbengén (Rhamnus cathartica) él. Bábja zöld, tora igen vastag.

Más európai faj: **Cleopatra** *L.* (5. tábla, 9. ábra, ♂). Isztriában, Lussin szigetén is előfordul, ennélfogva valószínűleg a magyar Tengermelléken is otthonos..

III. család. **Lycaenidae.**

Kis pillangók. Szárnyuk felülete a hímen többnyire kék, sárga vagy aranyszínű, a nőstényen sötétbarna; az első 3 nemnél az alsó szárnyon rendesen farkszerű kis nyujtvány van. Csápjuk bunkója hosszukás. Hernyójuk ászka alakú, finoman szőrözött; a fej kicsiny, visszahúzható.

1. nem. **Thecla** *F.*

Egy ivadékú kis pillangók. Szárnyuk felülete feketésbarna, olykor kékes csillogással, a ♀ felső szárnyán néha rozsdaszínű folt van. Fonákjuk szürke vagy barnás, az alsó szárny zugán fekete keretű vörhenyes pettyek vannak, a farknyujtvány rövid. Hernyójuk háta erősen ívelt, hátrafelé lapos, keskenyebb. Bábjuk háta erősen ívelt; levélhez erősítve vagy alom alatt a föld színén alakul át. Ezt a nemet újabban három nemre bontották szét; mi ezeket csak alnemeknek tekintjük.

a) alnem. **Thecla** *F.*

1. **Spini** *Schiff.* Kökény-pille (6. tábla, 2. ábra, ♀). A két nem szárnyának felülete egyforma; fonákjuk sötétbarna, fehér csikkal, mely a két szárnyon végig fut az alsó szárny zugáig, a hol nagyobb kék folt fekszik. A ♀ felső szárnyán olykor nagy vörhenyes folt van: var. *lynceus* Hb. Junius—juliusban országszerte található. 30—33 mm. Hernyója zöld, hátán 3 sárgás vonal fut végig. Májusban kökényen és kerti szilván (Prunus spinosa és domestica), valamint benge- (Rhamnus-)féléken él. Bábja zömök, barnásszürkével tarkázott; teste övvel ágakhoz van erősítve.

2. **W album** *Kn.* A szárnyak felülete sötétbarna; fonákja szürkésbarna, a két szárnyon fehér csik fut le az alsó szárny zugáig, a hol éles W-alakot mutat. Junius—juliusbun elég gyakori, kivált a földi-bodza (Sambucus Ebulus) virágjain. 27—32 mm. Hernyója zöld, hátán kétsornyi apró fehéres tüske van; májusban főleg a kopasz szilen (Ulmus glabra) és a kökény-szilván (Prunus spinosa) él. Bábja szürkésbarna, szárnyhüvelyei sötétebbek.

3. **Ilicis** *Esp.* (6. tábla, 3. ábra, *b.* ♀). A ♂ egyszínű sötétbarna; fonákja világosbarna, fehér csikkal, mely a két szárnyon lefut s az alsó szárny zugán kampósan végződik; a szegélyen 4—5 vörös petty van. Olykor a ♀ vörhenyes foltja megnagyobbodott: ab. *Cerri* Hb., néha pedig a felső szárny fonákján a fehér csik elenyésző vagy teljesen hiányzik: ab. *Aesculi* Hb. Tölgyeseinkben jun.—juliusban elég gyakori. 32—38 mm. Hernyója (6. tábla, 3. *a.* ábra) máj.-ban főleg tölgy- (Quercus-) féléken él. Bábja barna, 3 sornyi fekete ponttal.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

4. **Acaciae** *F.* A két nem egyszínű sötétbarna; fonákja az előbbiéhez hasonlít, de rajzolata gyöngébb. Helyenkint gyakori. Május—juniusban főleg a kökény körül repked; 30—35 mm. Hernyója sárgászöld, hátán 2 sárga csik fut végig, májusban a kökény szilván (Prunus spinosa) él, többnyire társasan.

5. **Pruni** *L.* (6. tábla, 4. ábra, *c.* ♀). A két nem szárnyának felülete egyforma; fonákja vöröses szürke. A szárnyakon fehéres csik fut végig, az alsó szárny szegélyén vörös sáv van, mely befelé 6—7 kékesszélű fekete ponttal érintkezik. Országszerte ritka, máj.-tól jul.-ig a szilvafák körül repked. 31—37 mm. Hernyója (6. tábla, 4. *a.* ábra) májusban főleg kökényen és kerti szilván (Prunus spinosa és domestica; 6. tábla, *A.* ábra) él. Bábja (6. tábla, 4. *b.* ábra) szállal ághoz erősített.

További európai faj: **Rhymnus** *Ev.* Oroszország. — Rokon nem európai faja: **Laeosopis Roboris** *Esp.* Franczia-ország.

b. alnem. **Callophrys** *Billb.*

Az előbbi alnemtől elkülöníti az alsó szárny farknyujtványának, fonákja szegélyén pedig a színes pettyek hiánya, valamint az, hogy két ivadékú és hogy nem a petéje, hanem a bábja telel ki.

1. **Rubi** *L.* (6. tábla, 6. ábra). A két nem szárnyának felülete egyszínű feketésbarna; fonákja zöld, egy sornyi fehér ponttal, mely gyakran hiányzik: ab. *immaculata* Fuchs. Országszerte 2 ivadékban (máj., jun., jul.) repül erdei tisztásokon, főleg virágzó mezei zsálya (Salvia pratensis), földi bodza (Sambucus Ebulus) és orvosi somkóró (Melilotus officinalis) körül. 25—30 mm. Hernyója zöld, hátán és oldalt sárga vonallal; májusban és augusztusban főleg a feketéllő zanóton (Cytisus nigricans), valamint a festő- és német-rekettyén (Genista tinctoria és germanica) él. Bábja zömök, barna; moha vagy alom alatt telel ki.

c. alnem. **Zephyrus** *Dalm.*

Az előbbi két alnemhez igen hasonló, csak erezetében mutatkozik némi különbség.

1. **Quercus** *L.* (6. tábla, 5. ábra, *c.* ♂, *d.* ♀). Tölgyeseinkben jun.—aug.-ban nem ritka, a ♂ sebesen repül a tölgyfák körül, keresve a magasan ülő ♀-t, melynek felső szárnyán olykor 1—2 vörhenyes folt jelenkezik: ab. *bella* Gerh. 26—31 mm. Hernyója (6. tábla, 5. a. ábra) május, juniusban a tölgyön (Quercus; 6. tábla, *D.* ábra) él. Bábja (6. tábla, 5. b. ábra) a föld színén alakul át.

2. **Betulae** *L.* (6. tábla, 1. ábra, *b.*, *c.* ♂, *d.* ♀). Nem ritka, sőt helyenkint juliustól szeptemberig, kivált kökény közelében virágzó földi bodzán (Sambucus Ebulus) gyakori. Olykor a ♂ felső szárnyán 2—3 világosabb folt jelenkezik: ab. *Spinosae* Gerh. 34—37 mm. Hernyója (6. tábla, 1. *a.* ábra) máj.—jun.-ban főleg a kökényen és a kerti szilván (Prunus spinosa és domestica), valamint a fehér nyíren (Betula alba; 6. tábla, *B.* ábra) él. Bábja sötétbarna, lomb alatt a föld színén alakul át.

Rokon nem fajai: **Thestor ballus** *F.* (6. tábla, 15. ábra, ♀.) Franczia- és Spanyolország. — **Callimachus** *Ev.* Oroszország stb.

2. nem. **Chrysophanus** *Hb.* (**Polyommatus** *Latr.*)

A szárnyak felülete többnyire tüzes aranysárga. A felső szárny csúcsa kissé élesebb, mint a *Lycaena*-nemen, fonákján 8 fekete petty sorakozik a szegélytéren, szegélyén 1—2 sor fekete pont, a tőtéren néhány fekete petty; az alsó szárny tőterén néhány fekete pont, közepén egy sor, a szegélyen pedig két sor ily pont mutatkozik, melyek közt vörös szalag fut le. A hernyó nyulánk, finoman szőrös. Néhány faj növények szárán, a többi a föld színén bábozza be magát.

1. **Virgaureae** *L.* (6. tábla, 7. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Fonákja vörhenyes, alsó szárnyán egy sor meglehetős nagy, fehér folt van. Igen elvétve a ♂ felületén is fekete pontok jelenkeznek, a ♀ pedig világosabb színű: var. *Miegii* Vogel. (Branyiszkó). Középhegységeinkben május—juliusban mindenütt gyakori. 32—37. mm. Hernyója (6. tábla, 7. *a.* ábra), május, juniusban az aranyos istápfüvön (Solidago virgaurea; 6. tábla, *C.* ábra) és lórom-(Rumex-)féléken. él. Bábja barnás, a szárnyak hüvelye sötétebb.

2. **Thersamon** *Esp.* (6. tábla, 8. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). A szárnyak fonákja barnásszürke, a szegélyen vörhenyes szalag fut le. 2—3 ivadékban (április—junius, julius—augusztus, augusztus—szeptember) helyenkint gyakori az aranyos istápfű (Solidago virgaurea) és földi bodza (Sambucus Ebulus) virágjain. Az I. iv. 24—26, a II. iv. 29—33 mm. A nyári példányokon a ♀ farknyujtványa gyakran jóval hosszabb a rendesnél: var. *Omphale* Klug. Hernyója zöld, hátán fehér csik, oldalt sárga vonal fut végig; jun. és aug.-ban a seprős zanóton (Cytisus scoparius) és lórom-(Rumex-)féléken él. Bábja hengeres, sötétbarna.

3. **dispar** *Hw.* (az 1848 óta kihalt angol törzsalak) var. *rutilus* Wernb. (6. tábla, 9. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Fonákján az alsó szárny kékes hamuszínű, szegélyén vörhenyes szalag fut le. Országszerte 2 ivadékban található (máj.—jun., jul.—szept.) nedves réteken, kivált a boglárka-(Ranunculus.) és ördögszem-(Scabiosa-)félék virágjain. Az I. iv. 28—31, a II. iv. 35—40 mm. Hernyója sötétzöld, máj., jul.-ban a kigyós keserű-füvön (Polygonum Bistorta) és lórom-(Rumex-)féléken él. Bábja hamuszínű, szállal a tápláló növény szárához erősített.

4. **Hippothoë** L. (6. tábla, 10. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Az alsó szárny fonákja hamuszínű, szegélyén vörhenyes szalag fut le. Olykor a szegélyen álló fekete pettyek egybefolynak: ab. *confluens* Gerh. A havasi

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

példányok kisebbek, a ♂ halványabb színű, a ♀ sötétebb, fonákja homályosabb rajzú: var. *Eurybia* O. Hegyes vidékeinken jun.—jul.-ban nem ritka. 32—35 mm. Hernyója sötétzöld, hátán sötét-, oldalt 2 fehéres-vonal fut végig; májusban a kígyós keserűfüvön (Polygonum Bistorta) és sóska lóromon (Rumex acetosella) él és a föld színén bábozódik. Bábja zömök, bőrszínű.

5. **Alciphron** *Rott.* (6. tábla, 11. ábra, *a.* ♂, *b.* ♂). Az alsó szárny fonákja hamuszínű, szegélyén vörhenyes szalag fut le. Olykor mind a két nem szárnyának felülete aranysárga, fekete pettyekkel: var. *Gordius* Sulz. Erdei réteken jun. és jul.-ban helyenkint nem ritka. 38—41 mm. Hernyója halványzöld, hátán 2, oldalt 1 barna vonal fut végig; ápr. és máj.-ban a sóska lóromon (Rumex acetosella) él s a föld színén laza szövedékben alakul át. Bábja szürke, barna pontokkal.

6. **phlaeas** *L.* (6. tábla, 13. ábra). A két nem egyforma, az alsó szárny fonákja barnásszürke, apró szemfoltokkal. Mindenütt gyakori 2—3 ivadékban (ápr.—máj., jun.—jul., aug.—szept.). Az I. ivadékon olykor az első szárny felületén 1 sor kék petty jelenkezik: ab. *caeruleopunctata* Stgr., elvétve az egész felület sárgás-fehér: ab. *Schmidti* Gerh. A II. iv. felülete jóval sötétebb, fekete behintésű, farknyujtványnyal: var. *Eleus* F. vagy farknyujtvány nélkül: ab. *suffusa* Tutt.; 27—32 mm. Hernyója zöld, hátán vörös sáv fut végig; ápr.—máj., továbbá jul.—aug.-ban a sóska lóromon (Rumex acetosella) és kígyós keserűfüvön (Polygonum Bistorta) él. Bábja sárgásbarna, fekete pontokkal.

7. **Dorilis** *Hufn.* (6. tábla, 12. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Az alsó szárny fonákja sárgásszürke, szegélyén vörhenyes szalag fut le; olykor mindkét nem sötétebb, fonákja sárgább: var. *subalpina* Spr. Májustól—szeptemberig mindenütt gyakori. 30—32 mm. Hernyója szürkészöld, hátán és oldalt ibolyaszínű sáv fut végig; ápr. és juniusban főleg sóska- és madársóska lóromon (Rumex acetosa és acetosella) él s a föld színén alakul át. Bábja zömök, zöld vagy barna.

8. **Amphidamas** *Esp.* (6. tábla, 14. ábra). A két nem egyforma, a ♂ azonban kék csillogású. Hazánkban ritka; főleg a felvidéken fordul elő máj.—jul.-ban. 20—25 mm. Hernyója zöld, hátán sárgás; jul.—aug.-ban főleg a kígyós keserűfüvön (Polygonum Bistorta) él. Bábja sárgásbarna, potroha fehéres.

3. nem. **Lycaena** *F.*

Kisebb és egészen kis pillangók. A ♂ felülete többnyire kék, a ♀-é barna; a szárnyak fonákjának közepén a legtöbb esetben apró szemfoltok sora látható, néhány szemfolt ezen belül is mutatkozik; az alsó szárny szegélyén 1—2 sor szemfolt van, közöttük sokszor vörhenyes pettyek vannak. Hernyójuk zömök, erősen ívelt. Bábjuk zömök, többnyire övvel növényszárhoz van erősítve. Ezt a népes nemet újabban 3 alnemre osztották.

a. alnem. **Lampides** *Hb.*

E csoport fajainak alsó szárnyán meglehetős hosszú farknyujtvány van; de leginkább fonákjuk rajzolata által válnak ki, a mely inkább a *Zephyrus*-fajokéhoz, mint a többi Lycaenidákéhoz hasonlít.

1. **Baeticus** *L.* A két nem egyforma kékszínű, a ♀ azonban valamivel több fekete behintést mutat; fonákjuk halványbarnás, fehéres harántvonalakkal s a szegély előtt fehéres sáv fut le. Hazánkban szept.—októberig kevés helyen és ritkán fordul elő. 34—36. mm. Hernyója zöld vagy sötét ibolyaszínű, nálunk főleg a pukkantó dudafürt (Colutea arborescens) magtokjaiban él. Bábja sötétsárga.

2. **Telicanus** *Lang.* (7. tábla, 1. ábra). A két nem szárnyának felülete egyforma kék, fekete szegélylyel, a ♀ szárnyainak közepén néhány fekete folt van. Hazánkban csak kevés helyen található, leggyakoribb jun.—jul.-ban a Tengermelléken. 24—28 mm. Hernyója bíborszínű, hátán sötét vonal fut végig; jul.—aug.-ban a réti füzény (Lythrum salicaria) virágjain él. Bábja okkersárga.

Európai faj még: **Balcanica** Frr. Dalmáczia stb.

b. alnem. **Lycaena** *F.*

Ennek a nagy csoportnak a fajai az előbbeniéitől fonákjuk rajzolatában, valamint abban különböznek, hogy rendszerint nincsen farknyujtványuk. Fonákjuk rajzolata legnagyobbrészt fehérkeretű pettyekből (szemekből) áll.

1. **Argiades** *Pall.* (7. tábla, 2. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Fonákja kékesfehér, apró szemekkel; az alsó szárny zugán 2 vörhenyes folt van. Országszerte elég gyakori 3 ivadékban (április—május, junius—julius és augusztusban). Az I. és II. iv., a törzsalak, meglehetős nagy, 30—32 mm. Vele egyidőben jelenkezik az ibolyáskék: ab. *Coretas* O., melynek fonákján teljesen elenyésztek a vörhenyes foltok és a mely kisebb is (I. iv. 19—26, II. iv. 22—29 mm); az utóbbinak felülete gyakran fénylő halványkék: ab. *decolorata* Stgr. Olykor nagyon megkisebbedik a fonákon levő két vörhenyes folt: ab. *Polysperchon* Bgst. (I. és III. iv.), mely a törzsalaknál jóval kisebb, 20—26 mm. Hernyója világoszöld, hátán sötét sáv, mellette sötét hullámos vonalak futnak végig; főleg a szarvas kerepen (Lotus corniculatus) él. Bábja világosbarna, hátán fekete hosszanti vonallal.

2. **Argus** *L.* (*Aegon* Schiff., *Argyrotoxus* Bgst.) A r g u s-p i l l e. A következő fajhoz igen hasonlít, de kisebb, a ♂ fekete szegélye szélesebb, alsó szárnya kerekebb. 2—3 ivadékban máj.—jun., jun.—aug. és aug.—szept.-ben mindenütt közönséges. Az I. iv. 27—

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

29 mm, a II. és III. 19—24 mm. Hernyója zöld vagy barna, hátán barnás vonal, oldalt fehér sáv húzódik; ápr., jun., továbbá aug.-ban főleg a festőrekettyén (Genista tinctoria), tövises igliczen (Ononis spinosa; 7. tábla, *B.* ábra) és lóhere-(Trifolium-)féléken él. Bábja világoszöld, hátán bíborszínű vonal fut végig.

3. **Argyrognomon** *Bgst.* (*Argus* Esp.) (7. tábla, 3. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). A ♀ kék behintésű, a kék behintés azonban gyakran hiányzik: var. *brunnea* Splr. Országszerte meglehetős gyakori 2 ivadékban (máj.—jun., jul.—aug.-ban. Az I. iv. 20—32, a II. iv. 24—30 mm. A II. ivadéku ♀ felülete néha csaknem egészen kék: ab. *Callarga* Stgr. (*Argyrognomon* Bgst.). Hernyója zöld, hátán sötétbarna, oldalt rőtszínű sáv húzódik; máj.—jun.-ban a hegyi lóherén (Trifolium montanum), orvosi somkórón (Melilotus officinalis), festő-rekettyén (Genista tinctoria) stb. él. Bábja világosbarna.

4. **Zephyrus** *Friv.* Az előbbihez igen hasonló, de a ♂ alsó szárnyának szegélyén fekete pontok vannak, a ♀ rojtja pedig barnás, nem tiszta fehér. Ezt a délkeleti fajt hazánkban csak egy ízben figyelték meg Nagyágon (Hunyadm.).

5. **Optilete** *Kn.* A ♂ felülete sötét ibolyaszínű, a ♀-é feketésbarna; fonákja hamuszínű, szegélyén kettős fekete foltsor fut le, melyek között az alsó szárny zugán vörhenyes pettyek és kékes ezüstpontok vannak. Hazánkban jul.—aug.-ban csupán a Branyiszkón figyelték meg, tőzeges területen. 30—32 mm. Hernyója halványzöld, vöröses szőrökkel borított, oldalán fehér-fekete sáv fut le; ősztől májusig a tőzeg áfonyán (Vaccinum Oxycoccos) él. Bábja halványzöld.

6. **Baton** *Bgst.* (7. tábla, 5. ábra, ♀). A ♂ felülete ibolyáskék. Az alsó szárny fonákja világosszürke, szegélyén 2 sor szemszerű folt, közöttük vörhenyes pettyek vannak. Máj.—tól aug.-ig országszerte található, de nem gyakori. 22—28 mm. Hernyója világos zöld, hátán bíborszínű vonal húzódik végig; ápr.—májusban a kakukfű-féléken (Thymus serpyllum és vulgaris) él. Bábja tojásdad, agyagsárga.

7. **Orion** *Pall.* (*Battus* Hb.) (7. tábla, 4. ábra, *a.*, *b.*). Országszerte gyakori 2 ivadékban, nevezetesen ápr.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. Az I. iv. olykor világosabb, csaknem kék s a két szárny szegélyén levő fekete pettyek kék keretűek: ab. *ornata* Stgr.; a II. iv. nálunk elég gyakran tiszta fekete, kék behintés nélkül: ab. *nigra* Gerh. 24—31 mm. Hernyója halványzöld, háta csaknem egészen ibolyaszínű; áprilistól juliusig a termetes és fehér varjuhájon (Sedum maximum [telephium] és album) él, melynek leveleit alulról rágja meg; alom és kövek közt bábozódik. Bábja zömök barnássárga, a szárnyak hüvelye szenynyeszöld.

8. **Pheretes** Hb. (7. tábla, 6. ábra, *a.*, *b.* ♂). A ♀ felülete sötétbarna. Ezt a havasi fajt hazánkban eddig csak a Magas-Tátrán figyelték meg.

9. **Astrarche** *Bgst.* (7. tábla, 8. ábra). A két nem egyforma, nem ritkán hiányzik a szegélyén levő vörhenyes pettyek sora: ab. *allous* Hb. A két ivadék (ápr.—jun., jul.—aug.) közül a tavaszi alul hamuszínű, a nyári kávébarna: var. *Calida* Bell. (*aestiva* Stgr.). Mindenütt található, de sehol sem gyakori. 24—30 mm. Hernyója világoszöld, hátán pirosasbarna sáv húzódik végig, oldalt bíborszínű dudor van; májusban és augusztusban a büröklevelű gémorron (Erodium cicutarium) és apró gerelyen (Geranium pusillum) él s a föld színén bábozódik. Bábja zöldessárga.

10. **Eumedon** *Esp.* (7. tábla, 10. ábra, *a.*, *b.* ♂). A két nem egyforma, de a ♀ alsó szárnyának szegélyén vörhenyes pettyek vannak, melyek azonban éppen úgy hiányozhatnak, mint fonákján a nagy fehér folt: var. *Fylgia* Spangb. (Branyiszkó), néha pedig eltünnek az alsó szárny fonákján az összes foltok, csupán a középső marad meg: ab. *Speyeri* Husz (Branyiszkó). Májustól juliusig nedves havasi réteken található. 32—35 mm. Hernyója a mezei és piros gerely (Geranium pratense és sanguineum) magtokjain él.

11. **Donzelii** *B.* A hím felül zöldeskék, széles fekete szegélylyel, a nőstény sötétbarna, többnyire kék behintéssel; fonákja szürke, az alsó szárny tövétől fehér sugár fut a szegélyig, a mely azonban néha hiányzik: var. *Hyacinthus* H. S. A törzsalakot állitólag a Retyezáton, a fajváltozatot pedig Gyaláron (Hunyadm.) figyelték meg. 25—30 mm.

12. **Anteros** *Frr.* A ♂ felül világoszöldeskék, meglehetős széles barna szegélylyel, az alsó szárny szegélyén fekete pontok és elmosódott vörhenyes pettyek vannak; a ♀ barna, alsó szárnyainak szegélyén fekete pontok és vörhenyes pettyek vannak. Fonákja olyan mint a *L. Astrarche*-é, csakhogy felső szárnyának tövén 1—2 szem van. 24—28 mm. Ezt a délkeleti fajt hazánkban csupán a Tengermelléken figyelték meg.

13. **Eros** *O.* A ♂ felül halványkék, fekete szegélylyel, a ♀ sötétbarna, szegélyén többnyire vörhenyes pettyek vannak; fonákja szürke, fekete pontok sorával tarkított. Az Alpesek s egyéb havasok lakója; hazánkban eddigelé még csak a Magas-Tátrán találták.

14. **Icarus** *Rott.* (7. tábla, 9. ábra, *c.* ♂, *d.* ♀). Mindenütt közönséges 2—3 ivadékban (ápr.—jun., jul.—aug., szept.—okt.). Nem ritkán hiányzanak a ♂ felső szárnyának fonákján a tő felől álló fekete pettyek: ab. *Icarinus* Scr.; a rendesen barna ♀ olykor erősen kék behintésű: ab. *caerulea* Fuchs, vagy teljesen kék: ab. *glauca* Maassen (Eperjes); elvétve pedig összefolynak a felső szárny fonákján a belső szegélyen levő fekete pettyek: ab. *arcuata* Weymer; 30—35 mm., a nyári ivadék rendszerint valamivel kisebb. Hernyója (7. tábla, 9. *a.* ábra) világoszöld; ápr., május és juliusban leginkább a tövises iglicz (Ononis spinosa), a német rekettye (Genista germanica; 7. tábla, *C.* ábra) és lóhere-(Trifolium-)félék virágjain él. Bábja (7. tábla, 9. *b.* ábra) barnászöld, hátán sötét vonallal.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

15. **Amanda** *Schn.* A ♂ szárnyainak felülete égszínkék, a szegély szürkés, a ♀-é szakasztott olyan, mint az *Icarus* ♀-é, fonákján azonban barnás szürkeszínű, felső szárnyán hiányzik a tőnél levő pont, az alsó szárnyon pedig a szegély előtt levő fehér folt. Országszerte szórványosan található 2 ivadékban (májustól augusztusig). A ♂ 34—39, a ♀ 31—35 mm. Hernyója sötétzöld, hátán fehérszélű barna vonal, oldalán barnás sáv fut végig; áprilistól juliusig a kaszanyügbükkönyön (Vicia cracca) él.

16. **Hylas** *Esp.* (7. tábla, 13. ábra, *a.*, *b.* ♂). A ♀ felül feketebarna, szegélyén a vörhenyes pettyek egész sora látható. Erdei réteken nem ritka 2 ivadékban (ápr., jun.—aug.). 29—35 mm. Hernyója sötétzöld, hátán sötét vonal, oldalán sárga sáv fut végig; máj.—jun. és aug.-ban főleg az orvosi somkórón (Melilotus officinalis) él.

17. **Meleager** *Esp.* (7. tábla, 14. ábra, ♀). A szárnyak felülete égszínkék, a ♀ erős fekete rajzokkal (nem olyan ibolyaszínű, mint az ábra); a ♂ fonákja egészen világosszürke, alsó szárnya kevésbbé csipkésszélű, mint a nőstényé; a ♀ fonákja barnás, elvétve egész felülete, a ♂-nek pedig csak szegélye feketés: ab. *Steeveni* Tr. (Lipik, Pozsega m.). Helyenkint jul.—aug.-ban gyakori. 35—37 mm. Hernyója zöld, sárga dudorokkal; május, juniusban főleg a takarmány baltaczimen (Onobrychis viciaefolia) és bóka-(Astragalus-)féléken él.

18. **Bellargus** *Rott.* (7. tábla, 11. ábra, *a.*, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte gyakori két ivadékban (ápr.—jun. és aug.—szept.). A barna ♀ többnyire kék behintésű, olykor csak a szárnyak tövén, néha azonban a szegélyig: var. *Ceronus* Esp.; az alsó szárny fonákján kivételesen teljesen eltünnek a szemfoltok: ab. *Cinnides* Stgr. 28—35 mm. Hernyója zöld vagy világosbarna, hátán sötét, oldalán sárga vonal fut végig, ápr. és juliusban főleg az ernyős patkóczímeren (Hippocrepis commosa) és tarka koronillán (Coronilla varia; 7. tábla, *A.* ábra) él.

19. **Corydon** *Poda.* (7. tábla, 12. ábra, *c.* ♂). Hegyi és erdei réteken jul.—szept.-ben országszerte gyakori. A ♀ nagyon hasonlít az előbbi fajéhoz, de fonákja jóval sötétebb (barnásszürke) színű; olykor egybefolynak a felső szárny belső szegélyén levő fekete foltok: ab. *confluens* Vángel; elvétve a ♀ ugyanolyan színű, mint a ♂: ab. *syngrapha* Keferst. 30—40 mm. Hernyója (7. tábla, 12. *a.* ábra) máj.—jun.-ban főleg a tarka koronillán (Coronilla varia) és édeslevelű bókán (Astragalus glycyphyllos) él és nappal kövek alá rejtőzik. Bábja (7. tábla, 12. *b.* ábra) a föld színén alakul át.

20. **Admetus** *Esp.* A két nem egyszínű, sötétbarna, a ♀ alsó szárnyának szegélyén azonban vörhenyes pettyek vannak; fonákja sárgás hamuszínű, szemfoltokkal és halvány szegélyfoltokkal diszített; az alsó szárnyon olykor a tőből kiinduló fehéres sugár van: var. *Ripartii* Frr. Helyenkint jun.—jul.-ban gyakori kivált a takarmány-baltaczim (Onobrychis viciaefolia) és bükköny-(Vicia-)félék virágjain. Hernyója a takarmánybaltaczimen (Onobrychis viciaefolia) és a havasi baltavirágon (Hedysarum obscurum) él.

21. **Damon** *Schiff.* (7. tábla, 15. ábra, *a.*, *b.* ♂, *c.* ♀). Helyenkint elég gyakori 2 ivadékban (máj., jul.—aug.) virágzó takarmány baltaczimen (Onobrychis viciaefolia). 31—34 mm. Hernyója sárgászöld, hátán sötétzöld-, oldalán fehérszélű sötétzöld sáv fut végig: máj.—jun.-ban a takarmánybaltaczimen (Onobrychis viciaefolia) él. Bábja okkersárga.

22. **Jolas** *O.* (51. tábla, 1. *a.* ♂, *b.* ♀). A ♂ felülete némileg ibolyáskék, keskeny fekete szegélylyel, mely a valamivel sötétebb kékszínű ♀-en széles; fonákja világos hamuszínű, szemfoltok sorával és a szegélyen sorakozó elmosódott fekete pettyekkel. Hazánkban néhány oly helyen, a hol tápláló növénye tenyészik, májustól juliusig repül. 38—40 mm. Hernyója fehéres, zöldes vagy vöröses; juniustól szeptemberig a pukkasztó dudafürt (Colutea arborescens) magtokjaiban él és a föld színén vagy laza szövedékben alakul át. Bábja szürkés vagy sárgásbarna.

23. **Sebrus** *B.* A szárnyak felülete a ♂-en ibolyáskék, a ♀-en feketésbarna; fonákja kékesszürke, apró szemekkel tarkított. Hazánkban jun.—aug.-ban havasi réteken fordul elő, de igen ritkán. 28—30 mm. Hernyója juliusban a ledneken (Orobus montanus) él.

24. **minima** *Fssl.* (7. tábla, 17. ábra). A két nem egyforma, a ♂ azonban némi kék behintést mutat. Fonákja világos szürke, apró szemek sorával. Helyenkint 2 ivadékban (máj.—jun., jul.—aug.) nem ritka. 23—28 mm. Hernyója barnássárga, hátán és oldalán sötét vonal fut végig; jun. és aug.-ban főleg a tarka koronillán (Coronilla varia) és hólyagos bókán (Astragalus Cicer) él. Bábja zöldessárga.

25. **Semiargus** *Rott.* (7. tábla, 18. ábra, *a.* ♂, *b.*, *c.* ♀). Fonákja sötétszürke, szemfoltok szögletes sorával, olykor ennek hiányában: ab. *caeca* Fuchs (Eperjes). Országszerte gyakori 2 ivadékban (ápr.—jun.-ig) erdei réteken. 30—32 mm. Hernyója szennyes sárgászöld, sötétebb hosszanti vonalakkal; ápr.—jun.-ig az orvosi somkórón (Melilotus officinalis), az istáczon (Armeria vulgaris) és a nyulszapukán (Anthyllis vulneraria) él. Bábja olajszínű.

26. **Cyllarus** *Rott.* (7. tábla, 19. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Erdei réteken helyenkint gyakori 2 ivadékban (ápr.—jun., jun.—jul.). Fonákja szürke, az alsó szárny tövén nagy terjedelemben zöldeskék behintésű, a két szárnyon egy sor fekete szemfolt fut le, melyek a felső szárnyon igen nagyok. 27—34 mm. Hernyója (7. tábla, 19. *a.* ábra) ápr. és jun.-ban főleg az orvosi somkórón (Melilotus officinalis) és az édeslevelű bókán (Astragalus glycyphyllos) él. Bábja barnásszürke.

27. **Alcon** *F.* (7. tábla, 20. ábra, *a.*, *b.* ♂). A ♀ fölül feketésbarna, tövén kékes behintésű; fonákja barnásszürke, a szemek sora erősen hajlott. Országszerte, de igen szórványosan lép fel; jun.—jul.-ban az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

erdők szélén repül. Eperjesen a rendes (30—36 mm) nagyságú példányok mellett felényinél kisebbek is vannak: ab. *alconides* Dahlstr. Hernyója világos sárgászöld, májusban a kornis tárnicson (Gentiana Pneumonanthe) él.

28. **Euphemus** *Hb.* (7. tábla, 21. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Fonákja vörösesszürke, egyébként az előbbiéhez igen hasonló. Országszerte, többnyire 2 ivadékban (máj.—jun., jul.—aug.) található, főleg nedves hegyi réteken. 23—34 mm. Hernyója bíborszínű, ápr.—jun.-ban az orvosi vérfű (Sanguisorba officinalis) és a szarvas kerep (Lotus corniculatus) virágjában él.

29. **Arion** *L.* (7. tábla, 22. ábra, ♀). A ♂ fekete foltjai kisebbek, fekete szegélye keskenyebb a ♀-éinél; a foltok olykor elenyészők: ab. *unicolor* Horm. A havasi példányok valamivel kisebbek és sötétebbek a törzsalaknál: ab. *obscura* Frey. Széles elterjedésű, de jun.—aug.-ban csak helyenkint gyakoribb. 32—40 mm. Hernyója halványvörös; máj.—jun.-ban a kakukfű (Thymus serpyllum) virágjain és levelein él.

30. **Arcas** *Rott.* (7. tábla, 23. ábra). A szárnyak felülete sötétbarna, a ♂-éi kék behintésűek, rajtuk hosszúkás fekete foltok sora huzódik végig. Hazánknak csak a felvidéki részén fordul elő, ott is kevés helyen és ritkán, nevezetesen erdei réteken, kivált a vérfű virágjain jul.—aug.-ban. 34—37 mm. Hernyója zöld, hátán és oldalán sötétzöld sáv fut végig; ápr.-tól jun.-ig főleg a zanóton (Cytisus saggitalis) és orvosi vérfüvön (Sanguisorba officinalis) él.

Európai fajok még: **Pylaon** *F. W.* Oroszország. — **Lysimon** *Hb.* Francziaország. — **Bavius** *Ev.* Oroszország. — **Psylorita** *Frr.* Kréta. — **Escheri** *Hb.* és **Dolus** *Hb.* Francziaország. — **Melanops** *B.* Francziaország. — **Orbitulus** Prun. (7. tábla, 7. ábra). Alpesek.

c. alnem. **Cyaniris** *Dalm.*

Mindkét szárny középsejtje nyitott; a csáp meglehetős hosszú, fokozatosan megvastagodott, bunkója hosszúkás. Csak egy faja él Európában.

1. **Argiolus** *L.* (7. tábla, 16. ábra, *a.* és *b.* ♂, *c.* ♀). A szárnyak felülete égszínkék, csak kivételesen oly ibolyáskék, mint az ábra mutatja. Fonákja kékesfehér, fekete pontokkal, melyek gyakran elenyészők: ab. *parvipunctata* Fuchs. Országszerte két ivadékban (ápr.—jun, jul.—aug.) lép fel s erdők szélén gyakran található. 30—35 mm. Hernyója fűzöld, hátán világos zöld vonal fut végig; máj., jun, aug. és szept.-ben főleg a varjutövis- és kutyabengén (Rhamnus cathartica és Frangula) él. Bábja világosbarnás, a szárnyak hüvelye olajszínű.

IV. család. **Erycinidae.**

Kis pillangók, melyek színben és rajzban hasonlítanak a Melitaeákra. Főbb jellemeik: az apró tapogatók, a zárt középsejt és a ♂ első lábainak teljesen csökevényes volta, holott a ♀-éi jól kifejlődöttek. Hernyójuk ászkaalakú. Bábjuk fejjel fölfelé van megerősítve.

1. nem. **Nemeobius** *Steph.*

A csáp hirtelen megvastagodott, bunkója rövid; a szem tojásalakú, rövid szőrökkel borított, fehér keretű; a tapogató rövid, csúcsíze rövid, kihegyezett.

1. **Lucina** *L.* (8. tábla, 1. ábra.) Nálunk mindenütt gyakori 2 ivadékban; ápr.—máj., jul.—aug.-ban főleg erdők szélén virágzó földi bodzán (Sambucus Ebulus). 24—30 mm. Hernyója halvány olajszínű, hátán sötét, oldalán világosabb sáv fut le, oldalt egy sor vöröses szemölcs is van; jun.—aug.-ig a kankalin- (Primula-) és lórom-(Rumex-) féléken él és nappal alom alá rejtőzik. Bábja sárgásbarna, fekete pontokkal.

V. család. **Libytheidae.**

A tapogatók rendkívüli fejlettsége különbözteti meg ezt a csoportot a többi pillangóktól. Egyrészt az Erycinidákhoz hasonlítanak, másrészt és sokkal inkább a Nymphalidákhoz; termetük és rajzolatuk az utóbbiak közelébe helyezi őket. Karcsu, hengeres hernyójuk is lényegesen elüt az Erycinidákétól; a bábjuk fejjel lefelé függ.

1. nem. **Libythea** *F.*

Kisebbtermetű pillangók; felső szárnyuk csúcsa szélesen lemetszett és kampósan görbült; alsó szárnyuk fogas. A meglehetős rövid csáp fokozatosan megvastagodott; a tapogató a csáp hosszának felét éri el és csőrszerűen előre nyúlik.

1. **Celtis** *Laich.* (8. tábla, 2. ábra). Magyarországnak csak legdélibb vidékein (Orsova, Fiume stb.) honos 2 ivadékban ápr.—jun., szept.—okt.-ben 40—45 mm. Hernyója zöld, hátán fehéres vonal, oldalán fehér vagy vöröses sáv fut le; az ostorfán (Celtis australis) él. Bábja zöld, a szárnyak hüvelye világos szegélyű.

VI. család. **Nymphalidae.**

Középszerű és tekintélyes nagyságú pillangók. Csápjuk fokozatosan megvastagodott; tapogatójuk tagolt; a ♀ első lába 4—5 ízű, a ♂-é csökevényes, egy ízből álló. Hernyójuk hengeres, tüskékkel vagy áltüskékkel fegy-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

verzett. Bábjuk szögletes, gyakran fémes foltokkal, háta erősen kidomborodott; fejjel lefelé függ.

1. nem. **Apatura** *F.*

A felső szárny külső szegélye csaknem oly hosszú, mint a belső szegély; az alsó szárnynak a belső zug felé megnyujtott szegélye fogazott. A hernyó fején két tüske emelkedik, utolsó gyűrűje két hegyben végződik. A báb feje kéthegyű.

1. **Iris** *L.* (8. tábla, 4. ábra, *c.* ♂, *d.* ♀). A ♂ szárnyainak felülete élénk kék színjátékú. Fonákja vörösesbarna; a felső szárnyon nagy fekete szem mutatkozik; az alsó szárnyon kék pupillás szem van, közepén fehér szalag fut le. Felületének fehér rajzai nem állandók, hol a szalag, hol a petytyek egyik része hiányzik, ritkábban amaz is, emez is elenyészik és csak az apicalis foltok maradnak meg: ab. *Jole* Schiff. Hazánk sok vidékén található, helyenkint jun.—juliusban gyakori. 60—65 mm. Hernyója (8. tábla, 4. *a.* ábra) kitelelve máj.—jun.-ban a kecske-, hamvas- és füles fűzön (Salix caprea: 8. tábla, *B.* ábra, Salix cinerea és aurita) él. Bábja (8. tábla, 4. *b.* ábra) fejjel lefelé lóg.

2. **Ilia** *Schiff.* (8. tábla, 5. ábra, *b.* ♂). A ♂ szárnyainak felülete ibolyáskék színjátékú; a felső szárny szeme vörhenyes keretű. Fonákján az alsó szárny szalagja valamivel világosabb a barna alapszínnél. Rajz, színezés és nagyság tekintetében rendkívül változó. Olykor elenyészők a szalagok és szemfoltok, sőt néha teljesen eltűnnek: ab. *Iliades* Mitis; gyakran vörhenyes színt öltenek az összes foltok és szalagok, a két apicalis folt kivételével: var. *Clytie* Schiff. (8. tábla, 5. *c.* ábra); sok esetben világosbarnává lesz a sötétbarna alapszín, a vörhenyes szín pedig több teret foglal el, kivált a szegélyen: ab. *rubescens*, Esp.; az alapszín gyakrabban még világosabb-barnává, a vörhenyes szín pedig csaknem okkersárgává válik: ab. *dilutior* Stgr.; elvétve egészen világos sárgás-barna az alapszín, a szalagok fakó-okkersárgák: ab. *Eos* Rossi; ritka esetben elenyésznek a *Clytie*-alaknak szalagjai és foltjai: ab. *astasioides* Stgr.; helyenkint pedig annak kisebb fajtája lép fel, melynek alsó szárnyán a szemfolt igen megkisebbedett, vagy teljesen hiányzik: ab. *Metis* Frr. Junius—juliusban országszerte található. 52—60 mm. Hernyója (8. tábla, 5. *a.* ábra) kitelelve májusig főleg nyár- (Populus-) féléken él. Bábja fehéreszöld.

Rokon nem európai faja: **Charaxes jasius** *L.* (8. tábla, 3. ábra.) Dalmáczia stb.

2. nem. **Limenitis** *F.*

A felső szárny középsejtje zárt, az alsóé nyitott; a csáp fokozatosan megvastagodott. Az alapszín fekete vagy feketésbarna, fehér rajzokkal; fonákjuk rőtszínű, fekete és fehér rajzokkal. Hernyójuk hengeres, hátán két sor ágas tüske fut végig, feje kéthegyű. Bábjuk fején két kis kiemelkedés, hátán baltaalakú púp van.

1. **Camilla** *Schiff.* (9. tábla, 1. *a.*, *b.* ábra). Inkább a déli vidékeken s ott 2 ivadékban (máj.—jun., aug.—szept.) fordul elő. 48—54 mm. Hernyója zöld, hátán hosszában két sor piros tüske van, jun.—jul.-ban főleg az ükörkelonczon (Lonicera Xylosteum; 9. tábla, *A.* ábra) és egyéb loncz-féléken él. Bábja barnásszürke, kevés fémes folttal.

2. **Populi** *L.* (8. tábla, 6. ábra, *c.* ♂, *d.* ♀). Fonákja vörhenyes színű, világos-szürke pettyekkel és a szegélyen kékes-szürke sávval. Olykor a felület fehér rajzai elenyésznek vagy teljesen hiányzanak: ab. *Tremulae* Esp. Hegyvidékeinken jun.—juliusban helyenkint elég gyakori. 65—80 mm. Hernyója (8. tábla, 6. ábra, *a.*) kitelelve májusig a rezgő- és feketenyáron (Populus tremula és nigra) él. Bábja (8. tábla, 6. ábra, *b.*) faághoz erősített.

3. **Sibylla** *L.* (9. tábla, 2. *c.*, *d.* ábra). Jun.—jul.-ban országszerte gyakori erdei utakon. Nagyon elvétve fehér rajzai elenyésznek: ab. *nigrina* Weym. (Nyitra m.). 40—59 mm. Hernyója (9. tábla, 2. ábra, *a.*) kitelelve májusig loncz-(Lonicera-)féléken él. Bábja (9. tábla, 2. ábra, *b.*) fején két hegyes csúcs van.

3. nem. **Neptis** *F.*

Ez a nem közel áll az előbbihez, fajainak felső szárnya azonban hosszúkás, szegélye kerekített, a középsejt mindkét szárnyon nyitott. A hernyó hengeres, púp- vagy szarúszerű szemölcsökkel bír, feje kéthegyű. A báb fején két hegyes csúcs van. Európában csak 2 képviselője él.

1. **Lucilla** *F.* (9. tábla, 3. ábra). Szárnyának fonákja vörösesbarna, felülete fehér rajzolatú, a mely olykor igen megkisebbedett: var. *Ludmilla* H. S. Hegyvidékeink némelyikében jun.—juliusban nem ritka. 43—53 mm. Hernyója barnáspiros, hátán dudorok emelkednek és halvány sáv huzódik végig, kitelelve májusig gyöngyvessző-féléken (Spiraea salicifolia, flexuosa és ulmifolia) él. Bábja zömök, feje kéthegyű.

2. **Aceris** *Lep.* (9. tábla, 4. ábra). Fonákja vörösesbarna, a felület fehér rajzolatú. Főleg hegyvidékeinken gyakori 2 ivadékban (máj.—jun., jul.—aug.), melyek közűl az I. ivadék rendszerint kicsiny (35—40 mm), a II. nagyobb (45—50 mm). Hernyója sárgásbarna, fején két hegyes csúcs, hátán 3 pár tüske van; áprilistől juliusig a tavaszi ledneken (Lathyrus [Orobus] vernus) él. Bábja zömök, feje kéthegyű.

4. nem. **Vanessa** *F.*

Élénkszínű lepkék; szárnyaik szélesek; a felső szárny csúcsa nagyobbára szélesen letompított, szegélye erősen hajlott, többnyire fogazott; az alsó

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

szárny szegélye közepén kiszögellő. Szemök szőrös, csápjuk bunkója hosszúkás. Hernyójuk hengeres, elágazó hosszú tüskékkel borított. Bábjuk feje két hegyű, háta orrformán kiemelkedett, sokszor fémes foltokkal ékesített. Újabban e nemet 4 új nemre osztották szét; ezeket itt alnemként tárgyaljuk.

a. alnem. **Pyrameis** *Hb.*

A szárnyak szélesek, a felsőnek szegélye erősen hajlott, az alsóé nem fogazott; a csáp bunkója körte-alakú. A hernyó hengeres, ágas-bogas kemény tüskékkel borított. A báb fején két hegyes ék van, háta púpos, fémfényű.

1. **Atalanta** *L.* Admirális-pille (10. tábla, 6. *b.* ábra). Fonákján az alsó szárny feketés árnyalatú, elülső szegélyén fehéressárga folt van, alatta pettyek tűnnek fel, melyek némileg hasonlítanak a 18 és 98-as számhoz. Országszerte gyakori 2—3 ivadékban (jun.—jul., aug.—szept. és okt.—nov. és kitelelve márcz.—ápr.-ban). 53—60 mm. Hernyója (10. tábla, 6. ábra, *a.*) fekete, rőt- vagy hamuszínű; máj.—jun., jul.—aug., szept. és okt.-ben a nagy- és aprócsalán (Urtica dioica: 9. tábla, *B.* ábra, és Urtica urens) lazán összeszőtt levelei között él. Bábja barna- vagy hamuszínű, néhány fémes folttal.

2. **Cardui** *L.* Bogács-pille. (10. tábla, 7. *b.* ábra). Fonákján az alsó szárny sötétebb és világosabb színnel márványozott, szegélye előtt 4—5 sárga-keretű, kék pupillájú szemfolt van. Nagyritkán a felső szárny elülső szegélyén levő fekete foltok egy nagy folttá folynak egybe: ab. *Elymi* Rbr. (Budapest, M.-Tátra). Országszerte gyakori 2—3 ivadékban (máj., jun., jul.—aug., szept.—okt. és kitelelve márcz.—ápr.-ban), olykor elannyira, hogy tömegesen vonul vidékről-vidékre. 50—61 mm. Hernyója (10. tábla, 7. *a.* ábra) áprilistól augusztusig a bókoló-bogácson (Carduus nutans), a lándzsás aszaton (Cirsium lanceolatum; 10. tábla, *C.* ábra), a közönséges szamárbogácson (Onopordon acanthium) és számos más növényen él. Bábja tüskés, szürke vagy barnaszínű.

b. alnem. **Vanessa** *F.*

A felső szárny többnyire erősen hajlott, csúcsa kiszögellő; az alsó szárny fogazott és a legtöbb esetben közepén kiszögellő. A hernyó hengeres, minden testgyűrűn merev bogas tüskék övével; társasan él. A báb fején két hegyes ék, hátán pedig orrforma kiemelkedés van; többnyire fémfényű.

1. **Antiopa** *L.* Gyászpillangó (10. tábla, 5. *c.* ábra). Fonákja fekete, világosabb rajzokkal. Nagy ritkán akad olyan példány, melynek szegélye szürkés sárga, a kék pettyek pedig hosszúkássá nyúltak: ab. *Artemis* Fitch. (Eperjes), vagy a melyen a kék pettyek majdnem vagy teljesen elenyésztek: ab. *Lintneri* Fisch. (M.-Tátra). Országszerte található juniustól októberig és kitelelve márcz.—ápr.-ban, helyenkint gyakori. 55—76 mm. Hernyója (10. tábla, 5. *a.* ábra) jun.—jul.-ban főleg a csörege-fűzön (Salix fragilis; 10. tábla, *B.* ábra), a fehér nyíren (Betula alba; 6. tábla, *B.* ábra) és nyár-(Populus-)féléken él. Bábja (10. tábla, 5. *b.* ábra) barna- vagy szürkeszínű.

2. **Jo** *L.* Nappali pávaszem (10. tábla, 4. *c.* ábra). Fonákja fekete, világosabb rajzokkal. Elvétve akad jóval kisebb (40 mm.) alakja: ab. *ioides* O.; vagy olyan, melynek alsó szárnyán nincsen szemfolt: ab. *exoculata* Weym. (Eperjes). Mindenfelé igen gyakori 2 ivadékban (jun.—jul., aug.—okt.-ben és kitelelve márcz.—ápr.-ban). 50—58 mm. Hernyója (10. tábla, 4. *a.* ábra) máj.—jun., jul.—aug. és aug.—szept.-ben társasan él a nagy-csalánon (Urtica dioica) és a felfutó komlón (Humulus lupulus). Bábja (10. tábla, 4. *b.* ábra) fémes foltokat mutat.

3. **Urticae** *L.* Kis róka-pille (9. tábla, 8. *c.* ábra). Fonákján a felső szárny okkersárga, elülső szegélyén feketésbarna foltok vannak; az alsó szárny sötétbarna, a tő felől fekete. A felső szárny felületének elülső szegélyén levő foltok elvétve egyetlen nagy folttá folynak egybe s egyúttal alsó szárnya is egészen feketévé válik: ab. *atrebatensis* Briand. (M.-Tátra, Kolozsvár, Nagyszeben). Dél-Európában sokkal tüzesebb a színe. Ilyen pl. a var. *Ichnusa* Bon. (9. tábla, 8. *d.* ábra), mely déli Olaszországban honos. Mindenütt közönséges 2—3 ivadékban jun.—jul., aug.—szept., szept.—okt. és kitelelve márcz.—májusban. 42—53. mm. Hernyója (9. tábla, 8. *a.* ábra) ápr.—máj., jun.—jul., aug.—szept.-ben a nagy- és apró-csalánon (Urtica dioica és urens; 10. tábla, *A.* ábra) él. Bábja (9. tábla, 8. *b.* ábra) aranyos pontokkal ékesített.

4. **Polychloros** *L.* Nagyróka-pille (10. tábla, 1. *c.* ábra). Felülete olykor a rendesnél élénkebb színű: ab. *pyromelas* Frr. Jun.—juliusban és kitelelve márc.-áprilisban országszerte igen gyakori. 50—61. mm. Hernyója (10. tábla, 1. *a.* ábra) május—juniusban főleg a kopasz-szilen (Ulmus glabra) és a fehérfűzön (Salix alba) él. Bábja (10. tábla, 1. *b.* ábra) házfalakon is található.

5. **Xanthomelas** *Esp.* (10. tábla, 2. ábra). Felső szárnyának csúcsa előtt kis fehér folt van; a szárny elülső szegélyén levő fekete foltok elvétve egy nagy folttá olvadnak össze: ab. *Chelis* Mitis. Elterjedt faj, de csak helyenkint gyakori, még pedig junius—juliusban és kitelelve márcz.—áprilisban. 45—50 mm. Hernyója fekete, tüskés, hátán két fehéres vonal húzódik végig; május—juniusban a fűz- (Salix-)féléken él. Bábja vöröses barna.

c. alnem. **Polygonia** *Hb.*

A külső szegély igen csipkézett, a felső szárny belső szegélye hajlított, az alsó szárny zuga megnyúlt. A hernyó és báb olyan, mint az előbbi nemnél.

1. **L-album** *Esp.* (10. tábla, 3. ábra). Fonákja szürke és barna színnel márványozott, alsó szár-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

nyán L- vagy V-alaku fehér rajz látható. Hazánk kevés helyén fordul elő s ott is ritka jun.-jul.-ban. 60—65 mm. Hernyója feketésbarna vagy kékesszürke, hátán széles sárga sáv húzódik végig, tüskéi sárgásak. Május—juniusban társasan él főleg a fehér nyíren (Betula alba) és fűz-(Salix)-féléken. Bábja barnás-szürke, 4 ezüst folttal ékesített.

2. **C-album** *L.* Fehér C-pille (9. tábla, 7.*c.* ábra). Az alsó szárny fonákján sötét alapon C-alakú, fehér rajz van. Országszerte eléggé gyakori 2 ivadékban jun.—jul., aug.—okt.-ben és kitelelve márcz.—májusban. Az I. iv. 40—46 mm. Felső szárnyán az elülső szegélyben levő fekete foltok néha nagy folttá egyesülnek, a fonákon levő *c* helyett *f*-alakú folt jelenkezik: ab. *f-album* Esp. A II. iv nagyobb (44—48 mm.), alapszíne sárgásabb barna, fekete foltjai aránylag kisebbek: var. *Hutchinsoni* Robs. Hernyója (9. tábla, 7. *a.* ábra) május—juniusban, továbbá augusztusban főleg a kopasz szilen (Ulmus glabra) és a felfutó komlón (Humulus lupulus) él. Bábja (9. tábla, 7. *b.* ábra) fémes foltokkal diszített.

3. **Egea** *Cr.* (9. tábla, 6. ábra). Hazánknak csak délibb vidékein fordul elő 2 ivadékban. A II. iv. élénkebb vörösesszínű, pettyei nagyobbak: ab. *j-album* Esp. 40—46 mm. Hernyója kékesszürke vagy fekete, sárga és fekete harántsávokkal, főleg a falfüvön (Parietaria diffusa) él. Bábja barnásszínű, olykor ezüstös foltokkal ékesített, tüskés.

d. alnem. **Arachnia** *Hb.*

A szárnyak szabása a *Vanessa*-nemre emlékeztet, csakhogy a szárnyak kerekebbek, nem oly kiszögellők; viszont rajzánál fogva közel áll a következő nemhez; hernyója azonban tüskés, mint az előbbié. Európában csupán egy faja él.

1. **Levana** *L.* (9. tábla, 5. *d.*[1]) ábra). Az egész országban gyakori, sok helyen azonban ritka, 2 ivadékban (márcz.—ápr., jun.—aug.). Az I. iv. barna, 25—33 mm.; a II. iv., a feketés var. *prorsa* L. (9. tábla, 5. *c.* [2]) ábra), nagyobb (30—42 mm.); az utóbbin a szalagok olykor sárgák ab. *porima* O. (9. tábla, 5. *e.* ábra). Hernyója (9. tábla, 5. *a.* ábra) májusban és szeptemberben a nagy csalánon (Urtica dioica) él. Bábja (9. tábla, 5. *b.* ábra) barna.

5. nem. **Melitaea** *F.*

Középnagyságú és kis pillangók, szárnyaik felülete többnyire vörhenyes, fekete pettyek soraival. Hernyójuk hengeres, áltüskékkel borított. Bábjuk zömök, elül lelapult, farán megerősített.

1. **Maturna** *L.* (11. tábla, 2. *a. b.* ábra). Hazánkban kevés helyen fordul elő, többnyire ritka május—juniusban. 39—42. mm. Hernyója fekete, hátán sárga sáv fut végig; ápr.—májusban főleg a közönséges kőrisen (Fraxinus excelsior) él. Bábja sárgásfehér, fekete pontokkal ékesített.

2. **Cynthia** *Hb.* (11. tábla, 1. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Hazánkban csupán Nagyágon (Hunyad m.) figyelték meg. Rendesen 33—42 mm. Hernyója fekete, a gyűrűk széle sárga, május—juniusban főleg a lándsás útifűvön (Plantago lanceolata) él; közös szövedékben kitelelvén, csak tavaszkor széled szét. Bábja fehéresszürke, fekete vonalakkal és pontokkal ékesített.

3. **aurinia** *Rott.* (11. tábla, 3. *a.*, *b.* és *c.* ábra). Hazánkban május—juliusban szórványosan lép fel havasi réteken. 33—42 mm. Délibb vidékeken nagyobb, sötétebb narancsszínű: var. *provincialis* B. (Josipdal, Modrus-Fiume m.). Havasokon kisebb, halványabb színezésű: var. *Merope* Prun. (M.-Tátra, Gölniczbánya). Hernyója sötétbarna, apró fehér pettyekkel ékesített; ápr.—májusban főleg a mezei és pirosgerelyen (Geranium pratense és sanguineum) él. Bábja zöldesfehér, fekete pontokkal tarkázott.

4. **Cinxia** *L.* (11. tábla, 4. *a*, *b.* ábra). Áprilistól juniusig hazánk minden részében gyakori. 35—42. mm. Olykor csaknem egészen fekete: ab. *Horváthi* Aig. Hernyója fekete, kékesfehér pontokkal borított; ápr.—májusban főleg a lándsás útifüvön (Plantago lanceolata) él. Bábja szürkés, narancsszínű szemölcsökkel ékesített.

5. **Arduinna** *Esp.* A törzsalak igen hasonlít az előbbi fajhoz, színe azonban halványabb, pettyei gyérebbek, de erőteljesebbek. Dél-Oroszországban fordul elő nagyobb (40—50 mm.), élénkebb színű és gyöngébb rajzú délszaki fajváltozata: var. *rhodopensis* Frr., mely hazánkban Josipdalon (Modrus-Fiume m.) található.

6. **Phoebe** *Kn.* (11. tábla, 5. ábra). Országszerte gyakori, helyenkint 2 ivadékban (máj.—jun., aug.—szept.-ben). Az I. iv. 40—44. mm., a II. iv. 28—32 mm.: var. *parva* Gerh. (*nana* Stgr.); viszont akad igen nagy (45—48 mm.) alak is, melynek vöröses agyagszínű, rendkívül erőteljes rajzú ♀-je a var. *occitanica* Stgr.-t megközelíti (Mehádia). Elvétve található oly példány is, melynek összes fekete rajzai megszélesedtek, úgy, hogy az alapszínt nagy mértékben elnyomják: ab. *melanina* Cenni (Budapest, Dalmáczia); ennek ellentéte a var. *Aetherea* Ev., mely élénkebb színű és kevesebb rajzú a törzsalaknál (Josipdal). Hernyója sötétszürke, fehér pontokkal és rőtszőrű áltüskékkel borított; ápr.—máj., jul.—aug.-ban főleg a vastövű búzavirágon (Centaurea Scabiosa) él. Bábja sárgás szürke színű, fekete és rőt vonalakkal és pontokkal ékesített.

7. **Didyma** O. (11. tábla, 7. ábra, *c.*, *e.* ♂, *d.* ♀). Magyarországon mindenütt közönséges 2 ivadékban (máj.—jul., jul.—szept.). Színben és rajzban nem ritkán változik, így a ♂ sárgásabb vörös, a ♀ pedig a felső

[1]) A táblán tévesen *Prorsa*-nak jelezve.
[2]) A táblán tévesen *Levana*-nak jelezve.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

szárnyon, csaknem agyag- vagy crémszínű: var. *occidentalis* Stgr.; déli irányban, a magyar Tengermelléken kisebb és gyöngéd alkotású, kevesebb rajzolattal: var. *Persea* Koll.; viszont ugyancsak a déli részekben (Orsova, Lipik, Fiume) olykor a rendesnél tüzesebb, élénkebb színű (♂), illetőleg zöldes crémszínű (♀): var. *meridionalis* Stgr. Hegyes vidékeken gyakori az olyan alak, melynek felső szárnyán a fekete petytyek szalaggá olvadtak egybe (♂), a ♀ zöldesszürke tünetű: var. *alpina* Stgr. A ♂ 34—40, a ♀ 39—45 mm. Hernyója (11. tábla, 7. *a.* ábra) áprilistól juliusig főleg a mezei macskagyökéren (Valeriana officinalis), a közönséges gyujtványon (Linaria vulgaris; 11. tábla, *C.* ábra) és az ökörfarkkóró-(Verbascum-)féléken él. Bábja (11. tábla, 7. *b.* ábra) fehéreszöld.

8. **Trivia** *Schiff.* (11. tábla, 6. ábra). Országszerte található, helyenkint gyakori 2 ivadékban (máj.—jun., jul.—szept.). Az I. iv. 35—43 mm.; olykor sötétebb színezésű és felső szárnya csúcsán két fehéres petty van: var. *fascelis* Esp. A II. iv. többnyire jóval kisebb: var. *nana* Stgr. Hernyója kékesszürke, hátát kék pontok és szőrös ältüskék ékesítik; ápr.—máj., jun.—aug.-ban a molyhos és fekete ökörfarkkórón (Verbascum Thapsus és nigrum) él. Bábja kékesszürke, fekete pontokkal behintve.

7. **Athalia** *Rott.* (11. tábla, 9. *c. d.* ábra). Az egész országban közönséges 2 ivadékban (jun.—jul., jul.—aug.). 30—38 mm. Hazánk délibb részében (Mehádia, Pozsega m.) gyakran erőteljesebb rajzolatú és nagyobb a rendesnél: var. *mehadiensis* Gerh.; olykor csak a ♀ mutat ily erősebb rajzot, egyúttal középső sávja jóval világosabb a szabályosnál, sárgásbarna: ab. *tricolor* Horm. Olykor elenyésző a rajzolatnak egyik-másik része, így a felső szárny a tő felé sötét, néha egészen fekete, kifelé pedig csaknem egészen barna, viszont az alsó szárny fekete, csak a szegélyen marad egy sor barna petty: ab. *corythalia* Hb., vagy csaknem az egész felület fekete, csupán a szegélyen fut le egy sor barna petty: ab *navarina* Selys. Elvétve fonákja több feketét mutat, úgy t. i., hogy a felső szárny 2—7. sejtjében nagy fekete foltok jelenkeznek, mig az alsó szárny közepén levő folt feketével kitöltött: ab. *Aphaea* Hb. Hernyója (11. tábla, 9. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban és jun.—juliusban főleg a vetési aszaton (Cirsium arvense), a réti csormolyán (Melampyrum pratense; 11. tábla, *A.* ábra) és az ösztörüs veronikán (Veronica Chamaedrys; 11. tábla, *B.* ábra) él. Bábja (11. tábla, 9. *b.* ábra) szürke.

8. **Aurelia** *Nick.* Az előbbi fajhoz nagyon hasonló, de kisebb, alapszíne valamivel sötétebb, fonákján a világos foltok kisebbek, nem oly határozottan körvonalozottak. Hegyvidékeinken rajzolata olykor erőteljesebb, fonákja is kissé sötétebb: var. *Britomartis* Assm.; néha szinte egészen fekete, a barna pettyek alig láthatók: var. *dictynnoides* Horm. Junius—juliusban országszerte elég gyakori. 28—33 mm. Hernyója fekete, fehér pontokkal behintett; ápr.—máj.-ban főleg a hasznos tisztesfüvön (Stachys recta) él. Bábja fehér, hátán rozsdaszínű szemölcsök vannak.

9. **Parthenie** *Bkh.* (11. tábla, 10. ábra). Igen hasonlít az előbbi fajhoz, fonákján azonban az alsó szárny középső sávja nem sárgás, mint annál, hanem csaknem fehér. 26—32 mm. Elvétve található a havasi, sötétebb színű és kisebb: var. *varia* M. D. Az ország minden részében, de kevés helyen és ritkán található jun.—juliusban. Hernyója fekete, fehér pontokkal behintett, ältüskéi rőtszínűek; máj.—juniusban főleg a lándsás útifüvön (Plantago lanceolata) él. Bábja fehér, hátán fehér szemölcsök vannak.

10. **Dyctinna** *Esp.* (11. tábla, 8. *a.*, *b.* ábra, ♂). Középhegységeinken helyenkint gyakori 2 ivadékban (máj.—jun., jul.—aug.). 32—36 mm. Hernyója feketésszürke, hátán feketés sáv fut végig, ältüskéi sárgák vagy rőtszínűek; ápr.—jun.-ban főleg a kéküstökű csormolyán (Melampyrum nemorosum) él. Bábja ezüstösfehér, fekete pontokkal tarkázott.

11. **Asteria** *Frr.* (11. tábla, 11. ábra). Magyarországon eddigelé jul.—aug.-ban csupán a Magas-Tátrán figyelték meg. 25—30 mm. Hernyója fekete, a testgyűrűk széle sárga, ältüskéi feketék.

Európai fajok még: **Iduna** *Dalm.* Észak-Európa. — **Aetherie** *Hb.* Spanyolország. — **Dejone** *H. G.* Franczia-ország stb.

6. nem. **Argynnis** *F.* Gyöngyházas pillék.

Kisebb-nagyobb pillangók. Szárnyaik kissé fogazottak, felületük vörhenyes színű, fekete pettyekkel; alsó szárnyuk fonákja többnyire ezüst foltokkal vagy csikokkal ékesített. Hernyójuk hengeres, hátán számos szőrös tüskével fegyverzett. Bábjuk a tor mögött erősen lelapított.

1. **Selene** [1]) *Schiff.* (11. tábla, 13. *a.*, *b.* ábra). Országszerte gyakori 2 ivadékban (máj.—jun., jul.—aug.), melyek elseje nagyobb (35—40 mm), a másodika pedig kisebb (33—38 mm). Elvétve akad melanotikus példány, pl. az ab. *Thalia* Hb., melynek felülete egészen koromfekete (Nagy-Lévárd). Hernyója feketés vagy barna, hátán világos sáv fut le, tüskéi sárgák; ápr., máj., juliusban a sovány- és háromszínű ibolyán (Viola canina és tricolor; 12. tábla, *B.* ábra) él. Bábja sárgásbarna, fekete foltokkal ékesített.

2. **Euphrosyne** *L.* (11. tábla, 14. *a.*, *b.* ábra). Országszerte található, de főleg hegyvidékeken helyenkint gyakori 2 ivadékban (máj.—jun., jul.—aug.). 41—43 mm. A tavaszi példányok olykor kisebbek, sötétebb színűek: var. *Fingal* Hbst. Hernyója barnásfekete, oldalán fehéres sáv fut végig, tüskéi feketék; áprilistól juliusig a sovány ibolyán (Viola canina) él. Bábja barnásszürke, fémes pontokkal ékesített.

---

[1]) A táblán tévesen *Semele*-nek jelezve.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

3. **Pales** *Schiff.* (12. tábla, 1. *a.*, *b.* ábra). Havasi faj, mely nálunk juliusban csak a Magas-Tátrán s a szomszédos hegységekben fordul elő. 34—40 mm. Olykor halványabb színezésű (alul is) a rendesnél: ab. *Isis*, Hb.; elvétve élénkebb színezésű, erősebb rajzolatú: var. *Arsilache* Esp.; néha pedig a felülete igen sötét: ab. *Napaea* Hb. (12. tábla, 1. *c.* ábra). Hernyója barnásfekete, tüskéi sárgák; május—juniusban a havasi ibolyán (Viola montana) él. Bábja szürke- vagy rőtszínű.

4. **Dia** *L.* (12. tábla, 2. ábra). Fonákján az alsó szárny ibolyás rajzú, ezüstös pettyekkel ékesített. Mindenütt gyakori, helyenkint 3 ivadékban is (ápr.—máj., jun.—jul., aug.-ban). 32—38 mm. Hernyója feketés vagy kékesszürke, hátán fehéres sáv, oldalán kettős rőt sáv fut végig, tüskéi sárgásak; főleg az illatos ibolyán (Viola odorata) él. Bábja barna, fekete tüskékkel ékesített.

5. **Amathusia** Esp. (12. tábla, 3. ábra). Fonákján alsó szárnya félig barna, félig rőtszínű, 3 fémfényű s egy sárga folttal diszített. Juliusban csak a Felvidéken található nedves havasi réteken. 35—40 mm. Hernyója szürke, tüskéi sárgásak; máj.—juniusban az ibolyán (Viola mirabilis) és a kígyós keserűfűn (Polygonum Bistorta) él. Bábja barnásszürke, fekete foltokkal.

6. **Hecate** *Esp.* Szárnyainak felülete az előbbi fajéhoz hasonló, de fonákján az alsó szárny rozsdaszínű, közepén fehéres sáv fut le. Szórványosan az egész országban található, helyenkint májustól—juliusig gyakori. 40—45 mm. Hernyója ismeretlen.

7. **Ino** *Rott.* (12. tábla, 5. *a.*, *b.* ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel, leginkább havasi réteken található jul.—aug.-ban. 38—44 mm. Hernyója fehéressárga vagy sárgásszürke, hátán barna sáv vonul végig, tüskéi sárgásak; máj.—jun.-ban főleg a málnaszederen (Rubus Idaeus; 12. tábla, *C.* ábra) és a szillevelű gyöngyvesszőn (Spiraea ulmifolia) él. Bábja sárgásbarna, sárga tüskékkel ékesített.

8. **Daphne** *Schiff.* (12. tábla, 4. ábra). Fonákján az alsó szárny hasonló az előbbi fajéhoz, az ibolyás szín azonban sokkal halványabb és nagyobb terjedelmű. Országszerte található, de csak helyenkint gyakori jun.—juliusban. 42—48 mm. Hernyója feketésbarna, fehér hosszanti sávokkal és sárga tüskékkel diszített; ápr.—májusban főleg a hamvas szederen (Rubus caesius) él. Bábja sárgásszürke, hátán aranyos szemölcsök vannak.

9. **Latonia** *L.* (12. tábla, 6. ábra.) Az alsó szárny fonákján barna alapon nagy ezüstös foltok láthatók, a melyek elvétve egybefolynak s egyúttal a szárnyak felületén többnyire több fekete szín mutatkozik: ab. *valdensis* Esp. Országszerte gyakori 2—3, sőt 4 ivadékban is (márcz.—máj., máj.—jun., jul.—aug., szept.—okt.-ben). Az I. iv. kicsiny (34—40 mm), a nyári s őszi többnyire jóval nagyobb (45—52 mm). Hernyója sötétszürke, hátán fehéres, oldalán sárga sáv fut végig, tüskéi vöröses színűek; tavasztól kezdve csaknem szakadatlanul található, főleg a mezei- és háromszínű ibolyán (Viola arvensis és tricolor). Bábja barna, fémfényű foltokkal ékesített.

10. **Aglaia** *L.* (12. tábla, 7. *c.*, *d.* ábra). Junius—juliusban országszerte gyakori, kivált hegyvidékeken. 40—60 mm. Hernyója (12. tábla, 7. *a.* ábra) ápr.—májusban a sovány- és háromszínű ibolyán (Viola canina és tricolor) él. Bábja (12. tábla, 7. *b.* ábra) sötétbarna.

11. **Niobe** *L.* (12. tábla, 8. ábra, *c.* ♂). Az alsó szárny fonákja számos ezüstös folttal diszített, a melyek azonban gyakran halvány sárgás színt öltenek és fémfényüket elvesztik: var. *Eris* Meig. (12. tábla, 8. *b.* ábra, ♂). Elvétve akad melanotikus példány, melynek felületén a fekete pettyek nagy foltokká folynak egybe: ab. *Pelopia* Bkh. Széles elterjedésű, a törzsalak azonban jóval ritkább, mint előbbi válfaja (jun.—jul.). 40—60 mm. Hernyója (12. tábla, 8. *a.* ábra) ápr.—májusban a szagos- és háromszínű ibolyán (Viola odorata és tricolor) él. Bábja rőtszínű, fémes foltokkal ékesített.

12. **Adippe** *L.* (12. tábla, 9. *a.*, *b.* ábra, ♂). Az alsó szárny fonákján látható ezüstös foltok olykor nagyobbrészt, vagy egytől-egyig vörhenyes színűek: ab. *Cleodoxa* O., néha pedig zöldesszínű alapon állnak: var. *chlorodippe* H. S. (Josipdal). Hernyója sötétbarna, kettős fehéres hosszanti vonallal, tüskéi rőtszínűek; ápr.—májusban a háromszínű- és illatos ibolyán (Viola tricolor és odorata) él. Bábja barnás vagy zöldesszürke, kékes vagy ezüstös foltokkal ékesített.

13. **Laodice** *Pall.* (12. tábla, 10. ábra). Északkeleti faj, melyet hazánkban jun.—juliusban eddigelé csak Szilágy és Háromszék megyében figyeltek meg. 45—63 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán sárga vonal húzódik végig, tüskéi rózsaszínűek; ápr.—májusban a sovány ibolyán (Viola canina) él. Bábja sötétbarna.

14. **Paphia** *L.* (12. tábla, 11. *c.* ábra, ♂). Alsó szárnyának fonákja világosabb vagy sötétebb zöld, 3 ezüstös csík fut le rajta, melyek olykor egybefolynak, úgy hogy a szárny nagyobb része ezüstösnek látszik: ab. *Marillae* Aig. (Marilla); viszont elvétve egészen el is tünhetnek: var. *immaculata* Bell. Néha a felső szárny fekete pettyei többé-kevésbbé, sőt teljesen egybefolynak: var. *nigricans* Cosm. (Arad, Budapest). Gyakran megesik, hogy a ♀ szürkészöld színt ölt: ab. *Valesina* Esp. Jun.—aug.-ban országszerte gyakori. 59—76 mm. Hernyója (12. tábla, 11. *a.* ábra); ápr.—májusban főleg ibolyaféléken (Viola canina és palustris) él. Bábja (12. tábla, 11. *b.* ábra) 3 pár fémes folttal ékesített.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

15. **Pandora** *Schiff.* (12. tábla, 12. ábra). Felülete az előbbi fajokéhoz hasonló, színe azonban zöldesbarna. Az alsó szárny fonákja zöld, közepén 2 ezüstös sáv fut végig, szegélyén hasonló sáv látható, mely előtt ezüstös pontok sora foglal helyet. Ez az ezüstös rajzolat olykor többé-kevésbbé elenyésző: ab. *paupercula* Ragusa. Hazánkban csak helyenkint fordul elő, olykor nagyobb számban 2 ivadékban (máj.—jun., jul.—szept.). 60—72 mm. Hernyója bíborbarna, hátán minden gyűrűn fekete folt van, tüskéi sárgák; ápr.—máj.-ban a háromszínű ibolyán (Viola tricolor) él.

Európai fajok még: **Aphirape** *Hb.* (11. tábla, 12. ábra, a. ♂, b., c. ♀) Németország. stb. — **Chariclea** *Schn.*; **Freija** *Thnb.*; **polaris** *B.*; **Frigga** *Thnbg.* és **Thore** *Hb.* Skandinávia stb. — **Elisa** *God.* Korzika, Szardinia. — Rokon család és nem európai faja: **Danais Chrysippus** *L.* (8. tábla, 7. ábra.) Görögország stb.

VII. család. Satyridae.

Kisebb-nagyobb pillangók; szárnyuk felülete világosabb vagy sötétebb barna, ritkábban fekete vagy fehér; szegélyük mentén többnyire fehér pupillás szemek vannak, olykor világosszínű szalagokban vagy foltokban. Csápjuk rövid, gyönge. Hernyójuk testének közepe megvastagodott, hátul lelapult és két hegyben végződik; legnagyobbrészt füveken él, nappal elrejtőzik; kitelel. Bábjuk fején két kis hegyes tüske van; részint fejjel lefelé függnek, részint fű alatt a földön vagy a földben, olykor laza szövedékben alakulnak át.

1. nem. **Melanargia** *Meig.*

Középnagyságú pillangók; szárnyuk lekerekített, fehérszínű, fekete rajzolattal; fonákján az alsó szárny szegélyén szemek sora foglal helyet, a melyek olykor áttetszők és fölülről is láthatók. Hernyójuk orsóalakú, gyéren szőrös. Bábbá a föld színén alakul át.

1. **Galatea** *L.* (13. tábla, 1. *c.* ábra). Jun.—aug.-ban országszerte közönséges. 45—58 mm. A déli vidékeken (Orsova, Fiume) általában sötétebb, fekete rajzai kiterjedtebbek: var. *Procida* Hbst., sőt még délibb vidékek példányain (Carlopago) a rajzolat még több helyet foglal el: ab. *turcica* O. A törzsalak közt akad nagy ritkán oly példány is, melyen az alsó szárny szegélyén levő fekete szalag a fehér holdakat elfödve, a rojtig terjed: ab. *melania* Obth. (Tarcsa); valamint olyan is, melynek fonákján az alsó szárny szemfoltjai nagyrészt vagy teljesen eltüntek: ab. *Galene* O.; gyakrabban elenyészik minden rajz s az egész szárny egyszínű fehérré válik: ab. *leucomelas* Esp. Ugyanez az eltérés előfordul a var. *Procida*-nál is: ab. *Ulbrichi* Aig. Hernyója (13. tábla, 1. *a.* ábra) ápr.—májusban főleg a taraczkbúzán (Triticum repens) és a mezei komócsinon (Phleum pratense; 15. tábla, *C.* ábra) él. Bábja (13. tábla, 1. *b.* ábra) tojásdad.

2. **Japygia** *Cyr.* var. **Clotho** *Hb.* (51. tábla, 2. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Míg a törzsalak (13. tábla, 3. ábra) csak déli Olaszországban, és a var. *Suwarovius* Hbst. csak déli Oroszországban és Szibériában fordul elő, addig a var. *Clotho* Hb., specziális hazai alak, melyet eddig az előbbihez vontak, mely azonban amazoknál sokkal finomabb, vonalszerű rajzolatú, s csupán az Alföld homokos talaján tenyészik, nevezetesen P.-Peszéren, s itt némely évben juniusban gyakori jelenség. 50—56 mm. Hernyója ismeretlen.

3. **Larissa** *H. G.* (13. tábla, 2. ábra). Ez a délkeleti faj jóval világosabb és nagyobb fajváltozatával, var. *Herta* H. G.-val együtt hazánkban jun.—jul.-ban csak a Tengermelléken fordul elő. 45—55 mm. Hernyója ismeretlen.

Európai fajok még: **Lachesis** *Hb.* Francziaország. — **Ines** *Hftsgg.* Portugalia. — **Syllius** *Hbst.* Francziaország. — **Arge** *Sulz.* Olaszország.

2. nem. **Erebia** *Dalm.* (**Maniola** *Schrk.*)

Középnagyságú és kisebb pillangók. Lekerekített szegélyű szárnyaik sötétbarnák, a szegély előtt többnyire fehér pupillás fekete szemekkel, melyek vörhenyes szalagokban vagy foltokban sorakoznak. Hernyójuk elül-hátul ellapult. Bábjuk tojásalakú. A nem fajai jobbára havasi állatok, csak egyik-másik él meg az alhavasi regióban is.

1. **Epiphron** *Kn.* (13. tábla, 4. *a.* ábra). Szalagja olykor megkeskenyedett, szemfoltjai megkevesbedtek: var. *Cassiope* F. (18. tábla, 4. *b.* ábra); néha egészen eltünnek a szemek: ab. *Nelamus* O. Mind a 3 alak jun.—aug.-ban csak Mehádia havasain, valamint a Magas-Tátrában és környékén fordul elő 1300 m. magasságig. 34—37 mm. A hernyó zöld, fekete és sárga hosszanti sávokkal; máj.—juniusban a korai- és pázsitos séd-buzán (Deschampsia praecox és caespitosa) s egyéb fűféléken él. A báb világos szürke.

2. **Melampus** *Fssl.* (13. tábla, 5. *a.*, *b.* ábra). Hazánkban jul.—aug.-ban csak a Magas-Tátrán, Árva- és Krassó-Szörény megye havasain s a bodzai hegységben találták 1700—1800 m magasságban havasi gyepeken. 30—35 mm. Hernyója élénkzöld, világosabb és sötétebb hosszanti vonalakkal. Bábja halványsárga.

3. **Mnestra** *Hb.* Szárnyai sötétbarnák 2 fekete ponttal vagy apró pupillás szemmel rozsdaszínű szalagban, mely a felső szárnyon olykor igen széles, az alsó szárnyon ellenben kisebb foltokká oszlott. Alul sötétbarna, a ♀ világosbarna, fehér behintésű, világosszürke szalaggal. 33—36 mm. Nálunk juliusban csak a Magas-Tátrában fordul elő havasi réteken. Hernyója ismeretlen.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

4. **Pharte** *Hb.* Szárnyai feketésbarnák, szemek nélkül, rozsdaszínű szalaggal, mely az alsó szárnyon apró pettyekké oszlik. Fonákja sötétbarna, a nőstény zöldes, szürkéssárga behintéssel. 35—40 mm. Hazánkban csupán a Magas-Tátrán található. Hernyója ismeretlen.

5. **Manto** *Esp.* Szárnyai feketésbarnák, 2—5 fekete ponttal a foltokból álló szalagban, mely az alsó szárnyon gyakran elenyésző. Fonákján a ♀ világosabb, sárgásszürke behintésű; az alsó szárny tövén néhány petty s a szalag sárgás, a ♂ szalagja fehéressárga, tövén nincsenek sárga pettyek. 35—40 mm. A Kárpátokban (Magas-Tátra, Árva-, Máramaros- és Krassó-Szörény m.) jul.—aug.-ban található. Csaknem egészen fekete eltérése: var. *Caecilia* Hb. csak a Magas-Tátrában tenyészik. Hernyója zöldessárga, hátán 2 sor apró fekete vonal fut végig; máj.—juniusban különböző füveken él. Bábja sárga, fekete foltokkal tarkított.

6. **Ceto** *Hb.* Szárnyai feketésbarnák, a ♂-en rozsdásvörös, a ♀-en rozsdássárga hosszúkás foltokból álló szalag fut végig, a melyben (alul is) apró pupillás szemek vannak. 38—42 mm. Hazánkban Mehádia környékén, a Muntele Babie-havason találták 1300 m. magasságban. Hernyója zöld, hátán sötétebb sáv húzódik végig. Bábja halvány zöldessárga.

7. **Medusa** *F.* (13. tábla, 6. ábra, *b.*, *c.*). Májustól—juliusig hazánk összes hegyvidékein található, elterjedése mélyen lenyúlik a völgyekbe. 40—45 mm. A havasi példányok gyakran eltérők, t. i. vagy több szemfoltot mutatnak: var. *psodea* Hb. (13. tábla, 6. *d.* ábra), melyet 1300—1700 m magasságig figyeltek meg; vagy a szemek száma a keretekkel együtt megkisebbedett: var. *hippomedusa* O., vagy kisebb, gyér pikkelyezésű és rajzú: var. *Procopiani* Horm. (Nagy Sándor-havas, Csik m., 1640 m.), olykor szintoly kevés rajzú, de fekete színű: var. *subalpina* Gmpbg. (Branyiszkó.). Hernyója (13. tábla, 6. *a.* ábra) ápr.—májusban főleg a vízi kakaslábfüvön (Echinochloa crusgalli) és a zilált kásafüvön (Milium effusum) él. Bábja világosszürke.

8. **Oeme** *Hb.* Szárnyai sötétbarnák, rőtszínű keretekben álló, többnyire pupillás szemekkel, még pedig a felső szárnyon kettővel, az alsó szárnyon öttel ékesítve, melyek a ♂-en gyakran hiányzanak. Fonákján az alsó szárny a hímen sötétbarna, a nőstényen szürkéssárga. 34—41 mm. Hazánkban juliusban csupán a szepes-bélai havasokon figyelték meg. Olykor nagyobb alakú és szemű: var. *spodia* Stgr. (Branyiszkó). Hernyója agyagsárga, hátán és oldalán barna vonalak futnak le; május—juniusban különböző füveken él. Bábja fakósárga.

9. **Stygne** *O.* (13. tábla, 7. *a.*, *b.* ábra). Hazánkban eddigelé csupán a Nagy-Pietroszon (Máramaros m.) találták. Hernyója ismeretlen.

10. **Evias** *God.* Szárnyai feketésbarnák; a felső szárnyon rozsdavörös szalagban egyenlőtlen nagyságú szemek vannak, a melyek közűl a 3 felső érinti egymást; az alsó szárnyon 4 egyforma nagyságú szem látható rőtszínű keretben. Fonákján a ♂ alsó szárnya feketésbarna, a ♀-é szürkésbarna, kissé márványozott. 45—50 mm. Magyarországon csupán a Vlegyászahegységben találták jul.-ban. Hernyója ismeretlen.

11. **Melas** *Hbst.* (51. tábla, 3. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Szárnyai feketék (♂), nagypupillájú szemekkel diszítettek, vagy sötétbarnák (♀); a felső szárnyon a szemek rozsdaszínű széles szalagban rendezkednek el. Fonákján a ♂ feketésbarna, rozsdaszínű szalaggal; a ♀ világosbarna, szürkével tarkázott, a világos széles szalag élesen körvonalazott. 35—45 mm. Színben s rajzban igen változó. Hazánkban jul.-aug.-ban csupán Mehádia tájékán és a Domogled havason található. Hernyója ismeretlen.

12. **Nerine** *Frr.* Szárnyai feketésbarnák; a felső szárnyon rőt szalagban 2—3 szem van, a két felső egybefolyt; a ♀ világosabb színű, szalagja okkersárga. Fonákján az alsó szárny világosszínű széles szalagja befelé sötét csipkés vonal által meglehetős élesen határolt. 41—45 mm. Hazánkban csak a Nagy-Pietroszon (Máramaros m.) és Erdélyben találták. Hernyója ismeretlen.

13. **Pronoë** *Esp.* Szárnyai sötétbarnák; a felső szárnyon vörhenyes szalagban 3 szem, az alsó szárnyon 3—4 szem van. Fonákján a szegélyek szürke behintésűek. A ♀ alul-fölül világosabb színű. 40—50 mm. Hazánkban eddig csak a Retyezáton (Hunyad m.) figyelték meg. Hernyója szennyes-vörös és sárga; máj.—juniusban füveken él. Bábja fehér.

14. **Goante** *Esp.* Szárnyai feketésbarnák, rozsdaszínű szalag fut rajtuk végig s abban 3—3 szem tünik elő. Fonákján az alsó szárny barna, fehérrel tarkázva. A ♀ alul-fölül világosabb. 42—45 mm. Hazánkban eddig csak a Magas-Tátrában s a Retyezáton figyelték meg. Hernyója ismeretlen.

15. **Gorge** *Esp.* Szárnyai feketésbarnák; rozsdaszínű szalagban a felső szárnyon 2 apró szem, az alsó szárnyon 3 fekete pont van. Az alsó szárny fonákja sötétbarna, fehérrel tarkázott. 32—37 mm. Hazánkban eddig csak a Magas-Tátrában, a Retyezáton s a Velebit-hegységben figyelték meg. Olykor a felső szárny csúcsán 3 szem jelenkezik: ab. *triopes* Spr., ezen alak csak a Magas-Tátrából ismeretes. Hernyója ismeretlen.

16. **Aethiops** *Esp.* (13. tábla, 11. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Az alsó szárny fonákja sötétbarna, széle előtt világosabb színű szalag fekszik, a mely olykor fehéres színű: var. *leucotaenia* Stgr. 43—48 mm. Hazánk minden hegyvidékén gyakori. Hernyója sárgásszürke, hátán sötétbarna vonal fut le, ápr.—májusban a közönséges tippanon (Agrostis vulgare; 13. tábla, *B.* ábra), az egynyári perjén (Poa annua; 13. tábla, *C.* ábra) s egyéb fűnemeken él. Bábja barnássárga.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

17. **Euryale** *Esp.* (13. tábla, 13. ábra, ♀). Néha a szalag kisebb foltokká tagolódott, melyekben fekete pont van: ab. *ocellaris* Stgr., néha meg egészen elenyésztek a szemfoltok: var. *euryaloides* Tgstr. Alsó szárnyának fonákján világosabb színű szalag látható, mely olykor agyagsárga, fehér csipkés szélű: ab. *Philomela* Esp. Juliusban összes hegyvidékeinken gyakori mind a völgyekben, mind feljebb, Mehádiánál 1300 m-ig. 40—45 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán barna, oldalán sárgás sáv fut végig; május—juniusban füveken él. Bábja sárgás.

18. **Ligea** *L.* (13. tábla, 12. *a.*, *b.* ábra, ♀). Junius—juliusban összes hegységeinkben gyakori. 45—50 mm. A havasi példányok olykor kisebbek, fonákjuk csaknem egyszínű: var. *Adyte* Hb. Hernyója sárgásszürke, hátán sötétbarna, oldalán fehéres sáv fut végig; május—juniusban a zilált kásafüvön (Milium effusum) s egyéb fűnemeken él. Bábja világosbarna, feketés foltokkal diszítve.

19. **Lappona** *Esp.* (13. tábla, 9. ábra.) A felső szárny felületén rozsdaszínű szalagban fekete pontok vannak, melyek az alsó szárnyon csak némi barnás keretben foglalnak helyet. Hazánk havasain juliusban nem ritka; Mehádiánál 1400 m-ig emelkedik. 40—45 mm. Hernyója zöld, hátán fekete vonal fut végig. Bábja sötétzöld, potroha azonban sárgásbarna.

20. **Tyndarus** *Esp.* Szárnyai sötétbarnák, zöldes árnyalattal; a felső szárnyon pupillás szemek vannak rozsdaszínű szalagban, az alsó szárnyon csak kisebb foltokban, de itt olykor egészen el is tünnek; néha a szemek homályos pontokká zsugorodnak vagy egészen eltünnek: ab. *coecodromus* Gn.; néha pedig a szalag széles, vörhenyes, s az alsó szárny is világosabb színű: ab. *cassioides* Esp. A két utóbbi alakot csak a Magas-Tátrában találták, a törzsalakot Mehádiánál a Vurvu zlyvur alhavasi részén is jun.—jul.-ban. Hernyója barnásszürke, hátán és oldalán sötétszürke vonal fut le; máj.—juniusban füveken él.

Európai fajok még: **flavofasciata** *Heyne.* Svájcz. — **Eriphyle** *Frr.* Alpesek. — **Christi** *Rätzer.* Svájcz. — **Arete** *F.* Krajna. — **Scipio** *B.* Alpesek. — **glacialis** *Esp.* Alpesek. — **Zapateri** *Obth.* Spanyolország. — **Embla** *Thnb.* és **Disa** *Thnb.* Skandinávia. — **afer** *Esp.* Oroszország stb. — **Epistygne** *Hb.* (13. tábla, 8. ábra.) Franczia- és Spanyolország. — **Gorgone** *B.* Pyreneusok. — **Neoridas** *B.* Francziaország.

A rokon *Oeneis*-nem európai fajai: **Aëllo** *Esp.* (13. tábla, 14. a., *b.* ábra), Alpesek. — **Norna** Thnb.; **Bore** *Schn.* és **Jutta** *Hb.* Skandinávia. — **Tarpeia** *Pall.* Oroszország.

3. nem. **Satyrus** *Westw.*

Többnyire nagy pillangók; szárnyaik szélesek, felületük barna vagy fekete, többnyire világos színű szalagokkal és szemfoltokkal ékesített. Hernyójuk orsóalakú, csupasz, hosszanti sávokkal diszített; füveken él, nappal elrejtőzik; kitelel és a földben alakul át. Bábjuk zömök.

1. **Circe** *F.* (14. tábla, 2. *c.* ábra). Juniustól augusztusig országszerte található, de csak helyenként gyakori. 57—77 mm. Hernyója (14. tábla, 2. *a.* ábra) május—juniusban a szédítő és többnyaras vadóczon (Lolium temulentum és perenne; 13. tábla, *A.* ábra) s egyéb fűnemeken él. Bábja (14. tábla, 2. *b.* ábra) a földben alakul át.

2. **Hermione** *L.* (14. tábla, 1. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Juniustól augusztusig hazánkban országszerte gyakori. 65—70 mm. Hernyója vörösesszürke, oldalán barnásszürke sáv fut végig; május—juniusban a gyapjas selyemperjén (Holcus lanatus) s egyéb fűnemeken él. Bábja sötétbarna, a szárnyak hüvelye világosabb színű.

3. **Alcyone** *Schiff.* Az előbbi fajhoz igen hasonló, de jóval kisebb (47—60 mm). Hazánkban főleg a felvidéken fordul elő. Hernyója csontszínű, hátán barna, oldalán világosabb színű sáv fut végig; máj.—juniusban a szálkaperjén (Brachypodium pinnatum) él és kövek alatt bábozódik.

4. **Briseis** *L.* (14. tábla, 3. ábra). Hazánkban jul.—aug.-ban sok helyütt gyakori. 46—50 mm. Nálunk gyakran jóval nagyobb (55—60 mm.), fehér szalagja sokkal szélesebb: ab. *meridionalis* Stgr. Hernyója sárgásszürke, hátán sötét, oldalán világosszürke sáv fut végig; május—juniusban a kék nyulfarkfüvön (Sesleria coerulea) él. Bábja kövek alatt alakul át.

5. **Semele** *L.* (14. tábla, 4. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Hazánk számos vidékén juniustól augusztusig gyakori. 58—63 mm. Délszakon gyakran élénkebb színű s a szalagok barnás színe kiterjed a középtérre is: var. *Aristaeus* Bon. (Fiume). Hernyója barnásszürke, hátán sötétbarna vonal, oldalán kettős, szürke sáv fut végig; máj.—juniusban a hamvas pákhordón (Weingaertneria canescens) és a pázsitos séd-búzán (Deschampsia caespitosa) él. Bábja szürkésbarna.

6. **Arethusa** *Esp.* Szárnyai sötétbarnák, szegélyük mentén vörhenyes szalag fut le, mely a ♂-en keskenyebb foltokra oszlik. A felső szárny csúcsán és gyakran 2. sejtjében, valamint az alsó szárny zugán is 1—1 fekete pont van. Jul.—augusztusban repül, de Magyarország kevés helyén található. 38—47 mm. Igen ritkán akad oly példány, melyen a felső szárny sávja alig jelzett, az alsó szárny fonákján pedig az erek fehérek: var. *Boabdil* Rbr. (Budapest); még ritkábban olyan, mely egészen világos fakóbarnás színt ölt: ab. *Peszériensis* Aig. (P. Peszér). Hernyója csontszínű, hátán sárga szélű fekete sáv fut végig; május—juniusban a réti csenkeszen (Festuca pratensis) él.

7. **Statilinus** *Hfn.* (15. tábla, 1. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Augusztusban repül, de hazánkban csak kevés helyen található. 43—48 mm. Déli tájakon az alsó szárny fonákján levő sáv olykor tiszta fehér: var. *Allionia* F. (Mehádia, Tengermellék). Hernyója agyagszínű, testén 5 sötét sáv húzódik végig; áprilistól juliusig a hamvas pákhordón (Weingaertneria canescens), az egynyári és réti perjén (Poa annua és pratensis; 14. tábla,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

B. ábra) és a csenkeszen (Festuca ovina) él. Bábja barnás.

8. **Actaea** *Esp.* var. **Cordula** *F.* (14. tábla, 6. ábra). A törzsfaj szárnyai sötétbarnák, a felső szárny csúcsán egy szemfolt van; a ♀ világosabb színű, rajta többnyire még egy szemfolt jelenkezik; Dél-Európában honos. A var. *Cordula* jóval sötétebb, csaknem fekete (♂), felső szárnyán két szem és köztük két apró fehér petty van; a ♀ világosabb, fonákja élénkebb színű. Csak a Tengermelléken fordul elő. 50—60 mm. Hernyója barna, hátán és oldalán 1—1 feketésbarna sáv húzódik végig; füveken él.

9. **Dryas** *Sc.* (14. tábla, 5. ábra, ♂). A ♀ nagyobb, világosabb színű, szemfoltjai nagyobbak. Az alsó szárny fonákján fehér szalag húzódik végig, a mely olykor csaknem, vagy teljesen elenyészik: var. *sibirica* Stgr. Jul.—augusztusban országszerte gyakori. A ♂ 48—55, a ♀ 56—60 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán 3 finom, fekete, kettős vonal, oldalán barnásszürke sáv fut végig; máj.—juniusban a közönséges czigányzabon (Arrhenatherum elatius) él. Bábja a földön, laza szövedékben alakul át.

Európai fajok még: **Anthe** *O.* és **Autonoë** *Esp.* Oroszország. — **Neomyris** *God.* Korzika. — **Fatua** *Frr.* Görögország stb. — **Fidia** *L.* Franczaiaország.

4. nem. **Pararge** *Hb.*

Nagyobb pillangók; szárnyuk többé-kevésbbé sötétbarna, s világosabb színű szalagokkal és szemfoltokkal van díszítve. Az alsó szárny szegélye kissé hullámos. Hernyójuk orsóalakú, zöld színű, gyér szőrözettel fedett. Bábjuk fejjel lefelé függ.

1. **Egeria** *L.* Ugyanolyan, mint alábbi fajváltozata, csakhogy fehéres foltjai vörhenyes színűek. Délszaki faj, mely hazánkban csak a Tengermelléken található elvétve. Ellenben a var. *egerides* Stgr. (14. tábla, 10. *c.* ábra) országszerte gyakori 2 ivadékban áprilistól juniusig és juliustól augusztusig. 38—43. mm. Hernyója (14. tábla, 10. *a.* ábra) május- és juliusban a taraczkbúzán (Triticum repens) és a sovány perjén (Poa trivialis; 15. tábla, *B.* ábra) él. Bábja zöld vagy barnás, a szárnyak hüvelye fehér szegélyű.

2. **Clymene** *Esp.* (51. tábla, 4. ábra). Szárnyai szürkésbarnák; a felső szárny közepén vörhenyes nagy folt, csúcsán pedig sárga keretű apró szem van; az alsó szárny szegélyén 1—2 szemfolt jelenkezik. Hazánkban csak Krassó-Szörénymegyében fordul elő az Allion-hegységben s a Domogleden (1400 m). 44—58 mm. Hernyója zöld, hátán és oldalán sárga sávok húzódnak végig; füveken él.

3. **Roxelana** *Cr.* (14. tábla, 7. ábra, ♂). Délkeleti faj, mely hazánkban jun.—juliusban csak Orsován és Herkulesfürdőn fordul elő. 55—60 mm. Hernyója ismeretlen.

4. **Megaera** *L.* (14. tábla, 9. ábra, ♂). Országszerte gyakori 2, sőt helyenként 3 ivadékban is (ápr.—máj., jul.—aug., szept.—okt.). 38—58 mm. A felső szárny, csúcsán levő szem alatt olykor kisebb szem vagy fekete pont jelenkezik: var. *Alberti* Alb. A Tengermelléken gyakran kisebb, világosabb rajzú: var. *Tigelius* Bon.; vagy alsó szárnyának fonákja világosabb színű a rendesnél: var. *Lyssa* B. Hernyója zöld, hátán fehér szélű sötét sáv, oldalán fehér sáv fut végig; jun. és aug.-ban a taraczkbúzán (Triticum repens) és egyéb fűféléken él. Bábja szürkés.

5. **Maera** *L.* (14 tábla, 8. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀.) Országszerte gyakori 2 ivadékban máj.—jun., jul.—aug.-ban. 42—51 mm. Igen elvétve fordul elő a világosabb színű var. *Adrasta* Hb. (14. tábla, 8. *c.* ábra). Hernyója (14. tábla, 8. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban és juliusban az egynyári perjén (Poa annua), a valódi harmatkásán (Glyceria fluitans) s egyéb fűféléken él. Bábja zöld vagy fekete.

6. **Hiera** *F.* Nagyon hasonlít az előbbi fajhoz, csakhogy barna foltjai sötétebbek, alsó szárnya közepén pedig fekete vonal húzódik végig. Főleg hegyvidékeken található 2 ivadékban máj.—jun. és aug.-ban. 37—43 mm. Hernyója zöld, hátán finom sötét sáv húzódik; ápr.—máj. és juliusban a csenkeszen (Festuca) él.

7. **Achine** *Sc.* (15. tábla, 2. *a.*, *b.*) ábra. Hazánk kevés helyén fordul elő, de helyenként juniustól augusztusig nagyobb számban. 45—50 mm. Hernyója halványzöld, hátán 1 sötét, oldalán 2 fehér vonal fut le; ápr.—májusban a szürke sáson (Carex glauca), az ebbúzán (Triticum caninum) s egyéb fűféléken él. Bábja zöld, oldalán 2 fehér sáv húzódik végig.

5. nem. **Aphantopus** *Wallgr.*

A nemnek egyedüli képviselője sötétszínű, középnagyságú pillangó; felső szárnyának tövén levő két ér duzzadt. A hernyó finoman szőrös.

1. **Hyperanthus** *L.* (15. tábla, 7. *a.*, *b*, ábra). Jun.—juliusban országszerte igen gyakori. 40—48 mm. Ritka az olyan példány, melyen a szemek felül is, alul is igen megfogytak vagy teljesen eltüntek: ab. *Arete* Müll. Hernyója szürke, vöröses szőrökkel borítva; ápr.—májusban a zilált kásafüvön (Milium effusum), az egynyári perjén (Poa annua) s egyéb fűféléken él. Bábja világosbarna.

6. nem. **Epinephele** *Hb.*

Nagyobb és kisebb pillangók; világosabb vagy sötétebb barnaszínűek, szemfoltokkal ékesítettek; a felső szárny tövén levő két ér duzzadt; az alsó szárny szegélye fogazott. A hernyó karcsu, orsóalakú, finom szőrökkel borított; füveken él, nappal rejtőzködik. A báb fejjel lefelé függ.

1. **Jurtina** *L.* (*Janira* L.) (15. tábla, 4. ábra, *c.* ♂, *d.*, *e.* ♀). Májustól augusztusig országszerte közönséges. 40—52 mm. Nem ritkák az albinotikus ala-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

kok, melyeken hol 1—2, hol mind a 4 szárnyon szennyesfehér foltok jelenkeznek: ab. *semialba* Brd.; ritkábban meg esik, hogy a ♀ felső szárnyán levő vörhenyes sáv halványsárgássá válik: ab. *pallens* Th.-Mieg. (ab. *Uhryki* Aig.). Délszaki tájakon megszélesbedik a sáv s a vörhenyes szín átterjed a szárny közepére is: var. *hispulla* Esp. Hernyója (15. tábla, 4. *a.* ábra) ápr.-májusban az egynyári perjén (Poa annua) s egyéb fűféléken él. Bábja (15. tábla, 4. *b.* ábra) fűszálakhoz erősített.

2. **Lycaon** *Rott.* (15. tábla, 3. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Nem sok helyen fordul elő, olykor 2 ivadékban is, máj.—jun., jul.—aug.-ban. 40—45 mm. Hernyója zöld, hátán 2 fehér, oldalán sárga sáv fut végig; füveken él. Bábja zöld.

3. **Tithonus** *L.* (15. tábla, 6. *a.*, *b.* ábra). Az egész országban, de aránylag kevés helyen fordul elő juliustól augusztusig. 33—40 mm. Hernyója zöld vagy barnás, hátán vöröses, oldalán fehéres vonal fut le; máj.—juniusban az egynyári perjén (Poa annua), a zilált kásafüvön (Milium effusum) s egyéb fűféléken él. Bábja zöldesszürke, s fekete és vöröses pettyekkel van ékesítve.

Európai fajok még: **Nurag** *Ghil.* Szardinia. — **Ida** *Esp.* (15. tábla, 5. ábra.) Dalmáczia, stb. — **Pasiphae** *Esp.* Francziaország.

7. nem. **Coenonympha** *Hb.*

Kisebb pillangók; színük vörösessárga vagy barnás; szárnyaik épszélűek; a felső szárny tövén levő 3 ér duzzadt. Hernyójuk vékony, hátul hegyes. Bábjuk zömök, fejjel lefelé függ.

1. **Oedipus** *F.* Szárnyai feketésbarnák, a szegélyen egy sor pupillás szem sorakozik egymás mellé, mely a ♂-en olykor hiányzik. Fonákja sárgásbarna; felső szárnyán a fémfényű szegélyvonal előtt néhány pupillátlan szem sorakozik; az alsó szárnyon a fémfényű szegélyvonal mentén sárga keretű szemek sora mutatkozik. Olykor eltünnek a felső szárny fonákján levő szemek, úgyszintén az alsó szárny 5. sejtjében levők is: ab. *hungarica* Aig. 31—38 mm. Hazánknak igen kevés helyén található jun.—juliusban. Hernyója világos zöld, hátán zöld, oldalán sárgásfehér sáv fut végig; juliusban a sás nőszirmon (Iris Pseudacorus), valamint perje-(Poa-) és sás-(Carex-) féléken él. Bábja sárgás.

2. **Hero** *L.* (15. tábla, 8. *a.*, *b.* ábra). Hazánkban juniusban igen szórványosan lép fel (Felső-Lövő, Selmeczbánya, Poprád, Eperjes). Hernyója a czimboron (Elymus europaeus) s egyéb fűféléken él.

3. **Iphis** *Schiff.* (15. tábla, 9. *a.*, *b.* ábra). Országszerte igen gyakori 2 ivadékban máj.—jun. és aug.-ban. 30—33 mm. Hernyója zöld, hosszú szőrökkel borított; májusban és juliusban a tarajos fésűfüvön (Cynosurus cristatus; 15. tábla, *A.* ábra) s egyéb fűféléken él. Bábja zöld, hátán 6 fehér pont van.

4. **Leander** *Esp.* Szárnyai szürkésbarnák; szegélyük szélesen sötétbarna; a felső szárny csúcsán kicsiny vak szem van; az alsó szárny szegélyén fekete pontok sorakoznak. Hazánknak eddig csak két pontján találták, Nezsideren és Mehádiánál a Domogled havason (1300 m) máj.—jun.-ban. 24—35 mm. Hernyója ismeretlen.

5. **Arcania** *L.* (15. tábla, 10. *c.* ábra). Májustól juliusig országszerte gyakori. 30—36 mm. Havasi alakja kisebb, az alsó szárny fonákján levő fehér szalag keskeny: var. *Darwiniana* Stgr. (Branyiszkó), vagy az említett szalag egyenlő széles fehér: var. *Satyrion* Esp. Hernyója (15. tábla, 10. *a.* ábra) ápr.—májusban a gyöngyfüvön (Melica ciliata és nutans) s egyéb fűféléken él. Bábját (15. tábla, 10. *b.* ábra) fűszálakhoz erősíti.

6. **Pamphilus** *L.* (15. tábla, 11. *c.* ábra). Országszerte közönséges 2—3 ivadékban ápr.—jun., jul.—aug., szept.—okt.-ben. 28—33 mm. A II. iv. közt akad oly példány is, melyen a szegélyt hosszában finom, sárga vonal szeli ketté: var. *Lyllus* Esp.; igen elvétve egész felülete csontszínűvé válik: ab. *eburnea* Habich. Hernyója (15. tábla, 11. *a.* ábra) májustól augusztusig a tarajos fésűfüvön (Cynosurus cristatus; 15. tábla, *A.* ábra), a szagos borjúpázsiton (Anthoxanthum odoratum) s egyéb fűféléken él. Bábja (15. tábla, 11. *b.* ábra) fűszálakkoz erősített.

7. **Tiphon** *Rott.* (15. tábla, 12. *a.* *b.* ábra). Havasi faj, mely hazánknak csak igen kevés pontján fordul elő. Elvétve található a kisebb szemű var. *Isis* Thnb. is (Mehádia). 30—40 mm. Hernyója világoszöld, szemölcsökkel borított; ápr.—májusban a csenkeszen (Festuca elatior), a keskenylevelű gyapjúsáson (Eriophora polystachium) s egyéb fűféléken él. Bábja zömök.

Európai fajok még: **Iphioides** *Stgr.* Spanyolország. — **Dorus** *Esp.* Francziaország. — **Corinna** *Hb.* Korzika. — **Thyrsis** *Frr.* Kréta. — Rokonnem európai faja: **Triphysa Phryne** *Pall.* (15. tábla, 13. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Dél-Oroszország.

VIII. család. **Hesperidae.**

Kicsiny, zömök pillangók; szárnyaik rövidek, a felső szárny háromszögalakú, az alsó kerekített. Fejük igen nagy, széles homlokkal. Hernyójuk orsó-alakú, finoman szőrözött; többnyire összeszőtt levelek közt él és laza szövedékben alakul át. Bábjuk nyulánk s a szövedékben farán övvel van megerősítve.

1. nem. **Heteropterus** *Dum.*

E nem fajainak szárnyai sötétbarnák s sárga pettyekkel vannak ékesítve. Csápjuk rövid, bunkója hosszúkás. Hernyójuk füveken él. Bábjuk nyulánk, elül kissé szögletes. A lepke igen lomhán repül.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. **Morpheus** *Pall.* (16. tábla, 15. ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel és kevés helyen gyakori jun.—jul.-ban. 32—35 mm. Hernyója zöld, apró fekete szemölcsökkel sűrűn borított. Bábja halványzöld, feje vöröses.

2. nem. **Pamphila** *Wats.* (**Casterocephalus** *Ld.)*

E nem fajainak szárnyai sötétbarnák és sárgák. Csápjuk a felső szárny félhosszát éri el, bunkója vastag, hirtelen kihegyezett. Potrohuk hosszú. Hernyójuk hengeres, finoman szőrözött. Bábjuk nyulánk, a csáp hüvelye hegyesen megnyújtott.

1. **Palaemon** *Pall.* (16. tábla, 16. ábra). Országszerte, de aránylag kevés helyen található máj.—juniusban. 25—30 mm. Hernyója halványzöld, számos világos és sötét színű hosszanti vonallal ékesítve; ápr.—májusban a nagy- és lándsás útifüvön (Plantago major és lanceolata) s egyéb apró növényeken él. Bábja szürkéssárga.

2. **Silvius** *Kn.* (16. tábla, 17. ábra, ♂). A nőstény sötétbarna, a felső szárny közepe sárga, fekete foltokkal diszítve. Hazánkban csak a Magas-Tátrán és Nagyágon figyelték meg; május—juniusban nedves erdei réteken repül. Hernyója szennyes csontszínű, vöröses hosszanti vonalakkal ékesítve, áprilisban különböző füveken él.

3. nem. **Adopaea** *Billb.*

A nem fajainak szárnyai rőtszínűek; testük zömök, csápjuk bunkója röviden kihegyezett vagy kampósan görbült. Hernyójuk orsóalakú, csaknem csupasz, füveken él és kitelel. Bábjuk nyulánk, fejrésze hegyes. Az előbbi *Hesperia* B. nemet újabban két nemre osztották, melyeket itt csak alnemeknek tekintünk.

a. alnem. **Adopaea** *Billb.*

1. **lineola** *O.* (16. tábla, 10. ábra). Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. 24—31 mm. Hernyója sárgászöld, hátán sötét, oldalán barna vonal fut le; ápr.—májusban a közönséges czigányzabon (Arrhenatherum elatius), a taraczkbúzán (Triticum repens) s egyéb fűféléken él. Bábja világoszöld.

2. **Thaumas** *Hfn.* (16. tábla, 9. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Az előbbi fajhoz igen hasonló s attól leginkább abban különbözik, hogy alsó szárnyának fonákja nem tiszta vörhenyes, hanem felében sárgásszürke. Országszerte gyakori. 25—31 mm. Hernyója halványzöld, hátán sötét-, oldalán fehér- és lábai fölött sárga sáv fut le; ápr.—májusban a havasi pákhordón (Weingaertneria montana), mezei komócsinon (Phleum pratense) s egyéb fűféléken él. Bábja sárgászöld.

3. **Actaeon** *Rott.* (16. tábla, 11. ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel és mindenütt ritka jun.—jul.-ban. 23—26 mm. Hernyója fehéreszöld, hátán vörösesbarna-, oldalán zöld sáv fut le; máj.—jun.-ban a nádképű siskán (Calamagrostis Epigeios), az erdei szálkaperjén (Brachypodium sylvaticum) s egyéb fűféléken él. Bábja fehéres, feje rózsaszínű, hátán zöld sáv fut végig.

b. alnem. **Augiades** *Wats.*

A csáp hosszúkás, bunkójának hegye vékony, kampószerűen hajlott.

1. **comma** *L.* (16. tábla, 13. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Országszerte gyakori jun.—jul.-ban. 27—32 mm. Olykor az alsó szárny fonákján levő pettyek tiszta fehérek: ab. *Catena* Stgr. (Branyiszkó). Hernyója szennyes zöldesszürke; május—juniusban a tarka koronilla (Coronilla varia), az egynyári perje (Poa annua) stb. összefont vagy csőszerűen összesodort levelei közt él. Bábja barna, kékes behintésű.

2. **sylvanus** *Esp.* (16. tábla, 12 ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Országszerte igen gyakori jun.—aug.-ban. 28—34 mm. Hernyója szennyeszöld, hátán sötét vonal fut le, taraczkbúzán (Triticum repens), a gyapjas selyemperjén (Holcus lanatus) s egyéb fűféléken él, melyeknek leveleit csőszerűen összesodorja s abban lakik. Bábja feketés.

Rokon nem európai faja: **Parnara Nostrodamus** *F.* (16. tábla, 14. ábra). Dalmáczia stb.

4. nem. **Charcharodus** *Wats.* (**Spilothyrus** *Dup.)*

E nem fajainak szárnyai szürkések; a felső szárnyon üvegszerűen átlátszó, pikkelytelen foltok vannak; az alsó szárny szegélye erősen fogazott; csápjuk bunkója tojás alakú.

1. **Lavaterae** *Esp.* (16. tábla, 3. ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel és csak homokos területeken gyakoribb jun.—jul.-ban. 29—34 mm. Hernyója kékesszürke, barna pontokkal díszitve, lábai fölött világossárga sáv fut le; ápr.—májusban a hasznos tisztesfű (Stachys recta) összefont levelei közt él. Bábja sötétbarna, lisztes behintésű.

2. **Alceae** *Esp.* (16. tábla, 1. *c.* ábra). Országszerte található, de csak helyenkint gyakori 2 ivadékban, ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 24—32 mm. Hernyója (16. tábla, 1. *a.* ábra) májusban, továbbá augusztustól októberig főleg az erdei mályva (Malva sylvestris; 16. tábla, *B.* ábra) és rózsás zsiliz (Althaea rosea) összefont levelei közt él. Bábja (16. tábla, 1. *b.* ábra) lisztes behintésű.

3. **Althaae** *Hb.* (16. tábla, 2. ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel és mindenütt ritka, helyenkint 2 ivadékban, ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 30—32 mm. Hernyója galambszürke, hosszú fehér szőrökkel borított; áprilisban és juliusban a fehér pemete (Marrubium peregrinum) összefont levelei közt él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

5. nem. **Hesperia** *Wats.* (**Syrichthus** *B.*)

E nem fajainak szárnyai sötétbarnák vagy sötétszürkék; a felső szárnyon fehér (nem üvegszerűen átlátszó) foltok vannak; az alsó szárny nem, vagy alig fogazott; csápjuk bunkója hosszúkás, végén lekerekített.

1. **Sidae** *Esp.* Szárnyainak felülete feketésbarna, fehéres pettyekkel ékesített; alsó szárnyai fonákjának fehér alapján 2 feketeszélű sárgásvörös szalag fut végig. Hazánknak csak déli részében (pl. Orsova, Versecz, Josipdol) fordul elő, ott is ritkán. 30—35 mm. Hernyója ismeretlen.

2. **Carthami** *Hb.* (16. tábla, 4. ábra). Országszerte gyakori májustól juliusig. 27—35 mm. Alsó szárnyának fonákja néha csaknem egészen fehér: var. *Moeschleri* H. S. (Budapest). Hernyója az orvosi ziliz (Althaea officinalis) és az erdei mályva (Malva sylvestris) összefont levelei közt él.

3. **tessellum** *Hb.* Szárnyai feketésbarnák, fehéres pettyekkel tarkázottak; az alsó szárny fonákja zöldes, fehér foltokkal ékesítve. Délkeleti faj, melyet hazánkban csak Nagyágon figyeltek meg. 30—35 mm. Hernyója ismeretlen.

4. **orbifer** *Hb.* Igen hasonlít a *H. Sao*hoz (l. alább), csakhogy alsó szárnyának fonákja zöldesbarna, két sor kerekded, fehér folttal díszített. Hazánkban igen kevés helyen található 2 ivadékban, ápr.—jun.-ban és jul.—szept.-ben. 22—27 mm. Hernyója ismeretlen.

5. **Sao** *Hb.* (16. tábla, 7. *a. b.* ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel, helyenkint 2 ivadékban, máj.—jun., jul.-ban. 22—26 mm. Igen ritkán akad kisebb, alul világosabb színű példány: ab. *eucrate* O. Hernyója feketésbarna, halványsárga pontokkal, oldalán sárga sávval díszített; áprilisban és juliusban a málna-szeder (Rubus Idaeus; 16. tábla, *C.* ábra) összefont levelei közt él. Bábja barnássárga, lisztes behintéssel.

6. **Serratulae** *Rbr.* Igen hasonlít a *H. alveus*-hoz (l. alább.), csakhogy fehér pettyei kisebbek. Hazánknak igen kevés helyén figyelték meg, mindenütt ritka, olykor 2 ivadékban, ápr.—jun., jul.—aug.-ban található; még ritkább az olyan kisebb példány, melyen a fehér pettyek nagyon megfogytak: var. *caecus* Frr. Hernyója juniusban a pimpón (Potentilla incana) és a pákhordón (Weingaertneria montana) él.

7. **alveus** *Hb.* (16. tábla, 5. ábra). Országszerte található, helyenkint 2 ivadékban (máj.—jun., jul.—aug.), de sehol sem gyakori. 26—35 mm. Olykor nagyobbak a fehér pettyei, alsó szárnyának fonákja pedig pirosas: var. *fritillum* Hb.; ritkábban nagyobb és sötétebb, alul sárgásbarna: var. *Onopordi* Rbr. (Vinkovcze), vagy sárgás árnyalatú: var. *Cirsii* Rbr. (Orsova). Hernyója juniusban a pacsirtavirág (Polygala chamaebuxus), a pimpó (Potentilla cinerea), bogács-(Carduus-) és mácsonya-(Dipsacus-)félék összefont levelei közt él.

8. **Cacaliae** *Rbr.* Hasonlít az előbbi fajhoz, csakhogy feketébb színű és fehér pettyei aprók, pontszerűek. 27—31 mm. Hazánkban eddigelé csak Vinkovcze környékén figyelték meg.

9. **Malvae** *L.* (16. tábla, 6. *c.* ábra). Országszerte igen gyakori 2 ivadékban, ápr.—máj., jul.—aug.-ban. A II. ivadékon elvétve egybefolynak a felső szárny fehér pettyei: ab. *Taras* Bgstr. (16. tábla, 6. *d.* ábra). 20—52. mm. Hernyója (16. tábla, 6. *a.* ábra) jul.—szept.-ben főleg a lándsás útifű (Plantago lanceolata), illatos mályva (Malva moschata) és piros tőzegeper (Comarum palustre) összefont levelei közt él. Bábja barna, világoskékes pettyekkel ékesítve.

Európai fajok még: **Proto** *Esp.* és **Phlomidis** *H. S.* Dalmáczia. — **Cribrellum** *Ev.* Oroszország. — **Cynarae** *Rbr.* Bolgárország. — **Andromedae** *Wallgr.* Alpesek.

6. nem. **Thanaos** *B.* (**Nisoniades** *Hb.*)

A szárnyak sötétbarnák, némi fehéres rajzolattal; a test zömök, a csáp rövid, bunkója orsóforma, kissé hajlított.

1. **Tages** *L.* (16. tábla, 8. *c.* ábra). Országszerte gyakori 2 ivadékban, ápr.—jun., jul.—szept.-ben déli tájakon olykor jóval sötétebb: var. *Cervantes* Grasl. (Lipik). 25—30 mm. Hernyója (16. tábla, 8. *a.* ábra) ápr.—máj., jul.—aug.-ban főleg a szarvas- és bársonykerep (Lotus corniculatus és siliquosus; 16. tábla, *A.* ábra) összefont levelei közt él. Bábja (16. tábla, 8. *b.* ábra) ugyanott alakul át.

Európai faj még: **Marloyi** *B.* Törökország stb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MÁSODIK CSOPORT.

Heterocera. Éjjeli lepkék.

Ez a csoport felöleli az összes többi lepkét, vagyis mindazokat, melyeknek — ellentétben a nappali lepkékkel — nincsen bunkós csápjuk és melyek nyugalomban szárnyaikat nem tartják fölfelé, hanem legtöbb esetben fedőszerűleg a testhez símultan. Sok tekintetben való nagy különbözőségüknél fogva négy alcsoportra kell őket osztanunk, ezek: Sphinges, Bombyces, Noctuae és Geometrae. Hozzájuk csatlakozik még a molypillék (Microlepidoptera) nagy serege, melynek tárgyalása azonban a jelen munka keretén kívül esik.

I. alcsoport. **Sphinges** *L. Alkonyati pillék.*

A felső szárny keskeny, hosszúra nyújtott; az alsó szárny sokkal kisebb; nyugalomban a szárnyak a testhez símulnak vagy vízszintesen ki vannak terjesztve. A test vastag, erőteljes. A csáp fokozatosan megvastagodott vagy háromszögletes, egyik íze sem hosszabb, mint vastag.

I. család. Sphingidae. Zúgópillék.

Az e családhoz tartozó lepkék középnagyságúak vagy igen nagyok. Sebesen repülnek, többnyire alkonyatkor vagy éjjel, egyesek csak nappal. Táplálékukat erős s igen hosszú szipókájuk segitségével a virágokból lebegve szívogatják. Hernyójuk hengeralakú, csupasz, 11. testgyűrűjén szarvat vagy kis kiemelkedést visel; a földben bábozódik.

1. nem. **Acherontia** *O.*

A lepke teste igen vastag; feje és szeme nagy; csápja rövid és vastag, végén ecsetszerű. A hernyónak S-alakú szarva van.

1. **Atropos** *L.* Halálfejes pille. (17. tábla, 1. c. ábra). Országszerte található 2 ivadékban (ápr.—jun., aug.—okt.), némely évben helyenkint gyakori. A virágoknál jobban kedveli a mézet, melynek kedvéért, ha csak szerét teheti, a méhkaptárakba is behatol, de nem ritkán ott el is pusztul: megölik a méhek; a küzdelem közben czirpelő hangot ad. 90—120 mm. Hernyója (17. tábla, 1. *a.* ábra) zöld, sárga vagy sötétszürke; jun.—juliusban, továbbá szept.—októberben főleg a gumós burgonyán (Solanum tuberosum; 17. tábla, *C.* ábra) és a gyepű ördögczérnán (Lycium vulgare) él, és földből készített gubóban alakul át. Bábja (17. tábla, 1. *b.* ábra) kitelel.

2. nem. **Sphinx** *O.*

Az idetartozó lepkék teste nyulánkabb az előbbi neménél, hátul kihegyezett; szipókájuk hosszú, olykor hosszabb a testnél; felső szárnyuk hosszú, kihegyezett. Hernyójuknak hosszabb vagy rövidebb síma szarva van.

1. **Convolvuli** *L.* (17. tábla, 2. *c.* ábra). Hazánk minden részében 2 ivadékban olykor gyakori máj.—jul., aug.—szept.-ben. 100—120 mm. Hernyója (17. tábla, 2. *a.* ábra) jun.—jul., szept.—okt.-ben az apró-szulákon (Convolvulus arvensis; 17. tábla, *A.* ábra) él. Bábja (17. tábla, 2. *b.* ábra) az egyedüli, melyen a szipóka hüvelye elálló.

2. **Ligustri** *L.* (17. tábla, 3. *b.* ábra). Országszerte gyakori két ivadékban, ápr.—máj., jun.—szept.-ben; a II. iv. olykor kisebb, világosabb színű: ab. *Spiraeae* Esp. 80—120 mm. Hernyója (17. tábla, 3. *a.* ábra) máj.—jun., jul.—okt.-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

ben a közönséges orgonán (Syringa vulgaris) és a vesszős fagyalon (Ligustrum vulgare; 17. tábla, *B.* ábra) él. Bábja sötétbarna.

3. **Pinastri** *L.* Nagy fenyő-pille. (18. tábla, 1. *b.* ábra). Fenyvesekben többnyire gyakori, helyenkint 2 ivadékban ápr.—jun., jul.—szept.-ben. 70—80 mm. Hernyója (18. tábla, 1. *a.* ábra.) jun.—juliusban a lúczfenyőn (Picea excelsa; 18. tábla, *B.* ábra) él. Bábja sötétbarna.

3. nem. **Deilephila** O.

Az idetartozó lepkék szipókája jóval rövidebb, mint az előbbi nem fajainál. Nyugalomban a felső szárnyat kissé fölemelve, az alsót merőlegesen tartják. Hernyójuk henger-alakú, a fej felé megkeskenyedett; a fej visszahúzható; a 3., 4. és 5. gyűrűn oldalt nagy szemfoltok vannak; alom alatt, laza szövedékben bábozódik. Bábjukon a szipóka hüvelye nem áll el.

1. **Vespertilio** *Esp.* (18. tábla, 2. ábra). Hazánkban eddigelé csupán Fiume és Zágráb környékén figyelték meg májusban. 62—65 mm. Hernyója barnásszürke, hasoldala és lába pirosas, minden gyűrűn fekete szélű pirosas foltja van, szarva nincsen; jun.—jul.-ban a vízparti fűzikén (Chamaenerium palustre=Epilobium rosmarinifolium) él.

2. **Galii** *Rott.* (18. tábla, 4. *b.* ábra). Országszerte, de aránylag kevés helyen lép fel 2 ivadékban, máj.—jun., aug.—szept.-ben. 62—72 mm. Hernyója (18. tábla, 4. *a.* ábra) jul.—aug.-ban a tejoltógalajon (Galium verum; 18. tábla, *C.* ábra), a festőrekettyén (Genista tinctoria) és a keskenylevelű fűzikén (Chamaenerium angustifolium; 18. tábla, *A.* ábra) él.

3. **Euphorbiae** *L.* (18. tábla, 5. *c.* ábra). Országszerte gyakori 2 ivadékban, ápr.—jun., jul—szept.-ben. Felső szárnyának alapszíne nem ritkán a bíborszínbe játszik: ab. *Paralias* Nick. 60—70 mm. Hernyója (18. tábla, 5. *a.* ábra) jun—jul., aug.—szept.-ben a farkas fűtejen (Euphorbia Cyparissias; 18. tábla, *D.* ábra) él. Bábja (18. tábla, 5. *b.* ábra) sötétbarna.

4. **Livornica** *Esp.* (19. tábla, 1. ábra). Hazánkban elég szórványosan lép fel 2 ivadékban, némely évben helyenkint nem ritka máj.—jun., jul.—szept.-ben. 62—82 mm. Hernyójának hátán rózsaszínű, oldalán sárga sáv fut végig, közöttük fekete és rózsaszínű foltok vannak; jun.—juliusban a galaj-(Galium-) féléken és a bortermő szőlőn (Vitis vinifera) él.

5. **Celerio** *L.* (18. tábla, 6. ábra). Hazánkban rendkívül ritka jelenség s eddigelé csak Budapest, Pécs és Pozsony környékén figyelték meg máj—jun., szept.-ben. 60—70 mm. Hernyója barna, oldalán sárga sáv húzódik végig, testének 4. és 5. gyűrűjén sárga keretű szemfoltok vannak; szarva hosszú, vékony; aug.—szept.-ben a bortermő szőlőn (Vitis vinifera) él.

6. **Elpenor** *L.* (18. tábla, 7. *c.* ábra). Országszerte található két ivadékban, némely évben helyenkint gyakori máj.—jun.-ig és jul.—szept.-ig. 62—68 mm. Hernyója (18. tábla, 7. *a.* ábra) jul.—augusztusban a galajon (Galium), fűzikén (Chamaenerium) és a bortermő szőlőn (Vitis vinifera) él. Bábja (18. tábla, 7. *b.* ábra) barnás, a szárnyak hüvelye fekete.

7. **Porcellus** *L.* (18. tábla, 8. *b.* ábra). Országszerte előfordul, helyenkint gyakori két ivadékban, ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 39—48 mm. Hernyója (18. tábla, 8. *a.* ábra) jun.—juliusban és aug.—szeptemberben a tejelő és közönséges galajon (Galium verum és Mollugo; 18. tábla, *E.* ábra) él.

8. **Nerii** *L.* Oleander-pille. (19. tábla, 2. *b.* ábra.) Szórványosan hazánk egész területén fellép, de némely évben helyenkint nagyobb számban is található, nevezetesen májustól októberig. 68—75 mm. Hernyója (19. tábla, 2. *a.* ábra) zöld vagy vöröses; jul.—szeptemberig az oleanderen (Nerium oleander; 19. tábla, *A.* ábra) él.

Megemlítendő még: **Hippophaës** *Esp.* (18. tábla, 3. ábra) Krajnában, Tirolban és Svájczban.

4. nem. **Smerinthus** *O.*

Az idetartozó lepkék szipókája rövid, gyönge; felső szárnyuk szegélye hullámosan hajlott, nyugalomban kissé fölfelé áll, az alsó szárny pedig merőlegesen. Éjjel repülnek. Hernyójuk zöldszínű, oldalán fehér vagy vörös, ferdén futó sávok láthatók. Bábján a szipóka hüvelye nem áll el.

1. **Tiliae** *L.* Hárs-pille. (19. tábla, 3. *b.* ábra.) A felső szárny közepén lefutó zöldesbarna sáv a törzsalakon egybefolyt vagy alig megszakadt, gyakran azonban széles köz által ketté van választva: ab. *maculata* Wllgr.; olykor a szalag két része közűl csupán a megfogyott felső maradt meg: ab. *Ulmi* Stgr.; néha pedig alapszíne is, rajzolata is barnává változik: ab. *brunnescens* Stgr. Országszerte gyakori ápr.—jun. és jul.—szeptemberben. 56—71 mm. Hernyója (19. tábla, 3. *a.* ábra) jun.—jul., szept.—októberben főleg a hárson (Tilia europaea; 19 tábla, *C.* ábra) és a kopasz szilen (Ulmus glabra) él.

2. **Quercus** *Schiff.* Nagy tölgy-pille. (19. tábla, 4. ábra.) Hazánk egész területén található jun.-tól augusztusig, de aránylag kevés helyen s ott is többnyire ritka. 68—90 mm. Hernyója igen hasonlít az előbbi fajéhoz, oldalsávjai azonban felváltva szélesek és keskenyek, szarva pedig halványkék; jul.—augusztusig a tölgy-(Quercus-) féléken él.

3. **Ocellata** *L.* Esteli pávaszem. (19. tábla, 5. *c.* ábra.) Országszerte gyakori ápr.—jun. és jul.—szeptemberig. 68—93 mm. Igen elvétve vegyül a következő fajjal s akkor rajzban, színezésben egyesíti a két faj főjellemeit: hybr. *hybridus* Westw. (Eperjes) Hernyója (19. tábla, 5. *a.* ábra) főleg az almán (Pirus malus) és fűz-(Salix-) féléken él. Bábja (19. tábla, 5. *b.* ábra) kitelel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

4. **Populi** *L.* Nagy nyárfa-pille. (19. tábla, 6. *b.* ábra.) Országszerte gyakori máj.—jun., aug.—szept.-ben. 65—102 mm. Hernyója (19. tábla, 6. *a.* ábra) jun.-jul., szept.—okt.-ben főleg a fekete nyáron (Populus nigra; 19. tábla, *D.* ábra) és fűz-(Salix-)féléken él.

5. nem. **Pterogon** *B.*

Az ide tartozó lepkék kicsinyek, szárnyaik rövidek, szegélyük fogazott. A hernyó feje gömbalakú; a 11. testgyűrűn szarv helyett kis kiemelkedés mutatkozik.

1. **Proserpina** *Pall.* (19. tábla, 7. ábra). Hazánk egész területén, de kevés helyen fordul elő s ott is ritka máj.—jun.-ban. 36— 45mm. Hernyója sötétzöld vagy barnásszürke, oldala sárgás; jul.—aug.-ban a hegyi dérczén (Epilobium montanum) és a vízparti fűzikén (Chamaenerium palustre) él.

2. **Gorgoniades** *Hb.* Szárnyai barnásszürkék, fehéressel tarkázottak. Délkeleti faj, nálunk csak Zenggen figyelték meg juniusban. 28—32 mm. Hernyója csontszínű, rózsaszínű hosszanti sávokkal; a galaj-(Galium-)féléken él.

6. nem. **Macroglossa** *O.*

Az idetartozó lepkék szárnyai rövidek; néhány faj felső szárnya a tömött pikkelyzetű szegélyen kívül igen gyéren behintett pikkelyekkel, melyek repülés közben leválnak, s olyankor a szárny egészen üvegszerűen átlátszó. Nappal repülnek. Hernyójuknak szarva van; kövek vagy alom alatt vagy lazán összefont levelek közt bábozódik.

1. **Stellatarum** *L.* Kacsafarkú-pille. (20. tábla, 1. *c.* ábra.) Országszerte gyakori két ivadékban, máj.—jun., jul.—szept.-ben, melyek közűl az őszi kitelel. 37—45 mm. Hernyója (20. tábla, 1. *a.* ábra) jul.—szept.-ben a tejelő galajon (Galium verum; 20. tábla, *B* ábra) él. Bábja (20. tábla, 1. *b.* ábra) csontszínű.

2. **croatica** *Esp.* (20. tábla, 2. ábra.) Hazánkban csak Károlyváros és Fiume vidékén, valamint a Tengermelléken figyelték meg két ivadékban, máj.—jun., aug.—szept.-ben. 38—43 mm. Hernyója a halványsárgától a sötétzöldig, vagy a halványpirostól a karminpirosig változik, fehér pontokkal sűrűn borított, széles oldalsávja is fehér; jun.—jul., aug.—szept.-ben az ördögszem-(Scabiosa-)féléken él. Bábja barna.

3. **bombyliformis** *O.* (*Tityus* L.) (20. tábla, 3. *c.* ábra.) Hazánkban igen szórványosan lép fel és mindenütt ritka, két ivadékban, máj.—jun., jul.—aug.-ban. 42—50 mm. A II. iv. olykor kisebb, sűrűbben pikkelyezett: ab. *milesiformis* Tr. (Fiume). Hernyója (20. tábla, 3. *a.* ábra) jun,, aug.-ban főleg jerikói és ükörke lonczon (Lonicera Caprifolium és Xylosteum; 20. tábla, *C.* ábra) él. Bábja (20. tábla, 3. *b.* ábra) feketésbarna.

4. **Scabiosae** *L.* (20. tábla, 4. ábra). Országszerte található, két ivadékban, ápr.—máj., jun.—aug.-ban, de sehol sem gyakori. 38—45 mm. Hernyója kékeszöld, hátán 2 fehér vonal húzódik végig; ápr.—máj., aug.—szept.-ben főleg ördögszem-(Scabiosa-)féléken él. Bábja feketésbarna, a szárnyak hüvelye sötétsárga.

II. család. **Sesiidae.**

Darázsforma apró lepkék; mindkét szárnyuk kevéssé pikkelyes, legnagyobb részt üvegszerűen átlátszó; potrohuk hosszú, a hímeké 7, a nőstényeké 6 gyűrűre osztott. Verőfényes napokon a virágok körül szállnak. Hernyójuk csupasz, csak egyesek vannak finom szőrrel borítva; fejök és nyakuk sötét, potrohuk fehéres színű, Fák és bokrok ágaiban és gyökereiben élnek és 1—2-szer kitelelvén, a növény belsejében bábozódnak. Bábjuk a lepke kikelése előtt félig kifurakodik a szabadba.

1. nem. **Trochilium** *Sc.*

A lódarázshoz hasonló testes lepkék; szárnyaik egészen üvegszerűen átlátszók, csak az erek mentén s a felső szárny elülső szegélyén pikkelyezettek; csápjuk rövid és vastag.

1. **apiformis** *Cl.* (20. tábla, 5. ábra). Országszerte található, de sehol sem gyakori máj.—jul.-ban. Elvétve a potroha egészen fekete: ab. *tenebrioniformis* Esp.; még ritkább esetben a potrohgyűrűk barnaszínűek: ab. *sireciformis* Esp. (Budapest, Nagyág). 28—45 mm. Hernyója a nyár- (Populus-) félék törzsében vagy gyökereiben él.

2. **crabroniformis** *Lew.* (20. tábla, 6. ábra). Hazánkban eddigelé csak Eperjesen figyelték meg jun.—jul.-ban. 32—42 mm. Hernyója a kecskefűz (Salix caprea) törzsében él.

3. **melanocephala** *Dalm.* (20. tábla, 7. ábra). Hazánkban eddig csak Budapesten és Szegeden találták. 31—38 mm. Hernyója a rezgő nyár (Populus tremula) törzsében és ágaiban él.

2. nem. **Sciapteron** *Stgr.*

A *Sesia*-nemtől abban különbözik, hogy a felső szárny egész terjedelmében sűrűn pikkelyezett.

1. **tabaniformis** *Rott.* (20. tábla, 8. ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel, de helyenkint máj.—juliusig nem ritka. Nagyon elvétve csápja és felső szárnya okkersárga behintésű: var. *rhingiaeformis* Hb. 20—36 mm. Hernyója a fekete- és rezgő nyár (Populus nigra és tremula) törzsében és ágaiban él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

3. nem. **Sesia** *F.*

E nem fajai nyulánk testűek; potrohuk fehéren, sárgán vagy pirosan gyűrűzött; felső szárnyukon csak a szegély s a közepén túl egy harántsáv pikkelyezett, mi által 3 üvegszerűen átlátszó mező keletkezik: az ékmező (a középsejtben), a hosszanti mező (a belső szegély mentén) és a külső mező (a harántsáv és szegély között). Hernyójuk fehéres, fejük és nyakuk barna, kifejlődésük egy, vagy két évig tart.

A) A hosszanti mező legalább a harántsávig ér és tiszta, üvegszerűen átlátszó. A hernyó fák vagy bokrok törzseiben és ágaiban él.

1. **spheciformis** *Gern.* (20. tábla, 10. ábra). Potrohának gyűrűje fölül s a 4. alul sárga szélű, csápja hegye előtt fehér. Hazánkban igen szórványosan lép fel jun.—juliusban. 23—33 mm. Hernyója a mézgás éger (Alnus glutinosa) törzsében él, fejlődése két évig tart.

2. **mesiaeformis** *H. S.* Igen hasonlít az előbbihez. A 2. és 4. gyűrű alsó széle, valamint lábszára és lábtöve aranysárga. Hazánkban csak Resiczabányán figyelték meg juniusban. 26—28 mm. Hernyója öreg égerfákban él.

3. **andrenaeformis** *Lasp.* A tor és mellső szegély, a harántsáv s a szegély kékesfekete, a potroh 2. és 4. gyűrűje világossárga szélű, a 4., s olykor a 3. és 6. gyűrű alul is fehér. 20—22 mm. Hazánkban máj.—juliusban csak Budapesten és Pozsonyban találták.

4. **cephiformis** *O.* A következő fajhoz igen hasonló, de szegélye nem sárgás behintésű, hanem kékesfekete. 17—19 mm. Hazánkban juniusban igen szórványosan lép fel. Hernyója a jegenyefenyő (Pinus abies) törzseiben és a közönséges boróka (Juniperus communis) ágaiban él.

5. **tipuliformis** *Cl.* (20. tábla, 11. *b.* ábra). Potroha a ♂-en 4, a ♂-en 3 keskeny sárga gyűrűvel. Országszerte előfordúl helyenkint nagyobb számban is máj.—jul.-ban. 21—28 mm. Hernyója (20. tábla, 11. *a.* ábra) a vörös ribiszke (Ribes rubrum; 20. tábla *A.* ábra) ágaiban él.

6. **conopiformis** *Esp.* (20. tábla, 12. ábra). Az előbbi fajhoz igen hasonló, szegélye azonban sárgásvörös. Hazánkban juniusban igen szórványosan, kevés helyen s ritkán fordúl elő. 20—23 mm. Hernyója tölgy-(Quercus-)félék héja alatt él.

7. **vespiformis** *L.* (*asiliformis* Rott; 20. tábla, 13. ábra). Potrohán 3—4 sárga gyűrű van; a harántos sáv sárga. Országszerte májustól augusztusig elég gyakori. 17—23 mm. Hernyója tölgy-(Quercus-) félék héja alatt él.

8. **myopaeformis** *Bkh.* (20. tábla, 14. ábra). Potrohának 4. gyűrűje fölül, a ♀-en alul is piros; a felső szárny sávja és szegélye kékesfekete. Jun.—juliusban országszerte a gyümölcsösökben található. 17—23 mm. Hernyója az almafa (Pirus malus) kérge alatt él.

9. **culiciformis** *L.* (20. tábla, 15. ábra). Potrohán a 4. gyűrű piros, olykor alul az 5. és 6. is; felső szárnyának szegélye elül narancsszínü behintést mutat; néha a potroh összes gyűrűi sárga szélűek: var. *thynniformis Z.* (Eperjes). Hazánkban május—juliusban igen szórványosan lép fel. 21—28 mm. Hernyója a fehér nyír (Betula alba) és a mézgás éger (Alnus glutinosa) törzseiben él.

10. **stomoxyformis** *Hb.* Az előbbi fajhoz igen hasonló, de potrohának 4. gyűrűje fölül, a 4., 5. és 6. pedig alul piros; a felső szárny harántsávja és szegélye feketéskék. Eddig máj.—juliusban hazánk igen kevés pontján figyelték meg. 28—31 mm. Hernyója állítólag a vörösgyűrűs som (Cornus sanguinea) gyökereiben él.

11. **formicaeformis** *Esp.* (20. tábla, 16. ábra). Az előbbi 3 fajhoz igen hasonló. Felső szárnyának széles szegélye piros, úgyszintén a 4. testgyűrű és olykor alul az 5. és 6. gyűrű is. Országszerte előfordul, de aránylag kevés helyen figyelték meg jun.—jul.-ban. 16—26 mm. Hernyója fűz-(Salix-)félék törzsében él.

B) A hosszanti mező nem éri el a harántsávot és kivált a ♀-én többé-kevésbbé sűrűn behintett, úgy hogy olykor teljesen eltűnik. Az egy évig fejlődő hernyó apró növények gyökerében él.

12. **ichneumoniformis** *F.* (20. tábla, 17. ábra). Felső szárnyának belső szegélye és külső mezeje sáfránysárga; potrohának összes gyűrűi aranysárga szélűek. Olykor csak a 2., 4. és 6. gyűrű aranysárga szélű: var. *megillaeformis* Hb. Országszerte előfordul, de igen kevés helyen figyelték meg; juniustól augusztusig repül. 16—26 mm. Hernyója a tövises iglicz (Ononis spinosa) gyökerében él.

13. **uroceriformis** *Tr.* Az előbbi fajhoz igen hasonló, felső szárnyának belső szegélye és külső mezeje azonban aranysárga; a 2., 4. és 6. testgyűrű szélesen, a többi pedig keskenyen czitromsárga szélű. Hazánkban csak Budapesten és Portorén figyelték meg jun.—aug.-ban. 22—28. mm.

14. **masariformis** *O.* (51. tábla, 5. ábra). Felső szárnyának harántsávja fekete, szegélye világos sárga; a 2., 4. és 6. testgyűrű sötétsárga. 15—27. mm. Hazánknak főleg délibb részein fordúl elő máj.—juniusban, de igen gyéren.

15. **annellata** *Z.* Felső szárnyának harántsávja és szegélye feketésbarna; a 2., 4. és 6. testgyűrű (a ♂-en a 7. is) és legalább a 4. gyűrű alul is sárga szélű, a 2. gyűrű alul egészen fehér. Hazánk minden részében, de kevés helyen fordul elő jun.—jul.-ban. 13—20 mm. Elvétve kisebb, sötétebb a rendesnél: var. *ceriaeformis Ld.* (Budapest, Szomotor, Vrdnik), vagy nagyobb, potroha egészen sárgás: ab. *oxybeliformis* H. S. (Budapest, Pétervárad).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

16. **empiformis** *Esp.* (20. tábla, 18. ábra). Felső szárnyának harántsávja fekete, szegélye elül feketés, befelé aranysárga; a 2., 4. és 6. testgyűrű (a ♂-en a 7. is) fölül fehéres szélű. Országszerte elég gyakori máj.—jul.-ban. 11—22 mm. Olykor egész színezése zöldes árnyalatú: var. *hungarica* Tomala (Dél-Magyarország). A törzsalak hernyója a farkas fűtej (Euphorbia Cyparissias) gyökerében, a fajváltozaté csak a fényes fűtejében (Euphorbia lucida) él.

17. **astatiformis** *H. S.* Az előbbi fajhoz igen hasonló; felső szárnyának szegélysávja a szegély előtt fakósárga, potrohán sárga behintés van, mint az *empiformis*-én. Hazánkban máj.—jun.-ban nagyon szórványosan lép fel. 19—24 mm. Hernyója a fűtej-(Euphorbia-)félék gyökerében él.

18. **triannuliformis** *Frr.* Az előbbi két fajhoz igen hasonló, a 2., 4. és 6. testgyűrű azonban fehér szélű. 19—23 mm. Hazánk kevés helyén figyelték meg; máj.—jun.-ban található, de mindenütt ritka. Hernyója a lórom (Rumex acetosella) gyökerében él.

19. **colpiformis** *Stgr.* A következő két fajhoz hasonlít, külső mezeje és potroha szennyes sárga, a ♂ 4. és 6., a ♀ 2., 4. és 6. gyűrűje fehérszélű. Hazánkban juniusban csak Jaszenován (Alduna) figyelték meg. 14—22 mm.

20. **stelidiformis** *Frr.* (51. tábla, 6. ábra). Felső szárnya barnásfekete, külső mezeje sárgás; torán 3 sárga vonal fut le; potrohának 4. gyűrűjén fehér pettyek vannak. Olykor sokkal több sárga rajzot mutat: var. *icteropus* H. S. (Budapest). Hazánknak csak délibb részeiben (Budapest, Pécs, Fiume) található májustól juliusig. 18—20 mm. Hernyója az Euphorbia epithymoides gyökereiben él.

21. **bibioniformis** *Esp.* Igen hasonlít a következő fajhoz, csakhogy a torán levő 3 hosszanti sáv sárgásfehér, potrohán a sárgás behintés mellett apró fehéres foltok sora tűnik fel, farpamata fehérrel tarkázott; alul is sokkal fehérebb. Juniustól augusztusig hazánknak főleg délibb tájain lép fel elég szórványosan. 19—23 mm. Hernyója a pusztai fűtej (Euphorbia Gerardiana) gyökereiben él.

22. **muscaeformis** *View.* Felső szárnyán a harántsáv és a szegély sötétbarna, az utóbbi sárga behintésű; torán 3 sárga hosszanti sáv mutatkozik; a 2., 4. és 6. testgyűrű fehérszélű; a farpamat sárgával tarkázott. Hazánknak igen kevés helyén figyelték meg eddig máj.—jul.-ban. 14—23 mm. Hernyója valószínűleg a fekete peszterce (Ballota nigra) gyökerében él.

23. **leucomelaena** *Z.* Felső szárnya fehér vagy szalmaszínű; a 2., 4. és 6. testgyűrű fehérszélű; farpamata sötét. Hazánkban csak Budapesten figyelték meg eddig; igen ritka jun.—jul.-ban. 16—19. mm. Hernyója a farkas fűtej (Euphorbia Cyparissias) gyökerében él.

24. **affinis** *Stgr.* Igen hasonlít a *muscaeformis*-hoz, de torán hiányzik a középső sárga vonal és 2. testgyűrűjén a fehér szegély; felső szárnyán igen széles a harántsáv és a sárgás árnyalatú szegély; az üvegszerűen átlátszó mezők kicsinyek, a külső kerekded. 15—18 mm. Hazánkban eddig május—juliusban csakis Budapesten és Vrdniken találták.

25. **aerifrons** *Z.* A következő fajhoz hasonlít, de homloka fekete, torán 2 széles sárga vonal fut le, 4. és 6. gyűrűje fehérszélű. Hazánkban eddig csak Szegzárdon figyelték meg május—juniusban. 14—17 mm.

26. **leucopsidiformis** *Esp.* Felső szárnyán az üvegszerűen átlátszó mezők igen aprók, a külső csak három sejtből áll, szegélysávjában 2 sárgás csik jelenkezik; torán 3 halványsárga hosszanti sáv, torán felül sárga, oldalán fehér csik fut végig; a 2. és 4. testgyűrű fehér. Hazánkban eddig csak Budapesten találták; aug.—szept.-ben repül. 18—22 mm. Hernyója a farkasfűtej (Euphorbia Cyparissias) gyökerében él.

27. **alysoniformis** *H. S.* Felső szárnya ibolyásfekete, üvegszerűen átlátszó foltjai igen aprók; a torán levő 3 vonal és a 2., 4. és 6. testgyűrű alsó széle sárga. Hazánkban eddig csak Budapesten figyelték meg; máj.—juniusban található. 13—15 mm.

28. **chrysidiformis** *Esp.* (51. tábla, 7. ábra). Felső szárnya a belső és külső szegélyen széles téren piros, az üvegszerűen átlátszó mezők aprók, a külső piros behintésű; 4. és 6. testgyűrűje fehér. Hazánknak csak déli tájain (Nagyág, Fiume) található juniusban. 15—23 mm.

29. **chalcidiformis** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de testgyűrűi nem fehér szélűek. 17—21 mm. Hazánkban eddig csak Budapesten, S.-A.-Ujhelyen és Mehádián találták máj.—juniusban. Elvétve a 4. test-gyűrűje fehérszélű: var. *Schmidtii* Frr. (Fiume, Buccari).

Európai fajok még: **scoliiformis** *Bkh.* (20. tábla, 9. ábra). Közép-Európa. — **flaviventris** *Stgr.* Németország. — **typhiaeformis** *Bkh.* Dalmáczia stb. — **gruentata** *Mn.* Sziczilia. — **polaris** *Stgr.* Skandinávia. — **hymenopteriformis** *Bell.* Sziczilia. — **Himminghoffeni** *Stgr.* Spanyolország. — **monspelmiensis** *Stgr.* Francziaország. — **doleriformis** *H. S.* Balkán. — **lanipes** *Ld.* Törökország. — **Ramburi** *Stgr.* Spanyolország. — **agdistiformis** *Stgr.* Oroszország. — **corsica** *Stgr.* Korzika. — **osmiaeformis** *H. S.* Dalmáczia stb.

4. nem. **Bembecia** *Hb.*

Az ide tartozó fajok felső szárnya igen keskeny, barna pikkelyezésű; az üvegszerűen átlátszó mezők igen aprók; farpamatjuk lemetszett. A lepkék éjjel is repülnek.

1. **hylaeiformis** *Lasp.* (20. tábla, 19. ábra). Hazánkban igen szórványosan jul.—aug.-ban fordul elő. 23—32 mm. Hernyója a málna-szeder (Rubus Idaeus) gyökerében él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

5. nem. **Paranthrene** *Hb.*

Az idetartozó lepkék felső szárnya egészen pikkelyes, alsó szárnya üvegszerűen átlátszó, a szegély felé pikkelyezett; a farpamat hegyes.

1. **tineiformis** *Esp.* Felső szárnya egészen füstös, kék behintésű. Hazánkban igen ritka (Budapest), gyakoribb a var. *brosiformis* Hb., melynek külső mezeje aranyos fényű, első testgyűrűje pedig halványsárga (Budapest, Pécs, Vrdnik); jul.—aug.-ban található. 13—17 mm.

III. család. Thyrididae.

Zömök testű, apró lepkék; mindkét szárnyuk rövid, háromszögalakú üvegszerűen átlátszó foltokkal; szegélyük erősen fogazott. Hernyójuk zömök, szőrös szemölcsökkel borított. A családnak csak egy neme van.

1. nem. **Thyris** *O.*

A lepkék nappal szállnak virágról-virágra és nyugalomban félig fölfelé tartják szárnyaikat.

1. **fenestrella** *Sc.* (20. tábla, 20. ábra). Országszerte elég gyakori 2 ivadékban máj—jun., jun.—jul.-ban. 14—17 mm. Hernyója barna, feje és nyakszirtje sötétbarna; jul.—aug.-ban az iszalag bércze (Clematis Vitalba) tölcsérformán összehajlított levelei közt él.

Európai faj még: **diaphana** *Stgr.* Sziczilia.

IV. család. Zygaenidae.

Az ide tartozó lepkék meglehetősen kicsinyek,testük vastag, felső szárnyuk megnyújtott, egyszínű, feketés vagy zöld, vagy kékesfekete, többnyire piros pettyekkel vagy sávokkal ékesített; alsó szárnyuk megnyúlt háromszögalakú, szegélyük lekerekített; csápjuk többnyire bunkós. Nappal virágos réteken lomhán szálldogálnak. Hernyójuk zömök, rövid és finom szőrökkel sűrűn fedett; pergamentszerű szövedékben alakul át.

1. nem. **Ino** *Leach.*

A szárnyak rajztalanok, a felső zöld, kék vagy barna, az alsó többnyire szürke; a ♂ csápja fogazott. A hernyó szőrös szemölcsökkel borított; fiatal korában a tápláló növény leveleiben aknaútat rág. A szövedéke tojás-alakú.

A) A csáp nyele vége felé kihegyezett.

1. **ampelophaga** *Bayle.* Felső szárnya feketésbarna; alsó szárnya feketés, igen rövid; teste kékeszöld, fényes; csápja igen hosszú; fogazata hosszú (♂) vagy rövid (♀). 20—26 mm. Hazánknak főleg déli tájain lép föl szórványosan 2 ivadékban máj.—jun., aug.-ban. Hernyója hamuszínű, fekete szemölcsökkel borított; ápr.—máj.-ban és juniusban a bortermő szőlőn (Vitis vinifera) él.

2. **Pruni** *Schiff.* (20 tábla, 23. ábra). Szárnyai feketésszürkék, a felső gyér zöld vagy kék pikkelyezésű; csápja rövidebb az előbbi fajénál, fogazata rövidebb (♂) vagy fűrész-alakú (♀). 20—25 mm. Junius—juliusban országszerte meglehetős gyakori. Hernyója feketésszürke, a hátán narancsszínű sáv fut végig; ápr.—májusban főleg kökényszilván (Prunus spinosa) él.

3. **chloros** *Hb.* Kisebb a *globulariae*-nál, szárnyai keskenyebbek, a felső kihegyezett, aranyzöld, az alsó inkább háromszög alakú, hegye élesebben kerekített; a ♂ csápja fűrész-alakú. 20—22 mm. Országszerte, de csak kevés helyen talalható, olykor junius—juliusban nagyobb számban is. Déli tájakon felső szárnya néha egészen fémesbarna színűvé változott: var. *sepium* B. (Gyalár, Fiume). Hernyója május—juniusban a vastövű- és imola búzavirágon (Centaurea Scabiosa és jacea) él és laza szövedékben alakul át.

4. **tenuicornis** *Z.* Valamivel nagyobb az előbbi fajnál, felső szárnya egyszínű, kissé kékbe játszó; csápja erőteljesebb a következő fajénál, a ♂-é hosszú, fésűs, a ♀-é csak vége felé kissé fogas, mindkettőnek hegye tompa. Hazánkban helyenkint máj.—juliusban nem ritka. 21—24 mm. Hernyója ápr.—májusban a vastövű-, imola- és sáfrányos búzavirágon (Centaurea Scabiosa, jacea és solstitialis) él.

5. **Globulariae** *Hb.* (20. tábla, 24. ábra, színezése nagyon sötét). Gyéren pikkelyezett, széles, csúcsán lekerekített felső szárnya és tora fénylő zöld vagy kék, alsó szárnya szürke, hosszú és végig egyenlő széles, hegye igen tompán kerekített, a ♀ csápja fűrészalakú. Országszerte nem ritka májustól juliusig. 20—28 mm. Hernyója szürke, pirosas szemölcsökkel és hátán világos sárga hosszanti vonalakkal díszített; ápr.—májusban a vastövű búzavirágon (Centaurea Scabiosa) él.

6. **subsolana** *Stgr.* Felső szárnya kevésbbé fénylő az előbbi fajénál, némi aranycsillámmal; alsó szárnya sötétebb amazénál; a ♂ csápja igen hosszú, fésűs, a ♀-é erősen fűrészes. Hazánk délibb tájain igen ritka; máj.—juliusig található. 20—29 mm. Hernyója ápr.—májusban a szamárkenyéren (Echinops sphaerocephalus) él.

7. **budensis** *Spr.* (51. tábla, 8. ábra). Felső szárnya fénylő aranyzöld, néha kék-csillámú; alsó szárnya világosabb és áttetszőbb a *Globulariae*-énál; csápja rövid, e csoporton belül a legrövidebb, a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

♂ fésűsfogai vékonyabbak, hosszabbak az említett fajénál, a ♀-é csaknem fogazatlan. Hazánkban eddig csak Budapesten és Pápán figyelték meg; máj.—juniusban repül. 20—23 mm. Hernyója ismeretlen.

B) A csáp hegyén bunkósan megvastagodott, a ♂ fésűsfogai fokozatosan rövidülnek s a bunkó előtt megszűnnek.

8. **Statices** *L.* (20. tábla, 25. ábra, szinezése nagyon sötét). Felső szárnya fénylő zöld; alsó szárnya szürke; teste rézfényű; csápja rövid. Országszerte gyakori jun.—juliusban. 24—28 mm. Felső szárnya elvétve kékes: var. *Manii* Ld. (Budapest, Peszér), vagy teste zömökebb, csápja sokkal vastagabb: var. *crassicornis* Stgr. (Eperjes), gyakrabban a rendesnél nagyobb, felső szárnya kék: var. *Heydenreichii* Ld. Hernyója hamuszínű, hátán fekete pettyek sora foglal helyet; ápr.—májusban a sóskalóromon (Rumex acetosa) él.

9. **Geryon** *Hb.* Igen hasonló az előbbi fajhoz, felső szárnya azonban keskenyebb, végig csaknem egyenlő széles; csápja rövidebb és vastagabb. 20—24 mm. Hazánkban eddig csak Budapesten találták jun.—juliusban. Hernyója ápr.—májusban a közönséges tetemtoldón (Helianthemum chamaecistus) él.

10. **obscura** *Z.* Felső szárnya keskeny, végig csaknem egyenlő széles, kevés fémes csillámmal. Hazánkban csak Buccari környékén figyelték meg; jun.—juliusban repül. 22 mm.

Európai fajok még: **notata** *Z.* és **cognata** *Rbr.* Spanyolország. — Rokonnem európai faja: **Aglaope infausta** *L.* (20. tábla, 22. ábra). Francziaország.

2. nem. **Zygaena** *F.*

Meglehetős kis lepkék. Testük és felső szárnyuk kékes- vagy zöldesfekete, piros, fehér vagy sárga pettyekkel, nevezetesen a szárny tövén egymás fölött találunk két pettyet (1., 2. petty), kettőt a szárny közepén (3., 4. petty), egyet a szárny csúcsa felé (5. petty) és gyakran ez alatt még egyet (6. petty); a pettyek gyakran foltokká vagy sávokká folynak össze. Alsó szárnyuk piros, feketével szegélyezett, ritkán másszínű. Potrohuk néha széles, piros vagy sárga övvel diszített. Csápjuk erőteljes, végén kihegyezett. Hernyójuk nyulánk. Szövedékük csónakalakú.

1. **purpuralis** *Brünnich* (21. tábla, 1. *b.* ábra). Országszerte igen gyakori májustól juliusig. 28—31 mm. Felső szárnyán olykor a hátulsó sáv nem bunkó-, hanem baltaalakú: ab. *Pluto* O.; ritkábban egybefolytak a piros foltok: ab. *Polygalae* Esp. (Pécs, Eperjes); vagy a középső folt szélesen megszakított: ab. *interrupta* Stgr. (Pécs, Kolozsvár). Hernyója (21. tábla, 1. *a.* ábra) ápr.—májusban főleg hegyi lóherén (Trifolium montanum; 21. tábla, *B.* ábra) él.

2. **Brizae** *Esp.* Az előbbi fajhoz igen hasonló, de kisebb, a hátulsó piros folt balta-alakú, az alsó szárny szegélye pedig szélesen fekete behintésű. Hazánkban májustól juliusig elég szórványosan és ritkán lép fel. 24—27 mm.

3. **Scabiosae** *Schev.* (21. tábla, 2. ábra). Országszerte található, olykor jun.—jul.-ban nagyobb számban is. 27—32 mm. Hernyója élénk sárga, hátán 3 sor fekete petty van; máj.—juniusban a lóhere-(Trifolium-)féléken él.

4. **punctum** *O.* Felső szárnyán tő felől 2 hosszanti és köztük egy kicsiny folt, a szárnycsúcs felé pedig nagyobb piros folt van; tora fehéres szőrökkel fedett. Hazánk minden részében, de kevés helyen fordul elő, helyenkint jun.—jul.-ban elég gyakori. 23—26 mm. Déli tájakon kisebb, tora sötétebb, 2 costalis foltja megkisebbedett: var. *contamineoides* Stgr. (Zengg). Hernyója sárgás, fehér szőrökkel fedett; máj.—juniusban a mezei iringón (Eryngium campestre) él.

5. **Achilleae** *Esp.* (21. tábla, 3. ábra). Juniustól augusztusig országszerte gyakori. 23—30 mm. Havasi alakja nagyobb, sötétebb: var. *bellis* Hb. Olykor kisebbek a pettyek, a külső kerek: var. *Viciae* Hb. Hernyója zöldessárga, hátán világos vonal és mellette két oldalt egy-egy sornyi fekete pont huzódik végig; máj.—juniusban az édes levelű bókán (Astragalus glycyphyllos) és a tarka koronillán (Coronilla varia) él.

6. **Cynarae** *Esp.* Felső szárnya gyéren pikkelyezett, 5 elkülönített piros pettyel ékesített; potroha széles piros övvel van ellátva. Elvétve hiányzik a piros öv: var. *Turatii* Stndfs. (Budapest), vagy szárnyai szürkék, áttetszők: var. *Genistae* H. S. Hazánkban elég szórványosan lép fel, de helyenkint jun.—juliusban nem ritka. 28—30 mm. Hernyója sárgás, hosszú fehér szőrökkel fedett; máj.—juniusban a homoki kocsordon (Peucedanum arenarium) él.

7. **exulans** *Hochw.* (21. tábla, 4. ábra). Hazánkban eddigelé csak a M.-Tátrán, a Bucsecsen és a Górhavason (Háromszék m.) találták juliusban. 26—28 mm. Hernyója fekete, oldalán sárga pettyek sorával ékesített; juniusban a heverő azáleán (Azalea procumbens) él.

8. **Meliloti** *Esp.* (21. tábla, 5. ábra). Országszerte található jun.—juliusban, de sehol sem gyakori. 25—29 mm. Potrohán elvétve elmosódott piros öv mutatkozik: var. *Stentzii* Frr. (Eperjes, Nagyág). Hernyója halványzöld, hátán és oldalán 1—1 fehéres sáv vonul végig; májusban a lóhere-(Trifolium-)féléken s a szarvas kerepen (Lotus corniculatus; 21. tábla, *A.* ábra) él.

9. **Trifolii** *Esp.* (21. tábla, 6. ábra). Hazánkban elég szórványosan lép fel és sehol sem gyakori; jun.—aug.-ban repül. 30—34 mm. Olykor egybefolytak összes foltjai: ab. *minoides* Selys. (Poprád, Eperjes), vagy a két középső petty elkülönült: ab. *Orobi* Hb. Hernyója halványsárga, 4 sornyi fekete ponttal diszített; május—juniusban a lóhere-(Trifolium-)féléken él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

10. **Lonicerae** *Schev.* (21. tábla, 7. *c.* ábra). Országszerte gyakori juniustól augusztusig. 31—37 mm. Hernyója (21. tábla, 7. *a.* ábra) máj.—juniusban a lóhere- (Trifolium-) féléken és a sövény bükkönyön (Vicia sepium; 21. tábla, *C.* ábra) él. Bábja (21. tábla, 7. *b.* ábra) fűszálakhoz, kórókhoz erősített.

11. **Filipendulae** *L.* (21. tábla, 8. *b.* ábra). Országszerte gyakori juniustól augusztusig. 31—35 mm. 6 foltja olykor hárommá folyt egybe: ab. *Cytisi* Hb.; havasokon gyérebb pikkelyzetű, színei pedig halványabbak: var. *Mannii* H. S. (Branyiszkó); ellenben déli tájakon nagyobb, élénkebb piros színű: var. *Ochsenheimeri Z.* Hernyója (21. tábla, 8. *a.* ábra); máj.—juniusban főleg lóhere- (Trifolium-) féléken él.

12. **Angelicae** *O.* Felső szárnya zöldesfekete, 5, ritkán 6 piros folttal ékesített, melyek fonákján piros hosszanti sávval vannak összekötve. Országszerte gyakori juniustól augusztusig. 28—37 mm. Hernyója sárga, hátán fekete foltok 2 sora húzódik végig; máj.—juniusban a hegyi lóherén (Trifolium montanum) él.

13. **transalpina** *Esp.* (21. tábla, 9. ábra). Hazánkban elég szórványosan lép fel. 25—28 mm. Olykor keskeny az alsó szárny fekete szegélye, a piros szín pedig czinóbervörös: var. *Astragali* Bkh. (Vinkovcze). Hernyója zöldes, hátán feketés vonal, oldalán sárgás sáv fut le, a kettő között fekete foltok vannak; az édeslevelű bókán (Astragalus glycyphyllos) él.

14. **Ephialtes** *L.* (21. tábla, 10. ábra). Hazánknak főleg hegyes vidékein található juniustól augusztusig. 34—36 mm. Nem ritkán hiányzik a 6. petty: var. *Medusa* Pall. (21. tábla, 11. ábra); gyakran sárga behintésű a tövön levő két petty s ugyancsak sárga az öve is: var. *Coronillae* Esp. (21. tábla, 12. ábra), vagy sárga övű, de a 6. petty hiányzik: ab. *Trigonillae* Esp. Elvétve mind a 6 petty sárga s ugyanolyan színű az öve s az alsó szárnya is: ab. *Aeacus* Esp. Olykor piros a 6 petty, az öv és alsó szárny: var. *Peucedani* Esp. (21. tábla, 13. ábra), vagy ugyanolyan, csakhogy a 6. petty hiányzik: ab. *Athamanthae* Esp. Hernyója sárga vagy zöldes, hátán sötét vonal és mellette 1—1 sor fekete pont, oldalán pedig 1—1 sor fekete folt fut végig; máj.—juniusban főleg a tarka koronillán (Coronilla varia) és a sarlós luczernán (Medicago falcata) él.

15. **laeta** *Hb.* (21. tábla, 15. ábra). Hazánk kevés pontján fordul elő május—juliusban; mindenütt ritka. 25—29 mm. Hernyója kékesfehér, hátán és oldalán 1—1 fehéres sáv fut le; máj.—jun.-ban a mezei iringón (Eryngium campestre) és a homoki kocsordon (Peucedanum arenarium) él.

16. **Fausta** *L.* (21. tábla, 16. ábra). Hazánkban eddigelé csak a Branyiszkón találták juliusban egy példányát. 20—27 mm. Hernyója világos zöld, fekete foltokkal ékesített; máj.—jun.-ban főleg a kis koronillán (Coronilla minima) él.

17. **carniolica** *Sc.* (21. tábla, 17. ábra). Országszerte gyakori juniustól augusztusig. 25—29 mm. Igen változó faj. Majd igen keskeny sárga keretűek a piros pettyek: ab. *diniensis* H. S. (Budapest, Nagyszeben), majd aprók a sárga keretű pettyek s a potroh egészen fekete: ab. *Hedysari* Hb., vagy hiányzik az öv is, a pettyek kerete is: var. *berolinensis* Stgr. (Budapest, Nagyszeben); elvétve egészen fehéres az alapszín: ab. *amoena* Stgr. vagy a mellett az összes pettyek egybefolytak: ab. *Vellayi* Aig., avagy a pettyek, az öv s az alsó szárny sárga színűek: ab. *flaveola* Esp.; az utóbbi 3 alakot csak Budapesten találták. Hernyója halványzöld, hátán fehéres vonal, oldalán világos sáv fut végig; máj.—juniusban a takarmány baltaczimen (Onobrychis viciaefolia) él.

18. **occitanica** *Vill.* Hasonló az előbbi fajhoz, de a szegélyen levő folt tiszta fehér. Hazánkban csak a Fruska Górán figyelték meg juniusban.

Európai fajok még: **Erythrus** *Hb.*, **rubicundus** *Hb.* és **stoechadis** *Bkh.* Olaszország. — **Sarpedon** *Hb.* és **Lavandulae** *Esp.* (21. tábla, 14. ábra) Francziaország. — **Contaminei** *B.* és **Anthydillis** *B.* Spanyolország stb. — Rokon nem európai faja: **Heterogynis penella** *Hb.* (20. tábla, 21. ábra) Herczegovina, Dalmáczia stb.

V. család. Syntomidae.

Meglehetős kis lepkék; testük nyulánk; felső szárnyuk széles, némileg háromszögű; alsó szárnyuk kicsiny; csápjuk hosszú, fonalszerű. Hernyójuk 16-lábú, pamatosan szőrözött szemölcsök soraival borított.

1. nem. Syntomis *O.*

A felső szárny külső szegélye hosszabb a belsőnél; mind a két szárnyon fehér pettyek vannak.

1. **Phegea** *L.* (21. tábla, 18. ábra). Országszerte igen gyakori jun.—jul.-ban. 35—37 mm. A fehér pettyek száma igen változó; a felső szárnyon 6 helyett csak 5 petty van: ab. *Pfluemeri* Wacq., vagy csak 4, az alsó szárnyon 1: ab. *Phegeus* Esp.; olykor mindkét szárnyon csak 1—1 petty van: ab. *Cloelia* Bkh., vagy minden petty nélkül: ab. *Iphimedia* Esp. Hernyója sötétbarna; márcz.—májusig az oroszlánfogon (Leontodon Taraxaci) s más apró növényeken él.

Európai faj még: **Caspia** *Stgr.* Oroszország.

2. nem. Dysauxes *Hb.* (Naclia *B.*)

A felső szárny megnyúlt, külső szegélye nem hosszabb a belsőnél: a potroh okkersárga. A hernyó zúzmókon él.

1. **ancilla** *L.* (21. tábla, 19. ábra). Országszerte gyakori jun.—juliusban. 22—24 mm. Hernyója fekete,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

hátán 1, oldalán 2 sárga csik húzódik végig; májusban a fák és sziklák zuzmóin él.

2. **punctata** *F.* Az előbbihez igen hasonló, de felső szárnya közepén 2 fehér petty van. Hazánkban jun.—juliusban igen szórványosan fordul elő (Pozsony, Eperjes, Nagyág). 18—20 mm. A felső szárnyon olykor hiányzanak a pettyek: ab. *servula* Berce (Vinkovcze); néha elenyészők a pettyek, az alsó szárny pedig világos színű: var. *famula* Frr. (Nagyág, Fiume); elvétve 2, 3 vagy 4 petty van a felső szárnyon, az alsó szárny pedig csaknem áttetsző: var. *hyalina* Frr. (Mehádia).

II. alcsoport. Bombyces. Szövő-pillék.

Ezen alcsoporton belül igen kevés a közös jellemvonás. A legfontosabbak a következők: A csáp sörteszerű, számos faj hímén erősen fésűs; a szárnyak a legtöbb esetben szélesek. A hernyók csupaszok vagy szőrösek s a bebábozásra különböző szövedéket készítenek.

I. család. Nycteolidae.

Kicsiny és középnagyságú lepkék. Felső szárnyuk barnásszürke, zöld vagy fehéres, s többé-kevésbbé tisztán kivehető harántsávokkal van diszítve; alsó szárnyuk rajztalan. Hernyójuk 14- vagy 16-lábú; csónakforma, tömör szövedékben alakúlnak át. A lepkék éjjel repűlnek.

1. nem. Sarrothripus *Curt.*

A csáp egyszerű; a felső szárny tövén erősen hajlított, csúcsa az igen rövid szegélylyel csaknem derékszöget alkot. A hernyó 16-lábú, nyulánk, egyes hosszú szőrökkel fedett; összeszőtt levelek között él.

1. **Révayana** *Sc.* (21. tábla, 20. ábra). Eddig hazánk kevés pontján figyelték meg jul.—augusztusban. 22—25 mm. Igen változó, majd szürke, középső foltja vagy szalagja sötét: ab. *dilutana* Hb., majd szürke vagy zöld, rajzolata fekete: ab. *degenerana* Hb., vagy 3 igen feltűnő fekete ponttal jelölt: ab. *ilicana* F. (*punctana* Hb.); hol csak egy sötét vagy fekete sávval diszített: ab. *ramosana* Hb. (Pécs, Nagyág), hol pedig zöld színű, a szárny közepén sötét nagy folttal ékesített: ab. *russiana* Dup. (Eperjes). Hernyója zöld, oldalán sárgás vonal fut le; máj.—juniusban tölgy-(Quercus-) és fűz-(Salix-) féléken él.

2. nem. Earias *Hb.*

A kicsiny lepkék felső szárnya széles háromszögalakú, elülső szegélye erősen hajlított, külső szegélye csaknem egyenes. Hernyójuk a közepén megvastagodott, rövid szőrökkel borított.

1. **vernana** *Hb.* Felső szárnya fehéreszöld, 2 sötétzöld harántsávval ékesített; alsó szárnya és teste fehér. Hazánk kevés pontjáról ismeretes. Máj—juniusban található. 20—21 mm. Hernyója jul.—augusztusban a fehér nyár (Populus alba) fiatal hajtásaiban befonva él.

2. **chlorana** *L.* (21. tábla, 21. ábra). Országszerte nem ritka 2 ivadékban, ápr.—májusban és jul.—augusztusban. 21—23 mm. Hernyója szürke, hátán világosabb sáv fut végig; jun.—jul., szept.—októberben a fűz-(Salix-) félék összefont levelei között él.

Európai faj még: **insulana** *B.* Sziczilia stb.

3. nem. Hylophila *Hb.*

A felső szárny meglehetős széles, hátúl kissé kiemelkedett, szegélye hajlított. A hernyó lombos fákon él és csónakalakú, tömör szövedékben alakul át.

1. **prasinana** *L.* (21. tábla, 22. ábra). Országszerte nem ritka máj.—juniusban. 31—33 mm. Hernyója sárgászöld, hátán 3 sárgás vonal fut végig. Jul.—szeptemberben az erdei bükkön (Fagus sylvatica) és tölgy-(Quercus-) féléken él.

2. **bicolorana** *Fssl.* (21. tábla, 23. *c.* ábra). Hazánk minden részében, de kevés helyen található májustól juliusig. 38—41 mm. Hernyója (21. tábla, 23. *a.* ábra) ápr.—májusban a tölgy- (Quercus-) féléken él. Bábja (21. tábla, 23. *b.* ábra) falevelekhez erősített.

4. nem. Nycteola *H. S.*

A nemnek egyedüli faja kicsiny; felső szárnya hegyes végű, szegélye kissé hajlított; csápja alig pillás.

1. **falsalis** *H. S.* Felső szárnya hamuszínű, csúcsa felé fehéres, a szegélyén sötétszürke, közepén az 1. *b.* sejtben fekete petty van, s innen egy fehéres s egy fekete hajlított vonal húzódik az elülső szegélyig. Alsó szárnya világosszürke. Hazánkban csak Fiume környékén találták május—juniusban. 17—19 mm.

II. család. Lithosidae.

Középnagyságú és kicsiny lepkék; szárnyaik gyöngék, sárga, szürke vagy fekete színűek; felső szárnyuk rajztalan vagy fekete pontokkal, vagy foltokkal diszített. Csápjuk meglehetős rövid, fonalszerű. Hernyójuk 16-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

lábú, szőrös szemölcsökkel; kicsiny feje kerekded; zuzmókon él és némi szövedékben zömök bábbá alakul át. A lepkék többnyire éjjel repülnek.

1. nem. **Nola** *Leach.*

Az apró lepkék felső szárnya hátul erősen megszélesedett, meglehetősen kihegyezett, szegélye gyöngén hajlított; elülső szegélye közelében többé-kevésbbé tisztán kivehető szőrpamatok vannak. Alsó szárnyuk rövid, kerek, rajztalan. Hernyójuk 14-lábú, lapos, szőrös szemölcsökkel borított. A lepke éjjel repül, nappal fák derekán ül.

1. **togatulalis** *Hb.* Felső szárnya világosszürke, 2 fekete harántsáv, köztük pedig erős, hajlott vonal fut le rajta. Hazánk több részén, de kevés helyen fordul elő juniusban. 23—25 mm. Hernyója szennyesfehér, oldalán 2 feketés sáv húzódik végig; tölgy- (Quercus-) féléken él.

2. **cucullatella** *L.* (21. tábla, 24. ábra). Hazánk minden részén, de eddig kevés pontján figyelték meg jun.—juliusban. 18—20 mm. Hernyója világosszürke, hátán fehér hosszanti sáv van; máj.—jun.-ban a kökényszilván (Prunus spinosa) és az almafán (Pirus malus) él.

3. **cicatricalis** *Tr.* Felső szárnya keskeny, tompán kihegyezett, szürke, 3 harántsávval, a középső szöget alkot, a külső erősen hajlott. 15—17 mm. Hazánk több részén, de kevés pontján található, helyenkint ápr.—májusban tölgyek derekán gyakori. Hernyója jun.—juliusban tölgyek moháin él.

4. **strigula** *Schiff.* (21. tábla, 25. ábra). Hazánk több részén, de kevés pontján található és mindenütt ritka; jun.—juliusban található. 18—20 mm. Hernyója sárgás, sötét szemölcsökkel és sárgás szőrökkel borított; májusban a tölgyeken él.

5. **confusalis** *H. S.* Felső szárnya fehéresszürke, 2 sötétbarna harántsáv fut le rajta, a szegély előtt szürke csipkés vonal húzódik. Alsó szárnya szürkésfehér. Hazánk több részén, de igen kevés pontján fordul elő és mindenütt ritka; május—juniusban repül. 17—19 mm. Hernyója zöld, sárga szemölcsökkel; jun.—aug.-ban a tölgyön él.

6. **ancipitalis** *H. S.* Felső szárnya világos kékesszürke, kevésbbé hegyes a *cicatricalis*-énál és kevésbbé sötét behintésű; rajzolata nem oly határozott, a belső harántsáv 2 ívet formál. 15—17 mm. Hazánknak csak horvátországi részéből ismeretes.

7. **chlamydulalis** *Hb.* A következő fajhoz hasonlít, de a fehér felső szárnyának közepén levő sötét sáv egyenes lefutású, a belső harántsáv pedig 2 ívet alkot; a hullámvonal fehér. 15—16 mm. Hazánkban csak Fiume környékén figyelték meg juniusban. Hernyója sárga, fekete szőrpamatokkal, szeptemberben a homoki fogfüvön (Odontites lutea) él.

8. **cristatula** *Hb.* Felső szárnya fehéres, a szegélyen vörösesszürke, sötét harántvonallal, a szegély előtt fehér hullámos vonal fut le. Alsó szárnya szürke; ápr.—jun.-ban található. 14—16 mm. Hazánkban csak Fiume vidékén fordul elő má usban. Hernyója barnássárga, fekete hosszanti vonallal, a vízi mentán (Mentha aquatica) él.

9. **albula** *Schiff.* Felső szárnya fehér, sárgásbarna harántsávokkal, a hullámvonal 3 ívet ír le. Hazánkban eddig igen kevés helyen (Eperjes, Szt.-Gothárd, Lipik) figyelték meg jun.—juliusban. 17—19 mm. Hernyója a vízi mentán (Mentha aquatica) él.

10. **centonalis** *Hb.* Felső szárnya fehér, sárgásbarna harántsávokkal és hullámos vonallal ékesített. Alsó szárnya világosszürke. 18—20 mm. Hazánk több részén, de igen kevés pontján található juniusban, helyenkint gyakoribb. Hernyója barna, fekete szőrös szemölcsökkel; rezgő nyárfán (Populus tremula) él.

Európai fajok még: **Thymula** *Mill.* Francziaország stb. — **subchlamydula** *Stgr.* Görögország stb. — **squalida** *Stgr.* Spanyolország stb.

2. nem. **Pelosia** *Hb.* (**Paidina** *Stgr.*)

Ez a nem voltaképpen összekötő kapocs az *Endrosa (Setina)*- és a *Lithosia*-nem között; az alak s a felső szárny erezete az előbbire, az alsó szárny erezete pedig az utóbbira emlékeztet. A csáp pillás.

1. **obtusa** *H. S.* Felső szárnya hosszúkás, csúcsa lekerekített, barna fekete hosszanti sávokkal díszített; aug.-ban repül. 20—22 mm. Hazánkban eddig csupán Budapest és Ujvidék környékén találták, rendkívül ritka.

3. nem. **Nudaria** *Hw.*

Igen gyönge kis lepkék, gyéren pikkelyezett szárnyakkal; felső szárnyuk csúcsa és szegélye erősen kerekített. Hernyójuk lapos, rövid szőrökkel borított.

1. **senex** *Hb.* Szárnyai halvány bőrszínűek, közepükön 1—1 barna folt van, a felső szárny szegélye felé 2 sor, az alsó szárnyon 1 sor barna pont húzódik végig. 19—20 mm. Hazánkban eddig csak Eperjesen találták; juliusban repül; igen ritka. Hernyója sötétszürke, feje feketésbarna; májmohokon (Jungermannia) él.

2. **mundana** *L.* (21. tábla, 26. ábra). Hazánkban juniustól augusztusig igen szórványosan lép fel. 17—18 mm. Hernyója világosszürke, hátán a sárga foltok 2 sora fut végig.

3. **murina** *Hb.* Felső szárnya halvány sárgásszürke, barna pontok kettős sorával ékesített; alsó szárnya fehéres, rajztalan. Hazánkban főleg a felvidéken található kevés helyen és gyéren. 28—30 mm. Hernyója világosszürke, sárgásszürke szemölcsökkel és 2 sor kénszínű folttal.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

4. nem. **Miltochrista** *Hb.* (**Calligenia** *Dup.*)

A felső szárny hátul gyöngén kerekített, sűrűn pikkelyezett, csipkés harántvonallal ékesített; a ♂ csápja erősen pillás.

1. **miniata** *Forst.* (21. tábla, 27. *b.* ábra). Országszerte nem ritka juniustól augusztusig. 23—25 mm. Hernyója (21. tábla, 27. *a.* ábra) máj.—juniusban a fák zuzmóin él.

5. nem. **Endrosa** *Hb.* (**Setina** *Schrnk.*)

A felső szárny csúcsa többnyire lekerekített, sárga, rendszerint 3 harántos sor fekete ponttal ékesített. A hernyó zömök, a fák és a sziklák zuzmóin él. A lepkék nappal is repülnek és nyugalomban némileg kiterjesztik szárnyaikat.

1. **irrorella** *Cl.* (21. tábla, 28. ábra). Országszerte elég gyakori jul.—aug.-ban. 24—30 mm. Igen sok változata van. Olykor a felső szárny fekete pontjai összefolynak és csipkés vonalat alkotnak: ab. *signata* Bkh. (Nógrád-Verőcze, Eperjes), vagy a halványabb színű felső szárny tövén fekete pont van: var. *Freyeri* Nick. (Eperjes). Hernyója fekete, hátán és oldalán 1—1 kénszínű sáv húzódik végig.

2. **roscida** *Esp.* (21. tábla. 29. ábra). Országszerte, főleg hegyes vidékeken gyakori 2 ivadékban, máj.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 22—24 mm. Havasokon több fekete rajzot mutat, alsó szárnya tő felől feketés: var. *melanomos* Nick. (M.-Tátra). Hernyója feketés, hátán és oldalán 1—1 kénszínű sáv húzódik végig; máj.—jun.-ban földi zuzmókon él.

3. **Kuhlweini** *Hb.* (21. tábla, 30. ábra). Hazánkban eddig csak Tavarnokon találták; jun.—juliusban repül. 25—27 mm. Elvétve agyagsárga színt ölt: ab. *lutescens* Car. (Pécs). Hernyója az előbbi fajéhoz hasonlít; máj.—juniusban földi zuzmókon él.

4. **aurita** *Esp.* (22. tábla, 1. ábra). Hazánkban eddig csak Pozsony vidékén és Máramarosban találták. 28—30 mm. A var. *ramosa* F. (22. tábla, 2. ábra) csak az Alpesekről ismeretes.

5. **mesomella** *L.* (22. tábla, 3. ábra). Országszerte nem ritka juniustól augusztusig. 30—31 mm. Hernyója feketésbarna, feketés szőrökkel; ápr.—májusban zuzmókon él.

6. nem. **Lithosia** *F.*

A felső szárny hosszú és keskeny, sárga vagy szürke színű, többnyire rajztalan; az alsó szárny igen széles, csúcsa kissé kihegyezett. A hernyó gyéren szőrös, sötétszínű, élénkebb színű foltsorokkal. A lepke nappal is röpköd, nyugalomban teste körül csavarja szárnyait.

1. **muscerda** *Hfn.* (22. tábla, 4. ábra). Hazánknak főleg déli tájain fordul elő kevés helyen és ritkán juniustól augusztusig. 30—31 mm.

2. **deplana** *Esp* (22. tábla, 6. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Országszerte nem ritka jul.—augusztusban. 27—29 mm. Hernyója zöldesbarna, hátán sárga sáv fut le s ebben a 8. gyűrűn fehér folt látható; jun.—juliusban a fenyők zuzmóin él.

3. **griseola** *Hb.* (22. tábla, 5. ábra). Hazánk minden részén, de kevés pontján fordul elő jul.—augusztusban. 30—32 mm. Hernyója fekete, első gyűrűin piros foltok vannak; a 3. gyűrűtől kezdve végig megszakított 2 piros sáv fut le; jun.—juliusban a fák zuzmóin él.

4. **lurideola** *Zk.* Hasonlít a *complana*-hoz, de valamivel nagyobb, felső szárnyán az elülső szegélyen levő sárgás sáv keskenyebb, a tő felé kihegyezett; az alsó szárny élénkebb sárga. Országszerte nem ritka jul.—augusztusban. 27—29 mm. Hernyója feketésszürke, hátán fekete vonal, oldalán vörhenyes sáv fut le; máj.—juniusban a fák zuzmóin él.

5. **complana** *L.* (22. tábla, 7. ábra). Országszerte gyakori jul.—augusztusban. 30—32 mm. Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz, oldalán azonban 2 sor narancsszínű petty fut le; máj.—juniusban a fák zuzmóin él.

6. **caniola** *Hb.* Felső szárnya keskeny, csaknem egyforma széles, igen világosszürke; alsó szárnya fehéres. Hazánknak eddig csak déli vidékein (Nagyág, Mehádia, Fiume) találták; máj.—juniusban. 29—31 mm.

7. **unita** *Hb.* Hasonlít a *complana*-hoz, de felső szárnya csaknem egyenletes széles, az elülső szegélyén levő sáv végig egyforma széles, élénkebb sárga; alsó szárnya halványsárga, fölül szürke. Hazánk kevés pontján fordul elő jun.-tól aug.-ig. 30—32 mm. Alsó szárnya olykor egyszínű: var. *vitellina* Tr. (Budapest), vagy felső szárnya szürkéssárga: var. *palleola* Hb.; néha pedig felső szárnya sötétebb szürke, alsó szárnya élénkebb sárga: var. *arideola* Hering (Eperjes). Hernyója feketésszürke, hátán fekete vonal fut végig; jun.—augusztusig földi zuzmókon él.

8. **marcida** *Mn.* Igen hasonlít a *pallifrons*-hoz, de felső szárnya szürkéssárga, fénylő; alsó szárnya csak valamivel világosabb színű. Hazánkban csak a Tengermelléken figyelték meg juniusban. 25—36 mm.

9. **lutarella** *L.* Szárnyai sárgák, a felső szárny keskeny és egyenletesen széles, olykor szürke behintésű; az alsó szárny elülső fele feketésszürke; a fej elől feketés. Országszerte elég gyakori jul.—augusztusban. 26—28 mm. Az alsó szárny szegélye olykor fekete: ab. *nigrocincta* Spr. (Poprád, Eperjes). Hernyója feketés kék, oldalán sárga sáv fut végig; máj.—juniusban zuzmókon él.

10. **pallifrons** *Z.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de feje egészen sárga, szárnyai halványabb színűek, az alsó szárny fölül világosabb szürke. Hazánkban eddig csak Budapesten és Eperjesen találták jul.—augusztusban. 26—28 mm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

11. **sororcula** *Hfn.* (22. tábla, 8. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—juliusban. 26—28 mm. Hernyója (22. tábla, 8. *a.* ábra) májusban a fák zuzmóin él.

12. **cereola** *Hb.* Felső szárnya okkersárga, közepén szürke, áttetsző; az alsó szárny halvány sárgásfehér; feje és tora sárga; potroha feketésszürke. Havasi faj, melyet hazánkban eddig csak Nagyszeben környékén találtak.

Európai fajok még: **bipuncta** *Hb.* Spanyolország. — **sericea** *Gregson* Angolország.

7. nem. **Gnophria** *Stph.*

A szárnyak alakja ugyanolyan, mint az előbbi nem fajaié, csak az erezetben van némi különbség.

1. **rubricollis** *L.* (22. tábla, 10. ábra). Országszerte található, erdőkben gyakori juniustól augusztusig. 28—30 mm. Hernyója zöldesszürke; piros és fehér pontokkal borított; aug.—szept.-ben a fák és sziklák zuzmóin él.

2. **quadra** *L.* (22. tábla, 9. ábra, *b.* ♀, *c.* ♂). Országszerte, kivált fenyves erdőkben gyakori juniustól augusztusig. 39—49 mm. Hernyója (22. tábla, 9. a. ábra) máj.—jun.-ban fák, kivált a jegenyefenyő (Abies alba; 22. tábla, *C.* ábra) zuzmóin él, nappal a fakéreg réseiben ül.

III. család. **Arctiidae. Medve-pillék.**

Nagy és középnagyságú erőteljes lepkék; felső szárnyuk megnyújtott, háromszög alakú; alsó szárnyuk meglehetős széles, kerek; csápjuk rövidebb az elülső szegély félhosszánál, a ♂-é rendszerint fésűs. Hernyójuk 16-lábú, többnyire hosszúszőrű szemölcsökkel borított; laza szövedékben alakul át vastag, zömök bábbá. A lepkék nagyobbrészt éjjel repülnek, nyugalomban szárnyaik a testhez simulnak, vagyis a felső szárny elfödi az összehajlítható alsó szárnyat.

1. nem. **Coscinia** *Hb.* (**Emydia** *B.*)

A felső szárny igen hosszú, az alsó szárny igen széles; a test meglehetős nyulánk. A lepke nappal repül.

1. **striata** *L.* (22. tábla, 11. ábra). Országszerte, kivált homokos talajon található májustól augusztusig. 30—33 mm. Alsó szárnya olykor egészen fekete: ab. *melanoptera* Brahm. Hernyója feketésbarna, rőt szőrökkel borított, hátán narancsszínű sáv, oldalán fehér vonal fut végig; máj.—juniusban a közönséges csarapon (Calluna vulgaris) s más apró növényeken él; nappal elrejtőzik.

2. **cribrum** *L.* (22. tábla, 12. ábra). Hazánk több részében, főleg hegyes vidékeken fordul elő, de mindenütt ritka; jul.—aug.-ban repül. 30—42 mm. Igen változó; néha igen aprók a felső szárny fekete pontjai: var. *punctigera* Frr., vagy a közepén levő két ponton kívül teljesen eltűnnek: var. *candida* Cyr. (Mehádia, Oravicza), vagy egészen eltűnnek, feje pedig sárga: var. *chrysocephala* Hb. (Debreczen). Hernyója szürkésbarna, hátán 3 fehéres vonal fut le. Közönséges csarapon (Calluna vulgaris) s más apró növényeken él.

2. nem. **Deiopeia** *Stph.*

A felső szárny hosszúkás háromszögalakú, tarka; az alsó szárny igen széles.

1. **pulchella** *L.* (22. tábla, 13. ábra). Hazánk minden részében, de kevés pontján és ritkán fordul elő 2 ivadékban, nevezetesen junius—juliusban és szeptember—októberben. 35—38 mm. Hernyója sötétszürke, hátán széles fehér sáv fut le; májusban és augusztusban a nagy útilapun (Plantago major; 22. tábla, A. ábra) él.

3. nem. **Hipocrita** *Hb.* (**Euchelia** *B.*)

A felső szárny széles háromszögalakú, fekete, piros rajzokkal; az alsó szárny meglehetős széles, kerekített. A hernyó rövid szőrökkel gyéren borított, s a szőrök nem állanak szemölcsökön.

1. **Jacobaeae** *L.* (22. tábla, 14. *b.* ábra). Országszerte gyakori május—juniusban. 26—28 mm. Hernyója (22. tábla, 14. *a.* ábra) jun.—jul.-ban a Jakabnapi aggófüvön (Senecio Jacobaea; 22. tábla, *B.* ábra) él.

4. nem. **Nemeophila** *Stph.*

A felső szárny háromszögalakú, az alsó szárny meglehetős széles, kerekített. A ♂ teste nyulánk. A lepke nappal repül. A hernyó nappal elrejtőzik.

1. **russula** *L.* (*sanio L.*; (22. tábla, 15. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Országszerte gyakori 2 ivadékban, nevezetesen máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 32—38 mm. Olykor világosabb színű, a fekete rajz megkisebbedett, vagy teljesen hiányzik: var. *pallida* Stgr. (Budapest, Puj, Mehádia). Hernyója feketésbarna, rőt szőrökkel borított, hátán sárga sáv fut le; ápr.—máj.-ban, továbbá jun.—jul.-ban útilapu-(Plantago-) féléken s más apró növényeken él.

2. **Metelkana** *Ld.* Metelka pilléje. (22. tábla, 16. ábra). Csak hazánk alföldi homokos vidékein fordul elő jun.—jul.-ban. 38—40 mm. Hernyója jun.—jul.-ban vízi növényeken él.

3. **Plantaginis** *L.* (22. tábla, 17. ábra, *b.* ♂, *d.* ♀). Jun.—juliusban hazánk minden részének hegyes vidékein gyakori. 31—39 mm. A ♂ alsó szárnya nálunk többnyire sárga helyett fehér: var. *hospita*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Schiff.; olykor a felső szárny fehér rajzai egybefolytak: ab. *floccosa* Graes. (M.-Tátra, Nagy-Sándorhavas); elvétve csaknem egészen fekete az alsó szárny: ab. *matronalis* Frr. (22. tábla, 17. *c.* ábra) (Zsolna, Nagyszeben). Hernyója (22. tábla, 17. *a.* ábra) áprilistól juniusig a lándsás- és nagy útilapun (Plantago lanceolata és major) él.

5. nem. **Callimorpha** *Latr.*

A felső szárny széles háromszögalakú, sötét, élénk rajzolattal; az alsó szárny széles, piros. A hernyó szőrös szemölcsökkel borított.

1. **dominula** *L.* (23. tábla, 1. *b.* ábra). Májustól juliusig országszerte, kivált hegyes vidékeken elég gyakori. 44—47 mm. Olykor a felső szárny összes foltjai fehérek: ab. *hamelensis* Pflümer (Tata, Szováta), vagy az összes foltok sárga vagy barnás színűek: ab. *bithynica* Stgr. Olaszországban feketesárga az alsó szárnya: var. *persona* Hb. (23. tábla, 1. *c.* ábra). Hernyója (23. tábla, 1. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban a kecskefűzön (Salix caprea), málna- és hamvas szederen (Rubus Idaeus és caesius; 23. tábla, *B.* ábra) és a bársonyos csalánon (Lamium amplexicaule; 23. tábla, *C.* ábra) él.

2. **quadripunctaria** *Poda* (23. tábla, 2. b. ábra). Országszerte gyakori jul.—aug.-ban. 40—42 mm. Elvétve sárga az alsó szárny: ab. *lutescens* Stgr. Hernyója (23. tábla, 2. *a.* ábra) máj.—jun.-ban a málnaszederen (Rubus Idaeus), fűzike-(Epilobium-) féléken stb. él.

6. nem. **Pericallia** *Hb.* (Pleretes *Ld.*)

Vastag testű, nagy lepkék; felső szárnyuk sötétszínű, világos rajzokkal; az alsó szárny alapszíne világos, színes, sötét rajzokkal. A hernyó hosszúszőrű, rajztalan, kétszer kitelelő.

1. **matronula** *L.* (23. tábla, 3. *b.* ábra). Hazánk hegyes vidékein helyenkínt nem ritka junius—juliusban. 65—68 mm. Hernyója (23. tábla, 3. *a.* ábra) ápr. és májusban főleg a zelnicze meggyen (Prunus padus), a közönséges mogyorón (Corylus Avellana) és az ükürke lonczon (Lonicera Xylosteum) él.

7. nem. **Arctia** *Schrk.*

Kisebb és nagyobb lepkék; mindkét nem teste vastag; felső szárnyuk sötétszínű, világos rajzokkal; alsó szárnyuk alapszíne világos, élénk színű, sötét rajzokkal. Hernyójuk hosszúszőrű szemölcsökkel borított, kitelelő, nappal táplálkozik.

1. **Caja** *L.* (23. tábla, 4. *b.* ábra). Juliusban és augusztusban országszerte gyakori. 60—70 mm. Hernyója (23. tábla, 4. *a.* ábra, májustól—juliusig apró növényeken él.

2. **villica** *L.* (23. tábla, 6. ábra). Országszerte gyakori májustól—juliusig. 58—62 mm. Olykor a felső szárny fehér foltjai sárgákká lesznek: ab. *angelica* B. (Pécs), néha pedig a 3. és 4. folt egybefolyt: ab. *confluens* Rom. (Pécs). Hernyója fekete, világosbarna szőrökkel borított, feje pirosasbarna; márcziustól—májusig a bársonyos árvacsalánon (Lamium amplexicaule; 23. tábla *C.* ábra) és más apró növényeken él.

3. **purpurata** *L.* (24. tábla, 1. *b.* ábra). Junius—juliusban országszerte elég gyakori. 44—46 mm. Hernyója (24. tábla, 1. *a.* ábra) a kerek repkényen (Glechoma hederacea; 24. tábla, *C.* ábra) és apró növényeken él.

4. **Hebe** *L.* (23. tábla, 8. ábra). Hazánk legtöbb részében, de nem sok pontján fordul elő, helyenkint gyakori áprilistól—juniusig. 45—47 mm. Hernyója fekete, hátán sötétszürke, oldalán rozsdaszínű szőrökkel borított; márczius—áprilisban a fűtej-(Euphorbia-) féléken s más apró növényeken él.

5. **aulica** *L.* (23. tábla, 9. ábra). Május—juniusban országszerte gyakori. 30—35 mm. Hernyója fekete, elül rozsdaszínű, hátul fekete hosszú szőrökkel borított; márczius—áprilisban apró növényeken él.

6. **maculosa** *Gern.* (23. tábla, 10. ábra, ♀). Hazánk legtöbb részében, de aránylag kevés pontján találták eddig május—juniusban. 28—30 mm. Hernyója fekete, hátán fekete, oldalán vörhenyes szőrökkel borított; áprilistól—májusig főleg a tejoltó galajon (Galium verum) él.

7. **casta** *Esp.* (24. tábla, 2. ábra). Hazánk kevés pontján található, homokos talajon olykor gyakori május—juniusban. 28—30 mm. Hernyója feketés, hátán fehéres vonal fut le, junius—juliusban főleg a közönséges galajon (Galium Mollugo) él, nappal rejtőzik.

8. **Quenselii** *Payk.* (24. tábla, 4. ábra). Hazánkban eddig csak a Bucsecs havason találták juliusban. 30—32 mm. Hernyója fekete, hátán fekete, oldalán vöröses, hátul hosszú szőrökkel borított; juniusban apró havasi növényeken él, nappal kövek alá rejtőzik.

Egyéb európai fajok: **flavia** *Fssl.* (23. tábla, 5. ábra) Alpesek. — **fasciata** *Esp.* (23. tábla, 7. ábra) Dél-Francziaország, Észak-Olaszország. — **testudinaria** *Fourc.* Alpesek, Francziaország és Közép-Olaszország. — **Dejeanii** *God.* Spanyolország. — **festiva** *Bkh.* Lapphon, Finnország. — **alpina** *Quens.* Lapphon, Finnország.— **Latreilliei** *God.* Spanyolország. — **Cervini** *Fallou.* (24. tábla, 3. ábra) Alpesek. — **spectabilis** Tausch. Dél-Oroszország. — Megemlítendő még: **Euprepia pudica** *Esp.* (23. tábla, 11. ábra) Dalmáczia, Görög-, Olasz-, Franczia- és Spanyolország.

8. nem. **Ocnogyna** *Ld.*

Kisebbszerű, esetlen lepkék; a ♂ csápja kétsorosan fésűs, a ♀-é fűrészes; toruk erősen gyapjas; a ♀ szárnyai csökevényesek.

1. **parasita** *Hb.* (24. tábla, 5. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Hazánknak főleg a Budapesttől északra fekvő részé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

ben fordul elő márczius—áprilisban. 26—31 mm. Hernyója sárgás vagy barna, rozsdaszínű vagy barna szőrökkel borított, hátán 3 fakószínű vonal fut végig; május—juniusban a terjőke kigyósziszen (Echium vulgare), csalán-(Urtica-)féléken stb. él. Laza szövedékben a föld alatt alakul át.

Egyéb európai fajok: **corsicum** *Rbr.* Korzika-sziget. — **baeticum** *Rbr.* Andalusia. — **hemigena** *Grasl.* Pyreneusok. — **Zoraida** *Grasl.* Spanyolország.

9. nem. **Spilosoma** *Stph.*

Középnagyságú lepkék; toruk gyapjas; felső szárnyukon többnyire fekete pontok vannak; vastag potrohukon pedig fekete pontok sora húzódik végig.

1. **fuliginosa** *L.* (24. tábla, 6. *b.* ábra). Ápr.—májusban és julius—augusztusban országszerte közönséges 2 ivadékban. 30—33 mm. A II. iv. felső szárnya pirosabb barna, alsó szárnyán kevesebb a fekete rajz: var. *fervida* Stgr. Havasokon felső szárnya sötétebb, alsó szárnya csaknem egészen fekete: var. *borealis* Stgr. (M.-Tátra, Kovászna). Hernyója (24. tábla, 6. *a.* ábra) márczius—áprilisban és augusztustól októberig az oroszlánfogon (Leontodon Taraxaci; 24. tábla, *A.* ábra) s más apró növényeken él.

2. **luctifera** Esp. (*caesarea* Goeze; 24. tábla, 7. ábra). Hazánk hegyes vidékeit lakja, május, junius hónapokban helyenkint gyakori. 30—34 mm. Hernyója fekete, hátán vörhenyes sáv fut le; jun.—juliusban apró növényeken él, kedveli a lehullott gyümölcsöt.

3. **luctuosa** *H. G.* Füstösfekete, felső szárnyán fekete foltok vannak. Hazánknak csak délibb részében fordul elő márcziustól májusig. 25—27 mm.

4. **mendica** *Cl.* (24. tábla, 9. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Áprilisban és májusban országszerte gyakori. 29—32 mm. Elvétve fehér színt ölt a ♂ is: ab. *rustica* Hb. Hernyója barnászöld, vörösesbarna szőrökkel borított, feje rozsdaszínű; jun.—juliusban apró növényeken él.

5. **lubricipeda** *L.* (24. tábla, 10. *b.* ábra). Május—junius és julius—augusztus hónapokban országszerte gyakori, 2 ivadékban. 33—39 mm. A sokkal sötétebb rajzú var. *Zatima* Cr. (24. tábla, 10. *c.* ábra) Helgoland szigetén él. Hernyója (24. tábla, 10. *a.* ábra) juniusban apró növényeken él.

6. **menthastri** *Esp.* (24. tábla, 11. *b.* ábra). Május—junius hónapban országszerte gyakori. 30—38 mm. Hernyója sötétbarna, fekete szőrökkel borított, hátán sárga vonal fut le; junius—juliusban apró növényeken él.

7. **Urticae** *Esp.* (24. tábla, 12. ábra). Országszerte nem ritka 2 ivadékban, nevezetesen máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 30—38 mm. Hernyója sötétbarna, fekete szőrökkel sűrűn borított, feje vörhenyes; junius—juliusban és szeptember—októberben apró növényeken, pl. az apró csalánon (Urtica urens; 24. tábla, *B.* ábra) stb. él.

Egyéb európai fajok: **placida** *Friv.* Bosznia, Dalmáczia, Törökország stb. — **sordida** *Hb.* (24. tábla, 8. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀) Alpesek stb.

IV. család. **Hepialidae.**

Kisebb-nagyobb lepkék; fejük és toruk gyapjas, a csáp igen rövid, fonalszerű, a vékony potroh igen rövid; szárnyaik hosszúak. Hernyójuk 16-lábú, hosszas, vékony, gyéren szőrös szemölcsökkel borított; kitelelő.

1. nem. **Hepialus** *F.*

A felső szárnyon többnyire világosabb foltok vannak, az alsó szárny egyszínű. A lepkék alkonyatkor repülnek, nyugalomban testhez tartják a szárnyukat.

1. **Humuli** *L.* (24. tábla, 13. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Hazánk hegyes vidékein nem ritka jun.—jul.-ban. 44—60 mm. Hernyója sárgás, feje és nyakpajzsa barna; főleg a felfutó komló (Humulus Lupulus) és lórom-(Rumex-) félék gyökerében él.

2. **sylvina** *L.* (24. tábla, 14. ábra). Országszerte nem ritka aug.—szept.-ben. 27—39 mm. Hernyója szürkés, feje vörhenyes színű, a sóska lórom (Rumex acetosa) gyökereiben él.

3. **fusconebulosa** *De Geer.* (24. tábla, 15. ábra). Hazánk havasain jul.—aug.-ban nem ritka. 36—48 mm. Felső szárnya olykor rajztalan: ab. *gallicus* Ld. (M.-Tátra, Nagyszeben). Hernyója fehér, feje barnásvörös; a közönséges sasharaszt (Pteridium aquilinum) gyökerében él.

4. **carna** *Esp.* Felső szárnya szürkésbarna, egybefolyó apró kerek feketés pettyekkel, közöttük és a szegély előtt szabálytalanúl szakgatott fehér foltocskák vannak. Hazánk havasain jul.—aug.-ban gyakori. 31—37 mm.

5. **lupulina** *L.* (24. tábla, 16. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Hazánk hegyes vidékein máj.—jun.-ban nem ritka. 20—26 mm. Hernyója sárgás, fekete szemölcsökkel borított, feje barna; különféle növények gyökerén él.

6. **hecta** *L.* (24. tábla, 17. *b.* ábra). Hazánk hegyes vidékein jun.—jul.-ban nem ritka. 22—32 mm. Hernyója (24. tábla, 17. *a.* ábra) a közönséges csarap (Calluna vulgaris) s egyéb növények gyökerében él.

Egyéb európai fajok: **amasinus** *H. S.* Dalmáczia, Görögország stb. — **pyrenaicus** *Donz.* Pyreneusok. — **ganna** *Hb.* Alpesek stb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

V. család. Cossidae.

Kisebb-nagyobb lepkék, testük erőteljes vagy nyulánk, hosszú; csápjuk rövid, a felső szárny hosszának legfeljebb egy harmadát éri el; szárnyaik nagyok, csúcsuk többnyire lekerekített. Hernyójuk 16-lábú, csupasz, csak egyes rövid szőrök láthatók rajta, rágói igen erőteljesek; növények belsejében él, kétszer kitelel és fúrt menete külső végén alakul át. Bábjuk potrohgyűrűi tüskékkel vannak ellátva, melyek segitségével kikelés előtt félig a szabadba tolja ki magát. A lepke éjjel repül, nyugalomban szárnyait testéhez húzza.

1. nem. Cossus *F.*

Esetlen, nagy állatok; szárnyaik durván pikkelyezettek, szürke színűek, a felső szárnyon sötét rajzolatok mutatkoznak. Hernyójuk lapított; eleinte a fák kérge alatt, később azok belsejében él.

1. **Cossus** *L.* Fűzfarontó pille. (25. tábla, 1. *c.* ábra.) Országszerte gyakori májustól juliusig. 53—79 mm. Hernyója (25. tábla, 1. *a.* ábra) főleg fűz-(Salix-) és nyár-(Populus-) félékben, de gyümölcsfákban is él; kártékony. Bábja (25. tábla, 1. *b.* ábra) barna.

2. **Terebra** *F.* Nyárfarontó pille. (25. tábla, 2. ábra.) Hazánkban eddig juniusban csak Fiume és Mehádia környékén találták. 64—76 mm. Hernyója szennyesfehér, háta sárgás, feje sötétbarna; nyárfa-(Populus-) félékben él.

2. nem. Zeuzera *Latr.*

A test erőteljes, a ♀ potroha igen megnyújtott; a csáp rövid; a szárnyak meglehetős hegyesek, szegélyük széles. A hernyó hengeralakú, szemölcsökkel borított.

1. **Pyrina** *L.* Almafarontó pille. (25. tábla, 3. *b.* ábra.) Jun.—juliusban országszerte gyakori. 40—65 mm. Hernyója (25. tábla, 3. *a.* ábra) főleg a közönséges kőris (Fraxinus excelsior) és alma (Pirus malus) törzseiben él. Kártékony.

3. nem. Phragmatoecia *Newm.*

A felső szárny megközelítőleg egyenlő széles, szegélye rövid, rajztalan; a potroh, kivált a ♀-é igen megnyújtott. A hernyó hengeralakú, alul lelapított.

1. **Castaneae** *Hb.* (25. tábla, 4. ábra). Hazánk délibb részében nádasokban nem ritka máj.—jun.-ban. 36—49 mm. Száraz nádszálakhoz lapúl. Hernyója sárgás, hátán barnás, a fedő nád (Phragmites communis) szárában él.

4. nem. Hypopta *Hb.*

Alakja hasonlít a *Cossus*-okéhoz, de kisebb, felső szárnyának csúcsa kerekebb, potroha kevésbbé vastag. Hernyója a föld alatt, növények gyökerén él.

1. **Thrips** *Hb.* Alak- és rajzra hasonlít a következő fajhoz, de felső szárnya szürkésbarna, közepén fehérszélű kávébarna négyszögalakú folt van. Hazánkban eddig juliusban csak Budapesten, Szt.-Gothárdon és Fiumében figyelték meg.

2. **Caestrum** *Hb.* Felső szárnya fehéres, közepén nagy barnás foltja van; alsó szárnya barnásszürke. Hazánk több részében, de kevés pontján máj.—jun.-ban található; mindenütt ritka. 32—37 mm. Hernyója ápr.—máj.-ban a spárga nyúlárnyék (Asparagus altilis) gyökerén él és hosszú, hajlott csőben alakul át.

5. nem. Dyspessa *Hb.* (Éndagria *B.*)

Kicsiny lepkék; potrohuk meglehetős nyulánk, a ♀-é igen megnyújtott; szárnyaik rövidek, szélesek. Alkonyatkor repülnek.

1. **ulula** *Bkh.* (25. tábla, 5. ábra). Hazánknak főleg délibb részén ápr.—máj.-ban fordul elő, de mindenütt ritka. 19—23 mm. Olykor eltünnek a felső szárny fehéres foltjai: ab. *infuscata* Stgr. Hernyója csupasz, nyűforma; jul.—aug.-ban főleg a sárga hagymában (Allium flavum) él.

Európai faj még: **Salicicola** *Ev.* Dél-Oroszország. — Rokon nemek európai fajai: **Holocerus arenicola** *Stgr.* Dél-Oroszország. — **Stygia australis** *Latr.* Franczia- és Spanyolország (29. tábla, 6. ábra).

VI. család. Cochliopodae.

Kicsiny lepkék; szárnyaik szélesek, kevés vagy semmi rajzolattal; csápjuk alig nagyobb a felső szárny félhosszánál. Hernyójuk vastag, ászkaalakú.

1. nem. Heterogenea *Kn.*

A lepke éjjel repül; nyugalomban fedőszerűleg tartja szárnyait. Hernyója tojásdad szilárd gubóban alakul át. A bábon a leendő lepke egyes tagjai külön hüvelyekben fejlődnek ki.

1. **limacodes** *Hfn.* (25. tábla, 6. ábra). Országszerte nem ritka máj.—jun.-ban. 20—26 mm. Hernyója zöld, hátán 3 sornyi fénylő bibircs és 2 fehéres vonal, oldalán sárga sáv fut végig; aug.—szept.-ben a tölgy-(Quercus-) féléken él.

2. **asella** *Schiff.* Felső szárnya kissé éles hegyű, okkerbarna, rajztalan (♂) vagy okkersárga (♀); alsó szárnya feketés. Hazánknak eddig kevés hegyes

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

vidékén figyelték meg jun.—jul.-ban. 13—16 mm. Hernyója sárgás, hátán fehér vonal húzódik végig; aug.—szept.-ben az erdei bükkön (Fagus sylvatica) és juhar-(Acer-) féléken él.

VII. család. **Psychidae.**

A két nem teljesen elüt egymástól. A ♂ gyönge kis állatka; szárnyai többnyire szélesek, kerekek, gyéren pikkelyezettek és áttetszők, rajztalanok; csápjuk hosszabb vagy rövidebb fésűs fogakkal ellátott. A ♀ nyűforma, szárnyak, csápok és lábak nélkül. A hernyó csupasz, apró szemölcsökkel borított, haslábai csökevényesek; egész életét magaszőtte tokban tölti s abban bábozódik is; átalakulása előtt a ♂ bábja félig kitolúl a tokból, ellenben a ♀ bábja és maga ♀ a tokban marad. A párosodás úgy történik, hogy a ♂ potroha végével befurakodik a ♀ tokjába. A ♂ igen rövid ideig repül s a párosodás után csakhamar elpusztul. E családot 17 nemre osztották fel; ezek egy részét alnemeknek tekintjük.

1. nem. **Psyche** *Schrk.*

A felső szárny lekerekített vagy háromszög-alakú, az alsó szárny ugyanoly széles. A csáp fésűs fogai meglehetős, vagy igen hosszúak. A hernyó kétszer telel ki. A ♂ tokjából hosszú cső áll ki.

a. alnem. **Acanthopsyche** *Heyl.*

1. **atra** *L.* (*opacella* H. S.) Felső szárnyának csúcsa kevéssé lekerekített, feketés; potroha rövid szőrökkel borított. Hazánk több részében, de eddig kevés pontján figyelték meg; április—májusban repül. 21—23 mm. Hernyója barna, feje fénylő fekete; márczius—áprilisban fűféléken él; tokja 16—20 mm. hosszú, vékony; hosszában fekvő növényrészekből készült; a ♂-én fehér cső van.

2. **Zelleri** *Mn.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de csápja jóval rövidebb, felső szárnyának csúcsa pedig erősebben lekerekített. Hazánkban csak Budapest és Fiume környékén találták április—májusban. 12—14 mm. Hernyója barna, márczius—áprilisban nedves rétek füvein él; zsákja az előbbi fajéhoz hasonlít, de kisebb, homokszemekkel és szabálytalanul felrakott növénytörmelékkel borított.

b. alnem. **Pachytelia** *Westw.*

1. **unicolor** *Hufn.* (25. tábla, 7. *b.* ábra). Országszerte gyakori junius—juliusban. 22—25 mm. Hernyója szürke; április—májusban füveken él; a ♂ tokja (25. tábla, 7. *a.* ábra) 33 mm hosszú, levelek és füvek törmelékével erősen megrakott, a ♀-é kisebb, hozzátapadt levéldarabokkal borított.

2. **villosella** *O.* A ♂ vörösesszürke, felső szárnya háromszög-alakú, potroha vastag. Hazánk minden részében, de eddig kevés pontján találták junius—juliusban. 22—24 mm. Hernyója szennyes sárgásbarna, május—juniusban főleg a seprős zanóton (Cytisus [Sarothamnus] scoparius; 23. tábla, *A.* ábra) és a közönséges csarapon (Calluna vulgaris) él.

c. alnem. **Amicta** *Heyl.*

1. **Ecksteini** *Ld.* (51. tábla, 9. ábra). Alakra az előbbi fajhoz hasonló, de jóval sötétebb színű. Hazánkban eddig csak Budapest, Pécs és Pozsony környékén találták. Budapesten, a hol először felfedezték, áprilistól—juniusig olykor gyakori. 19—21 mm. Hernyója szürkés; augusztus—szeptemberben különböző füveken él; zsákja az *unicolor*-éra emlékeztet, de keskenyebb, főleg hosszabb fűtörmelékkel borított; az átalakulásra úgy van megerősítve, hogy csöve fölfelé áll.

Egyéb európai fajok: **sera** *Wisk.* Közép-Olaszország, Sziczilia. — **Tedaldii** *Heyl.* Sziczilia. — **lutea** *Stgr.* Olasz- és Görögország. — **Febretta** *Boyer.* Dalmáczia, Olasz-, Franczia- és Spanyolország. — **uralensis** *Frr.* Ural, Dél-Oroszország. — **Hyalina albida** *Esp.* Franczia ország. — **Wockei** *Stndf.* Olaszország.

d. alnem. **Oreopsyche** *Spr.*

1. **muscella** *F.* (25. tábla, 9. ábra). Hazánk kevés pontján találták eddig, helyenkint ápr.—máj.-ban gyakori. 17—19 mm. Hernyója sötétszürke; márcz.—ápr.-ban füveken él. Tokja 13—18 mm hosszú, fűtörmelékkel hosszában borított, füvek gyökeréhez erősített.

2. **mediterranea** *Ld.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de nagyobb, sötétebb, sűrűbben pikkelyezett. Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg. Tokja hasonlít a *plumifera*-éhoz, de nagyobb.

3. **angustella** *H. S.* (*atra* Esp.). Felső szárnya keskeny, kétszerte hosszabb, mint széles, barnás; potroha vastag. Hazánkban eddig csak Pozsonyban figyelték meg. Tokja hosszában fekvő növénytörmelékkel borított.

4. **plumifera** *O.* (*atra* L.). Igen hasonlít a *muscella*-ra, de jóval kisebb, kevésbbé fénylő. Eddig hazánk igen kevés pontján találták, helyenkint márcz.—ápr.-ban gyakori. 13—15 mm. Hernyója szürke; ápr.—máj.-ban a kakukfüvön (Thymus) él; tokja öblös, homokkal és mohadarabkákkal borított.

Egyéb európai fajok: **vesubiella** *Mill.* Franczia ország. — **pyrenacella** *H. S.* Pyreneusok. — **tabanivicinella** *Brd.* Franczia ország. — **Kahri** *Ld.* Sziczilia. — **Leschenaulti** *Stgr.* Pyreneusok. — **silphella** *Mill.* Piemont, Franczia ország. — **Sicheliella** *Brd.* Olaszország. — **fuliminella** *Mill.* Spanyolország. — **Gondebautella** *Mill.* Franczia ország. — **Scioptera tenella** *Spr.* Alpesek. — **zermattensis** *Frey.* Svájcz. — **plumistrella** *Hb.* Alpesek. — **Schiffermilleri** *Stgr.* Ausztriai havasok.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

e. alnem. **Psyche** *Schrk.*

1. **viciella** *Schiff.* (25. tábla, 8. ábra). Jun.—juliusban országszerte található, de sehol sem gyakori. 19—21 mm. Olykor valamivel kisebb, sötétebb színű: var. *stettinensis* Hering (Eperjes). Hernyója olajszínű, feje szürke; máj.—jun.-ban főleg bükkény-(Vicia-) féléken él; tokja 13—18 mm hosszú, harántul fekvő finom, rövid fűtörmelékkel borított.

2. **viadrina** *Stgr.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de sötétebb, csaknem fekete színű. Hazánkban csupán Mehádia környékén találták. 13—15 mm. Tokja az előbbi fajéhoz hasonló.

Egyéb európai fajok: **Turatii** *Stgr.* Olaszország. — **Constancella** *Brd.* Francziaország.

f. alnem. **Sterrhopteryx** *Kirb.*

1. **hirsutella** *Hb.* Füstösbarna, potroha kicsiny. Hazánkban eddig csak igen kevés helyen figyelték meg jun.-ban. 21—23 mm. Tokja 18—22 mm hosszú, nyulánk, szabálytalanúl rárakott növénytörmelékkel borított.

Más európai faj: **Standfussi** *H. S.* Szilézia, Alpesek stb. — Rokon nem európai fajai: **Phalacropteryx apiformis** *Rossi* Olaszország. — **crassicornis** *Stgr.* Görögország. — **Grasilinella** *B.* Közép-Európa. — **Calberlae** *Heyl.* Tirol, Pyreneusok.

2. nem. **Apterona** *Mill.* (**Cochliotheca** *Rbr.*)

A ♂ szárnyai szélesek, csúcsuk lekerekített; csápja fésűs. A ♀ nyűforma. A legtöbb országban az egyik fajnak csak a ♀-e található, a mely szűznemzés útján szaporodik; ♂-je eddig csak Dél-Tirol, Francziaés Olaszországból ismeretes.

1. **crenulella** *Brd.* A törzsalak ♂-je szürkésbarna. 14—15 mm. A ♀ nyű-alakú (forma parthen. *Helix* Siebold). Hazánkban csak az utóbbi fordul elő. Hernyója szennyesfehér; ápr.—májusban búzavirágon (Centaurea) és ternye-(Alyssum-) féléken él. Tokja csiga-alakú, apró homokszemekkel borított.

Egyéb európai fajok: **helicinella** *H. S.* Sziczilia. — **gracilis** *Spr.* Spanyolország. — **pusilla** *Spr.* Pyreneusok.

3. nem. **Epichnopteryx** *Hb.*

A ♂ szárnyai meglehetős szélesek, hátul lekerekítettek, áttetszők. A ♀ nyű-alakú; a csápoknak és lábaknak némi csökevénye mutatkozik rajta; tokját el nem hagyja. A hernyó fű közt él s azzal rakja meg tokját is.

a. alnem. **Rebelia** *Heyl.*

1. **Sappho** *Mill.* A ♂ szürkésbarna. Hazánkban jun.—jul.-ban igen szórványosan lép fel, mindenütt ritka. 15—17 mm. Hernyója márcz—ápr.-ban fűféléken él; tokja csőalakú, kissé hajlott, hátulsó vége megkeskenyedett, apró homokszemekkel borított.

2. **surientella** *Brd.* (*suriens* Mill.). Az előbbi fajhoz hasonló, de kisebb, világosszínű. Hazánkban eddig csak Eperjesen figyelték meg.

3. **plumella** *H. S.* A következő fajnál nagyobb és sötétebb, barnásszürke, rojtja sárgás. Hazánkban eddig csak Nagyszeben környékén figyelték meg.

4. **nudella** *O.* Szárnyai megnyújtottak, világos szürkék, rojtjuk fehéres, teste fekete. Eddig hazánk kevés pontján figyelték meg ápr.—máj.-ban. 13—14 mm. Elvétve kisebb, egészen fehéres: var. *vestalis* Stgr. (Budapest, Eperjes). Tokja hengeres, 20 mm hosszú, hátul megkeskenyedett, barnaszínű, földrögöcskékkel borított.

Egyéb európai fajok: **nocturnella** *Alph.* Oroszország. — **karawankensis** *Höfn.* Karinthia. — **Staudingeri** *Heyl.* Dél-Oroszország.

b. alnem. **Epichnopteryx** *Hein.*

1. **pulla** *Esp.* A ♂ szárnya és rojtja fekete, sűrűn pikkelyezett; a felső szárny csúcsa kerekített, az alsó szárny kerek. Országszerte meglehetős gyakori ápr.—máj.-ban. 13—15 mm. Olykor kisebb, szárnyai szélesebbek, sűrűbben pikkelyezett: var. *Sieboldii* Reutti (Eperjes, Tihucza, Nagyág). Hernyója márcz.—ápr.-ban füveken él; tokja 14 mm hosszú, hosszú fűtörmelékkel borított.

2. **undulella** *F. R.* Alakra hasonló az előbbi fajhoz. Szárnyai fehérek, az összes erek barnásszürkék, a sejtekben pedig apró szürke harántvonalkák vannak. Hazánkban ápr.—májusban csak Budapesten, P.-Peszéren és Eperjesen figyelték meg. 10—11 mm. Igen elvétve barna az alapszíne, erei pedig fehérek: ab. *Páveli* Uhryk. Hernyója szürke; tavaszszal füveken él. Tokja 12—13 mm.

Egyéb európai fajok: **Hofmanni** *Heyl.* Sziczilia. — **Tarnierella** *Brnd.* Francziaország. — **ardua** *Mn.* Alpesek, Apenninek. — **Retiella** *Newman.* Angolország.

c. alnem. **Psychidea** *Rbr.*

1. **bombycella** *Schiff.* A ♂ szárnyai szélesek, halvány okkersárgák, a felső szárnyon némi rostélyszerű rajz jelenkezik. Hazánk kevés helyén figyelték meg eddig; máj.—jun.-ban repül. 19— mm. Hernyója füveken él. Tokja 22 mm. hosszú, fűtörmelékkel borított.

2. **pectinella** *F.* A ♂ szárnyai szélesek, sárgásszürkék, rojtjuk sárgás, a potroh feketés, vége halványsárga. Eddig hazánk igen kevés pontján figyelték meg; ápr.—máj.-ban található. 15—16 mm. Néha sötétebb színű: var. *perlucidella* Brd. (Fiume).

Egyéb európai fajok: **proxima** *Ld.* Apenninek. — **graecella** *Mill.* Görögország. — **rablensis** *Mn.* Karinthia.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

4. nem. **Fumea** *Stph.*

A ♂ felső szárnya sűrűn pikkelyes, rojtja meglehetős hosszú; a ♀-nek vékony csápja van, lábai is némileg kifejlődöttek. Párosodás idején a ♀ tokját elhagyja. A hernyóik fák és sziklák zuzmóin élnek.

1. **crassiorella** *Brd.* (*affinis* Reutt). Teste és felső szárnya megnyújtott, kissé hegyes, barnás; alsó szárnya valamivel világosabb színű. Hazánk kevés, délibb fekvésű pontján figyelték meg máj.—jun.-ban. 15—16 mm. A hernyó füveken él; fűtörmelékkel megrakott tokja 11 mm hosszú.

2. **casta** *Pall.* (*intermediella* Brd.). A ♂ felső szárnya barna, alsó szárnya valamivel sötétebb; a ♀ vörösesbarna. Máj.—jun.-ban országszerte gyakori. 12—14 mm. Tokja 7—9 mm hosszú, fütörmelékkel borított.

3. **betulina** *Z.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnya hosszabb, hegyesebb, sötétebb színű. Hazánkban csak Pozsonyban és Lipiken figyelték meg junius—juliusban. 12—14 mm. Hernyója lombosfákon él; tokja 9 mm hosszú, zuzmók-, fakéreg- vagy levéltörmelékkel borított.

Egyéb európai fajok: **reticulatella** *Brd.* Dalmáczia. stb. — **comitella** *Brd.* Bukovina, Karinthia, Tirol stb. — **subflavella** *Mill.* Francziaország. — **salicicolella** *Brd.* Németország stb.

a. alnem. **Bacotia** *Tutt.*

1. **sepium** *Spr.* A *crassiorella*-hoz hasonlít, de felső szárnya keskenyebb és hegyesebb, fénylő sárgásszürke. Hazánkban csak Lipiken figyelték meg juliusban. 11—12 mm. Hernyója fenyőkön él; tokja 7 mm. hosszú, zuzmó-törmelékkel borított.

VIII. család. Lymantriidae (Liparidae).

Kisebb-nagyobb lepkék. Csápjuk rövid, fésűs, a ♂-é hosszú, a ♀-é rövid fogú. Felső szárnyuk csúcsa meglehetős hegyes vagy lekerekített; alsó szárnyuk széles. Nagyobbrészt éjjel repülnek, nyugalomban fedőszerűleg tartják szárnyaikat. Hernyójuk 16-lábú, hátán szőrös szemölcsök vagy szőrpamatok emelkednek; szövedékben alakulnak át. Bábjuk vastag, szőrös.

1. nem. **Hypogymna** *Hb.* (**Pentophora** *Germ.*)

A ♂ szárnyai meglehetős szélesek, kerekítettek, potroha nyulánk; a ♀ potroha hosszú és vastag, szárnyai csökevényesek.

1. **morio** *L.* A ♂ szárnyai feketések, kissé áttetszők; a ♀-éi sárgásszürkék, rojtjai sárgásak. Országszerte gyakori 2—3 ivadékban, nevezetesen ápr.—jun.-ban, továbbá jun.—aug.-ban és okt.-ben. 21—23 mm. Hernyója fekete, szőrös szemölcsökkel borított, oldalán sárga sávok futnak végig; márcz.—máj., jun.—jul. és aug.—szept.-ben vadócz-(Lolium-) féléken él és laza szövedékben alakul át.

2. nem. **Orgyia** *O.*

Kisebbszerű lepkék; a ♂ felső szárnya széles, háromszög alakú; alsó szárnya nagy, széles; teste nyulánk; a ♀ esetlen, vastag; szárnyai igen csökevényesek vagy teljesen hiányoznak; csápja igen rövid. A hernyó 4—7. gyűrűjén szőrpamatokat, első gyűrűjén két, 11. gyűrűjén pedig egy hosszabb ecsetszerű szőrpamatot visel.

1. **gonostigma** *F.* (25. tábla, 10. *b.* ábra). Országszerte található 2 ivadékban, máj.—jun. és aug.—szept.-ben. 16—18 mm. Hernyója (25. tábla, 10. *a.* ábra) jun.—jul.-ban lombos fákon, málna szederen (Rubus Idaeus; 28. tábla, *C.* ábra) stb. él.

2. **antiqua** *L.* (25. tábla, 11. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte 2 ivadékban gyakori jun.—jul. és aug.—okt.-ben. 26—29 mm. Hernyója (25. tábla, 11. *a.* ábra) máj.—jun. és julius—augusztusban lombos fákon él.

3. **Ericae** *Germ.* A ♂ felső szárnya vörösesbarna, belső szegélyén fehéres folt van; a ♀ világosszürke, szárnytalan. Hazánkban csak Budapesten és P.-Peszéren figyelték meg 2 ivadékban, jun.—jul. és aug.—szept.-ben. 24—28 mm. Olykor eltünik a felső szárnyon levő fehéres folt: var. *intermedia* Friv. (Mehádián és Grebenáczon). Hernyója sáfránysárga, szőrpamatai sárgásfehérek, az ecsetek feketék; máj.—jun. és jul.—aug.-ban a rozmaringfűzön (Salix rosmarinifolia) és több más növényen él.

Egyéb európai fajok: **aurolimbata** *Gn.* Pyreneusok stb. — **trigotephras** *B.* Francziaország. — **rupestris** *Rbr.* Korzika. — **dubia** *Tausch.* Oroszország.

3. nem. **Dasychira** *Stph.*

Kisebb és középnagyságú erőteljes lepkék. Szárnyaik meglehetős szélesek; a ♀ potroha hosszú és vastag. Nyugalomban szőrös első lábukat előre tartják. A hernyó hátán 4—5 szőrpamat, 11. gyűrűjén egy, az elsőn pedig többnyire két ecsetszerű szőrképződmény látható.

1. **selenitica** *Esp.* (25. tábla, 12. ábra ♂). Hazánkban májustól juliusig főleg a felvidéken találták néhány helyen. 25—39 mm. Hernyója fekete, 5 szőrpamatja sárgás szürke, fölül fekete, a 3 ecset fekete; ápr.—máj.-ban a réti ledneken (Lathyrus pratensis), a takarmány baltaczimen (Onobrychis viciaefolia) stb. él.

2. **fascelina** *L.* (25. tábla, 13. *b.* ábra). Országszerte gyakori jul.—aug.-ban. 38—42 mm. Hernyója

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

(25. tábla, 13. *a.* ábra) májustól juliusig a hegyi lóherén (Trifolium montanum; 25. tábla, *B.* ábra) stb. él.

3. **pudibunda** *L.* (25. tábla, 15. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte meglehetős gyakori ápr.—máj.-ban. 50—58 mm. A szárnyak olykor egyszínű szürkék: ab. *concolor* Stgr. (Eperjes). Hernyója (25. tábla, 15. *a.* ábra) aug.—szept.-ben a szilván (Prunus domestica), a pompás diófán (Juglans regia), fűzön (Salix) stb. él.

Egyéb európai faj: **Abietis** *Schiff.* (25. tábla, 14. *a.*, *b.* ábra). Ausztria, Németország stb.

4. nem. **Porthesia** *Stph.*

A szárnyak szélesek, fehérek; a ♂ csápja meglehetős hosszú, fésűsfogas; potroha vékony és rövid, a ♀-é vastag; fara gyapjas. A hernyó rövid szőrű szemölcsökkel borított, 4. és 11. gyűrűjén némi kiemelkedés észlelhető.

1. **chrysorrhoea** *L.* (26. tábla, 3. *b.* ábra). Országszerte közönséges jun.—jul.-ban. 30—35 mm. Rendszerint hiányzik a felső szárnyon levő néhány fekete pont, de gyakran megvan: ab. *punctigera* Teich. (l. az ábrát). Hernyója (26. tábla, 3. *a.* ábra) máj.—jun.-ban gyümölcsfákon él; kártékony.

2. **similis** *Fssl.* (26. tábla, 4. *b.* ábra). Országszerte gyakori jun.—jul.-ban. 32—38 mm. Hernyója (26. tábla, 4. *a.* ábra) máj.—jun.-ban a körtén (Pirus communis; 26. tábla, *F.* ábra) s egyéb gyümölcsfákon él.

5. nem. **Laelia** *Stph.*

A szárnyak szélesek (♂) vagy keskenyebbek (♀); a potroh nyulánk (♂) vagy vastag, hosszú (♀).

1. **coenosa** *Hb.* (51. tábla, 10. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). A ♂ felső szárnya világos szürkésvörös, alsó szárnya még világosabb; a ♀ felső szárnya szennyesfehér, az alsó szárny tisztafehér. Hazánk délibb fekvésű részének néhány pontján találták, helyenkint jul.—aug.-ban gyakori. 30—34 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán 4 sárga szőrpamat, 2., 4., 10. és 11. gyűrűjén pedig ecsetszerű képződmények vannak; máj.—jun.-ban a fedő nádon (Phragmites communis) s más vízi növényeken él.

6. nem. **Arctornis** *Germ.* (**Laria** *Schrk.*)

A test igen erőteljes; a felső szárny széles, szegélye hosszú, csaknem egyenes.

1. **L nigrum** *Müll.* (26. tábla, 1. ábra). Hazánkban jun.—jul.-ban elég szórványosan lép fel. 40—44 mm. A hernyó elül-hátul hosszú szőröket visel, fekete, oldalán rőtszínű, hátán 8 szőrpamat emelkedik, a három középső vörhenyes, a többi fehér; máj.—jun.-ban a hárson (Tilia) és tölgyön (Quercus; 26. tábla, *B.* ábra) él.

7. nem. **Stilpnotia** *Westw.* (**Leucoma** *Stph.*)

A test meglehetős esetlen; a szárnyak kissé megnyújtottak, fehérek, rajztalanok.

1. **Salicis** *L.* (26. tábla, 2. *c.* ábra). Jun.—jul.-ban és szept.-ben országszerte közönséges. 40—44 mm. Hernyója (26. tábla, 2. *a.* ábra) máj.—jun. és aug.—szept.-ben a nyár-(Populus-) féléken és a fűzön (Salix; 26. tábla, *A.* ábra és 27. tábla, *D.* ábra) él. Bábbá (26. tábla, 2. *b.* ábra) laza szövedékben, levelek közt alakul át.

8. nem. **Lymantria** *Hb.* (**Psilura** *Stph.*)

A ♂ teste nyulánk, felső szárnya széles háromszög-alakú; a ♀ esetlen, felső szárnya keskenyebb a ♂-énél; az alsó szárny kerekített; a ♀ potroha vagy tojócsőben végződik, vagy lekerített, gyapjas. A hernyó nagyfejű, csillagszerűen szőrözött szemölcsökkel borított.

1. **dispar** *L.* Gyapjas pille. (26. tábla, 6. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte közönséges jul.—aug.-ban. 35—65 mm. Hernyója (26. tábla, 6. *a.* ábra) májustól juliusig főleg gyümölcsfákon él; kártékony.

2. **monacha** *L.* Apácza-pille. (26. tábla, 5. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀.) Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. 40—46 mm. Olykor sokkal erőteljesebb, szétfolyó a felső szárny fekete rajzolata, alsó szárnya pedig sötétszürke: ab. *nigra* Frr., vagy a felső szárny egészen fekete: ab. *eremita* O. Hernyója (26. tábla, 5. *a.* ábra) barnászöld, szürke vagy fekete; máj.—jun.-ban lombos- és fenyőfákon, főleg a lúczfenyőn (Picea excelsa; 26. tábla, *C.* ábra) és jegenyefenyőn (Abies alba; 25. tábla, *A.* ábra) él; kártékony.

Más európai faj: **atlantica** *Rbr.* Spanyolország.

9. nem. **Ocneria** *Hb.*

Igen közel áll az előbbi nemhez; de az idetartozó lepkék jóval kisebbek, többnyire élénkebb színűek.

1. **detrita** *Esp.* (26. tábla, 7. ábra). Hazánkban eddig csak Budapesten, Pozsonyban és Eperjesen figyelték meg jun.—jul.-ban. 36—38 mm. Hernyója kékesszürke, hátán fehér vonal fut le, melyben a 9. és 10. gyűrűn czinóberszínű szemölcsök vannak, ugyanolyanok oldalán is mutatkoznak; májustól tölgy-(Quercus-) féléken él.

2. **rubea** *F.* (26. tábla, 8. ábra, ♀). Hazánkban igen szórványosan lép fel jun.—jul.-ban. 25—29 mm. Hernyója sárga, hátán két feketés vonal fut le; máj.-tól jul.-ig tölgy-(Quercus-) féléken él.

Egyéb európai fajok: **Terebinthi** *Frr.* Dalmáczia, Balkán stb. — **Ledereri** *Mill.* Sziczilia.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

IX. család. Bombycidae. Igazi szövőpillék.

Kisebb-nagyobb lepkék. Mindkét nem csápja fésűs; testük erőteljes; a ♀ potroha vastag; szárnyaik erősek, de aránylag rövidek; az alsó szárny össze nem hajtható. A ♂ gyakran nappal is repül, még pedig igen sebesen. Nyugalomban felső szárnyukat többnyire meredeken fedőszerűleg tartják úgy, hogy alóluk kilátszik az alsó szárny. Hernyójuk 16-lábú, szőrös. Bábjuk zömök, vastag; szövedékben alakul át. A családnak újabban más nevet adtak (*Lasiocampidae*) s egyszersmind főleg csak a némileg eltérő erezet alapján, számos nemre bontották szét, a melyeket itt, megtartva a régi kereteket, az eddigi nemek alnemeinek tekintünk.

1. nem. **Bombyx** *B.*

A szárnyak épszélűek; a felső szárnyon feltűnő fehér petty, vagy haránsáv van; az alsó szárny többnyire rajztalan. A potroh igen vastag, a vége olykor gyapjas. A csáp többnyire rövid. A hernyó részben társasan él és szilárd vagy laza szövedékben alakul át.

a. alnem. **Malacosoma** *Auriv.*

A ♀ a petéket gyűrűszerűleg rakja a faágakra. A hernyó társasan él.

1. **neustria** *L.* Gyűrűs pille (27. tábla, 1. ábra, *b.* ♂). Országszerte közönséges junius—juliusban. 28—41 mm. Olykor teljesen rajztalan: ab. *unicolor* Stgr. Hernyója (27. tábla, 1. a. ábra) közös fonadékban, úgynevezett fészekben telel ki, azután elszéled és május—juniusban főleg gyümölcsfákon, kivált a kerti szilván (Prunus domestica; 27. tábla, *B.* ábra) él, többnyire kártékony; fehéres puha szövedékben alakul át.

2. **castrensis** *L.* (26. tábla, 12. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Hazánk legtöbb részén, de aránylag kevés pontján fordul elő, helyenkint julius—augusztusban gyakori. 28—41 mm. Hernyója nyulánk, oldalt kék, hátán narancsszínű, közepén fehér vonal fut le; közös fonadékban telel ki, azután elszéled és május—juniusban főleg fűtej-(Euphorbia-) féléken, az imola búzavirágon (Centaurea Jacea) él és sárgás puha szövedékben alakul át.

Egyéb európai fajok: **franconica** *Esp.* (26. tábla, 11. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Közép-Európa. — **alpicola** *Stgr.* Alpesek.

b. alnem. **Trichiura** *Stph.*

1. **Crataegi** *L.* (26. tábla, 9. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte nem ritka augusztus—szeptemberben. 30—32 mm. Színben igen változó, olykor sötétbarna, nagyobb: var. *Ariae* Hb. (Eperjes). Hernyója (26. tábla, 9. *a.* ábra) május—juniusban főleg kökényen (Prunus spinosa; 26. tábla, *D.* ábra) és cseregalagonyán (Crataegus Oxyacantha; 27. tábla, *A.* ábra) él.

Más európai faj: **Ilicis** *Rbr.* Spanyolország.

c. alnem. **Poecilocampa** *Stph.*

1. **Populi** *L.* (26. tábla, 10. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte nem ritka október—novemberben. 32—34 mm. Hernyója (26. tábla, 10. *a.* ábra) máj.—jun.-ban nyár- (Populus-) féléken, tölgyön (Quercus; 26. tábla, *B.* ábra) stb. él, nappal a fa derekán ül.

d. alnem. **Eriogaster** *Germ.*

A ♀ fara gyapjas. A báb megnyúlt, gömbalakú szilárd gubóban alakul át.

1. **rimicola** *Hb.* (27. tábla, 4. *b.* ábra, ♀). A ♂ kisebb, potroha valamivel világosabb színű. Hazánkban szept.—okt.-ben meglehetős szórványosan lép fel. 32—42 mm. Elvétve sárgásszínű: ab. *lutea* Aig. (Eperjes). Hernyója (27. tábla, 4. *a.* ábra) májusban tölgy-(Quercus-) féléken él.

2. **catax** *L.* (27. tábla, 3. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte nem ritka szept.—okt.-ben. 31—42 mm. Néha világossárgás színű: ab. *pallida* Dhlstr. (Eperjes). Hernyója (27. tábla, 3. *a.* ábra) máj.—jun.-ban főleg kökényen (Prunus spinosa) él.

3. **lanestris** *L.* (27. tábla, 2. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte gyakori márcz.—ápr.-ban. 33—35 mm. Olykor a ♂ felső szárnya csaknem egészen szürkeszínű: ab. *senecta* Graes. Hernyója (27. tábla, 2. *a.* ábra) máj.—jun.-ban főleg a kökényen (Prunus spinosa) él.

Egyéb európai fajok: **Henkei** *Stgr.* Oroszország. — **neogena** *Fischer d. W.* Oroszország.

e. alnem. **Bombyx** *B.* (**Lasiocampa** *Schrk.*)

A szárnyak épszélűek. A báb megnyúlt tojásforma szilárd gubóban alakul át.

1. **Quercus** *L.* (28. tábla, 1. ábra, *d.* ♂, *e.* ♀). Országszerte meglehetős gyakori julius—aug.-ban. 58—78 mm. Olykor sötétebb színű, az alsó szárny sárga sávja kissé hajlított: ab. *Callunae* Palmer (Budapest, Tavarnok), vagy mindkét szárnyon keskeny a sáv: ab. *Spartii* Hb. (Budapest). Hernyója (28. tábla, 1. *a.* ábra) májustól juliusig főleg a veres gyűrű somon (Cornus sanguinea) és kökényen (Prunus spinosa) él. Bábja szilárd gubóban (28. tábla, 1. *b.* *c.* ábra) alakul át.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

2. **Trifolii** *Esp.* (27. tábla, 5. ábra, ♂). Országszerte gyakori jul.—aug.-ban. 42—59 mm. Gyakran többékevésbbé sárgásabb színű: ab. *Medicaginis* Bkh. Hernyója barnássárga (a *Medicaginis*-é aranysárga) szőrökkel borított, oldalán sárgás sáv fut le; feje narancsszínű; máj.—jun.-ban főleg a takarmány-baltaczimen (Onobrychis viciaefolia) és lóhere-(Trifolium-)féléken él.

Más európai faj: **Eversmanni** *Ev.* Oroszország.

f. alnem. **Macrothylacia** *Rbr.*

A szárnyak épszélűek. A báb laza szövedékben alakul át.

1. **Rubi** *L.* (28. tábla, 2. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte gyakori ápr.—máj.-ban. 42—65 mm. A ♂ estefelé igen sebesen szálldogál, keresve a fű közt ülő ♀-t. Hernyója (28. tábla, 2. *a.* ábra) őszkor igen gyakran található és csaknem teljesen kifejlődve telel ki a föld alatt, tavaszszal (márcz.—ápr.-ban) még kevés ideig táplálkozik és laza szövedékben bábbá alakul át.

2. nem. **Gastropacha** *O.* (**Lasiocampa** *Latr.*)

Vastag és nagy potrohú lepkék; szárnyuk szegélye épszélű vagy fogazott; a felső szárny kihegyezett vagy lekerekített. Hernyójuk igen nagy, puha rövid szőrökkel borított, laza szövedékben alakul át.

a. alnem. **Cosmotriche** *Hb.*

A szárnyak épszélűek.

1. **potatoria** *L.* (27. tábla, 8. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte található jun.—jul.-ban. 47—64 mm. Olykor jóval világosabb színű: var. *berolinensis* Heyne (Dabas). Hernyója (27. tábla, 8. *a.* ábra) máj.—jun.-ban fűféléken, az eltérő alak csak fedőnádon (Phragmites communis) él és csak éjjel táplálkozik.

b. alnem. **Selenephera** *Rbr.*

A szárnyak széle fogazott. A báb laza szövedékben alakul át.

1. **lunigera** *Esp.* (28. tábla, 6. ábra). Hazánkban igen ritka, csak a Lopusna-völgyben (Trencsén m.) találták jul.—aug.-ban. 39—44 mm. Szintoly ritka feketés eltérése: ab. *lobulina* Esp. (Nagy-Szeben). Hernyója igen megnyújtott, háta vörhenyes színű, oldala világoskék, szőrpamatokkal borított; máj.—jun.-ban a jegenyefenyőn (Abies alba) és a luczfenyőn (Pinus excelsa) él.

c. alnem. **Epicnaptera** *Rbr.*

Középnagyságú lepkék; szárnyaik széle fogazott. Nyugalomban a felső szárny nem födi el teljesen az alsó szárnyat.

1. **ilicifolia** *L.* (28. tábla, 5. ábra). Hazánkban eddig csak Budapest, Pécs és Lőcse környékén találták máj.—jun.-ban. 33—40 mm. Hernyója rózsaszínű, hátán fekete sáv fut le, mellette fehér pettyek sorakoznak, 2. és 3. gyűrűjén 1—1 piros folt van; jul.—aug.-ban főleg a kecskefűzön (Salix caprea) él.

2. **tremulifolia** *Hb.* (28. tábla, 4. ábra). Ápr.-tól jun.-ig országszerte található, de sehol sem gyakori. 40—45 mm. Olykor világosabb színű, csaknem rajztalan: var. *ambigua* Stgr. (Budapest). Hernyója hamuszínű, 2. és 3. gyűrűjén 1—1 narancsszínű folt, utolsó előtti gyűrűjén pedig csapszerű kiemelkedés van; jun.—jul.-ban a tölgyön, nyárfán és a nyíren él.

Más európai faj: **suberifolia** *Dup.* Franczia- és Spanyolország.

d. alnem. **Gastropacha** *O.*

Nagy, erőteljes lepkék; szárnyaik széle fogazott.

1. **quercifolia** *L.* (27. tábla, 10. *c.* ábra). Országszerte található jul.—aug.-ban. 65—75 mm. Olykor igen sötétszínű: ab. *alnifolia* O. Kedvező években második ivadéka is van, ez pedig felényivel kisebb a rendesnél: var. *Hoegei* Heuäcker (Eperjes). Hernyója (27. tábla, 10. *a.* ábra) máj.—jun.-ban főleg a kökényen (Prunus spinosa) és gyümölcsfákon él. Bábja (27. tábla, 10. *b.* ábra) hosszúkás laza szövedékben alakul át.

2. **populifolia** *Esp.* (28. tábla, 3. ábra). Máj.—jun.-ban országszerte található, de mindenütt ritka. 60—70 mm. Kedvező években második ivadékban is fellép, ez jóval kisebb és sötétebb rajzolatú: var. *obscura* Heuäcker (Eperjes). Hernyója hasonló az előbbi fajéhoz, de a 3. gyűrűn levő nagy folt vörhenyes színű, fekete keretű; ápr.—máj.-ban a nyár-(Populus-) és fűz-(Salix-) féléken él.

e. alnem. **Odonestis** *Germ.*

Nagy lepke; szárnyainak széle fogazott; felső szárnya közepén fehér folt van.

3. **Pruni** *L.* (27. tábla, 9. ábra). Országszerte nem ritka jun.—jul.-ban. 50—55 mm. Hernyója kékesszürke, 3. gyűrűjén vörhenyes színű petty, utolsó gyűrűjén csapforma kiemelkedése van; máj.—jun.-ban főleg kökényen és kerti szilván (Prunus spinosa és domestica) él.

f. alnem. **Dendrolimus** *Germ.*

A szárnyak épszélűek.

1. **Pini** *L.* (28. tábla, 7. ábra, *c.* ♂, *d.* ♀). Hazánk összes fenyveseiben található jun.—jul.-ban. 62—70 mm. Gyakran sokkal erősebben, élénkebben rajzolt: var. *montana* Stgr.; olykor pedig egészen vörösesbarna színű: ab. *brunnea* Stgr. Hernyója (28. tábla, 7. *a.* ábra) máj.—jun.-ban fenyő-féléken él. Kártékony. Bábja (28. tábla, 7. *b.* ábra) laza szövedékben alakul át.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz:: EGF/245-1/2019.

g. alnem. **Pachypasa** *Wlk.*

Igen erőteljes, nagy lepke; szárnyai épszélűek; csápja hosszú fésűsfogas.

1. **Otus** *Drury.* (28. tábla, 8. ábra). Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg jul.—aug.-ban. 90—95 mm. Hernyója hasonlít a *Gastropacha quercifolia*-éhoz, de a 2. és 3. gyűrűn narancsszínű dudorok, hátán pedig sárga pettyek vannak; jun.—jul.-ban a molyhos tölgyön (Quercus lanuginosa) él és rendkívül nagy, szilárd gubóban alakul át.

Másik európai faja: **lineosa** *Frr.* (limosa *Vill.*) Franczia- és Spanyolország.

3. nem. **Lemonia** *Hb.* (**Crateronyx** *Dup.*)

Középnagyságú lepkék; szárnyaik megnyújtottak, épszélűek; csápjuk fésűs, a ♂-é hosszú, a ♀-é, rövid fogakkal. Hernyójuk rövid szőrökkel gyéren borított. Újabban külön családot alapítottak erre a nemre.

1. **Taraxaci** *Esp.* (27. tábla, 6. ábra, ♂). Aug.—szept.-ben országszerte található, de sehol sem gyakori. 46—50 mm. Hernyója feketésbarna, hátán narancsszínű, oldalt bársonyfekete foltok vannak; április—májusban az oroszlánfogon (Leontodon Taraxaci) él.

2. **Dumi** *L.* (27. tábla, 7. ábra, ♂). Okt.—nov.-ben országszerte előfordul, de sehol sem gyakori. 41—48 mm. Hernyója feketésbarna, hátán két sor bársonyfekete folt húzódik végig; máj.—jun.-ban az oroszlánfogon (Leontodon Taraxaci) és hölgymál-(Hieracium-) féléken él.

Más európai faj: **balcanica** *H. S.* Bolgárország.

X. család. Endromididae *B.*

Meglehetős nagy lepkék; szárnyaik tarkák, épszélűek, felső szárnyuk hegyesen kerekített, szegélye egyenesen lefutó.

1. nem. **Endromis** *O.*

A ♂ sötétebb színű és kisebb a ♀-nél. A hernyó farán kis kiemelkedés van.

1. **versicolora** *L.* (28. tábla, 9. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Hazánk hegyes vidékein ápr.—máj.-ban nem ritka. 62—76 mm. Hernyója (28. tábla, 9. *a.* ábra) máj.—jun.-ban a mézgás égeren (Alnus glutinosa) és fehér nyíren (Betula alba; 26. tábla, *E.* és 28. tábla, *B.* ábra) él.

XI. család. Saturniidae. Pávaszem-pillék.

A legnagyobb szövőlepkék; testük igen erőteljes, potrohuk vastag, gyapjas; fejük kicsiny; csápjuk fésűs, a ♂-é pillás fogakkal; szárnyaik nagyok, mindegyikén szemfoltszerű rajz van; a felső szárny háromszögalakú, az alsó kerekített. Hernyójuk 16-lábú, vastag, hengeres, csupasz; szilárd gubóban alakul át rövid, zömök bábbá.

1. nem. **Perisomena** *Wlk.*

A felső szárny megnyújtott, hegyesen kerekített csúcscsal; a ♀ fésűs csápja mindkét oldalon egyszerű foggal ellátott. A hernyó zöld, minden gyűrűjén 6 sötétsárga, szőrös szemölcse van.

1. **caecigena** *Kupido.* (30. tábla, 1. ábra). Hazánknak csak déli részében (Fruska Góra, Fiume), fordul elő szept.—okt.-ben. 75—79 mm. Hernyója máj.—jun.-ban tölgy- (Quercus-)féléken él.

Rokon európai nem és faj: **Graëllsia Isabellae** *Graells.* (29. tábla, 4. ábra) Spanyolország.

2. nem. **Saturnia** *Schrk.*

A nagy szárnyakon 1—1 színes szemfolt van. A ♂ csápja hosszú, a ♀-é rövid. A hernyón 7 sorban álló szemölcs van, melyeken csillagszerűen elrendezett rövid, puha szőrök emelkednek; körtealakú szilárd gubóban alakul át. A báb kitelel.

1. **Pyri** *Schiff.* Nagy pávaszem pille. (29. tábla, 1. *b.* ábra.) Márcziustól—májusig országszerte gyakori. 120—140 mm. Olykor középtere és elülső szegélye a szemfoltig egészen fehéres: ab. *Abafii* Bordan. Elvétve párosodik ♀-e a következő faj ♂-jével s a korcs a két faj jellemvonásait egyesíti: *hybrida major* O. (Budapest). Hernyója (29. tábla, 1. *a.* ábra) jul.—aug.-ban a közönséges mandolán (Prunus Amygdalus), kerti szilván (Prunus domestica), körtén (Pirus communis; 29. tábla, *B.* ábra) stb. él.

2. **Spini** *Schiff.* Középső pávaszem pille. (29. tábla, 2. ábra.) Márcziustól—májusig országszerte található, helyenkint gyakori. 60—66 mm. ♂-jének és a következő faj ♀-ének párosodásából keletkező korcs: *hybrida minor* O. (Budapest, Eger, Pozsony). Hernyója fekete, szemölcsei sárgák; máj.—jul.-ig társasan főleg a kökényen (Prunus spinosa; 29. tábla, *A.* ábra) él.

3. **pavonia** *L.* Kis pávaszem pille. (29. tábla, 3. ábra, *d.* ♂, *e.* ♀.) Országszerte gyakori ápr.—máj.-ban. 55—76 mm. ♀-ének és a *Pyri* ♂-jének párosodásából keletkező korcs: *hybrida media* Stgr. (Budapest). Hernyója (29. tábla, 3. *a.* ábra) májustól—juliusig eleinte társasan él, főleg kökényen (Prunus

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

spinosa), fűz- (Salix-) féléken és a közönséges gyertyánon (Carpinus Betulus). Bábja szilárd gubóban (29. tábla, 3. *b. c.* ábra) alakul át.

3. nem. **Agila** *O.*

Mindegyik szárnyon 1—1 fehér rajzú, fekete szemfolt van. A ♂ csápja hosszú fésűfogas, a ♀-é gyöngén fűrészes. A hernyó hátán dudorok emelkednek.

1. **tau** *L.* (29. tábla, 5. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Hazánk összes bükkerdeiben ápr.—máj.-ban nem ritka. 54—88 mm. Olykor többé-kevésbbé fekete behintésű: ab. *ferenigra* Th.-Mieg (*nigerrima* Stndf.), az utóbbit csak Tavarnokon és Mehádián figyelték meg. A ♂ nappal igen sebesen szálldogál, keresve a fák derekán ülő ♀-t. Hernyója (29. tábla, 5. *a.* ábra) máj.—jun.-ban főleg az erdei bükkön (Fagus sylvatica) él.

XII. család. **Drepanidae.**

Kisebbszerű lepkék; testük kicsiny, nyulánk, potrohuk rövid; szárnyaik meglehetős nagyok, a felső szárny csúcsa sarlóformán görbült. Hernyójuk 14-lábú, az utolsó lábpár hiányzik; első gyűrűin dudorok vannak.

1. nem. **Drepana** *Schrk.*

A szárnyak sárga vagy barnaszínűek; a fésűs csáp rövid fogas. A ♂ nappal is repül. A hernyó fargyűrűje hegyben végződik. Két ivadékú.

1. **falcataria** *L.* (30. tábla, 2. ábra). Országszerte nem ritka máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 32—34 mm. Hernyója fölül barnássárga, oldalán halványzöld; jun.-ban, továbbá aug.—szept.-ben, főleg a fehér nyíren (Betula alba) és nyár-(Populus-) féléken él.

2. **curvatula** *Bkh.* Szárnyai barnák, a felső szárny sötétebb behintésű, közepén 2 fekete petty van. Hazánk felvidékén máj.—jun. és jul.—aug.-ban nem ritka. 27—29 mm. Hernyója zöld, háta barna, 3., 4. gyűrűjén hegyes kiemelkedés van; jun.-ban, továbbá aug.—szept.-ben az éger-(Alnus-)féléken él.

3. **harpagula** *Esp.* (30. tábla, 3. *b.* ábra). Hazánknak főleg hegyes vidékein található máj.—jun. és jul.—aug.-ban, de mindenütt ritka. 28—30 mm. Hernyója (30. tábla, 3. *a.* ábra) jun.-ban és aug.—szept.-ben tölgy- (Quercus-), nyir- (Betula-) és hársfa-féléken (Tilia; 30. tábla, *D.* ábra) él.

4. **lacertinaria** *L.* (30. tábla, 4. ábra). Hazánk felvidékén nem ritka máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 26—28 mm. Hernyója barna, 2. és 3. gyűrűjén dudor van; jun., aug.—szept.-ben nyír- (Betula-) és éger-(Alnus-) féléken él.

5. **binaria** *Hufn.* (30. tábla, 5. ábra). Országszerte található máj.—jun. és jul.—aug.-ban, de mindenütt ritka. 29—35 mm. Hernyója fölül zöldesbarna, alul szürke, 2. és 3. gyűrűjén 1—1 tompa kéthegyű kiemelkedés van; jun., aug.—szept.-ben erdei bükkön (Fagus sylvatica) és tölgyön (Quercus; 30. tábla, *C.* ábra) él.

6. **cultraria** *F.* (30. tábla. 6. ábra). Hazánk bükkerdeiben nem ritka máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 28—30 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán nyeregalakú rózsaszínű foltja van; jun., aug.—szept.-ben a közönséges gyertyánfán (Carpinus Betulus; 30. tábla, *A.* ábra) él.

2. nem. **Cilix** *Leach.*

A lepke kicsiny; felső szárnya kissé lekerekített, nyugalomban igen meredeken fedőszerűleg tartja szárnyait; a ♂ csápja fésűs, a ♀-é rovátkás.

1. **glaucata** *Sc.* (30. tábla, 7. ábra). Országszerte nem ritka 2 ivadékban ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 20—21 mm. Hernyója barna, hátán fehéres folt, 2. és 3. gyűrűjén 1—1 dudor van; jun.—jul. és szept.—okt.-ben a kökényen (Prunus spinosa) él.

XIII. család. **Notodontidae.**

Kisebb-nagyobb lepkék; testük erős, potrohuk hosszú, vastag; a ♂ csápja többnyire fésűs, a ♀-é rövidebb fogazatú; a felső szárny erőteljes, az alsó kicsiny, összehajtható. A hernyó 16-lábú, esetleg az utolsó lábpár hiányzik, nagyobbára csupasz. A lepke éjjel repül, nappal a fák derekán stb. ül és szárnyait fedőszerűleg tartja. A családot újabban számos nemre osztották; ezeket az eddigi nemek alnemeinek tekintjük.

1. nem. **Harpyia** *O.*

A szárnyak épszélűek, igen rövid rojttal; a fésűs csáp kétsorban fogas. A hernyó 14-lábú, fara két hosszú, vékony csőben végződik, melyekből puha fonalat bocsáthat; szilárd gubóját lerágott farészekből készíti.

a. alnem. **Cerura** *Schrk.*

1. **bicuspis** *Bkh.* (30. tábla, 8. ábra). Hazánk kevés pontján (Budapest, Poprád, Eperjes) máj.—jun.-ban találták. Igen ritka. 33—35 mm. Hernyója zöld, hátán vöröses sáv fut végig, mely a 7. gyűrűn kiszélesedve, a stigmákat eléri; jul.—aug.-ban nyír-(Betula-) és éger-(Alnus-) féléken él.

2. **furcula** *Cl.* A következő fajhoz igen hasonlít, de valamivel sötétebb szürke. Hazánk minden részében található máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 34—36 mm. Hernyója ugyanolyan, mint a következő fajé,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

csakhogy a tarkóján levő folt összeér a hátán levővel, farvillája pedig sárgán és barnán gyűrűzött; jun.—jul.-ban és szept.—okt.-ben főleg fűz-(Salix-)féléken él.

3. **bifida** *Hb.* (30. tábla, 9. *b.* ábra). Országszerte meglehetős gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 34—37 mm. Hernyója (30. tábla, 9. *a.* ábra) jun.—jul.-ban és szept.—okt.-ben főleg nyár-(Populus-) féléken él.

b. alnem. **Dicranura** *B.*

1. **erminea** *Esp.* (30. tábla, 10. ábra). Máj.—jun.-ban országszerte található, de sehol sem gyakori. 64—67 mm. Hernyója a következő fajéhoz hasonlít, de a hátán levő sáv keskenyebb s tőle a 7. gyűrűn fehér sáv fut le a lábakig; jul.—aug.-ban fűz-(Salix-) és nyár-(Populus-) féléken él.

2. **vinula** *L.* (30. tábla, 11. *b.* ábra). Országszerte gyakori márcz.—ápr.-ban és jul.—aug.-ban. 65—70 mm. Hernyója (30. tábla, 11. *a.* ábra) márcz.—ápr.-ban és jul.—aug.-ban nyár-(Populus-) és fűzféléken (Salix; 30. tábla, *B.* ábra) él; megérintve maró nedvet lövell ki a száján.

2. nem. **Stauropus** *Germ.*

A felső szárny csúcsa meglehetős hegyes, az alsó szárny kerekített, a rojt hosszabb az előbbi neménél. A hernyó 14-lábú, fara két rövid hegyben végződik.

1. **Fagi** *L.* (30. tábla, 12. *b.* ábra). Jun.—jul.-ban országszerte található, de mindenütt ritka. 60—62 mm. Hernyója (30. tábla, 12. *a.* ábra) jul.—aug.-ban a tölgyön (Quercus), bükkön (Fagus), gyümölcsfákon stb. él.

3. nem. **Exaereta** *B.* (**Uropus** *B.*)

A felső szárny megnyújtott, csúcsa hegyes, az alsó szárny rövid és keskeny; a csáp meghaladja a felső szárny félhosszát. A hernyó 14-lábú, megnyújtott, fínom rövid szőrökkel borított, hátulsó vége két rövid hegyes csúcsban végződik.

1. **Ulmi** *Schiff.* (30. tábla, 13. ábra). Hazánkban ápr.—máj.-ban igen szórványosan lép fel és sehol sem gyakori. 36—38 mm. Hernyója barnászöld vagy sárgászöld, 4. gyűrűjén fekete ék-alakú kiemelkedés van; máj.—jun.-ban a kopasz-szilen (Ulmus glabra) él.

4. nem. **Hoplitis** *Hb.* (**Hybocampa** *Ld.*)

A felső szárny meglehetős keskeny, csúcsa hegyes, épszélű, rojtja igen rövid. A hernyó 14-lábú, középső 6 gyűrűjén kiemelkedések vannak.

1. **Milhauseri** *F.* (30. tábla, 14. *b.* ábra). Hazánkban máj.—jun.-ban igen szórványosan lép fel és mindenütt ritka. 45—46 mm. Hernyója (30. tábla, 14. *a.* ábra) jul.—aug.-ban tölgy-(Quercus-)féléken él, s farészekből készített szilárd gubóban bábozódik.

5. nem. **Gluphisia** *B.*

A felső szárny széles, szegélye hosszú, hullámos; az alsó szárny rövid. A hernyó 16-lábú, csupasz, kiemelkedések nélkül; összefont levelek közt él és ugyanitt alakul át.

1. **crenata** *Esp.* Felső szárnya feketésszürke, közepén világos szürke folt van, előtte és mögötte, valamint a szegélyen világosabb harántvonal fut le. Eddig ápr.—máj.-ban és jul.—aug.-ban hazánknak kevés pontján figyelték meg. 30—31 mm. Hernyója sárgászöld, hátán fehéres, oldalán sárgás sáv húzódik végig; jun.-ban és szept.-ben nyár-(Populus-)féléken él.

6. nem. **Notodonta** *O.*

A tor sűrűn gyapjas; a felső szárny igen gyöngén hullámos szélű, a belső szegélyen fogszerű kiugrás van, mely nyugalomban a potroh fölött összeér és púpszerű kiemelkedést alkot. A hernyó 16-lábú, csupasz.

a. alnem. **Drymonia** *Hb.*

Kisebbszerű lepkék; felső szárnyuk széles, csúcsa tompa; a fogszerű kiemelkedés igen gyönge. Hernyójuk sima.

1. **querna** *F.* Felső szárnya barnásszürke, két, kettős fekete, fehér kitöltésű harántsávval; alsó szárnya fehér. Országszerte meglehetős ritka máj.—jun.-ban. 36—38 mm. Hernyója sötétzöld, sárga hosszanti sávokkal ékesített; jul.—aug.-ban a tölgyön (Quercus) él.

2. **trimacula** *Esp.* (31. tábla, 7. ábra). Országszerte meglehetős ritka máj.—jun. és aug.—szept.-ben. 34—36 mm. Olykor szürkébb színű, fehér rajzolattal: var. *Dodonaea Hb.* Hernyója fénylő világoszöld, hátán oldalt két sárgásfehér vonal, oldalán aranysárga sáv fut le; jun.—jul.-ban a tölgyön (Quercus) és a nyíren (Betula) él.

3. **Chaonia** *Hb.* (31. tábla, 6. *b.* ábra). Országszerte meglehetős ritka ápr.—máj.-ban. 36—38 mm. Hernyója (31. tábla, 6. *a.* ábra) jun.—jul.-ban a tölgy-(Quercus-)féléken él.

Más európai faj: **vittata** *Stgr.* Krajna.

b. alnem. **Pheosia** *Hb.*

A felső szárny megnyújtott, szegélye ferdén lefutó, fogszerű kiemelkedése gyönge. A hernyó sima, 11. gyűrűje kúpszerűen kiemelkedik.

1. **Tremula** *Cl.* (30. tábla, 15. *b.* ábra). Országszerte nem ritka ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 30—36 mm. Hernyója (30. tábla, 15. *a.* ábra) jun.—jul. és szept.—okt.-ben a rezgő nyárfán (Populus tremula; 30. tábla, *E.* ábra) és a fűz-(Salix-)féléken él.

2. **dictaeoides** *Esp.* (30. tábla, 16. ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel máj.—jun. és aug.—

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

szept.-ben. 40—46 mm. Hernyója az előbbi fajéhoz hasonlít, de erősebben fénylő, barnás ibolya- vagy barnás bíborszínű vagy zöldszínű, oldalán széles kénsárga sáv fut le; jul.-ban és szept.—okt.-ben kizárólag a nyíren (Betulus) él.

c. alnem. **Notodonta** *O.*

Erőteljes lepkék; potrohuk vastag; felső szárnyuk meglehetős széles, szegélye gyöngén hullámos; kiemelkedése jól kifejlődött. Hernyójuk 16-lábú, csupasz, hátán hátra hajló púpok vannak; nyugalomban elülső és hátulsó részét fölfelé mereszti.

1. **ziczac** *L.* (31. tábla, 1. *b.* ábra). Országszerte meglehetős gyakori ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 38—40 mm. Hernyója (31. tábla, 1. *a.* ábra) jun.—jul., szept.—okt.-ben fűz-(Salix-) és nyár-(Populus-)féléken él.

2. **dromedarius** *L.* (31. tábla, 5. *b.* ábra). Országszerte meglehetős gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 39—42 mm. Hernyója (31. tábla, 5. *a.* ábra) jun.—jul. és szept.—okt.-ben a fehér nyíren (Betula alba; 32. tábla, *B.* ábra) és éger-(Alnus-) féléken él.

3. **Phoebe** *Siebert (tritophus* F.; 31. tábla, 2. ábra). Országszerte meglehetős ritka máj.—jun.-ban. 39—42 mm. Elvétve egészen világos fakóbarnaszínű: ab. *alba* Dhlstr. (Eperjes). Hernyója a *ziczac*-éhoz hasonlít, de sötétebb zöldszínű; 5., 6. és 7. gyűrűjén 1—1 nagyobb, 4. és 8. gyűrűjén 1—1 kisebb piros kiemelkedés van; jun.—jul.-ban a nyárfa- (Populus-) féléken él.

4. **tritophus** *Esp. (torva* Hb.; 31. tábla, 4. ábra). Hazánkban igen ritka (Budapest, Eperjes) máj.—jun., jul.—aug.-ban. 41—43 mm. Hernyója nagyon hasonlít a *ziczac*-éhoz; jun.—jul., aug.—szept.-ben a rezgő nyárfán (Populus tremula; 31. tábla, *C.* ábra) él.

5. **trepida** *Esp.* (31. tábla, 3. *b.* ábra). Országszerte meglehetős ritka máj.—jun.-ban. 53—55 mm. Hernyója (31. tábla, 3. *a.* ábra) jun.—jul.-ban a tölgyön (Quercus) él.

d. alnem. **Spatalia** *Hb.*

A felső szárny meglehetősen széles, szegélye hosszú, erősen fogazott, a fogszerű kiemelkedés mellett kifelé még egy kisebbszerű dudor is van; az alsó szárny rövid, kerek; tora búbos. A hernyó 16-lábú, sima, 4. gyűrűjén két kúpszerű, a 11-diken több kis hegyes kiemelkedés van, a 10. gyűrű pedig dudoros.

1. **argentina** *Schiff.* (31. tábla, 9. ábra). Felső szárnyán nagy ezüstös folt van. Országszerte meglehetős ritka máj.—jun., jul.—aug.-ban. 34—36 mm. Hernyója vörhenyes színű, szürkével kevert, oldala sárgásan tarkázott; jun.—jul., aug.—szept.-ben a tölgyön (Quercus; 31. tábla, *A.* ábra) él.

e. alnem. **Leucodonta** *Stgr.*

A tor gyapjas. A felső szárny épszélű, csúcsa csaknem derékszögű; az alsó szárny széles, kerekded. A hernyó 16-lábú, sima.

1. **bicoloria** *Schiff.* (31. tábla, 8. ábra). Hazánkban máj.—jun.-ban igen szórványos és ritka. 33—35 mm. Hernyója zöld, fölül fehéres, hátán 4 sötét vonal, oldalán sárga sáv fut le; jul.-ban a fehér nyíren (Betula alba) él.

7. nem. **Ochrostigma** *Hb.* (**Drynobia** *Dup.)*

A felső szárny széles, csúcsa a szegélylyel csaknem derékszöget alkot, belső szegélyén fogszerű kiemelkedés van. A hernyó csupasz.

1. **velitaris** *Rott.* (31. tábla, 14. ábra). Hazánkban máj.—jun.-ban csak a felvidéken találták néhány helyen, ritka. 30—32 mm. Hernyója világoszöld, 6 fehér vonallal, oldalán fölül piros, alúl fehér sáv fut végig; jul.—aug.-ban a tölgyön (Quercus) él.

2. **melagona** *Bkh.* (31. tábla, 15. ábra). Hazánkban máj.—jun.-ban igen ritka (Eperjes, Nagyág). 32—34 mm. Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz, de fehéreszöld s az oldalsáv fölül nem piros; jul.—aug.-ban az erdei bükkön (Fagus sylvatica) él.

9. nem. **Lophopteryx** *Stph.*

A tor búbos; a felső szárny csúcsa hegyes, szegélye fogazott; az alsó szárny széles, lekerekített. A hernyó 16-lábú, némi kiemelkedésekkel.

1. **camelina** *L.* (31. tábla, 11. *b.* ábra). Országszerte nem ritka máj.—jun., jul.—aug.-ban. 34—36 mm. Elvétve jóval sötétebb színű: ab. *Giraffina* Hb. (Pozsony). Hernyója (31. tábla, 11. *a.* ábra) jun.—jul., aug.—szept.-ben főleg tölgyön (Quercus) él. Nyugalomban hátrahajtja fejét a hátára, hátulsó részét pedig fölfelé tartja.

2. **cuculla** *Esp.* (31. tábla, 12. ábra). Országszerte meglehetős ritka máj.—aug.-ban. 35—37 mm. Hernyója zöld vagy halványpiros, tarkóján szívalakú sötétszínű folt, középső gyűrűin két-két rövid és utolsóelőtti gyűrűjén kúpszerű kiemelkedés van; jun.—jul., aug.—szept.-ben a mezei juharon (Acer campestre) él.

a. alnem. **Odontosia** *Hb.*

1. **carmelita** *Esp.* (31. tábla, 10. ábra). Hazánkban igen ritka (Rozsnyó, Eperjes). 40—44 mm. Hernyója sárgászöld, hátán oldalt két sárga vonal, oldalán pedig egy piros sáv fut le; jun.—jul.-ban a fehér nyíren (Betula alba) él.

Más európai faj: **Sieversi** *Mén.* Szilézia, Gácsország stb.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

9. nem. **Pterostoma** *Germ.*

A nyulánk testű lepke hosszú tapogatói csőrszerűen kiállók. Torán 3 hosszanti szőrpamat van. A felső szárny csúcsa hegyes, szegélye fogazott. Hernyója 16-lábú,, csupasz.

1. **palpina** *L.* (31. tábla, 13. *b.* ábra). Országszerte meglehetős gyakori ápr.—jun., jul.—aug.-ban. 39—44 mm. Hernyója (31. tábla, 13. *a.* ábra) jun.—jul., szept.—okt.-ben a nyár-(Populus-) és fűz-(Salix-) féléken él.

10. nem. **Ptilophora** *Stph.*

A lepke kisebbszerű; tora erősen szőrös; felső szárnya megnyújtott, hullámos szélű; alsó szárnya rövid. A ♂ csápja hosszú fésűs, tollszerű. Hernyója 16-lábú, nyulánk, csupasz.

1. **plumigera** *Esp.* (31. tábla, 16. ábra). Országszerte meglehetős ritka; okt.—nov.-ben található. 30—40 mm. Hernyója sárgászöld, hátán kékes, oldalán 3 finom fehéres vonal fut le; máj.—jun.-ban a mezei juharon (Acer campestre) és erdei bükkön (Fagus sylvatica) él.

11. nem. **Phalera** *Hb.*

Az erőteljes lepke felső szárnya megnyújtott, fogazott szélű; alsó szárnya fehéres sárga; potroha hosszú, okkersárga. Hernyója 16-lábú, finom szőrökkel borított.

1. **bucephala** *L.* (31. tábla, 17. *b.* ábra). Országszerte közönséges máj.—jun., jul.—aug.-ban. 50—58 mm. Hernyója (31. tábla, 17. *a.* ábra) jun.—jul., szept.—okt.-ben fűzön (Salix), hárson (Tilia), tölgyön (Quercus) él. Gyakran kártékony.

2. **bucephaloides** *O.* Az előbbi fajhoz igen hasonlít, a felső szárny közepén azonban sárgás folt van, a csúcsán levő folt pedig jóval nagyobb. Eddig hazánk kevés pontján figyelték meg jun.—jul., aug.—szept.-ben. 56—59 mm.Hernyója sárgásbarna, halványsötét hosszanti sávokkal s apró sárga szemölcsökkel ékesített; jul.—aug., szept.—okt.-ben a tölgy-(Quercus-) féléken él.

12. nem. **Pygaera** *O.*

A tor búbos, a csáp igen rövid; a szárnyak épszélűek. A ♂ potroha megnyujtott, nyugalomban fölfelé mered. A hernyó 16-lábú, puha szőrökkel borított, oldalán hosszabb szőrű szemölcsök vannak, 4. és 11. gyűrűjén szőrös dudor van; lazán összefont levelek közt él és puha szövedékben alakul át. Két ivadéka van.

1. **Timon** *Hb.* Felső szárnya ibolyásszürke, barnával kevert, 3 fehér harántcsikkal; alsó szárnyán fehér csik fut le a szegély mentén. Rendkívül ritka. Hazánkban eddig csak néhány ponton figyelték meg (Pécs, M.-Tátra, Eperjes) ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 35—38 mm. Hernyója szürke, rózsaszínű szemölcsökkel, 5. gyűrűje dudoros; máj.—jun., aug.—szept.-ben a rezgő nyárfán (Populus tremula) él.

2. **anastomosis** *L.* (31. tábla, 18. *b.* ábra). Országszerte meglehetős gyakori máj.—jun., jul.—aug.-ban. 30—40 mm. Hernyója (31. tábla, 18. *a.* ábra) jun.—jul., aug.—szept.-ben a rezgő nyárfán (Populus tremula) és a fűz- (Salix-) féléken él.

3. **curtula** *L.* (31. tábla, 19. ábra). Országszerte meglehetős gyakori ápr.—jun.-ig és jul.—aug.-ig. 33—34 mm. Hernyója barnásszürke, hátán pirosas vonal fut le, oldalán sárga foltok vannak, vagy hússzínű, hátán feketés vonallal, avagy zöldesszürke, oldalán feketés kiemelkedések vannak; junius—julius, aug.—szept.-ben a nyár-(Populus-) és fűz-(Salix-)féléken él.

4. **anachoreta** *F.* (31. tábla, 20. *b.* ábra). Országszerte meglehetős gyakori ápr.—jun., jul.—aug.-ban. 30—35 mm. Hernyója (31. tábla, 20. *a.* ábra) jun.—jul., aug.—szept.-ben a nyár-(Populus-) és fűz-(Salix-)féléken él.

5. **pigra** *Hufn.* (31. tábla, 21. *b.* ábra). Országszerte meglehetős gyakori ápr.—jun., jul.—aug.-ban. 25—27 mm. Hernyója (31. tábla, 21. *a.* ábra) jun.—jul., szept.—okt.-ben főleg a fehér fűzön (Salix alba; 31. tábla, *B.* ábra) él.

13. nem. **Thaumetopoea** *Hb.* (*Cnethocampa* Stph.)

A kisebbszerű lepke tora erősen gyapjas; felső szárnya háromszögalakú, épszélű; az alsó szárny kicsiny, kerek. A ♀ nagyobb, potroha hosszú, vastag. Hernyója 16-lábú, finom, szigonyos szőrrel borított; közös fonadékban él és táplálkozásra szabályos sorokban vonul ki. Fonadékában be is bábozódik. Szőre, sőt a fonadékban megakadt ürülék és por is, az ember bőrén gyuladást okoz. Újabban külön családba sorozták e nem fajait.

1. **processionea** *L.* Búcsujáró pille. (32. tábla, 1. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀.) Országszerte tölgyesekben gyakori jul.—aug.-ban. 30—37 mm. Olykor sötétebb színű, felső szárnya feketésszürke: ab. *luctifica* Stgr. Hernyója (32. tábla, 1. a. ábra) jun.—jul.-ban. tölgy-(Quercus-)féléken él. Sokszor nagy károkat okoz.

2. **pityocampa** *Schiff.* (32. tábla, 2. ábra). Hazánkban igen ritka, eddig csak Pécsett figyelték meg jun.—jul.-ban. 93—95 mm. Hernyója kékesfekete, hátán minden gyűrűn 1—1 barnássárga dudor jelenkezik; ápr.—máj.-ban a fenyőféléken él.

Egyéb európai fajok: **pinivora** *Tr.* Németország stb. — **herculanea** *Rbr.* Spanyolország.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

XIV. család. **Cymatophoridae.**

Középnagyságú lepkék; testük többnyire zömök, toruk gyapjas; csápjuk sörteszerű; felső szárnyuk megnyújtott háromszögalakú, alsó szárnyuk összehajlítható. Hernyójuk 16-lábú, csupasz; nyugalomban összegörbülten ül. A báb elől hengeres, hátul kúpalakú. A család fajai csak az alsó szárny erezetében térnek el a Noctuidáktól; újabban a rendszerben azok végére helyezték át őket.

1. nem. **Habrosyne** *Hb.* (**Gonophora** *Brnd.*)

A ♂ csápja alig pillás; a potroh első gyűrűin apró búbok, oldalán erős szőrpamatok emelkednek. A felső szárny meglehetősen széles. A hernyó 2. és 11. gyűrűje dudoros.

1. **derasa** *L.* (32. tábla, 3. ábra). Hazánk hegyes vidékein jun.—aug.-ban található, de meglehetős ritkán. 31—39 mm. Hernyója barnásvörös, hátán sötét vonal fut le, 4. és 5. gyűrűje oldalán 1—1 fehéres petty van; szept.—okt.-ben a hamvas- és málnaszederen (Rubus caesius és Idaeus; 32. tábla, *A.* ábra) él.

2. nem. **Thyatira** *Hb.*

Az előbbi nemhez igen közel áll, de hiányzanak a potroh oldalán levő szőrpamatok. A hernyó hátán kiemelkedések vannak.

1. **batis** *L.* (32. tábla, 4. *b.* ábra). Országszerte nem ritka juniustól augusztusig. 37—40 mm. Hernyója (32. tábla, 4. *a.* ábra) aug.—szept.-ben főleg a málnaszederen (Rubus Idaeus) él.

3. nem. **Cymatophora** *Tr.*

Meglehetős zömöktestű lepkék; felső szárnyuk megnyújtott. A hernyó hátrafelé megvékonyodott, feje nagy, gömbalakú; két összefűzött levél között él.

1. **or** *F.* (32. tábla, 6. *b.* ábra). Országszerte nem ritka ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 40—41 mm. Hernyója (32. tábla, 6. *a.* ábra) jun.—szept.-ben a nyárfa- (Populus-) féléken él.

2. **octogesima** *Hb.* (32. tábla, 5. ábra). Országszerte nem ritka ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 36—38 mm. Hernyója tejszínű, feje barnássárga; jun.-tól szept.-ig a nyár- (Populus-) féléken él.

3. **duplaris** *L.* Felső szárnya barnásszürke, tövén és csúcsa felé fehéresszürke, közepén két fekete pont van. Az alsó szárnyon világos sáv fut le. Hazánkban meglehetős szórványosan és gyéren lép fel ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 29—31 mm. Hernyója szennyesfehér, tarkóját fekete paizs védi, feje rőtszínű, jun., szept.—okt.-ben a nyíren (Betula) és az égeren (Alnus) él.

4. **fluctuosa** *Hb.* Az előbbi fajhoz igen hasonlít, de felső szárnya közepéről hiányzik a két fekete pont. Hazánkban igen ritka (Igló, Eperjes, Nagyág) máj.—jun., jul.—aug.-ban. 33—34 mm. Hernyója sárgásfehér, feje barnás; jun.-ban és szept.-ben a fehér nyíren (Betula alba; 32. tábla, *B.* ábra) él.

4. nem. **Polyploca** *Hb.* (**Asphalia** *Ld.*)

Vastagtestű lepkék; a ♂ fésűs csápja rozsdaszínű, rövid fogas, vagy megvastagodott és pillátlan. Hernyójuk nagyfejű; összeszőtt levelek közt él.

1. **diluta** *F.* Felső szárnya ibolyásszürke, kettős vonalakkal szegélyezett két rozsdaszínű harántsávval; alsó szárnya világos sárgásbarna, világos harántsávval. Hazánkban igen szórványosan és ritkán lép fel aug.—szept.-ben. 27—29 mm. Hernyója zöldesszürke, oldala sárgás, feje barnássárga; ápr.—máj.-ban a tölgy-(Quercus-) féléken él.

2. **ruficollis** *F.* Felső szárnya sötét ibolyásszürke, valamivel sötétebb harántvonalakkal, közepén hosszúkás sötét, belül világosabb színű kis gyűrű látható; alsó szárnya világosszürke. Hazánk igen kevés pontján található s ott is ritka; márcz.—ápr., jul.—aug.-ban repül. 25—29 mm. Hernyója halvány viaszsárga, oldalán fehéres vonal fut le, feje fekete; ápr.—jun.-ban a tölgyön (Quercus) él.

3. **flavicornis** *L.* (32. tábla, 7. *b.* ábra). Országszerte nem ritka márcz.—ápr.-ban. 41—43 mm. Hernyója (32. tábla, 7. *a.* ábra) máj.—jun.-ban a fehér nyíren (Betula alba; 32. tábla, *C.* ábra) él.

4. **ridens** *F.* (32. tábla, 8. *b.* ábra). Országszerte nem ritka márcz.—ápr.-ban. 36—40 mm. Hernyója (32. tábla, 8. *a.* ábra) jun.—jul.-ban a kocsányos tölgyön (Quercus Robur) él.

III. alcsoport. **Noctuae. Bagolypillék.**

A felső szárny hosszúkás, háromszögalakú; az alsó szárny rendszerint meglehetősen kicsiny, összehajtható; a csáp sörtealakú, a ♀-é sohasem fogazott. A test erőteljes, de nem esetlen, a potroh vége többnyire kihegyezett. A lepke legnagyobbrészt éjjel repül, nappal fához, sziklához stb. tapad és szárnyait fedőszerűleg tartja. A hernyó a legtöbb esetben 16-lábú, csupasz, ritkán szőrös. Többnyire a föld alatt alakul át.

I. család. **Bombycoidae.**

Középnagyságú, a szövőkhöz hasonló lepkék. Toruk sűrűn gyapjas, hátul kis búbbal. Szárnyaik többnyire épszélűek. Éjjel repülnek. Hernyójuk 16-lábú, szőrös, ritkán csupasz.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. nem. **Diloba** *Stph.*

A szárnyak széle hullámos; a szem pillás; a tor rövid, széles, elől lekerekített. A hernyó szőrös és szemölcsökkel borított.

1. **caeruleocephala** *L.* (32. tábla, 9. *b.* ábra). Országszerte gyakori szept.—okt.-ben. 40—42 mm. Hernyója (32. tábla, 9. *a.* ábra) máj.—jun.-ban főleg kökényen (Prunus spinosa), almán (Pirus Malus) és közönséges mandolán (Prunus Amygdalus) él; olykor kártékony.

2. nem. **Simyra** *O.*

A felső szárny élesen kihegyezett, épszélű; a fej behúzott; a tor négyszögalakú, finom szőrökkel fedett. A hernyó szőrös szemölcsökkel borított.

1. **nervosa** *F.* Felső szárnya barnásfehér, az erek fehérek; alsó szárnya barnás. Hazánk igen kevés pontján figyelték meg eddig két ivadékban ápr.—máj., jun.—aug.-ban. 28—34 mm. Hernyója feketésszürke, hátán széles fehér sáv fut le, sárgás szőrökkel borított; máj.—jul., aug.—okt.-ben főleg fűtej- (Euphorbia-)féléken él.

Európai fajok még: **dentinosa** *Frr.* Bolgárország stb. — **Büttneri** *Hering.* Németország.

3. nem. **Arsilonche** *Ld.*

Közel áll az előbbi nemhez, de felső szárnya szélesebb, szegélye hajlott, a ♂ csápja fogazatlan.

1. **albovenosa** *Goeze* (32. tábla, 10. ábra). Hazánkban igen ritka (Budapest, Eger, Eperjes) májusban és augusztusban. 36—38 mm. Hernyója barnásszürke, hátán és oldalán sárga sáv fut le, rőtszínű szőrökkel és szemölcsökkel borított; jun., szept.—okt.-ben különböző vízi növényeken él.

4. nem. **Oxycesta** *Hb.* (**Clidia** *B.*)

A lepke zömök; szárnyai épszélűek; a toron kis búb van. A hernyó hengeres, elől kissé vékonyabb; mohából szőtt szövedékben alakul át.

1. **geographica** *F.* (51. tábla, 11. ábra). Felső szárnya világosbarna, fehérrel tarkázott, két fehér csipkés harántsávval; az alsó szárny fehéres (♂), vagy szürke (♀). Hazánkban eddig kevés helyen figyelték meg, helyenként ápr.—máj.-ban és jul.—aug.-ban gyakori két ivadékban. 20—24 mm. Hernyója fekete, hátán két fehér vonal, oldalán sárga vonal fut le, szőrös szemölcsökkel borított; jun.—jul., aug.—szept.-ben főleg fűtej- (Euphorbia-) féléken él.

Európai faj még: **Chamaesyces** *Gn.* Spanyol- és Francziaország.

5. nem. **Demas** *Stph.*

A szárnyak épszélűek; a tor rövid és széles; a potrohon meglehetős erős búbok emelkednek.

1. **Coryli** *L.* (32. tábla, 11. ábra). Országszerte nem ritka két ivadékban ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 35—36 mm. Hernyója szőrös, hússzínű, az 1. és 11. testgyűrűn fekete ecsetszerű szőrtömeg, a 4. és 5. gyűrűn pedig piros szőrpamat emelkedik; jun.—jul., aug.—okt.-ben lombos fákon él.

II. család. **Acronyctidae.**

A szövőkhöz csak kevéssé hasonló, karcsú lepkék; szemük csupasz, a tor elül lekerekített, hátul kissé búbos. Hernyójuk szőrös, szemölcsökkel borított, hátán olykor húsos csap vagy szőrpamat emelkedik.

1. nem. **Acronycta** *O.*

A felső szárny többnyire megnyújtott, a rojt alig hullámos lefutású. A hernyó hátán húsos csap vagy szőrpamat emelkedik.

1. **leporina** *L.* (32. tábla, 12. ábra). Hazánk hegyes vidékein nem ritka máj.—jul.-ban. 36—40 mm. Olykor barnás behintésű: var. *bradyporina* Tr. Hernyója zöld, hosszú fehér szőrökkel borított, a 4., 6., 8. és 11. gyűrűn vékony fekete ecsetszerű szőrpamat emelkedik; főleg a fehér nyíren (Betula alba) és fűz- (Salix-) féléken él.

2. **Aceris** *L.* (32. tábla, 13. *b.* ábra). Országszerte gyakori ápr.—jul.-ban. 44—46 mm. Elvétve jóval sötétebb színezésű: ab. *candelisequa* Esp. (Budapest, Pozsony, M.-Tátra). Hernyója (32. tábla, 13. *a.* ábra) jul.—aug.-ban főleg a fehér bokrétafán (Aesculus Hyppocastanum) él; megérintve összegöngyölődik. Kártékony.

3. **megacephala** *F.* (32. tábla, 14. *b.* ábra). Országszerte gyakori ápr.—jun., jul.—aug.-ban. 40—42 mm. Hernyója (32. tábla, 14. *a.* ábra) jun. és szept.-ben főleg nyár-(Populus-)féléken él, nyugalomban görbülten ül a fa levelén.

4. **Alni** *L.* (32. tábla, 15. *b.* ábra). Hazánkban igen szórványosan májusban található. 40—43 mm. Hernyója (32. tábla, 15. *a.* ábra) aug.—szept.-ben főleg a mézgás égeren (Alnus glutinosa) él.

5. **strigosa** *F.* Felső szárnya hamuszínű, barnával vegyített, a belső szegélyen 3 fekete hosszanti sáv fut, a vesefolt sárgás; alsó szárnya fehéresszürke. Hazánk hegyes vidékein található, de ritkán ápr.—jun., jul.—aug.-ban. 25—27 mm. Hernyója szőrös, zöld, hátán sárgaszélű széles barna sáv fut le, a 4. és 11. gyűrűn kis púp emelkedik; jun., aug.—szept.-ben főleg gyümölcsfákon és kökényen (Prunus spinosa) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

6. **tridens** *Schiff.* (32. tábla, 16. ábra). Országszerte gyakori máj.—jun., jul.—aug.-ban. 37—40 mm. Hernyója hasonlít a következő fajéhoz, de a 4. gyűrűn levő kiemelkedés rövid, a 11. gyűrűn levőn pedig hosszú szőrök merednek fel; máj.—jun., szept.—okt.-ben főleg a csere-galagonyán (Crataegus Oxyacantha) él.

7. **psi** *L.* (32. tábla, 17. *b.* ábra). Országszerte nem ritka máj.—jun., jul.—aug.-ban. 38—42 mm. Hernyója (32. tábla, 17. *a.* ábra) jun.—jul., szept.—okt.-ben főleg gyümölcsfákon és kökényen (Prunus spinosa) él.

8. **cuspis** *Hb.* Hasonlít az előbbi két fajhoz, de felső szárnya kékes hamuszínű, alsó szárnya sűrűbb barna pikkelyezésű. Hazánknak csak hegyes vidékein található, ott is ritkán jun.-ban. 41—43 mm. Hernyója is hasonlít az előbbi fajokéhoz, de 4. gyűrűjén hosszú, fekete ecset emelkedik; aug.—szept.-ben csakis a mézgás égeren (Alnus glutinosa) él.

9. **Menyanthidis** *Vw.* Felső szárnya fehéres vagy kékesszürke, tövéből fekete hosszanti sáv indul ki; a két harántcsik fehéres, a körfolt fekete, belül világos, a vesefolt alig látható. Hazánkban igen ritka (Eperjes, Nagyág) jun.-ban. 36—37 mm. Hernyója szőrös, fekete, oldalán vörös sáv fut le; jul.—aug.-ban főleg a tőzeg áfonyán (Vaccinium Oxycoccos) él.

10. **auricoma** *F.* (32. tábla, 18. *b.* ábra). Országszerte meglehetős ritka két ivadékban, ápr.—máj.-ban és jul.—aug.-ban. 37—40 mm. Hernyója (32. tábla, 18. *a.* ábra) jun.—jul.-ban és aug.—szept.-ben főleg a kökényen (Prunus spinosa) él.

11. **Euphorbiae** *F.* Felső szárnya világosszürke, fekete behintéssel, a két páros harántsáv közül a belső fogazott, a körfolt kicsiny, a vesefolt elmosódott, alsó szárnya fehér (♂) vagy barnásszürke (♀). Országszerte nem ritka ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 35—38 mm. Olykor finomabb fekete behintésű, tora kissé sárgás: var. *Euphrasiae* Brahm. (Fiume). Hernyója szőrös, feketés, oldalán piros sáv fut le, 2. gyűrűjén nagy piros folt van; jun.—jul., szept.—okt.-ben főleg fűtej- (Euphorbia-) féléken él.

12. **abscondita** *Tr.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnyának csúcsa hegyesebb, sötétebb, egyforma szürke, igen elmosódott rajzolattal. Hazánkban igen ritka (Budapest) ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 29—30 mm. Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz, de a piros folt és a sáv hiányzik; jun., aug.—szept.-ben fűtejen (Euphorbia) él.

13. **Rumicis** *L.* (32. tábla, 19. *b.* ábra). Országszerte gyakori ápr.—jun., jul.—aug.-ban. 37—48 mm. Elvétve jóval sötétebb színű: ab. *Salicis* Curt. (Eperjes). Hernyója (32. tábla, 19. *a.* ábra) máj.—jun., aug.—szept.-ben főleg lórom-(Rumex-)féléken s egyéb apró növényeken él.

14. **Ligustri** *F.* (32. tábla, 20. ábra). Országszerte ritka ápr.—máj., jul.—aug.-ban. 36—40 mm. Hernyója gyéren szőrös, sárgászöld, sárgás hosszanti sávokkal; a vesszős fagyalon (Ligustrum vulgare) él.

2. nem. **Bryophila** *Tr.*

Kicsiny lepkék; felső szárnyuk széles, csúcsa csaknem derékszögű. Hernyójuk rövid szőrökkel ellátott szemölcsökkel borított; zuzmón él; nappal elrejtőzik.

1. **raptricula** *Hb.* (33. tábla, 1. *b.* ábra). Hazánknak főleg északibb részében található jul.—aug.-ban. 28—30 mm. Olykor többé-kevésbbé barnásszínű: ab. *deceptricula* Hb.; ritkábban egészben sötétebb: ab. *carbonis* Frr. (Eperjes). Hernyója (33. tábla, 1. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban zuzmókon él.

2. **fraudatricula** *Hb.* Felső szárnya vörösbe hajló feketésszürke, a két harántsáv világosabb színű, a belső szegélyen fekete hosszanti csik fut le; alsó szárnyának rojtja barnásszürke. Hazánknak főleg hegyes vidékein nem ritka jun.—jul.-ban. 27—28 mm. Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz, de oldalsávja megszakítás nélküli; ápr.—máj.-ban a fák zuzmóin él.

3. **receptricula** *Hb.* Felső szárnya palaszínű, a külső harántsáv egyenes lefutású, a belső szegélyen fekete hosszanti csik látható; alsó szárnyának rojtja fehéres. Országszerte meglehetős gyakori jul.—aug.-ban. 24—25 mm. Hernyója szennyesfehér vagy sárgásszürke, hátán köralakú sötétbarna foltokból álló sor van, melyet kisebb foltok sora kisér, oldalán pedig fekete vonal fut le; máj.—jun.-ban zuzmókon él.

4. **ravula** *Hb.* Felső szárnya sötétbarna, tövén, csúcsán és belső szegélyén fehéres; alsó szárnya világosszürke. Hazánkban eddig csak Pozsonyban és Kolozsvárott figyelték meg jun.—aug.-ban. 24—26 mm. Gyakrabban fordul elő a sötétebb var. *ereptricula* Tr., mely a szárny tövén és szegélyén vöröses. Hernyója kék, hátán fekete vonal fut le; ápr.—máj.-ban a sziklák zuzmóin él.

5. **Algae** *F.* (33. tábla, 2. ábra). Hazánk hegyes vidékein olykor jul.—aug.-ban nem ritka. 22—24 mm. Elvétve világosabb színű: ab. *mendacula* Hb. (Eperjes), vagy felső szárnya sárga foltokkal ékesített: ab. *calligrapha* Bkh. Hernyója szürke, oldalt kékes, hátán szürke sáv fut le; ápr.—jun.-ban a fák zuzmóin él.

6. **muralis** *Forst.* (33. tábla, 3. ábra). Hazánkban igen szórványosan és ritkán lép fel jul.—aug.-ban. 28—30 mm. Hernyója zöld, hátán sötét sáv, oldalán fehér vonal fut le; ápr.—máj.-ban a sziklák zuzmóin él.

7. **perla** *F.* (33. tábla, 4. ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel és mindenütt ritka; jul.—szept.-ben repül. 26—27 mm. Hernyója sötétkék,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

hátán vörhenyes sáv, oldalán fehér vonal fut le; ápr.—máj.-ban a sziklák zuzmóin él.

Európai fajok még: **pineti** *Stgr.* Spanyolország. — **Galatea** *Mill.* Franciaország.

3. nem. **Diphtera** *Hb.* (**Moma** *Hb.*)

A felső szárny szegélye kissé hajlított, épszélű; az alsó szárny kerekített; a tor rövid és széles, alig búbos.

1. **alpium** *Osbeck.* (*Orion* Esp.; 33. tábla, 5. *b.* ábra). Csaknem országszerte található ápr.—jun.-ban. 35—37 mm. Hernyója (33. tábla, 5. *a.* ábra) jul.—aug.-ban a tölgy-(Quercus-)féléken él.

4. nem. **Trichosea** *Grote.* (**Diphtera** *Hb.*)

A tor rövid és széles, sűrűn szőrös; a potrohon rövid szőrpamatok emelkednek.

1. **ludifica** *L.* (33. tábla, 6. ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel (Pécs, Selmeczbánya, Eperjes) máj.—jun.-ban. 42—44 mm. Hernyója szürkéskék, szőrös, a 11. gyűrűn kiemelkedés van, hátán három sárga vonal fut le; szept.—okt.-ben a vörös berkenyén (Sorbus aucuparia) él.

5. nem. **Panthea** *Hb.*

A tor sűrűn gyapjas, de nem búbos, szintúgy a potroh sem.

1. **coenobita** *Esp.* (33. tábla, 7. ábra). Hazánknak csak délibb tájain (Háromszék m., Fiume) található jun.—jul.-ban. 48—52 mm. Hernyója hosszú szőrökkel borított, a 4. és 11. gyűrűn szőrpamata van, oldalán vörhenyes sáv fut le; aug.—szept.-ben a jegenyefenyőn (Abies alba) él.

III. család. **Agrotidae.**

A felső szárny megnyújtott, széle felé kissé kiszélesedett, csúcsa hegyesen lekerekített; az alsó szárny kerek. A szem csupasz; a tor erőteljes, sima; a potroh lapított, kiemelkedések nincsenek rajta. A lepke éjjel repül, nyugalomban vízszintesen tartja felső szárnyát, mely az alsót elfödi. A hernyó csupasz, vastag, hengeres, kitelelő. E népes családnak csak egy neme van.

1. nem. **Agrotis** *O.*

A) A ♂ csápja sörtealakú, kevéssé pillás; fogója a végén szélesen s úgy van lemetszve, hogy alsó és felső csúcsa csaknem derékszögűnek s egyforma hosszúnak látszik.

1. **strigula** *Thnbg.* Felső szárnya barnásvörös, az erek fehérek, köztük fekete hosszanti foltok vannak, a harántsáv kettős, fehér; az alsó szárny barnásszürke. Hazánk felvidékén (Csorbató, Tátrafüred, Eperjes) jul.-ban található; ritka. 30—31 mm. Hernyója halvány- vagy barnásvörös, hátán barna és sárga pettyek vannak; máj.—jun.-ban a hamvas hangán (Erica cinerea) él.

B) A ♂ fogójának felső csúcsa tüskeszerűen kiáll, az alsó kerekített, csápjának fésűs fogai a csúcs felé fokozatosan rövidülnek.

2. **molothina** *Esp.* Felső szárnya kékbe hajló feketésszürke, tövéből fekete vonal indul ki, a 3 folt hamuszínű; alsó szárnya fehér. 37—38 mm. Hazánkban jun.-ban csak Budapesten figyelték meg; igen ritka.

C) A ♂ fogójának felső csúcsa tüskében végződik, az alsó derékszögű; csápja pillás vagy fésűs.

3. **polygona** *F.* Felső szárnya sötét ibolyásszürke, az elülső szegélyen megvastagodott harántsávokkal, a kör- és vesefolt nagy, a tér közöttük fekete; alsó szárnya világosszürke. Hazánk igen kevés pontján figyelték meg jun.—jul.-ban. 34—36 mm. Hernyója zöld, oldalán fehérszélű sötétzöld sáv fut le; ápr.—máj.-ban lórom-(Rumex-), lóhere-(Trifolium-) és keserűfű-(Polygonum-)féléken él.

4. **signum** *F.* (33. tábla, 8. ábra). Hazánknak főleg hegyes vidékein jun.—jul.-ban található; ritka. 36—38 mm. Hernyója halvány rézszínű, hátán három világosabb vonal fut le; márcz.—ápr.-ban az iszalag bérczén (Clematis Vitalba), ostormén bangitán (Viburnum Lantana), kerti labodán (Atriplex hortense), zanóton (Cytisus) stb. él.

D) A ♂ fogójának felső oldalán hosszú-, az alsón rövidebb tüske van; csápja röviden pillás.

5. **janthina** *Esp.* (33. tábla, 9. ábra). Országszerte, de kevés helyen jun.—jul.-ban található, ritka. 42—44 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán és oldalán világosabb csík fut le, köztük fekete, ferde ékalakú foltok vannak; márcz.—máj.-ban a foltos kontyvirágon (Arum maculatum), az orvosi kankalinon (Primula officinalis; 33. tábla, *A.* ábra) és madárhúron (Cerastium) él.

E) A ♂ fogója egyszerű, nyulánk tüske; csápja többnyire röviden pillás; a tor a legtöbb esetben szőrös.

6. **linogrisea** *Schiff.* (33. tábla, 10. ábra). Országszerte, de kevés helyen jun.—jul.-ban található. 40—42 mm. Hernyója barna, hátán sötét, e mellett pedig fehér vonal fut le; márcz.—ápr.-ban kankalinon (Primula), madárhúron (Cerastium), ibolyán (Viola) és oroszlánfogon (Leontodon Taraxaci; 33. tábla, *C.* ábra) él.

7. **fimbria** *L.* (33. tábla, 11. *b.* ábra). Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. 52—54 mm. Hernyója (33. tábla, 11. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban főleg kankalin-(Primula-) és lórom-(Rumex-)féléken él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

8. **interjecta** *Hb.* Felső szárnya világos sárgásbarna, foltjai homályosak; alsó szárnya élénk okkersárga, széles fekete szegélylyel, közepén fekete petty van. Hazánkban csak Fiume környékén figyelték meg jul.-ban. 37—38 mm. Hernyója szürkéssárga, hátán három fehér vonal, oldalán feketésbarna sáv fut le; márcz.—ápr.-ban fű-féléken él.

9. **augur** *F.* (33. tábla, 12. *b.* ábra). Országszerte, kivált a felvidéken nem ritka máj.—jul.-ban. 44—46 mm. Hernyója (33. tábla, 12. *a.* ábra) a piros árvacsalánon (Lamium purpureum; 33. tábla, *B.* ábra) s egyéb apró növényeken él.

10. **obscura** *Brahm.* (33. tábla, 13. ábra). Országszerte gyakori jun.—jul.-ban. 45—47 mm. Hernyója barna, sötét ferde vonalakkal; márcz.—máj.-ban apró növényeken él.

11. **pronuba** *L.* (33. tábla, 14. *b.* ábra). Sokszor a tora és szárnya egyszínű: var. *innuba* Tr.; ritkán az alsó szárny középső pontja eltünik: ab. *Hoegei* H. S. (Eperjes). Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. Hernyója (33. tábla, 14. *a.* ábra) márcz.—ápr.-ban apró növényeken él.

12. **orbona** *Hufn.* (33. tábla, 15. ábra). Országszerte nem ritka jun.—aug.-ban. 43—44 mm. Olykor a felső szárny sötétebb színű: ab. *subsequa* Hb. (Budapest, Sopron). Hernyója barnásszürke, hátán három finom fehéres vonal, oldalán vörösesszürke sáv fut le; ápr.—máj.-ban főleg kankalin-(Primula-) féléken él.

13. **comes** *Hb.* (33. tábla, 16. *b.* ábra). Országszerte meglehetős gyakori jun.—aug.-ban. 44—46 mm. Néha világosabb, egyszínű: ab. *adsequa* Tr., vagy erősebb rajzú: ab. *prosequa* Tr. (mindkettőt Budapest és Pozsony környékén találták). Hernyója (33. tábla, 16. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban lórom-(Rumex-) és kankalin-(Primula-)féléken él.

14. **castanea** *Esp.* var. **neglecta** *Hb.* Felső szárnya szürke vagy barnásszürke, homályos rajzolattal, a vesefolt a belső szegély felé feketés. Hazánkban igen kevés helyen (Budapest, Pécs, Sopron, Nagyág) jul.—aug.-ban fordul elő. 38—40 mm. A pirosasbarna törzsalak csak északi országokban fordul elő. Hernyója barnás, okkersárga vagy zöld, hátán három halvány vonal, oldalán fehéres sáv fut le; hangán (Erica), áfonyán (Vaccinium) és seprős zanóton (Cytisus scoparius) él.

F) A ♂ fogója a végén letompított, belső oldalán karéjszerű fog van; csápja többnyire pillás.

15. **hyperborea** *Zett.* Felső szárnya ibolyásszürke, a körfolt világosszürke. Hazánkban rendkívül ritka (Prasiva, Branyiszkó); jul.-ban található. 38—41 mm. Néha a felső szárny vörösesszürke, a körfolt piros, a vesefolt barnáspiros, a tér közöttük feketés: var. *carnica* Hering (Zólyom m.). Hernyója vörösesszürke, hátán fehér-, alatta világos vonal fut le; máj.—jun.-ban a fehér áfonyán (Vaccinium Myrtillus) él.

16. **collina** *B.* Felső szárnya pirosasbarna, a sárgás kör- és vesefolt fekete alapon áll, a tőből fekete sugár indul ki, a hullámos vonal erősen csipkés. Hazánkban igen szórványosan jul.-ban fordul elő (M.-Tátra, Szolnok-Doboka és Háromszék m.). 33—34 mm. Hernyója feketésszürke vagy meggyszínű, sárgás ékszerű rajzokkal; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

17. **triangulum** *Hufn.* (33. tábla, 17. ábra). Országszerte nem ritka jun.—jul.-ban. 44—46 mm. Hernyója világosszürke, hátán három fehéres vonal, oldalán vörösesszürke sáv fut le, az utóbbi fölött feketés rézsutos vonalak futnak; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

18. **baja** *F.* (33. tábla, 18. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka jun.—aug.-ban. 40—43 mm. Hernyója hússzínű vagy okkersárga, hátán három fehéres vonal, oldalán szürke sáv fut le, az utóbbi fölött fekete foltok vannak; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

19. **speciosa** *Hb.* Felső szárnya sárgás hamuszínű, fekete behintéssel; a kör- és vesefolt barnás, a csapfolt kicsiny, a hullámvonal csaknem egyenes. Hazánkban eddig csak Kolozs- és Szebenmegyében találták. 42—44 mm. Hernyója szennyes világoszöld, hátán három fehéreszöld vonal, oldalán félig sárgás, félig barnásvörös sáv fut le; ápr.—máj.-ban aranyos istápfüvön (Solidago virgaurea) és hölgymálon (Hieracium) él.

20. **candelarum** *Stgr.* Felső szárnya hamuszínű, pirossal vegyített, a harántos fekete csikok olykor igen homályosak és az elülső szegélyen levő fekete foltokból indulnak ki. A harántcsikok olykor igen erősek: var. *signata* Stgr. Hazánknak néhány hegyes vidékén jun.—jul.-ban fordul elő nagy ritkaságképpen. 39—41 mm. Hernyója feketésbarna, hátán két világosabb vonal fut le, a melyeken ékforma fekete foltok sorakoznak; márcz.—ápr.-ban főleg az aranyos istápfüvön (Solidago virgaurea), a közönséges aggófüvön (Senecio vulgaris) és a sóska lóromon (Rumex acetosa) él.

21. **C nigrum** *L.* (33. tábla, 19. ábra). Országszerte gyakori máj.—jun., jul.—aug.-ban. 39—41 mm. Hernyója hamuszínű, hátán rézsutos fekete foltok vannak, oldalán sárgás sáv fut le; márcz.—ápr., jun.—jul.-ban oroszlánfogon (Leontodon), kankalinon (Primula), ördögszemen (Scabiosa) stb. él.

22. **ditrapezium** *Bkh.* (33. tábla, 20. ábra). Hazánkban főleg hegyes vidékeken található jul.—aug.-ban. 38—40 mm. Hernyója ibolyásbarna, hátán fekete szögfoltok vannak; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

23. **stigmatica** *Hb.* Felső szárnya ibolyásbarna, a nagy kör- és vesefolt között négyszögletű-, a körfolt előtt háromszögű feketésbarna folt van, a hullámvonal erősen ívelt. Hazánknak főleg hegyes vidékein

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

jul.—aug.-ban fordul elő, de ritka. 39—40 mm. Hernyója halvány meggyszínű, hátán fekete szögfoltok vannak, oldalán fehér vonal fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

24. **xanthographa** *F.* Felső szárnya vörösesbarna, a körfolt sárgásfehér keretű, a vesefolt az elülső és belső szegély felé fekete, az egyszerű fekete harántcsikok erősen fogazottak; színe gyakran szürke: var. *cohaesa* H. S. Országszerte, de eddig kevés helyen találták jun.—aug.-ban. 33—35 mm. Hernyója szürke, hátán három fehéres vonal, oldalán sötétbarna sáv fut le; ápr.—máj.-ban kankalinon (Primula), lóherén (Trifolium) stb. él.

25. **umbrosa** *Hb.* Felső szárnya rézszínű, az erek sötétebbek, a harántsávok egyszerűek, a hullámvonal rozsdaszínű. Hazánkban aug.—szept.-ben igen szórványosan és ritkán lép fel. 37—38 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán három világosabb vonal, oldalán sötétbarna sáv fut le; márcz.—ápr.-ban füveken él.

G) A ♂ fogója olyan, mint az előbbi csoportnál, de belső oldalán nincsen fog; csápja többnyire fűrészes.

26. **Rubi** *View.* Felső szárnya ibolyás vörösesbarna, a kör- és vesefolt közt két sötétebb színű kettős harántsáv van, a hátsó nem fogazott, a hullámvonalnak a szegély felé sötét árnyéka van. Hazánk hegyes vidékein helyenkint jul.—aug.-ban nem ritka. 30—31 mm. Hernyója füstösbarna, hátán három világosabb vonal, oldalán széles világosbarna sáv fut le; ápr.—máj.-ban az útifüvön (Plantago) és különböző füveken él.

27. **florida** *Schmidt.* Az előbbi fajhoz igen hasonlít de nagyobb s élénkebb színű. Hazánkban igen ritkán (Eperjes) juliusban található. 34—35 mm. Hernyója kávészínű, hátán három, oldalán két fehéres vonal fut le; márcz.—ápr.-ban főleg a mocsári gólyahíren (Caltha palustris) él.

28. **Dahlii** *Hb.* Az előbbi fajhoz igen hasonlít, de sötétebb (rozsdásbarna), a hátsó harántsáv fogas, a kevéssé hajlott hullámvonal befelé vöröses, kifelé sötétszélű. Hazánkban igen ritkán (M.-Tátra, Hunyad m.) jul.-ban található. 34—35 mm. Hernyója olyan, mint az előbbi; ápr.—máj.-ban a lándsás útifüvön (Plantago lanceolata), lóromon (Rumex), oroszlánfogon (Leontodon) stb. él.

29. **brunnea** *F.* (33. tábla, 21. ábra). Hazánk hegyes vidékein található, helyenkint nem ritka jun.—aug.-ban. 38—40 mm. Hernyója kávészínű, hátán három világos vonal, oldalán fehéresszürke sáv fut le; ápr.—máj.-ban a közönséges sásharaszton (Pteridium aquilinum), áfonyán (Vaccinium) stb. él.

30. **Primulae** *Esp. (festiva* Hb.; 33. tábla, 22. ábra). Hazánkban igen szórványosan és ritkán lép fel jul.—aug.-ban. 39—41 mm. Hernyója pirosasbarna, hátán három sárgás vonal, oldalán vörösesszürke sáv fut le; máj.—jun.-ban főleg kankalinon (Primula) él.

31. **depuncta** *L.* Felső szárnya sárgásbarna, ibolyásszürkével kevert, az erek fehérek, a kör- és vesefolt fehéresszélű, a tövön két, a külső harántsávon három fekete folt van. Hazánk legnagyobb részén, de még eddig kevés pontján figyelték meg jul.—aug.-ban. 89—41 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán sötét foltok sora, oldalán sárgás sáv fut le; ápr.—máj.-ban főleg kankalinon (Primula), ibolyán (Viola) és csalánon (Urtica) él.

32. **margaritacea** *Vill.* Felső szárnya világos hamuszínű, a kör- és vesefolt közt kicsiny, fekete, négyszögű folt van, a hullámvonal az elülső szegélyen széles, fekete. Hazánkban aug.—szept.-ben igen ritka (Budapest, Temesvár). 31—33 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán három fehér vonal, oldalán vöröses sáv fut le; márcz.—ápr.-ban főleg a közönséges galajon (Galium Mollugo), hölgymálon (Hieracium) és útilapun (Plantago) él.

33. **multangula** *Hb.* (33. tábla, 24. ábra). Még eddig hazánk igen kevés pontján figyelték meg jun.—jul.-ban. 31—33 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán három fehér vonal, oldalán fehéres sáv fut le; ápr.—máj.-ban főleg a közönséges galajon (Galium Mollugo) él.

34. **rectangula** *F.* Felső szárnya ibolyásbarna, a sárgaszélű kör- és vesefolt közt négyszögletes fekete foltja van, a sárgaszélű csapfolt alapja fekete. Hazánknak főleg délibb tájain található. 28—30 mm. Hernyója szürke, hátán sárgával megszakított sötét sáv és mellette 1—1 sárgás vonal fut le; ápr.-máj.-ban főleg mécsvirágon (Lychnis) él.

35. **cuprea** *Hb.* (33. tábla, 25. ábra). Hazánkban igen ritka (Budapest, Eperjes, Kolozs- és Hunyad m.) aug.—szept.-ben. 35—36 mm. Hernyója barna, hátán homályos fehéres vonal, oldalán szürkésbarna sáv fut le; márcz.—ápr.-ban apró növényeken él.

36. **plecta** *L.* (33. tábla, 27. ábra). Országszerte található két ivadékban, helyenkint máj.—jun.-ban és jul.—szept.-ben gyakori. 29—31 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán három pirosas vonal, oldalán sárga sáv fut le; márcz.—ápr., jun.—jul.-ban galajon (Galium) s egyéb apró növényeken él.

37. **musiva** *Hb.* Felső szárnya ibolyásbarna, elülső szegélye széles téren fehéressárga, tövéből fekete hosszanti sáv indul ki. Hazánkban jul.-ban igen ritka (Hunyad m., Mehádia). 94—96 mm. Hernyója sárgászöld, hátán sötét vonal, oldalán sötétzöld sáv fut le; márcz.—ápr.-ban apró növényeken él.

38. **flammatra** *F.* Felső szárnya vörösesszürke, elülső szegélye széles téren világosabb színű, a körfoltból a tő felé, s a tőből fekete sugár indul ki. Eddig hazánk kevés pontján figyelték meg jun.—jul.-ban. 41—42 mm. Hernyója zöld, oldalán sárgás sáv fut le; márcz.—ápr.-ban főleg az erdei szamóczán (Fragaria vesca) és oroszlánfogon (Leontodon Taraxaci) él.

39. **candelisequa** *Hb.* Felső szárnya világos hamuszínű, tövéből fekete sugár indul ki, s ugyanolyan

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

ered a körfoltból is, mely csaknem a szegélyig ér. Hazánkban jul.-ban rendkívül ritka (Budapest). 41—42 mm. Hernyója barnásszürke, hátán és oldalán sötét sáv fut le; máj.—jul.-ban a puha hangyabogácson (Jurinea mollis) él.

40. **simulans** *Hufn.* (34. tábla, 1. ábra). Országszerte meglehetős gyakori máj.—jul.-ban. 41—43 mm. Hernyója halvány barnásszürke; márcz.—ápr.-ban apró növényeken él.

41. **fugax** *Tr.* Felső szárnya hamuszínű, agyagsárgával kevert, fekete behintésű; a harántsávok gyakran alig láthatók, a fehéres hullámvonal fogas, a szegélyen fekete pontok vannak. Hazánk legnagyobb részében található, helyenkint jun.—aug.-ban gyakori. 38—41 mm. Hernyója szürkés, hátán kettős sötét vonal fut le; ápr.—máj.-ban főleg fűtej- (Euphorbia-) féléken él. Olykor kártékony.

42. **lucipeta** *F.* Felső szárnya kékesszürke, agyagsárgával kevert, a kör- és vesefolt szegélye s a hullámvonal agyagszínű. Hazánk legnagyobb részében jun.—aug.-ban található, de mindenütt ritka. 46—51 mm. Hernyója szürkészöld, pontszerű fekete szemölcsökkel borított; ápr.—máj.-ban a lókörmű martilapun (Tussilago Farfara), közönséges acsalapun (Petasites hybridus) és fűtej- (Euphorbia-) féléken él.

43. **birivia** *Hb.* Felső szárnya kékesszürke; a kör- és vesefolt, valamint a hullámvonal világosabb színű, a harántcsikok sárgásfehérek. Hazánkban aug.-ban fordul elő, de igen ritka (Szliács, Szádelló, Mehádia, Vöröstorony-szoros). 35—37 mm.

44. **renigera** *Hb.* Hasonlít a *forcipula*-hoz, de nagyobb, a vesefolt igen feltűnő, az elülső szegély széles téren agyagszínű, barna behintésű; fonákja szürkésbarna. Hazánkban jul.-ban található, de igen ritka. 28—30 mm.

45. **grisescens** *Tr.* Felső szárnya hamuszínű, a két harántsáv egyszerű, fogas; az elmosódott kör- és vesefolt közt fekete petty van. Eddig hazánknak csak néhány havasán figyelték meg jul.—aug.-ban, de ritkán. 29—36 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán feketés vonal fut le, mellette minden gyűrűn négy fekete pont van; aug.—szept.-ben az oroszlánfogon (Leontodon) él.

46. **latens** *Hb.* Felső szárnya halványszürke, a kettős harántsávok fogazottak, a kör- és vesefolt, valamint a hullámvonal homályos. Hazánkban jul.-ban igen szórványosan és ritkán lép fel. 32—33 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán három világosabb színű, oldalán egy fekete vonal fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

47. **cos** *Hb.* Felső szárnya barnásszürke, a kör- és vesefolt, valamint a két páros harántsáv és a hullámvonal homályos. Hazánkban ritka, eddig aug.-ban csak Hunyad- és Krassó-Szörénymegyében figyelték meg. 34—35 mm.

48. **fimbriola** *Esp.* Felső szárnya sárgásszürke, a szegélytéren barnásszürke, a kör- és vesefolt közt fekete petty van, a hullámvonal sárgás. Hazánkban csak Pécsett és Budapesten figyelték meg, az utóbbi helyen olykor jun.—jul.-ban gyakori. 24—27 mm. Hernyója barnásszürke, hátán három világosabb vonal fut le; márcz.—ápr.-ban eleinte a leánykökörcsin (Anemone grandis) és a kikeleti hóvirág (Galanthus nivalis) virágjában él, azután apró növényekre tér át.

49. **forcipula** *Hb.* Felső szárnya barnás hamuszínű, tövéből fekete sugár indul ki, a kör- és vesefolt közt fekete petty van; ezek, valamint a csapfoltok fínom fekete keretűek, a harántsávok homályosak. Hazánk több részén, de kevés pontján jun.—jul.-ban figyelték meg eddig. 32—34 mm. Hernyója szennyesbarna, oldalán világos vonal fut le; márcz.—máj.-ban a lóromon (Rumex) és az ágas hőlyén (Anthericum ramosum) él.

50. **signifera** *F.* Felső szárnya barnás hamuszínű, tövéből fekete sugár indul ki, a kör- és vesefolt közt a szegélyig érő fekete sáv van. Hazánk kevés pontján jun.—jul.-ban fordul elő. 31—33 mm. Hernyója barnászöld, hátán és oldalán 1—1 fekete vonal fut; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

51. **puta** *Hb.* Felső szárnya vörösesszürke, tő felől feketés, a körfolt megnyújtott, a csapfolt igen apró. Hazánkban eddig jun.-ban csak Fiume környékén figyelték meg. 36—38 mm. Hernyója zöld, hátán két barnászöld sáv fut le; ápr.-ban apró növényeken él.

52. **putris** *L.* (34. tábla, 2. ábra). Országszerte gyakori ápr.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 29—31 mm. Hernyója rézszínű, hátán fekete ékalakú foltok vannak; márcz.—ápr.-ban főleg galajon (Galium) és útilapun (Plantago) él.

53. **cinerea** *Hb.* Felső szárnya vörösesszürke (♂), vagy feketésbarna (♀), az egyszerű finom fekete harántsávok fogazottak, a körfolt keskeny, sötét, a vese- és loborfolt hiányzik. Országszerte máj.—jun.-ban nem ritka. 36—37 mm. Hernyója zöldesbarna, hátán három sötét vonal fut le; márcz.—ápr.-ban főleg a sóska lóromon (Rumex acetosa) él.

54. **exclamationis** *L.* (34. tábla, 3. *b.* ábra). Országszerte gyakori, helyenkint két ivadékban, máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 39—41 mm. Hernyója (34. tábla, 3. *a.* ábra) márcz.—ápr.-ban füveken él.

55. **recussa** *Hb.* (*transylvanica* H. S.). Feketés ibolyásszürke, a tőből feketés sugár indul ki, a fehéres kör- és vesefolt fekete loborban foglal helyet, a csapfolt fekete keretű. Eddig jul.-ban hazánknak csak felvidékén (Gölniczbánya, Eperjes) és Erdélyben találták. 28—29 mm. Hernyója sárgásbarna, oldalán szürke szemölcsökkel borított; májusig füvek gyökerén él.

56. **nigricans** *L.* Felső szárnya vörösesfekete, a tőből fekete sugár indul ki, a kör-, vese- és csapfolt fekete keretű, a két harántsáv homályos. Ország-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

szerte nem ritka két ivadékban, jun.—jul., aug.—szept.-ben. 36—37 mm. Olykor világosabb vöröses színű: var. *rubricans* Esp. (Pécs, Nagyszeben). Hernyója barna, oldalán világosabb csipkés sáv fut le; márcz.—ápr.-ban és jul.-ban apró növényeken él.

57. **Tritici** *L.* (34. tábla, 4. ábra). Hazánk nagy részében nem ritka két ivadékban jun.—jul.-ban és aug.—szept.-ben. 35—37 mm. Igen változó színben, rajzban; olykor sárgásbarna, harántsávok nélkül, de fekete loborfolttal, s a csapfolt is fekete: var. *aquilina* Hb.; néha nagyobb, sötétebb, egyszínű: var. *eruta* Hb. (Budapest). Hernyója barnásszürke, hátán világosabb vonalak futnak le; márcz.—ápr.-ban apró növényeken él, s némely évben nagy kárt tesz a gabonában és szőlőben.

58. **distinguenda** *Ld.* Igen hasonlít a *Tritici*-hez, felső szárnya azonban fehéresszürke, az elülső szegély széles területen feketés, rajzolata igen éles, a hullámvonalon néhány hegyes nyílfolt van. Hazánkban csak homokos talajon fordul elő (Budapest, P.-Peszér, Szeged) aug.—szept.-ben. 33—34 mm.

59. **vitta** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, elülső szegélye azonban széles területen fehéres, rajzolata határozottabb. Hazánkban kevés helyen (Budapest, Pozsony, Nagyág) aug.—szept.-ben található, ritka. 34—35 mm. Hernyója szennyesbarna, hátán sötét vonal fut le, feje és nyakpaizsa barna; ápr.-ban különböző füvek gyökerén él.

60. **obelisca** *Hb.* Felső szárnya ibolyásvöröses, vagy sárgásbarna, tövéből fekete sugár indul ki, a három folt feketekeretű. Országszerte gyakori jun.—szept.-ben. 36—37 mm. Gyakran csaknem egyszínű, rajztalan: ab. *ruris* Hb., vagy nagyobb, világosabb színű: var. *Villiersii* Gn. Hernyója barnásszürke, hátán három világosabb vonal, oldalán szürke sáv fut le; máj.—jun.-ban apró növényeken él.

61. **hastifera** *Donz.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, elülső szegélyén azonban csaknem a csúcsig széles fehéres sáv húzódik. Hazánkban jul.-ban csupán Kolozsmegye havasain figyelték meg. 39—40 mm.

62. **multifida** *Ld.* Felső szárnya barna, elülső szegélye fehér, a kör- és vesefolt sárgásfehér, az erek kékesfehérek, a szegélysáv sötét, fogazott, alsó szárnya fehéres. Hazánkban szept.-ben rendkívül ritka (Budapest). 30—32. mm.

63. **ypsilon** *Rott.* (34. tábla, 5. ábra). Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. 57—60 mm. Hernyója egyszínű szürkésbarna, hasa zöldes, ápr.—máj.-ban füveken él.

64. **segetum** *Schiff.* Vetési bagolypille. (34. tábla, 6. ábra ♀.) Országszerte közönséges máj.—szept.-ben. 40—44 mm. Gyakran fehéres- vagy sárgásszürke színű: var. *pallida* Stgr. Hernyója sötét szürkésbarna, hátán három sötétebb vonal fut le; ápr.—máj.-ban füveken él. Olykor a gabonavetésekben nagy kárt tesz.

65. **corticea** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, felső szárnya azonban rövidebb, ibolyásbarna. Országszerte található jun.—aug.-ban. 35—37 mm. Hernyója szennyes szürkésbarna, hátán világosabb vonal, oldalán feketés sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

66. **trux** *Hb.* Felső szárnya barnássárga vagy szürkésbarna, a szegélyen sötétebb, a harántsávok sötét pettyekből indulnak ki. Hazánkban eddig aug.-ban csak Nagyágon figyelték meg. 37—42 mm. Hernyója szürkéssárga, hátán finom sárgás vonal, alatta homályos barnás vonal fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

67. **saucia** *Hb.* Felső szárnya pirossal kevert szürkésbarna, rajzolata homályos; az alsó szárny tiszta fehér. Olykor sárgásbarna: ab. *margaritosa Hw.* Országszerte többé-kevésbbé ritka jul.—szept.-ben. 46—48 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán sötét foltok sora, oldalán világosszürke sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

68. **conspicua** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz; a hullámvonal azonban tompa W alakú. Hazánkban csak Monoron figyelték meg jul.-ban. 44—45 mm.

69. **crassa** *Hb.* Felső szárnya szürkésbarna, kettős harántsávokkal, a hullámvonal széles, fehér, csipkés, a három foltnak fekete kerete van. Hazánk legnagyobb részében aug.-ban található, de ritka. 42—44 mm. Elvétve tarkább, a ♂ csápja hosszabb, fésűs: var. *lata* Tr. (P.-Peszér). Hernyója szennyes barna, hátán kettős fekete vonal fut le; ápr.—máj.-ban füvek gyökerén él.

70. **vestigialis** *Rott.* (34. tábla, 7. ábra). Hazánkban főleg az Alföld homokos tájain, helyenkint aug.—szept.-ben gyakori. 34—36 mm. Hernyója hamuszínű, hátán finom fekete kettős vonal, oldalán két fehéres vonal fut le; ápr.—máj.-ban füvek gyökerén él.

71. **praecox** *L.* (34. tábla, 8. ábra). Hazánk nagyobb részében, de kevés pontján található, helyenkint gyakori jun.—szept.-ben. 44—46 mm. Hernyója világosszürke, hátán és oldalán fehér sáv fut le; ápr.—máj.-ban főleg fűtej- (Euphorbia-) féléken, terjőke kigyósziszen (Echium vulgare) és orvosi atraczélon (Anchusa officinalis) él.

72. **prasina** *F.* (34. tábla, 9. ábra). Hazánk hegyes vidékein helyenkint jun.—jul.-ban nem ritka. 45—47 mm. Hernyója világosszürke, hátán három világosabb vonal fut le, közöttük feketés foltok vannak; ápr.—máj.-ban kankalinon (Primula) s egyéb apró növényeken él.

73. **occulta** *L.* (34. tábla, 10. *b.* ábra). Hazánkban igen ritka (M.-Tátra, Poprád, Eperjes) jun.—aug.-ban. 61—64 mm. Hernyója (34. tábla, 10. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban főleg a fekete áfonyán (Vaccinium Myrtillus), hamvas szederen (Rubus caesius) és fűzikén (Chamaenerium) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Európai fajok még: **sobrina** *Gn.* Közép-Európa. — **punicea** *Hb.* Németország stb. — **crythrina** *Rbr.* Franczia-ország. stb. — **glareosa** *Esp.* (33. tábla, 23. ábra) Németország stb. — **ocellina** *Hb.* (33. tábla 26. ábra) és **alpestris** *B.* Alpesek stb. — **leucogaster** *Frr.* Dalmáczia stb. — **lucernea** *L.* és **helvetina** *B.* Alpesek stb. — **decora** *Hb.* Ausztria stb. — **culminicola** *Stgr.* és **simplonia** *H. G.* Alpesek stb. — **melanura** *Koll.* Dalmáczia. — **cursoria** *Hufn.* Közép-Európa. — **fatidica** *Hb.* Alpesek stb.

IV. család. Hadenidae.

A ♂ csápja többnyire nem fogazott vagy fűrészes; a tor ívelt, sok esetben búbos; a búbok hosszukban ketté vannak osztva; a potroh legtöbbször ívelt, búbos vagy szőrös; a felső szárnytő felül széles, épszélű; a bagolyrajzolat többnyire feltünő; az alsó szárny széles. A hernyó csupasz, 16-lábú, nappal elrejtőzik, legtöbbje kitelel.

1. nem. Charaeas *Stph.*

A ♂ csápja fésűs, a szem szőrös; a felső szárny rövid és széles, csúcsa lekerekített, épszélű; a csapfolt rendkívül hosszú, világos színű.

1. **graminis** *L.* (34. tábla, 11. ábra). Hazánk legtöbb részében jun.—jul.-ban nem ritka. 31—33 mm. Hernyója szürke, hátán 3 világos vonal fut le; máj.—jun.-ban füveken él. Olykor kártékony.

2. nem. Epineuronia *Rbl.* (Neuronia *Hb.*)

A ♂ csápja fésűs; a szem szőrös; a felső szárny csúcsa lemetszett; a kör- és vesefolt világos keretű; az alsó szárny rövid. A hernyó hengeres, fénylő, paizsa csontszerű.

1. **popularis** *F.* (34. tábla, 12. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori jul.—szept.-ben. 41—43 mm. Hernyója sötétbarna, hátán világosszürke sáv fut le; máj.—jun.-ban a taraczkbúza (Triticum repens) gyökerén él. Kártékony.

2. **cespitis** *F.* Felső szárnya feketésbarna, rozsdaszínű harántcsikokkal, a foltok kerete s a hullámvonal sárgás. Hazánk legtöbb részében aug.—szept.-ben nem ritka. 38—40 mm. Néha világosabb színű, szürke: ab. *ferruginea* Höfn. (Gölniczbánya). Hernyója sötétbarna, hátán 3-, oldalán 1 fehér sáv fut le; jun.—jul.-ban füveken él.

3. nem. Mamestra *Hb.*

A szem szőrös; a felső szárny meglehetős széles, széle hullámos, csúcsa kissé letompított; az alsó szárny lekerekített. A hernyó csupasz, hengeres, az utolsó gyűrű kidomborodó.

A) A ♂ csápja végig hosszú és vékony fésűs-fogas, fogója fölül kerekített, alul karéjos.

1. **leucophaea** *View.* (34. tábla, 13. *b.* ábra). Országszerte nem ritka máj.—jul.-ban. 41—43 mm. Hernyója (34. tábla, 13. *a.* ábra) márcz.—ápr.-ban apró növényeken és füveken, pl. az egynyári perjén (Poa annua; 34. tábla, *A.* ábra) él.

B) A ♂ fogója körülbelül olyan, mint az előbbieknél, alul azonban finom tüske áll ki.

a) A ♂ csápja pillás fűrészfogú.

2. **serratilinea** *Tr.* Felső szárnya fehéresszürke, a vesefoltban két fehér pont van, a hullámvonal fehéres. csipkés. Hazánkban rendkívül ritkán jul.-ban található. 37—39 mm. Hernyója szürke, feje sötétszínű, márcz.—ápr.-ban füveken él.

b) A ♂ csápján a fűrészfogak ecsetszerűen pillásak.

3. **advena** *F.* (34. tábla, 14. ábra). Hazánk több részében jun.—jul.-ban található, de mindenütt ritka. 53—55 mm. Hernyója barnásszürke; ápr.—máj.-ban lóromon (Rumex), áfonyán (Vaccinium) stb. él.

4. **tincta** *Brahm.* (34. tábla, 15. ábra). Hazánk hegyes vidékein jun.—jul.-ban nem ritka. 57—59 mm. Hernyója okkersárga vagy vörösesbarna, sötét foltokkal; ápr.—máj.-ban áfonyán (Vaccinium) és tövises igliczen (Ononis spinosa) él.

c) A ♂ csápja síma, sörteszerű, rövid pillás, minden ízén 2—2 sörte foglal helyet.

5. **nebulosa** *Hufn.* (34. tábla, 16. *b.* ábra). Országszerte nem ritka máj.—jul.-ban. 50—53 mm. Hernyója (34. tábla, 16. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

C) A ♂ fogója befelé hajló tüskében végződik, csápja olyan, mint *B. c*-nél.

6. **contigua** *Vill.* (34. tábla, 17. ábra). Máj.—jul.-ban országszerte található, helyenkint nem ritka. 38—41 mm. Hernyója sárgászöld, hátán vörös vonal s oldalán világos sáv fut le; ápr.—máj.-ban a seprős zanóton (Cytisus scoparius), rekettyén (Genista) s áfonyán (Vaccinium) él.

7. **thalassina** *Rott.* (35. tábla, 1. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun.-ban. 42—44 mm. Felső szárnya olykor csaknem egyszínű vöröses: ab. *achates* Hb. (Orsova). Hernyója sárgásszürke vagy zöld, hátán feketés, illetőleg piros foltokkal, oldalán fehéresszürke sáv fut le; szept.—okt.-ben a seprős zanóton (Cytisus scoparius), sóska borbolyán (Berberis vulgaris) és hamvas szederen (Rubus caesius) él.

8. **dissimilis** *Knoch.* (35. tábla, 2. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori 2 ivadékban máj.—jun.-ban és jul.—szept.-ben. 42—44 mm. Hernyója sárgásvörös vagy hússzínű, hátán három aczélkék vonal, oldalán fehér sáv fut le; jun.—jul.-ban és szept.—okt.-ben a libatopon (Chenopodium), lóromon (Rumex) stb. él.

D) A ♂ fogója karéjjá szélesedett ki, felső oldalán mélyen kimetszett, miáltal két fölfelé álló fog keletkezett; csápja olyan, mint *B. b.*-nél.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

9. **Pisi** *L.* (34. tábla, 18. *b.* ábra). Országszerte található, helyenként máj.—jul.-ban gyakori. 28—30 mm. Hernyója (34. tábla, 18. *a.* ábra) jul.—szept.-ben főleg a veteményborsón (Pisum sativum), lóromon (Rumex) és a réti ledneken (Lathyrus pratensis; 34. tábla, *D.* ábra) él.

E.) A ♂ fogója alapján keskeny, végén karéjszerűen kiszélesedett.

10. **Brassicae** *L.* (34. tábla, 19. *b.* ábra). Országszerte gyakori két ivadékban máj.—jun.-ban és jul.—aug.—ban. 42—44 mm. Hernyója (34. tábla, 19. *a.* ábra) jun.—jul., szept.—okt.-ben főleg a főzelékkáposztán (Brassica oleracea; 34. tábla, *B.* ábra) él.

11. **Leineri** *Frr.* (51. tábla, 12. ábra). Felső szárnya sárgásbarna, fehér csipkés hullámvonallal, a kör- és a vesefolt fehér keretű. Kizárólag hazai faj; eddig jun.—ban csak Budapesten és P.-Peszéren figyelték meg. 34—35 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán 3 világos vonal fut le; jul.—aug.-ban az ürömön (Artemisia) él.

12. **implexa** *Hb.* Felső szárnya barna, a közép- és szegélytér sötétebb, a kör- és vesefolt kerete, a középteret közbefogó harántcsikok, a csipkés hullámvonal s az egyenes szegélyvonal fehéressárgák. Hazánk homokos területein (Monor, Csepel, Peszér, Kalocsa) jun.-ban található; ritka. 34—35 mm.

13. **Persicariae** *L.* (34. tábla, 20. *b.* ábra). Országszerte található, helyenként máj.—jun., jul.—aug.-ban gyakori. 41—44 mm. A felső szárny fehér foltja olykor barnásszürke: ab. *unicolor Stgr.* (Budapest, Pozsony). Hernyója (34. tábla, 20. *a.* ábra) márcz.—ápr., jun.—jul.-ban a közönséges csillaghúron (Stellaria media), a baraczklevelű keserűfüvön (Polygonum Persicaria; 34. tábla, *E.* ábra) a lóromon (Rumex), stb. él.

14. **albicolon** *Hb.* Hasonlít a *Brassicae*-hez, felső szárnya azonban egyszínűbb, rajzolata homályosabb, a hullámvonal pontokból áll. Hazánk több vidékén, főleg homokos talajon jun.—jul.-ban található. 38—40 mm. Hernyója feketészöld, hátán 3 világos vonal, oldalán pirosas sáv fut le; aug.—szept.-ben apró növényeken él.

15. **aliena** *Hb.* Igen hasonlít a *dissimilis*-hez, felső szárnya azonban egyszínűbb, szürkésbarna, a két páros harántcsik csipkés. Hazánk több vidékén található, ritka. 41—43 mm. Hernyója barnásszürke, hátán 3 világos vonal fut le, hasa zöldessárga; jul.—szept.-ben a hegyi lóherén (Trifolium montanum), nyúlszapukán (Anthyllis vulneraria) és feketéllő zanóton (Cytisus nigricans) él.

16. **splendens** *Hb.* Hasonlít a következő fajhoz, felső szárnya azonban ibolyásbarna, rajzolata tisztább, a kör- és vesefolt világosszürke, fehér keretű. Hazánkban ritka (Budapest, P.-Peszér, Nagyszeben) jun.-ban. 36—38 mm. Hernyója zöld vagy barna, hátán fehér apró szemölcsök 3 sora, oldalán széles sárga sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

17. **oleracea** *L.* (35. tábla, 3. *b.* ábra). Országszerte közönséges ápr.—jun., jul.—aug.-ban. 37—39 mm. Hernyója (35. tábla, 3. *a.* ábra) jun.—jul., szept.—okt.-ben a kelkáposztán (Brassica oleracea), fejes salátán (Lactuca sativa) stb. él.

18. **Genistae** *Bkh.* (35. tábla, 4. ábra). Országszerte gyakori máj.—jun., jul.—aug.-ban. 33—42 mm. Hernyója barnásszürke, zöldes vagy sárga, hátán sötét vonal, oldalán világoszöld sáv fut le; jun.—jul., szept.—okt.-ben főleg rekettyén (Genista), zanóton (Cytisus scoparius) és áfonyán (Vaccinium) él.

19. **glauca** *Hb.* Felső szárnya kékesszürkével kevert feketésszürke, a kör- és vesefolt fehéres, a csapfolt és a hullámvonal sárga. Eddig hazánk felvidéki és erdélyi havasain (M.-Tátra, Branyiszkó, Brassó stb.) jun.—jul.-ban észlelték; ritka. 35—36 mm. Hernyója barnásvörös, hátán világos vonal, oldalán széles sárgásfehér sáv fut le; aug.-ban a vörös és fekete áfonyán (Vaccinium Myrtillus; 34. tábla, *C.* ábra; Vaccinium Vitis idaea), továbbá a sárga sisakvirágon (Aconitum lycoctonum) él.

20. **dentina** *Esp.* (35. tábla, 5. *b.* ábra). Országszerte gyakori máj.—jun., jul.—aug.-ban. 35—37 mm. Elvétve jóval sötétebb színű: ab. *Latenai* Pier. (Eperjes). Hernyója sötétbarna, hátán világos hullámvonal, oldalán fekete vonal fut le; jul.-ban és szept.-ben az oroszlánfogon (Leontodon Taraxacum) él.

21. **Dianthi** *Tausch.* (51. tábla, 13. ábra). Felső szárnya sötétbarna, 4 fekete, ékalakú folttal, a kör- és vesefolt kerete halványsárgás, a hosszúkás csapfolt fekete, a külső harántvonal fakósárga, csipkés, a hullámvonal fogazott, sárgás; alsó szárnya szenynyesfehér. Hazánkban aug.-ban főleg az Alföld szíkes területén található. 24—26 mm.

22. **marmorosa** *Bkh.* Felső szárnya sötétbarnával kevert világosbarna, a körfolt világos, a vese- és csapfolt sötét, a hullámvonal sárgásfehér, fekete nyílfoltokkal. Hazánk hegyes vidékein jul.—aug.-ban található; ritka. 28—29 mm. Elvétve sokkal sötétebb színű: var. *microdon* Gn. (Trencsén). Hernyója feketéskék, oldalán két sárga sáv fut le; máj.—jun.-ban az ernyős patkóczímen (Hippocrepis comosa) és a kis koronillán (Coronilla minima) él.

23. **Trifolii** *Rott.* (35. tábla, 6. *b.* ábra). Országszerte közönséges ápr.—jun., jul.—aug.-ban. 36—49 mm. Igen ritkán sokkal sötétebb, tarkább: ab. *Farkasii* Tr. (Szerémm.). Hernyója (35. tábla, 6. *a.* ábra) jul., szept.—okt.-ben lóherén (Trifolium), lisztes libatopon (Chenopodium album; 35. tábla, *B.* ábra) és labodán (Atriplex) él.

24. **cavernosa** *Ev.* Felső szárnya világosbarna, a belső szegély halványsárgás, a kör-, vese- és csapfolt helyén koromfekete háromszögforma foltok vannak, a két harántvonal sötétszélű, a hullámvonal fehéressárga, mellette lefelé 6 koromfekete, ékalakú folt sorakozik. Hazánkban jul.-ban igen ritka (Budapest, Peszér, Puszta-Poó). 34—35 mm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

25. **reticulata** *Vill.* (35. tábla, 7. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka jun.—jul.-ban. 38—40 mm. Hernyója (35. tábla, 7. *a.* ábra) a hólyagos sziléne (Silene venosa; 35. tábla, *D.* ábra) és a tajtékzó szappanfű (Saponaria officinalis; 35. tábla, *A.* ábra) magvain él.

26. **chrysozona** *Bkh.* (35. tábla, 8. *b.* ábra). Országszerte nem ritka máj.—jul.-ban. 31—33 mm. Hernyója (35. tábla, 8. *a.* ábra) jul.—aug.-ban a fejessaláta (Lactuca sativa; 35. tábla, *C.* ábra) éretlen magvain él.

27. **serena** *F.* (35. tábla, 9. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun., jul.—aug.-ban. 29—31 mm. Elvétve jóval sötétebb, csaknem egyszínű: var. *obscura* Stgr. Hernyója zöld, hátán feketészöld foltok sora, oldalán ugyanoly színű sáv fut le; jun.—jul., szept.—okt.-ben főleg a hölgymál (Hieracium) virágján él.

Európai fajok még: **peregrina** *Tr.* és **cappa** *Hb.* Dalmáczia stb.

4. nem. **Dianthoecia** *B.*

Közel áll az előbbi nemhez, a ♀ potroha azonban kihegyezett, kiálló tojócsővel; a ♂ csápja fűrészes, ecsetszerű pillákkal. A hernyó rendszerint szegfű-féle növények magtokjában él.

1. **luteago** *Hb.* Felső szárnya okkersárga, rozsdaszínnel keverve, a harántcsikok barnák, a gyöngén fogazott hullámvonal barnás. Országszerte ritka máj.—jul.-ban. 39—41 mm. Elvétve jóval sötétebb színű: var. *argillacea* Hb. (Mehádia). Hernyója halvány barnásszürke, hátán sötétebb; jul.—aug.-ban a hólyagos- és kónya sziléne (Silene venosa és nutans) szárában és gyökerében él.

2. **proxima** *Hb.* Felső szárnya kékesszürke, a szegély felé világosabb, tövéből kettős fekete sugár indul ki; a vese- és körfolt világos keretű, az utóbbi hosszú, ferde. Hazánkban jun.—jul.-ban ritka (M.-Tátrán, Szent-Gothárd). 35—36 mm. Hernyója síma, szürke, hátán feketés vonal fut le.

3. **caesia** *Bkh.* (35. tábla, 10. ábra). Hazánkban igen ritka (Mehádia) jul.-ban. 38—40 mm. Hernyója zöld, fehér oldalsávval; ápr.—máj.-ban a hamvas szedren (Rubus caesius) és kankalinon (Primula) él.

4. **filigrana** *Esp.* Felső szárnya barnásszürke, részben vörhenyes behintésű, két fekete csipkés harántcsikkal. Hazánkban máj.—jun.-ban igen szórványosan és ritkán lép fel. 33—35 mm. Délibb tájakon kékesszürke, némi sárga behintéssel: var. *xanthocyanea* Hb., vagy világosabb fehéres, sok sárgával kevert: var. *luteocincta* Rbr. (Modrus-Fiume m.). Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz, de barnás, hátán homályos foltokkal; a kónya szilénén (Silene nutans) él.

5. **Magnolii** *B.* Felső szárnya sötétbarna, közepe és szegélye feketésszürke, a két fekete harántcsik csipkés, a vese- és körfolt fehérkeretű, az utóbbi kicsiny, kerek. Hazánkban máj.-ban igen ritka (Fiume). 33—35 mm. Hernyója vörösesszürke, világos oldalsávval; jul.—aug.-ban a kónya szilénén (Silene nutans) él.

6. **albimacula** *Bkh.* Felső szárnya olajbarna, a körfolt s egy folt alatta fehér. Hazánk legnagyobb részében, de kevés pontján máj.—jun., aug.—szept.-ben található, ritka. 31—32 mm. Hernyója világos vörösesszürke, hátán sötét, oldalán világos sáv fut le; máj.-ban és aug.-ban a mécsvirágon (Lychnis) él.

7. **nana** *Rott.* (35. tábla, 11. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun.-ban. 29—30 mm. Hernyója sárgásszürkés, hátán és oldalán két-két sötét vonal fut le; jun.—jul.-ban a kakuk mécsvirágon (Lychnis flos cuculi) él.

8. **compta** *F.* (35. tábla, 12. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun., jul.—aug.-ban. 32—33 mm. Elvétve sárgás alapszínű, fehér folttal: ab. *Viscariae* Gn. (Budapest). Hernyója (35. tábla, 12. *a.* ábra) jun.—jul., aug.—szept.-ben a barátszegfűn (Dianthus Carthusianorum; 35. tábla, *E.* ábra) él.

9. **capsincola** *Hb.* (35. tábla, 13. c. ábra). Országszerte gyakori máj.—jun., jul.—aug.-ban. 36—38 mm. Hernyója (35. tábla, 13. *a.* ábra) jun.—jul., aug.—szept.-ben a mécsvirág (Lychnis) magtokjában él. Bábbá (35. tábla, 13. *b.* ábra) a föld alatt alakul át.

10. **Cucubali** *Fssl.* (35. tábla, 14. b. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun., jul.—aug.-ban. 35—37 mm. Hernyója (35. tábla, 14. *a.* ábra) jun.—jul., aug.—szept.-ben a mécsvirág (Lychnis) magtokjában él.

11. **carpophaga** *Bkh.* (35. tábla, 15. ábra). Országszerte, de kevés helyen figyelték meg máj.—jun.-ban. 31—32 mm. Hernyója barna, hátán fehér, oldalán sárga vonal fut le; jun.—jul.-ban a mécsvirágon (Lychnis) él.

12. **Silenes** *Hb.* (*sejuncta* H. S.; 51. tábla, 14. ábra). Az előbbi fajnál nagyobb és világosabb színű; a hullámvonal W alakú s egészen a rojtig ér, mellette 3 éles, fekete nyílfolt fekszik. Hazánk homokos területein jun.-ban fordul elő, ritka. 31—32 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán 3 szürke szélű világos vonal, oldalán fehéres sáv fut le; jul.—szept.-ben a sziléne- (Silene-)félék magtokjában él.

13. **irregularis** *Hufn.* (35. tábla, 16. ábra). Hazánkban máj.—jun., jul.—aug.-ban ritka (Budapest, P.-Peszér, Kolozsvár). 32—34 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán sötét rézsutos csikok sorakoznak; jul.-ban és szept.-ben a buglyos derczefüvön (Gypsophila paniculata) és a terjőke kigyósziszen (Echium vulgare) él.

Európai fajok még: **Nisus** *Germ.* Sziczilia. — **andalusica** *Stgr.* Spanyolország. — **Christophi** *Möschl.* Oroszország stb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

5. nem. **Episema** *Hb.*

A ♂ csápja hosszú, fésűs, a ♀-é sörtealakú. A felső szárny rövid, kissé hegyes, az alsó szárny kerek, a rojt igen hosszú. A hernyó feje kicsiny, paizsa szaruszerű; hagymás növények gyökerén él.

1. **glaucina** *Esp.* (51. tábla, 16. ábra). Felső szárnya vörösesbarna, a kör- és vesefolt nagy, sötétbarna. Hazánk több részében, de eddig kevés pontján figyelték meg, helyenkint szept.—okt.-ben nem ritka. 34—36 mm. Igen változó; alapszíne olykor szürke, 2 fekete folttal: ab. *tersina* Stgr. (35. tábla, 17. ábra; Budapest, Pécs); ritkán fehéres 2 fekete folttal: ab. *Gruneri* B. (Budapest) vagy egyszínű sárgás, foltok nélkül: ab. *unicolor* Dup. (Budapest); viszont szürkés, több fekete folttal: var. *dentimacula* Hb. (Budapest, Pécs, Pozsony, Hunyad m.), vagy ugyanolyan erőteljes rajzzal, de kékes színű, fehér erekkel: var. *hispana* B. (Budapest). Hernyója szürkésbarna, hátán világos vonal fut le; máj.-ban főleg a liliomhőlyén (Anthericum Liliago) él.

2. **scoriacea** *Esp.* Felső szárnya hamuszínű, középtere sötétbarna, a kör- és vesefolt kicsiny, elkülönült, az utóbbi vöröses. Hazánk igen kevés pontján aug.—szept.-ben figyelték meg. 30—32 mm. Hernyója zöld, hátán 3 fehér vonal, oldalán pedig széles fehér sáv fut le; máj.-ban a liliomhőlyén (Anthericum Liliago) él.

6. nem. **Aporophyla** *Gn.*

A felső szárny csúcsa lemetszett, széle hajlított. A hernyó zöld, a földben alakul át.

1. **lutulenta** *Bkh.* Felső szárnya széles, ibolyásbarna, szegélye gyöngén hullámos, a vesefolt világos szegélyű, a csapfolt apró, a hullámvonal csipkés. Hazánkban szept.—okt.-ben ritka (Budapest, Pécs, Nagyág). 30—31 mm. Hernyója zöld, oldalt rózsaszínű, hátán piros vonal, oldalán sárgás sáv fut le; máj.-ban a liliomhőlyén (Anthericum Liliago) és a közönséges pásztortáskán (Capsella Bursa pastoris) él.

2. **nigra** *Hw.* (35. tábla, 18. ábra). Hazánkban szeptemberben igen ritka (Eperjes, Fiume). 37—38 mm. Hernyója sárgászöld, hátán 3, oldalán 1 vörös sáv fut le; máj.-ban a lóromon (Rumex) él.

Európai faj még: **australis** *B.* Dalmáczia stb.

7. nem. **Ammoconia** *Ld.*

A *Polia*-nemhez igen közel áll, búbja azonban éleshegyű. A hernyó 16-lábú, csupasz, kitelelő.

1. **caecimacula** *F.* (35. tábla, 19. ábra). Országszerte meglehetős gyakori, aug.—okt.-ben. 35—40 mm. Hernyója zöldesbarna, fölül sötétbarna, hátán 3 barna vonal, oldalán fehéresszürke sáv fut le; máj.—jun.-ban főleg a liliomhőlyén (Anthericum Liliago) él.

Európai faj még: **senex** *H. G.* Dalmáczia stb.

8. nem. **Polia** *Tr.*

A csáp alapján szőrpamat van, a ♂ csápja fésűs, csúcsa felé fokozatosan keskenyedő; a szem pillás; a tor négyszögű és a potrohhoz hasonló, kevéssé kiemelkedő búbokkal bír. A ♂ fogója meglehetős keskeny, vége letompított, befelé hajló. A hernyó nyulánk, hengeres.

1. **serpentina** *Tr.* Felső szárnya sötét mohazöld, finom fekete harántcsikokkal, a vesefolt fehér. Hazánkban szept.-ben igen ritka (Fiume). 36—37 mm. Hernyója hússzínű, hátán sötétbarna sáv, oldalán barna vonal fut le; ápr.—máj.-ban a lúdhúron (Alsine media) él.

2. **polymita** *L.* (35. tábla, 20. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka jul.—szept.-ben. 38—40 mm. Hernyója szennyes sötét rózsaszínű, hátán 3 fehér vonal, oldalán vörösbarna sáv fut le; ápr.—máj.-ban kankalinon (Primula) stb. él.

3. **flavicincta** *F.* (35. tábla, 21. ábra). Eddig hazánk kevés pontján aug.—szept.-ben találták; ritka. 36—38 mm. Hernyója zöld, hátán sötét vonal, oldalán fehéressárga sáv fut le; májustól juliusig főleg üröm-(Artemisia-) és lórom-(Rumex-)féléken él.

4. **rufocincta** *H. G.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de kékesszürke, rajzolata elmosódott, narancsszínű foltokkal. Hazánkban okt.-ben igen ritka (Nagyág, Fiume). 43—45 mm. Olykor csaknem teljesen hiányzik a narancsszín: ab. *mucida* Gn. (Nagyszeben). Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz, feje azonban barnás; máj.—jun.-ban a kövi bodorkán (Asplenium Ruta muraria) és a kónya szilénén (Silene nutans) él.

5. **xanthomista** *Hb.* Felső szárnya kékesszürke, középtere feketés, némi sárgás vegyülékkel. Hazánkban szept.—okt.-ben igen ritka (Budapest, Eperjes, Nagyág). 38—40 mm. Kevésbbé ritka, sőt helyenkint gyakori a var. *nigrocincta* Tr., sötétebb, kevés sárga vegyülékkel; viszont ritka a var. *nivescens* Stgr., sokkal világosabb, fehéres, fekete és sárga behintéssel (Mehádia). Hernyója vörösesbarna, feje okkersárga, hátán 3 sötét sáv fut le; márcz.—ápr.-ban a szilénén (Silene) és hölgymálon (Hieracium) él.

6. **canescens** *Dup.* Színben hasonlít a *flavicincta*-hoz, de kisebb, rajzolata kevésbbé éles. Hazánkban aug.—szept.-ben található, de igen ritka (Nagyág, Fiume). 37—38 mm. Hernyója halványzöld, hátán finom, sötétzöld vonal fut le, mellette vöröses foltok sorakoznak; ápr.—máj.-ban az Aspodilus microcarpus-on él.

7. **chi** *L.* (35. tábla, 22. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun., jul.—aug.-ban. 36—37 mm. Hernyója zöld, hátán két fehér vonal, oldalán sárgásfehér sáv fut le; jun., aug.—szept.-ben a mezei csorbókán (Sonchus arvensis) és deréczén (Epilobium) él.

Európai fajok még: **dubia** *Dup.* és **venusta** *B.* Franczaország. — **suda** *H. G.* Svájcz stb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

9. nem. **Thecophora** *Ld.*

A szárnyak keskenyek, a ♂ alsó szárnyán pikkelytelen hártyás mélyedés van. A csáp sörtealakú, a ♂ csápjának minden ízén két-két sörte emelkedik.

1. **fovea** *Tr.* Felső szárnya sötét ibolyásbarna; a vesefolt halványsárga, a csapfolt nagy, fekete, a hullámvonalon fekete foltok vannak. Hazánkban szept.—okt.-ben fordul elő, de ritkán (Budapest, Pécs, Fiume). 34—35 mm. Hernyója sárgás, hátán sárgásvörös szívalakú foltok sorakoznak; ápr.—máj.-ban a tölgyön (Quercus) él.

10. nem. **Dryobota** *Ld.*

Közel áll az előbbi nemhez, de a ♂ alsó szárnyán nincsen mélyedés. A hernyó csupasz.

1. **Roboris** *B.* Felső szárnya barnással kevert világos mohazöld, a körfolt világos színű, a vesefolt hússzínű. Hazánkban ritkán szept.-ben fordul elő (Budapest, Pécs, Eperjes). 31—32 mm. Olykor nem zöldes, hanem szürke: var. *Cerris* B. (Budapest). Hernyója vörösesszürke, hátán világos, oldalán sötét vonal s az utóbbi alatt barna sáv fut le; máj.—jun.-ban a tölgyön (Quercus) él.

2. **monochroma** *Esp.* Igen hasonlít a következő fajhoz, de felső szárnya tiszta barnásszürke, alsó szárnya pedig fehéres, szegélyén barnás. Eddig hazánk kevés pontján szept.—okt.-ben figyelték meg. 35—36 mm. Olykor a külső sáv széles, fehér: var. *suberis* B. (Eperjes). Hernyója világossárga, sárga oldalsávval; ápr.—máj.-ban a tölgyön (Quercus) él.

3. **protea** *Bkh.* (36. tábla, 1. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka, helyenkint aug.—okt.-ben gyakori. 37—39 mm. Hernyója zöld, hátán és oldalán világossárga vonal fut le; máj.-ban a tölgyön (Quercus) él.

Európai fajok még: **furva** *Esp.* Dél-Európa. — **saportae** *Dup.* Dalmáczia stb.

11. nem. **Dichonia** *Hb.*

Az előbbi két nemnek igen közeli rokona, de a ♂ fogója rövid, széles és tompa, kanálszerűen kivájt.

1. **convergens** *F.* Felső szárnya barnásszürke, a szegélytér, a kör- és vesefolt vörösesbarna, a kettős harántcsikok finomak, sötétek, a szárny zugán rozsdaszínű folt van. Hazánk több részében, de eddig kevés pontján figyelték meg aug.—okt.-ben. 35—36 mm. Hernyója fölül halványsárga, alul barnás, hátán 3 fehéres vonal, oldalán sárgás sáv fut le; ápr.—máj.-ban a tölgyön (Quercus) él.

2. **aeruginea** *Hb.* Felső szárnya sötét ibolyásbarna, a kör- és vesefolt fehéreszöld, a kettős harántcsikok finomak, sötétek, a szárny zugán aranysárga folt van. Hazánk több részében, de eddig kevés pontján figyelték meg aug.—okt.-ben. 35—36 mm. Hernyója világossárga, hátán vörhenyes foltok sorakoznak, oldalán 2 vörhenyes sáv fut le; ápr.—máj.-ban a tölgyön (Quercus) él.

3. **aprilina** *L.* (36. tábla, 2. *b.* ábra). Hazánk több részében aug.—szept.-ben többé-kevésbbé gyakori. 46—48 mm. Hernyója (36. tábla, 2. *a.* ábra) máj.-ban a tölgyön (Quercus; 36. tábla, *D.* ábra) él.

12. nem. **Chariptera** *Gn.*

A felső szárny rövidebb, kívül szélesebb az *aprilina*-énál; a csáp tövén hosszú, tömött gyapjas szőrpamat van. A hernyó elül megvastagodott, potroha végén négy kis tüske emelkedik; a fák zuzmóin él.

1. **viridana** *Walch.* (36. tábla, 3. ábra). Hazánk legtöbb részében jun.—jul., aug.—szept.-ben többé-kevésbbé ritka. 43—45 mm. Hernyója zöld vagy barna, oldalán sötét foltok sorakoznak; máj., aug.—szept.-ben a csere galagonyán (Crataegus Oxyacantha; 36. tábla, *B.* ábra) és különböző gyümölcsfákon él.

13. nem. **Miselia** *O.*

Közel rokona az előbbi nemnek, felső szárnyának szegélye azonban hosszú, ferde, hajlított. A hernyó 11. gyűrűjén rövid tüskék emelkednek.

1. **bimaculosa** *L.* (36. tábla, 4. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka aug.—szept.-ben. 49—51 mm. Hernyója barnásszürke, hátán és oldalán 1—1 világos sáv fut le; máj.-ban a kopasz szilen (Ulmus glabra) él.

2. **Oxyacanthae** *L.* (36. tábla, 5. *b.* ábra). Országszerte gyakori szept.—okt.-ben. 37—39 mm. Hernyója (36. tábla, 5. *a.* ábra) máj.-ban főleg a kökényen (Prunus spinosa; 36. tábla, *C.* ábra) él.

14. nem. **Valeria** *Stph.*

Az előbbi két nemnek közel rokona, tőlük a tor, homlok és mell sűrű, gyapjas szőrözete által különbözik. A csáp fésűs, a ♂-é hosszú fogakkal. A hernyó nyulánk, egyes szőrös szemölcsökkel, az utolsó két gyűrűn 2—2 tompahegyű kiemelkedés van.

1. **oleagina** *F.* (36. tábla, 6. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka márcz.—máj.-ban. 40—42 mm. Hernyója (36. tábla, 6. *a.* ábra) máj.—jun.-ban a kökényen (Prunus spinosa) él.

Európai faj még: **jaspidea** *Vill.* Németország stb.

15. nem. **Oxytrypia** *Stgr.*

A csáp fésűs, a ♂-é hosszabb fogazatú; a tor síma, pikkelyes; a mell rövid szőrökkel fedett; a ♀-nek hosszú, szarúszerű tojócsöve van. A hernyó ismeretlen.

1. **orbiculosa** *Esp.* (51. tábla, 15. ábra). Hazánkban eddig csak Budapesten, Szegeden, Izsákon és Székesfehérvárott figyelték meg okt.-ben. 35—44 mm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

16. nem. **Apamea** *Tr.*

A ♂ csápjának ízei ecsetszerűen elhelyezett pillásszőrökkel, a ♀ csápja sörtealakú; a mell s a négyszögű tor sűrűn gyapjas. A hernyó vastag, hengeres.

1. **testacea** *Hb.* (36. tábla, 7. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka aug.—szept.-ben. 35—37 mm. Hernyója szennyes hússzínű, nyakpaizsa sárgásbarna; jun.—jul.-ban különböző füveken él.

Európai fajok még: **Nickerlii** *Frr.* Csehország. — **Dumerilii** *Dup.* Dalmáczia stb.

17. nem. **Luperina** *B.*

Közel áll az előbbi nemhez, de nyelve hosszú, jól fejlett, a ♀ potroha pedig kevésbbé vastag és hosszú.

1. **matura** *Hufn.* (36. tábla, 8. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka aug.—szept.-ben. 36—38 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán finom világos és sötét vonalak, oldalán egy sötét és egy fehér vonal fut le; ápr.—máj.-ban különböző füveken él.

2. **rubella** *Dup.* Felső szárnya pirossal kevert hússzínű, a külső fekete harántcsik erősen csipkés, előtte fekete pontok sorakoznak. Hazánkban aug.-ban csak Fiume környékén figyelték meg. 31—32 mm. Hernyója sötét sárgásszürke, hátán homályos vonal, oldalán világos sáv fut le; jun.—jul.-ban különböző fűvek gyökerén él.

3. **virens** *L.* (36. tábla, 9. ábra). Hazánkban jul.—aug.-ban ritka. 41—42 mm. Ellenben gyakoribb a var. *immaculata* Stgr., melynek felső szárnyán a fehér folt hiányzik. Hernyója szennyeszöld, feje fekete; máj.—jun.-ban apró növényeken él.

4. **Zollikoferi** *Frr.* Felső szárnya szürkésbarna, a 3 folt közűl csak a barna vesefolt látható, a szegélytéren minden éren 3—3 fekete pont van, a hullámvonal csipkés. Hazánkban okt.-ben rendkívül ritka (Budapest). 46—48 mm. Hernyója zöld; máj.-ban a virnáczon (Thalictrum) él.

Európai fajok még: **Haworthi** *Curt.* Dalmáczia stb. — **Vittalba** *Frr.* Sziczilia. — **dumetorum** *HG.* Francziaország.

18. nem. **Hadena** *Schrk.*

Hasonlít a *Mamestra*-nemhez, de szeme csupasz; négyszögű, durván szőrös tora elül-hátul búbos; felső szárnya vége felé kiszélesedett, csúcsa többnyire derékszögű.

A) A ♂ fogója nyulánk, egyforma széles, vége befelé görbült; a felső szárny csúcsa kihegyezett vagy letompított.

1. **porphyrea** *Esp.* (36. tábla, 10. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori jul.—szept.-ben. 46—48 mm. Hernyója barnásszürke, hátán 3, oldalán 1 világos vonal fut le; máj.—jun.-ban főleg a búbos lonczon (Lonicera Periclymenum) él.

2. **Solieri** *B.* Felső szárnya vörösesbarna, fénylő, a sötétebb középteret szegélyező vonal világosbarna, csipkés, a kör- és vesefolt világosbarna, az utóbbiban 2 fehér pont van, a hullámvonal mellett fekete ékalakú foltok sorakoznak. Hazánkban máj.-ban ritka (Sopron, Fiume). 35—37 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán finom vonal, oldalán világos sáv fut le; márcz.—ápr.-ban főleg a ligeti kunrépán (Cyclamen europaeum) él.

3. **adusta** *Esp.* Felső szárnya sötétbarna, a szegélytér világosabb, tövéből fekete sugár indul ki, a kettős fekete harántcsikok kevéssé csipkések, a hullámvonal és a vesefolt hátul sárgásfehér. Hazánk hegyes vidékein máj.—jun.-ban található. 46—47 mm. Olykor sokkal sötétebb, fehérrel kevert: var. *pavida* B. (Eperjes). Hernyója világos rozsdaszínű, alul zöld; márcz.—ápr.-ban az aranyos istápfüvön (Solidago Virgaurea) él.

B) A ♂ fogója végén karéjszerűen kiszélesedett, a karéjok háromszögűek, vagy többé-kevésbbé kerekítettek.

4. **ochroleuca** *Esp.* (36. tábla, 11. ábra). Hazánk több részében jul.—aug.-ban található; ritka. 34—36 mm. Hernyója zöld, hátán két homályos szürke vonal, oldalán fehér sáv fut le; máj.-ban a közönséges búzán (Triticum vulgare) és közönséges rozson (Secale cereale) él.

5. **platinea** *Tr.* Felső szárnya fehéresszürke, egyszínű, minden rajzolata homályos, a kör- és vesefolt helye és a hullámvonal kissé fehéres. Hazánkban jul.-ban csak Csepreg vidékén figyelték meg. 43—45 mm. Hernyója hasonlít a *monoglypha*-éhoz; máj-ban az ernyős patkó-czímen (Hippocrepis comosa) él.

6. **Maillardi** *H. G.* Felső szárnya sötét szürkésbarna, fekete kettős harántcsikokkal, a vesefolt sárgás keretű, a hullámvonal világossárga. Hazánkban eddig jul.-ban csak Krassó-Szörény m. havasain figyelték meg. 38—40 mm. Hernyója fehéres, feketés apró szemölcsökkel borított, feje és paizsa vöröses; máj.—jun.-ban különböző füveken él.

7. **furva** *Hb.* Felső szárnya sötétszürke, barnával keverve, a 2 harántsáv világosszürke, a hullámvonal fehéres, a vesefolt hátul halványsárga, alatta két fehéres pont van. Hazánkban igen ritka jun.—jul.-ban. 46—48 mm. Hernyója ibolyásbarna, apró fekete szemölcsökkel borított, feje fekete; ápr.—máj.-ban füveken él.

8. **sordida** *Bkh.* Felső szárnya világosbarnával kevert halvány sárgásszürke, tövéből fekete sugár indul ki, a vesefolt szürke, hátul fehérszélű, alatta 2 fehér pont van. Hazánk több részében máj.-ban, továbbá jul.—szept.-ben figyelték meg, de mindenütt ritka. 37—38 mm. Hernyója világosszürke, világos hosszanti vonalakkal és sötét szemölcsökkel; jun., szept.—okt.-ben füveken él.

9. **rubrirena** *Tr.* Felső szárnya feketésbarna, a középső téren rozsdaszínnel kevert, az egyszerű fekete

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

harántcsikok csipkések, a kör- és vesefolt vöröses, a hullámvonal világossárga. Hazánkban jul.—aug.-ban található, de mostanáig csak a M.-Tátráról és Nagyszombatból ismeretes. 44—45 mm.

10. **monoglypha** *Hufn.* (36. tábla, 13. *c.* ábra). Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. 48—50 mm. Elvétve sokkal sötétebb, csaknem egyszínű feketésbarna: ab. *infuscata* Buchanan. Hernyója (36. tábla, 13. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban. füvek, kivált a vadócz (Lolium arvense; 36. tábla, *A.* ábra) gyökerein él. Bábja (36. tábla, 13. *b.* ábra) a földben alakul át.

11. **abjecta** *Hb.* Felső szárnya feketés, rajzolata igen homályos, a harántcsikok csak valamivel világosabbak, a hullámvonal finom, fehéres, a vesefoltban két fehéres pont van. Hazánkban jul.—aug.-ban ritka. 44—46 mm. Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz, de háta szennyes hússzínű; máj.—jun.-ban füveken él.

12. **lateritia** *Hufn.* (36. tábla, 12. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka jul.—aug.-ban. 48—50 mm. Hernyója sötétszürke, feje barna; ápr.—máj.-ban füveken él.

13. **lithoxylea** *F.* (36. tábla, 14. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori jun.—jul.-ban. 45—47 mm, Hernyója kékeszöld, feje fekete; ápr.—máj.-ban füvek gyökerén él.

14. **sublustris** *Esp.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, felső szárnya azonban sárgásabb, a rajzolat rozsdaszínű. Hazánkban jun.-ban igen ritka (Bpest, Peszér). 44—45 mm. Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz, de színe vörösbe játszó; ápr.—máj.-ban füveken él.

15. **rurea** *F.* (36. tábla, 16. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun.-ban. 40—41 mm. Felső szárnya néha egyszínű sötétbarna, csak a sárga keretű kör- és vesefolt tünik ki: ab. *alopecurus* Esp. Hernyója szennyesbarna, apró fekete szemölcsökkel borított, hátán fehéres, mellette vöröses vonal, oldalán halvány barna sáv fut le; ápr.—máj.-ban füvek gyökerén él.

16. **hepatica** *Hb.* Felső szárnya sötétebb barnával kevert barnássárga, tövéből széles fekete sugár indul ki, a kör- és vesefelt fekete keretű. Hazánk legtöbb részében, de eddig kevés pontján jun.—jul.-ban figyelték meg. 42—43 mm. Hernyója szürkés, feje barna, hátán 3 sárga vonal fut le; márcz.—ápr.-ban füveken él.

17. **scolopacina** *Esp.* Felső szárnya halvány olajszürke, közepén barnával kevert, a vesefolt fehéres, a hullámvonal homályos. Hazánkban jul.-ban található, de ritkán. 31—33 mm. Hernyója barnásszürke, hasa sárgás, feje barnássárga, hátán 3 sárgás vonal fut le; jul.—aug.-ban füveken él.

18. **basilinea** *F.* (36. tábla, 15. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun.-ban. 34—36 mm. Hernyója barnásszürke, feje világosbarna, hátán 3 fehér vonal fut le; jul.—aug.-ban füveken él.

19. **gemina** *Hb.* (36. tábla, 17. ábra). Hazánk több részén, de eddig igen kevés pontján figyelték meg jun.—jul.-ban. 33—34 mm. Elvétve tarkább, tövéből fekete sugár indul ki: ab. *remissa* Tr. (Eperjes, Lipik). Hernyója barnásszürke, hátán 3 világos, oldalán egy fekete vonal fut le; ápr.—máj.-ban füveken él.

20. **unanimis** Tr. Felső szárnya vörösesbarna, szegélye feketés, tövéből kis fekete sugár indul ki, a vesefolt hátul feketés szélű, a hullámvonal sárgás. Hazánkban máj.—jun., jul.—aug.-ban igen ritka (Budapest, Eperjes, Poprád). 33—34 mm. Hernyója barnássárga, hátán 3 világosabb vonal fut le; juniustól szeptemberig főleg a vízi perjén (Poa aquatica) és a fedőnádon (Phragmites communis) él.

21. **illyrica** *Frr.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnya hegyesebb, rajzolata élesebb, szegélytere világosbarna. Hazánkban jun.—jul.-ban igen ritka. 36—37 mm. Hernyója zömök, agyagszínű; ápr.—máj.-ban a veronikán (Veronica) él.

22. **Secalis** *Bjerkander (Didyma* Esp.; 36. tábla, 18. ábra). Országszerte meglehetős gyakori máj.—jun., jul.—aug.-ban. 30—31 mm. Gyakran egyszínű barna, többnyire fehér kör- és vesefolttal: ab. *nictitans* Esp.; vagy feketés, két fehér folttal: var. *leucostigma* Esp. Hernyója zöld, hátán két vöröses, oldalán egy sárgás vonal fut le; ápr.—máj., jun.—jul.-ban különböző füvek szárában és gyökerében él.

23. **pabulatricula** *Brahm.* Felső szárnya szürkésfehér, belső szegélyén széles, barna hosszanti foltja van, a tőtéren két, a középtéren egy fekete hosszanti sáv fekszik, a kör- és vesefolt fehéres. Hazánkban jul.—aug.-ban igen ritka (Eperjes). 34—35 mm. Hernyója feketés, fölül világosabb, hátán világos vonal fut le; ápr.—máj.-ban füveken él.

C) A ♂ fogója kerek karéj, belső oldalán hegyes tüske foglal helyet.

24. **ophiogramma** *Esp.* Felső szárnya sötétbarna, a belső szegélyen széles, hússzínű hajlított hosszanti sáv fekszik, a vesefolt hátul világosbarna. Hazánk legtöbb részében, de eddig kevés pontján figyelték meg jun.—jul.-ban. 33—34 mm. Hernyója szennyes hússzínű, hasa fehéres; ápr.—máj.-ban főleg a sás nőszirom (Iris Pseudacorus) és a fodros harmatkása (Glyceria aquatica) szárában él.

25. **literosa** *Hw.* Felső szárnya töve felől ibolyásszürke a fehér vesefoltig, melytől befelé fekete, kifelé fehér hajlított csik fut a belső szegélyig; a szárny külső fele világosbarnás. Hazánkban jul.-ban ritka. 24—25 mm. Hernyója sárga, hátán oldalt 2 széles vöröses sáv fut le; máj.—jul.-ban a nőszirom (Iris) virágjában él.

26. **strigilis** *Cl.* (36. tábla, 19. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jul.-ban. 22—23 mm. Sokszor világosabb színű, vörösesbarna, a fehér sáv hiányzik: var. *latruncula* Hb.; ritkábban egyszínű fekete: ab. *Aethiops* Hw. Hernyója barnássárga,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

háta vöröses; ápr.—máj.-ban füvek, főleg a csomós ebír (Dactylis glomerata) szárában él.

27. **bicoloria** *Vill.* (36. tábla, 20. ábra). Hazánk több részében, de eddig kevés pontján figyelték meg jun.—aug.-ban. 21—22 mm. A felső szárny töve felől gyakran vörösesbarna: ab. *furuncula* Hb.; ritkán csaknem egyszínű vörösesszürke: ab. *rufuncula* Hw. (Nagyág). Hernyója halványsárga, háta vöröses; ápr.—máj.-ban füvek szárában él.

28. **captiuncula** *Tr.* Felső szárnya sárgásbarna, középső és szegélytere sötétbarna, a harántcsikok fehéresek, a kör- és vesefolt rozsdássárga. Hazánkban igen ritka. 16—17 mm. Hernyója szennyesvöröses, hátán homályos, oldalán fekete vonal fut le, a 3. és 4. gyűrűn 3—3 sárgásbarna petty van; ápr.—máj.-ban a szürke sáson (Carex flacca) él.

Európai fajok még: **amica** *Tr.* és **leucodon** *Ev.* Oroszország. — **funerea** *Hein.* Németország. — **zeta** *Tr.* Ausztria. — **gemmea** *Tr.* Dél-Európa. — **fasciuncula** *Hw.* Angolország.

19. nem. **Dipterygia** *Stph.*

Igen közel áll az előbbi nem *C.* csoportjához, de torán levő taraja hosszú, bozontos, 3. és 4. gyűrűjén pedig kis búbja van.

1. **scabriuscula** *L.* (36. tábla, 21. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun., jul.—szept.-ben. 37—30 mm. Hernyója világosbarna, hátán világosabb vonal, oldalán sötétbarna sáv fut le; jun.—jul.-ban főleg a lóromon (Rumex) él.

20. nem. **Hyppa** *Dup.*

A ♂ csápja fésűs, egyes fogai rövidek, vastagok, fokozatosan rövidülnek; a tor hátul taréjos, a 3. gyűrűn igen erős, lemetszett búb van, a következő gyűrűkön kisebb búbok emelkednek.

1. **rectilinea** *Esp.* (36. tábla, 22. ábra). Hazánkban jun.—jul.-ban igen ritka. 37—38 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán narancszínű, oldalán téglavörös sáv fut le; ápr.—máj.—ban a hamvas- és málna-szederen (Rubus caesius és Idaeus) él.

21. nem. **Rhizogramma** *Ld.*

A csáp sörte-alakú, a ♂-é ecsetszerű pillákkal; a tor négyszögű, elül-hátul taréjos; a ♂ fogója alsó oldalán bemetszett, felső oldalán hegyes zugban végződik.

1. **detersa** *Esp.* (36. tábla, 23. ábra). Hazánk nagy részében többé-kevésbbé ritka, de helyenkint máj.—jun., jul.—szept.-ben gyakori. 46—48 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán 3 homályos, oldalán egy sötétebb sáv fut le; márcz.—ápr., jun.—jul.-ban a sóskaborbolyán (Berberis vulgaris) él.

22. nem. **Chloantha** *Gn.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é röviden, csomósan pillás; a szem csupasz; a tor finoman szőrös, taréjos, közepén apró szőrpamatok emelkednek.

1. **radiosa** *Esp.* (51. tábla, 17. ábra). Felső szárnya olajbarna, a szegély felé fehérrel kevert; a körfolt hiányzik; a vesefolttól két hosszú, fekete, éles ék indul a szegély felé; alsó szárnya fehéres, széles fekete szegélylyel, középen fekete folt van. Eddig hazánknak csak néhány részében találták, helyenkint ápr.—máj., jul.—aug.-ban gyakori. 25—26 mm. Hernyója pirosasbarna, hátán 3 homályos sötét vonal, oldalán sárgás sáv fut; jun.—jul.-ban és aug.-ban a közönséges orbánczfüvön (Hypericum perforatum) él.

2. **polyodon** *Cl.* (36. tábla, 24. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun., jul.—aug.-ban. 31—32 mm. Hernyója meggyszínű, hátán 3 világos vonal, oldalán széles sárga sáv fut le; jun.—jul.-ban az orbánczfüvön (Hypericum) él.

3. **Hyperici** *F.* Felső szárnya barnával kevert fehéresszürke, tövéből hosszú, fekete sugár indul ki; a kör- és vesefolt fekete keretű; az alsó szárny szürke. Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun.-ban. 32—33 mm. Hernyója vörösesszürke vagy barna, hátán 3 fehéres vonal, oldalán fehér sáv fut le; jun.-ban és aug.—szept.-ben az orbánczfüvön (Hypericum) él.

23. nem. **Callopistria** *Hb.* (**Eriopus** *Tr.*)

A csáp sörtealakú, a ♂-é közepén csomósan megvastagodott; a tor hátul búbos; a potroh közepén szőrpamatkák emelkednek. A hernyó nyulánk, hátul megvastagodott, a 11. gyűrű kissé kiemelkedett.

1. **purpureofasciata** *Piller.* (36. tábla, 25. ábra). Hazánknak főleg délibb tájain található, ritka. 34—36 mm. Hernyója zöld vagy vöröses, hátán fehér vagy sárgás félholdak sorakoznak; aug.—szept.-ben a közönséges sásharaszton (Pteridium aquilinum) él.

2. **Latreillei** *Dup.* Felső szárnya világosszürkével kevert sötétszürke, kettős sötét, belül fehér harántcsikokkal, a kör- és vesefolt fehéres keretű. Hazánk déli tájain (Mehádia, Tengermellék) jun.—jul.-ban található. 28—29 mm. Hernyója barna, hátán háromszögű sötét foltok sorakoznak; jul.—aug.-ban az orrtekerő tormán (Armoracia rusticana) és a közönséges sásharaszton (Pteris aquilina) él.

24. nem. **Polyphaenis** *Boisd.*

A ♂ csápja fésűs, a ♀-é sörtealakú; a tor hátul kissé búbos; a potroh közepén felül erős szőrpamatok emelkednek.

1. **sericata** *Esp.* (36. tábla, 26. ábra). Jun.—jul.-ban országszerte többé-kevésbbé ritka. 37—39 mm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Hernyója világosszürke, hátán világosabb vonal fut le; ápr.—máj.-ban a vesszős fagyalon (Ligustrum vulgare) él.

Európai faj még: **xanthochloris** *B.* Sziczilia, Spanyolország.

25. nem. **Trachea** *Hb.*

Külsejében hasonlít a *Hadena*-nemhez; de a csáp alapja sűrűn gyapjas; a ♂ csápja sörtealakú, kevéssé pillás.

1. **atriplicis** *L.* (37. tábla, 1. *b.* ábra). Máj.-tól aug.-ig országszerte többé-kevésbbé gyakori. 41—43 mm. Hernyója (37. tábla, 1. *a.* ábra) jun.—szept.-ig főleg a labodán (Atriplex hastatum; 37. tábla, *B.* ábra) él.

26. nem. **Trigonophora** *Hb.*

A *Hadena*-nemhez hasonló; a ♂ csápja ecsetszerű, pillásan fésűs, fogója két kanál-alakú részből áll, melyek hosszú tüskében végződnek; a felső szárny széle csipkés.

1. **flammea** *Esp.* Felső szárnya barna, a két világosabb harántcsik közt levő középtér sötétbarna; a vesefolt és a hullámvonal világosbarna. Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg szept.-ben. 38—40 mm. Hernyója fa-színű, hátán vörösesbarna foltok sorakoznak, melyek elülső szélén 4—4 fehér pont van; ápr.—máj.-ban a saláta boglárkán (Ranunculus Ficaria) él.

Európai faj még: **jodea** *H. S.* Francziaország.

27. nem. **Euplexia** *Stph.*

A csáp sörte-alakú, a ♂-é csomós pillákkal; a potroh 3. gyűrűjén igen nagy, a 4. és 5-iken rövid szőrpamat emelkedik; a ♂ fogója hosszú, nyulánk, befelé görbült, alul erősen kimetszett.

1. **lucipara** *L.* (37. tábla, 2. ábra). Tavasztól őszig országszerte többé-kevésbbé ritka. 31—33 mm. Hernyója zöld, hátán sötét szögfoltok sorakoznak, oldalán fehér sáv fut le; jun.—szept.-ben főleg a hamvas- és málna-szederen (Rubus caesius és Idaeus) él.

28. nem. **Phlogophora** *Tr.* (**Habryntis** *Ld.*)

A csáp sörte-alakú, a ♂-é igen rövid, sűrű pillákkal; a szem csupasz; a toron hegyes búb emelkedik; a ♂ fogója nyulánk, közepe kivájt.

1. **scita** *Hb.* (37. tábla, 3. *b.* ábra). Jun.—jul.-ban hazánknak csaknem minden részében található, de ritka. 39—41 mm. Hernyója (37. tábla, 3. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban főleg a közönséges sásharaszton (Pteridium aquilinum) és saláta-boglárkán (Ranunculus Ficaria) él.

29. nem. **Brotolomia** *Ld.*

Közel áll az előbbi nemhez; 3. gyűrűjén azonban erősebb szőrpamat van; nyugalomban a szárnyak összehajlítva szorosan simulnak a testhez.

1. **meticulosa** *L.* (37. tábla, 4. *b.* ábra). Tavasztól őszig országszerte gyakori. 43—45 mm. Hernyója (37. tábla, 4. *a.* ábra) márcz.—ápr.-ban és jul.-ban csalánon (Urtica), árvacsalánon (Lamium) és lóromon (Rumex) él.

30. nem. **Mania** *Tr.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é sűrűn pillás; a szem csupasz; a toron két nagy taraj van; a potroh közepén fölül kisebb szőrpamatok emelkednek; a szárnyak nagyok, szélesek, csipkésszélűek.

1. **maura** *L.* (37. tábla, 5. b. ábra). Országszerte található, helyenként gyakori jul.—aug.-ban. 68—70 mm. Hernyója (37. tábla, 5. *a.* ábra) máj.—jun.-ban főleg a mézgás-égeren (Alnus glutinosa; 37. tábla, *c.* ábra) és fűzön (Salix) él.

31. nem. **Naenia** *Stph.*

Közel áll az előbbi nemhez, de szárnyai nem oly szélesek, hullámos szegélyűek; a toron elülhátul egy-egy széles búb van.

1. **typica** *L.* (37. tábla, 6. ábra). Országszerte található, helyenként gyakori máj.—jul.-ban. 42—44 mm. Hernyója barnásszürke, oldalán vörösesszürke sáv fut le; ápr.—máj.-ban főleg csalánon (Urtica) és árvacsalánon (Lamium) él.

32. nem. **Jaspidea** *B.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é ecsetszerűen pillás; a toron elül-hátul kis búb van; a potroh közepén a hátoldalon kis szőrpamatok emelkednek.

1. **celsia** *L.* (37. tábla, 7. ábra). Eddig hazánk kevés részében szept.-ben főleg az Alföld turjános vidékein figyelték meg. 39—40 mm. Hernyója sárgásbarna, feje és nyakpaizsa vörösesbarna; jun.—aug.-ig a havasi sertefű (Nardus stricta) és a pázsitos sédbúza (Aira caespitosa) gyökerein él.

33. nem. **Helotropha** *Ld.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é röviden, pamatszerűen pillás; a ♂ fogója csaknem egyenes, alul kissé öblös.

1. **leucostigma** *Hb.* Felső szárnya sötétbarna, homályos rajzolattal; a vesefolt és gyakran a körfolt is fehér keretű, az előbbi belül fehér vagy sárga. Hazánkban igen szórványosan és ritkán lép fel jul.—aug.-ban. 33—35 mm. Elvétve csaknem egyszínű, csak a sárga vesefolt tünik ki: ab. *fibrosa Hb.* (Eperjes). Hernyója fehér, fekete szemölcsökkel borítva, feje barna; máj.—jun.-ban a sás nőszirom (Iris Pseudacorus) gyökerében él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

34. nem. **Hydroecia** *Gn.*

A csáp vastag, a ♂-é ecsetszerűen pillás; a toron fölül éles taraj, hátul lemetszett búb van; a ♀ potroha kihegyezett.

1. **nictitans** *Bkh.* (37. tábla, 8. ábra). Országszerte található, helyenként jul.—aug.-ban gyakori. 31—33 mm. Avesefolt olykor vörös: ab. *erythrostigma* Hw.; vagy nagyobb, a vesefolt fehér vagy vöröses: var. *lucens* Frr. (Eperjes). Hernyója barnásszürke, apró fekete szemölcsökkel borítva, feje sárga; máj.-ban fű-(Poa-)csomók alján, magaszőtte csőben él.

2. **micacea** *Esp.* Felső szárnya ibolyásvörös, középtere ibolyásbarna, a két harántcsik, valamint a kör- és vesefolt rózsaszínű; az alsó szárny fehéressárga. Eddig hazánk felvidékének kevés pontján figyelték meg jul.—aug.-ban. 39—41 mm. Hernyója hússzínű, hátán vöröses vonal fut le; máj.—jun.-ban vízi növények, kivált a fodros harmatkása (Glyceria aquatica) gyökerében él.

3. **Petasitis** *Dbld.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnya szürkésbarna, középtere sötétebb barna, az erek a szegély felé fehéresek; alsó szárnya szürkésbarna. Hazánkban csak Nagyágon és Mehádián figyelték meg jul.-ban. 43—45 mm. Hernyója szennyes csontszínű, feje fekete; máj.-ban a közönséges acsalapú (Petasites hybridus) gyökerében él.

4. **leucographa** *Bkh.* (*lunata* Frr.; 51. tábla, 18. ábra). Felső szárnya sárgásbarna, ibolyaszínű árnyalattal; a kör-, vese- és csapfolt fehér, vagy halványsárga, a vesefoltban sötét petty van; alsó szárnya barnás. Hazánkban csak Mehádiánál, a Domogleden található szept.-ben; 55—58 mm. Hernyója halvány ibolyaszínű, fekete pontokkal borított; jun.—jul.-ban a hosszúlevelű kocsord (Peucedanum longifolium) gyökerében él.

Európai fajok még: **xanthenes** *Germ.* Sziczilia. — **moesiaca** *H. S.* Törökország stb.

35. nem. **Gortyna** *Hb.*

Igen közel áll az előbbi nemhez, de homlokán szarúszerű ék emelkedik, melyet szőr föd; a ♂ fogója csaknem egyenes, alul kissé öblös.

1. **ochracea** *Hb.* (37. tábla, 9. ábra). Hazánkban országszerte ritka aug.—szept.-ben. 37—39 mm. Hernyója szennyes fehér, apró fekete szemölcsökkel borítva, feje és tarkója fekete; máj.—jun.-ban földi bodza (Sambucus Ebulus), ökörfarkkóró (Verbascum), macskagyökér (Valeriana) és a közönséges bojtorján (Arctium Lappa) gyökerében él.

V. család. Leucanidae.

A szem csupasz vagy szőrös; a test szőrözete finom, gyapjas, a tarkón gyakran éles tarajt alkot; a potrohon nincsen szőrpamat; a színezés többnyire a száraz nád színéhez hasonló, a rajz halvány; a kör- és vesefolt, úgyszintén a belső harántcsik ritkán jelenkezik, a külsőt gyakran fekete pontok hajlott sora pótolja. A hernyó csontszínű és csaknem kivétel nélkül növények szárában és gyökerében él.

1. nem. **Nonagria** *O.*

A szem csupasz, a ♂ csápja sörtealakú, pillás, az ízek mindkét oldalán 1—1 sörte emelkedik; a tarkón igen gyenge búb mutatkozik; a ♂ fogója rövid, tompa, kissé befelé görbült. A felső szárny megnyujtott, belső zuga hajlított; az alsó szárny belső szegélye erősen kerekített. A hernyó csupasz, nyulánk, vízi növények szárában él és ugyanitt alakul át.

1. **Cannae** *O.* (37. tábla, 10. ábra). Hazánkban igen ritka aug.—szept.-ben. 32—35 mm. Hernyója sárgás vagy zöldes, feje világosbarna; jun.—jul.-ban a széles levelű gyékény (Typha latifolia) szárában él.

2. **Sparganii** *Esp.* Felső szárnya barnássárga, sötét hosszanti csikkal, a vesefolt helyét 3 fekete pont foglalja el, mögöttük a szegély felé és a szegélyen fekete pontok sorát találjuk. Hazánkban ritka aug.—szept.-ben. 30—34 mm. Hernyója zöld, hátán 4 sötét vonal fut le; jun.—jul.-ban a széles levelű gyékény (Typha latifolia) és a fedőnád (Phragmites communis) szárában él.

3. **Typhae** *Thnbg.* (37. tábla, 11. ábra). Hazánk több részén, de eddig kevés pontján figyelték meg aug.—szept.-ben. 45—47 mm. Elvétve sötétebb barna, rajztalan: ab. *fraterna* Tr. (Peszér). Hernyója szennyes hússzínű, hátán 3 világosabb vonal fut le; jul.-ban a széles- és keskenylevelű gyékény (Typha latifolia és angustifolia) szárában él.

4. **geminipuncta** *Hatch.* Felső szárnya vörösesszürke vagy vörösesbarna, erei szürkék, a vesefolt helyét 1—2 fekete keretű, apró, fehér petty foglalja el. Hazánkban igen ritka aug.—szept.-ben. 30—33 mm. Hernyója sárgásfehér, apró fekete szemölcsökkel borítva; jun.-ban a fedőnád (Phragmites communis) szárában él.

5. **neurica** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de fonákján hiányzanak a középső foltok. Hazánkban igen ritka (Budapest, Nagyszeben) jul.—aug.-ban. 28—29 mm. Hernyója kékesszürke, apró fekete szemölcsökkel borítva, hátán 3 világosszürke sáv fut le; máj.—jun.-ban a fedőnád (Phragmites communis) szárában él.

Európai fajok még: **nexa** *Hb.* és **dissoluta** *Tr.* Németország stb.

2. nem. **Senta** *Stph.*

A szem csupasz; a csáp sörtealakú, a ♂-é pillás; a tarkón éles tarajka van; a felső szárny hosszú, elülső és belső szegélye kihajlott, csúcsa derékszögű.

1. **maritima** *Tausch.* Felső szárnya halvány barnás, az elülső és belső szegély világosszürke, az

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

erek fehérek, a kör- és vesefolt finom fehér keretű; olykor mindkettő fekete: var. *bipunctata* Hw. Hazánkban igen ritka jun.—jul.-ban. 28—30 mm. Hernyója sárgásszürke, halvány világos hosszanti vonalakkal; ápr.—máj.-ban a fedőnádon (Phragmites communis) él.

3. nem. **Meliana** *Curt.*

Közel áll az előbbi nemhez, de szeme szőrös, a tor síma, taraj nélkül.

1. **flammea** *Curt.* Felső szárnya halványbarnás, tövéből szürke hosszanti sáv ered, erei fehéresek, közepén túl barna pontok sora látható. Hazánkban igen ritka (Budapest, Nagyvárad, Nyitra) máj.—jun.-ban. 33—35 mm. Hernyója világos csontszínű; jul.—aug.-ban a fedőnádon (Phragmites communis) él.

4. nem. **Tapinostola** *Ld.*

A szem csupasz; a csáp sörtealakú, a ♂-é pillás; a tor négyszögletes, taraj nélkül.

1. **musculosa** *Hb.* Felső szárnya halvány zöldessárga, halványsárgás hosszanti sávokkal, az erek sötétebbek. Hazánkban igen ritka (Budapest) jun.—aug.-ban. 27—28 mm. Aratáskor gabonaföldeken található.

2. **extrema** *Hb.* Felső szárnya a szürkébe hajló csontszínű, közepén fekete pontok sora húzódik; alsó szárnya szürke. Hazánkban igen ritka jun.-ban. 25—26 mm.

3. **Hellmanni** *Ev.* Felső szárnya szalmaszínű, barnás behintésű, a vesefolt helyét világos folt jelzi. Hazánkban igen ritka (Budapest, Pécs) aug.-ban. 24—25 mm. Hernyója orsóalakú, csontszínű, háta vöröses; máj.—jun.-ban a siska (Calamogrostis Epigeios) szárában él.

4. **fulva** *Hb.* Felső szárnya szalmaszínű, az elülső és belső szegély, valamint az erek sötét behintésűek; alsó szárnya szürke. Hazánkban igen ritka (Budapest, Eperjes) jul.—aug.-ban. 21—22 mm. Hernyója szennyesfehér, hátán 2 elmosódott vöröses vonal fut le, minden gyűrűn 4—4 szőrös fekete pont van; ápr.—máj.-ban mocsárfüvekben (Poa aquatica stb.) él.

Európai fajok még: **Elymi** *Tr.* Németország stb. — **Bondii** *Knaggs* Görögország stb.

5. nem. **Calamia** *Hb.*

Hasonlít a *Leucania*-nemhez, de szeme csupasz, a ♂ csápja pillás, a felső szárny megnyújtott, csúcsa hegyes.

1. **lutosa** *Hb.* Felső szárnya halvány barnássárga, az erek kissé világosabb színűek; alsó szárnya fehér; mindkét szárnyon a szegély felé apró fekete pontok sorakoznak. Eddig hazánknak csak néhány részében, főleg nádasok közelében figyelték meg szept.—okt.-ben. 48—58 mm. Hernyója szennyesfehér, fekete szemölcsökkel borított, hátán két sor ibolyásbarna folt van; ápr.—jun.-ban vizen kívül álló fedőnád (Phragmites communis) gyökerében él és szárában bábozódik.

6. nem. **Leucania** *Hb.*

A szem szőrös; a csáp sörtealakú, a ♂-é igen rövid pillákkal ellátott; a ♂ fogója alapján kocsányos, majd némileg körtealakú. A felső szárny meglehetős hosszú, épszélű; az alsó szárny kerek. A hernyó csupasz, hátrafelé kissé megvékonyodott, a fej aránylag kicsiny; nappal elrejtőzik. A mocsarakban élő hernyók a nád tuskóiban találhatók.

1. **impudens** *Hb.* Felső szárnya halványsárga, rózsaszínű árnyalattal, feketés behintésű, az erek feketések; alsó szárnya feketésszürke, rojtja rózsaszínű. Hazánkban igen ritka jul.—aug.-ban. 34—36 mm. Hernyója szennyesfehér, hátán 3 fehér, oldalán 3 finom fehéres vonal fut le; ápr.—máj.-ban füveken él.

2. **impura** *Hb.* A következő fajhoz igen hasonló, de felső szárnya barnásabb, az erek széle s a köztük levő vonalak sötétebbek, a szegélyen finom fekete pontok sorakoznak; alsó szárnya barnásszürke. Hazánkban igen ritka máj.-tól aug.-ig. 30—32 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán és oldalán 1—1 sárgás sáv fut le; ápr.—máj.-ban és jul.-ban füveken él.

3. **pallens** *L.* (37. tábla, 12. ábra). Országszerte gyakori máj.-tól szept.-ig. 31—33 mm. Elvétve pirosba hajlik a színe: ab. *ectypa* Hb. (Budapest). Hernyója sárgás vagy vöröses, hátán fehéres vonal, oldalán sárgásfehér sáv fut le; márcz.—ápr.-ban füveken él.

4. **obsoleta** *Hb.* Felső szárnya pirosas okkersárga, fekete-szélű fehér erekkel, melyek közt fekete vonalak futnak le, a szegély felé pedig fekete pontok sorakoznak; alsó szárnya fehér. Országszerte többé-kevésbbé ritka ápr.-tól aug.-ig. 32—34 mm. Hernyója fehéresszürke, sötét vonalakkal; őszszel a nádon él, nappal régi nádcsutkában lakik, abban telel ki és alakul át.

5. **putrescens** *Hb.* Felső szárnya faszínű, barna árnyszerű hosszanti folttal, közepén nagy fehér petty van; az erek igen finomak, közöttük rozsdásvörös hosszanti sugarak vannak, a szegély felé fekete pontok sorakoznak; alsó szárnya fehér, fekete szegélypontokkal. Hazánkban eddig csak Portorén találták aug.-ban. 33—35 mm. Hernyója fehéresszürke, fekete pontokkal borítva, hátán finom vonal, oldalán fehéres sáv fut le.

6. **comma** *L.* (37. tábla, 13. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.-tól szept.-ig. 36—38 mm. Hernyója vörösesbarna, hátán 3 finom fekete vonal fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban füveken él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

7. **L album** *L.* (37. tábla, 15. ábra). Országszerte gyakori máj.-tól okt.-ig. 36—38 mm. Hernyója hússzínű, hátán sötét kettős vonal, oldalán feketészöld sáv fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban füveken él.

8. **congrua** *Hb.* Hasonlít az *obsoleta*-hoz, felső szárnya azonban vörösesbe hajló. Hazánkban igen ritka máj.—jun. és aug.—szept.-ben. 36—39 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán 3 fehér, oldalán sárgás sáv fut le; őszkor a csöves tengeri (Zea Mays) szárában él.

9. **vitellina** *Hb.* Felső szárnya hegyes, bőrsárga, rozsdaszínű behintéssel és két finom rozsdásbarna harántcsikkal és hullámvonallal, az apró kör- és vesefolt barna keretű. Országszerte többé-kevésbbé ritka jul.—szept.-ben. 36—38 mm. Hernyója világos hússzínű, hátán 3 fehér vonal, oldalán sárgás sáv fut le; márcz.—ápr.-ban füveken él.

10. **evidens** *Hb.* Felső szárnya barnásvörös, két finom barna harántcsikkal, közepén 3 nagy, barna keretű petty van, a hullámvonal homályos, világos; alsó szárnya vörösesbarna. Hazánkban ritka máj. és jul.-ban. 32—34 mm. Hernyója sárgásszürke, rajztalan, fekete pontokkal borított, nyak- és farpaizsa sárgás; jul. és szept.-ben a hasznos földitömjénen (Pimpinella Saxifraga) él.

11. **conigera** *F.* (37. tábla, 14. *b.* ábra). Országszerte ritka jun.—jul.-ban. 34—36 mm. Hernyója (37. tábla, 14. *a.* ábra) fahéjszínű, fehér, vörös és barna hosszanti sávokkal; ápr.—máj.-ban az erdei szamóczán (Fragaria vesca) és lóromon (Rumex) él.

12. **albipuncta** *F.* Felső szárnya vörösesszürke vagy fahéjszínű, közepén két kicsiny fehér folttal és két sötét harántcsikkal; alsó szárnya barnásszürke. Országszerte gyakori máj.—szept.-ben. 13—16 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán fehér vonal, mellén feketésszürke sáv, oldalán fehér, feketés és sárgás vonal fut le; ápr.—máj.-ban füveken él.

13. **lithargyrea** *Esp.* Felső szárnya vörösesszürke, két homályos sötét harántcsikkal, közepén halványfehér folt van, a szegély felé fekete pontok sorakoznak. Országszerte többé-kevésbbé gyakori jun.—aug.-ban. 36—37 mm. Felső szárnya olykor világosabb: var. *argyritis* Rbr. (Eperjes). Hernyója olyan, mint a *conigera*-é, de feje barna, reczés; ápr.—máj.-ban füveken él.

14. **turca** *L.* Felső szárnya pirosasbarna, két barna harántcsikkal, a vesefolt helyén fehéres harántfolt van; alsó szárnya feketésszürke, piros rojttal. Hazánk legtöbb részében található jul.—aug.-ban. 38—46 mm. Hernyója vörösesbarna, hátán fehér vonal, oldalán sárgásbarna sáv fut le; ápr.—máj.-ban füveken él.

Európai fajok még: **straminea** *Tr.* Németország stb. — **Scirpi** *Dup.*, **Zeae** *Dup.*, **Andereggi** *B.* Dalmáczia stb.

7. nem. **Mithymna** *O.*

A szem szőrös; a ♂ csápja fésűs, rövid, vastag fogakkal; a ♀-é sörte-alakú; a ♂ fogója rövid, tompa, végén kissé karéjszerű.

1. **imbecilla** *F.* Felső szárnya bőrszínű (♂) vagy rozsdásbarna (♀), kis, barna harántcsikkal, a vesefolt kicsiny, hátul fehéres; az alsó szárny feketésszürke. Hazánk hegyes vidékein található jul.-ban. 25—26 mm. Hernyója szennyesszürke, hátán fehér vonal, oldalán feketésszürke sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

VI. család. **Caradrinidae.**

A szem csupasz; a potrohon többnyire nincsen szőrpamat; a felső szárny vége felé meglehetős széles, csúcsa tompa; a kör- és vesefolt kicsiny, az alapszínnél nem, vagy csak kevéssé sötétebb; a két harántsáv finom, elmosódott; az alsó szárny kerek, rajztalan. A lepke éjjel repül, nyugalomban laposan egymásra tolva tartja szárnyait. A hernyó többnyire csupasz.

1. nem. **Praestilbia** *Stgr.*

A csáp erősen fogazott, a homlok síma, a tapogató rövid, a potroh igen nyulánk, a felső szárny meglehetős széles.

1. **armeniaca** *Stgr.* Felső szárnya szürke, a kör- és vesefoltot csak koromfekete foltok jelzik, melyek egyike azok előtt, másika közöttük foglal helyet, a szegélytéren éles, meglehetős széles, szürkéssárga harántvonal fut le; alsó szárnya szennyesfehéres, olykor szürke. Hazánkban eddig csak Fiume tájékán figyelték meg jul.-ban. 27—28 mm.

2. nem. **Grammesia** *Stph.*

A csáp vastag, a ♂-é rövid, pillás fésűsfogakkal, a ♀-é sörtealakú; a ♂ fogója rövid, kivájt, végén rövid, tompa ék van.

1. **trigrammica** *Hufn.* (37. tábla, 16. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jul.-ban. 34—35 mm. Olykor hiányzik a középső vonal: ab. *bilinea* Hb. Hernyója ibolyásbarna, oldalán világos sáv fut le; márcz.—ápr.-ban apró növényeken él.

3. nem. **Caradrina** *O.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é pillás; a ♂ fogója nyulánk, kivájt, vége felé megkeskenyedett; a felső szárny tövén keskeny, külső szegélyén csaknem háromszorta hosszabb, többnyire szürke, selyemfényű.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

a. alnem. **Caradrina** *O.*

1. **exigua** *Hb.* Felső szárnya sárgásszürke, két sötét kettős harántcsikkal, a kör- és vesefolt halványsárga, a csipkés hullámvonal fehér, a szegélyen fekete pontok sorakoznak; alsó szárnya áttetsző fehér, az erek barnák. Hazánk több részében, de eddig kevés pontján figyelték meg máj.—jun.-ban és aug.—szept.-ben. 28—29 mm. Hernyója feketésszürke, oldalán sárgásfehér sáv fut le; márcz.—ápr.-ban és jul.-ban apró növényeken él.

2. **quadripunctata** *F.* (37. tábla, 17. ábra). Országszerte gyakori ápr.-tól szept.-ig. 27—28 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán világos vonal fut le; márcz.—ápr.-ban és jun.-ban tyúkhúron (Alsine media) stb. él.

3. **Selini** *B.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de kisebb, rajzolata finomabb. Hazánkban igen ritka (Eperjes) jul.—aug.-ban. 14—15 mm.

4. **Kadenii** *Frr.* Felső szárnya vöröses hamuszínű, homályos harántcsikokkal, a körfolt helyén rozsdásbarna pont van, a vesefolt rozsdásbarna, fehér kerettel. Hazánk több részében, de kevés pontján található, helyenkint meglehetős gyakori jun.-ban, továbbá aug.—szept.-ben. 28—29 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán fehér, mellette fekete vonal fut le; ápr.—máj.-ban és jul.-ban apró növényeken él.

5. **terrea** *Frr.* Felső szárnya vörösesszürke, homályos rajzolattal, a kör- és vesefolt részben fehér keretű, a hullámvonal világos, befelé fekete foltok vannak mellette; alsó szárnya fehér, szegélye barnás. Olykor a hullámvonal foltjai nélkül: ab. *dubiosa* Stgr. Hazánkban ritka (Budapest, Peszér) ápr.—máj.-ban és aug.—szept.-ben. 29—30 mm. Hernyója ibolyásszürke, hátán sötét foltok vannak, feje sötét; ápr.-tól jul.-ig főleg az oroszlánfogon (Leontodon) és a mécsvirágon (Lychnis) él.

6. **respersa** *Hb.* (37. tábla, 18. ábra). Országszerte ritka jun.—jul.-ban. 28—29 mm. Hernyója fekete, két sor vörös, kiemelkedő folttal; ápr.—máj-ban a parlagi csibehúron (Spergula arvensis) él.

7. **superstes** *Tr.* Rajzban hasonlít az *Alsines*-hez, de tora és felső szárnya hamuszínű, sűrű finom fekete behintéssel; alsó szárnya fehér, szegélye kissé barnás. Hazánk több részében, de eddig kevés pontján figyelték meg jun.—aug.-ban. 29—30 mm. Hernyója szürke, sötétebb hosszanti vonalakkal, oldalán világos sáv fut le; ápr.—máj.-ban füveken él.

8. **Morpheus** *Hufn.* Felső szárnya barnássárga, a kör- és vesefolt meglehetős nagy, szürke, rozsdásbarna kerettel, a hullámvonal előtt sötétszürke szalag húzódik; alsó szárnya fehéres, széle szürke. Eddig hazánk több részében találták jun.—aug.-ban. 29—30 mm. Hernyója vöröses-hamuszínű, hátán fehér vonal, oldalán fekete sáv fut le; ápr.—máj.-ban főleg az apró szulákon (Convolvulus arvensis) és a fejes salátán (Lactuca sativa) él.

9. **Alsines** *Brahm.* (37. tábla, 19. ábra). Országszerte meglehetős ritka jun.—jul.-ban. 30—31 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán 3 finom fehéres vonal fut le; ápr.—máj.-ban a korai lúdhúron (Alsine verna) él.

10. **Taraxaci** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, felső szárnya azonban kissé keskenyebb, csokoládészínű; alsó szárnya fehér, széle barnás. Országszerte többé-kevésbbé ritka jun.—aug.-ban. 28—29 mm. Hernyója feketésszürke, hátán 3 finom fehér vonal, oldalán világos sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

11. **ambigua** *F.* Az *Alsines*-től abban különbözik, hogy felső szárnya töve felől keskenyebb, világosszürke színű; alsó szárnya fehér, a ♀-é barnásszegélyű. Országszerte többé-kevésbbé gyakori jun.—aug.-ban. 27—28 mm. Hernyója barnásszürke, hátán 3 finom világos vonal fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

12. **Pulmonaris** *Esp.* Felső szárnya rövid, vöröses-barnával kevert rozsdássárga, a nagy kör- és vesefolt fehéres keretű, a vesefolt feketés; alsó szárnya barnásszürke. Hazánk több részében, de eddig kevés pontján figyelték meg. 26—27 mm. Hernyója fakózöld, hátán fehéres vonal fut le, feje sárgásbarna; ápr.—máj.-ban a pettyegetett gálnán (Pulmonaria officinalis) él.

13. **lenta** *Tr.* Igen hasonlít a következő fajhoz, a ♂ felső szárnya azonban jóval keskenyebb, a sötét-keretű vesefolt tisztán látható; alsó szárnya szintén sokkal keskenyebb, barnásszürke. Hazánk több részében található, helyenkint nem ritka jul.—aug.-ban. 24—26 mm. Hernyója szürke, oldalán sárgás harántcsikok sorakoznak; ápr.—máj.-ban főleg lóromon (Rumex) él.

Európai fajok még: **gilva** *Donz.* Ausztria. stb. — **aspersa** *Rbr.* Tirol stb. — **hospes** *Frr.* Dalmáczia.

b. alnem. **Hydrilla** *B.*

14. **gluteosa** *Tr.* Felső szárnya széles háromszögalakú, a ♂-é keskenyebb, sötét hamuszínű, a két harántcsik és a vesefolt homályos, a körfolt igen kicsiny, fekete; alsó szárnyai igen széles, fehéres. Hazánk több részében található, de mindenütt ritka máj.—jun.-ban. 26—32 mm. Hernyója szürke, hátán 3 világos vonal fut le; márcz.—ápr.-ban apró növényeken él.

15. **palustris** *Hb.* A ♂ felső szárnya széles, háromszögalakú, világos porszürke színű, 3 barna harántsávval, a kör- és vesefolt helyén barna pont, illetve sötétbarna petty van; alsó szárnya széles, világosszürke; a ♀ felső szárnya jóval kisebb, keskeny, sötétszürke; alsó szárnya rövid, sötétszürke. Hazánkban ritka (Eperjes, Nagyág) jun.—jul.-ban. 23—30 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán fehér vonal fut le; ápr.—máj.-ban vízi növényeken él.

16. **Lepigone** *Möschl.* Felső szárnya sötétszürkés barna, fémfényű, a kör- és vesefolt sokszor csak

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

pont alakjában van jelen, olykor egészen hiányzanak, alsó szárnya fehéres, az erek barnásak. Hazánkban igen ritka (Budapest, Érd) jul.-ban. 24—25 mm.

4. nem. **Acosmetia** *Stph.*

A csáp sörte-alakú, a ♂-é pillás; a ♂ fogója rövid és széles, lekerekített, kanálszerűen kivájt; a felső szárny kifelé megszélesedett, csúcsa egyenesen lemetszett; az alsó szárny széles, kerek.

1. **caliginosa** *Hb.* Felső szárnya barnásszürke, vörösesfényű, a harántcsikok homályosak, a szegély felé sötét pontok sorakoznak. Országszerte található nedves réteken máj.—aug.-ban. 24—26 mm. Hernyója zöld, finom fehér hosszanti vonalakkal; ápr.—jun.-ban a festő fűrészfüvön (Serratula tinctoria) és az orvosi vérfüvön (Sanguisorba officinalis) él.

5. nem. **Rusina** *Stph.*

A ♂ csápja fésűs, hosszú és vékony pillás fogakkal, a ♀-é sörte-alaku. Alakra s a szárnyak szegésére nézve különben emlékeztet a *Caradrina*-nem nagyobb fajaira.

1. **umbratica** *Goeze, (tenebrosa* Hb.; 37. tábla, 20. ábra). Országszerte található, helyenkint gyakori jun.—aug.-ban. 32—34 mm. Hernyója vörösesbarna, vöröses hátán 3 világos vonal, oldalán szürke sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

6. nem. **Amphipyra** *O.*

A csáp sörte-alakú, a ♂-é rövid pillákkal sűrűn borított; a potroh széles, vége felé kissé megkeskenyedett; a ♂ fogója nyulánk, kifelé kissé kitágult, vége lekerekített; a felső szárny kétszer oly hosszú, mint széles, csúcsa tompán kerekített; az alsó szárny kerek. A hernyó csupasz, hátul kissé megvastagodott, vagy hegyes kiemelkedéssel ellátott.

1. **micans** *Ld.* Szárnyai igen rövidek és szélesek; felső szárnya fahéjszínbe hajló sárgásbarna, a két harántvonal feketés, a körfoltot feketés pont jelzi, a vesefolt homályos, elmosódott, a finom szegélyvonal feketés; alsó szárnya sötét hamuszínű. Hazánkban eddig csak Mehádián figyelték meg jul.-ban. 29—30 mm.

2. **Tragopogonis** *L.* (37. tábla, 21. ábra). Országszerte nem ritka jul.—aug.-ban. 35—37 mm. Hernyója elől megvékonyodott, szürke, hátán 3 fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le; máj.—jun.-ban főleg a mezei bakszakállon (Tragopogon pratense) és lóromon (Rumex) él.

3. **tetra** *F.* Felső szárnya feketésbarna, csúcsa előtt az elülső szegélyen 3 fehér pont van; alsó szárnya barnásszürke. Hazánk több részén, de kevés pontján ritkán található, jul.—aug.-ban. 31—33 mm. Hernyója zöld, hátán oldalvást fehéres vonalak futnak le; máj.—jun.-ban apró növényeken él.

4. **livida** *F.* Felső szárnya kékesfekete, fénylő, rajztalan; alsó szárnya halvány rozsdássárga. Országszerte ritka jul.—aug.-ban. 41—44 mm. Hernyója sárgászöld, hátán sötét-, e mellett sárgás vonal, oldalán pedig sárga sáv fut le; máj.-ban az ebszőlőn (Solanum), virnáczon (Thalictrum) és lonczon (Lonicera) él.

5. **perflua** *F.* (37. tábla, 23. ábra). Hazánkban ritka (Pozsony, Selmeczbánya, Eperjes) jul.—aug.-ban. 48—50 mm. Hernyója a *pyramidea*-éhoz hasonló, de 11. gyűrűjén nincsen kiemelkedése; máj.—jun.-ban főleg a kecskefűzön (Salix caprea) és szilen (Ulmus) él.

6. **pyramidea** *L.* (37. tábla, 22. *b.* ábra). Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. 46—48 mm. Hernyója (37. tábla, 22. *a.* ábra) máj.—jun.-ban lombosfákon él.

7. **cinnamomea** *Goeze.* (37. tábla, 24. ábra). Hazánk kevés részében található, jul.—szept.-ben. 48—50 mm. Hernyója sárgászöld, hátán fehéres vonal, oldalán sárga sáv fut le; máj.—jun.-ban a csíkos kecskerágón (Evonymus europaeus), nyár- (Populus) és szilfán (Ulmus) él.

Európai fajok még: **effusa** *B.* Dalmáczia stb. — **Styx** *H. S.* Törökország.

VII. család. **Orthosiidae.**

A szem csupasz vagy szőrös; a csáp többnyire fésűs; a tor széles, sűrűn gyapjas, tarkóján éles tarajka van; a felső szárny aránylag kicsiny, csúcsa derékszögű, többé-kevésbbé éles, a rojt épszélű; az alsó szárny rövid, kerek. A kör- és vesefolt alig látható; a két harántsáv finom, gyakran egészen elmosódott, olykor a belső szegélyen annyira megközelíti egymást, hogy a középtér háromszögalakúvá válik; a középtér alig vagy nem sötétebb az alapszínnél; a hullámvonal csak jelezve van. A hernyó csupasz, síma.

1. nem. **Perigrapha** *Ld.*

A szem szőrös; a csáp fésűs, a ♀-é rövidebb fogakkal; a tarkón magas, éles tarajka van.

1. **cincta** *F.* Felső szárnya ibolyásszürke, a kör-, vese- és csapfolt igen nagy s a középéren egybefolyt, vörösesszürke, feketével körülvéve; alsó szárnya barnásszürke. Hazánk igen kevés pontján található (Budapest, Pécs, Pozsony) márcz.—ápr.-ban. 38—40 mm. Hernyója vöröses, hátán 3 fehéressárga vonal, oldalán sárga sáv fut le; máj.—jun.-ban a vastövű búzavirágon (Centaurea Scabiosa) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

2. nem. **Taeniocampa** *Gn.*

A ♂ csápja többnyire fésűs, meglehetős hosszú fogakkal; tora igen széles, sűrűn gyapjas; a felső szárny keskeny, kifelé kevéssé szélesebb, csúcsa hegyes; alsó szárnya aránylag kicsiny; a rojt épszélű.

1. **gothica** *L.* (37. tábla, 1. *b.* ábra). Országszerte gyakori márcz.—ápr.-ban. 35—37 mm. Hernyója (38. tábla, 1. *a.* ábra) máj.—jun.-ban főleg kökényen (Prunus spinosa) és szilen (Ulmus) él.

2. **miniosa** *F.* (38. tábla, 2. ábra). Országszerte meglehetős gyakori márcz.—ápr.-ban. 33—35 mm. Hernyója világosszürkés kék, hátán és oldalán széles sárga sáv fut le; márcz.—ápr.-ban főleg tölgyön (Quercus; 38. tábla, *A.* ábra) él.

3. **pulverulenta** *Esp.* (38. tábla, 3. *b.* ábra). Országszerte gyakori márcz.—ápr.-ban. 29—30 mm. Hernyója (38. tábla, 3. *a.* ábra) máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus) él.

4. **Populeti** *Tr.* Felső szárnya ibolyásszürke, homályos harántcsikokkal, a kör- és vesefolt sötét, világos kerettel, a hullámvonal fehéres. Hazánknak főleg hegyes vidékein található márcz.—máj.-ban. 33—36 mm. Hernyója zöldessárga, hátán 2, oldalán 1 sárga vonal fut le; jun.—jul.-ban a nyár (Populus) összeszőtt levelei közt él.

5. **stabilis** *View.* (38. tábla, 4. *b.* ábra). Országszerte gyakori márcz.—ápr.-ban. 31—33 mm. Hernyója (38. tábla, 4. *a.* ábra) máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus) és bükkön (Fagus) él.

6. **incerta** *Hufn.* (38. tábla, 6. ábra). Országszerte gyakori márcz.—ápr.-ban. 38—40 mm. Nem ritkán csaknem egyszínű sötétbarna: ab. *fuscata* Hw.; vagy sokkal világosabb, fehéresszürke: var. *pallidior* Stgr. (Eperjes). Hernyója zöld, hátán sárga vonal, oldalán fekete szélű sárga sáv fut le; máj.—jun.-ban főleg tölgyön (Quercus) él.

7. **opima** *Hb.* Felső szárnya ibolyásszürke, a középtér barna, a körfolt kerek, a vesefolt nagy, fehér keretű, a hullámvonal egyenes, fehér. Hazánkban igen ritka (Budapest, Eperjes) márcz.—ápr.-ban. 35—37 mm. Hernyója bíborszínű, hátán finom világos, oldalán sárgaszélű sötétbarna sáv fut le; máj.—jun.-ban tölgyön él.

8. **gracilis** *F.* (38. tábla, 5. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka márcz.—ápr.-ban. 35—37 mm. Olykor jóval világosabb, szürkeszínű: var. *pallidior* Stgr. (Eperjes). Hernyója zöld vagy barna, hátán 3 finom fehér vonal, oldalán fekete-szélű, széles, sárga sáv fut le; máj.-ban a hamvas- és málna- szeder (Rubus caesius és Idaeus) és a fekete üröm (Artemisia vulgaris) összesodort levelei között él.

9. **munda** *Esp.* (38. tábla, 7. ábra). Országszerte nem ritka márcz.—ápr.-ban. 37—39 mm. Olykor a szegély előtt levő fekete foltok hiányzanak: ab. *immaculata* Stgr. Hernyója sárgásszürke, hátán fekete vonal, oldalán fekete hullámvonaltól kisért vörösesszürke széles sáv fut le, a melyben a 4. és 5. gyűrűn fehér háromszögek vannak; máj.—jun.-ban gyümölcsfákon, tölgyön (Quercus) és nyáron (Populus) él.

Európai faj még: **rorida** *H. S.* Dalmáczia stb.

3. nem. **Panolis** *Hb.*

A szem szőrös; a ♂ csápja fogas, de a fogak igen rövidek, ecsetszerű pillákkal ellátottak. Egész külseje különben hasonlít az előbbi nem fajaihoz.

1. **griseovariegata** *Goeze* (*piniperda* Panz; 38. tábla, 8. *b.* ábra). Országszerte található, helyenkint gyakori márcz.—ápr.-ban. 31—33 mm. Hernyója (35. tábla, 8. *a.* ábra) máj.—jun.-ban az erdei fenyőn (Pinus sylvestris; 38. tábla, *C.* ábra) él.

4. nem. **Pachnobia** *Gn.*

A szem csupasz; a ♂ csápja fésűs vagy fogas, a ♂ fogója nyulánk, egyforma széles, csak végén kissé megkeskenyedett és befelé görbült.

1. **leucographa** *Hb.* (38. tábla, 9. ábra). Hazánkban ritka márcz.—ápr.-ban. 30—31 mm. Hernyója zöld, oldalán rozsdássárga széles sáv fut le; máj.—jun.-ban a fürtös sülyfüvön (Polygonatum multiflorum) él.

2. **rubricosa** *F.* (38. tábla, 10. ábra). Hazánknak főleg felvidékén található, de Budapesten sem ritka márcz.—máj-ban. 34—36 mm. Hernyója vörösesbarna, tarka, hátán két sárgás vonal, oldalán szalmaszínű sáv fut le; máj.—jun.-ban galajon (Galium) és csillaghúron (Stellaria) él.

Európai faj még: **faceta** *Tr.* Dél-Olaszország.

5. nem. **Mesogona** *B.*

A csáp sörte-alakú, a ♂-é meglehetősen hosszú, pamatos pillákkal; a felső szárny megnyúlt, csúcsa éles, derékszögű; az alsó szárny kerek. A hernyó csupasz.

1. **oxalina** *Hb.* Felső szárnya ibolyásbarna, a középtér sötétebb, a kör- és vesefolt keretes, a hullámvonal halványsárgás, szintúgy a két egyenes harántcsik is. Hazánkban ritkán fordul elő aug.-tól okt.-ig. 37—38 mm. Hernyója világosszürke, hátán világos vonal, oldalán fekete, alul sárgás fehér sáv fut le; ápr.—máj.-ban égeren (Alnus), nyáron (Populus) és fűzön (Salix) él.

2. **Acetosellae** *F.* (38. tábla, 11. ábra). Országszerte gyakori aug.—okt.-ben. 39—42 mm. Hernyója szennyes hússzínű, hátán halvány-szürkéssárga sáv fut le; ápr.—máj.-ban tölgyön él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

6. nem. **Hiptelia** *Gn.*

A ♂ csápja fésűs, csúcsa felé azonban fogas; a felső szárny csúcsa hegyes, épszélű. Egyebekben hasonló az előbbi nemhez.

1. **ochreago** *Hb.* Felső szárnya bőrsárga, a két harántcsik s a 3 folt kerete finom rozsdásbarna, a vesefolt alul feketés; alsó szárnya szürke. Hazánkban igen ritka (Mehádia) jul.-ban. 35—36 mm. Hernyója világoszöld, oldalán elmosódott világos sáv fut le; jun.-ban ökörfarkkórón (Verbascum) él.

7. nem. **Dicycla** *Gn.*

A csáp sörte-alakú, a ♂-é fogas; a felső szárny megnyújtott, csúcsa tompa, rojtja épszélű.

1. **oo** *L.* (38. tábla, 12. *b.* ábra). Hazánk több részében található jun.—jul.-ban. 36—38 mm. Olykor a felső szárny barnás, a foltok és a szegély sárgás: ab. *renago* Hw. Hernyója (38. tábla, 12. a. ábra) máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus), összefont levelek közt él.

8. nem. **Calymnia** *Hb.*

A csáp sörte-alakú, a ♂-é pillás; a felső szárny tövén keskeny, kifelé kiszélesedett, csúcsa derékszögű. A hernyó csupasz, apró szemölcsökkel borított, lombfák összeszőtt levelei között él.

1. **pyralina** *View.* (38. tábla, 13. *b.* ábra). Hazánk több részében ritkán található jun.—aug.-ban. 27—29 mm. Hernyója (38. tábla, 13. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban tölgyön (Quercus) és gyümölcsfákon él.

2. **affinis** *L.* (38. tábla, 15. ábra). Országszerte ritka jun.—aug.-ban. 27—28 mm. Hernyója sárgászöld, 5 fehér hosszanti sávval; ápr.-máj.-ban szilen (Ulmus) él.

3. **diffinis** *L.* (38. tábla, 14. ábra). Hazánk több részében, de kevés pontján található jun.—aug.-ban. 28—30 mm. Hernyója fehéreszöld, feje fekete; ápr.—máj.-ban szilen (Ulmus) él.

4. **trapezina** *L.* (38. tábla, 16. *b.* ábra). Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. 32—34 mm. Hernyója (38. tábla, 16. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban főleg tölgyön (Quercus) és fűzön (Salix) él.

9. nem. **Cosmia** *O.*

A ♂ csápján többnyire hosszú, pamatszerű pillák vanak; a szárnyak megnyújtottak. A hernyó hasonlít az előbbi nem hernyójához, de szabadon él a lombos fákon.

1. **paleacea** *Esp.* Felső szárnya vöröses okkersárga, két barna harántcsikkal, a kör- és vesefolt barnakeretű, a szegélyen barna pontok sorakoznak; alsó szárnya sárgásfehér. Hazánk több részében, de kevés pontján található jul.—aug.-ban. 37—39 mm. Hernyója sárgászöld, hátán 3 fehéres, oldalán fehérszélű sötét vonal fut le; máj.—jun.-ban főleg a fehér nyíren (Betula alba) és a mézgás égeren (Alnus glutinosa) él.

2. **abluta** *Hb.* Felső szárnya fehéresszürke, fehéres harántcsikokkal, a kör- és vesefolt alig látható; alsó szárnya világosszürke. Olykor sötétebb, szürke: ab. *glaucula* Gn. Hazánkban ritka (Budapest, Pécs) jun.—jul.-ban. 36—39 mm. Hernyója zöld, oldalán kénszínű sáv fut le; máj.—jun.-ban főleg a fekete nyáron (Populus nigra) él.

3. **contusa** *Frr.* Felső szárnya rozsdásbarna, két kissé világosabb harántcsikkal, a körfolt kicsiny, a vesefolt keskeny, alul feketés; alsó szárnya barnásszürke. Hazánkban igen ritka (Eperjes) jul.—aug.-ban. 31—32 mm. Hernyója halványzöld, apró fehér szemölcsökkel borított, oldalán fehér sáv fut le; máj.—jun.-ban a rezgő nyárfán (Populus tremula) él.

10. nem. **Dyschorista** *Ld.*

A csáp sörte-alakú, a ♂-é rövid, sűrű pillákkal borított; a ♂ fogója ásóformán kiszélesedett; a felső szárny letompított. Egyebekben hasonló az előbbi nemhez.

1. **suspecta** *Hb.* Felső szárnya barnásszürke, vörössel kevert, a vesefolt alul szürke, a csapfolt hiányzik. Hazánkban ritka junius—augusztusban. 30—34 mm. Olykor világosabb szürke: ab. *iners* Tr. (Budapest, Eperjes). Hernyója egyszínű zöld; ápr.—máj.-ban a fák lehullott lombján él.

2. **fissipuncta** *Hw.* Felső szárnya sötétszürkésbarna vagy rozsdásbarna, a kör- és vesefolt alul összeér, a hullámvonalnak közepén alul két zuga van. Országszerte többé-kevésbbé gyakori jun.—aug.-ban. 32—35 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán fehéres sáv, mellette világos vonal, oldalán vörösesszürke sáv fut le; ápr.—máj.-ban nyárfán (Populus) és fűzön (Salix) él.

11. nem. **Plastenis** *B.*

A szem csupasz; a csáp sörte-alakú, a ♂-é röviden pillás; torán éles tarajka emelkedik, a felső szárny szegélye hajlított. A hernyó nyulánk.

1. **retusa** *L.* (38. tábla, 17. ábra). Országszerte, kivált a felvidéken található; többé-kevésbbé ritka jul.—aug.-ban. 26—28 mm. Hernyója fehéreszöld, 5 fehér, hosszanti vonallal; máj.-ban a fűz (Salix) összeszőtt levelei közt él.

2. **subtusa** *F.* Felső szárnya barnásszürke, a két világos harántsáv a belső szegélyen egymást megközelíti; a sötét kör-, vese- és csapfolt világoskeretű. Hazánk több részében, de kevés pontján található jun.—aug.-ban. 28—30 mm. Hernyója zöld, hátán 5 fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le; feje és mellső lábai feketék; máj.-ban a rezgő nyáron (Populus tremula) és fűzön (Salix) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

12. nem. **Cirrhoedia** *Gn.*

Közel áll az előbbi nemhez, de a felső szárny csúcsa a szegélyen kiálló. A hernyó rövid, vastag, feje kicsiny.

1. **ambusta** *F.* (38. tábla, 18. ábra). Hazánk több részében de eddig igen kevés pontján figyelték meg aug.-ban. 25—27 mm. Hernyója szennyes hússzínű, hátán 3 fehéres vonal, oldalán sárgas sáv fut le; máj.-ban a vadkörtén (Pirus communis) él.

2. **xerampelina** *Hb.* Felső szárnya aranysárga, a középtér alsó fele, a vele összeolvadó vesefolt s a szegély barnásvörös, a két harántcsik pedig világossárga. Hazánkban igen ritka aug.—szept.-ben. 28—30 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán sárgás, mellette fekete vonal fut le; jun.-ban a közönséges kőrisfán (Fraxinus excelsior) él.

13. nem. **Cleoceris** *B.* (**Bombycia** *Stph.*)

A ♂ csápja fésűs; a potroh 2. gyűrűjén gyönge szőrpamat emelkedik; a rajzolat a *Hadena*-nemére emlékeztet. A hernyó nyulánk.

1. **Viminalis** *F.* (38. tábla, 19. ábra). Eddig hazánk igen kevés pontján figyelték meg jul.-ban. 27—28 mm. Olykor sokkal sötétebb, felső szárnya csaknem egyszínű feketés: var. *obscura* Stgr. (Eperjes.) Hernyója zöld, 5 fehér hosszanti vonallal; máj.—jun.-ban a kötő-fűz (Salix viminalis) összeszőtt levelei közt él.

14. nem. **Orthosia** *O.*

A szem csupasz, széle pillás; a csáp sörte-alakú, a ♂-é többnyire pamatosan pillás; a felső szárny tövén keskeny, csúcsán derékszögű, alatta a szegély kiszögellő. A hernyó csupasz, hátrafelé kissé megvastagodott. A lepke olykor kitelel és tavaszszal is repül.

1. **ruticilla** *Esp.* Felső szárnya sárgásszürke vagy téglavörös, a két kettős harántcsik s a világoskeretű kör- és vesefolt homályos, a hullámvonal előtt fekete kettős pontok sorakoznak. Hazánkban igen ritka (Budapest, Eperjes) aug.—szept.-ben. 22—28 mm. Hernyója barna, feje fekete; máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus) él.

2. **lota** *Cl.* (38. tábla, 20. ábra). Hazánk nagy részében található, helyenkint gyakori aug.—szept.-ben. 35—37 mm. Hernyója barnásszürke, hátán 3 világos vonal, oldalán homályos feketésszürke sáv fut le; máj.-ban a kecske fűz (Salix caprea) összefont levelei között él.

3. **macilenta** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnya tövén keskenyebb, bőrsárga; alsó szárnyának szegélye sárgás. Hazánk nagy részében található aug.—okt.-ben. 28—30 mm. Hernyója vörösesbarna, hátán és oldalán 1—1 fehér vonal fut le; máj.-ban a közönséges gyertyánon (Carpinus Betulus) él.

4. **circellaris** *Hufn.* (38. tábla, 21. ábra). Országszerte gyakori aug.—okt.-ben. 32—34 mm. Hernyója világos-vörösesbarna, hátán sötét foltok sorakoznak, oldalán világos vonal fut le; máj.-ban apró növényeken él.

5. **helvola** *L.* (38. tábla, 22. *b.* ábra). Hazánk nagy részében gyakori aug.—okt.-ben. 34—36 mm. Hernyója (38. tábla, 22. *a.* ábra) barnásvörös, hátán homályos vonal, oldalán széles fehér sáv fut le; máj.-ban apró növényeken él.

6. **Pistacina** *F.* (38. tábla, 23. ábra). Felső szárnya barnássárga, az erek világosak, a két kettős harántcsik homályos, a sötét kör- és vesefolt világos-keretű. Eddig hazánknak csak némely részében figyelték meg szept.—okt.-ben. 31—33 mm. Olykor igen halvány, csaknem egyszínű: ab. *serina* Esp. (Eperjes); vagy csaknem egyszínű vöröses: ab. *rubetra* Esp. (Eperjes, Nagyág). Hernyója zöld, hátán 3 rozsdaszínű vagy sötét vonal, oldalán barnaszélű fehér sáv fut le; máj.—jun.-ban a búzavirágon (Centaurea) él.

7. **nitida** *F.* (38. tábla, 24. ábra). Országszerte nem ritka aug.—szept.-ben. 29—31 mm. Hernyója szürke vagy zöldesszürke, minden gyűrűjén W alakú folt van; ápr.—jun.-ban apró növényeken él.

8. **humilis** *F.* Felső szárnya sárgás hamuszínű, az erek világosabbak, a nagy kör- és vesefolt világoskeretű, a két kettős harántcsik csaknem egyenes. Országszerte ritka aug.—okt.-ben. 34—36 mm. Hernyója zöld, hátán 3 fehér vonal, oldalán fekete szélű fehér sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

9. **laevis** *Hb.* Felső szárnya világos porszínű, a vesefolt alul feketés, a csapfolt hiányzik. Jóformán országszerte ritka aug.—okt.-ben. 35—36 mm. Hernyója világosbarna, hátán sárgás sáv fut le; máj.-ban apró növényeken él.

10. **Kindermannii** *F. R.* Felső szárnya szennyes fakóbarna, az elülső és külső szegély fehéres, a két kettős harántsáv s a hullámvonal sötétebb barna, a körfolt apró, homályos, a fehér vesefoltnak sötét alapja van. Hazánkban eddig csak Fiume tájékán figyelték meg okt.-ben. 27—28 mm. Hernyója vörös, oldalán széles fehér sáv fut le; máj.-ban madárhúron (Cerastium) él.

11. **litura** *L.* (38. tábla, 25. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori aug.—okt.-ben. 32—34 mm. Hernyója barnás vagy vöröses, fehér és fekete pontokkal, hátán 3 világos vonal, oldalán fehér, alul sárga sáv fut le; máj.-ban apró növényeken él.

Európai fajok még: **Witzenmanni** *Stdnf.* és **haematidea** *Dup.* Franciaország stb.

15. nem. **Xanthia** *O.*

Közel áll az előbbi nemhez, de a tor szabályos négyszögalakú, éles tarajkával; a felső szárny többnyire világosszínű. A hernyó szintén hasonlít az előbbi neméhez.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. **citrago** *L.* (38. tábla, 26. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka aug.—szept.-ben. 29—31 mm. Hernyója (38. tábla, 26. *a.* ábra) máj.-ban a hársfa (Tilia) összefont levelei közt él.

2. **sulphurago** *F.* Felső szárnya halvány okkersárga, közepe sötétbarna, a harántcsikok és a szétfolyt pontok barnák, a vesefolt két apró barna körből áll; alsó szárnya sárgásfehér. Hazánk több részében meglehetős gyakori aug.—szept.-ben. 28—30 mm. Hernyója hamuszínű, hátán 3 fehér vonal, oldalán széles fehér sáv fut le; máj.-ban a mezei juharon (Acer campestre) él, nappal a száraz lomb alá rejtőzik.

3. **aurago** *F.* (38. tábla, 27. ábra). Országszerte meglehetős ritka aug.—szept.-ben. 28—30 mm. Gyakran csaknem egyszínű, a középtér narancsszínű: ab. *fucata* Esp. Hernyója szürke, sötétebb harántvonalakkal; máj.-ban a mezei juharon (Acer campestre) él, nappal a száraz lomb alá rejtőzik.

4. **lutea** *Ström.* (*flavago*, F.) (38. tábla, 28. ábra). Hazánk nagy részében, kivált a felvidéken található aug.—okt.-ben. 29—31 mm. Hernyója barnásszürke, hátán és oldalán egy-egy sötét sáv fut le; máj.-ban a bükkfa (Fagus) összefont levelei között él.

5. **fulvago** *L.* (38. tábla, 29 ábra). Országszerte gyakori jul.—szept.-ben. 30—32 mm. Nem ritkán rajztalan, csupán a vesefolt van meg pont alakjában: ab. *flavescens* Esp. Hernyója szürkésbarna, hátán fehér vonal, oldalán szürke sáv fut le; márcz.-ban a nyár- (Populus) és kecskefűz (Salix caprea) barkájában, később ápr.—máj.-ban a hamvas szederen (Rubus caesius), útilapun (Plantago) stb. él.

6. **palleago** *Hb.* Hasonlít az előbbi fajhoz; felső szárnya vöröses aranysárga, egyszínű, a kör-, vese- és csapfolt karikaalakú, vöröses szélű, a vöröses harántvonalak igen homályosak, a szegély felé feketés pontok sorakoznak; alsó szárnya fehér. Hazánkban ritka aug-ban. 31—33 mm.

7. **gilvago** *Esp.* (39. tábla, 1. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori jul.—szept.-ben. 33—35 mm. Hernyója vöröses, hátán és oldalán sötétebb vonalak futnak le; máj.-ban a nyárfán (Populus), fiatal korában pedig ennek barkaiban él.

8. **ocellaris** *Bkh.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnyának csúcsa hegyesebb, az erek világosak, a vesefoltnak alul fehér pontja van. Országszerte többé-kevésbbé ritka aug.—okt.-ben. 34—36 mm. Olykor szürke, sárga vonalakkal: ab. *lineago* Gn. (Pozsony, Eperjes). Hernyója sárgásszürke, hátán fekete foltok vannak; máj.-ban a nyárfán (Populus), fiatal korában pedig barkaiban él.

16. nem. **Oporina** *Blanch.*

Rajzában és tora alakjában az előbbi, a szárny szegésében, lelapított, végén lemetszett potrohával pedig a következő nemhez hasonlít; de homlokán hegyes búb emelkedik, mely alól a hosszú tapogatók kiállanak és vele együtt hegyes csőrt alkotnak.

1. **croceago** *F.* (39. tábla, 2. *b.* ábra). Országszerte nem ritka szept.—okt.-ben. 32—34 mm. Hernyója (39. tábla, 2. *a.* ábra) máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus; 39. tábla, *A.* ábra) él.

17. nem. **Orrhodia** *Hb.*

A szem pillás; a csáp sörtealakú, a ♂-é pillás; a potroh lelapított, a végén lemetszett; a felső szárny keskeny, megnyúlt, egyforma széles, csúcsa tompa, csak egy fajnál (*Fragariae*) hegyes. A lepke kitelel. A hernyó többnyire vastag, síma.

1. **Fragariae** *Esp.* (39. tábla, 3. *b.* ábra). Országszerte ritka szept.—okt.-ben. 52—60 mm. Hernyója (39. tábla, 3. *a.* ábra) jun.—jul.-ban főleg az oroszlánfogon (Leontodon Taraxaci) és erdei szamóczán (Fragaria vesca; 39. tábla, *B.* ábra) él.

2. **erythrocephala** *F.* (39. tábla, 4. ábra). Hazánk nagy részében, kivált a felvidéken meglehetős gyakori szept.—okt.-ben. 36—38 mm. Sok esetben barna, a középtéren sötétebb színű, világosszürke kör- és vesefolttal: ab. *glabra* Hb. Hernyója barnásszürke, hátán 3 finom világos vonal fut le; máj.—jun.-ban apró növényeken él.

3. **Veronicae** *Hb.* Felső szárnya vörösesszürke, finom világos erekkel, a sötétszürke kör- és vesefolt világosbarna keretű, a két harántcsik és a hullámvonal homályos. Hazánk nagy részében többé-kevésbbé gyakori szept.—okt.-ben. 32—34 mm. Hernyója sötétbarna, hátán és oldalán 1—1 finom világos vonal fut le; máj.—jun.-ban apró növényeken él.

4. **Vau punctatum** *Esp.* (39. tábla, 5. ábra). Hazánk nagy részében többé-kevésbbé gyakori szept.—okt.-ben. 32—34 mm. Olykor a fekete foltok hiányzanak: ab. *immaculata* Stgr. (Budapest). Hernyója hasonlít a következő fajéhoz, de hátán ferdén álló foltok sorakoznak; paizsa bársonyfekete; máj.-ban a zelnicze meggyen és kökény szilván (Prunus Padus és spinosa; 39. tábla, *D.* ábra) él.

5. **Vaccinii** *L.* (39. tábla, 6. *b.* ábra). Hazánk nagy részében gyakori aug.—okt.-ben. 30—33 mm. Igen változó; olykor a szegély előtt levő foltok és pontok feketék: ab. *signata* Klem.; vagy a sávok feketék: ab. *spadicea* Hb.; vagy pedig szegélytere, esetleg középtere is világosabb színű: ab. *mixta* Stgr. Hernyója (39. tábla, 6. *a.* ábra) sötét fahéjszínű, alul fehéres, hátán 3 homályos világosabb vonal fut le, paizsa barna; máj.—jun.-ban áfonyán (Vaccinium), tölgyön (Quercus) stb. él.

6. **ligula** *Esp.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de valamivel kisebb, a felső szárny csúcsa élesebb hegyű, sötét rozsdásbarna vagy feketés, a rajzolat homályos. Olykor szürkével kevert fekete: ab. *polita* Hb., majd vörösesbarna vagy sötétbarna,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

fehéresen reczézett: ab. *subspadicea* Stgr. Országszerte többé-kevésbbé gyakori szept.—okt.-ben. 29—31 mm. Hernyója egyszínű vörösesbarna; máj.—jun.-ban főleg áfonyán (Vaccinium) él.

7. **rubiginea** *F.* (39. tábla, 7. ábra). Hazánk nagy részében nem ritka szept.—okt,ben. 30—32 mm. Elvétve egyszínű vörösesbarna, fekete pontok nélkül: ab. *unicolor* Tutt. Hernyója gyéren szőrös, feketés-szürke, hátán fekete foltok sorakoznak; máj.—jun.-ban apró növényeken él.

Európai fajok még: **gallica** *Ld.* — **Daubei** *Dup.* és **torrida** *Ld.* Francziaország stb.

18. nem. **Scopelosoma** *Curt.*

Igen hasonlít az előbbi nemhez, de felső szárnya hosszabb, szegélye erősen fogazott; torán hegyes, éles tarajka emelkedik.

1. **satellitia** *L.* (39. tábla, 8. *b.* ábra). Olykor a feltünő petty nem fehér, hanem barna: ab. *brunnea* Lampa. Országszerte gyakori aug.—okt.-ben. 37—39 mm. Hernyója (39. tábla, 8. *a.* ábra) máj.—jun.-ban lombos fákon él.

19. nem. **Scoliopteryx** *Germ.*

A ♂ csápja fésűs, csúcsa felé fogas, a ♀-é fogas; a felső szárny csúcsa s a szegély közepe erősen kiszögellő; a foltok hiányoznak.

1. **libatrix** *L.* (39. tábla, 9. *b.* ábra). Országszerte gyakori jun.—jul.-ban és aug.—okt.-ban. 36—39 mm. Hernyója (39. tábla, 9. *a.* ábra) jun.-tól szept.-ig fűzön (Salix; 39. tábla, *F.* ábra) él.

VIII. család. **Xylinidae.**

A ♂ csápja sűrűn pillás; a tor széles, ívelt, sűrűn gyapjas; a felső szárny keskeny, végig egyforma széles; rojtja hullámos; színe és rajzolata kövesült fára emlékeztet. A hernyó hengeres, csupasz, 16-lábú. A lepke kitelel.

1. nem. **Xylina** *Tr.*

A szem pillás; a csáp sörtealakú, a ♂-én meglehetős hosszú pillák emelkednek, azonkívül minden ízen két oldalt 1—1 erősebb sörte látható; a tor széles, oldalt szögletesen kiálló, meglehetős magas tarajkával.

1. **semibrunnea** *Hw.* Hasonlít a következő fajhoz, de felső szárnya keskenyebb, elülső szegélye barnássárga, alsó fele sötét vörösesbarna, a belső szegélyen sötét folt van, a kör- és vesefolt csak világos foltokkal van jelezve, a potrohon a 3. gyűrűtől fogva fekete szőrpamatkák emelkednek. Hazánk több részében szept.—okt.-ben. található; ritka. 38—40 mm. Hernyója zöld, oldalán fehér és sárga sáv fut le; máj.—jun.-ban a közönséges kőrisen (Fraxinus excelsior) él.

2. **socia** *Rott.* (39. tábla, 10. ábra). Országszerte található, helyenkint, kivált a felvidéken gyakori jul.—szept.-ben. 40—42 mm. Hernyója zöld, fehéresen pontozott, oldalán feltünő fehér sáv fut le; máj.—jun.-ban hársfán (Tilia), szilfán (Ulmus) stb. él.

3. **furcifera** *Hufn.* (39. tábla, 11. ábra). Hazánk nagy részében található, mindenütt ritka szept.—okt.-ben. 42—44 mm. Hernyója barnással kevert szürke, hátán 3 világos vonal, oldalán szürke sáv fut le; máj.—jun.-ban nyíren (Betula) és égeren (Alnus) él.

4. **ingrica** *H. S.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnya keskenyebb, fehéresszürke, töve felől sötétebb, a két harántcsik és a hullámvonal tisztább, a barnás vesefolt kisebb, kerekebb. Hazánkban szept.—okt.-ben igen ritka. 42—44 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán és oldalán sárgásfehér sáv fut le, közöttük bársonyfekete foltok sorakoznak; jun.-ban a mézgás égeren (Alnus glutinosa) él.

5. **ornithopus** *Rott.* (39. tábla, 12. ábra). Országszerte, kivált a felvidéken gyakori aug.—okt.-ben. 35—36 mm. Hernyója zöld, fehéren pontozva, hátán 3, oldalán 1 fehér vonal fut le; máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus; 39. tábla, *E.* ábra) és kökényszilván (Prunus spinosa) él.

6. **Merckii** *Rbr.* Felső szárnya kékesszürke, finom fekete erekkel; a toron levő tarajkának csúcsa vörös. Hazánkban szept.-ben rendkívül ritka. 51—53 mm. Hernyója sárgászöld, fehéren pontozott, hátán és oldalán sárga vonal fut le, feje világoszöld; máj.—jun.-ban égerfán (Alnus viscosa) él.

Európai fajok még: **lambda** *F.* Skandinávia. — **lapidea** *Hb.* Dalmáczia stb.

2. nem. **Calocampa** *Stph.*

Hasonlít az előbbi nemhez, de sokkal nagyobb, tora ívelteb, felső szárnya igen megnyújtott, szegélye hullámos, rojtja rövid. A kitelelő lepke nyugalomban összehajlítva, testhez simultan tartja szárnyait, úgy, hogy száraz ághoz hasonlít. A hernyó csupasz, megnyúlt, nappal is szabadon ül a tápláló növényen.

1. **vetusta** *Hb.* (39. tábla, 13. ábra). Országszerte nem ritka szept.—okt.-ben. 52—54 mm. Hernyója zöld, hátán 3 világos vonal, oldalán barna szélű sárga sáv fut le, közöttük minden gyűrűn 3 fehér pont van; jun.—jul.-ban apró növényeken él.

2. **exoleta** *L.* (39. tábla, 14. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori szept.—okt.-ben. 55—57 mm. Hernyója (39. tábla, 14. *a.* ábra) jun.—jul.-ban farkasfűtejen (Euphorbia Cyparissias; 39. tábla, *C.* ábra), közönséges farkasalmán (Aristolochia

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Clematitis), tövises igliczen (Ononis spinosa) és számos más növényen él.

3. **Solidaginis** *Hb.* (39. tábla, 15. ábra). Hazánkban igen ritka (Eperjes) szept.—okt.-ben. 41—44 mm. Hernyója vörösesbarna, hátán 3 világos vonal, oldalán széles halványsárga, fölül barnásvörös szélű sáv fut le; jun.-ban áfonyán (Vaccinium) él.

3. nem. **Xylomyges** *Gn.*

Közel áll az előbbi nemhez, a lepke nyugalomban szárnyait is úgy tartja, mint annak fajai. A szem szőrös, a potroh első gyűrűjén kis szőrpamat emelkedik; a ♂ fogója széles, vége egyenesen lemetszett, vagyis fölül is, alul is szögletes.

1. **conspicillaris** *L.* (39. tábla, 16. ábra). Országszerte nem ritka ápr.—máj.-ban. 31—33 mm. A felső szárny gyakran feketésbarna és csak a belső szegély világos színű: ab. *melaleuca* View. Hernyója zöld vagy barna, hátán homályos sötét foltok sorakoznak, oldalán sárgásfehér sáv fut le; jul.-ban apró növényeken él.

4. nem. **Scotochrosta** *Ld.*

Közel áll az előbbi két nemhez, de torának rövid, gyapjas szőrözete a testhez simuló; a csáp sörtealakú, a ♂-é hosszan pillás. A lepke kitelel.

1. **pulla** *Hb.* Felső szárnya palaszínű, finom fekete erekkel és fekete hosszanti sugarakkal, a kör- és vesefoltot sárgás foltok jelzik; alsó szárnya fehér. Hazánkban csak Budapesten figyelték meg, itt olykor elég gyakori aug.—szept.-ben. 40—44 mm. Hernyója zöld, fehéren pontozott, oldalán fehér sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

5. nem. **Brachionycha** *Hb.* (**Asteroscopus** *B.*)

A ♂ csápja fésűs; a szőrözet bolyhos, hasonló a szövőkéhez; a felső szárny keskeny, a szegély hosszú, hajlott, a rojt hullámos; az alsó szárny kicsiny. A hernyó vastag, csupasz, utolsó előtti gyűrűje megvastagodott, nyugalomban felső testét fölfelé tartja.

1. **nubeculosus** *Esp.* (39. tábla, 17. ábra). Hazánk hegyes vidékein nem ritka márcz.—ápr.-ban. 42—44 mm. Hernyója zöld, 3. gyűrűje oldalán sárga haránt-vonal mutatkozik; máj.—jun.-ban a fehér nyíren (Betula alba), a közönséges gyertyánon (Carpinus Betulus), a kopasz szilen (Ulmus glabra) és ostormén bangitán (Viburnum Lantana) él.

2. **Sphinx** *Hufn.* (39. tábla, 18. ábra). Hazánk nagy részében ritkán található okt.—nov.-ben. 38—40 mm. Hernyója sárgászöld, hátán 3 fehér vonal, oldalán fehéressárga, fölül sötét sáv fut le; máj.—jun.-ban főleg hársfán (Tilia) és fűzön (Salix) él.

6. nem. **Xylocampa** *Gn.*

A csáp sörtealakú; a test szőrözete durva, elálló; a potroh közepén fölül apró szőrpamatok emelkednek. A hernyó csupasz, igen nyulánk és megnyújtott.

1. **areola** *Esp.* Felső szárnya vöröses-hamuszínű, a középtéren barnával kevert, tövéből fekete sugár ered; a kör- és vesefolt nagy, alul egymást érinti, s itt két fekete ív által szegélyezett. Hazánkban igen ritka márcz.—ápr.-ban. 29—31 mm. Hernyója szürke, hátán fehéres vonal, oldalán sötét sáv fut le, a kettő között a 7. és 8. gyűrűn fekete foltok vannak; jun.—jul.-ban lonczon (Lonicera; 38. tábla, *B.* ábra) él.

7. nem. **Lithocampa** *Gn.*

A ♂ csápja fésűs; a potrohon igen kifejlett szőrpamatok emelkednek; a szárnyak rövidek, szélesek. A hernyó nyulánk, egyes finom szőrökkel borított, 11. gyűrűje kissé kiemelkedett, első haslábpárja kissé csökevényes, járása ennélfogva a folyosópillékéhez (Catocala) hasonló.

1. **ramosa** *Esp.* Felső szárnya világos hamuszínű, a belső szegélyen széles téren barna, innen a csúcsig barna árnyék mutatkozik; a kör- és vesefolt alul egybefolyt. Hazánkban igen ritka máj.—jun.-ban. 29—31 mm. Hernyója barnássárga, háta fehéres, ferdén álló feketés vonalkákkal, oldalán sötét sáv fut le; máj.—jun.-ban lonczon (Lonicera) él.

IX. család. **Cleophanidae.**

E család nemei igen különbözők; az első nem felső szárnya hosszú, keskeny, a többié rövid; abban azonban megegyeznek, hogy a hernyó nyulánk, orsóalakú, a gubó tojásalakú, pergamenszerű, a bábon pedig a szipóka hüvelye tüskeszerűen meghosszabbodott.

1. nem. **Epimecia** *Gn.*

A szem csupasz; a csáp sörtealakú, a ♂-é röviden pillás; a felső szárny hosszú, széles; az alsó szárny széles, kerek, épszélű.

1. **ustula** *Frr.* Felső szárnya hamuszínű, tövéből finom sárga hosszanti sáv indul ki. Hazánknak kivált homokos területein (Budapest, Peszér, Szeged) nem ritka, két ivadékban ápr.—jun.-ban és aug.—szept.-ben. 26—28 mm. Hernyója zöld, háta sárgásfehér, oldalán ugyanoly színű homályos sáv fut le; márcz.—ápr.-ban és jul.—aug.-ban ördögszemen (Scabiosa Leucantha) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

2. nem. **Calophasia** *Stph.*

A szem csupasz, széle pillás; a ♂ csápja pillás; a felső szárny rövid, derékszögű, csúcsa letompított; az alsó szárny kicsiny, kerek. A hernyó nyulánk, orsóalakú, nappal is a tápláló növényen található.

1. **casta** *Bkh.* (39. tábla, 19. ábra). Hazánknak csak kisebb részében és kevés pontján figyelték meg eddig két nemzedékben ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 22—23 mm. Hernyója sárgásfehér, hátán 3 sárga vonal fut le, mellettük fekete pontok sorakoznak; máj.—okt.-ben a rekettyelevelű gyujtoványon (Linaria genistifolia) él.

2. **platyptera** *Esp.* Felső szárnya hamuszínű, barnás árnyékkal, mely a belső szegély közepétől a csúcsig húzódik, az erek feketék; a foltok hiányzanak. Hazánknak csak déli tájain található jun.—jul.-ban. 22—23 mm. Hernyója a következő fajéhoz igen hasonlít.

3. **lunula** *Hufn.* (39. tábla, 20. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori két nemzedékben ápr.— jun.-ban és jul.—szept.-ben. 22—24 mm. Hernyója fehér, sárga hosszanti sávokkal, hátán fekete foltok, oldalán fekete pontok sorakoznak; jun.-ban és jul.—szept.-ben a közönséges gyujtoványon (Linaria vulgaris) él.

3. nem. **Cleophana** *B.*

Hasonlít az előbbi nemhez; a ♂ csápja igen vastag, fonalszerü, alapján szőrpamat emelkedik; a felső szárny rövid, kifelé hajlott. A hernyó igen megnyúlt. A lepke nappal kórókon ül, nem röpül.

1. **Antirrhini** *Hb.* Felső szárnya szürkésbarna, homályos kettős harántcsikokkal, a kör- és vesefolt kicsiny, világos keretű; a szegély előtt fekete és fehér sugarak vannak. Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun.-ban. 11—13 mm. Hernyója zöld, fehér hosszanti vonalakkal és fekete pontokkal diszített; máj.-tól jul.-ig ökörszemen (Scabiosa) él; nappal is a tápláló növényen tartózkodik.

Európai fajok még: **olivina** *H. S.* és **Yvani** *Dup.* Dalmáczia stb. — **baetica** *Rbr.* és **Dejeanii** *Dup.* Franczia-ország. — **anatolica** *Ld.* és **serrata** *Tr.* Olaszország stb.

X. család. **Cucullidae.**

A szem csupasz; a ♂ csápja pillás; a tor ívelt, négyszögalakú, tarkója magasan felálló, csuklyaalakú; a potroh megnyujtott, hosszú, ecsetszerű farpamattal; a felső szárny keskeny, lándzsaalakú; az alsó szárny keskeny. A lepke nappal fákon, keritéseken, kórókon ül. A hernyó csupasz, fénylő, többnyire tarka rajzolatú; nappal a tápláló növényen ül és a föld alatt, rögöcskékkel kevert szilárd fonadékban alakul át.

1. nem. **Cucullia** *Schrk.*

Az első hat faj felső szárnyának szegélye csipkés, a többié épszélű; az összes fajok alsó szárnya épszélű.

1. **Celsiae** *H. S.* Felső szárnya faszínű, elülső szegélye és középtere sötétszürke, a két harántsáv jól látható. Hazánkban rendkívül ritka (Mehádia); juliusban repül. 36—37 mm.

2. **Prenanthis** *B.* Felső szárnya az elülső szegélyen sötétbarna, középen alul széles téren hamuszínű, a belső szegély közepéig keskenyen feketésbarna, két világos holdacskával, melyek közűl a belső szegélyen levő igen hosszú és ferde, mögötte az 1 *a* és *b* sejtben feketésbarna hosszanti sávok vannak; alsó szárnya egészen barnásszürke. Hazánkban májusban ritkán és igen szórványosan lép fel. 37—41 mm. Hernyója zöld, hátán három sárgás, oldalán fehér vonal fut le; junius-juliusban a tavaszi görvélyfüvön (Scrophularia vernalis) él.

3. **Verbasci** *L.* (40. tábla, 1. *c.* ábra). Országszerte található, helyenként márcziustól juniusig gyakori. 43—46 mm. Hernyója (40. tábla, 1. *a.* ábra) májustól juliusig a molyhos ökörfarkkóró (Verbascum Thapsus; 40. tábla, *c.* ábra) levelein él. Bábja (40. tábla, 1. *b.* ábra) kitelel.

4. **Scrophulariae** *Cap.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de a felső szárny elülső szegélye ibolyásszürke behintésű, a barna belső szegély keskenyebb, világosabb, a kör- és vesefolt helyén két sor finom fekete pont van. Országszerte május-juliusban nem ritka. 39—40 mm. Hernyója az előbbi fajétól abban különbözik, hogy az egyes gyűrűkön levő pontok közűl a hátulsókat fekete ívek pótolják és hogy haslábai nem feketék, csak feketével pontozottak; jun.—juliusban a tavaszi görvélyfű (Scrophularia vernalis) virágain és magvain él.

5. **Lychnitis** *Rbr.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnya világosabb, inkább egyszínű, csaknem csontszínű s a foltok helyén levő pontok fínomabbak; alsó szárnya fehéres, szegélye barnás. Hazánkban áprilistól juniusig igen szórványosan és gyéren lép fel. 41—45 mm. Hernyója sárgás, fekete és sárga foltokkal, mely utóbbiak összefüggő szalagot alkotnak; jun.—jul.-ban az ökörfarkkórón (Verbascum) él.

6. **thapsiphaga** *Tr.* Felső szárnya csontszínű, közepe alatt fehéressel kevert, elülső szegélyén sötétszürke, belső szegélyén világosbarna, fekete hosszanti sugarakkal és közepén két világos holdacskával; a kör- és vesefolt helyén fekete pettyek vannak. Jun.—juliusban hazánk több részében, de ritkán és kevés ponton található. 40—42 mm. Hernyója kékesfehér, hátán halvány sáv fut le, mellette kék pontok sorakoznak, oldalán pedig fehéressárga sáv van; jul.—aug.-ban az ökörfarkkóró (Verbascum) virágjain él.

7. **Blattariae** *Esp.* Hasonlít az előbbi fajhoz, felső szárnya azonban szürkésebb, úgy hogy a csontszín

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

csak a csúcs előtt maradt meg, a kör- és vesefoltot helyettesítő pontok apróbbak, homályosabbak. Országszerte ritka; május—juniusban repül. 38—43 mm. Hernyója czitromsárga, fekete, olykor egybefolyó pettyekkel, szürke oldala feketén pontozott, feje barna vagy vörös; jun.—juliusban a görvélyfű (Scrophularia) virágjain él.

8. **Asteris** *Schiff.* (40. tábla, 2. *b.* ábra). Hazánkban májustól juliusig igen ritkán és gyéren fordul elő. 42—44 mm. Hernyója (40. tábla, 2. *a.* ábra) aug.—szept.-ben az aranyos istápfüvön (Solidago virgaurea) és csillaggerepcsinen (Aster Amellus; 40. tábla, *E.* ábra) él.

9. **Mixta** *Frr.* Hasonlít a *lucifuga*-hoz, kékes-hamuszínű, de fehér és fekete hosszanti sugarak nélkül, mindenütt egyformán kissé barnásan kevert. Hazánkban május—juniusban igen ritka (Budapest) 40—42 mm.

10. **Balsamitae** *B.* (51. tábla, 19. ábra). Hazánk homokos tájain (Budapest, Peszér, Vácz) máj.—jun.-ban található. 39—42 mm. Nappal kórókon ül. Hernyója fehéres, háta sárgásvörös, minden gyűrűjén 10 fekete pont van; junius—juliusban a közönséges nyúlparéjon (Chondrilla juncea) él.

11. **Tanaceti** *Schiff.* Felső szárnya keskeny, fehéresszürke, tövén és közepe mögött éles fekete hosszanti sugarakkal, a többi rajzolat elmosódott; alsó szárnya fehér, szegélye világosbarna. Hazánk nagy részében többé-kevésbbé ritka, kedvező években két ivadékban is előfordul, ápr.—jun. és aug.-ban. 43—45 mm. Hernyója világosszürke, számos kisebb-nagyobb fekete ponttal borított, hátán és oldalán egy-egy sárga sáv fut le; jul.—aug. és szept.-ben a varádics aranyvirágon (Chrysanthemum [Tanacetum] vulgare) és a fekete ürömön (Artemisia vulgare) él.

12. **umbratica** *L.* (40. tábla, 3. ábra). Országszerte gyakori két ivadékban, ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 48—53 mm. Hernyója sötétszürke, barna hosszanti sávokkal, fekete pontokkal sűrűn borított; jun.—jul. és szept.-ben a pelyvahordón (Hypochoeris glabra), a mezei csorbókán (Sonchus arvensis), a salátakatángon (Cichorium Endivia) és a közönséges nyúlparéjon (Chondrilla juncea) él.

13. **Campanulae** *Frr.* Felső szárnya kékesszürke, meglehetős éles csipkés harántcsikokkal és fekete hosszanti sugarakkal; alsó szárnya barnásszürke. Hazánknak csak felvidékén található, igen ritka jun.—jul.-ban. 48—50 mm. Hernyója fehér, apró fekete pontokkal és pettyekkel borított, hátán sárga sáv, oldalt sárga vonal fut le; aug.-ban a kereklevelű- és terebélyes csengetyűkén (Campanula rotundifolia és patula) él.

14. **lucifuga** *Hb.* (40. tábla, 5. ábra). Május—juniusban országszerte ritka. 46—50 mm. Hernyója fekete, hátán széles vörös foltok, oldalán kisebb pettyek vannak; juliusban a mezei csorbókán (Sonchus arvensis) és vad murokon (Daucus carota) él.

15. **Lactucae** *Esp.* (40. tábla, 4. *b.* ábra). Május—juniusban országszerte többé-kevésbbé ritka. 46—49 mm. Hernyója (40. tábla, 4. *a.* ábra) jun.—jul.-ban a fejessaláta (Lactuca sativa; 40. tábla *B.* ábra) virágján él.

16. **Chamomillae** *Schiff.* (40. tábla, 6. ábra). Ápr.—májusban hazánk nagy részében többé-kevésbbé gyakori. 45—48 mm. Olykor sötétebb színű: ab. *Chrysanthemi* Hb. Hernyója szürkészöld, egybefolyó sötétzöld rajzokkal és sárga oldalsávval; május—juniusban az orvosi székfüvön (Matricaria Chamomilla) és parlagi pipitéren (Anthemis arvensis) él.

17. **Gnaphalii** *Hb.* Felső szárnya vörösesbe hajló szürkésbarna, tövén és szegélyén ibolyásbarnával kevert, a sárgásbarna kör- és vesefolt világos keretű. Hazánkban igen ritka két ivadékban május—jun. és jul.—aug.-ban. 35—38 mm. Hernyója zöld, hátán nagy, oldalán kicsiny, összefüggő halvány ibolyaszínű foltok sorakoznak; jun.—jul., aug.—szept.-ben az aranyos istápfüvön (Solidago Virga aurea) és aranyfürtű gerepcsinen (Aster Linosyris) él.

18. **Xeranthemi** *B.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnya rövidebb, színe barnával kevert kékesszürke, a három folt sötét keretű, a külső harántsáv az 1. b. sejtben lekerekített, a belső sáv csak ebben a sejtben tűnik fel, innen fekete sugár indul ki a szegélyig, a belső szegély fekete. Hazánkban eddig csak Budapesten figyelték meg, itt olykor nem ritka két ivadékban, nevezetesen máj.—jun. és aug.—szept.-ben. 37—43 mm. Hernyója zöld, háta gyakran ibolyásszínű, oldalán rózsaszínű sáv fut le; jun.—jul. és szept.—okt.-ben az aranyfürtű gerepcsinen (Aster Linosyris) él.

19. **fraudatrix** *Ev.* Felső szárnya barnásszürke, tövén széles fekete sugár ered, a fehéres körfolt sávvá szélesedett, a vesefolt sötét keretű, a szegélyen három fekete hosszanti vonal van. Hazánk néhány délibb fekvésű vidékén juniusban találták; igen ritka. 32—36 mm. Hernyója szürkésfehér, hátán világos vonal fut le, mellette zöldes ékalakú foltok sorakoznak; szept.-ben a fekete ürömön (Artemisia vulgaris) él.

20. **Scopariae** *Dorfm.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de kisebb, felső szárnya barnásabb, a külső harántsáv tompábban csipkézett, a belső sáv a belső szegélyen tompán megtörött. Hazánkban jul.-ban igen ritka. 30—34 mm. Hernyója vörösesbarna vagy barnásszürke, hátán világos vonal, oldalán széles fehér sáv fut le; szept.-ben a seprős ürömön (Artemisia scoparia) él.

21. **Artemisiae** *Hufn.* (40. tábla, 7. ábra). Hazánk nagyobb részében május—juniusban többé-kevésbbé ritka. 40—42 mm. Hernyója zöld, barnásvörös púpokkal, hátán fehér vonal fut le; szept.—okt.-ben az ürömön (Artemisia) él.

22. **Absinthii** *L.* (40. tábla, 8. ábra). Jul.-aug.-ban hazánk legnagyobb részében található. 37—42 mm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Hernyója zöld, púpos, hátán és oldalán fehér vonal fut le; aug.—szept.-ben a fehér ürömön (Artemisia Absinthium) él.

23. **formosa** *Rogh.* (51. tábla, 20. ábra). Hasonlít az előbbi fajhoz, de alapszíne sokkal világosabb, a vesefolt pedig sárgás. Hazánkban juliustól szeptemberig eddig csupán Pécs vidékén találták. 31—37 mm. Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz; szept.—okt.-ben az ürömön (Artemisia camphorata) él.

24. **argentea** *Hufn.* (40. tábla, 9. *c.* ábra). Eddig hazánknak csak kevés vidékén figyelték meg, helyenkint jun.—aug.-ban meglehetős gyakori. 28—30 mm. Hernyója (40. tábla, 9. *a.* ábra) szept.—okt.-ben a mezei ürömön (Artemisia campestris; 40. tábla, *A.* ábra) él. Bábja (40. tábla, 9. *b.* ábra) szilárd szövetben a föld alatt alakul át.

25. **argentina** *F.* Felső szárnya sárgásbarna, elülső szegélyén széles, hosszú, fehér, hosszanti sáv van; alsó szárnya fehér. Hazánkban juliusban rendkívül ritka (Pozsony). 34—35 mm. Hernyója sárgás, a gyűrűkön fekete pontok és vonalkák vannak; az ürömön (Artemisia) él.

Európai fajok még: **Anthemidis** *Gn.* és **Santolinae** *Rbr.* Francziaország stb. — **praecana** *Ev.* Németország stb. — **dracunculi** *Hb.*, **lacteae** F., **santonici** *Hb.*, **splendida** *Cr.*, **spectabilis** *Hb.* és **magnifica** *Frr.* Oroszország stb.

XI. család. **Eurhipidae.**

A szem csupasz; a csáp alapján bolyhos szőrpamat van; tarkója nem kámzsaalakú, hanem kimetszett. Nyugalomban a lepke felfelé tartja potrohát, szárnyait pedig az araszolókhoz hasonlóan kiterjeszti. A hernyó 16-lábú, csupasz.

1. nem. **Eurhipia** *B.* (**Eutelia** Hb.).

Az alsó szárny kicsiny, a potroh megnyújtott.

1. **adulatrix** *Hb.* (40. tábla, 10. ábra). Eddig hazánknak csak kevés pontján figyelték meg, jóllehet helyenkint meglehetős gyakori két ivadékban, még pedig máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 26—27 mm. Hernyója zöld, hátán sötét, e mellett sárgás vonal, oldalán sárga sáv fut le; jun.—jul. és aug.-ban a sárga szömörczén (Cotinus Coggygria) él.

XII. család. **Calpidae.**

A szem pillás; a csáp fésűs; a felső szárny csúcsa hegyes, belső szegélyén, mint a Notodontákon fogszerű kiszögellés van. A hernyó 16-lábú, csupasz.

1. nem. **Calpe** *Tr.*

A tor szőrözete három, zsindelyszerű réteget alkot és kámzsaalakja van.

1. **capucina** *Esp.* (40. tábla, 11. ábra). Hazánk kevés pontján található jun.—jul.-ban. 35—40 mm. Hernyója sárgászöld, három feketés foltsorral; ápr.—májusban a korpás virnáczon (Thalictrum flavum) él.

XIII. család. **Plusiidae.**

A szem az első nemnél csupasz, a másiknál pillás; a csáp sörtealakú, a ♂-é igen röviden pillás; a tor rövid, selyemszerű szőrözete tömött, lemetszett búbot alkot; a potrohon többnyire szőrpamatok emelkednek; a felső szárny többnyire hegyes csúcsú, aranyos vagy ezüstös foltokkal diszített.

1. nem. **Telesilla** *H. S.*

A szem csupasz, a csáp rövid; a toron éles harántos búb emelkedik; a potrohon az 1. fajnál szőrpamatok vannak; a felső szárny széles, csúcsa kissé letompított. A hernyó nyulánk, előfelé megvékonyodott, 16-lábú.

1. **amethystina** *Hb.* (40. tábla, 12. ábra). Hazánk délibb részeiben igen ritka két ivadékban, nevezetesen jun.—jul. és aug.-ban. 24—30 mm. Hernyója zöld, hátán három fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le, mely utóbbi a három első és két utolsó gyűrűn vörössé vált; jul.—aug.-ban a vad murokon (Daucus carota) s az orvosi kocsordon (Peucedanum officinale) él.

2. **virgo** *Tr.* Felső szárnya halvány-szürkészöld, csúcsától fehér szalag húzódik a belső szegélyig s ezen folytatódva egyesül a tőből kiinduló fehér sávval; elülső szegélyén barna folt van, melynek közepén a körfolt foglal helyet, s ezt a vesefolt határolja; alsó szárnya szennyesfehér. Hazánkban jun.-ban eddig csak Futtakon és Vinkovczén találták. 29—30 mm.

2. nem. **Plusia** *O.*

A szem és a ♂ csápja pillás; a potroh megnyúlt, erőteljes szőrpamatok emelkednek rajta; a felső szárny csúcsa élesen kihegyezett, az alsó szárny többnyire barnásszürke. A lepke többnyire nappal vagy alkonyatkor is repül. A hernyó 16- vagy 12-lábú, mellfelé megvékonyodott.

a) alnem. **Abrostola** *O.*

A felső szárny szegélye kifelé ívelt; a kör- és vesefolton, valamint a harántcsikokon levő pikkelyek egyenesen felállók. A hernyó 16-lábú, de első két pár

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

haslába csökevényes, miért is járása az araszolókéhoz hasonló.

1. **triplasia** *L.* (40. tábla, 13. *b.* ábra). Májustól szeptemberig országszerte többé-kevésbbé gyakori két ivadékban (máj.—jun., jul.—szept.). 31—35 mm. Hernyója (40. tábla, 13. *a.* ábra) jul.-ban az apró csalánon (Urtica urens; 40. tábla, *D.* ábra) él.

2. **Ascepiadis** *Schiff.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, felső szárnya szintén feketésszürke, de tövén és szegélyén rózsaszínnel keverve, a hullámvonal előtt finom fekete vonal van, mögötte pedig az erek feketék. Országszerte ritka két ivadékban, máj.—jun., jul.—aug.-ban. 27—30 mm. Hernyója kékesfehér, számos fekete ponttal borított, oldalán széles sárga sáv fut le; jun.—juliusban az orvosi méregölőn (Cynanchum [Asclepias] Vincetoxicum) él.

3. **tripartita** *Hufn.* (40. tábla, 14. ábra). Májustól szeptemberig országszerte többé-kevésbbé gyakori két ivadékban (máj.—jun., jul.—szept.). 27—32 mm. Hernyója zöld, az első három gyűrűn fehér vonal, oldalán finom fehér és zöld vonal fut le; jun.—jul. és szept.—okt.-ben a csalánon (Urtica) él.

b) alnem. **Plusia** *O.*

A felső szárny szegélye hajlított, csúcsa hegyes, fémfényű rajzokkal. A hernyó 12-lábú, járása araszoló.

1. **C aureum** *Knoch.* (40. tábla, 15. ábra). Hazánk nagyobb részében jul.—aug.-ban található. 32—35 mm. Hernyója púpos, zöld, a mellgyűrűkön öt fehér hosszanti, a többi gyűrűn sötétzöld ferde sávokkal, az utolsó három gyűrű egészen fehér; ápr.—máj.-ban a virnáczon (Thalictrum) és a czámolyon (Aquilegia) él.

2. **deaurata** *Esp.* Felső szárnya aranyos fényű, tövén és szegélyterén ibolyásszínű. Hazánk kevés pontján található. Jul.—aug.-ban igen ritka. 32—40 cm. Hernyója zöld, három első gyűrűjén öt fehér vonallal, a többin fehér keretű holdak sorakoznak, oldalán fehér szélű sötétzöld sáv fut le; májusban a virnáczon (Thalictrum) él.

3. **moneta** *F.* (40. tábla, 16. ábra). Hazánk nagyobb részében található, meglehetős ritka, olykor két ivadékban (máj.—jul. és aug.-ban) is előfordul. 32—36 mm. Hernyója zöld, fehér pontokkal, hátán sötét, oldalán fehér vonal fut le; máj.—jun.-ban a sárga sisakvirágon (Aconitum lycoctonum) él.

4. **Cheiranthi** *Tausch.* Felső szárnya szennyes-hússzínű, a középtéren zöldesbarna, tövén és csúcsa alatt vörösesbarna, a kör- és vesefolt apró, élesen határolt. Hazánkban juniusban rendkívül ritka (Temesvár környékén). 29—31 mm. Hernyója púpos, zöld, az elülső gyűrűkön három fehér vonallal, a többin fehér ferde vonalkával, oldalán fehér vonal fut le; májusban a virnáczon (Thalictrum) és a közönséges czámolyon (Aquilegia vulgaris) él.

5. **variabilis** *Piller (illustris* F.). Igen hasonlít a következő fajhoz, de nagyobb. Felső szárnya tövén és középterén rózsaszínnel kevert, a két harántcsik rózsaszínű. Hazánk legnagyobb részén ritka, Budapesten azonban máj.—jun.-ban elég gyakori. 34—41 mm. Hernyója zöld, hátán széles sötét, oldalán sárga sáv fut le; ápr.—májusban a sárga sisakvirágon (Aconitum lycoctonum) él.

6. **modesta** *Hb.* (40. tábla, 18. ábra). Hazánk kevés pontján ritkán található máj.—jun.-ban. 26—30 mm. Hernyója világos-kékesszürke, fekete és fehér pontokkal; ápr.—máj.-ban a pettyegetett gálnán (Pulmonaria officinalis) és a fekete nadálytövön (Symphytum officinale) él.

7. **consona** *F.* (40. tábla, 17. ábra). Májustól juliusig hazánk nagy részén előfordul, de mindenütt ritka. 25—32 mm. Hernyója zöld, oldalán fehér sáv fut le; májusban az apró farkasszemen (Lycopsis pulla) él.

8. **chrysitis** *L.* (40. tábla, 19. *b.* ábra). Májustól augusztusig országszerte többé-kevésbbé gyakori két ivadékban (máj.—jun., jul.—aug.). 29—38 mm. Hernyója (40. tábla, 19. *a.* ábra) ápr.—máj. és jul.-ban a csalánon (Urtica) és a holt csalánon (Lamium) él.

9. **chryson** *Esp.* Felső szárnya ibolyásbarna, csúcsa felé igen nagy aranyfényű folttal. Hazánkban igen ritka jul.—aug.-ban. 38—46 mm. Hernyója zöld, hátán fehér-szélű sötét vonal, mellette fekete-szélű fehér vonal, oldalán fekete-szélű fehér sáv fut le; máj.—jun.-ban a közönséges sédkenderen (Eupatorium cannabinum) és az enyves zsályán (Salvia glutinosa) él.

10. **bractea** *F.* (40. tábla, 20. ábra). Jul.—aug.-ban hazánk nagy részén de kevés pontján található. 36—41 mm. Hernyója igen hasonlít a *jota*-éhoz, fűzöld, oldalán fehér vonal fut le, feje zöld; máj.—jun.-ban a hölgymálon (Hieracium) és az oroszlánfogon (Leontodon) él.

11. **Festucae** *L.* (40. tábla, 21. ábra). Országszerte meglehetős ritka, két ivadékban (ápr.—máj., jul.—szept.). 30—34 mm. Hernyója zöld, finom sárgás vonallal és fehér oldalsávval; márcz.—ápr.-ban főleg a réti csenkeszen (Festuca pratensis) él.

12. **V. argenteum** *Esp.* Felső szárnya rózsaszínnel kevert zöldesbarna, a hullámvonal sárgás, feketeszélű, a körfolt alsó kerete, nehány petty és pont ezüstfényű. Hazánkban juliusban igen ritka (Fiume). 34—36 mm. Hernyója halványzöld, finom sárgás hosszanti vonalakkal; májusban főleg a virnáczon (Thalictrum) és a czámolylevelű galambvirágon (Isopyum thalictroides) él.

13. **gutta** *Gn.* Felső szárnya ibolyásszürke, a középtér alsó fele vörösesbarna az ezüstfoltig, mely a vesefolt helye alatt kezdődik, ívelten a tő felé indul és azután a belső szegélyig lekanyarodik. Országszerte többé-kevésbbé gyakori két ivadékban (ápr.—

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

jun., jul.—aug.). 29—31 mm. Hernyója zöld vagy barnás, hátán három fehér-szélű sötét sáv, oldalán fehér sáv fut le; márcz.—ápr. és jun.-ban a közönséges cziczkafarkon (Achillea Millefolium) él.

14. **chalcitis** *Esp.* Felső szárnya ibolyásvörös, a középtér alsó fele s a belső szegély aranyfényű, a szárny közepén két kerek apró ezüstpetty van. Hazánkban juniusban és augusztusban igen ritka (Fiume). 32—34 mm. Hernyója sárgászöld, finom szőrökkel borított, oldalán finom fehér sáv fut le; máj.-ban és jul.-ban a fekete ebszőlőn (Solanum nigrum) él.

15. **jota** *L.* (40. tábla, 22. ábra). Hazánk legnagyobb részében májustól juliusig található. 38—40 mm. Olykor a két ezüstös petty össze van kötve: ab. *percontationis* Tr. Hernyója zöld, finom hosszanti vonalakkal; április—májusban a holt csalánon (Lamium) él.

16. **pulchrina** *Hw.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de színezése élénkebb, bíborszínbe hajló, az ezüstös pettyek nagyobbak. Hazánkban jun.—jul.-ban ritka. 33—35 mm. Hernyója zöld, oldalán sárga sáv fut le; ápr.—máj.-ban a csalánon (Urtica) és árvacsalánon (Lamium) él.

17. **gamma** *L. Gamma-pille.* (40. tábla, 23. ábra). Áprilistól augusztusig országszerte gyakori két ivadékban (ápr.—jun., jul.—aug.). 34—41 mm. Hernyója zöld, finom fehér hosszanti vonalakkal, oldalán sárgás sáv fut le; márcz.—ápr. és jun.—aug.-ig főleg a csalánon (Urtica) él, de olykor a répában is nagy kárt okoz.

18. **ni** *Hb.* Felső szárnya barnásvörössel kevert, barnaszínű, középen fehéres, gyönge ezüstfényű V alakú foltja van. Hazánkban jun.—jul.-ban ritka. 30—33 mm. Hernyója sárgászöld, hátán finom vonal, oldalán széles fehér sáv fut le, minden gyűrűn két világos szemölcs van; májusban a fekete ebszőlőn (Solanum nigrum) és csalánon (Urtica) él.

19. **interrogationis** *L.* (40. tábla, 24. ábra). Julius—augusztusban hazánk nagy részében, de kevés pontján található; ritka. 36—38 mm. Hernyója zöld, sárgás, hullámos vonalakkal; máj.—jun.-ban a hamvas áfonyán (Vaccinium uliginosum) él.

20. **ain** *Hochw.* (40. tábla, 25. ábra). Hazánkban jul.—aug.-ban igen ritka (M.-Tátra, Branyiszkó). 34—36 mm. Hernyója élénkzöld, hátán négy sárgásfehér vonal, oldalán sárgás sáv fut le; ápr.—májusban a vörösfenyőn (Larix decidua) él.

Európai fajok még: **aemula** *Hb.* Ausztria. — **circumscripta** *Frr.* és **accentifera** *Lef.* Sicilia. — **Aurifera** *Hb.* és **Daubei** *B.* Franczia ország. — **Hochenwarthi** *Hochw.* (40. tábla, 26. ábra) és **divergens** *Hb.* Alpesek stb.

XIV. család. **Heliothidae.**

A szem többnyire csupasz, pillátlan; a csáp sörtealakú. A középnagyságú lepke többnyire nappal repül. A hernyó 16-lábú, egyes finom szőrökkel és apró szemölcsökkel borított.

1. nem. **Anophia** *Gn.*

A tor sűrűn pikkelyes, hátul lemetszett búbja van, a potrohon szőrpamatkák emelkednek; a felső szárny megnyújtott. A lepke alkonyatkor repül. A hernyó csupasz, mellső haslábai kissé csökevényesek; nappal rejtőzik.

1. **leucomelas** *L.* (41. tábla, 1. ábra). Hazánkban igen ritka jun.—juliusban (Fiume). 35—37 mm. Hernyója barnás, hátán három narancsszínű vonal, oldalán fehér hullámos sáv fut le; jul.—aug.-ban szulákon (Convolvulus) él.

2. nem. **Aedia** *Hb.*

Hasonlít az előbbi nemhez, de a ♂ csápja pillás, a felső szárny rövidebb. A lepke alkonyatkor repül. A hernyó nyulánk, nappal elrejtőzik.

1. **funesta** *Esp.* (41. tábla, 2. ábra). Májustól augusztusig országszerte többé-kevésbbé ritka. 28—35 mm. Hernyója barnásszürke, narancsszínű pontokkal, hátán sárga, oldalán világos vonal fut le; jun.—jul.-ban a szulákon (Convolvulus) él.

3. nem. **Anarta** *Hb.*

A szem apró, szőrös; a csáp sörtealakú, a ♂-é pillás; a felső szárny rövid és széles. A lepke nappal repül. A hernyó csupasz, 16-lábú.

1. **Myrtilli** *L.* (41. tábla, 3. *b.* ábra). Májustól augusztusig hazánknak főleg felvidékén található; ritka. 26—29 mm. Hernyója (41. tábla, 3. *a.* ábra) jun.—jul. és szept.-ben a közönséges csarapon (Calluna vulgaris; 41. tábla, *C.* ábra) él.

Európai fajok még: **cordigera** *Thnbg.* (41. tábla, 4. ábra), **melaleuca** *Thnbg.*, **melanopa.** *Thnbg.*, **lapponica** *Thnbg.* és **guieta** *Thnbg.* Lapföld, Skandinávia. — **funebris** *Hb.* és **nigrita** *B.* Alpesek stb.

4. nem. **Heliaca** *H. S.*

A szem apró, csupasz; a ♂ csápja rövid pillás; a felső szárny rövid és széles; az alsó szárny kerek. A lepke nappal repül nedves réteken.

1. **tenebrata** *Sc.* (41. tábla, 5. ábra). Áprilistól juniusig országszerte gyakori. 16—19 mm. Hernyója fehéreszöld, hátán sötét-, mellette fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le; jun.-ban a madárhúron (Cerastium) él.

5. nem. **Heliodes** *Gn.*

Hasonlít az előbbi nemhez, de zömökebb, erőteljesebb; a csáp sörtealakú, pillátlan. A lepke nappal repül a virágzó kakukfű (Thymus) körül. Hernyója ismeretlen.

1. **rupicola** *Hb.* (51. tábla, 21. ábra). Hazánkban ritka; máj.—jun.-ban repül. 15—19 mm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

6. nem. **Omia** *Gn.*

A szem kicsiny; a csáp sörtealakú, pillátlan; a tor ívelt, durva szőrökkel borított; a potroh bolyhos. A hernyó ismeretlen.

1. **Cymbalariae** *Hb.* Felső szárnya zöldesbarna, a középtér homályos világosszürke; alsó szárnya fekete. Hazánkban igen ritka ápr.—májusban (Mehádia). 18—19 mm.

7. nem. **Heliothis** *O.*

A szem csupasz; a csáp sörtealakú, a ♂-é sűrűn pillás; a felső szárny csúcsa kihegyezett. A lepke nagyobbára nappal repül. A hernyó nyulánk, 16-lábú, csupasz vagy igen gyéren szőrös.

1. **cognata** *Frr.* Felső szárnya zöldesbarna, a középtéren fehéres szürkével kevert, a két harántcsik s a hullámvonal világosszínű; alsó szárnya fekete, fehér szalaggal. Eddig hazánk kevés pontján figyelték meg, helyenként juliustól szeptemberig gyakori. 15—17 mm. Hernyója barnás- vagy zöldesszürke, hátán kettős sötét vonal, oldalán fehér vonal fut le; aug.—szept.-ben a közönséges nyúlparéjon (Chondrilla juncea) él.

2. **Cardui** *Hb.* (41. tábla, 6. ábra). Hazánk nagyobb részében meglehetős ritkán jul.—aug.-ban található. 16—19 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán fehéres sáv fut le; aug.—szept.-ben az ékes keserűgyökéren (Picris hieracioides) él.

3. **cora** *Ev.* Hasonlít a *Dipsacea*-hoz, de jóval kisebb, a két harántvonal fehéres, az elmosódott, sötét vörösesbarna vesefolt zöldesbarna alapon foglal helyet; alsó szárnya aranysárga, közepén nagy fekete foltja van. Hazánkban igen ritka jun.—jul.-ban. 20—21 mm.

4. **Ononidis** *F.* (41. tábla, 7. ábra). Májustól augusztusig országszerte többé-kevésbbé ritka. 22—25 mm. Hernyója zöld vagy vörösesbarna, hátán kettős sötét vonal, mellette fehéres vonal, oldalán fehér sáv fut le; jun.—jul.-ban és szept.-ben főleg a tövises igliczen (Ononis spinosa) él.

5. **Dipsacea** *L.* (41. tábla, 8. ábra). Országszerte gyakori két ivadékban, ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 28—35 mm. Olykor vörösesbarna színű: var. *maritima* Grasl. (Budapest). Hernyója zöld- vagy rozsdaszínű, hátán és oldalán fehér vonalakkal; juniustól szeptemberig főleg a hasznos földi-tömjénen (Pimpinella Saxifraga) él.

6. **scutosa** *Schiff.* (41. tábla, 9. *b.* ábra). Országszerte nem ritka két ivadékban, máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 36—39 mm. Hernyója (41. tábla, 9. *a.* ábra) jun.—jul.-ban és aug.—szept.-ben a fekete ürömön (Artemisia vulgaris; 41. tábla, *E.* ábra) él.

7. **peltigera** *Schiff.* (41. tábla, 10. ábra). Országszerte meglehetős ritka egy ivadékban, máj.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 30—35 mm. Hernyója zöldessárga, fölül vöröses, hátán három szürke, oldalán fehéres sáv fut le; jul.-ban és szept.-ben a bolondító beléndeken (Hyoscyamus niger) él.

8. **armigera** *Hb.* Felső szárnya zöldbe hajló szürkéssárga, a szegélyen sötétebb széles szalag fut le, a vesefolt sötét; alsó szárnya fehéres, szegélye feketés. Országszerte meglehetős ritka két ivadékban, máj.—jun.-ban és szept.—okt.-ben. 28—35 mm. Hernyója barnásvörös, hátán három zöldesbarna vonal, oldalán sárga sáv fut le; jul.—aug.-ban főleg a rezedán él.

9. **incarnata** *Frr.* Felső szárnya sárgászöld, elülső szegélyén két sötét piros folt van, melyek közűl a belső halványan folytatódik a belső szegélyig; alsó szárnya fehéressárga, széles barna szegélylyel; mindkét szárny rojtja rózsaszínű. Hazánkban juniusban eddig csak Orsovánál, az Allion-hegyen figyelték meg. 30—33 mm. Hernyója világossárga vagy vörösesbarna, hátán sötét vonal fut le, mellette 2—2 fekete pont van; juliusban a szilénén (Silene viscosa és vespertina) él.

Európai fajok még: **purpurascens** *Tausch.* és **nubigera** *H. S.* Oroszország stb.

8. nem. **Chariclea** *Curt.*

Igen hasonlít az előbbi nemhez, de tarkóján éles kis búb van. A felső szárny csúcsa meglehetős hegyes, az alsó szárny kicsiny. A hernyó nyulánk, 16-lábú, csupasz.

1. **Delphinii** *L.* (41. tábla, 11. ábra). Hazánk nagyobb részében található, helyenkint juniustól szeptemberig nem ritka. 27—30 mm. Hernyója ibolyásszürke, fehér pontokkal borított, hátán sárga vonal, oldalán sárga sáv fut le; jul.—aug.-ban a közönséges szarkalábon (Delphinium Consolida) él.

Európai fajok még: **victorina** *Sodof.* és **Treitschkei** *Friv.* Balkán.

9. nem. **Pyrrhia** *Hb.*

A csáp pillás; a potroh kúpalakú; a felső szárny rövid, szegélye kissé hajlott. A hernyó nyulánk, csupasz, apró szemölcsökkel borított.

1. **purpurites** *Tr.* Felső szárnya zöldesszürke, a finom rajzolat és a szegélytér bíborszínű. Májusban hazánk igen kevés pontján és ritkán fordul elő. 25—28 mm. Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz, de oldalvonala sötétebb; jun.—jul.-ban a kőrislevelű ezerjófű (Dictamnus albus) magtokjában él.

2. **umbra** *Hufn.* (41. tábla, 12. *b.* ábra). Országszerte meglehetős ritka két ivadékban, máj.—jun., jul.—aug.-ban. 27—29 mm. Hernyója zöld vagy barnás, apró fekete szemölcsökkel borított, hátán sötét, mellette fehéres vonal, oldalán fehéres sáv fut le; jun.—jul.-ban a tövises igliczen (Ononis spinosa; 41. tábla, *A.* ábra) él.

Rokon-nemek európai fajai: **Xanthodes Malvae** *Esp.* Dalmáczia stb. — **Euterpia Laudeti** *B.* Balkán stb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

XV. család. **Acontiidae.**

Ezen kis család fajai élénk rajzúak; a széles, ívelt tor pikkelyezése testhez símuló; a felső szárny rövid és széles, csúcsa erősen letompított.

1. nem. **Acontia** *Ld.*

A lepke verőfényes napokon és estefelé repül. A hernyó részint 16-, részint 12-lábú, nyulánk. A fajok kétivadékúak.

1. **Titania** *Esp.* Felső szárnyán a főtér fehér, a középternek az elülső szegélyen levő fele sárgásba hajlik, alsó fele és a szegélytér fekete; a hullámvonal kékes; alsó szárnya fehér, szegélyén széles, fekete szalag vonul végig. Hazánkban igen ritkán máj.—jun.-ban fordul elő. 25—27 mm. Hernyója szept.-ben a mályván (Malva) él.

2. **lucida** *Hufn.* (41. tábla, 13. ábra). Májustól augusztusig országszerte meglehetős gyakori. 26—29 mm. Nem ritkán a tor s a felső szárnytöve egészen fehér: var. *albicollis* F., elvétve csaknem fehérré válik a középsáv is: ab. *insolatrix* Hb. (Budapest). Hernyója 12-lábú, zöld vagy barnásszürke, fehér és sötét hosszanti vonalakkal; jun.—jul.-ban és szept.-ben az apró szulákon (Convolvulus arvensis) él.

3. **luctuosa** *Esp.* (41. tábla, 14. ábra). Országszerte gyakori áprilistól juniusig és juliustól szeptemberig. 20—22 mm. Hernyója 16-lábú, sárgásszürke, hátán két világos vonal, oldalán fehér sáv fut le; jun.—jul.-ban az apró szulákon (Convolvulus arvensis) él.

Európai fajok még: **Urania** *Friv.* és **moldavicola** *H. S.* Balkán stb.

XVI. család. **Noctuophalaenidae.**

A szem csupasz; a csáp sörtealakú; a felső szárny széles, háromszögalakú, csúcsa lemetszett. A többnyire apró lepke felzavarva nappal is repül. A hernyó 12- vagy 14-lábú, csupasz vagy gyéren szőrös.

1. nem. **Thalpochares** *Ld.*

A ♂ csápja igen vékony, hosszú pillákkal borított; a felső szárny rövid, kifelé széles, szegélye kissé hajlott; az alsó szárny meglehetős nagy és széles, lekerekített. A hernyó 12-lábú, feje aránylag kicsiny.

1. **arcuinna** *Hb.* (51. tábla, 22. ábra). Juniustól augusztusig hazánk több részén, de kevés pontján található. 27—30 mm. Hernyója a vértő (Onosma echioides) gyökérhajtásában él.

2. **suavis** *Hb.* Felső szárnya barnásszürke vagy vörösesbarna, fehér szélű középsávval; alsó szárnyán két, egymáshoz közeledő fehéres sáv fut le. Jun.—jul.-ban hazánk kevés pontján és ritkán található. 16—25 mm.

3. **Dardouini** *B.* Felső szárnya sötét barnásszürke, három hullámos, fehéresszürke harántcsíkkal, a finom hullámvonal fehéres. Májustól juliusig hazánk kevés pontján és ritkán található. 16—17 mm. Hernyója halványsárga, barnásvörös harántfoltokkal; jul.—aug.-ban az ágas hölye (Anthericum ramosum) magtokjában él.

4. **respersa** *Hb.* (41. tábla, 15. ábra). Hazánk nagy részében található, helyenkint gyakori két ivadékban, nevezetesen máj.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 22—24 mm. Hernyója zöldesbarna, hátán világosabb vonal fut le; márcz.—májusban a közönséges szamárbogács (Onopordon acanthium) gyökerén és levelein fehér szövedékben él.

5. **polygramma** *Dup.* Felső szárnya ibolyásszürke, három finom, sárga harántvonallal és két fekete ponttal a kör- és vesefolt helyén. Hazánk déli részében igen ritka májustól juliusig. 16—18 mm.

6. **communimacula** *Hb.* (51. tábla, 23. ábra). Hazánk nagy részében található, helyenkint nem ritka jul.—aug.-ban. 17—19 mm. Hernyója csontszínű, feje és paizsa barna; máj.—jun.-ban a kökény és kertiszilva (Prunus spinosa és domestica) ágain levő paizstetvekkel él.

7. **pannonica** *Frr.* (51. tábla, 24. *a.*, *b.*, ábra). Hazánk homokos tájain májustól augusztusig található. 19—21 mm. Hernyója szennyes csontszínű, apró fekete szemölcsökkel borított; májustól juliusig a homoki bársonyvirág (Helichrysum arenarium) gyökerén és szárán, szövedékben él.

8. **purpurina** *Hb.* (41. tábla, 16. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka két ivadékban, nevezetesen máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 23—24 cm. Hernyója szürkészöld, hátán két sötét, oldalán két halvány sáv fut le; ápr.—máj. és jul.—aug.-ban a vetési aszat (Cirsium arvense) gyökérhajtásában él.

9. **ostrina** *Hb.* Felső szárnya halványsárga, középtere barnás, a finom fehéres hullámvonal 3 ívből áll. Hazánkban csak Fiume környékén figyelték meg két ivadékban (máj.—jun. és jul.—aug.-ban). 21—22 mm. A 2-ik ivadék kisebb, csaknem egyszínű halványsárga: var. *Carthami H. S.* (Mehádia). Hernyója jun.—jul.-ban a bársonyvirágon (Helichrysum angustifolium) és a terepély bábakalácson (Carlina acaulis) él.

10. **parva** *Hb.* Felső szárnya halvány rozsdássárga, közepén sötéten árnyékolt finom fehér harántvonal fut le, a külső harántcsik erősen hajlított, a vesefolt helyén fekete pont van. Hazánknak csak tengermelléki részén fordul elő jun.—jul.-ban. 16—17 mm. Hernyója az örvénygyökér (Inula montana és viscosa)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

és a sulymos búzavirág (Centaurea Calcitrapa) magtokjában él.

11. **paula** *Hb.* (41. tábla, 17. ábra). Hazánk homokos vidékein található, helyenkint máj.—jun., és aug.—szept.-ben gyakori. 15—16 mm. Hernyója fehéreszöld, hátán kettős sötét vonal fut le; máj.—jun.-ban a homoki gyopár (Gnaphalium arenarium) gyökerén, szövedékben él.

12. **candidana** *F.* Igen hasonlít a következő két fajhoz, de alapszíne tisztább fehér, rajzolata pedig, kivált a szegély felé levő harántsáv határa sokkal élesebb. Hazánkban eddig csak a Tengermelléken figyelték meg jun.-ban. 15—16 mm.

13. **viridula** *Gn.* Felső szárnya fehér, közepe előtt barnás, ferde sáv fut, szegélye szürke, a csúcsán és a belső szegély zugán rozsdabarna foltok vannak. Hazánkban csak a Tengermelléken található máj.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 12—13 mm.

14. **Helichrysi** *Rbr.* Felső szárnya világos zöldesbarna, a két harántsáv fehér, a kifelé futó szélesebb, a fehér hullámvonal egyenes, széles. Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg jun.-ban. 16—17 mm. Hernyója barnás, vagy vöröseszöld, hátán sötét vonal, alatta fehér sáv fut; a bársonyvirágon (Helichrysum angustifolium) él.

Európai fajok még: **velox** *Hb.*, **lacernaria** *Hb.*, **ragusana** *Frr.* és **scitula** *Rbr.* Dalmáczia stb. — **rosea** *Hb.* Ausztria stb. — **pura** *Hb.* Olaszország stb. — **parallela** *Frr.* Oroszország stb.

2. nem. **Erastria** *O.*

A szem csupasz; a csáp sörtealakú, a ♂-é sűrűn pillás; a tor lekerekített, síma; a potrohon gyakran apró szőrpamatkák emelkednek. A gyönge kis lepke felső szárnya háromszögalakú; nappal is repül. A hernyó 14-lábú, a 7. gyűrű lábai csökevényesek.

1. **argentula** *Hb.* (41. tábla, 18. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 18—20 mm. Hernyója zöld, hátán 2 fehér vonal, oldalán sárgás sáv fut le; jun.-ban nedves réteken, füveken él.

2. **uncula** *Cl.* (41. tábla, 19. ábra). Eddig hazánk igen kevés pontján figyelték meg; máj.—jul.-ban nedves réteken él. 21—22 mm. Hernyója zöld, hátán sötét, mellette fehér vonal fut le; jun.-ban füveken él.

3. **obliterata** *Rbr.* Felső szárnya barnásszürkével kevert hamuszínű, 2 homályos harántcsikkal. Hazánkban igen ritka jun.-ban. 22—23 mm. Hernyója zöld, hátán sötét, oldalán fehér sáv fut le; máj.-ban ürömön (Artemisia campestris és coerulescens) él.

4. **venustula** *Hb.* Felső szárnya barnával kevert ibolyásszürke, töve s a körfolt helye rózsaszínű, a vesefolt előtt fekete petty van. Hazánkban eddig csak Kalocsán figyelték meg jun.-ban. 16—17 mm. Hernyója barnás bíborszínű, hátán halvány vonal fut le; aug.-ban a vérontó pimpó (Potentilla erecta) virágján él.

5. **pusilla** *View.* Felső szárnya szürkével kevert fehér, elülső szegélyén háromszögű nagy foltja van, a két harántcsik szürke, a vesefolt alsó szélén pedig fekete pontok foglalnak helyet. Országszerte ritka ápr.—máj.-ban. 20—21 mm. Hernyója zöld, hátán 2 sötét vonal, oldalán fehér sáv fut le; jul.—aug.-ban a mezei komócsinon (Phleum pratense) él.

6. **deceptoria** *Sc.* (41. tábla, 20 ábra). Hazánk nagy részében található, helyenkint máj.—jun.-ban gyakori. 18—20 mm. Hernyója zöld, hátán sötét, mellette fehér vonal, oldalán sárgás sáv fut le; jul.—aug.-ban füveken él.

7. **fasciana** *L.* (41. tábla, 21. ábra). Országszerte nem ritka máj.-tól aug.-ig. 26—27 mm. Elvétve barnásszínű, fehér rajzolat nélkül: ab. *Guenei* Fallon. (Lipik). Hernyója sárga, 3 barnásvörös hosszanti sávval; jun.—jul.-ban a hamvas szederen (Rubus caesius) él.

3. nem. **Rivula** *Gn.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é finoman pillás; a felső szárny széles. A hernyó 16-lábú, feje nagy; bábozódáskor farán is övvel erősíti meg magát.

1. **sericealis** *Sc.* Felső szárnya okkersárga, szegélye barnás, a 2 harántcsik sötét, a vesefolt ibolyásszürke, 2 fekete ponttal. Országszerte található máj.-tól aug.-ig. 21—22 mm. Hernyója zöld, hátán 2 fehéres sáv fut le; ápr.-ban és jun.-ban füveken él.

4. nem. **Prothymia** *Hb.*

A csáp vékony, sörtealakú, a ♂-é meglehetős hosszú, finom pillákkal ellátott. A felső szárny széles, csúcsa derékszöget alkot; az alsó szárny kerek. A lepke nappal repül.

1. **viridaria** *Cl.* Felső szárnya zöldes sötétszürke, bíborszínű középtérrel és szegélylyel. A bíborszín olykor elenyészik: ab. *modesta* Car. Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun., jul.—aug.-ban. 18—20 mm. Hernyója bársonyoszöld, világosabb hosszanti vonalakkal; jun.—jul.-ban a közönséges pacsirtavirágon (Polygala vulgaris) él.

5. nem. **Mesotrosta** *Ld.*

A ♂ csápja igen vékony, hosszú rojtos pillákkal ellátott, tapogatója pedig zömök, megvastagodott. A lepke egyébként nagyságra és szárnya szegésére nézve hasonlít a következő fajhoz.

1. **signalis** *Tr.* (51. tábla, 25. ábra). Felső szárnya szürkésbarna, ólmos fénynyel, a körfolt helyén sárga pont, a vesefolt helyén fehér szemfoltja van. Hazánkban eddig csak Budapesten figyelték meg, a hol oly-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

kor ápr.—jun. és jul.—aug.-ban nem ritka. 15—16 mm. Hernyója szennyes hússzínű, hátán igen homályos sötét vonal fut le, nyak- és farpaizsa sárgás.

6. nem. **Emmelia** *Hb.* (**Agrophila** *B.*)

A csáp sörtealakú, a ♂-én minden íz mindkét oldalán igen rövid, finom sörte emelkedik, a tapogató nyulánk; a felső szárny derékszögű, letompított.

1. **trabealis** *Sc.* (41. tábla, 22. ábra). Országszerte gyakori 2 ivadékban, máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 19—21 mm. Hernyója zöld vagy barna, oldalán sárga sáv fut le; jun.—jul.-ban és szept.-ben az apró és sövény szulákon (Convolvulus arvensis és sepium) él.

7. nem. **Metoponia** *Gn.*

A csáp rövid, fésűs, a ♂-é meglehetős hosszú, pillái fésűsfogakkal; a ♂ fogója széles, kanálalakú; a szárnyak szélesek. A hernyó 16-lábú, csupasz.

1. **flava** *Hb.* (*Koekeritziana* Hb.) Felső szárnya kénszínű, közepén fekete pont van; alsó szárnya feketésszürke. Hazánk kevés pontján figyelték meg máj.—jul.-ban. 23—25 mm. Hernyója sárga; jun.—jul.-ban a közönséges szarkalábon (Delphinium Consolida) él.

2. **vespertalis** *Hb.* Felső szárnya halvány okkersárga, kevés barnással kevert, közepén fekete pont van, rojtja ibolyásszürke. Hazánkban eddig csak Zenggen figyelték meg jun.-ban. 23—24 mm.

XVII. család. **Ophiusidae.**

A szem csupasz, pillátlan; a tor szőrözete síma, búbot nem alkot; a felső szárny széles. A nyulánk testű, erőteljes, élénk lepke többnyire csak éjjel repül. A hernyó 2 első haslába többé-kevésbbé csökevényes.

1. nem. **Euclidia** *O.*

A csáp vékony, meglehetős hosszú, a ♂-é pillás; a hím fogója hosszú, befelé hajlott, a felső szárny háromszögalakú, csúcsa kissé tompa, derékszögű. A lepke nappal is repül. A hernyó csupasz, 3 pár haslába közűl az utolsóelőtti csökevényes.

1. **mi** *Cl.* (41. tábla, 23. ábra). Országszerte gyakori ápr.—jun.-ban és aug.—szept.-ben. 26—28 mm. Elvétve fehér szín pótolja a sárgát: var. *litterata* Cyr. Hernyója sárgásbarna vagy szalmaszínű, finom sötét és világos hosszanti vonalakkal, oldalán fehér sáv fut le; jun.—jul., szept.—okt.-ben füveken él.

2. **glyphica** *L.* (41. tábla, 24. *b.* ábra). Országszerte gyakori ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 24—28 mm. Hernyója (41. tábla, 24. *a.* ábra) jun —jul. és szept.—okt.-ben füveken és lóheren (Trifolium; 41. tábla, *D.* ábra) él.

3. **triquetra** *F.* (41. tábla, 25. ábra). Hazánk nagy részében található ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 24—26 mm. Hernyója halvány rozsdássárga, apró fekete szemölcsökkel borított, hátán 2 barnás sáv fut le; jun.—jul., szept.—okt.-ben a vitorlás bókán (Astragalus Onobrychis) él.

Európai faj: **munita** *Hb.* — Rokonnemek európai fajai: **Metoptria monogramma** *Hb.* Olaszország. — **Cerocala scapulosa** *Hb.* Spanyolország. — **Pericyma albidentaria** *Frr.* Oroszország.

2. nem. **Zethes** *Rbr.*

A ♂ csápja sűrűn pillás; a homlokon, a csápok között háromszögű búb van; a szárnyak csipkésen kiszögellők, a felső szárny rajza az alsó szárnyon folytatódik.

1. **insularis** *Rbr.* Szárnyai ibolyásbarnák, a szegélytér ibolyásszürke; a felső szárny elülső szegélyén fehéres folt van, középterét két fehéres csik határolja, melyek közűl a külső, élesen meghajlott s az alsó szárnyon is lefut. Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg jul.-ban. 28—30 mm. Hernyója ismeretlen.

Rokon-nemek európai fajai: **Acantholipes regularis** *Hb.* és **Palpangula cestis** *Mén.* Oroszország.

3. nem. **Leucanitis** *Gn.* (**Ophiusa** *O.*)

A szem csupasz, kiálló; a csáp vékony, a ♂-é sűrűn pillás; a homlokon, a csápok között rövid, hegyes búb van; a felső szárny csúcsa letompított.

1. **stolida** *F.* Felső szárnya feketésbarna, a szegélytéren sötét ibolyásszürke, két kis halványsárgás haránt-sávval, a belső széles, egyenes, a külső 2 ívből áll. Hazánkban eddig csak Budapest és Fiume környékén figyelték meg máj.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 30—33 mm. Hernyója igen hasonlít a következő fajéhoz; jun. és aug.-ban a szederen (Rubus fruinosus) él.

Európai fajok még: **cailino** *Lef.* Görögország stb. — **tenera** *Stgr.* Oroszország.

4. nem. **Grammodes** *Gn.*

Az előbbi nemtől főleg abban különbözik, hogy felső szárnyának csúcsa kiálló hegyet alkot. A hernyó hasonlít a folyosópillékéhez (Catocala). A lepke nappal is repül.

1. **algira** *L.* (41. tábla, 27. ábra). Hazánk délibb fekvésű tájain fordul elő máj.—jun.-ban. 34—35 mm. Hernyója sárgásszürke, finom feketés hosszanti vonalakkal; ápr.—máj.-ban a hamvas szederen (Rubus caesius) él.

Európai faj még: **geometrica** *F.* és **bifasciata** *Petag.* (41. tábla, 26. ábra). Dalmáczia stb.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

5. nem. **Pseudophia** *Gn.*

Hasonlít az előbbi két nemhez, de sokkal erőteljesebb; tora szélesebb, sűrűn gyapjasan szőrös, a felső szárny nyújtottabb, keskenyebb, csúcsa derékszöget formál, a szegély hullámos. A hernyó hasonlít a folyosópillékéhez (Catocala).

1. **lunaris** *Schiff.* (41. tábla, 28. *b.* ábra). Országszerte meglehetős ritka máj.—jun.-ban. 49—51 mm. Hernyója (41. tábla, 28. *a.* ábra) jul.—aug.-ban a tölgyön (Quercus; 41. tábla, *B.* ábra) él.

Európai fajok még: **illunaris** *Hb.* Olasz- és Franczia-ország. Állitólag Nagyágon is fogták egy ízben. — **Tirrhaca** *Cr.* (41. tábla, 29. ábra). Dalmáczia stb.

6. nem. **Catephia** *O.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é meglehetős hosszú pamatos pillákkal; a tor négyszögű, ívelt, hátul lemetszett búbbal; a potroh közepe fölött erős szőrpamatok emelkednek; a felső szárny megnyújtott, csúcsa kissé kerekített. A hernyó első haslábai erősen csökevényesek, hátán a 4. és 11. gyűrűn húsos csap van.

1. **alchymista** *Schiff.* (42. tábla, 1. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 39—41. mm. Hernyója világosszürkével kevert barnásszürke; jul.—aug.-ban tölgyön (Quercus; 42. tábla, *A.* ábra) él.

7. nem. **Catocala** *Schrk.*

A szem nagy, csupasz, gömbalakú; a csáp vékony, a ♂-é meglehetős hosszú, pamatos pillákkal; a potroh nyulánk, a ♂-é hegyesen végződik; a szárnyak szélesek. A hernyó megnyújtott, első haslábai erősen csökevényesek. A báb nyulánk, deres behintésű.

1. **Fraxini** *L.* (42. tábla, 2. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka, jul.—szept.-ben. 83—85 mm. Hernyója (42. tábla, 2. *a.* ábra) jun.—jul.-ban a feketeés rezgő-nyárfán (Populus nigra és tremula) él.

2. **electa** *Bkh.* (42. tábla, 7. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka jul.—szept.-ben. 65—67 mm. Hernyója okkersárgás, a 8. gyűrűn sötétbarna dudor, a 11. gyűrűn kéthegyű kiemelkedés mutatkozik; jun.—jul.-ban fűzön (Salix) él.

3. **elocata** *Esp.* (42. tábla, 3. ábra). Országszerte gyakori jul.—szept.-ben. 71—74 mm. Hernyója fehéresszürke, sötét pontokkal borított, a 8. gyűrűn hússzínű dudor, mögötte sötét folt látható; hasa hússzínű barna foltokkal; jun.—jul.-ban a fűzön (Salix) és nyárfán (Populus) él.

4. **puerpera** *Guen.* Felső szárnya szürke, barnásan fénylő, alsó szárnya karminszínű, fekete közép- és szegélysávval. Hazánkban aránylag kevés helyen található jul.—szept.-ben. 50—52 mm. Hernyója szürkeszínű, a gyűrűk ízületén kissé narancsszínű; jun.—jul.-ban fűzön (Salix) és nyárfán (Populus) él.

5. **nupta** *L.* (42. tábla, 4. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori jul.—szept.-ben. 72—74 mm. Hernyója szürke, világosabb és sötétebb szürkével kevert, 8. gyűrűjén sárgás dudor van; jun.—jul.-ban fűzön (Salix) és nyárfán (Populus) él.

6. **dilecta** *Hb.* Hasonlít a következő fajhoz, de nagyobb, felső szárnya sötétebb és egyenletesebb szürkésbarna, a vesefolt világosszürke; alsó szárnyán a közép sáv a belső szegélyig terjed. Hazánk legnagyobb részében, de ritkán található jun.—aug.-ban. 66—68 mm. Hernyója zöldesszürke, hátán kettős sötét vonal fut le, 8. gyűrűjén sárgás dudor van; ápr.—jun.-ban tölgyön (Quercus) él.

7. **sponsa** *L.* (42. tábla, 5. *c.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka jun.—aug.-ban. 60—62 mm. Hernyója (42. tábla 5. *a.* ábra) máj.-ban tölgyön (Quercus) él és barna bábbá (42. tábla, 5. *b.* ábra) alakul át.

8. **promissa** *Esp.* (42. tábla, 6. ábra). Országszerte meglehetős ritka jun.—aug.-ban. 52—54. mm. Hernyója hasonlit az előbbi fajéhoz, de hasoldalán minden gyűrűn sötét folt van; máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus) él.

9. **conjuncta** *Esp.* Felső szárnya sötétbarna, a rajzolat fekete, a középsáv és csipkésvonal fehéresszürke; tövéből fekete sugár fut az első harántvonalig, mely, miként a második is, fekete; a homályos vesefolt sárgás alapon foglal helyet; alsó szárnya bíborszínű, a keskeny fekete középsáv csaknem egyenes lefutású, a fekete szegélysávban sárgásfehér folt van. Hazánkban eddig csak Portorénál figyelték meg aug.-ban. 50—52 mm. Hernyója igen hasonlít a *dilecta*-éra; máj.-ban a tölgyön (Quercus) él.

10. **hymenaea** *Schiff.* (42. tábla, 9. ábra). Országszerte található jun.—aug.-ban. 37—39 mm. Hernyója hamuszínű, barnásvörös apró szemölcsökkel borított, 8. gyűrűjén kettős barnásvörös foltja és 11. gyűrűjén ugyanolyan színű csapforma kiemelkedése van; máj.—jun.-ban a kökényszilván (Prunus spinosa) él.

11. **fulminea** *Sc.* (*paranympha* L.; 42. tábla, 8. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka jun.—aug.-ban. 44—46 mm. Hernyója (42. tábla, 8. *a.* ábra) máj.—jun.-ban kökényszilván (Prunus spinosa) és cseregalagonyán (Crataegus Oxyacantha; 42. tábla, *C.* ábra) él.

12. **conversa** *Esp.* Felső szárnya barnáshamuszínű; alsó szárnya okkersárga, a középszalag hajlott, a széles fekete szegélysávban nincsen fehér pont. Hazánkban jul.-ban és aug.-ban főleg a jóval sötétebb színű változata: var. *agamos* Hb. fordul elő. 48—50 mm. Hernyója feketés, a 3. és 4. gyűrűn 2—2 sárgás foltja van, a 7., 8. és 9., 10. gyűrűn pedig oldalt sötét foltok láthatók; máj.—jun.-ban a kökényszilván (Prunus spinosa) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

13. **nymphagoga** *Esp.* Felső szárnya barnásszürke, zeg-zugos éles rajzolattal; alsó szárnya okkersárga, a középsáv kampósan végződik, szegélyén széles fekete sáv van. Hazánkban ritka jun—aug.-ban. 46—48 mm. Hernyója sárgásbarna, fekete és világos hosszanti sávokkal; máj—jun.-ban tölgyön (Quercus) él.

14. **diversa** *H. G.* Felső szárnya barnásszürke, a két harántcsik csipkés, a kör- és vesefolt szürke; alsó szárnya vörösessárga, a középsáv a belső szegély felé keskenyedett. Eddig hazánk kevés pontján figyelték meg jul.—aug.-ban. 36—38 mm. Hernyója hasonlít a *hymenaea*-éhoz, de sötétebb; máj.—jun.-ban közönséges kőrisen (Fraxinus excelsior; 42. tábla, *B.* ábra) él.

Európai fajok még: **adultera** *Mén.* Oroszország. — **lupina** *H. S.* Isztria. — **optata** *God.* és **nymphaea** *Esp.* Franciaország stb. — **pacta** *L.* Németország. — **neonympha** *Esp.*, **eutychea** *Tr.* és **disjuncta** *H. G.* Dalmáczia stb.

8. nem. **Apopestes** *Hb.* (Spintherops *B.*)

A csáp hosszú, igen vékony, a ♂-é hosszú, vékony pillákkal; a nagy lepke felső szárnya kifelé igen megszélesedett, szegélye ívelt, csúcsa letompított. A hernyó orsóalakú, nyulánk, 16-lábú.

1. **spectrum** *Esp.* (42. tábla, 10. ábra). Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg máj.—jun.-ban. 60—65 mm. Hernyója sárga, oldalán fekete pontok vannak, hátán 4 fekete sáv fut le; jul.-ban a seprős zanóton (Cytisus scoparius) él.

2. **cataphanes** *Hb.* Felső szárnya agyagsárgásszürke, barna harántcsikokkal és fehérfoltos hullámvonallal, a vesefolt fekete, fehér szélű; a körfolt helyén fehér pont van. Hazánkban a tengermelléken található aug.-ban. 38—40 mm. Hernyója vörösesbarna, hátán sötét sávok láthatók, oldalán világos sáv fut le; máj.—jun.-ban a seprős zanóton (Cytisus scoparius) él.

3. **dilucida** *Hb.* Felső szárnya szürkéssárga, barna harántcsikokkal és barnán árnyékolt hullámvonallal, a sötét vesefolt holdalakú, a körfolt helyén fekete pont látható. Hazánkban a tengermelléken található jun.—jul.-ban. 36—38 mm. Hernyója a takarmánybaltaczimen (Onobrychis viciaefolia) él.

Európai faj még: **hirsuta** *Stgr.* Svájcz stb. — Rokonnem európai faja: **Exophyla rectangularis** *H. G.* Dalmáczia stb.

9. nem. **Eccrita** *Ld.*

Igen közel áll a következő nemhez, a melytől leginkább abban különbözik, hogy a felső szárny csak félig oly széles, mint amazé. A hernyó is hasonlít a következő neméhez.

1. **ludicra** *Hb.* Felső szárnya ibolyásszürke, barnával pettyezett, vesefoltja fekete, feje és gallérja feketésbarna. Hazánk kevés pontján található jun.—aug.-ban. 38—40 mm. Hernyója ibolyásszürke, hátán kettős barna sáv, oldalán barna és fehér sáv fut le; ápr.—máj.-ban a takarmánybaltaczimen (Onobrychis viciaefolia) él.

10. nem. **Toxocampa** *Gn.*

A csáp meglehetős hosszú, a ♂-é hosszú pillákkal és minden íz mindkét oldalán egy-egy sörtével díszített; a szárnyak szélesek, épszélűek, a felső szárny csúcsa derékszögű. A hernyó megnyúlt, csupasz, 16-lábú, de első haslábai megrövidültek, minek folytán járása araszolószerű.

1 **lusoria** *L.* (42. tábla, 11. *b.* ábra). Országszerte található jun.—jul.-ban. 38—40 mm. Hernyója (42. tábla, 11. *a.* ábra) ápr—máj.-ban a bókán (Astragalus) és a kaszanyüg-bükkönyön (Vicia Cracca; 42. tábla, *D.* ábra) él.

2. **pastinum** *Tr.* (42. tábla, 12. ábra). Hazánk nagy részében előfordul jul.—aug.-ban. 33—35 mm. Hernyója hamuszínű, hátán apró sárga foltok 3 sora, oldalán széles fehér sáv fut le; máj.-ban a kaszanyüg-bükkönyön (Vicia Cracca) él.

3. **Viciae** *Hb.* Igen hasonlít a következő fajhoz, de kisebb, az elülső szegélyen levő foltok nem oly sötétek; két harántcsikja elmosódott, a hullámvonala világos. Országszerte ritka jul.—aug.-ban. 30—32 mm. Hernyója agyagsárga, hátán széles barna sáv fut le, utolsó gyűrűjén fehéres folt van; máj.—jun.-ban a kaszanyüg-bükkönyön (Vicia Cracca) él.

4. **Craccae** *F.* (42. tábla, 13. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun.-ban és jul.—szept.-ben. 34—36 mm. Hernyója világosszürke, hátán kettős sötét vonal, mellette szürkésbarna sáv fut le; jun.—jul.-ban és okt.-ben a kaszanyüg-bükkönyön (Vicia Cracca) él.

5. **limosa** *Tr.* Felső szárnya rozsdasárgás-szürke, elülső szegélye és szegélytere feketésszürke, az apró vesefolt fekete keretű. Hazánk kevés pontján található, Budapesten olykor máj.—jun.-ban és jul.—aug.-ban nem ritka. 32—34 mm. Hernyója világos kékesszürke, hátán fekete és sárga, oldalán fehér vonal fut le; jun.—jul., aug.—szept. és okt.-ben a pukkantó dudafürtön (Colutea arborescens) és a tavaszi ledneken (Lathyrus vernus) él.

XVIII. család. **Hypenidae.**

A ♂ csápja és lábai gyakran csomósan megvastagodottak vagy szőrpamatot viselnek; a tapogató sok esetben igen hosszú, sajátságos alkotású; a felső szárny többé-kevésbbé széles, háromszögalakú, csúcsa többnyire hegyes; az alsó szárny kerekded. A Noctua-rajzból csak a kis harántcsik s a hullám-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

vonal van meg. A lepke éjjel repül. A hernyó 12-, 14- vagy 16-lábú.

1. nem. **Laspeyria** *Germ.* (**Aventia** *Dup.*)

A csáp sörtealakú, a ♂-é igen rövid pillákkal ellátott; a tapogató a fej hosszányira kiálló; a felső szárny csúcsa élesre kihegyezett, szegélyén sarlóforma kimetszéssel. A hernyó 12-lábú.

1. **flexula** *Schiff.* (43. tábla 1. ábra). Országszerte ritka jun.—aug.-ban. 25—27 mm. Hernyója szürke, zölddel és feketével tarkázott; ápr.—máj.-ban fenyőfélék zuzmóin él.

2. nem. **Parascotia** *Hb.* (**Boletobia** *B.*)

A ♂ csápja fésűs, a ♀-é kevéssé fogas; a tapogató messzire kiáll; a felső szárny széles, szegélye hullámos, az alsó szárny lekerekített, a kettő egyszínű s egyrajzú. A hernyó 12-lábú.

1. **fuliginaria** *L.* (43. tábla, 2. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 21—23 mm. Hernyója kékesfekete narancsszínű szőrös szemölcsökkel borított; ápr.—máj. és jun.—jul.-ban fagombában (Polyporus) és korhadt fában él.

3. nem. **Epizeuxis** *Hb.* (**Helia** *Gn.*)

A ♂ csápja vastag, fésűs, a ♀-é sörtealakú; a tapogató sarlóformán fölfelé görbült; a felső szárny csúcsa derékszögben letompított, szegélye ívelt. A hernyó 14-lábú, apró szőrös szemölcsökkel borított.

1. **calvaria** *F.* Felső szárnya szürkésbarna, a középtér fehéresen behintett, a 2 harántcsik s a hullámvonal fehéres, a kis körfolt s a nagy, félholdalakú vesefolt okkersárga; az alsó szárny barna, 2 világosabb harántsávval. Országszerte meglehetős ritka jun.—aug.-ban. 26—30 mm. Hernyója rozsdásbarna, apró fekete szemölcsökkel borított; máj.—jun.-ban lóromon (Rumex) él.

4. nem. **Simplicia** *Gn.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é meglehetős hosszú pillákkal ellátott, közepén nem megvastagodott; a tapogató sarlóforma; felső szárnya az előbbi fajénál nyújtottabb, egész külseje és rajzolata a következő fajéhoz hasonlít.

1. **rectalis** *Ev.* Felső szárnya sárgásbarna, homályos két harántcsikkal, közepén sötét holdalakú folt van, a hullámvonal egyenes, fehéres. Hazánk nagy részében található, helyenkint jun.—jul. és aug.—szept.-ben gyakori. 28—30 mm. Hernyója szürkésbarna, apró fekete szemölcsökkel borított, hátán sötét vonal fut le; ápr.—máj., jul.—aug. és okt.—ben lombos fákon, kivált tölgyön (Quercus) él.

5. nem. **Zanclognatha** *Ld.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é finom, meglehetős hosszú rojttal és minden íz mindegyik oldalán sörtével ellátott; a tapogató sarlóforma, messzire kiálló; a ♂ első lábán hosszú szőrpamat van; a felső szárny csúcsa derékszöget alkot. A hernyó 16-lábú, elölhátul kissé megvékonyodott.

1. **tarsiplumalis** *Hb.* Felső szárnya ibolyásbarna, sötét holdfolttal és két sötét harántvonallal, a szegélyen barnásan árnyékolt világos vonal látható. Országszerte többé-kevésbbé gyakori jun.—aug.-ban. 26—28 mm. Hernyója vörösessárga, lábán vörösesbarna, oldalán finomabb vonalak futnak le; szept.—okt.-ben apró növényeken él.

2. **tarsipennalis** *Tr.* Felső szárnya sárgásszürke, a következő faj rajzolatával, de csak két harántcsikja van, a külsőnek kezdete az elülső szegélyen nem oly szögletes s éppen a belső szegély közepét éri. A ♂ csápjának megvastagodásán kis fogacska látható. Hazánk nagy részén ritkán máj.—aug.-ban található. 26—28 mm. Olykor sötétebb, vörösesbarna színű és kevesebb rajzú: ab. *bidentalis* Hein. (Eperjes). Hernyója feketés, hasoldala vöröses; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban szilénén (Silene) él.

3. **tarsicrinalis** *Knoch.* (43. tábla, 4. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 23—25 mm. Hernyója vörösessárga, hátán fekete háromszögalakú foltok sorakoznak; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban az iszalag bércsén (Clematis Vitalba) él.

4. **grisealis** *Hb.* (43. tábla, 3. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 23—26 mm. Hernyója feketésszürke, hátán fekete háromszögalakú foltok sorakoznak; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban az arany veselkén (Chrysoplenium alternifolium) él.

5. **tarsicristalis** *H. S.* (*Zelleralis* Wk.) Felső szárnya barna, a két harántcsik erősen csipkés, a hold helyét egyszerű karika foglalja el. Hazánk kevés pontján található jun.—jul.-ban. 25—27 mm.

6. **stramentacealis** *Brem.* Hasonlít a *grisealis*-hoz, de egészen világos sárgásszürke, a harántvonalak barnásak, a szegély előtt lefutó harántsáv a szárny csúcsából indul ki. Hazánkban igen ritka. 20—23 mm.

7. **tenuialis** *Rbl.* Igen hasonlít a *grisealis*-hoz nagyságra, csápra és színre nézve is, de kissé szürkésebb, a két harántvonal és a középpont fekete, úgyszintén a szárny csúcsától lefutó sáv is, de ez utóbbi kifelé fehér szélű s az alsó szárnyon is folytatódik. Hazánkban eddig csak Lipiken figyelték meg; szerfölött ritkán jul.—aug.-ban található. 22—25 mm.

8. **emortualis** *Schiff.* Felső szárnya szürkészöld, két egyenes fehér harántsávval, mely az alsó szárnyon folytatódik. Országszerte ritka máj.—jun. és jul.—szept.-ben. 22—24 mm. Hernyója barnás-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

sárga, hátán sötét vonal fut le, oldalán feketés foltok sorakoznak; jun.—jul. és szept.—okt.-ben tölgyön (Quercus) él.

6. nem. **Madopa** *Stph.*

Igen hasonlít az előbbi nemhez, de a szem csupasz, a tapogató jóval rövidebb, a csáp sörtealakú, síma.

1. **Salicalis** *Schiff.* (43. tábla, 5. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 22—24 mm. Hernyója 14-lábú, egyszínű zöld, bársonyszerű; jun.-ban és szept.-ben a kecskefűzön (Salix caprea) él.

7. nem. **Herminia** *Latr.*

Igen hasonlít az előbbi két nemhez, de a tapogató igen hosszú, a fej hosszát 3—4-szer is meghaladja. A hernyó 16-lábú, apró, szőrös szemölcsökkel borított.

1. **cribrumalis** *Hb.* Felső szárnya csontszínű, közepén fekete pont van, tőle kifelé pedig két sor fekete foltja van; a ♂ csápja fésűs, hosszú, vékony fogakkal. Hazánkban igen ritka jun.—jul.-ban. 25—27 mm. Hernyója orsóalakú, szürkésbarna, sárgával pettyezett; ápr.—máj.-ban vízi füveken él.

2. **crinalis** *Tr.* Felső szárnya vörösesbarna, 2 sötét haránctsíkkal, közepén sötét petty van, szegélye előtt fehér harántvonal húzódik. A ♂ csápja fésűs, hosszú vékony fogakkal. Csaknem országszerte található; ritka máj.—jun.-ban. 25—27 mm. Hernyója világoszöld, feketeszőrös apró szemölcsökkel borított; ápr.—máj.-ban buzéren (Rubia peregrina) él.

3. **gryphalis** *H. S.* Hasonlít a *tentacularia*-hoz, de valamivel kisebb, vörösesebb okkersárga, finom haránt-vonalakkal, közepén erős folt van; a ♂ csápja fésűs, hosszú, vékony fogakkal. Hazánknak csak délibb tájain jun.—jul.-ban található; igen ritka. 23—25 mm.

4. **derivalis** *Hb.* Felső szárnya okkersárga, barnával behintve, 2 sötét haránctsíkkal, közepén sötét holdfolt van, a szegély előtt sötét pontok sorakoznak; a ♂ csápja pillás. Országszerte gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 25—27 mm. Hernyója barnás, fehérszőrű fekete szemölcsökkel borított, hátán finom sötét vonal fut le; ápr.—máj. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

5. **tentacularia** *L.* (43. tábla, 6. ábra). Országszerte igen gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 23—26 mm. Olykor szürkésbarnaszínű: var. *modestalis* Heyd. (Eperjes, Vinkovcze); vagy kisebb, sárgásfehér: var. *carpathica* Horm. (Budapest). Hernyója világos barnássárga, fehér szőrökkel borított, hátán sötét vonal fut le; ápr.—máj. és jun.—jul.-ban füveken él.

8. nem. **Pechipogon** *Hb.*

Igen közel áll az előbbi nemhez; a ♂ csápja fésűs, rövid fogakkal, első lábán pedig szőrpamat emelkedik.

1. **barbalis** *Cl.* (43. tábla, 7. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 26—28 mm. Hernyója barnásszürke, hátán sötét sáv fut le, oldala ferde, sötét sávokkal diszített; ápr.—máj. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

9. nem. **Bomolocha** *Hb.*

Közel áll a következő nemhez; tapogatója meglehetős hosszan kiálló; a csáp sörtealakú, pillás; a szem csupasz; a potrohon apró szőrpamatok emelkednek. A hernyó 14-lábú.

1. **fontis** *Thnbg.* (43. tábla, 8. ábra). Hazánk hegyes vidékein meglehetős ritka máj.—jul.-ban. 23—25 mm. Elvétve csaknem egészen fekete: ab. *terricularis* (Eperjes). Hb. Hernyója zöld, apró szemölcsökkel borított, hátán 5 sötét vonal fut le; aug.—szept.-ben áfonyán (Vaccinium) él.

10. nem. **Hypena** *Schr.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é pillás; a tapogató igen hosszú, kiálló; a szem csupasz; a csápok között a homlokon hegyes búb emelkedik; a felső szárny megnyújtott, csúcsa hegyes. A hernyó 14-lábú, egyes finom szőrökkel borított.

1. **proboscidalis** *L.* (43. tábla, 9. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jul. és aug.—szept.-ben. 32—35 mm. Hernyója zöld, hátán sötét, oldalán sárgás sáv fut le; ápr.—máj. és jul.—aug.-ban főleg csalánon (Urtica) él.

2. **palpalis** *Hb.* Felső szárnya sárgással kevert barna, közepén sötét harántsávval, a vesefolt sötét, a hullámvonal helyén fekete pontok sorakoznak. Hazánkban csak a tengermelléken található jun.—jul.-ban. 30—32 mm. Hernyója zöld; ápr.—máj.-ban az orvosi falfüvön (Parietaria officinalis) él.

3. **obesalis** *Tr.* (43. tábla, 10. ábra). Hazánk nagy részében található, de mindenütt ritka máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 32—34 mm. Hernyója zöld, oldalán sárgás sáv fut le; ápr.-ban és jun.-ban csalánon (Urtica) él.

4. **obsitalis** *Hb.* Felső szárnya halványsárgával kevert barna, közepén fekete harántvonal fut le, a kör- és vesefolt, valamint a hullámvonal homályos. Hazánkban csak a tengermelléken fordul elő máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 24—26 mm. Hernyója zöld, hátán sötétzöld vonal, oldalán fehér sáv fut le; ápr.—máj. és jun.—jul.-ban az orvosi falfüvön (Parietaria officinalis) él.

5. **rostralis** *L.* Felső szárnya szürkével kevert barna, közepén fekete harántvonal húzódik végig,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

a kör- és vesefolt apró, a hullámvonal erősen hajlított, világos színű. Országszerte gyakori 3 ivadékban márcz.—máj., jul.—aug. és szept.—okt.-ben. 23—25 mm. Olykor feketésbarna, elülső szegélye sárgás: ab. *radiatalis* Hb., vagy csaknem egyszínű barna: ab. *unicolor* Tutt. Hernyója zöld, hátán sötét-, mellette és oldalán fehér vonal fut le; máj.—jun. és aug.—szept.-ben csalánon (Urtica) él.

6. **antiqualis** *Hb.* Felső szárnya fehéresszürkével kevert barnásszürke, közepén sötét, két oldalt fehér szélű harántsáv húzódik végig. Hazánkban jun.-ban csak a tengermelléken fordul elő. 19—21 mm. Hernyója máj.-ban az orvosi zsályán (Salvia officinalis) él.

Európai faj még: **lividalis** *Hb.* Dalmáczia stb.

11. nem. **Orectis** *Ld.*

A tapogató a fej hosszánál háromszorta hosszabb, kiálló; a csáp sörtealakú, a ♂-é pillás; a felső szárny csúcsa derékszöget alkot, rajzolata az alsó szárnyon folytatódik.

1. **proboscidata** *H. S.* Felső szárnya világos hamuszínű, 2 barnásszürke harántvonallal, az apró vesefolt homályos, a hullámvonal sötét. Hazánk legdélibb tájain ritkán található jun.—jul.-ban. 18—20 mm.

12. nem. **Hypenodes** *Gn.*

A csáp és tapogató tekintetében a *Hypena*-fajokkal megegyezik, de kisebb; erezetében némileg eltérő.

1. **taenialis** *Hb.* (*albistrigatis* Hw.). Felső szárnya sárgásbarna, a szegélyen világosabb, 2 finom fekete harántvonallal, a vesefolt helyét sötétbarna folt foglalja el, a hullámvonal világos, halvány. Hazánkban igen ritka jul.—aug.-ban. 17—19 mm. Hernyója sötétbarna, finom rövid szőrökkel borított, feje barna; aug.—szept.-ben él.

2. **costaestrigalis** *Stph.* Felső szárnya okkerbarna, tövén és szegélyén világosabb, 2 sötét harántcsikkal, a vesefolt helyét feketés hosszanti folt foglalja el. Hazánkban igen ritka jul.—aug.-ban. 18—19 mm. Hernyója sötétpirosasbarna, hátán világos-, ez alatt halványbarna sáv fut le; máj.-ban a kakukfüvön (Thymus Serpyllum) él.

XIX. család. **Brephidae.**

A ♂ csápja fésűs vagy kissé fogas; a tapogató igen kicsi; a felső szárny csúcsa lekerekített, szegélye ívelt. A hernyó első 3 lábpárja csökevényes, járása az araszolókéhoz hasonló.

1. nem. **Brephos** *O.*

Testének szőrei kissé sörteszerűek; a mellékszemek hiányzanak. A lepke csöndes időben nappal repül.

1. **parthenias** *L.* (43. tábla, 11. *b.* ábra). Országszerte található, a felvidéken helyenkint gyakori márcz.—máj.-ban. 29—31 mm. Hernyója (43. tábla, 11. *a.* ábra) máj.—jun.-ban a fehér nyíren (Betula alba) él.

2. **nothum** *Hb.* (43. tábla, 12. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka márcz.—ápr.-ban. 28—30 mm. Hernyója zöld, hátán több igen finom halvány vonal, oldalán fehér vonal fut le; máj.-ban a rezgő nyáron (Populus tremula; 43. tábla, *A.* ábra) él.

3. **puella** *Esp.* (43. tábla, 13. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori márcz.—ápr.-ban. 26—28 mm. Hernyója ibolya- vagy rózsaszínű, hátán 2 fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le; máj.-ban a rezgő nyáron (Populus tremula) él.

IV. alcsoport. **Geometrae. Araszoló pillék.**

A csáp sörtealakú; alapíze megvastagodott; a mellékszemek hiányzanak; a tor elől lekerekített; a potroh síma, szőrpamatok nélkül; a szárnyak nagyok, szélesek, a felső szárny háromszögalakú, az alsó kerekített. A család legtöbb nemének teste nyulánk, szárnya gyönge, néhány nemnek teste azonban vastag és erősen szőrös, s ebben a tekintetben némely szövőkéhez hasonlít, néhány nemben pedig a ♀ szárnyai csökevényesek. A lepke legtöbbnyire éjjel repül, szárnyait nyugalomban kiterjesztve, ritkán fedőszerűen tartja. A hernyó 10-, ritkán 12-lábú, a 3 első haslábpár hiányzik, ezért a hernyó helyét úgy változtatja, hogy a hátulsó lábait a torlábak mellé helyezve, testét erősen meggörbíti, majd kiegyenesedik és torlábaival újra megkapaszkodik, vagyis araszolva jár; nyugalomban hátulsó lábaival kapaszkodik és testét mereven tartva, faágacskához hasonló; a legtöbb szabadon él a tápláló növényen.

I. család. **Geometridae.**

A ♂ csápja fésűs vagy pillás, az elülső szegély a csáp hosszának felét meghaladja; a tapogató többnyire rövid; a felső szárny csúcsa hegyes, kiálló; az alsó szárny olykor kiszögellő. A hernyó 10-lábú, nyulánk, fején és fargyűrűjén többnyire 2—2 hegyes kiemelkedés van.

1. nem. **Aplasta** *Hb.*

A csáp aránylag vastag, a ♂-é igen rövid pillás szőrökkel van fedve; a felső szárny széles, csúcsa kissé kikerekített, szegélye ívelt, épszélű. A hernyó

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

orsóalakú, testén finom szőrökkel ellátott apró szemölcsök vannak.

1. **ononaria** *Fssl.* (48. tábla, 6. ábra). Hazánk kevés pontján található jul.—aug.-ban. 24—26 mm. Hernyója zöld, hátán apró fekete foltok sorakoznak, oldalán sárga vonal fut le; máj.—jun.-ban a tövises igliczen (Ononis spinosa) él.

2. nem. **Pseudoterpna** *Hb.*

A ♂ csápja fésűs; a felső szárny széles, csúcsának hegye kiálló; az alsó szárny meglehetős keskeny, a belső szegélyen kissé megnyújtott és itt némi zugot alkot. A hernyó fején és fargyűrűjén 2—2 hegyes kiemelkedés van.

1. **pruinata** *Hufn.* (43. tábla, 14. *b.* ábra). Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. 30—32 mm. Hernyója (43. tábla, 14. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban rekettyén (Genista) és az aranyeső zanóton (Cytisus Laburnum; 43. tábla, *B.* ábra) él.

Európai fajok még: **coronillaria** *Hb.* és **corsicaria** *Rbr.* Olaszország.

3. nem. **Geometra** *L.*

Hasonlít az előbbi nemhez, de szárnyai sokkal szélesebbek. A hernyó púpos.

1. **papilionaria** *L.* (43. tábla, 15. *c.* ábra). Hazánk legnagyobb részében található jun.—jul.-ban. 44—46 mm. Hernyója (43. tábla, 15. *C.* ábra) nyíren (Betula; 43. tábla, *C.* ábra), bükkön (Fagus), égeren (Alnus) és közönséges mogyorón (Corylus Avellana) él, és szürkés bábbá (43. tábla, 15. *b.* ábra) alakul át.

2. **vernaria** *Hb.* (43. tábla, 16. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori jun.—jul.-ban. 33—35 mm. Hernyója világoszöld, hátán és oldalán fehér vonalak futnak le; ápr.—máj.-ban az iszalag bércsén (Clematis Vitalba) él.

4. nem. **Euchloris** *Hb.* (**Phorodesma** *B.*)

A felső szárny megnyújtott, csúcsa meglehetős éles. A hernyó 10-lábú, tápláló növényének levéltörmelékeivel befödi magát.

1. **pustulata** *Hufn.* (43. tábla, 17. ábra). Hazánk legnagyobb részében, de aránylag kevés pontján található jun.—jul.-ban. 27—29 mm. Hernyója szürkésbarna, fehér szemölcsökkel borított, hátán világos vonal fut le; ápr.—máj.-ban tölgyön (Quercus) él.

2. **smaragdaria** *F.* (43. tábla, 18. ábra). Országszerte ritka 2 ivadékban máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 24—26 mm. Második ivadéka kisebb, fehér vonalai erőteljesebbek: var. *prasinaria* Ev. Hernyója szürkésbarna, fekete szemölcsökkel borított, hátán fekete vonal fut le; márcz.—ápr.-ban és jun.—jul.-ban a közönséges cziczkafarkon (Achillea Millefolium; 43. tábla, *D.* ábra) és ürömön (Artemisia) él.

Európai faj még: **plusiaria** *B.* Spanyolország.

5. nem. **Eucrostes** *Hb.*

Igen hasonlít az előbbi nemhez, csak az erezetben van némi különbség. Kicsiny lepkék, melyek nappal is repülnek.

1. **indigenata** *Vill.* Szárnyai sárgászöldek, széles bíborszínű szegélylyel. Hazánk homokos tájain (Peszér, Deliblát) található máj.—jun. és jul.—aug.-ban, de igen ritkán. 17—18 mm. Hernyója világoszöld, elülhátul pirosas, hátán pirosas tüskék emelkednek; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban fütej- (Euphorbia-) féléken él.

2. **herbaria** *Hb.* Szárnyai szürkészöldek, a felső szárnyon 2 fehéres harántcsik húzódik végig. Hazánkban a Tengermelléken fordul elő jul.—aug.-ban. 15—19 mm. Hernyója kékeszöld, hátán és oldalán barnáspiros vonal fut le; jun.-ban gamandoron (Teucrium capitatum) él.

6. nem. **Nemoria** *Hb.*

Igen hasonlít az előbbi nemhez, de alsó szárnya kiszögellő zugot alkot, a ♂ csápja pedig pillás. A hernyó nyulánk, fején és fargyűrűjén 2—2 hegyes kiemelkedés van.

1. **viridata** *L.* Szárnyai sárgászöldek, a felsők sárgásfehér elülső szegélylyel és 2 fehér, kissé hullámos harántsávval, melyek közűl a külső az alsó szárnyakon folytatódik; homloka fahéjszínű. Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun.-ban és jul.—szept.-ben. 18—20 mm. Hernyója zöld és barnásvörös, fehér rajzokkal; jun.—jul. és szept.-okt.-ben a csere-galagonyán (Crataegus Oxyacantha) él.

2. **porrinata** *Z.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnyának elülső szegélye barnával tarkázott, homloka pedig szürkésbarna. országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 20—22 mm. Hernyója hússzínű, hátán sötétebb vonal fut le; jun.-ban és szept.-ben főleg a cseregalagonyán (Crataegus Oxyacantha) és közönséges mogyorón (Corylus Avellana) él.

3. **pulmentaria** *Gn.* Igen hasonló az előbbi két fajhoz, de felső szárnyának elülső szegélye agyagsárga, tapogatója piros. Hazánk nagy részében ápr.—jun. és jul.—aug.- ban fordul elő, de ritkán. 20—23 mm. Hernyója zöld, hátán pirosas vonal fut le; jun.—aug.-ban a közönséges orbánczfüvön (Hypericum perforatum) él.

Európai faj még: **faustinata** *Mill.* Olaszország.

7. nem. **Thalera** *Hb.*

A csáp fésűs, a ♂-é hosszú-, a ♀-é rövid fogakkal; a felső szárny csúcsa letompított; az alsó szárny kiszögellő zugot alkot.

1. **fimbrialis** *Sc.* (43. tábla, 20. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori jun.—aug.-ban. 25—27

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

mm. Hernyója (43. tábla, 20. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban a kakukfüvön (Thymus Serpyllum) és a közönséges cziczkafarkon (Achillea Millefolium) él.

2. **putata** *L.* Igen hasonlít a következő fajhoz, de felső szárnyának harántcsikjai fogazottak, homloka pedig okkersárga. Országszerte található máj.—jun.-ban. 17—19 mm. Hernyója világosszürke, apró piros pettyekkel borított; jun.—jul.-ban áfonyán (Vaccinium) él.

3. **lactearia** *L.* (43. tábla, 21. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 21—25 mm. Hernyója zöld, hátán sárga foltok sorakoznak; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban áfonyán (Vaccinium) él.

8. nem. **Hemithea** *Dup.*

Igen közel áll az előbbi nemhez, de az alsó szárny keskenyebb, megnyújtott, kiszögellése erősebb.

1. **strigata** *Müll.* (43. tábla, 19. ábra). Országszerte nem ritka jul.—aug.-ban. 24—26 mm. Hernyója szürkészöld, hátán sötét vonal fut le, oldalán sötét foltok sorakoznak; máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus) és a közönséges mogyorón (Corylus Avellana) él.

II. család. **Acidaliidae.**

A tapogató igen rövid; a csáp sörtealakú, pillás vagy fogas, olykor fésűs; a felső szárny csúcsa többé-kevésbbé kihegyezett, épszélű vagy ritkábban kimetszett; az alsó szárny a zugban kiszögellő. A hernyó nyulánk, feje néha szögletes, a földben vagy alom alatt bábozódik.

1. nem. **Acidalia** *Tr.*

Igen népes nem. Fajai kicsinyek, gyöngék; szárnyaik épszélűek, ritkán kimetszettek, az alsó szárny kiszögellő, csak az erezet egyforma mindnyájuknál. A ♂ csápja többnyire körtealakú, pillás, vagy fogas, ritkán fésűs. A lepke éjjel repül, nyugalomban szárnyait kiterjesztve tartja.

1. **pygmaearia** *Hb.* Szárnyai halvány olajszínűek, tövük és szegélyük barna, közepük sötét, finom ponttal; a hullámvonal világos színű. Hazánkban eddig csak Sopron vidékén találták jun.—jul.-ban. 9—11 mm. Hernyója feketészöld, hátán barnaszélű, világos, alatta barna, oldalán pedig homályos világos vonal fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

2. **filacearia** *H. S.* Szárnyai czitromsárga színűek, 2 feketés barna harántcsikkal, a szegélyen fekete vonal fut le, a rojt világosszürke. Hazánkban csak Sopronban található jun.—jul.-ban. 15—16 mm.

3. **trilineata** *Sc.* (43. tábla, 22. ábra). Országszerte gyakori két ivadékban máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 15—17 mm. Hernyója hamuszínű, hátán feketeszélű fehér vonal fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban a fejes salátán (Lactuca sativa) és lóromon (Rumex) él.

4. **flaveolaria** *Hb.* Szárnyai élénk okkersárgák, gyér fekete behintéssel, a felső szárny 3, az alsó 2 homályos sötét harántcsikkal, a rojt fekete. Hazánkban eddig csak Branyiszkón találták jul.-ban. 15—16 mm. Hernyója sötét agyagszínű, hátán pirosba hajló világos, alatta barna, oldalán világos vonal fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

5. **similata** *Thnbg.* (*perochraria* F. R.; 43. tábla, 23. ábra). Országszerte gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 15—17 mm. Hernyója szürke, hátán 3 sötétebb vonal fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

6. **ochrata** *Sc.* (43. tábla, 24. ábra). Országszerte gyakori májustól augusztusig. 15—17 mm. Hernyója zöldesszürke, hátán kettős vonal fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban a lúdhúron (Alsine media) él.

7. **rufaria** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de valamivel nagyobb s vöröses okkersárga szárnyainak vörösesbarna közepén 1—1 barna pont van. Országszerte gyakori máj.-tól aug.-ig. 21—23 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán kettős világos, ezek mellett sötét vonal fut le, 9. gyűrűjén fehér folt van; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

8. **consanguinaria** *Ld.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de világosabb színű, vonalai is világosabbak, fonákja szürkébb. Hazánkban eddig csak Mehádián találták jul.-ban. 20—23 mm. Hernyója világosbarna, hátán feketeszélű világos vonal, oldalán feketésszürke sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

9. **sericeata** *Hb.* Felső szárnya selyemfényű halvány szürkésbarna, 3—4 fehér harántcsikkal és hullámvonallal; alsó szárnya fehér, 3 világos barna harántcsikkal. Csaknem országszerte található. Helyenkint gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 18—20 mm.

10. **moniliata** *F.* Szárnyai fehérek, közepükön fekete vonalka van, erezete halványbarnás, a felső szárnyon 3, az alsón 2 barna harántcsik húzódik végig. Országszerte meglehetősen ritka jun.—aug.-ban. 15—17 mm. Hernyója feketésbarna, finom szemölcsökkel borított, hátán 4 fehér folt van; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

11. **muricata** *Hufn.* (43. tábla, 25. ábra). Országszerte ritka máj.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 14—16 mm. Hernyója fahéjszínű, hátán kettős vonal által megosztott sötét foltok sorakoznak; ápr.—máj. és jun.—jul.-ban az útilapun (Plantago) él.

12. **dimidiata** *Hufn.* (43. tábla, 26. ábra). Csaknem országszerte található jun.—jul. és aug.—szept.-ben, de mindenütt ritka. 15—17 mm. Hernyója zöldesszürke vagy barna, hátán sötét kettős vonal fut le,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

mellette sötét ferde vonalkák vannak; ápr.—máj. és jul.-ban apró növényeken él.

13. **camparia** *H. S.* Igen hasonlít a következő fajhoz, de rajzolata nagyobb, határozottabb. Hazánkban eddig csak Mehádián figyelték meg máj.-ban. 15—16 mm.

14. **sodaliaria** *H. S.* Szárnyai fehérek, közepükön fekete pont van, a felső szárnyon 3, az alsón 2 finom feketés harántvonal húzódik végig, a rojton fekete pontok sorakoznak. Hazánk déli tájain fordul elő máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 14—16 mm. Hernyója vöröses faszínű, hátán az 1—4. gyűrűn feketés oldalsáv fut le, az 5—8. gyűrűn 1—1 fekete pont van; ápr.—máj. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

15. **virgularia** *Hb.* (43. tábla, 27. ábra). Országszerte található, helyenkint gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 12—14 mm. Igen változó, hol jóval sötétebb, ibolyásszürke: ab. *Bischoffaria* Lah., vagy ugyanolyan színű, de csaknem rajztalan: ab. *obscura* Mill.; hol pedig világosabb, sárgásszürke: var. *australis* Z., vagy ugyanolyan színű, de csaknem rajztalan: var. *canteneraria* B. Hernyója sárgásvörös vagy sötétbarna, hátán feketés foltok sorakoznak; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban növénytörmelékekből él.

16. **pallidata** *Bkh.* A szárnyak halvány okkersárgák (♂) vagy fehérek (♀), gyéren feketével behintettek, középfolt nélkül, a felső szárnyon 3, az alsón 2 halvány barnássárga harántcsik húzódik végig Országszerte gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 17—19 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán feketeszélű világos vonal, alatta homályos sötét vonal fut le, közöttük a 11. gyűrűn 1—1 fehérszélű fekete pont van.

17. **subsericeata** *Hw.* (*mancuniata* Knaggs). Igen hasonlít az előbbi faj ♂-éhez, de a harántcsikok keskenyebbek, élesebbek, szürkék. Hazánk legnagyobb részében máj.—jun. és jul.—aug.-ban található, de mindenütt ritka. 18—20 mm. Hernyója halványsárga, többnyire rajztalan; ápr.-ban és jun.-ban a lúdhúron (Plantago) él.

18. **straminata** *Tr.* Szárnyai fehéres szalmaszínűek, fekete behintéssel, közepükön fekete pont foglal helyet, felső szárnyán 3, az alsón 2 barnásszürke harántcsik húzódik végig, a rojt előtt fekete pontok sorakoznak. Hazánk nagy részében máj.—jun. és jul.—aug.-ban található, de mindenütt ritka. 16—18 mm. Hernyója halványsárga, hátán finom sötét kettős vonal fut le, mellette sötét foltok sorakoznak; ápr.—máj. ban és jun.—jul.-ban a libatopon (Chenopodium) és kakukfüvön (Thymus Serpyllum) él.

19. **graciliata** *Mn.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de világosabb színű, selyemfényű, erein pedig finom fekete pontok vannak. Hazánkban csak Eperjesen találták jun.-ban; igen ritka. 14—16 mm.

20. **laevigata** *Sc.* Szárnyai vörösesszürkék, közepükön 1—1 finom fekete pont van, a felső szárnyon 2 feketés harántvonal húzódik végig, a melyek közül a belső az alsó szárnyon folytatódik, a rojton pedig fekete pontok sorakoznak. Hazánk nagy részében található máj.—jun. és jul.—aug.-ban; ritka. 13—14 mm. Hernyója világos sárgásbarna, finom világos ferdén futó vonalakkal; ápr.—máj. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

21. **extarsaria** *H. S.* Szárnyai vörösesszürkék, barnával kevertek, a harántcsikok és a hullámvonal helyén fekete pontok sorakoznak. Hazánkban a Tengermelléken fordul elő máj.-ban. 13—15 mm.

22. **obsoletaria** *Rbr.* Szárnyai világos vörösesszürkék, közepükön 1—1 finom fekete pont van, a felső szárnyon 3, az alsón 2 barnás harántcsik húzódik végig. Hazánk kevés pontján máj.—aug.-ban található. 14—16 mm. Hernyója vörösesszürke, rövid szőrökkel sűrűn borított, oldalán fehér sáv fut le; főleg a mocsári nefelejcsen (Myosotis palustris) él.

23. **incarnaria** *H. S.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de nagyobb, élénkebb vörösesszürke, mindkét szárny elülső szegélye sárgásabb. Hazánkban a Tengermelléken figyelték meg máj.-ban. 15—16 mm. Hernyója halványbarna, hátán finom fehér, oldalán kettős piros vonal fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

24. **eugeniata** *Mill.* Szárnyai vörösesszürkék, apró fekete pontokkal behintettek, narancsszínű harántvonalakkal, közepükön fekete pont van, a szegélyen fekete pontok sorakoznak. Hazánkban eddig csak Mehádián figyelték meg jul.-ban. 14—16 mm.

25. **herbariata** *F.* Szárnyai bőrszínűek, barna behintéssel, közepükön homályos barna pont van, a hullámvonal kétszer ívelt, a felső szárnyon 3, az alsón 2 barna harántcsik húzódik végig. Országszerte található máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 12—16 mm. Hernyója sötétbarna, sárgás vagy zöldes, hátán és oldalán 1—1 fekete vonal fut le; márcz.-tól máj.-ig száraz növényeken él; gyógyszertárakban és növénygyüjteményekben is található.

26. **elongaria** *Rbr.* Hasonlít az *obsoletaria*-hoz, de rajzolata sokkal finomabb, vonalszerű. Hazánkban eddig csak Mehádián figyelték meg máj.—aug.-ban. 15—17 mm. Nálunk csak Budapesten (jul.—aug.-ban) előforduló fajváltozata: var. *Pecharia* Stgr. sötétebb színű és élesebb rajzolatú. Hernyója világosbarnás, hátán fehéres vonal, oldalán fehéres sáv fut le; jun.—jul. és szept.-ben apró növényeken él.

27. **bisetata** *Hufn.* (43. tábla, 28. ábra). Csaknem országszerte található, közönséges máj.—aug.-ban. 15—17 mm. Hernyója földszínű; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

28. **trigeminata** *Hw.* Szárnyai sárgásfehérek, közepök feketésen árnyékolt, fekete ponttal, a felső szárnyon 2, az alsón 1 sötét harántvonal húzódik végig,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

a szegély előtt kerek nagy sötétbarna pettyek vannak, a rojton pedig fekete pontok sorakoznak. Országszerte található jun.—jul.-ban. 17—19 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán fehéres vonal fut le; ápr.—máj.-ban a porcsin keserűfüvön (Polygonum aviculare) él.

29. **politata** *Hb.* Szárnyai sárgásfehérek, közepén fekete pont van, a felső szárnyon 2, az alsón 1 fekete harántvonal húzódik végig, a szegély széles téren ibolyásszürke. Hazánk délibb részén található jun.—jul.-ban. 17—19 mm. Olykor elenyészik a szegély szürke színe: var. *abmarginata* Bohatsch. Hernyója hasonlít az *obsoletaria*-éhoz, de sötétebb színű; ápr.—máj.-ban a mocsári nefelejcsen (Myosotis palustris) él.

30. **filicata** *Hb.* Szárnyai sárgásfehérek, közepükön fekete pont van; a felső szárny közepéig feketésszürke, kettős sötét harántcsikkal, az alsó 2 elmosódott sötét vonallal. Hazánk kevés pontján található máj.-tól aug.-ig. 16—18 mm. Hernyója szennyeszöld, hátán oldalt 2 homályos vörösesbarna, oldalán sárgás vonal fut le; jun.—jul. és szept.—okt.-ben apró növényeken él.

31. **rusticata** *F.* (43. tábla, 29. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori jun.—jul.-ban. 15—16 mm. Néha felső szárnyának elülső szegélye a tő felől nem feketés, mint a törzsalaké, hanem vörösesbarna: var. *vulpinaria* H. S. Hernyója faszínü, hátán sötét vonal fut le; ápr.—máj.-ban mohán él.

32. **dilutaria** *Hb.* (*holosericata* Dup.). A szárnyak szalmaszínűek, fénylők, a harántcsikok keskenyek, élesek, kissé hullámos lefutásuak, a hullámvonal apró világos ívekből áll, a felső szárny elülső szegélye barnás behintésű. Országszerte gyakori máj.—aug.-ban. 16—18 mm. Szegélye elvétve szélesen szürke: ab. *praeustaria* Mn. Hernyója elől sötét vörösesbarna, hátul sárgásfehér, hátán kettős sötét vonal fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

33. **interjectaria** *B.* (*dilutaria* Hein.). Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de a szárnyak közepén fekete pontja van. Országszerte gyakori máj.—aug.-ban. 15—17 mm. Hernyója sötét faszínű, 9. gyűrűje fehéressárga; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban mohán él.

34. **humiliata** *Hufn.* (43. tábla, 30. ábra). Országszerte gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 15—17 mm. Hernyója csontszínű, hátán sötét foltok sorakoznak; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

35. **nitidata** *H. S.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de a vonalak éles zugot alkotnak, közepén pedig széles, sötét árnyékszerű rajz húzódik végig. Hazánkban ritka jun.—jul.-ban. 21—23 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán a középső gyűrűkön sötét foltok vannak, melyeket a fekete szélű középvonal átszel; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

36. **degeneraria** *Hb.* Szárnyai szürkéssárgák, 2 sötét harántvonallal, közepükön fekete pont van; a felső szárny középtere sötétbarna, a finom hullámvonal sötétszínű. Országszerte található máj.—jun. és jul.—szept.-ben. 21—23 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán fekete keresztfoltok sorakoznak; márcz.—ápr.-ban és jun.-ban apró növényeken él.

37. **inornata** *Hw.* Szárnyai szennyes szalmaszínűek, gyér sötét behintéssel, közepükön finom fekete pont van, a finom hullámvonal sötét; a felső szárnyon 3, az alsón 2 igen homályos harántvonal húzódik végig. Országszerte található máj.—jun.-ban és jul.—szept.-ben. 22—24 mm. Hernyója vörösesbarna, hátán sötét foltok sorakoznak; márcz.—ápr.-ban és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

38. **rubraria** *Stgr.* Szárnyai vörösesbarnák, közepükön fekete pont van; felső szárnyának középtere kissé sötétebb, rajta 3 sötétebb barna harántcsik van, melyek közül kettő az alsó szárnyon folytatódik. Néha jóval világosabb, fakó barnásszínű, a középtér barnán felhőzött: var. *bilinearia* Fuchs. Hazánkban ritka (Budapest) máj.—aug.-ban. 20—23 mm. Hernyója szürke vagy sárgásszürke, háta barna, a 9—11. gyűrű világosabb színű; márcz.—ápr.-ban és jun.-ban apró növényeken él.

39. **deversaria** *H. S.* Igen hasonlít az előbbi és a következő fajhoz, de rojtján fekete pontok sorakoznak, felső szárnya tisztább szalmaszínű, a sötét sáv pedig a középpontot érinti s a hullámvonal tisztábban látható. Országszerte található jun.—jul.-ban. 22—24 mm. Olykor a széles szegély sötétszínű: var. *diffluata H. S.* (Eperjes, Mehádia). Hernyója világos faszínű, hátán világos vonal fut le, a 4. közepső gyűrűn keresztforma sötét rajz van; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

40. **aversata** *L.* (43. tábla, 31. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 23—25 mm. Gyakran hiányzik a középső sötét sáv: ab. *spoliata* Stgr. Hernyója szürke, a középső gyűrűkön sötét foltok sorakoznak, hátul világosabb színű; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

41. **emarginata** *L.* Szárnyai bőrszínűek vagy vörösesbarnák, közepükön barnás sávban sötétbarna pont van; a barna felső szárnyon 2; az alsón 1 rozsdásbarna harántvonal húzódik végig. Hazánk legnagyobb részében található máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 19—21 mm. Hernyója okkersárga, hátán barna vonal fut le; ápr.—máj. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

42. **immorata** *L.* (43. tábla, 32. ábra). Országszerte közönséges máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 22—25 mm. Elvétve fehérszínű, csak az erek sötétek: var. *tessellaria* B. (Josipdol, Zágráb). Hernyója barnásszürke, hátán kettős, mellette egy sötét vonal fut le; ápr.—máj. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

43. **rubiginata** *Hufn.* (43. tábla, 33. ábra). Országszerte közönséges 3 ivadékban ápr.—jun., jul.—aug. és szept.—okt.-ben. 15—17 mm. Olykor sárgásbarnás

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

vagy sárgásszürke színű, bíbor nélkül: var. *ochraceata* Stgr. Hernyója zöldes, hátán homályos barna sáv fut le; márcz.—ápr. és jun.—aug.-ban kakukfüvön (Thymus Serpyllum) él.

44. **marginepunctata** *Göze.* (44. tábla, 1. ábra). Országszerte található máj.—jun., jul.—aug. és szept.—okt.-ben. 19—21 mm. Hernyója halványbarnás, hátán sötét vonal fut le, mellette sötét pontok sorakoznak; ápr.—máj., jun.—jul. és aug.—szept.-ben a varjuhájon (Sedum) és lúdhúron (Alsine media) él.

45. **luridata** *Z.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de a közepén levő árnyék s a harántcsikok az elülső szegélyen folttal kezdődnek, a szegélyen levő finom vonal pedig fekete. Olykor kékes- vagy fehéresszürke színű: var. *confinaria* H. S. Hazánk legdélibb tájain fordul elő, ritka máj.—jun.-ban. 18—20 mm. Hernyója kékesszürke, hátán 2 kék vonal, oldalán pedig fehér sáv fut le; ápr.—máj.-ban zuzmón él.

46. **submutata** *Tr.* Szárnyai fehérek, feketés behintéssel, közepükön fekete pont van, a hullámvonal világos, a szegélytér kékesszürke; a felső szárnyon 3, az alsón 2 rozsdabarnás harántcsik húzódik végig; az alsó szárny széle középen kimetszett. Hazánk kevés pontján található jun.—jul.-ban; ritka. 19—21 mm. Hernyója sötétzöld, oldalán világosabb sáv fut le; ápr.—máj.-ban a kakukfüvön (Thymus Serpyllum) él.

47. **incanata** *L.* Szárnyai kékesbe hajló fehéresszürkék, finom sötétszürke behintésűek, közepükön fekete pont van, a világos hullámvonal sötéten árnyékolt; a felső szárnyon 2, az alsón 1 sötétszürke harántcsik húzódik végig. Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun. és jul.—szept.-ben. 22—26 mm. Hernyója fehéresszürke vagy sárgásbarna, oldalán világos vonal fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

48. **fumata** *Stph.* Szárnyai szalmaszínűek, barnás behintésűek, középső pont nélkül; a felső szárny 3, az alsó 2 világosszürke, elmosódott harántcsikkal. Hazánk hegyes vidékein nem ritka jun.—jul.-ban. 19—21 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán sötét, oldalán fehéres sáv fut le; ápr.—máj.-ban fekete áfonyán (Vaccinium Myrtillus) él.

49. **remutaria** *Hb.* Szárnyai fehéres szalmaszínűek, gyér finom barna behintésűek, a hullámvonal alig jelzett, a középső- és szegélypontok többnyire hiányzanak, az alsó szárny némi zugot alkot. Országszerte található máj.—jul.-ban. 26—28 mm. Hernyója sárgásszürke vagy barna, oldalán fehéres sáv fut le; márcz.—ápr.-ban apró növényeken él.

50. **nemoraria** *Hb.* Szárnyai hófehérek, a felsőnek elülső szegélye fekete behintésű, 3 elmosódott barnássárga harántcsikkal és fekete szegélyfoltokkal, az alsó szárny némi zugot alkot, 2 harántsávval. Hazánkban eddig csak Eperjesen figyelték meg máj.—jun.-ban. 23—26 mm.

51. **punctata** *Sc.* Szárnyai fehérek, a felső szárnyon öt barnássárga harántcsik húzódik végig, a ♂-én a közepén fekete pont van, az alsó szárnyon négy harántcsik látható. Csaknem országszerte található máj.—jul.-ban. 23—25 mm. Hernyója világos sárgásbarna, hátán elül fehér, hátul sötétszürke, alatta homályos vonal fut le; közöttük fekete foltok vannak; márcz.—ápr.-ban apró növényeken él.

52. **caricaria** *Reutti.* A következő faj ♀-éhez hasonlít, szárnyai hófehérek, csak a szegély fekete behintésű, a szegélyen finom éles barna vonal húzódik végig. Hazánk kevés pontján található máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 17—19 mm. Hernyója sárgás, hátán barna vonal fut le, oldalán fekete pettyek sorakoznak; márcz.—ápr.-ban főleg az imola búzavirágon (Centaurea Jacea) és a fekete ürömön (Artemisia vulgaris) él.

53. **immutata** *L.* Szárnyai sárgásfehérek (♂) vagy fehérek (♀), gyér finom feketés behintéssel, közepükön fekete pont van; a felső szárnyon öt, az alsón négy barnássárga harántcsik húzódik végig. Országszerte többé-kevésbbé gyakori jun.—aug.-ban. 17—19 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán két sötét vonal, oldalán kénszínű sáv fut le; ápr.—máj.-ban főleg a közönséges cziczkafarkon (Achillea Millefolium) és útilapun (Plantago) él.

54. **corrivalaria** *Kretschm.* Szárnyai csontszínűek, feketével gyéren behintettek, közepükön fekete pont van, a vörösesszürke-szélű hullámvonal elmosódott, a szegélyen fekete pontok sorakoznak, a felső szárnyon három, az alsón két vörösesszürke harántcsik húzódik végig, zugot alkotva. Hazánkban eddig csak Eperjesen figyelték meg máj.—jun.-ban. 19—20 mm. Hernyója világosszürke, hátán és oldalán kettős vonal fut le, az előbbi barnásszürke, az utóbbi világosabb; ápr.—máj.-ban mocsári növényeken él.

55. **strigaria** *Hb.* Szárnyai homályos csontszínűek, sűrű sötét behintésűek, elmosódott, csaknem egyenes sárgásszürke harántsávokkal és finom, sötét szegélyvonallal; az alsó szárny zugot alkot, közepén fekete pont van, mely a felsőn hiányzik. Országszerte gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 17—19 mm. Hernyója zöld, hátán sötét vonal, oldalán kettős sárga vonal fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

56. **umbellaria** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de nagyobb, szárnyai tisztább fehérek, kevésbbé behintettek, a harántcsikok sárgásszürkék, a rojton fekete pontok sorakoznak, az alsó szárny közepén fekete pont van. Csaknem országszerte található jun.—jul.-ban, de mindenütt ritka. 24—26 mm. Hernyója sárgásbarna, oldalán világos sáv fut le; ápr.—máj.-ban főleg bükkönyön (Vicia) él.

57. **strigilaria** *Hb.* (44. tábla, 2. ábra). Országszerte gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 24—26 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán sötét vonalak, oldalán

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

fehér sáv fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban főleg útilapun (Plantago) és a hasznos tisztesfüvön (Stachys recta) él.

58. **emutaria** *Hb.* Szárnyai fehéresek, finom fekete behintésűek, szürke középső árnyékkal, mely a szárny csúcsa felé huzódik. A szárnyak közepén fekete pont van, a hullámvonal előtt finom fekete pontok sorakoznak, az alsó szárny zugot alkot. Országszerte ritka máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 18—20 mm. Hernyója sárgásszürke, három sötétebb hosszanti vonallal; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban főleg a sövényszulákon (Convolvulus sepium) és a lellegen (Statice limonum) él.

59. **flaccidaria** *Z.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de színe kissé vöröbe hajló, rajza finomabb, a felső szárny csúcsa felé huzódó árnyék halványabb, fölül kissé a tő felé hajlott. Csaknem országszerte található máj.-tól aug.-ig, de mindenütt ritka. 19—21 mm. Elvétve tiszta fehér színű: var. *albidaria* Stgr. (Lipik). Hernyója szürkés- vagy sárgásbarna, hátán sötét kettős sáv fut le; ápr.-ban és jun.-ban apró növényeken él.

60. **imitaria** *Hb.* Szárnyai világosvöröses-bőrszínűek, közepükön finom fekete pont van, a finom szegélyvonal sötét; a felső szárnyon három, az alsón két barna harántvonal húzódik végig, s erős zugot alkot. Hazánk délibb vidékein található máj.-tól aug.-ig. 19—21 mm. Hernyója szürkésfehér, finom pontokkal borított; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban szederen (Rubus), ürömön (Artemisia) és a festő buzéron (Rubia tinctorum) él.

61. **ornata** *Sc.* (44. tábla, 3. ábra). Országszerte gyakori máj.-tól aug.-ig. 21—23 mm. Hernyója szürke, sötét hosszanti vonalakkal; jun.-ban és szept.-ben a kakukfüvön (Thymus Serpyllum) él.

62. **violata** *Thnbg.* var. **decorata** *Bkh.* (44. tábla, 4. ábra). Országszerte gyakori máj.-tól aug.-ig. 18—20 mm. A törzsalak csak a magas északon fordul elő. Hernyója barna, oldalán széles fehér sáv fut le; jun.-ban és szept.-ben kakukfüvön (Thymus Serpyllum) él.

Európai fajok még: **macilentaria** *H. S.*, **litigiosaria** *B.*, **mediaria** *Hb.*, **consolidata** *Ld.*, **contiguaria** *Hb.*, **infirmaria** *Rbr.*, **ostrinaria** *Hb.*, **circuitaria** *Hb.*, **turbidaria** *H. S.*, és **Beckeraria** *Ld.* Dalmáczia stb. — **metohiensis** *Rbl.*, Herczegovina stb. — Rokon-nem európai faja: **Problepsis ocellata** *Friv.* (44. tábla 5. ábra). Görögország.

2. nem. **Ephyra** *Dup.* (**Zonosoma** *Ld.*)

A ♂ csápja fogas, pillás; a tapogató rövid; a felső szárny csúcsa élesen kihegyezett; az alsó szárny némi zugot alkot. A hernyó vékony, kocsányalakú, feje háromélű. A báb övvel ághoz erősített. Két ivadéka van.

1. **pendularia** *Cl.* (44. tábla, 6. ábra). Hazánk nagy részében található máj.-tól aug.-ig. 18—20 mm. Hernyója zöld, sárga hosszanti vonalakkal; jun.—jul.-ban és szept.—okt.-ben tölgyön (Quercus) és égeren (Alnus) él.

2. **orbicularia** *Hb.* Szárnyai fehéresszürkék, sűrű barnás behintéssel, közepükön elmosódott sötét árnyéksáv, mögötte fekete pontok sora húzódik végig, e mögött barna karika van. Hazánk déli tájain máj.-tól aug.-ig található. 19—21 mm. Hernyója sárgászöld, hátán három sárgás vonal, oldalán sárga pontozott sáv fut le; jun.—jul.-ban és szept.—okt.-ben fűzön (Salix) és égeren (Alnus) él.

3. **albiocellaria** *Hb.* Hasonlít a következő fajhoz, de nagyobb. Szárnyai élénksárgák, a középtéren barnán felhőzöttek, a karikák nagyobbak, magjuk tisztább fehér. Országszerte ritka máj.-tól aug.-ig. 18—20 mm. Hernyója zöld, hátán barna vonal, oldalán sárga sáv fut le; jun.-ban és szept.-ben a franczia juharon (Acer monspessulanum) él.

4. **annulata** *Schulze.* (44. tábla, 7. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka ápr.-tól aug.-ig. 18—20 mm. Hernyója zöld, hátán három sárgás, oldalán halvány vonal fut le; jun.-ban és szept.-ben főleg juharon (Acer) és nyíren (Betula) él.

5. **pupillaria** *Hb.* Szárnyai szürkéssárgák vagy okkersárgák, barna behintéssel, közepükön barnás petty és egy sor fekete pont foglal helyet. Hazánkban ritka máj.—aug.-ban. 18—19 mm. Elvétve a középső petty fehér, némi sötétebb kerettel: ab. *badiaria* Stgr. (Eperjes), vagy a petty kicsiny, de magja fehér, potrohán sötét pettyek sorakoznak: *gyrata* Hb., avagy a petty keret nélkül való: ab. *nolaria* Hb. (Fiume). Hernyója zöld, oldala világosabb színű, feje vörös; jun.-ban és szept.-ben főleg a Phillyrea angustifolia és Cistus monspeliensis-en él.

6. **porata** *F.* (44. tábla, 8. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.-tól aug.-ig. 20—22 mm. Hernyója zöld, elől sötét hosszanti vonalkákkal, hátul sötét zeg-zugos foltokkal; jun.-ban és szept.-ben tölgyön (Quercus) és nyíren (Betula) él.

7. **punctaria** *L.* (44. tábla, 9. ábra). Országszerte meglehetős gyakori ápr.—máj. és jul.—aug.-ban. 24—26 mm. Rendszerint hiányzanak a szegélytéren a barna foltok (törzsalak); ha jelen vannak: ab. *naevata* Bstlb. Hernyója barna vagy zöld, hátán sötét vonal, oldalán sárga sáv fut le az első és utolsó gyűrűkön, a középsőkön sötét és sárga foltok vannak; jun.-ban és szept.-ben főleg tölgyön (Quercus) és nyíren (Betula) él.

8. **ruficiliaria** *H. S.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de szárnyai kerekebbek, színe sötétebb, a szétszórt barna pettyek hiányoznak, a szárnyak közepén kerek fehéres petty van, mely azonban gyakran eltűnik. Hazánk nagy részében ápr.—máj. és jul.—aug.-ban található. 20—22 mm. A tavaszi ivadék közt akad olyan, melyen a középső sáv széles sötétbarna: var. *mattiacata* Bstlb., a nyári közt pedig, melyen ez a sáv is, a pontsor is elenyésző: var. *privataria* Bstlb. (Budapest, N.-Verőcze).

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

9. **linearia** *Hb.* (44. tábla, 10. ábra). Csaknem országszerte található máj.-tól aug.-ig. 25—28 mm. A II. ivadék kisebb, színe vörösbe hajlik: var. *strabonaria* Z. (Eperjes, Lipik). Hernyója zöld, fehér pontokkal borított; jun.-ban és szept.-ben tölgyön (Quercus) él.

10. **subpunctaria** *Z.* Igen hasonlít a *punctaria*-hoz de kisebb, világosabb színű, a pontok alig vagy éppen nem láthatók. 24—26 mm. Hazánkban eddig csak kevés helyen figyelték meg.

3. nem. **Rhodostrophia** *Hb.* (**Pellonia** *Dup.*)

A csáp sörtealakú, a ♂-é fésűs; a felső szárny széles, kihegyezett; az alsó szárny lekerekített. A hernyó vékony, fején letompított szögek mutatkoznak. A lepke nappal is repül.

1. **vibicaria** *Cl.* (44. tábla, 12. ábra). Országszerte található ápr.-tól aug.-ig. 24—29 mm. A bíborszínű sávok hol vonalakká zsugorodnak: átmenet a var. *strigata* Stgr.-hoz, hol pedig megszélesedtek: ab. *intermedia* Kempny. Hernyója barnával kevert sárgás, hátán világos vonal fut le; jun.-ban és szept.-ben főleg a seprős zanóton (Cytisus scoparius) és a varádics aranyvirágon (Chrysanthemum vulgare) él.

2. **calabraria** *Z.* (44. tábla, 13. ábra). Hazánk kevés pontján fordul elő máj.-ban és jul.—aug.-ban. 30—32 mm. Elvétve a felső szárny közepén nagy bíborszínű folt jelenkezik: var. *tabidaria* Z. Hernyója sárgásszürke, sötét hosszanti vonalakkal; ápr.—máj.-ban mügén (Asperula calabrica) él.

3. **sicanaria** *Z.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de csaknem egészen bíborszínű. Hazánkban eddig déli tájakon találták.

Európai fajok még: **badiaria** *Frr.* és **jacularia** *Hb.* Oroszország.

4. nem. **Timandra** *Dup.*

Az előbbi két nemtől leginkább abban tér el, hogy alsó szárnya élesen kiszögellő zugot alkot.

1. **amata** *L.* (44. tábla, 11. *c.* ábra). Országszerte gyakori ápr.—jun., jul.—aug. és szept.—okt.-ben. 22—25 mm. Hernyója (44. tábla, 11. *a.* ábra) jun., aug. és okt.-ben a sóska lóromon (Rumex acetosa; 44. tábla, *A.* ábra) és labodán (Atriplex) él.

III. család. **Orthostixidae.**

A csáp sörtealakú, a ♂-é pillás; a tapogató vékony, rövid; a test pikkelyei hozzásimulók; a szárnyak szélesek, gyöngék, a felső szárny csúcsa hegyes vagy lekerekített, szegélye ívelt. A hernyó hengeres, kiemelkedések nélkül.

1. nem. **Orthostixis** *Hb.*

A szárnyak szélesek, a felső szárny csúcsa lekerekített.

1. **cribraria** *Hb.* Szárnyai fehérek, a hullámvonal helyén s a szegélyen fekete pontok sorakoznak, a szárnyak közepén is néhány fekete pont van. Hazánk délibb tájain található jun.—jul.-ban. 25—27 mm.

2. nem. **Epirranthis** *Hb.* (**Ploseria** *B.*)

A szárnyak a kis testhez képest aránytalanul nagyok, a felső szárny csúcsa kihegyezett. A ♀ kisebb, zömökebb.

1. **pulverata** *Thnbg.* (46. tábla, 10. ábra). Hazánkban eddig csak a M.-Tátrán és a Branyiszkón találták márcz.—ápr.-ban. 35—37. mm. Hernyója szürke, hátán 2 világos vonal fut le, mellettük fekete foltok sorakoznak; máj.—jun.-ban a rezgő nyárfán (Populus tremula) él.

Rokon-nem európai faja: **Chemerina caliginearia** *Rbr.* Dalmáczia stb.

IV. család. **Boarmiidae.**

Nagyon népes család, melynek egymástól sok tekintetben elütő nemeit leginkább az erezet és lábak szerkezetének hasonlósága egyesíti. A csáp vastag vagy sörtealakú, pillás, fésűs vagy fűrészes; a tapogató rövid vagy hosszú; a tor gyapjas vagy búbos; a potroh nagy vagy kicsiny; a felső szárny csúcsa hegyes vagy kerekített; az alsó szárny kerekített, csipkés vagy kiszögellő, szegélye hullámos, zugos vagy kimetszett. A hernyó 10—14-lábú, hengeres vagy vastag, síma vagy kiemelkedésekkel ékesített.

1. nem. **Abraxas** *Leach.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é pillás; a szárnyak szélesek, kerekítettek, épszélűek. A hernyó nyulánk, hengeres, feje gombalakú.

1. **Grossulariata** *L.* Tarka pöszméte-pille. (44. tábla, 15. *c.* ábra.) Országszerte gyakori jun.—jul.-ban. 36—40 mm. Hernyója (44. tábla, 15. *a.* ábra) máj.—jun.-ban a pöszméte és vörös ribiszkén (Ribes Grossularia és rubrum; 44. tábla, *B.* ábra) él. Bábja (44. tábla, 15. *b.* ábra) laza szövedékben alakul át.

2. **sylvata** *Sc.* (44. tábla, 17. ábra). Csaknem országszerte található jun.—aug.-ban. 34—36 mm. Hernyója kékesfehér, hátán fekete vonal fut le, mellette fekete pontok sorakoznak; aug.—szept.-ben a kopasz szilen (Ulmus glabra) és zelnicze meggyen (Prunus padus) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

3. **marginata** *L.* (44. tábla, 19. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori ápr.—jun. és jul.—szept.-ben. 20—22 mm. Olykor csaknem egészen fehér, kevés fekete folttal: ab. *pollutaria* Hb. Hernyója zöld, hátán 3 sötét vonal, oldalán fehér sáv fut le; jun.-ban és szept.-ben nyárfán (Populus), fűzön (Salix) és a közönséges mogyorón (Corylus Avellana) él.

4. **adustata** *Schiff.* (44. tábla, 18. ábra). Országszerte gyakori ápr.—jun., jul.—aug. és okt.-ben. 23—25 mm. Hernyója zöld, hátán fehér keretű apró barna foltok sorakoznak, az 5. és 6. gyűrű oldalán hússzínű foltok vannak; jun.-ban és szept.-ben a csíkos kecskerágón (Evonymus europaeus) él.

Európai faj még: **pantaria** *L.* (44. tábla, 16. ábra). Dalmáczia stb. — Rokon-nem európai faja: **Arichanna melanaria** *L.* (44. tábla, 14. ábra). Németország stb.

2. nem. **Bapta** *Stph.*

A csáp vastag, a ♂-é pillás; a tapogató rövid, a homlokot kevéssel meghaladja; a felső szárny széles, csúcsa kihegyezett, épszélű; az alsó szárny kerekded. A hernyó hengeres, csupasz, feje gömbalakú.

1. **pictaria** *Curt.* Felső szárnya barnásszürke, két elmosódott sötét harántcsikkal, közepén sötét petty van; alsó szárnya világosszürke. Hazánkban nagyon ritka (Pécs, Eperjes) márcz.—ápr.-ban. 22—24 mm. Hernyója zöldesszürke, sötét hosszanti vonalakkal és sötét kerek foltokkal; máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus) és kökényszilván (Prunus spinosa) él.

2. **bimaculata** *F.* (44. tábla, 20. ábra). Országszerte található, helyenkint gyakori ápr.—jun.-ban. 22—24 mm. Hernyója világoszöld, hátán sötét, oldalán 2 fehéressárga vonal fut le; jun.—jul.-ban főleg az édes cseresznyén (Prunus avium) él.

3. **temerata** *Hb.* (44. tábla, 21. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 21—23 mm. Hernyója zöld, hátán vörösesbarna foltokból álló sáv fut le; jun.—jul.-ban főleg nyíren (Betula) és fűzön (Salix) él.

3. nem. **Stegania** *Dup.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é fésűs, egyik fajnál *(cararia)* rovátkás, pillás; a felső szárny széles, csúcsa hegyes.

1. **dilectaria** *Hb.* Szárnyai halványsárgák barnával tarkázva, az erek, a felső szárny 2, s az alsó 1 haránt-vonala rozsdásbarna. Hazánk legnagyobb részében található, többé-kevésbbé ritka ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 20—22 mm. Hernyója zöld, hátán halvány vörösszélű fehéres sáv fut le; jun.—jul. és szept.-ben a fehér nyárfán (Populus alba) él.

2. **cararia** *Hb.* Szárnyai zöldessárgák, közepükön számos apróbb zöldessárgás pont közt, melyek a szárny belső felét ellepik, barna pont van, a három ívből álló hullámvonal szintén barna. Hazánkban igen ritka (Eperjes). 22—24 mm.

Európai faj még: **trimaculata** *Vill.* Dalmáczia stb.

4. nem. **Dilinia** *Hmps.* (**Cabera** *Tr.*)

A ♂ csápja fésűs, hosszú fogakkal, a ♀-é rovátkás; a szárnyak szélesek, kerekítettek. A hernyó hengeres, feje gömbalakú.

1. **pusaria** *L.* (44. tábla, 22. ábra). Országszerte gyakori, helyenkint 2 ivadékban máj.—jul. és aug.—szept.-ben. 24—27 mm. Olykor a felső szárny csúcsa a szabályosnál kerekebb, a csikok egybefolytak: ab. *rotundaria* Hw. Hernyója zöld, hátán rozsdásbarna, fehér keretű foltok sorakoznak; jul.—szept.-ben főleg nyíren (Betula), égeren (Alnus) és mogyorón (Corylus) él.

2. **exanthemata** *Sc.* (44. tábla, 23. ábra). Országszerte gyakori ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 26—28 mm. Hernyója zöld vagy barna, hátán apró pontok sorakoznak, oldalán sárga sáv fut le; jun.—jul.-ban főleg nyíren (Betula), égeren (Alnus) és mogyorón (Corylus) él.

5. nem. **Numeria** *Dup.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é fésűs, hosszú fogakkal; a tapogató kevéssé kiálló; a szem nagy, erősen kiálló; a felső szárny széles, csúcsa kihegyezett, szegélye kidomborodott. A hernyó nyulánk, feje szívalakú, 9. gyűrűjén kúpalakú kiemelkedések vannak.

1. **pulveraria** *L.* (44. tábla, 24. ábra). Országszerte ritka máj.—jul.-ban. 25—30 mm. Alapszíne olykor ibolyásbarna, a sáv széles, sötétszínű: ab. *violacearia* Graes. (Eperjes, Nagyszeben). Hernyója barna, oldalán kettős hullámos barna vonal fut le; jul.—aug.-ban fűzön (Salix) él.

2. **capreolaria** *F.* (44. tábla, 25. ábra). Hazánk nagy részében található, ritka máj.-tól aug.-ig. 25—27 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán oldalt 2 sötét, oldalán sárgás sáv fut le; ápr.-ban és jun.-ban fenyőféléken (Pinus picea és Abies) él.

6. nem. **Ellopia** *Tr.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é fésűs; a tapogató rövid, gyönge; szárnyuk szegése hasonlít az előbbi fajéhoz. A hernyó 12-lábú, feje gömbalakú, 11. gyűrűjén két hegyes kiemelkedés van.

1. **prosapiaria** *L.* (44. tábla, 26. ábra). Hazánk nagy részében található ápr.-tól aug.-ig. 33—37 mm. Olykor csaknem egészen hússzínű: ab. *manitiaria* H. S. vagy szürkés: ab. *grisearia* Fuchs; gyakran zöld, 2 fehér sávval: var. *prasinaria* Hb. Hernyója

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

kéregszerű, vörösesbarna fehéressel kevert, alul fehér; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban fenyőféléken (Pinus) él.

7. nem. **Metrocampa** *Latr.*

A ♂ csápja fésűs; a szárnyak kiszögellő zugot alkotnak, a felső szárny csúcsa élesen kihegyezett, az alsó szárny széle gyöngén fogas. A hernyó 12-lábú, oldala czafatos, feje gömbalakú.

1. **margaritaria** *L.* (44. tábla, 27. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka ápr.-tól szept.-ig. 35—43 mm. Hernyója (44.tábla, 27. *a.* ábra) tölgyön (Quercus) és az erdei bükkön (Fagus sylvatica; 44. tábla, *E.* ábra) él.

2. **honoraria** *Schiff.* A szárnyak sötét hússzínűek, a ♂-en halványabbak, sötét behintéssel, szélük fogazott, közepükön barna pont van, a felső szárnyon 2, az alsón 1 barna harántsáv huzódik végig. Hazánkban meglehetős ritka máj.-ban. 40—43 mm. Hernyója szürke, hátán és oldalán sötét sáv fut le; jun.—jul.-ban tölgyön (Quercus) él.

8. nem. **Ennomos** *Tr.* **(Eugonia** *Hb.)*

A tor bolyhos; a tapogató a homlokon túl ér; a homlokon kúpalakú búb van; a ♂ csápja fésűs, meglehetős hosszú fogakkal, a ♀-é fűrészes; a szárnyakon kiálló zug van, a felső szárny csúcsa élesen kihegyezett. A hernyó 10-lábú, púpos.

1. **autumnaria** *Wernb.* (45. tábla, 2. ábra). Csaknem országszerte található aug.—okt.-ben. 40—42 mm. Hernyója szürke vagy barna, az 5., 6. és 9. gyűrűn apró szemölcsszerű, az utolsó gyűrűn 2 hegyes kiemelkedés van; jun.—jul.-ban főleg a hamvas égeren (Alnus incana; 45. tábla, *D.* ábra), rezgő nyárfán (Populus tremula) és almafán (Pirus Malus) él.

2. **Quercinaria** *Hufn.* (45. tábla, 1. ábra). Országszerte található máj.-tól szept.-ig; helyenkint nem ritka. 28—30 mm. Olykor többé-kevésbbé barna: ab. *infuscata* Stgr., vagy csak tő- és szegélytere ibolyásbarna: ab. *Carpinaria* Hb.; elvétve vörösesbarna, a középső sáv széles, okkersárga: ab. *equestraria* F. Hernyója vörösesbarna, az 5. és 6. gyűrűn dudor, a 9. és 11-iken szemölcs van; jun.—jul. és szept.—okt.-ben tölgyön (Quercus) és hárson (Tilia) él.

3. **Alniaria** *L.* (45. tábla, 3. *b.* ábra). Hazánk legnagyobb részében található jun.—szept.-ben. 28—30 mm. Hernyója (45. tábla, 3. *a.* ábra) máj.—jun.-ban hárson (Tilia) és nyíren (Betula; 45. tábla, *B.* ábra) él.

4. **fuscantaria** *Hw.* Szárnyai okkersárgák, ibolyásbarnán pettyezettek, a felső szárnyon 2 sötétbarna harántcsik húzódik végig, szegélyük ibolyásbarna; az alsó szárny ibolyásbarna. Hazánkban eddig csakis Erdélyben találták aug.-ban. 28—30 mm. Elvétve sokkal világosabb, csaknem egyszínű sárgás a szegélytér: ab. *effuscaria* Rbl. Ezt az alakot eddig kizárólag Erdélyben figyelték meg. Hernyója zöld, 6., 9. és 11. gyűrűjén barna szalagok láthatók; jun.-ban a kőrisfán (Fraxinus) él.

5. **erosaria** *Hb.* (45. tábla, 4. *b.* ábra). Csaknem országszerte található, helyenkint meglehetős gyakori jun.—aug. és szept.—okt.-ben. 30—33 mm. Olykor halványabb színű barna pettyezés nélkül: ab. *Tiliaria* Hb.; vagy élénkebb, okkersárga, egyszínű: ab. *unicoloria* Esp. Hernyója világosszürke vagy világosbarna, a 6. gyűrű csomósan megvastagodott, a 9. és 11. gyűrűn dudor van; jun.—szept.-ben tölgyön (Quercus) él.

6. **Quercaria** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de kisebb, a szárnyak kénszínbe hajlanak, a felső szárnyon 2 barna harántcsik húzódik végig. Hazánkban ritka máj.-tól szept.-ig. 27—30 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán az 5. és 8. gyűrűn nagy sötét dudor látszik, a 11. gyűrűn 2 apró sötét tüske, a 2., 5. és 6. gyűrű oldalán pedig kis kiemelkedés van; jul-.ban tölgyön (Quercus) él.

9. nem. **Selenia** *Hb.*

Igen hasonlít az előbbi nemhez, de tapogatója, búbja és szárnya rövidebb, az alsó szárny széle fogazott, a szárnyak közepén levő holdfolt áttetsző. A hernyó zömök, a 7. és 8. gyűrű dudoros. Két ivadékú.

1. **bilunaria** *Esp.* (45. tábla, 5. *b.* ábra). Országszerte található, helyenkint gyakori ápr.-tól aug.-ig. 30—32 mm. II. ivadéka jóval kisebb, világosabb színű: var. *juliaria* Hw. Hernyója (45. tábla, 5. *a.* ábra) jun.-ban és aug.—szept.-ben égeren (Alnus) és fűzön (Salix) él.

2. **lunaria** *Schiff.* (45. tábla, 6. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori ápr.—máj. és jul.—aug.-ban. 33—36 mm. II. ivadéka kisebb, világosabb színű: var. *delunaria* Hb. Hernyója vörösesbarna, sötétebb kiemelkedésekkel; jun.-ban és szept.—okt.-ben főleg hárson (Tilia) és kökényszilván (Prunus spinosa) él.

3. **tetralunaria** *Hufn.* (45. tábla, 7. *c.* ábra). Hazánk nagy részében található ápr.—máj. és jul.—aug.-ban. 35—38 mm. II. ivadéka kisebb, világosabb: var. *aestiva* Stgr. Hernyója kéregszerü szürke, világosabb és sötétebb foltokkal, az 5. gyűrűn kicsiny kiemelkedés mutatkozik; jul.-tól szept.-ig főleg hárson (Tilia) és rózsán (Rosa) él.

10. nem. **Hygrochroa** *Hb.* **(Pericallia** *Stph.)*

A csáp a ♀-nél is fésűs; a felső szárny csúcsa nem alkot kiálló hegyet, a közepén levő holdfolt nem áttetsző. A hernyó zömök, 8. gyűrűjén 2 hosszú, hátragörbült tüske van.

1. **Syringaria** *L.* (45. tábla, 8. *b.* ábra). Országszerte meglehetős ritka máj.—jun. és jul.—aug.-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

ban. 30—34 mm. Hernyója (45. tábla, 8. *a.* ábra) máj.-ban és aug.—szept.-ben a közönséges orgonán (Syringa vulgaris) és vesszős fagyalon (Ligustrum vulgare) él.

11. nem. **Therapis** *Hb.*

Hasonlít az előbbi nemekhez, de gyöngébb alkotású, a holdfoltok hiányoznak, a felső szárny csúcsa sarlóalakúan kimetszett, az alsó szárny széle csipkés.

1. **Evonymaria** *Schiff.* (45. tábla, 9. ábra). Országszerte található jul.-tól szept.-ig. 28—30 mm. Olykor jóval sötétebb, erősebb rajzolatú: ab. *obscura* Dlstr. Hernyója palaszínű, hátán fekete foltok sorakoznak, mellettük és oldalt 1—1 piros pettyes sárga sáv fut le; máj.-ban a csíkos kecskerágón (Evonymus europaeus) él.

12. nem. **Gonodontis** *Hb.* (**Odontoptera** *Stph.*)

Hasonlít az előbbi nemekhez, de felső szárnyán csak a 4. és 6. ér mentén van éles kiszögellés, egyébként az alsó szárny széléhez hasonlóan, gyöngén hullámos; a csáp sörtealakú, a ♂-é fésűs, rövid vastag fogakkal. A hernyó 14-lábú, 11. gyűrűjén púp van.

1. **bidentata** *Cl.* (45. tábla, 10. ábra). Hazánkban ritka máj.—jun.-ban. 35—37 mm. Hernyója szürke, szabálytalan sötét foltokkal; aug.—szept.-ben főleg nyárfán (Populus) és kökényen (Prunus spinosa) él.

13. nem. **Himera** *Dup.*

A szárnyak nem csipkések; a homlokon kúpalakú búb van; a csáp sörtealakú, a ♂-é tollszerűen elágazó; a tapogató igen rövid, alig ér a homlokig. A hernyó 11. gyűrűjén két hegyes kiemelkedés van.

1. **pennaria** *L.* (45. tábla, 11. *b.* ábra). Országszerte található szept.—okt.-ben. 35—37 mm. Hernyója (45. tábla, 11. *a.* ábra) máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus; 45. tábla, *C.* ábra), nyíren (Betula), fűzön (Salix) és gyümölcsfákon él.

14. nem. **Crocallis** *Tr.*

Hasonlít az előbbi nemhez, de a homlok búbja lekerekített; a hím csápja fésűs, a ♀-é fűrészes; a tapogató a fej hosszányira kiáll. A hernyó nyulánk, feje kéthegyü, két sor hegyes szemölcscsel borított.

1. **tusciaria** *Bkh.* Felső szárnya halvány bőrszínű (♂), vagy vöröses okkersárga (♀), középtere barnás, 2 erősen hajlott feketésbarna harántcsik húzódik végig rajta, a belső az alsó szárnyon is folytatódik. Hazánkban igen ritka jul.—aug.-ban. 30—32 mm. Hernyója sárgás-faszínű, hátán sötét foltok sorakoznak; máj.—jun.-ban a kökényen (Prunus spinosa) és iszalag bércsén (Clematis Vitalba) él.

2. **elinguaria** *L.* (45. tábla, 12. *b.* ábra). Országszerte található jun.—aug.-ban. 30—33 mm. Olykor kisebb, világosabb színű, középső sávja szélesebb: ab *trapezaria* B. Hernyója (45. tábla, 12. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban főleg tölgyön (Quercus) és fűzön (Salix) él.

15. nem. **Angerona** *Dup.*

A szárnyak szélesek, a felső szárny derékszögű csúcsot alkot, szegélye ívelt, hullámos; a csáp sörtealakú, a ♂-é fogas, vékony fogakkal; a tapogató rövid, a homlokot el nem éri. A hernyó merev, 8. gyűrűjén nagyobb, a 4., 9. és 12.-en pedig kisebb hegyes kiemelkedések vannak.

1. **Prunaria** *L.* (45. tábla, 14. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.-tól aug.-ig. 35—43 mm. Olykor az elszórt barna pettyek szalagokká egyesülnek: ab. *sordiata* Füssl. (45. tábla, 14. *d.* ábra), vagy viszont teljesen elenyésznek: ab. *Spangbergi* Lampa. Hernyója (45 .tábla, 14. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban főleg a közönséges gyertyánon (Carpinus Betulus) és kökényen (Prunus spinosa) él.

16. nem. **Urapteryx** *Leach.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é alig pillás; a tapogató vékony, sarlóforma; a homlokon búb emelkedik; a felső szárny megnyújtott, csúcsa élesen kihegyezett, az alsó szárnynak farkalakú nyújtványa van. A hernyó nyulánk, 7. és 10. gyűrűje dudoros.

1. **Sambucaria** *L.* (45. tábla, 15. ábra). Országszerte található máj.—jul. és aug.—szept.-ben. 40—50 mm. Hernyója barna, világosabb és sötétebb sávozással; ápr.—máj.-ban főleg a fekete bodzán (Sambucus nigra), hárson (Tilia) és ükörke lonczon (Lonicera Xylosteum; 45. tábla, *A.* ábra) él.

17. nem. **Eurymene** *Dup.*

A ♂ csápja fésűs, csúcsán fűrészes, a ♀-é kevéssé fűrészes; a szárnyak széle ívesen kiszögellő; a felső szárny csúcsa kihegyezett, derékszögű. A hernyó 10-lábú, 2 sor apró szemölcscsel borított, 8. gyűrűjén dudor van; a fej kéthegyű.

1. **dolabraria** *L.* (45. tábla, 13. ábra). Országszerte nem ritka ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 29—31 mm. Hernyója sárgásszürke, 3. gyűrűje megvastagodott, barna; jul.-ban és szept.-ben főleg tölgyön (Quercus), bükkön (Fagus) és hárson (Tilia) él.

18. nem. **Opisthograptis** *Hb.* (**Rumia** *Dup.*)

A csáp sörtealakú, a ♂-é alig pillás; a felső szárny széles, csúcsa kihegyezett, épszélű. A hernyó 14-lábú, zömök, 6. gyűrűjén púpok emelkednek, az utolsó 4 gyűrű oldalt czafatos.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. **luteolata** *L.* (45. tábla, 16. *c.* ábra). Országszerte található, helyenkint ápr.-tól jul.-ig gyakori. 32—34 mm. Hernyója (45. tábla, 16. *a.* ábra) aug.—szept.-ben kökényen (Prunus spinosa) és cseregalagonyán (Crataegus Oxyacantha) él. A báb (45. tábla, 16. *b.* ábra) szövedékben alakul át.

19. nem. **Epione** *Dup.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é fésűs, hosszú, vékony, pillás fogakkal; a tapogató a homlok fölé emelkedik; a szárnyak szélesek, a felsőnek csúcsa kihegyezett, szegélye ívelt, épszélű, az alsó az 5. sejtben kivájt. A hernyó nyulánk, hátul megvastagodott, feje gömbalakú.

1. **apiciaria** *Schiff.* (46. tábla, 1. ábra). Országszerte található, helyenkint meglehetős gyakori jun.—jul. és aug.—okt.-ben. 25—30 mm. Hernyója szürkésbarna, 5. gyűrűje megvastagodott, hátán 3 finom sötét vonal, oldalán világosabb sáv fut le; jul.—aug.-ban nyárfán (Populus) és fűzön (Salix) él.

2. **parallelaria** *Schiff.* (46. tábla, 2. ábra). Eddig hazánknak csak felvidékén találták jul.—aug.-ban. 18—20 mm. Hernyója barna, hátán és oldalán fehér vonalak futnak le, a 6. gyűrűn fehéressárga, a következőkön vöröses folt van; máj.—jun.-ban nyíren (Betula) és rezgő nyárfán (Populus tremula) él.

3. **advenaria** *Hb.* (46. tábla, 3 ábra). Hazánk nagy részében található máj.-tól jul.-ig. 23—25 mm. Hernyója zöldesszürke, oldalán fehéressárga hullámos vonal fut le, a 11. gyűrűn két hegyes szemölcs van; jul.—aug.-ban áfonyán (Vaccinium) él.

20. nem. **Hypoplectis** *Hb.*

Hasonlít az előbbi nemhez, de nagyobb; a ♂ csápja rövid, vastag, a ♀-é pedig sörtealakú. A hernyó nyulánk, hátrafelé kissé megvastagodott, feje lapos, gömbalakú.

1. **adspersaria** *Hb.* (46. tábla, 4. ábra). Hazánk legnagyobb részében előfordul 2 ivadékban ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 28—30 mm. A II. ivadék kisebb, sötétebb, erőteljesebb rajzú: var. *sylvanaria* H. S. Hernyója barna, sárgással kevert, hátán barna, oldalán fehéres sáv fut le; aug.-tól okt.-ig főleg seprős zanóton (Cytisus scoparius) és rekettyén (Genista) él.

21. nem. **Caustoloma** *Ld.*

Igen hasonlít a következő nemhez, de felső szárnyának szegélye a hegyes csúcs alatt sarlóformán kimetszett; a csáp fésűs; a tapogató hosszú, kihegyezett.

1. **flavicaria** *Hb.* Szárnyai aranysárgák, közepén s elülső szegélyén szabálytalan barna foltok vannak, a kimetszésen pedig barna rojt látható. Országszerte található ápr.-tól aug.-ig, de többnyire ritka. 24—26 mm.

22. nem. **Venilia** *Dup.*

A csáp vastag, a ♂-é alig pillás; a tapogató hosszú, a homlokon túl ér; a szárnyak szélesek, a felső kissé kihegyezett. A hernyó nyulánk, hengeres, feje gömbalakú.

1. **macularia** *L.* (46. tábla, 5. ábra). Országszerte közönséges máj.-tól aug.-ig. 24—26 mm. Olykor egészen sötétbarna: ab. *fuscaria* Stgr.; elvétve egészen rajztalan, csak elülső szegélyén van négy fekete folt: ab. *quadrimaculata* Hatch. Hernyója zöld, hátán sötét vonal, mellette finom fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban a fehér árvacsalánon (Lamium album) él.

23. nem. **Eilicrinia** *Hb.*

A szárnyszegésben hasonlít a *Caustoloma*-nemhez, de alsó szárnya épszélű, a csáp sörtealakú, a ♂-é alig pillás; a tapogató rövid, gyönge.

1. **cordiaria** *Hb.* (46. tábla, 6. ábra). Eddig hazánk kevés pontján figyelték meg, többnyire ritka két ivadékban ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 25—27 mm. A tavaszi ivadék alapszíne szürkésfehér: var. *Roeslerstammaria* Stgr. Hernyója jun.-ban fűzön (Salix) él.

24. nem. **Semiothisa** *Hb.* (**Macaria** *Curt.*)

A csáp sörtealakú, a ♂-é rövid, pillás fogakkal; a tapogató nagyobb a homloknál; a felső szárny csúcsa kihegyezett, az alsó zugot alkot. A ♂ felső szárnya tövének fonákján az első éren benyomott, csupasz foltocska van. A hernyó nyulánk, feje szívalakú.

1. **notata** *L.* Igen hasonlít a következő fajhoz, de alapszíne sárgásabb fehér, a felső szárny kimetszése kisebb, rojtja szürke. Országszerte mindenütt meglehetős ritka máj.-tól aug.-ig. 25—27 mm. Hernyója zöld, hátán rozsdásbarna, szívalakú foltok sorakoznak, oldalán ugyanolyan színű sáv fut le; jun. és aug.—szept.-ben főleg fűzön (Salix) és nyíren (Betula) él.

2. **alternaria** *Hb.* (46. tábla, 7. ábra). Ápr.-tól szept.-ig országszerte többé-kevésbbé gyakori. 25—27 mm. Hernyója vörösesbarna, oldalán feketésbarna sáv fut le; jun.-ban és szept.—okt.-ben lombos fákon él.

3. **signaria** *Hb.* (46. tábla, 8. ábra). Hazánk nagy részében máj.-tól aug.-ig található. 22—24 mm. Hernyója zöld, hátán oldalt fehér vonal, oldalán pedig sárgás sáv fut le; jun.-ban és aug.—szept.-ben fenyőféléken él.

4. **liturata** *Cl.* (46. tábla, 9. ábra). Eddig hazánk kevés pontján figyelték meg máj.-tól aug.-ig; ritka.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

24—26 mm. Hernyója sárgászöld, hátán sötét vonal, mellette és oldalán sárgás sáv fut le; jun.-ban és szept.-ben fenyő-féléken él.

5. **aestimaria** *Hb.* Szárnyai szürkésbarnák, finom sötét behintéssel és feketés harántvonalakkal. Hazánkban eddig csak Eperjes környékén figyelték meg máj.-tól aug.-ig. 17—19 mm. Hernyója zöld, világosabb sávokkal; jun.-ban és szept.-ben a franczia tamarixon (Tamarix gallica) él.

25. nem. **Lignyoptera** *Ld.*

A csáp vékony, rövid, pillás fogakkal; a tapogató alig éri túl a homlokot; a szárnyak megnyújtottak, igen gyöngék, pikkelyezésük selymes. A ♀ szárnytalan. A hernyó hengeres, feje felé megvékonyodott.

1. **fumidaria** *Hb.* (51. tábla, 26. ábra). A ♀ szárnydurványa lándsa-alakú, barnásszürke, potroha fekete. Hazánkban eddig csak Budapesten figyelték meg, itt azonban okt.—nov.-ben elég gyakori. A ♂ 27—29 mm, a ♀ pedig 8—10 mm. Hernyója zöldesszürke, hátán és oldalán hét sötétzöld hullámos hosszanti vonal fut le; máj.—jun.-ban a közönséges cziczkafarkon (Achillea Millefolium) él.

26. nem. **Hibernia** *Latr.*

A ♂ csápja rendkívül gyönge, fésűs, vékony és hosszú pillákkal; szárnyai az apró testhez képest igen nagyok, a felső szárny csúcsa tompán lekerekített. A ♀ csápja sörtealakú, szárnyai csökevényesek, potroha kihegyezett, kiálló tojócsővel. A hernyó nyulánk, hátán szemölcsök vannak, feje szívalakú.

1. **rupicapraria** *Hb.* (46. tábla, 11. ábra). A ♀ szürke, szárnyai a potroh hosszának felét érik el, a felső szárny szegélye sötét. Hazánkban ritka márcz.—ápr.-ban. 23—25 mm. Hernyója zöld, hátán sötét vonal, oldalán pedig néhány fehéres vonal fut le; máj.—jun.-ban lombos fákon él.

2. **bajaria** *Schiff.* (46. tábla, 12. ábra). A ♀ szürke, igen rövid rojttal. Hazánk nagy részében található okt.—nov.-ben. 24—26 mm. Hernyója szürke, hátán elül sötét vonal fut le, hátul világos foltok sorakoznak; máj.—jun.-ban lombos fákon él.

3. **leucophaearia** *Schiff.* (46. tábla, 13. ábra). A ♀ szürke, szárnycsökevényei igen rövidek, rojtszerűek. Hazánk nagy részében található, helyenkint gyakori febr.-tól ápr.-ig. 22—26 mm. Elvétve a felső szárny tő- és szegélytere feketésszürke: ab. *marmorinaria* Esp. (Eperjes). Hernyója szennyeszöld, hátán 2 fehéres, oldalán kettős barna vonal fut le; máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus) él.

4. **aurantiaria** *Esp.* (46. tábla, 14. ábra). A ♀ barnásszürke, szárnyai a test hosszának negyedét érik el, fekete harántcsikokkal és hosszú szőrszerű rojttal ékesítettek. Hazánk nagy részében meglehetős ritka okt.—nov.-ben. 33—35 mm. Hernyója szürke vagy barna, hátán két sötét vonal, oldalán fehérszélű sötét sáv fut le; május—jun.-ban lombos fákon él.

5. **marginaria** *Bkh.* (46. tábla, 15. ábra). A ♀ szárnyai jóval meghaladják a test hosszának felét, barnával keverten szürkék, két, illetve egy fekete harántcsikkal. Hazánk legnagyobb részében gyakori febr.-tól ápr.-ig. 31—33 mm. Hernyója barnássárga, elül barna hosszanti sávokkal, hátul x-alakú foltokkal; máj.—jun.-ban lombos fákon él.

6. **Ankeraria** *Stgr.* (51. tábla, 27. ábra). Kizárólag csak hazánkban és pedig a budai hegyekben fordul elő márcz.—ápr.-ban. 33—35 mm. Hernyója tölgyön (Quercus) él.

7. **defoliaria** *Cl.* (46. tábla, 16. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte gyakori szept.—nov.-ben. 34—36 mm. Olykor jóval sötétebb szürkésbarna, csaknem rajztalan; ab *obscurata* Stgr. Hernyója (46. tábla, 16. *a.* ábra) máj.—jun.-ban lombos fákon él; kártékony.

27. nem. **Anisopteryx** *Stph.*

Igen hasonlít az előbbi nemhez, de felső szárnya keskenyebb, megnyújtottabb, csúcsa élesebb hegyű; a ♀ szárnyai teljesen csökevényesek, faruk széles, tojócsövük nem áll ki. A hernyó hengeres, síma, feje gömbalakú.

1. **Aceraria** *Schiff.* Igen hasonlít a következő fajhoz, de felső szárnya halvány sárgásbarna, szegélye nem pontozott; a ♀ világosszürke. Hazánk nagy részében okt.—nov.-ben gyakori. 26—28 mm. Hernyója halványzöld, hátán két fehéres vonal, oldalán sárgás sáv fut le; jun.—jul.-ban lombos fákon él.

2. **Aescularia** *Schiff.* (46. tábla, 17. ábra). A ♀ vörösesszürke. Országszerte többé-kevésbbé gyakori márcz.—ápr.-ban. 28—30 mm. Hernyója fehéreszöld, hátán két fehéres vonal, oldalán homályos vonal fut le; máj.—jun.-ban lombos fákon él.

28. nem. **Phigalia** *Dup.*

Az idetartozó lepkék termete szövőszerű, nyulánk. A tor bolyhos, búbos; a tapogató rövid, vastag; a csáp nem éri el az elülső szegély félhosszát, fésűs, tollszerűen elágazó pillás fogai a csúcs felé fokozatosan rövidülnek; a szárnyak szélesek, épszélűek. A ♀ szárnyai teljesen csökevényesek, potroha hegyes, kiálló tojócsővel.

1. **pedaria** *F.* (46. tábla, 18. *b.* ábra, ♂). A ♀ szürkés, hátán két fekete sávval. Hazánk legnagyobb részében található febr.—ápr.-ban. 36—38 mm. Hernyója (46. tábla, 18. *a.* ábra) jun.—jul.-ban lombos fákon él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

29. nem. **Chondrosoma** *Anker.*

Közel áll a következő nemhez, de kúpalakú, bolyhos potrohgyűrűi a hátoldalon egy sor tüskével fegyverzettek, melyek kivált az első három gyűrűn igen nagyok, sárgásvörösek, csúcsukon azonban feketék; a ♂ csápja fésűs.

1. **fiduciaria** *Anker.* (51. tábla, 28. ábra). Kizárólag csak Budapest környékén fordul elő okt.—nov.-ben. 20—22 mm. Nőstény e és hernyója ismeretlen.

30. nem. **Biston** *Leach.*

Testük szövőszerű, zömök, bolyhos. A tapogató rövid; a csáp fésűs, fogai hosszúak, sűrűn pillásak. A ♀ olykor nagyobb a ♂-nél, többnyire azonban csökevényesek a szárnyai; a tojócső kiálló. A hernyó nyulánk, keménybőrű, feje szívalakú.

1. **hispidaria** *F.* (46. tábla, 19. ábra). A ♀ sötétszürke, finom szőrökkel borított, hátán két sor fekete folt van. Hazánk legnagyobb részében márcz.—ápr.-ban található. 27—29 mm. Hernyója barnásszürke, narancsszínű foltokkal és szemölcsökkel borított; máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus) és nyíren (Bętula; 46. tábla, *A.* ábra) él.

2. **pomonaria** *Hb.* (46. tábla, 20. ábra). A ♀ fekete, finom fehér és szürke szőrökkel borított, szárnyai valamivel hosszabbak a tornál. Hazánk nagy részében márcz.—máj.-ban fordul elő, de mindenütt ritkán. 26—27 mm. Hernyója fehéresszürke, sárga foltokban álló barna, hegyes szemölcsökkel és sárga gallérral diszítve; jun.—jul.-ban főleg tölgyön (Quercus) és gyümölcsfákon, kivált almán (Pirus Malus; 46. tábla, *B.* ábra) él.

3. **zonaria** *Schiff.* (46. tábla, 21. ábra). A ♀ fekete, fehér szőrökkel borított, gyűrűi fehérszélűek, szárnyai igen csökevényesek. Hazánk nagy részében márcz.—máj.-ban található; ritka. 24—26 mm. Hernyója zöld, fekete pontokkal borított, oldalán széles sárga sáv fut le; máj.—jun.-ban a közönséges cziczkafarkon (Achillea Millefolium) él.

4. **alpina** *Sulz.* A ♂ szárnyai fehéresek, nem áttetszők, közepükön gyakran feketés karikafolt van, a felső szárnyon két barna harántcsik húzódik végig; a ♀ fekete, fehér szőrökkel borított. Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg máj.-ban. 29—31 mm. Hernyója szennyessárga, fekete pontokkal és vonalkákkal borított, oldalán sárga sáv fut le; jun.—jul.-ban főleg a közönséges cziczkafarkon (Achillea Millefolium) él.

5. **graecarius** *Stgr.* Igen hasonló az előbbi fajhoz, de kisebb és sötétebb színű, többnyire egészen barnásszürke, sötétebb sávokkal; olykor csaknem egyszínű szürke, rajztalan. Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg. 25—27 mm.

6. **hirtaria** *Cl.* (46. tábla, 22. ábra). A ♀ szárnyai gyérebben pikkelyezettek. Országszerte gyakori márcz.—ápr.-ban. 34—36 mm. Hernyója barna, sárga szemölcsökkel borított, gallérja sárga; jun.—jul.-ban lombos fákon él.

7. **strataria** *Hufn.* (46. tábla, 23. *c.* ábra). Hazánk legnagyobb részében többé-kevésbbé gyakori márcz.—máj.-ban. 38—41 mm. Hernyója (46. tábla, 23. *a.* ábra) máj.—jun.-ban főleg tölgyön (Quercus; 46. tábla, *C.* ábra) él. Bábja (46. tábla, 23. *b.* ábra) a földben alakul át.

Európai faj még: **lapponaria** *B.* Alpesek stb.

31. nem. **Amphidasis** *Tr.*

Szárnyszegés és mustrázat tekintetében hasonlít a *Biston strataria*-hoz, de felső szárnyának csúcsa hegyesebb, szegélye egyenesebb. Nyugalomban kiterjesztve tartja szárnyát.

1. **Betularia** *L.* (46. tábla, 24. *c.* ábra). Országszerte igen gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 47—48 mm. Elvétve a fekete pettyek igen sürüek: ab. *insularia* Th.-Mieg (Budapest, M.-Tátra); ez utóbbi eltérés egyúttal átvezető alak a teljesen fekete ab. *Doubledayaria* Mill.-hez (46. tábla, 24. *d.* ábra), mely Angolországban honos. Hernyója (46. tábla, 24. *a.* ábra) jun.—jul. és szept.—okt.-ben lombos fákon él; kártékony. Bábja (46. tábla, 24. *b.* ábra) a föld alatt alakul át.

32. nem. **Nychiodes** *Ld.*

Erőteljes nagy lepkék, széles szárnyakkal, a felsőnek csúcsa kihegyezett, szegélye ívelt, csipkés; a csáp erőteljes, fésűs, a ♂ csápján a fogak végig hosszúak és vékonyak.

1. **lividaria** *Hb.* (46. tábla, 26. ábra). Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg jun.-ban. 36—38 mm. Hernyója a kökényen (Prunus spinosa) él.

Európai faj még: **Amygdalaria** *H. S.* Balkán stb. — Rokon nem európai fajai: **Hemerophila abruptaria** *Thnbg.* (46. tábla 25. ábra) Balkán stb. — **nychthemeraria** *H. G.* Svájcz stb.

33. nem. **Synopsia** *Ld.*

Igen közel áll a következő nemhez; a felső szárny csúcsa lekerekített, szegélye hullámos, az alsó szárny fogazott. A ♂ csápja fésűs, a ♀-é rovátkás. A hernyó nyulánk, hátán és farán hegyes kiemelkedések vannak.

1. **sociaria** *Hb.* Szárnyai barnával kevert világosszürkék, a felső szárnyon levő két fekete harántvonal egyike a szárny csúcsától húzódik hátrafelé s folytatódik az alsó szárnyon is. Hazánk nagy részében máj.-tól aug.-ig található. 30—33 mm. Elvétve jóval világosabb, fehéresszínű, kevesebb füstös behintéssel: var. *luridaria* Frr. *(propinquaria* Gn.); csak Pozsonyból ismeretes. Hernyója szürke, oldalán fehérszélű fekete sáv fut le; ápr.—máj. és jul.-ban ürömön (Artemisia) és kigyósziszen (Echium) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

34. nem. **Boarmia** *Tr.*

A szárnyak a nyulánk testhez képest aránylag nagyok, szélük többnyire hullámos; a felső szárny csúcsa kissé kiálló, lekerekített; a tapogató igen rövid; a csáp sörtealakú, a ♂-é többnyire fésűs vagy pillás. A felső szárny fonákjának alapján kis csupasz folt van. A hernyó nyulánk, különféle kiemelkedésekkel.

1. **perversaria** *B.* Szárnyainak rajzolata hasonlít az alább említendő *Boarmia gemmaria*-éhoz, de alapszíne sokkal világosabb, vörösesszürke; a felső szárnyon a barna harántcsikok határolta középtér szürke, a hullámvonal világos színű. Alapszíne olykor sötétebb, rajzolata erőteljesebb: var. *correptaria Z.* Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg máj.-ban. 25—27 mm. Hernyója vöröses, hátán sötét kettős vonal fut le, mellette sötét foltok sorakoznak; márcz.—ápr.-ban a közönséges borókán (Juniperus communis) él.

2. **cinctaria** *Schiff.* (47. tábla, 1. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori ápr.—máj. és jul.—aug.-ban. 26—28 mm. Olykor világosabb színű, erőteljesebb rajzú, középfolt nélkül: ab. *consimilaria* Dup. Hernyója zöld, számos fehér hosszanti vonallal; jun.—jul. és szept.-ben ürömön (Artemisia) és a közönséges orbánczfüvön (Hypericum perforatum) él.

3. **Viertlii** *Bohatsch.* Barnával kevert hamuszínű, a 2 harántsáv igen megközelíti egymást; a szegélytér fehéresbe hajlik. Egész külsejében hasonlít a *Boarmia secundaria*-hoz, de ♂-jének csápja igen gyönge, fogai a csúcs felé fokozatosan megrövidültek. Eddig kizárólag csak Budapesten és Pécsett figyelték meg jun.—jul.-ban. 28—33 mm. Hernyója máj.—jun.-ban a tölgyön (Quercus) él.

4. **gemmaria** *Brahm.* (47. tábla, 2. ábra). Országszerte gyakori máj.-tól szept.-ig. 28—30 mm. Hernyója szürkésbarna, hátán feketesárgán sávozott sötét foltok sorakoznak, oldalán sötét vonal fut le; ápr.—máj.-ban és jul.-ban gyümölcsfákon, kökényen (Prunus spinosa) és fekete ribiszkén (Ribes rubrum) él.

5. **secundaria** *Esp.* (47. tábla, 3. ábra). Hazánk nagy részében jun.-tól aug.-ig található. 29—31 mm. Hernyója barnásszürke, hátán barna foltok sorakoznak, oldalán sárga foltokból összetett sáv fut le; máj.—jun.-ban a lúczfenyőn (Picea excelsa) él.

6. **ribeata** *Cl.* (*Abietaria Hb.*; 47. tábla, 4. ábra). Hazánkban főleg a Felvidéken fordul elő jun.-tól aug.-ig. 38—42 mm. Hernyója barnás, sötét ferde vonalkákkal, oldalán sárgás sáv fut le; ápr.—máj.-ban a lúczfenyőn (Picea excelsa) és jegenyefenyőn (Abies alba), egyes vidékeken lombos fákon is él.

7. **repandata** *L.* (47. tábla, 5. ábra). Ápr.-tól aug.-ig országszerte található, a Felvidéken különösen gyakori. 34—38 mm. Olykor igen széles a felső szárny középső sávja, az alsó szárny tőtere pedig fekete: ab. *conversaria* Hb., vagy alapszíne barnásszürke, a felső szárnyon pedig 3 feketés folt van: var. *maculata* Stgr. Hernyója szürke, hátán és oldalán világosabb sáv fut le; márcz.—ápr.-ban és jun.-ban lombos fákon él.

8. **Roboraria** *Schiff.* (47. tábla, 6. *c.* ábra). Hazánk legnagyobb részében található jun.—aug.-ban. 44—46 mm. Elvétve sokkal sötétebb színű: ab. *infuscata* Stgr. (Eperjes). Hernyója (47. tábla, 6. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban a kocsányos tölgyön (Quercus Robur; 47. tábla, *A.* ábra) él. Bábja (47. tábla, 6. *b.* ábra) szövedékben alakul át.

9. **consortaria** *F.* (47. tábla, 7. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori ápr.-tól aug.-ig. 36—38 mm. Olykor egyszínű szürke, alsó szárnyán sötét szalag húzódik végig: ab. *consobrinaria* Bkh. (Eperjes). Hernyója szürke, barna foltokkal és szemölcsökkel borított, hátán sötét vonal fut le; márcz.—ápr.-ban és jul.-ban lombos fákon él.

10. **angularia** *Thnbg.* (47. tábla, 8. ábra). Országszerte ritka máj.-tól aug.-ig. 27—29 mm. Hernyója fakéreghez hasonlóan barna, 5. gyűrűjén kettős púp emelkedik; ápr. és jun.-ban zuzmókon él.

11. **lichenaria** *Hufn.* (47. tábla, 9. *b.* ábra). Hazánk legnagyobb részében jun.—aug.-ban található; ritka. 25—27 mm. Hernyója (47. tábla, 9. *a.* ábra) máj.—jun.-ban zuzmókon (47. tábla, *B.* ábra) él.

12. **jubata** *Thnbg.* (*glabraria* Hb.) Szárnyai fehérek, gyér fekete behintéssel, a felső szárny közepén 1, elülső szegélyén 4 feketés folt van, a két fekete harántcsik néha elmosódott. Hazánkban ritka jul.—aug.-ban. 24—26 mm. Hernyója zöld, hátán 3 megszakított fekete vonal fut le, oldalán fekete foltok sorakoznak; máj.—jun.-ban zuzmókon él.

13. **selenaria** *Hb.* Szárnyai fehéresek, halvány rozsdásbarnával keverten, gyér fekete behintéssel, közepükön feketekeretű fehér holdalakú folt van, a szegély felé finom csipkés vonal fut le. Országszerte található, helyenkint ápr.-tól szept.-ig meglehetős gyakori. 36—40 mm. Alapszíne néha szürke: var. *Dianaria* Hb. Hernyója sötétbarna, vöröses és sárga hosszanti vonalakkal, hátán fekete foltok sorakoznak; jun.-tól szept.-ig ürömön (Artemisia) és rekettyén (Genista) él.

14. **crepuscularia** *Hb.* (47. tábla, 10. ábra). Országszerte igen gyakori márcz.—máj. és jun.—aug.-ban. 30—33 mm. A tavaszi ivadék gyakran sötétszürke, fehér hullámvonallal: ab. *defessaria* Frr. Hernyója fehéresszürke, hátán fekete foltok sorakoznak; jun.-ban és szept.-ben fűzön (Salix) és gyümölcsfákon él.

15. **consonaria** *Hb.* (47. tábla, 11. *b.* ábra). Hazánkban ritka ápr.—máj. és jul.-ban. 29—31 mm. Hernyója (47 tábla, 11. *a.* ábra) jun.-ban és aug.—szept.-ben hárson (Tilia) és nyíren (Betula) él.

16. **luridata** *Bkh.* (47. tábla, 12. ábra). Hazánkban szórványosan fordul elő, helyenkint azonban gyakori

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

máj.—jun.-ban. 26—28 mm. Olykor jóval sötétebb színű: ab. *obscurior* Stgr. (Eperjes). Hernyója zöld, barnával kevert, hasoldalán fehér foltok vannak; szept.—okt.-ben égeren (Alnus) és mogyorón (Corylus) él.

17. **punctularia** *Hb.* (47 tábla, 13. ábra). Országszerte található ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 25—27 mm. Hernyója barna, világosabb és sötétebb hosszanti vonalakkal; jul.-ban és szept.-ben égeren (Alnus) és nyíren (Betula; 47. tábla, *C.* ábra) él.

Európai fajok még: **ilicaria** *H. G.* és **umbraria** *Hb.* Dalmáczia stb. — **bistortata** *Goeze.* Közép-Európa stb.

35. nem. **Tephronia** *Hb.*

Hasonlít az előbbi nemhez, de kisebb; felső szárnyának csúcsa kerek, fonákja alapján csupasz folt van; a csáp sörtealakú, a ♂-é fésűs. A hernyó rövid, elül-hátul lelapított.

1. **sepiaria** *Hufn.* Szárnyai szürkésbarnák, felső szárnyán 2 finom fekete harántcsik húzódik végig. Országszerte ritka jul.—aug.-ban. 17—19 mm. Hernyója barnásszürke, hátán világos vonal fut le, mellette világosabb foltok sorakoznak; jun.-ban zuzmókon él.

Európai fajok még: **cremiaria** *Frr.* Tirol stb. — **oppositaria** *Mn.* Dalmáczia stb.

36. nem. **Pachycnemia** *Stph.*

A szárnyak csaknem tojásalakúak, csupán a felső szárny lekerekített csúcsa szögellik ki; a csáp sörtealakú, a ♂-é kevéssé pillás; a tapogató a fejjel megegyező hosszú.

1. **Hippocastanaria** *Hb.* Felső szárnya vörösesbarnával kevert penészszürke, 2 fehéres harántcsikkal; alsó szárnya szürke. Hazánkban igen ritka (Eperjes) ápr.—máj.-ban. 26—28 mm. Hernyója barna vagy szürke fehérrel tarkázva; jul.—aug.-ban áfonyán (Vaccinium) él.

37. nem. **Gnophos** *Tr.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é pillás vagy fésűs; a felső szárny széles, csúcsa letompított, ritkán kihegyezett, szegélye épszélű, hullámos vagy fogazott. A ♀ szárnyai olykor igen kicsinyek, néha csökevényesek. A hernyó hengeres, hátán szemölcsök vagy tüskék emelkednek.

1. **Stevenaria** *B.* Szárnyai pirosas-hamuszínűek; a szegély felé ibolyásszürkébe hajlók; a *serotinaria*-énál (alább 12. sz.) kisebb felső szárnya hegyesebb, a két harántvonal éles, barna, a középtéren fekete pont és nagy rozsdásbarna folt van. Hazánkban eddig csak Carlopagón figyelték meg. 30—32 mm.

2. **dumetata** *Tr.* Szárnyai ibolyásszürkék, szegélyük barnás, a felső szárny elülső szegélyén 3 sötét folt van, a harántcsikokat fekete pontok sorai jelzik. Hazánkban ritka jun.—szept.-ben. 35—37 mm. Hernyója rózsaszínű, fekete pontokkal és vonalkákkal, oldalán sárgás sáv fut le; máj.—jun.-ban tölgyön (Quercus) és a vad olajfán (Philyrea latifolia) él.

3. **furvata** *F.* (47. tábla, 14. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori jul.—aug.-ban. 44—48 mm. Hernyója sárgás vagy barna, hátán sötét vonal, mellette vöröses, oldalán szürke sáv fut le; máj.—jun.-ban útilapun (Plantago) él.

4. **respersaria** *Hb.* Szárnyai barnásszürkék, a felső szárny elülső szegélyén világossárga vonalkák között 3 sötétbarna folt van, melyekből harántcsikok indulnak ki. Hazánkban igen ritka (Fiume) jun.-ban. 30—33 mm. Hernyója barna, alul fehéres, oldalán vörösesbarna sáv fut le; máj.-ban apró növényeken él.

5. **sartata** *Tr.* Szárnyai barnásszürkével kevert világosszürkék, felső szárnyának közepe barnán árnyékolt, feketén pontozott harántcsikkal és világos hullámvonallal. Hazánkban igen ritka (Fiume) jun.-ban. 33—35 mm.

6. **obscuraria** *Hb.* (47. tábla, 15. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—aug.-ban. 26—30 mm. Hernyója barnás, oldalán sárgás ferde vonalkák vannak és oldalán pedig barna vonal fut le; ápr.—máj.-ban ürömön (Artemisia) és hamvas szederen (Rubus caesius) él.

7. **ambiguata** *Dup.* Szárnyai világosszürkék, sűrű barnásszürke behintéssel, közepükön apró sötét karika van; az épszélű felső szárnyon 2, az alsón 1 feketés harántcsik húzódik végig; a hullámvonal elmosódott. Olykor sötétebb színű, füstös behintésű: var. *vepretaria* Stgr. Hazánkban igen ritka (Eperjes) jun.—jul.-ban. 27—29 mm. Hernyója szürkéssárga, hátán az 5 középső gyűrűn fekete folt van; ápr.—máj.-ban főleg a varjuhájon (Sedum) él.

8. **pullata** *Tr.* Szárnyai kékes- vagy sárgásszürkék, sötétebb behintéssel, közepükön apró barna karika van, a kissé hullámos szélű felső szárnyon 2, az alsón 1 feketés harántcsik húzódik végig, a hullámvonal elmosódott. Hazánkban ritka jun.—jul.-ban. 31—33 mm. Elvétve igen sötétszínű: var. *confertata* Stgr.; néha viszont igen világos, csaknem fehér: ab. *impectinata* Gn. (Eperjes). Hernyója szürkéssárga, hátán világos vonal fut le, mellette széles barnás vonalkák vannak; ápr.—máj.-ban a fejes salátán (Lactuca sativa) és útilapun (Plantago) él.

9. **glaucinaria** *Hb.* (47. tábla, 16. ábra). Hazánkban ritka máj.—aug.-ban. 24—26 mm. Olykor ibolyásszürke, sötét behintés nélkül: var. *falconaria* Frr. *(supinaria* Mn.*)*; elvétve kisebb, sötétebb, ólomszürke: var. *plumbearia* Stgr. (Eperjes). Hernyója világosszürke, hátán barna zeg-zugos foltok sorakoznak, oldalán fehér sáv fut le; ápr.-ban és jun.-ban keserűfüvön (Polygonum Bistorta) és oroszlánfogon (Leontodon Taraxaci) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

10. **variegata** *Dup.* Szárnyai kékeszölddel kevert fehéresszürkék, selyemfényűek, okkersárgával behintett harántcsikkal s elmosódott hullámvonallal; közepükön kicsiny sötét karika van. Hazánkban ritka ápr.—máj. és jul.—aug.-ban. 20—22 mm. Hernyója ránczos, hátán halvány kettős vonal, oldalán világosabb sáv fut le; márcz.—ápr. és jun.-ban a kövi bodorkán (Asplenium Ruta muraria) él.

11. **mucidaria** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnya keskenyebb, csúcsa kiállóbb, a behintés nem oly tiszta. Hazánkban igen ritka ápr.—máj.-ban és jul.—aug.-ban. 21—23 mm. Hernyója szürke, hátán zöldesszürke kettős vonal fut le, feje csaknem négyszögalakú; ápr.-ban és jun.-ban útilapun (Plantago) és keserűfüvön (Polygonum) él.

12. **serotinaria** *Hb.* Igen hasonlít a *dilucidaria*-hoz, de felső szárnya okkersárgás-szürke, nagyobb barna pettyekkel. Hazánkban igen ritka jul.-ban. 28—30 mm. Hernyója zöldessárga, 8—11. gyűrűjén sötét foltok vannak, a 11. gyűrűn 2 tüske emelkedik; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

13. **sordaria** *Thnbg.* var. **mendicaria** *H. S.* Szárnyai fehéresszürkék, rozsdásbarna behintéssel, 2 csipkés harántcsikkal, közepükön kicsiny barna karika van. Hazánkban ritka jul.-ban. 29—31 mm. A kisebb, világosabb színű törzsalak csak a magas északon fordul elő. Hernyója vörösessárga, hátán finom barna vonal, mellette és oldalán 1—1 okkersárga vonal fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

14. **dilucidaria** *Hb.* (47. tábla, 17. ábra). Hazánk nagy részében, kivált a felvidéken található jun.—aug.-ban. 27—29 mm. Hernyója rozsdásbarna, hátán sötét vonal, oldalán kénszínű sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

15. **Myrtillata** *Thnbg.* var. **obfuscaria** *Hb.* A szárnyak sötétszürkék (♂) vagy világosszürkék (♀), sötét behintéssel, elmosódott hullámvonallal, közepükön homályos folt van, a felső szárnyon 2, az alsón 1 feketés, fogazott harántcsik fut le. Hazánkban igen ritka jun.—jul.-ban. 29—31 mm. A sokkal sötétebb törzsalak főleg a magas északon fordul elő. Hernyója szürke vagy bőrszínü, hátán zugos vonalkák vannak; máj.-ban bükkönyön (Vicia), rekettyén (Genista) stb. él.

16. **Zelleraria** *Frr.* Szárnyai világos hamuszínűek, egészen elmosódott harántsávokkal, közepükön homályos folt van; a ♀ szárnyai alig haladják meg a test hosszát. Hazánkban igen ritka (M.-Tátra) jul.-ban. A ♂ 33—35 mm, a ♀ pedig 25—26 mm. Hernyója palaszínű, hátán igen homályos sötétebb vonal, mellette és oldalán 1—1 sárgás vonal fut le; máj.—jun.-ban apró növényeken él.

17. **caelibaria** *H. S.* Szárnyai szürkésbarnák vagy kékesszürkék, sötétszürke behintéssel, közepükön feketés nagy folt van, a harántcsikok a felső szárny elülső szegélyén levő két nagy foltból indulnak ki. Olykor sötétebb színű: var. *spurcaria* Lah. Hazánkban igen ritka (A.-Kubin) jul.-ban. A ♂ 36—38 mm., a ♀ 20—22 mm. Hernyója szennyesszürke, hátán fehéres kettős vonal, alatta és oldalán 2—2 homályos fehéres vonal fut le; aug.-ban apró növényeken él.

18. **operaria** *Hb.* Szárnyai világos hamuszínűek, elmosódott hullámvonallal, közepükön szürke folt van, a felső szárnyon 2, az alsón 1 szürke harántcsik húzódik végig; a ♀ szárnyai csökevényesek. Hazánkban igen ritka (Pozsony) jun.-ban. 30—33 mm. Hernyója zöld, sárgás harántsávokkal; máj.-ban csengetyükén (Campanula) él.

Európai fajok még: **onustaria** *H. S.* és **asperaria** *Hb.*, Dalmáczia stb. — Rokon nem európai faja: **Dasydia tenebraria** *Esp.* Alpesek stb.

38. nem. **Psodos** *Tr.*

A test zömök; a csáp sörtealakú, a ♂-é pillás; a felső szárny rövid, széles, csúcsa tompán lekerekített, szegélye kissé ívelt; az alsó szárny kerek.

1. **alticolaria** *Mn.* Igen hasonlít a következő fajhoz, de színe zöldbe hajlik; fonákján a szárnyak külső harmada ezüstösszürke, a közepén sötétszürke csik fut végig. Hazánkban igen ritka (Branyiszkó) jul.—aug.-ban. 20—22 mm. Hernyója zöld, hátán fehéres, oldalán sárgás vonal fut le.

2. **trepidaria** *Hb.* Szárnyai barnásfeketék, fekete fogazott harántcsikokkal, közepükön fekete folt van, a hullámvonal homályos; fonákjuk sötétszürke, a szegély kissé világosabb. Hazánk havasain található jul.-ban. 22—24 mm.

3. **coracina** *Esp.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de világosabb behintésű. Havasainkon jul.—aug.-ban található. 19—20 mm.

4. **alpinata** *Sc.* Szárnyai feketésbarnák, sárgás fénynyel, a harántcsikok egészen elmosódottak. Hazánk felvidéki havasain jul.—aug.-ban található. 20—22 mm.

5. **quadrifaria** *Sulz.* (47. tábla, 19. ábra). Hazánk havasain jul.—aug.-ban nem ritka. 20—31 mm. Hernyója halványsárga, hátán 3 sötétebb, oldalán pedig egy fehér vonal fut le; máj.—jun.-ban apró növényeken él.

39. nem. **Pygmaena** *B.*

A ♂ hasonlít az előbbi nemhez, a ♀ szárnyai azonban felényivel keskenyebbek, a felső szárny kihegyezett; a ♂ csápja fésűs, a ♀-é fűrészes.

1. **fusca** *Thnbg.* (47. tábla, 20. ábra). Hazánkban igen ritka (M.-Tátra) jul.-ban. 16—17 mm. Hernyója barna, hátán finom feketés kettős vonal, mellette homályos sárgás vonal, oldalán széles fehéressárga sáv fut le; jun.-ban apró növényeken él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

40. nem. **Fidonia** *Tr.*

A ♂ csápja fésűs, a ♀-é fűrészes; a tapogató kiálló; a felső szárny csúcsa gyöngén kerekített, fonákja tövén apró csupasz bemélyedés van. A hernyó nyulánk, feje gömbalakú.

1. **fasciolaria** *Rott.* (47. tábla, 21. ábra). Országszerte található máj.-tól aug.-ig. 16—18 mm. Középső sávja olykor egészen fehér: var. *tessularia* Metzner (Nagybecskerek). Hernyója zöld, hátán szürkésfekete sáv, mellette fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le; jun.-tól szept.-ig a fekete ürömön (Artemisia vulgaris) él.

2. **carbonaria** *Cl.* Szárnyai fehérek, feketés pettyekkel, a felső szárnyon 4, az alsón 3 párhuzamos fekete harántsáv fut le. Hazánk nagy részében máj.-tól aug.-ig található; ritka. 18—20 mm. Hernyója barna, hátán 2 hullámos vonal fut le; máj.-ban és jul.-ban nyíren (Betula) és fűzön (Salix) él.

3. **roraria** *F.* (47. tábla, 23. ábra). Hazánk több részében található, a Felvidéken helyenkint máj.—aug.-ban gyakori. 23—25 mm. Hernyója zöld vagy ibolyaszínű, hátán 3 fehér vonal, oldalán világossárga sáv fut le; jun.-tól szept.-ig a seprős zanóton (Cytisus scoparius) él.

Európai fajok még: **famula** *Esp.* (47. tábla, 22. ábra) és **limbaria** *F.* Németország stb. — Rokon nem európai fajai: **Eurranthis plumistaria** *Vill.* (47. tábla, 24. ábra) és **pennigeraria** *Hb.* Francziaország stb.

41. nem. **Ematurga** *Ld.*

Igen közel áll az előbbi nemhez; tora bolyhos; a ♂ csápja fésűs, bozontos; felső szárnyának fonákján nincsen csupasz bemélyedés. A lepke nappal repül.

1. **atomaria** *L.* (47. tábla, 25. ábra, *b.* ♂, *c.* ♀). Országszerte közönséges ápr.-tól aug.-ig. 25—30 mm. Olykor egyszínű barna, sárga behintéssel: ab. *unicoloraria* Stgr.; délibb tájakon olykor nagyobb, okkersárgaszínű, csak a szegély felé vannak barna sávok: var. *orientaria* Stgr. Hernyója (47. tábla, 25. *a.* ábra) jun.-ban és szept.—okt.-ben apró növényeken él.

42. nem. **Bupalus** *Leach.*

Igen hasonlít az előbbi két nemhez. A ♂ csápjának oldalán tollszerűen elágazó fogak vannak, a ♀-é sörtealakú. A ♀ esetlenebb a ♂-nél, színezése is elütő.

1. **piniarius** *L.* (47. tábla, 26. ábra, *a.* ♂, *b.* ♀). Hazánk nagy részében máj.—jun.-ban található, helyenkint gyakori. 30—34 mm. Hernyója zöld, hátán 3 fehér vonal, oldalán sárga sáv fut le; jul.—szept.-ben fenyőféléken él. Kártékony.

43. nem. **Selidosema** *Hb.*

Igen hasonlít az előbbi nemekhez. A ♂ csápja fésűs, hosszú fogakkal, csúcsa azonban síma; az alsó szárny rojtja hullámos. A ♂ felső szárnya fonákjának tövén csupasz gödröcske van.

1. **ericetaria** *Vill.* (47. tábla, 27. ábra). Hazánk nagy részében jul.—aug.-ban található, helyenkint gyakori. 28—34 mm. Hernyója barnásvörös, hátán a gyűrűkön kiszélesedett fekete vonal fut le, oldalán szintén fekete vonalkák vannak; máj.—jun.-ban a szarvaskerepen (Lotus corniculatus) él.

44. nem. **Thamnonoma** *Ld.* (**Halia** *Dup.*)

A csáp megközelíti a felső szárny elülső szegélyének félhosszát, a ♂-é fésűs, csúcsa felé fűrészes, a ♀-é fűrészes; a tapogató túlér a homlokon; a felső szárny csúcsa letompított, szegélye ívelt.

1. **wauaria** *L.* (47. tábla, 29. *b.* ábra). Országszerte található jun.—jul.-ban. 24—26 mm. Hernyója (47. tábla, 29. *a.* ábra) aug,—szept.-ben a pöszméte ribiszkén (Ribes Grossularia) él.

2. **brunneata** *Thnbg.* (47. tábla, 30. ábra). Hazánk hegyes vidékein helyenkint nem ritka máj.—jul.-ban. 20—22 mm. Hernyója biborszínű, hátán fehér vonal, oldalán sárga sáv fut le; jul.—aug.-ban áfonyán (Vaccinium) él.

Európai fajok még: **vincularia** *Hb.* (47. tábla, 28. ábra) és **contaminaria** *Hb.* Francziaország stb. — **semicanaria** *Frr.* és **sparsaria** *Hb.* Olaszország stb.

45. nem. **Diastictis** *Hb.*

Hasonlít az előbbi nemhez, de felső szárnyának csúcsa élesen kihegyezett, szegélye hajlott, fonákja tövén kis csupasz gödröcske látható; a ♂ csápja fésűs, a ♀-é fűrészes; a tapogató kiálló.

1. **artesiaria** *F.* (47. tábla, 31. ábra). Hazánkban szórványosan és ritkán fordul elő jun.—aug.-ban. 20—22 mm. Hernyója sárgászöld, hátán 3 fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le; máj.—jun.-ban fűzön (Salix) él.

46. nem. **Phasiane** *H. S.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é pillás vagy rovátkás *(glarearia)*; a tapogató alig kiálló; a felső szárny széles, épszélű, csúcsa csaknem derékszögű. A lepke nappal repül.

1. **petraria** *Hb.* (47. tábla, 32. ábra). Csaknem országszerte található, meglehetős ritka máj.—jul.-ban. 24—26 mm. Hernyója sötétzöld, hátán finom sötét kettős vonal, oldalán sárgás sáv fut le; jul.—aug.-ban a közönséges sásharaszton (Pteridium aquilinum) él.

2. **clathrata** *L.* (47. tábla, 33. ábra). Országszerte igen gyakori ápr.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 20—22

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

mm. Elvétve egészen fekete, csak a szegélyen van néhány fehér petty: ab. *nocturnata* Fuchs (Zsolna); néha fehér, csak erei feketések: ab. *cancellaria* Hb. (Budapest, Eperjes). Hernyója kékeszöld, hátán 3 finom sötét vonal, oldalán fehér sáv fut le; jun.-ban és aug.—szept.-ben lóherén (Trifolium), luczernán (Medicago) és havasi baltavirágon (Hedysarum obscurum) él.

3. **glarearia** *Brahm.* Szárnyai bőrszínűek, barnán pettyezettek, a felső szárnyon 3, az alsón 2 barna harántsáv húzódik végig. Országszerte igen gyakori ápr.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 17—20 mm. Hernyója jun.-ban és aug.—szept.-ben lóhere- (Trifolium-) féléken él.

Európai fajok még: **Rippertaria** *Dup.*, **scutularia** *Dup.* és **partitaria** *Hb.* Francziaország stb.

47. nem. **Eubolia** *Ld.*

Hasonlít az előbbi nemhez, de tapogatója fejhossznyira kiáll; a csáp sörtealakú, a ♂-é fésűs, csúcsán fűrészes. A ♂-en a felső szárny fonákjának tövén csupasz gödröcske van. A hernyó nyulánk, síma, feje háromszögű.

1. **arenacearia** *Hb.* Szárnyai halvány okkersárgák, finom rozsdásbarna behintéssel, középükön kicsiny barna petty van; felső szárnyán 2 barna harántvonal húzódik végig, szegélytere sötétebb. Hazánk legnagyobb részében található 2 ivadékban máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 20—22 mm. II. ivadéka élénk okkerszínű: var. *flavidaria* Ev. Hernyója sárgászöld, hátán fehérszélü sötét vonal, mellette finom fehéres kettős vonal, oldalán széles fehéres sáv fut le; jun.-ban és aug.-ban tarka koronillán (Coronilla varia) él.

2. **murinaria** *F.* Szárnyai barnával tarkított vörösszürkék, középükön barna folt van; felső szárnyán 2 barna harántvonal húzódik végig, szegélytere sötétebb. Országszerte többé-kevésbbé gyakori ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 19—21 mm. Olykor csaknem egyszínű szürkésbarna: ab. *cineraria* Dup. Hernyója zöld, hátán 3 fehér vonal, oldalán sárgásfehér sáv fut le; jun.-ban és aug.-ban lóhere- (Trifolium-)féléken él.

Európai fajok még: **griseolaria** *Ev.* Oroszország — **assimilaria** *Rbr.* Korzika. — **catalaunaria** *Gn.* Spanyolország. — Rokon nem európai faja: **Enconista miniosaria** *Dup.* Francziaország stb.

48. nem. **Scodiona** *B.*

A hím csápja vastag, fogas, a ♀-é fűrészes; a tapogató igen rövid; a felső szárny megnyújtott, háromszögalakú, szegélye ívelt.

1. **fagaria** *Thnbg.* (*belgaria* Hb.) var. **favillacearia** *Hb.* (48. tábla, 1. ábra). Hazánkban igen ritka (Nagyág) jun.-ban. 27—29 mm. A világosabb, erősebb rajzú törzsalak Észak- és Nyugat-Európában fordul elő. Hernyója hamuszínű, hátán 2 barna vonal, oldalán sötétzöld sáv fut le; márcz.—ápr.-ban áfonyán (Vaccinium) él.

2. **conspersaria** *F.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de sokkal világosabb, csaknem fehéresszürke, a 2 harántcsik helyén sötét pontok sorakoznak. Országszerte máj.—jun. és jul.—aug.-ban található; ritka. 30—33 mm. Olykor sötétebb szürke: var. *turturaria* B. (Budapest). Hernyója szürke, hátán fehér, oldalán barna sáv fut le; jun.-ban és szept.-ben kerti zsályán (Salvia officinalis) él.

Európai fajok még: **emucidaria** *Dup.*, **penulataria** *Hb.* és **lentiscaria** *Donz.* Francziaország stb.

49. nem. **Cleogene** *B.*

A csáp vékony, fésűs, az elülső szegély félhosszát alig haladja meg, a ♀-é fűrészes; a felső szárny széles, a ♀-é egy harmaddal kisebb, csúcsa hegyesebb.

1. **lutearia** *F.* (48. tábla, 2. ábra). Hazánkban igen ritka jun.—jul.-ban. 20—25 mm. Hernyója vörösesbarna, hátán 3 fehérszélű szürkésfekete vonal fut le; aug.—szept.-ben apró növényeken él, de kitelelve csak tavaszkor bábozódik.

2. **niveata** *Sc.* Szárnyai tejszínűek, rajztalanok. Hazánkban igen ritka jun.—jul.-ban. 24—27 mm.

Európai faj még: **Peletieraria** *Dup.* Pyreneusok.

50. nem. **Scoria** *Stph.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é alig pillás; a felső szárny széles, megnyújtott, az alsó szárny elülső csúcsán kiszögellő. A hernyó hátul megvastagodott, utolsó gyűrűjén kicsiny hegyes kiemelkedés látható.

1. **lineata** *Sc.* (48. tábla, 3. ábra). Országszerte gyakori máj.—jul.-ban. 32—34 mm. Hernyója szürke, hátán sötét vonal, oldalán fehér sáv fut le; ápr.—máj.-ban a seprős zanóton (Cytisus scoparius) és a közönséges orbánczfüvön (Hypericum perforatum) él.

51. nem. **Aspilates** *Tr.*

A ♂ csápja erőteljes, fésűs, a ♀-é fűrészes vagy fésűs; a tapogató vékony, fejhossznyira kiálló; a felső szárny széles, megnyújtott, épszélű vagy gyöngén hullámos rojtú; az alsó szárny csúcsa kiszögellő.

1. **mundataria** *Cr.* Szárnyai tejfehérek, a felső szárny elülső szegélye és két harántsávja barna. Hazánkban rendkívül ritka (Nagyág) máj.-ban. 32—35 mm.

2. **formosaria** *Ev.* Felső szárnya okkersárga, rozsdásbarna harántsávval, melynek széle befelé fehér, kifelé sárga; alsó szárnya fehéres. Hazánkban igen ritka (Budapest, Vinkovcze) jun.—jul.-ban. 34—36 mm.

3. **gilvaria** *F.* Felső szárnya szalmaszínű, vörösesszürke, a szárny csúcsa felé húzódó sávval; az alsó

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

szárny halványabb színű. Csaknem országszerte található jul.—szept.-ben. 28—30 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán sötét foltok sorakoznak, oldalán két barna vonal fut le; máj.—jun.-ban a közönséges cziczkafarkon (Achillea Millefolium) és a seprős zanóton (Cytisus scoparius) él.

4. **ochrearia** *Rossi*. Felső szárnya okkersárga, tövéhez és szegélyéhez közel egy-egy barna harántsáv húzódik végig, közepén barna petty van; alsó szárnya halványabb színű. Hazánkban csak Fiume táján figyelték meg máj.-ban. 26—30 mm. Hernyója fehéresszürke, sötét pontokkal borított; jun.-ban az előbbi faj tápláló növényein él.

5. **strigillaria** *Hb.* (47. tábla, 4. ábra). Országszerte ritka máj.—jul.-ban. 30—33 mm. Hernyója ezüstszürke, hátán feketeszélü fehéres, oldalán pedig szennyessárga sáv fut le; márcz.—ápr.-ban a seprős zanóton (Cytisus scoparius) él.

V. család. **Larentiidae.**

Középnagyságú, kisebb és apró lepkék. Csápjuk olykor igen rövid, sörtealakú, a ♂-é fésűs vagy pillás; a tapogató rövid vagy hosszú; a potrohon olykor farpamat van; a ♂ fogója néha igen kifejlett. A felső szárny széles, háromszögalakú, csúcsa kihegyezett, olykor szélesen lekerekített, hullámos vagy épszélű; az alsó szárny nem ritkán kicsiny, alapján olykor lemezes karély, fonákján pedig szőrpamat van. A lepke gyakran nappal repül és nyugalomban fedőszerűleg vagy kiterjesztve tartja szárnyait. A ♀ szárnyai néhány esetben csökevényesek. A hernyó vastag vagy vékony, nyulánk, hengeres vagy lelapított, ritkábban nyűalakú.

1. nem. **Sterrha** *H. S.*

A csáp sörtealakú, a ♂-é fésűs, csúcsa csupasz; a homlokot meghaladó tapogató felálló; a felső szárny csúcsa élesen kihegyezett. A lepke nappal repül, nyugalomban fedőszerűleg tartja szárnyait.

1. **sacraria** *L.* (48. tábla, 7. ábra). Hazánk délibb tájain (Pécs, Velebit, Fiume) található jul.-ban. 21—23 mm. Hernyója szürkészöld, feje sötétszínű; főleg lóromon (Rumex) és pipitéren (Anthemis) él.

2. **anthophilaria** *Hb.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de alsó szárnya barnás, sárga harántsávval. Hazánkban eddig csak a Velebit-hegységben figyelték meg jul.-ban. 21—23 mm. Hernyója a hídőrön (Alisma) él.

2. nem. **Lythria** *Hb.*

A ♂ csápján hosszú, vékony pillás fogak vannak; a tapogató messzire kiáll; a felső szárny háromszögalakú, rövid. A lepke nappal repül. A hernyó nyulánk, hengeres, feje lapos.

1. **purpuraria** *L.* (48. tábla, 8. ábra). Felső szárnya zöldesszürke (I. iv.) vagy okkersárga (II. iv.) két biborszínű harántsávval. Országszerte közönséges, két-három ivadékban márcz.-tól szept.-ig csaknem szakadatlanul. 20—24 mm. A sötét I. ivadékon: var. *rotaria* F. olykor elenyésznek a bibor sávok: ab. *abstinentiaria* Fuchs; úgyszintén a nyári ivadékon is: ab. *lutearia* Stgr.; néha a sávok szürkék: ab. *Mevesi* Lampa. Hernyója vörösesbarna, hátán két sötét, oldalán fehér vonal fut le; máj.—szept.-ben apró növényeken él.

2. **sanguinaria** *Dup.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnyának közepén egyenes biboros harántsáv van, mely olykor csaknem egészen bíborszínű. Hazánkban igen ritka (Vinkovcze) aug.-ban. 20—21 mm. Hernyója kékesszürke, hátán sötét sáv fut le; buzéron (Rubia peregrina) él.

Európai faj még: **plumularia** *Frr.* Svájcz.

3. nem. **Ortholitha** *Hb.*

A ♂ csápja fésűs, igen rövid fogakkal; a tapogató fölfelé áll, a homlokon túl ér; a felső szárny megnyújtott, széles, csúcsa élesen kihegyezett; az alsó szárny csúcsa kiálló. A lepke nappal repül, nyugalomban laposan tartja szárnyait. A hernyó nyulánk, hengeres, hátrafelé kissé megvastagodott.

1. **coarctata** *F.* Felső szárnya kékbe hajló fehéresszürke, barna behintésü, számos egyenes lefutású barna harántvonallal, közepén fekete pont van. Országszerte található ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 23—25 mm. Hernyója világoszöld, feje zöld, fara barna; márcz.—ápr.-ban és jun.—jul.-ban kökörcsinen (Anemone) él.

2. **plumbaria** *F.* (48. tábla, 9. ábra). Országszerte gyakori máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 27—29 mm. Hernyója fehéresszürke, oldalán 3 sötétszürke vonal fut le; márcz.—ápr.-ban és jun.—jul.-ban lóherén (Trifolium) stb. él.

3. **cervinata** *Schiff.* (48. tábla, 10. ábra). Hazánkban ritka jul.—szept.-ben. 31—33 mm. Hernyója zöld, finom szőrökkel borított, a gyűrűk között szürkés, hátán 3 homályos sötét vonal fut le; máj.—jun.-ban mályván (Malva) él.

4. **limitata** *Sc.* (48. tábla, 11. ábra). Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. 26—28 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán 3 homályos sötétszürke vonal, oldalán barnássárga sáv fut le; ápr.—máj.-ban fűféléken él.

5. **moeniata** *Sc.* (48. tábla, 12. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori jul.—aug.-ban. 28—30 mm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Hernyója hamuszínű, sötét hosszanti vonalakkal, oldalán feketés pettyek vannak; máj.—jun.-ban a seprős zanóton (Cytisus scoparius) él.

6. **peribolata** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de kisebb és világosabb, a középső sáv kifelé tompa zugot alkot. Hazánkban igen ritka (Mehádia) aug.-ban. 26—28 mm. Hernyója sárgásbarna, világos hosszanti vonalakkal, hátán sötét rajzok vannak; ápr.—máj.-ban rekettyén (Genista) él.

7. **bipunctaria** *Schiff.* (48. tábla, 13. ábra). Országszerte gyakori jun.—szept.-ben. 28—30 mm. Elvétve sokkal sötétebb, füstös: ab. *gachtaria* Frr. (Nógrád-Verőcze). Hernyója barnásszürke, finom szőrökkel borított, hátán 3 sötét vonal fut le; ápr.—máj.-ban lóhere- (Trifolium-) és fűféléken él.

4. nem. **Mesotype** *H. S.*

Igen hasonlít az előbbi nemhez, de a ♂ csápja nem fésűs, hanem rövid pillájú, a tapogató pedig lelógó.

1. **virgata** *Rott.* Felső szárnya fehéresszürke, sötét behintésű, a középteret 2 fehérszélű egyenes barna sáv határolja, közepén fekete pont van. Országszerte többé-kevésbbé gyakori márcz.—máj. és jul.—aug.-ban. 18—19 mm. Hernyója vörösesbarna, hátán és oldalán sötét vonal fut le; jun. és szept.-ben galajon (Galium) él.

5. nem. **Minoa** *Tr.*

A ♂ csápja igen rövid pillás, a tapogató rendkívül gyönge; a felső szárny háromszögalakú, csúcsa lekerekített. A kicsiny s igen gyönge lepke nappal repül.

1. **murinata** *Sc.* (48. tábla, 14. ábra). Országszerte gyakori ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 15—17 mm. Délibb tájakon igen változó; olykor halvány fehéresbarna: ab. *cineraria* Stgr.; néha okkersárga: var. *monochroaria* H. S.; majd pedig feketésszürke: var. *Cyparissaria* Mn. Hernyója szőrpamatokkal ellátott szemölcsökkel borított, füstösbarna, hátán finom fehéres, oldalán fekete vonal fut le; jun.—jul. és szept.—okt.-ben a farkasfűtejen (Euphorbia Cyparissias) él.

6. nem. **Odezia** *B.*

A ♂ csápja vastag, pillás; a fejjel megegyező hosszúságú tapogató kiáll; a felső szárny széles, csúcsa lekerekített. A lepke nappal repül és nyugalomban fölfelé tartja szárnyait. A hernyó vékony, kocsányszerű.

1. **atrata** *L.* (48. tábla, 15. ábra). Csaknem országszerte található máj.-tól aug.-ig. 21—23 mm. Hernyója zöld, rajztalan; ápr.—máj.-ban barabolyon (Chaerophyllum) él.

2. **tibiale** *Esp.* Szárnyai feketék, a felső szárnyon széles fehér sáv húzódik az elülső szegélytől a zugig; rojtja a felső szárny csúcsán és zugán, valamint az alsó szárnyon fehér. Hazánkban igen ritka jul.-ban. 26—28 mm. Hernyója zöld, hátán barnásvörös sáv fut le; aug.-ban a fekete békabogyón (Actaea nigra) él.

7. nem. **Siona** *Dup.*

A ♂ csápja rövid pillájú; a tapogató rövid, alig ér a homlokon túl; a felső szárny megnyújtott, csúcsa kihegyezett; az alsó szárny csúcsa erősen kiálló.

1. **decussata** *Bkh.* Szárnyai fehéresek, az erek és a két harántsáv feketésbarna, a fehér rojt feketésbarnával tarkázott. 25—27 mm. Hazánkban igen ritka máj.—jul.-ban; annál gyakoribb helyenkint az ab. *fortificata* Tr., mely színben és rajzban a fehéresbarnától a sötét szürkésbarnáig igen változó.

8. nem. **Lithostege** *Hb.*

A ♂ csápja rövid pillájú, az elülső szegély félhosszát éri el; a tapogató alig haladja túl a homlokot; a felső szárny keskenyebb az előbbi neméné, de csúcsa élesebben kihegyezett. A ♂ alsó szárnyának alapján igen kicsiny lemezes függelék van. A lepke nappal repül, nyugalomban meredeken fedőszerűleg tartja szárnyait. A hernyó hosszú, vékony.

1. **farinata** *Hufn.* (49. tábla, 18. ábra). Országszerte található máj.-tól jul.-ig. 27—29 mm. Hernyója ismeretlen.

2. **griseata** *Schiff.* (48. tábla, 17 ábra). Hazánk nagy részében található ápr.—máj.-ban. 26—28 mm. Olykor egyszínű sötétszürke: ab. *obscurata* Stgr. Hernyója zöld, vagy vöröses, hátán sötét vonal, oldalán világosszélü sötét sáv fut le; jun.—jul.-ban a sebforrasztó zsomboron (Sisymbrium Sophia) él.

9. nem. **Anaitis** *Dup.*

Igen közel áll az előbbi nemhez; a ♂ alsó szárnyának alapján szintén lemezes függelék van, de a felső szárny hosszabb, csúcsa élesebben kihegyezett. A lepke éjjel repül, nyugalomban fedőszerűleg tartja szárnyait.

1. **lithoxylata** *Hb.* Szárnyai sötét bőrszínűek, csaknem rozsdásbarnák; a felső szárny középterén sötétbarna petty van, a tőtéren 5, a szegélytéren 3 sötétbarna harántvonal fut le. Hazánkban eddig csak Nagyszeben környékén figyelték meg. 25—27 mm.

2. **praeformata** *Hb.* Igen hasonlít a következő fajhoz, de nagyobb, felső szárnya kékesszürke, a külső sáv felső fele sötétbarna, onnan kezdve igen megkeskenyedett. Hazánk nagy részében található máj.—jul.-ban. 38—42 mm. Hernyója világosszürke, hátán

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

sötét vonal, oldalán fehér sáv fut le; ápr.—máj.-ban a közönséges orbánczfüvön (Hypericum perforatum) él.

3. **plagiata** *L.* (48. tábla, 19. ábra). Országszerte gyakori 2 ivadékban máj.—jun. és jul.—szept.-ben. 31—37 mm. A II. iv. kisebb, halványabb rajzolatú: ab. *pallidata* Stgr. Hernyója rezesbarna, hátán sötét vonal, oldalán világossárga sáv fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban a közönséges orbánczfüvön (Hypericum perforatum) él.

4. **simpliciata** *Tr.* Felső szárnya kékesszürke, sötétebb hullámvonalakkal és sávokkal. Hazánkban igen ritka jul.-ban. 34—36. mm. Hernyója sötétbarna, háta sötétebb; a közönséges orbánczfüvön (Hypericum perforatum) él.

5. **paludata** *Thnbg.* var. **imbutata** *Hb.* A törzsalak (48. tábla, 20. ábra) csak a magas északon fordul elő; hazánkban honos fajváltozata világosabb színű, élénkebb rajzolatú; jul.-ban repül. 20—21 mm. Hernyója sárgás, hátán 3 finom sötét vonal, oldalán sárgásfehér sáv fut le; a tőzeg-áfonyán (Vaccinium Oxycoccos) él.

10. nem. **Chesias** *Tr.*

Igen közel áll az előbbi két nemhez, de pikkelyzése selymesfényű, a felső szárny tojásalakú, az alsó szárnyhoz hasonló. A hernyó nyulánk.

1. **Spartiata** *Füssl.* (48. tábla, 21. *b.* ábra). Hazánkban igen ritka ápr.—máj. és szept.—okt.-ben. 30—32 mm. Hernyója (48. tábla, 21. *a.* ábra) jun.—jul.-ban a seprős zanóton (Cytisus scoparius; 48. tábla, *A.* ábra) él.

2. **rufata** *F.* (48. tábla, 22. ábra). Hazánkban igen szórványosan fordul elő ápr.—máj. és szept.—okt.-ben. 26—28 mm. Hernyója zöld, oldalán világossárga sáv fut le; jul.—aug.-ban rekettye- (Genista-) féléken él.

11. nem. **Lobophora** *Curt.*

Igen hasonlít a *Larentia*-nemhez, de a ♂ alsó szárnya aránylag kicsiny, kerekded, tövén lemezes függelék van; a ♂ csápja igen kevéssé pillás; a tapogató rövid. A lepke éjjel repül, nyugalomban fedőszerűleg tartja szárnyait. A hernyó hengeres, farán két hegyes kiemelkedés van.

1. **polycomata** *Hb.* Felső szárnya megnyújtott, szürkével kevert világos rozsdásbarna, az erek sötétebbek, a hullámvonal világos, a középtért elmosódott sötét kettős sávok határolják. Hazánkban szórványosan és ritkán található márcz.—máj.-ban. 25—27 mm. Hernyója sötétzöld, oldalán halványsárga sáv fut le; máj.—jun.-ban lonczon (Lonicera) él.

2. **sertata** *Hb.* Felső szárnya széles, fehéresszürke, sötét harántvonalakkal, a középtért 2 barnás széles sáv határolja. Hazánkban szórványosan fordul elő ápr.—máj.-ban. 25—27 mm. Hernyója zöld, fehéres oldalán fekete pontok sorakoznak; márcz.—ápr.-ban a hegyi juhar (Acer pseudoplatanus) összefont levelei között él.

3. **carpinata** *Bkh.* (48. tábla, 23. ábra). Hazánkban ritka ápr.—máj.-ban. 24—26 mm. Hernyója sötétzöld, oldalán széles sárgás sáv fut le; jul.—aug.-ban főleg fűzön (Salix) és nyárfán (Populus) él.

4. **halterata** *Hufn.* Felső szárnya szürke, sötétebb hullámvonalakkal, a tőtéren feketésszürke harántszalag, a szegély felé világos harántsáv húzódik végig. Hazánk legnagyobb részében található márcz.—máj.-ban. 20—22 mm. Hernyója zöld, oldalán sárga sáv fut le; aug.—szept.-ben fűzön (Salix) és rezgő nyárfán (Populus tremula) él.

5. **sexalisata** *Hb.* Felső szárnya barnásszürke, fehér hullámvonallal, a középtért 2 fehéres sáv határolja; alsó szárnya fehéres, a ♀-é szürke. Hazánkban szórványosan és gyéren lép fel ápr.—jun.-ban. 19—21 mm. Hernyója fehéreszöld, hátán 3 fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le; aug.—szept.-ben fűzön (Salix) él.

6. **appensata** Ev. Igen hasonlít a következő fajhoz, de felső szárnya meglehetős egyenletesen szürke, csak a középtér oldalain kissé sötétebb. Hazánkban igen ritka (Eperjes, Mehádia) ápr.—máj.-ban. 19—21 mm. Hernyója olyan, mint a következő fajé; jul.-ban a fekete békabogyón (Actaea nigra) él.

7. **viretata** *Hb.* Felső szárnya mohazöld, a középtér oldalain feketésszürkével kevert, halvány sötét és világos harántvonalakkal, az erek fehéresen pontozottak; az alsó szárny világos barnásszürke. Hazánkban igen ritka ápr.—máj.-ban. 18—20 mm. Hernyója szennyessárga, hátán vörösesbarna sáv fut le s a 3 utolsó gyűrűn ugyanolyan színű foltok vannak; jul.-ban a fekete békabogyón (Actaea nigra), a vesszős fagyalon (Ligustrum vulgare) és a kutyabengén (Rhamnus frangula) él.

Rokon nem európai faja: **Sparta paradoxaria.** *Stgr.* (48. tábla, 24. ábra). Görögország stb.

12. nem. **Cheimatobia** *Stph.*

A ♂ gyönge alkotású, selymes pikkelyezésű, szárnyai épszélűek; a ♀ ellenben vastag testű, s szárnyait rövid, rojtos csökevények helyettesítik. A csáp az elülső szegély egy harmadáig ér, a ♂-é erősen pillás. A ♂ lepke estefelé repül, a ♀ a peték lerakása czéljából a fákra mászik.

1. **boreata** *Hb.* (48. tábla, 26. ábra). Hazánkban meglehetős ritka okt.—nov.-ben. 19—21 mm. Hernyója hasonlít a következő fajéhoz, de feje fekete; máj.—jun.-ban lombos fákon, főleg nyíren (Betula) és kecskefűzön (Salix caprea) él.

2. **brumata** *L.* (48. tábla, 25. ábra, *c.* ♂, *d.* ♂). Országszerte gyakori, helyenkint okt.—decz.-ben közönséges. 26—28 mm. Hernyója (48. tábla, 25. *a.* ábra) máj.-ban lombos fákon él s a gyümölcsfákban

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

különösen az almában; (48. tábla, *B.* ábra) olykor nagy kárt okoz. Bábbá (48. tábla, 25. *b.* ábra) a föld alatt alakul át.

13. nem. **Triphosa** *Stph.*

A szárnyak nagyok, szélesek, pikkelyzésük selymes fényű; a felső szárny szegélye ívelt, hullámos; az alsó szárny megnyújtott, szegélye fogazott; a ♂ potrohán rövid, bozontos farpamat van. A hernyó vastag, hengeres.

1. **sabaudiata** *Dup.* (48. tábla, 27. ábra). Hazánkban szórványosan fordul elő és leginkább barlangokban található jul.—aug.-ban. 37—39 mm. Hernyója fekete, fehér szőrös szemölcsökkel borított, több hullámos sárga hosszanti vonallal, oldalán narancsszínü foltok sorakoznak; máj.—jun.-ban a havasi bengén (Rhamnus alpina) él.

2. **dubitata** *L.* (48. tábla, 28. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori ápr.—jun. és jul.—okt.-ben. 38—40 mm. A II. iv. kisebb, világosabb színű: ab. *cinereata* Stph. Hernyója világoszöld, hátán 4 fehéressárga vonal, oldalán széles sárga sáv fut le; jun.—jul. és szept.—okt.-ben főleg a kökényen (Prunus spinosa) és bengén (Rhamnus) él.

14. nem. **Eucosmia** *Stph.*

Közel áll az előbbi nemhez, de az alsó szárny széle hullámos s a ♂-é fonákának közepén rövid szőrpamatot visel. A lepke éjjel repül, nyugalomban szárnyait kiterjeszti.

1. **certata** *Hb.* (48. tábla, 29. *c.* ábra). Hazánk nagy részében található ápr.—jun. és aug.—szept.-ben. 32—34 mm. Hernyója (48. tábla, 29. *a.* ábra) kékesszürke, hátán sötét vonalak futnak, oldalán pedig narancsszínű foltok sorakoznak; jun.—jul.-ban a sóska borbolyán (Berberis vulgaris; 48. tábla, *D.* ábra) él. Bábbá (48. tábla, 29. *b.* ábra) a föld alatt alakul át.

2. **undulata** *L.* (48. tábla, 30. ábra). Hazánk nagy részében található, a felvidéken nem ritka máj.—jun.-ban. 24—26 mm. Hernyója feketésszürke, hátán fehér kettős vonal, mellette halvány vonal, oldalán szennyes fehér sáv fut le; szept.—okt.-ben fűzön (Salix) él.

15. nem. **Scotosia** *Stph.*

Igen hasonlít az előbbi 2 nemhez, de felső szárnyának csúcsa élesebben kihegyezett, az alsó szárny széle erősen fogazott; a ♂ potrohán hosszú farpamat van, mely alól körtealakú fogója kiáll.

1. **vetulata** *Schiff.* (48. tábla, 31. *b.* ábra). Országszerte gyakori jun.—jul.-ban. 23—25 mm. Hernyója (48. tábla, 31. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban a benge (Rhamnus) tölcsérformán összesodort levelei közt él.

2. **Rhamnata** *Schiff.* (48. tábla, 32. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jul.-ban. 30—33 mm. Hernyója (48. tábla, 32. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban bengén (Rhamnus) és kökényen (Prunus spinosa) él.

16. nem. **Lygris** *Hb.*

Igen közel áll a következő nemhez, de potroha nyulánkabb; a ♂ felső szárnyának fonákán a tövön bársonyszerű szőrcsomó van; a ♂ csápja igen rövid pillájú.

1. **reticulata** *Thnbg.* (49. tábla, 2. ábra). Hazánkban szórványosan és ritkán lép fel jun.—aug.-ban. 21—23 mm. Hernyója zöld, hátán vörös, mellette fehér vonal fut le, feje zöld; szept.—okt.-ben az üvegszárú nenyúljhozzámon (Impatiens noli tangere) él.

2. **Prunata** *L.* (49. tábla, 3. *b.* ábra). Országszerte található, a felvidéken helyenkint gyakori jun.—aug.-ban. 32—34 mm. Hernyója (49. tábla, 3. *a.* ábra) ápr.—máj.-ban főleg a kökényen (Prunusspinosa), a veres és pöszméte ribiszkén (Ribes rubrum és Grossularia; 49. tábla, *B.* ábra) él.

3. **testata** *L.* Felső szárnya élénk sárga, rozsdásvörös behintéssel, közepén túl ibolyásszürkével kevert, közepe előtt rozsdásvörös szélű harántszalag fekszik, s a középtért kifelé fehér vonal határolja. Hazánkban igen ritka jul.—aug.-ban. 26—28 mm. Hernyója szalmaszínű, hátán sötét, oldalt szürkeszélű fehéres vonal fut le; máj.—jun.-ban fűzön (Salix) és rezgő nyárfán (Populus tremula) él.

4. **Populata** *L.* (49. tábla, 4. ábra). Csaknem országszerte található, a felvidéken helyenkint gyakori jul.—szept.-ben. 28—31 mm. Felső szárnya olykor rozsdásbarna, csaknem rajztalan, középtere feketés ibolyaszínű: ab. *musauria* Frr. Hernyója világoszöld, hátán vörösesbarna vonal fut le; máj.—jun.-ban áfonyán (Vaccinium) él.

5. **associata** *Bkh.* Felső szárnya halvány okkersárga, közepe előtt 2, mögötte 1 rozsdásbarna fogazott harántsáv húzódik végig, a hullámvonal elmosódott; az alsó szárny sárgásfehér. Hazánkban igen ritka (Branyiszkó) jul.-ban. 26—28 mm. Hernyója zöld, oldalán világos sáv fut le; ápr.—máj.-ban a vörös ribiszkén (Ribes rubrum) él.

17. nem. **Larentia** *Tr.* (**Cidaria** *Tr.*)

Igen népes nem; fajai középnagyok, nyulánkak; felső szárnyuk kifelé szélesedik, szegélye ívelt, csúcsa kihegyezett, többnyire gyöngén lekerekített; az alsó szárny rendszerint kerek. A csáp sörtealakú, a ♂-é pillás vagy fésűs. A potroh nyulánk, a ♂ fogója rövid vagy hosszú. A lepke éjjel repül, nyugalomban kiterjesztve tartja szárnyait. A hernyó többnyire nyulánk, vékony; feje gömbalakú. Ujabban a nem két csoportját az *Asthena*- s illetve *Phibalapteryx*-nembe helyezték s az utóbbit az *Eupithecia*-nem mögé sorozták.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. **dotata** *L.* Felső szárnya okkersárga, 3 rozsdásbarna harántsávval, melyek egyike a tő táján foglal helyet, kettő pedig a kevéssé sötétebb középtért határolja; a hullámvonal hiányzik; az alsó szárny sárgás. Országszerte többé-kevésbbé ritka jun.—jul.-ban. 29—31 mm. Hernyója világoszöld, hátán sötét, mellette fehéres vonal, oldalán sárga sáv fut le; máj.-ban a cseregalagonyán (Crataegus Oxyacantha; 47. tábla, *D.* ábra) él.

2. **fulvata** *Forst.* (49. tábla, 5. ábra). Országszerte meglehetős ritka jun.—aug.-ban. 23—25 mm. Hernyója fölül fehéreszöld, sötétzöld oldalán pedig fehéres sáv fut le; máj.-ban rózsa- (Rosa-) féléken él.

3. **ocellata** *L.* (49. tábla, 6. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.-tól aug.-ig. 22—24 mm. Hernyója barna, hátán fehérszélű fekete zeg-zugos foltok sorakoznak, oldalán fekete sáv fut le; máj.-ban a közönséges galajon (Galium Mollugo; 49. tábla, *C.* ábra) él.

4. **bicolorata** *Hufn.* (49. tábla, 7. ábra). Országszerte meglehetős ritka máj.-tól aug.-ig. 23—25 mm. Hernyója zöld, hátán sötét, mellette sárgás sáv fut le; márcz.—ápr.-ban és jun.—jul.-ban égeren (Alnus) él.

5. **variata** *Schiff.* Felső szárnya barnásszürke, töve és fehér szélű középtere sötétebb színű, a szegélyen pontok sorakoznak. Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jul.-ban. 24—26 mm. Olykor világos vagy rozsdásbarna: var. *obeliscata* Hb. (49. tábla, 8. ábra); néha szennyesfehér, szürkésbarna rajzolattal: ab. *stragulata* Hb. Hernyója zöld, hátán és oldalán fehér vonal fut le; máj.-ban fenyőféléken él.

6. **cognata** *Thnbg.* (*simulata* Hb.). Felső szárnya szegése hasonlít a következő fajéhoz, rajza pedig az előbbiéhez, de töve s a középtér sötétebb, az utóbbi fehéresszélű sötétbarna vonalakkal határolt, a hullámvonal szakgatott. Olykor valamivel nagyobb, világosabb színű: var. *geneata* Feisth. Hazánkban eddig csak a M.-Tátrában figyelték meg jul.-ban. 22—24 mm. Hernyója zöld, hátán 3 fehéres vonal, oldalán vörös szélü fehér vonal fut le; jun.-ban a közönséges borókán (Juniperus communis; 49. tábla, *D.* ábra) él.

7. **Juniperata** *L.* (49. tábla, 9. ábra). Hazánkban ritka szept.—okt.-ben. 21—23 mm. Hernyója zöld, hátán kis sárga vonal, oldalán fehérszélű vörös sáv fut le; jul.—aug.-ban a közönséges borókán (Juniperus communis) él.

8. **Cupressata** *H. G.* Felső szárnya vörösesszürke, töve és a középtér sötétszürke, a hullámvonal homályos, a szárny csúcsán 3 fekete vonalka van. Hazánkban eddig csak Fiume táján találták jun.-ban. 26—28 mm. Hernyója zöld; máj.-ban a nehézszagú borókán (Juniperus Sabina) él.

9. **siterata** *Hufn.* (49. tábla, 10. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun.-ban és aug.—okt.-ben. 24—26 mm. Hernyója zöld, hátán és sötét színű oldalán halványsárgás vonal fut le; farán piros tüskék vannak; jun.—jul.-ban főleg hárson (Tilia) és rózsán (Rosa) él.

10. **miata** *L.* (49. tábla, 11. ábra). Hazánk nagy részében található máj.—jun. és aug.—okt.-ben. 23—25 mm. Hernyója zöld, farán két tüske emelkedik; jul.—aug.-ban nyíren (Betula; 49. tábla, *E.* ábra), égeren (Alnus) és tölgyön (Quercus) él.

11. **truncata** *Hufn.* (49. tábla, 12. ábra). Hazánk hegyes vidékein található jun.—aug.-ban. 25—27 mm. Olykor csaknem egészen sötét színű: ab. *perfuscata* Hw. (Eperjes, Nagyszeben). Hernyója zöld, hátán 3 sötét vonal, oldalán sötét sáv fut le, farán rózsaszínű tüskék emelkednek; ápr.—máj.-ban és jul.-ban apró növényeken él.

12. **immanata** *Hw.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de kisebb, felső szárnyának csúcsa hegyesebb, a külső harántsáv élesebb zugot alkot. Hazánkban eddig csak Nagyszeben környékén figyelték meg jul.-ban. 22—24 mm. Hernyója zöld, hátán sötétzöld és mellette világoszöld vonal, oldalán pedig fehéreszöld vonal fut le; máj.—jun.-ban az erdei szamóczán (Fragaria vesca) él.

13. **firmata** *Hb.* Felső szárnya világos ibolyásszürke, töve és a középtér világos rozsdásbarna, az utóbbit sötétebb vonal határolja; a ♂ csápja fésűs. Hazánk felvidékén található máj.—jun.-ban és aug.—szept.-ben. 22—24 mm. Hernyója zöld, oldalán sárga vonal fut le; ápr.-ban és jun.—jul.-ban az erdei fenyőn (Pinus sylvestris) él.

14. **taeniata** *Stph.* Felső szárnyának töve és középtere feketés, közben széles, fehérszélű és rozsdaszínű szalag húzódik, a szegélytér felső része rozsdásbarna; alsó szárnya világosszürke. Hazánkban igen ritka (M.-Tátra, Nagyszeben) jul.—aug.-ban. 18—20 mm. Hernyója hátán halvány barnásfekete, finom világos rajzokkal, az utolsó 3 gyűrű sárgásszürke fekete pontokkal; márcz.-ápr.-ban apró növényeken él.

15. **munitata** *Hb.* Felső szárnya hamuszínű, töve és középtere ibolyásbarna, az utóbbi közepén ívesen kitüremlett, fekete csikoktól határolt; a szegélytéren az elülső szegélyen 2 feketés petty van. Hazánkban eddig csak Trencsén környékén találták jun.—jul.-ban. 27—29 mm. Hernyója barnásszürke, hátán 3 sárgásszélű fekete vonal, oldalán sárgás sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

16. **aptata** *Hb.* Felső szárnya zöldbehajló fehéresszürke, töve és középtere feketésszürke, az utóbbit széles fehér sávok határolják; az alsó szárny fehéresszürke. Hazánkban igen szórványosan és gyéren fordul elő jun.—jul.-ban. 21—23 mm.

17. **olivata** *Bkh.* (49. tábla, 13. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka jul.—aug.-ban. 21—23 mm. Hernyója szennyesbarna, sötétebb hosszanti vonalakkal; máj.-ban galajon (Galium) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

18. **viridaria** *F.* (49. tábla, 14. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 23—25 mm. Hernyója (49. tábla, 14. *a.* ábra) máj.-ban galajon (Galium) él.

19. **turbata** *Hb.* (49. tábla, 15. ábra). Hazánkban eddig csak a M.-Tátrában figyelték meg jul.-ban. 26—28 mm.

20. **salicata** *Hb.* Felső szárnya kékesszürke, töve s a középtér sötétebb, az utóbbinak közepén nagy kerek szürke folt van, a hullámvonal homályos, a ♂ csápja fésűs. Hazánk hegyes vidékein található máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 22—24 mm. Elvétve világosabb, szürkébb: var. *probaria* H. S. (Fiume); néha többé-kevésbbé sárgás színű: var. *ablutaria* B. *(ruficinctaria* Stgr.) (Eperjes). Hernyója szürkésbarna, hátán 3 sötétebb vonal fut le; jun.—jul.-ban a tejoltó galajon (Galium verum) él.

21. **fluctuata** *L.* (49. tábla, 16. ábra). Országszerte gyakori ápr.—máj. és jul.—aug.-ban. 22—24 mm. Felső szárnya olykor többé-kevésbbé füstös fekete: ab. *neapolisata* Mill. (Nagyszeben). Hernyója barna, hátán X-forma sötét rajzok sorakoznak, oldalán fekete vonal fut le; jun.-ban és aug.—szept.-ben főleg az orvosi kanáltormán (Cochlaria officinalis) él.

22. **didymata** *L.* Felső szárnya barnásszürke (♂) vagy fehéresszürke (♀) barnással keverve, a sötétebb középtért világos kettős sávok határolják; alsó szárnya világosszürke; a ♂ csápja fésűs. Hazánk hegyes vidékein ritka jun.—jul.-ban. 21—23 mm. Hernyója zöld, hátán 3 fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le; ápr.—máj.-ban áfonyán (Vaccinium) él.

23. **cambrica** *Curt.* Felső szárnya fehéresszürke, barnás hullámos harántsávokkal, melyek közűl a középtéren lefutó éles, sötétbarna; a hullámvonalat 2 barnás hullámos sáv kiséri; alsó szárnya fehéres. A ♂ csápja fésűs. Hazánkban igen szórványosan és gyéren fordul elő jun.—jul.-ban. 23—25 mm. Hernyója zöld, háta vöröses, számos fekete apró szőrrel borított; aug.-ban apró növényeken él.

24. **vespertaria** *Bkh.* Felső szárnya fehéres, gyér barna behintésű, 2 sötétbarna egyenes harántsávval és elmosódott sötét harántvonalakkal; alsó szárnya világosszürke. Hazánk nagy részében található jul.—szept.-ben. 24—26 mm. Hernyója zöld, hátán finom sötét vonal, oldalán fehér sáv fut le; máj.—jun.-ban főleg az oroszlánfogon (Leontodon) él.

25. **incursata** *Hb.* Felső szárnya sárgásba hajló fehéresszürke, feketés behintésű, középterét 2 erős feketés sáv határolja, a hullámvonal szürkén árnyékolt; alsó szárnya fehéres, 3 sötét vonallal. A ♂ csápja fésűs. Hazánkban igen ritka jun.—jul.-ban. 23—25 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán feketés és mellette finom fekete vonal, oldalán sárgás vonal fut le; aug.-ban a fekete és hamvas áfonyán (Vaccinium Myrtillus és uliginosum) él.

26. **montanata** *Schiff.* (49. tábla, 17. ábra). Szárnyai sokkal világosabb színűek, mint az ábráé. Országszerte található, a felvidéken gyakori máj.—jul.-ban. 24—26 mm. Hernyója világos sárgásszürke, hátán sötét vonal, oldalán fehér sáv fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

27. **suffumata** *Hb.* (49. tábla, 20. ábra). Hazánkban igen ritka ápr.—jun.-ban. 22—24 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán a középső gyűrűkön zeg-zugos rajzok vannak, oldalán világos sáv fut le; jul.-ban galajon (Galium) él.

28. **quadrifasciaria** *Cl.* (49. tábla, 18. ábra). Hazánk nagy részében található ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 22—24 mm. Hernyója világosszürke, hátán sötét vonal, oldalán fehéresszélű feketés sáv fut le; jul.-ban és szept.-ben apró növényeken él.

29. **ferrugata** *Cl.* (49. tábla, 19. ábra). Országszerte gyakori ápr.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 19—21 mm. A középtér olykor nem egyszínű, hanem vonalakkal tarkított: ab. *spadicearia* Bkh.; néha egészben sokkal sötétebb színű: ab. *obscura* Dlstr. (Eperjes). Hernyója sárgásszürke, hátán elül és hátul sötét hosszanti vonalakkal, a középső gyűrűkön sötét harántvonalak vannak; jun.-ban és szept.-ben galajon (Galium) él.

30. **unidentaria** *Hw.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de tőtere fekete, töve is sötétebb. Hazánkban igen szórványosan és gyéren fordul elő ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 16—18 mm. Hernyója szintén igen hasonlít az előbbi fajéhoz.

31. **promoeriaria** *Ev.* (49. tábla, 21. ábra). Hazánk nagy részében található, a felvidéken helyenkint ápr.—jun. és jul.—aug.-ban gyakori. 19—21 mm. Hernyója zöld vagy barna, hátán fekete háromszögalakú foltok vannak, oldalán fehéres sáv fut le; jun.-ban és aug.-ban az üvegszárú nenyúljhozzámon (Impatiens noli tangere) él.

32. **designata** *Rott.* (49. tábla, 22. ábra). Csaknem országszerte található máj.—jun. és jul.—aug.-ban. 18—20 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán narancsszínű háromszögalakú foltok sorakoznak, oldalán világos sárgásszürke vonal fut le; jun.-ban és aug.-ban kelkáposztán (Brassica) él.

33. **fluviata** *Hb.* Felső szárnya okkersárga (♂) vagy szürkésvörös (♀), sötét hullámos harántvonalakkal, közepén fehér kigyózó vonal húzódik végig, a fehér hullámvonal fogazott. Hazánk nagy részében jul.—aug.-ban található, de mindenütt ritkán. 16—18 mm. Hernyója fűzöld vagy barna, hátán sárgásszélű sötétszürke vonal, oldalán széles feketésszürke sáv fut le; máj.—jun. és aug.—szept.-ben főleg lóromon (Rumex) él.

34. **vittata** *Bkh.* (49. tábla, 23. ábra). Hazánkban eddig csak Eperjesen figyelték meg jun.-ban. 20—22 mm. Hernyója sárgászöld, hátán sötétebb zöld vonal, mellette és oldalán 1—1 halvány vonal fut le;

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

ápr.—máj.-ban és aug.-ban a keserű vidrafüvön (Menyanthes trifoliata) él.

35. **dilutata** *Bkh.* (49. tábla, 24. *b.* ábra). Hazánk nagy részében található, helyenkint okt.-től nov.-ig gyakori. 27—31 mm. Olykor egészen feketésbarna: ab. *obscurata* Stgr. Hernyója (49. tábla, 24. *a.* ábra) máj.-ban lombos fákon él.

36. **autumnata** *Bkh.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de jóval világosabb színezésű, a szürke sávok feltünőbbek. Eddig csak Eperjesen figyelték szept.—okt.-ben. 27—29 mm. Hernyója bársonyos zöld, háta halványzöld, ápr.-ban fűz- (Salix-) féléken él.

37. **caesiata** *Lang.* (49. tábla, 25. ábra). Hazánk havasain helyenkint gyakori jul.—aug.-ban. 26—29 mm. Felső szárnyán olykor sötét szalag húzódik le: ab. *annosata* Zett. (Csorbai tó, Branyiszkó); máskor egészben sokkal sötétebb színű: ab. *glaciata* Germ. (Csorbai tó). Hernyója szürkészöld, hátán feketeszélű vöröses háromszögalakú foltok sorakoznak; máj.—jun.-ban áfonyán (Vaccinium) él.

38. **flavicinctata** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de erős aranysárga behintésű, a középtér pedig határozottabban kékesszürke. Hazánkban eddig csak a Csorbai tónál figyelték meg jul.-ban. 27—29 mm. Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz, de szennyeszöld, hátán háromszögalakú piros foltok sorakoznak; máj.-ban kőrontón (Saxifraga) él.

39. **infidaria** *Lah.* Igen hasonlít az előbbi 2 fajhoz, de az erős aranysárga behintés kiterjed a tőtérre, a középtér oldalaira és a szegélytér ereire is. Hazánkban eddig csak Trencsén környékén találták jul.-ban. 26—28 mm. Hernyója agyagszínű vagy zöldes, a hosszanti vonalak alig láthatók, hátán a középső gyűrűkön barna zeg-zugos rajzok vannak; márcz.—ápr.-ban a kőronton (Saxifraga) stb. él.

40. **cyanata** *Hb.* Felső szárnya fehéres, töve és középtere élénk kékesszürke, a középtér előtt és mögött levő szalag olykor többé-kevésbbé aranysárga behintésű. Hazánkban igen ritka jul.—aug.-ban. 27—29 mm. Hernyója egyszínű fűzöld, igen apró szőrökkel és fekete szemölcsökkel borított; máj.-ban az ikravirágon (Arabis alpina és ciliata) él.

41. **tophaceata** *Hb.* (49. tábla, 26. ábra). Hazánkban igen ritka jul.—szept.-ben. 26—28 mm. Hernyója világoszöld vagy barnás, zöldes rajzolattal; galajon (Galium) él.

42. **nobiliaria** *H. S.* Felső szárnya fénylő kékesszürke, a középtért határoló 2 széles kettős sáv világosszürke, a hullámvonal sötéten árnyékolt. Hazánkban eddig csak a Csukáson (Brassó m.) találták jul.-ban. 28—30 mm.

43. **adumbraria** *H. S.* Felső szárnyának középtere s az ezt szegélyző 2 sáv fehéresszürke, a középtért hármas éles vonal szeli át. Hazánkban csak Fuzsinén (Modrus-Fiume m.) figyelték meg jul.-ban. 25—27 mm.

44. **verberata** *Sc.* Felső szárnya fehéres, finom barna behintésű, csaknem egyenes lefutású rozsdásbarna harántvonalakkal, melyek a tövön és a hullámvonal előtt sűrűbbek; alsó szárnya szennyesfehér. Hazánk hegyes vidékein jul.-ban található, de mindenütt ritkán. 22—24 mm. Hernyója sötétzöld, hátán 2, oldalán 1 sárga vonal fut le; máj.—jun.-ban a lúczfenyőn (Picea excelsa) és vörös fenyőn (Larix decidua) él.

45. **nebulata** *Tr.* Felső szárnya fehéresszürke, töve és középtere sötétebb, az utóbbit 2 sötétebb vonal szeli át, az ezt szegélyező 2 kettős sáv fehéres; alsó szárnyának belső fele sötétebb színű. Hazánkban igen ritka máj.—jun.-ban. 22—24 mm. Hernyója hasonlít a *tophaceata*-éhoz; jul.-ban a közönséges galajon (Galium Mollugo) él.

46. **achromaria** *Lah.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de kisebb, a középtér kiszögellései hegyesebbek. Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg jul.-ban. 18—20 mm.

47. **incultraria** *H. S.* Felső szárnya világosszürke, 2 széles fehéres kettős sávval, melyek a középtért határolják, a középtérben, az elülső szegélyen barnásszürke foltok vannak; a hullámvonal s az alsó szárny fehéres. Hazánkban eddig csak Mehádián találták jul.-ban. 22—24 mm. Hernyója zöld, a czifra kankalinon (Primula Auricula) él s ennek leveleibe aknautat váj.

48. **senectaria** *H. S.* Felső szárnya agyagsárgásba hajló fehéresszürke, szegélye sötétebb, még sötétebb harántcsikokkal; alsó szárnya fehéres. Hazánkban eddig csak Fiume környékén találták ápr.-ban. 23—25 mm.

49. **frustata** *Tr.* (51. tábla, 29. ábra). Hazánkban igen szórványosan lép fel. Eperjesen és Nagyágon egyes példányait találták, Budapesten azonban gyakori ápr.-tól aug.-ig. 23—25 mm. Olykor sárga vagy narancsszínű pikkelyekkel bőven behintett: var. *fulvocinctata* Rbr. (Budapest). Hernyója pirosba hajló halvány agyagszínű, hátán fekete pontok és hosszanti foltok sorakoznak, oldalán sötét foltok vannak; jun.-ban és aug.—okt.-ben a tejoltó galajon (Galium verum) él.

50. **scripturata** *Hb.* Felső szárnya fehéresszürke, számos barnás, hullámos harántvonallal, a középtér nem sötétebb, a határoló kettős sávok alig valamivel világosabbak. Országszerte, de kevés helyen található jun.—aug.-ban. 25—27 mm. Hernyója sárgászöld, hátán finom fekete vonal, oldalán széles halványfekete szalag fut le; ápr.-ban apró növényeken él.

51. **riguata** *Hb.* Felső szárnya szürkésbarna, fehéres behintésű, a középtért két fehér vonal szegélyezi, a hullámvonal fehér. Hazánk nagy részében található, helyenkint gyakori ápr.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 21—23 mm. Hernyója kékesfehér, hátán finom

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

barna és hússzínű sötétebb vonal, oldalán pedig fehéres sáv fut le; feje sárga; jun.-ban müge- (Asperula-) féléken él.

52. **cucullata** *Hufn.* (49. tábla, 27. *c.* ábra). Országszerte ritka máj.-tól aug.-ig. 22—24 mm. Hernyója (27. *a.* ábra) jun.-ban és aug.-ban galajon (Galium) él. Bábja (49. tábla, 27. *b.* ábra) alom alatt alakul át.

53. **Galiata** *Hb.* (49. tábla, 28. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.-tól aug.-ig. 22—24 mm. Hernyója világos sárgásszürke, hátán három sötét vonal, oldalán zöldesbarna szélű hússzínű sáv fut le; ápr.-ban és jun.—jul.-ban galajon (Galium) él.

54. **rivata** *Hb.* Igen hasonlít az *unangulata*-hoz (49. tábla, 30. ábra), de a belső kettős sávnak csak külső fele fehér, a középtér pedig kifelé több ékszerű kiszögelést alkot. Országszerte található, helyenkint meglehetős gyakori máj.—jun.-ban és jul.—szept.-ben. 27—29 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán az elülső és hátulsó gyűrűkön sötét sáv, a középsőkön zeg-zugos rajz van, oldalán pedig fehéres sáv fut le; jun.-ban és szept.—okt.-ben galajon (Galium) él.

55. **sociata** *Bkh.* (49. tábla, 29. ábra). Országszerte gyakori máj.-tól aug.-ig. 21—23 mm. Hernyója barnásszürke, hátán elül feketés vonalkák vannak, a harmadik gyürütől kezdve feketés-fehér zeg-zugos rajzok sorakoznak; jun.-ban és szept.-ben galajon (Galium) él.

56. **unangulata** *Hw.* (49. tábla, 30. ábra). Hazánkban igen szórványosan és gyéren lép fel ápr.—jul. és jul.—aug.-ban. 21—23 mm. Hernyója füstösbarna, hét szürke hosszanti sávval, melyek között halványabb sávok futnak le; jun.—szept.-ben a lúdhúron (Alsine media) él.

57. **picata** *Hb.* Felső szárnya világosabb vagy sötétebb barna, sokszor mohazölddel kevert, a sötétebb középtér kifelé két erősen kihegyezett éket alkot, s itt széles fehér szalag határolja, ezt sötét s azután fehér fogas vonal követi, a hullámvonal erősen fogazott. Hazánkban ritka jun.—jul.-ban. 22—24 mm. Hernyója barna, hátán sötét foltok sorakoznak, oldalán sötét vonal fut le; ápr.—máj.-ban apró növényeken él.

58. **alaudaria** *Frr.* Szárnyai fehérek, szegélyüket a hullámvonal ketté osztja, meglehetős széles barnás szalag húzódik végig, a felső szárny kicsiny, tőtere s az elülső szegélyen levő nagy folt fekete. Hazánkban eddig csak a felvidéken figyelték meg máj.—jun.-ban. 21—23 mm. Hernyója zöld, oldalán kissé sötétebb sáv fut le; jul.—aug.-ban a havasi bércsén (Clematis alpina) él.

59. **albicillata** *L.* (50. tábla, 1. *c.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori ápr.—jul.-ban. 26—28 mm. Hernyója (59. tábla, 1. *a.* ábra) aug.—szept.-ben a hamvas szederen (Rubus caesius; 50. tábla, *A.* ábra) él. Bábja (50. tábla, 1. *b.* ábra) alom alatt alakul át.

60. **procellata** *F.* (49. tábla, 31. ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.—jul.-ban. 26—28 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán sárgásszélű szürkésfekete és mellette fekete vonal, oldalán sárgás sáv fut le; szept.-ben az iszalag bércsén (Clematis Vitalba) él.

61. **lugubrata** *Stgr.* (50. tábla, 2. ábra). Hazánk hegyes vidékein található, helyenkint meglehetős gyakori máj.—jun.-ban és jul.—aug.-ban. 22—24 mm. Alsó szárnya elvétve egyszínű fekete: var. *obductata* Moeschl. (Eperjes). Hernyója zöld, hátán három sötét vonal, oldalán fehéres sáv fut le, vagy barnás, hátán sötét kereszt-vonásokkal; jul.-ban és szept.-ben a keskenylevelű fűzikén (Chamaenerium angustifolium) és a hegyi deréczén (Epilobium montanum) él.

62. **hastata** *L.* (50. tábla, 3. *b.* ábra). Hazánk nagy részében található, helyenkint máj.—jun.-ban és jul.—aug.-ban gyakori. 25—27 mm. Olykor kisebb, a fehér rajzolat kevesebb tért foglal el: var. *subhastata* Nolck. Hernyója (50. tábla, 3. *a.* ábra) barna, hátán sötét vonal fut le; jun.—jul.-ban nyíren (Betula), szept.-ben a hamvas áfonyán (Vaccinium uliginosum) él.

63. **tristata** *L.* (50. tábla, 4. ábra). Országszerte található, helyenkint ápr.—jun.-ban és jul.—aug.-ban gyakori. 18—20 mm. Hernyója fahéjszínű, hátán sötét vonal, oldalán feketés sáv fut le, közöttük sárgás pettyek sora foglal helyet; jun.—jul. és szept.—okt.-ben galajon (Galium) él.

64. **luctuata** *Hb.* (50. tábla, 5. ábra). Hazánk nagy részében található, helyenkint máj.—jun.-ban és aug.—szept.-ben gyakori. 17—19 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán három világos, oldalán fekete vonal fut le; jul.-ban és szept.-ben galajon (Galium) él.

65. **molluginata** *Hb.* (50. tábla, 6. ábra). Hazánk nagy részében máj.—jun.-ban és aug.—szept.-ben előfordul, de mindenütt ritka. 23—25 mm. Hernyója szürke, hátán fekete vonal, oldalán szürkésbarna sáv fut le, közöttük fehér ferde vonalkák vannak; jul.-ban és szept.—okt.-ben galajon (Galium) él.

66. **affinitata** *Stph.* Felső szárnya sötét rozsdásbarna, a középtért közbefogó belső fekete sáv homályos, a külső kettős fehér sáv keskeny; alsó szárnya barnásszürke, közepén fehér szalag húzódik végig. Hazánkban igen ritka (Eperjes) máj.—jul.-ban. 19—21 mm. Olykor a felső szárny fehér sávja sokkal szélesebb; var. *turbaria* Stph. (Eperjes, Mehádia, Zágráb). Hernyója szennyesfehér, feje és paizsa fekete; jul.—szept.-ben a piros mécsvirág (Melandrium rubrum) magtokjában él.

67. **Alchemillata** *L.* (50. tábla, 7. ábra). Országszerte található, helyenkint gyakori máj.-tól aug.-ig. 17—19 mm. Hernyója sárgászöld, hátán 2 vöröses vonal fut le, feje és farpaizsa feketésbarna; jun.—szept.-ben a szúrós kenderkefű (Galeopsis Tetrahit) és az árvacsalán (Lamium) virágján és magván él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

68. **hydrata** *Tr.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de a felső szárny kettős fehér sávja csaknem egyenes lefutású. Hazánkban igen szórványosan és gyéren fordul elő máj.—jul.-ban. 18—20 mm. Hernyója zömök, nyűforma, fehéressárga, hátán és oldalán vöröses vonalak futnak le; jul.-ban a konya sziléne (Silene nutans) magtokjában él.

69. **lugdunaria** *H. S.* Igen hasonlít az *Alchemillata*-hoz, de felső szárnyának fehér sávja keskenyebb, kevésbbé tiszta fehér, a szárny csúcsán fehéres folt van; alsó szárnya halványbarna, közepén világos sáv fut le. Hazánkban igen ritka jul.—aug.-ban. 18—20 mm.

70. **unifasciata** *Hw.* (*aquilaria* H. S.). Felső szárnya sötétbarna, a középtért közbefogó belső sáv kissé világosabb barna, a külső fehér. Hazánkban gyéren fordul elő jul.—aug.-ban. 14—15 mm. A világosabb színű, erősebb fehér rajzolatú törzsalak Nyugat- és Észak-Európában fordul elő. Hernyója zöldessárga, hátán 2 sötét, oldalán fehér sáv fut le; a homoki fogfüvön (Odontites lutea) él.

71. **minorata** *Tr.* Hasonlít a következő fajhoz, de a kettős sávok nem oly szélesek, a külsőnek belső fele tiszta fehér, a közép- és szegélytér feketésbarnával kevert, a szárny közepén levő fekete pont fehér-keretű. Hazánk havasain (Branyiszkó, Páring) található jul.-ban. 15—16 mm. Hernyója világoszöld, hátán feketezöld-szélű sárgásbarna s alatta zöld vonal, oldalán pedig zöld sáv fut le; szept.-ben az orvosi szemvidítón (Euphrasia officinale) él.

72. **adaequata** *Bkh.* (50. tábla, 8. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jul.-ban. 16—17 mm. Hernyója zöld, hátán sötétvörös háromszögalakú foltok sorakoznak, oldalán sárgászöld sáv fut le; szept.-ben a szemvidítón (Euphrasia) él.

73. **albulata** *Schiff.* (50. tábla, 9. ábra). Országszerte található, helyenkint gyakori máj.—jul.-ban. 16—17 mm. Hernyója fehéreszöld, hátán és oldalán sötétzöld sáv fut le; jul.—aug.-ban a kis kakasczímer (Alectorolophus minor) magtokjában él.

74. **testaceata** *Don.* (50. tábla, 11. ábra). Hazánkban igen ritka máj.—jul.-ban. 16—18 mm. Hernyója ibolyásszínű, az elülső és hátulsó gyűrűk oldala zöld, a többiekén fehér foltok és vonalak vannak; aug.-ban égeren (Alnus; 50. tábla, *D.* ábra) él.

75. **Blomeri** *Curt.* Felső szárnya fehéresszürke, csúcsán vörösesbarna nagy folt terül el, a szárny közepén fekete petty van. Hazánknak eddig csak északkeleti részén (Eperjes, Ungvár) figyelték meg máj.-ban és jul.—aug.-ban. 18—20 mm. Hernyója világos zöldessárga, hátán az 1—3. és 11. gyűrűn barna és piros foltok vannak, oldalán szürke sáv fut le; jun.-ban és szept.-ben a hegyi szilen (Ulmus montana) él.

76. **obliterata** *Hufn.* Szárnyai sűrű okkerbarna behintésűek, csak a felső szárny elülső szegélye halvány okkersárga, a 3 egyenes sötétebb harántsáv többnyire homályos. Hazánk nagy részében található, helyenkint meglehetős gyakori máj.—jul.-ban. 17—18 mm. Hernyója zöld, hátán sárga vonal, oldalán sárga sáv fut le; aug.—szept.-ben égeren (Alnus) és nyíren (Betula) él.

77. **luteata** *Schiff.* (50. tábla, 12. ábra). Országszerte többé-kevésbbé ritka máj.—jun.-ban. 17—18 mm. Hernyója világos sárgásbarna, 5 sötét barna hosszanti vonallal; jul.—aug.-ban tölgyön (Quercus) él.

78. **flavofasciata** *Thnbg* (*decolorata* Hb.) Felső szárnya fehéres, a rozsdásbarna középtért a hasonló színű szegélylyel két kiszögellés kapcsolja össze; alsó szárnya fehéres, szegélye sárgás. Hazánk nagy részében található máj.—jul.-ban. 21—23 mm. Hernyója halvány vörösesszürke, hátán fehéres sáv s alatta fehéres vonal, oldalán fehér sáv fut le; jul.—szept.-ben a fehér és piros mécsvirág (Melandrium album és rubrum) magtokjában él.

79. **bilineata** *L.* (50. tábla, 13. ábra). Országszerte közönséges ápr.—jun. és jul.—szept.-ben. 21—23 mm. Olykor a középtér külső széle feketés: ab. *infuscata* Gmpbg. Hernyója zöldes, hátán sötét, mellette fehér vonal, oldalán fehér sáv fut le; márcz.—ápr. és jun.—jul.-ban apró növényeken él.

80. **sordidata** *F.* (50. tábla, 14. ábra). Hazánk nagy részében található, helyenkint gyakori jun.—aug.-ban. 27—29 mm. Alapszíne olykor vörösesbarna, rajzolata fekete: ab. *fusco-undata* Don. (Branyiszkó); néha csaknem egyszínű barna vagy szürke, feketés behintésű: var. *infuscata* Stgr. (M.-Tátra, Eperjes). Hernyója sárgásszürke, hátán 3 világosabb vonal, oldalán sárgásvörössel pettyezett világos sáv fut le; ápr.—máj.-ban fűzön (Salix), égeren (Alnus) és áfonyán (Vaccinium) él.

81. **autumnalis** *Ström.* (*trifasciata* Bkh.; 50. tábla, 15. ábra). Hazánk nagy részében található ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 26—28 mm. Hernyója sárgásszürke, hátán 3, oldalán 1 kékeszöld vonal fut le; jun.-ban és szept.-ben égeren (Alnus) él.

82. **ruberata** *Frr.* (*literata* Spr.). Felső szárnya sárgásszürke, a tő- és keskeny középtér közt széles rozsdásbarna szalag fekszik, a szegélytéren két rozsdásbarna csipkés vonal húzódik végig; alsó szárnya szennyesfehér. Hazánkban eddig csak Iglón figyelték meg jul.—aug.-ban. 25—27 mm.

83. **capitata** *H. S.* (50. tábla, 16. ábra). Hazánk hegyes vidékein nem ritka ápr.—máj. és jul.—aug.-ban. 21—23 mm. Hernyója zöld, hátán sötétszélű világos vonal fut le; jun.-ban és szept.-ben az üvegszárú nenyúljhozzámon (Impatiens noli tangere) él.

84. **silaceata** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de a középtérben az erek sárgásak, feje, tora és potroha pedig feketésbarna, nem sárga. Hazánk hegyes vidékein található ápr.—máj.-ban és jul.—aug.-ban;

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

ritka. 22—24 mm. Középtere olykor legkeskenyebb részén ketté szakadt s ott kis különálló fekete folt marad: ab. *insulata* Hw. (Eperjes, Krapina). Hernyója zöld, sötétszélű világos hát- és hasi vonallal, vagy vörösesbarna, barna hosszanti vonalakkal; jun.-ban és szept.-ben az üvegszárú nenyúljhozzámon (Impatiens noli tangere) és a keskenylevelű fűzikén (Chamaenerium angustifolium) él.

85. **Corylata** *Thnbg.* (50. tábla, 17. ábra). Országszerte, de kevés helyen található ápr.—jun.-ban. 25—27 mm. Hernyója sárgásszürke, fölül vöröses, hátán elül és hátul vörös, oldalán pedig fehéres vonal fut le; szept.—okt.-ben hárson (Tilia) és kökényszilván (Prunus spinosa) él.

86. **badiata** *Hb.* (49. tábla, 1. *c.* ábra). Hazánk legnagyobb részén található márcz.—máj.-ban. 23—25 mm. Hernyója (49. tábla, 1. *a.* ábra) jun.—jul.-ban a csipkerózsán (Rosa canina; 49. tábla, *A.* ábra) él. Bábbá (49. tábla, 1. *b.* ábra) a föld alatt alakul át.

87. **Berberata** *Schiff.* (50. tábla, 18. *c.* ábra). Csaknem országszerte található ápr.-tól aug.-ig. 19—21 mm. Hernyója (50. tábla, 18. *a.* ábra) jun.-ban és szept.-ben a sóskaborbolyán (Berberis vulgaris; 50. tábla, *B.* ábra) él. Bábbá (50. tábla, 18. *b.* ábra) a föld alatt alakul át.

88. **nigrofasciaria** *Goeze.* (50. tábla, 19. *b.* ábra). Hazánk legnagyobb részében található ápr.—máj.-ban; ritka. 26—28 mm. Hernyója (50. tábla, 19. *a.* ábra) jul.-ban rózsán (Rosa; 50. tábla, *C.* ábra) él.

89. **rubidata** *F.* (50. tábla, 20. ábra). Országszerte található, helyenkint meglehetős gyakori máj.-tól aug.-ig. 19—21 mm. Olykor a vörös sávok feketés behintésűek vagy teljesen elenyészők: var. *fumata* Ev.; átmeneti alakok előfordulnak hazánk Felvidékén. Hernyója szürke, hátán elül-hátul feketés vonal fut le, a középső gyűrűkön feketés zeg-zugos vonalkák sorakoznak; jun.-ban és szept.-ben galajon (Galium) él.

90. **comitata** *L.* (50. tábla, 22. ábra). Országszerte gyakori jun.—aug.-ban. 26—29 mm. Felső szárnya olykor sokkal sötétebb, szürkésbarna: ab. *moldavinata* Car. Hernyója sárgászöld, feketés pettyekkel borított, oldalán sárgásbarna sáv fut le; szept.-ben libatopon (Chenopodium) él.

91. **sagittata** *F.* (50. tábla, 21. ábra). Hazánkban igen ritka (Pozsony, Eperjes, Nagyág) jul.—aug.-ban. 25—27 mm. Hernyója sárgászöld, sötétzöld és vöröses rajzokkal; szept.—okt.-ben virnáczon (Thalictrum) él.

Európai fajok még: **Malvata** *Rbr.* és **unicata** *Gn.* Dalmáczia stb. — **ludificata** *Stgr.* és **permixtaria** *H. S.* Görögország stb. — **Kollararia** *H. S.*, **austriacaria** *H. S.*, **tempestaria** *H. S.*, **aqueata** *Hb.*, **alpicolaria** *H. S.* és **pupillata** *Thnbg.* Alpesek stb. — **disjunctaria** *Lah.* és **bistrigata** *Tr.* Olaszország stb. — **multistrigaria** *Hw.* Franczia ország. — **alhambrata** *Stgr.* Spanyolország. — **serraria** *Z.*, **frigidaria** *Gn.*, **abrasaria** *H. S.* és **polata** *Dup.* Skandinávia stb.

18. nem. **Asthena** *Hb.*

Igen közel áll az előbbi nemhez, s attól leginkább kissé módosult erezete, fehér színezése s az *Acidalia*-nembe tartozó lepkék mustrázatára emlékeztető rajzolata által különbözik.

1. **candidata** *Schiff.* (50. tábla, 10. ábra). Országszerte gyakori máj.-tól aug.-ig. 17—18 mm. Hernyója világoszöld, hátán az elülső és hátulsó gyűrükön vörös vonal fut le, a közben esőkön pedig oldalt vörös foltok vannak; jun.-tól szept.-ig az erdei bükkön (Fagus sylvatica) és a közönséges gyertyánon (Carpinus Betulus) él.

2. **anseraria** *H. S.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de szárnyai közepén 1—1 éles fekete pont van, a sárgás harántvonalak valamivel szélesebbek, kevésbbé élesek; alsó szárnyán 3 ily vonal fut le. Hazánkban ritka máj.—aug.-ban. 17—18 mm.

19. nem. **Eupithecia** *Curt.* (**Tephroclystia** *Hb.*)

Apró lepkék; felső szárnyuk többnyire megnyújtott, belső szegélye sokkal rövidebb az elülsőnél, csúcsa többé-kevésbbé lekerekített; az alsó szárny igen kicsiny, kerek; mindkét szárny épszélű. A csáp alig pillás; a tapogató többé-kevésbbé kiálló. A hernyó nagyobbára nyulánk, némelyik nyűforma.

1. **gratiosata** *H. S.* Hasonlít a következő fajhoz, de jóval nagyobb, hófehér, a keskeny hullámvonalnak befelé széles sötét árnyéka van s a szárny csúcsán fehér folttá szélesedik ki. Hazánkban eddig csak Szt.-Gothárdon (Szolnok-Doboka m.) figyelték meg. 22—23 mm. Hernyója zöldessárga, hátán 3 sötétebb zöld, oldalán sárgás vonal fut le; a mézgabürök (Ferulago galbanifera) magtokjában él.

2. **oblongata** *Thnbg.* (50. tábla, 25. *b.* ábra). Országszerte többé-kevésbbé gyakori máj.-tól aug.-ig. 11—12 mm. Hernyója (50. tábla, 25. *a.* ábra) jun.-ban és szept.-ben ernyős növények virágján és magván él.

3. **breviculata** *Donz.* Felső szárnya fehér, a tőtér az apró fekete középső pontig vörösesbarna, s ugyanoly színű nagy folt van a szárny csúcsán is; alsó szárnya fehér, szürke vonalakkal. Hazánkban eddig csak Budapesten figyelték meg jul.-ban. 11—12 mm.

4. **extremata** *F.* (*glaucomictata* Mn.) Felső szárnya sárgásfehér, a tőtéren kékesszürkével kevert, a külső harántvonalak és a hullámvonal széle rozsdaszínű, az elülső szegélyen nagy fekete folt van. Hazánkban csupán Verebélyen figyelték meg máj.—jun.-ban. 15—16 mm.

5. **Gueneata** *Mill.* Rajzban hasonlít az *oblongata*-hoz, de felső szárnyának színe vörösessárga, a széles barna szalag élesen határolt; alsó szárnya meglehetős rövid, szürke, vörösbe hajló. Hazánkban igen ritka (Budapest, Pécs). 13—15 mm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

6. **Linariata** *F.* (50. tábla, 27. ábra). Hazánk legnagyobb részében található jun.—aug.-ban. 16—17 mm. Hernyója zöld, hátán sötétzöld, rozsdásbarna vagy feketés foltok sorakoznak; aug.—szept.-ben a közönséges gyujtovány (Linaria vulgaris) virágján és magtokjában él.

7. **pyreneata** *Mab.* (*Digitaliata* Dietze). Igen hasonlít az előbbi fajhoz; felső szárnya fehéres hamuszínű, barnával és pirossal tarkázott, a barna középtéren fekete pont van, a hullámvonal halvány; alsó szárnya fehéres. Hazánkban igen ritka jun.-ban. 16—17 mm. Hernyója halványszürke, hátán oldalt két sárgásfehér vonal fut le; jun.—jul.-ban a piros és nagyvirágú gyűszűvirágon (Digitalis purpurea és grandiflora) él.

8. **irriguata** *Hb.* Felső szárnya hosszú és hegyes, szennyesfehér, tövén és elülső szegélyén barnásszürke, közepén hosszúkás, fekete petty van, az erek sárgásak, a harántsávok többnyire egészen homályosak, a hullámvonal fehér, fogazott; alsó szárnya fehéres. Hazánkban igen ritka ápr.—jun.-ban. 14—15 mm. Hernyója sárgászöld, hátán széles piros sáv fut le; jun.-ban tölgyön (Quercus) él.

9. **pusillata** *F.* Felső szárnya kihegyezett, csontszínű, szürke behintésű, közepén fekete petty van, a szegélytér barnásszürke, az elülső szegélyen sötét foltok sorakoznak, a kettős sávok keskenyek, a hullámvonal fehéres; alsó szárnya rövid, fehéres, szegélye szürke. Hazánkban szórványosan és gyéren lép fel máj.—jun.-ban. 16—18 mm. Hernyója zöld, sötét hosszanti vonalakkal; jul.-ban fenyőféléken él.

10. **conterminata** *Z.* Hasonlít a következő fajhoz, de kisebb, felső szárnya tisztább szürke, az elülső szegélyen levő foltok nagyobbak, közepén feltünő nagy hosszúkás fekete folt van, a kettős sávok és a hullámvonal elmosódottak. Hazánkban eddig csak Verebélyen találták jun.-ban. 14—16 mm.

11. **indigata** *Hb.* Felső szárnya keskeny és hegyes, világos vörösesszürke, közepén nagy fekete folt van, a harántsávok szürkék, a kettős sávok nagyon homályosak, a hullámvonal teljesen elenyésző; alsó szárnya halványabb, csaknem egyszínű. Hazánkban igen ritka (Isaszegh, Eperjes) jun.—jul.-ban. 14—15 mm. Hernyója világos zöldessárga vagy vörösessárga, hátán vörösesbarna, mellette világossárga, oldalán pedig világossárga vonal fut le; fenyőféléken él.

12. **Abietaria** *Goeze.* (50. tábla, 28. ábra). Hazánk hegyes vidékein található máj.—jul.-ban, de mindenütt ritka. 18—20 mm. Hernyója vörösesbarna, sötét pontokkal borított; jul.—aug.-ban a lúczfenyő (Picea excelsa) tobozaiban él. Rendes haslábai vannak, ezért járása nem araszoló.

13. **togata** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de nagyobb, a felső szárny csúcsa hegyesebb, a közepén levő folt nagyobb; alsó szárnya halványabb. Hazánkban ritka (M.-Tátra, Eperjes, Mezőzáh) jun.—jul.-ban. 17—18 mm. Hernyója s életmódja az előbbi fajával azonos.

14. **insigniata** *Hb.* Felső szárnya világos hamuszínű, 3 valamivel világosabb, sötétszélű harántszalaggal, közepén nagy fekete vonal, elülső szegélyén 4 sötétbarna nagy folt van, melyek elseje sávszerűen húzódik a belső szegély felé; a hullámvonal hiányzik. Hazánk legnagyobb részében található ápr.—jun.-ban, de mindenütt ritka. 19—20 mm. Hernyója zöld, hátán vörös foltok sorakoznak, oldalán sárga sáv fut le; jun.—jul.-ban gyümölcsfákon él.

15. **venosata** *F.* (50. tábla, 26. ábra). Hazánkban igen szórványosan és gyéren fordul elő (Pozsony, Szatmár, Fiume) máj.—jul.-ban. 19—21 mm. Hernyója zöldes, hátán széles barna sáv fut le; jul.—aug.-ban a hólyagos sziléne (Silene venosa) és a fehér mécsvirág (Melandrium album) magtokjában él.

16. **Alliaria** *Stgr.* (51. tábla, 30. ábra). Hazánkban eddig csakis Budapesten figyelték meg máj.—jul.-ban. 15—17 mm. Hernyója fehéressárga, feje sárgás; aug.—szept.-ben a sárga hagyma (Allium flavum) magván él.

17. **egenaria** *H. S.* Hasonlít a *castigata*-hoz, felső szárnya barnásszürke, közepén kicsiny hosszúkás fekete folt van, töve felől egyszerű feketés harántvonal fut le, kifelé pedig feketés kettős vonal közrefogja a középteret. Hazánkban eddig csak Mehádián figyelték meg. 14—15 mm.

18. **Euphrasiata** *H. S.* Felső szárnya keskeny és hegyes, az alig világosabb sávok mentén világos hamuszínű, elmosódott finom sötét harántvonalakkal, közepén keskeny fekete folt van, a finom hullámvonal fogazatlan; alsó szárnya világosszürke, fehéres kettős sávval és kevéssé fogazott hullámvonallal. Hazánkban igen szórványosan lép fel (Budapest, Pécs, Eperjes) jul.—aug.-ban. 15—16 mm. Hernyója zöld vagy sárgásszürke, hátán 2 sötét vonal fut le, melyek hátra felé kiszélesednek és világos pettyeket fognak körül; szept.—okt.-ben a homoki fogfű (Odontites lutea) magtokjában él.

19. **Pimpinellata** *Hb.* Felső szárnya világos vörösesszürke, elülső szegélyén hamuszínű, közepén erős fekete vonás van, erei kissé sárgásak, a kettős sávok külseje széles, szürke, a hullámvonal fehéres; alsó szárnya világosszürke. Hazánkban igen szórványosan és gyéren fordul elő (Budapest, Eperjes, Nagyág) jul.—aug.-ban. 16—17 mm. Hernyója zöld, piros tünettel, hátán sötétzöld sáv fut le; szept.—okt.-ben főleg a hasznos földi tömjénen (Pimpinella Saxifraga) él.

20. **gemellata** *H. S.* Felső szárnya fehéres, szegélyén szürke, finom sárgás erekkel, közepén apró fekete petty van, a finom, éles 3 kettős sáv szürke; a hullámvonal fehéres, csipkézett; az alsó szárny fehéres. Hazánkban máj.-ban. igen szórványosan és gyéren fordul elő (Budapest, Mehádia, Fiume). 13—14 mm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

21. **distinctaria** *H. S.* Felső szárnya kékesszürke, közepén fekete vonalka van, a kettős sávok kevéssé hajlottak, a harántvonalak finomak, élesek. Hazánkban igen ritka (Tátrafüred, Eperjes, Mehádia) jun.—jul.-ban. 15—16 mm. Hernyója zöld vagy sárgás, hátán piros foltok vannak; aug.—szept.-ben a kakukfű (Thymus Serpyllum és vulgaris) magvain él.

22. **extraversaria** *H. S.* Felső szárnya barnásszürke, közepén igen keskeny fekete folt van, a középső vonal 3 részre tagolt. Hazánkban igen ritka (Budapest) jul.—aug.-ban. 15—16 mm. Hernyója zöld, nagy piros foltokkal vagy piros harántvonalakkal; főleg a kocsord (Peucedanum Oreoselinum) virágján él.

23. **expallidata** *Gn.* Hasonlít az *Absinthiata*-hoz, felső szárnya barna, közepén hosszú, nagy folt van, az elülső szegély foltjai feketések, közepe előtt és mögötte finom fekete pontok vannak az ereken. Hazánkban igen ritka (Eperjes) jun.-ban. 17—19 mm. Hernyója zöld, sárga vagy szürke, hátán vöröses-barna foltok sorakoznak, ezek alatt sötét-, oldalán pedig sárga vonal fut le; aug.—szept.-ben az aranyos istápfű (Solidago Virga aurea) virágján él.

24. **assimilata** *Gn.* Igen hasonlít az *Absinthiata*-hoz, de kisebb, szárnyai kerekek, rojtja tarka. Hazánkban máj.-tól aug.-ig ritkán fordul elő (Eperjes, Lipik). 15—16 mm. Hernyója zöld, hátán zöldes vagy piros vonal fut le; jun.-ban és szept.—okt.-ben a felfutó komlón (Humulus Lupulus) él.

25. **Absinthiata** *Cl.* (50. tábla, 33. ábra). Hazánk legnagyobb részében található máj.-tól jul.-ig, de mindenütt ritkán. 17—19 mm. Hernyója szennyes-zöld, hátán vöröses-barna foltok vannak, a 4—10. gyűrűn, az 1—5. gyűrűn pedig fehér hosszanti sávok futnak le; aug.—szept.-ben főleg az aranyos istápfű (Solidago Virga aurea) és az aggófű (Senecio) virágján él.

26. **Goosensiata** *Mab.* (*minutata* Gn.) Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnya keskenyebb, szürkébe hajló halvány csokoládé-színű, közepén erősebb fekete folt van, elülső szegélye a foltokon fehéres; alsó szárnya fehéresszürke. Hazánkban eddig csak Sopronban figyelték meg jun.-ban. 15—17 mm. Hernyója hasonlít az előbbi fajéhoz; szept.-ben a hanga (Erica) és a közönséges sédkender (Eupatorium cannabium) virágján él.

27. **denotata** *Hb.* (*Campanulata* H. S.). Felső szárnya széles, csúcsa lekerekített, vöröses palaszínű vagy vörhenyes szürke, közepén nagy fekete folt van, a kettős sávok igen homályosak, a hullámvonal fehéres; alsó szárnya rövid, közepén egyenesre metszett, szürke. Hazánkban igen ritka (Eperjes) jun.—jul.-ban. 13—14 mm. Hernyója világos okkerbarna, hátán a középső gyűrűkön 2—3 sötét folt van; szept.—okt.-ben a csalánlevelű csengetyűke (Campanula Trachelium) magtokjában él.

28. **Actaeata** *Waldd.* Hasonlít a *trisignaria*-hoz, de nagyobb, felső szárnya szélesebb, vöröses palaszínű, az elülső szegélyen levő 2 folt kisebb s egyforma távolságban van a közepén levő folttól, a kettős sávok homályosak, a hullámvonal fehéres; alsó szárnya valamivel világosabb színű, belső zugán fehér pont van. Hazánkban ritka (Budapest, Eperjes, Nagyszeben) máj.—jun. és aug.—szept.-ben. 13—14 mm. Hernyója jul.-ban és szept.—okt.-ben a fekete békabogyó (Actaea nigra) levelein él.

29. **albipunctata** *Hw.* Felső szárnya palaszínű, közepén többnyire fekete folt van, az erek feketén és fehéren pontozottak, a kettős sávok homályosak, a hullámvonal közepén tiszta fehér folttá szélesedik ki. Hazánkban ritka (Selmeczbánya, Eperjes) máj.—jun.-ban. 16—17 mm. Hernyója zöld, hátán szívalakú vörös vagy sötétzöld foltok sorakoznak; aug.-ban az erdei angyélika (Angelica sylvestris) magburkában él.

30. **vulgata** *Hw.* Felső szárnya keskeny, sötét rozsdásbarna, közepén kicsiny fekete petty van, erei feketén pontozottak, a szegélytéren sárgásak, a hullámvonal finom fehér, csipkés; alsó szárnya rozsdásbarna. Hazánk nagy részében található, helyenkint máj.—jun.-ban gyakori. 16—18 mm. Hernyója vöröses- vagy sárgásbarna, hátán sötét foltok vannak, alattuk hullámos sötét vonal fut le; aug.—szept.-ben a málna-szederen (Rubus Idaeus), a hólyagos szilénén (Silene venosa) és számos más növényen él.

31. **Virgaureata** *Dbld.* Felső szárnya vöröses palaszínű, közepén erőteljes fekete folt van, az erek feketén és fehéren pontozottak, a kettős sávok homályosak, a hullámvonal fehéres, a belső zugon kis fehér folttá szélesedett ki; alsó szárnya valamivel világosabb. Hazánkban igen ritka (Eperjes, Brassó) jun.—aug.-ban. 18—20 mm. Hernyója igen hasonlít az *Absinthiata*-éhoz, de a hátán levő foltok körvonala élesebb; jul.-ban és szept.-ben az aranyos istápfű (Solidago Virga aurea), az erdei turbolya (Anthriscus sylvestris) és a jakabnapi aggófű (Senecio Jacobaea) virágján él.

32. **Selinata** *H. S.* Igen hasonlít a következő fajhoz, felső szárnya sárgásbarna, a kettős sávok meglehetősen határozottak, a hullámvonal élesebben fehéres, a belső zugon tiszta fehér; alsó szárnya hosszúkás. Hazánkban igen ritka (Eperjes, Lipik) máj.—jun.-ban. 17—18 mm. Hernyója kékeszöld, hátán sötétzöld vonal fut le; jun.-ban és szept.-ben kocsord (Peucedanum Oreoselinum) virágján és magván él.

33. **trisignaria** *HS.* Felső szárnya vöröses hamuszínű vagy sötét palaszínű, közepén nagy fekete folt, elülső szegélyén pedig két nagy feketésszürke folt van, a kettős sávok igen homályosak, úgyszintén a hullámvonal is; alsó szárnya valamivel világosabb. Hazánkban eddig csak Sárosmegyében figyelték meg máj.—jun.-ban. 17—19 mm. Hernyója zöld, hátán sötét vonal fut le; aug.—szept.-ben a termetes medvetalp (Heracleum Spondylium) és kocsord (Peucedanum) virágján és magván él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

34. **Lariciata** *Frr.* Valamivel kisebb a *castigata*-nál, felső szárnya tisztább palaszínű, közepén apró fekete petty van, a hullámvonal fehéresszürke; alsó szárnya kisebb, szürke. Hazánkban igen ritka máj.—jun.-ban. 15—16 mm. Hernyója zöld vagy barna, hátán sötét, oldalán fehér sáv fut le; aug.—szept.-ben a vörös fenyőn (Larix decidua) él.

35. **castigata** *Hb.* Felső szárnya nyulánk, hegyes, barnás hamuszínű, közepén kicsiny fekete petty van, a 3 kettős sáv fehéresszürke, a hullámvonal fehéres, kevéssé fogazott; alsó szárnya szürke, kettős sávval és hullámvonallal. Hazánk nagyobb részében található máj.—jun.-ban; ritka. 18—20 mm. Hernyója földszínű, hátán sötétebb vagy vörösesbarna foltok sorakoznak, oldalán ugyanolyan színű sáv fut le; jul.—aug.-ban a galaj (Galium) s a sárga tárnics (Gentiana lutea) virágján él.

36. **subnotata** *Hb.* Felső szárnya széles, halványszürkés okkersárga, közepén halvány barna folt van, a kettős sávok homályosak, a hullámvonal világosabb; alsó szárnya világosszürke. Hazánk nagy részében található jun.—aug.-ban. 19—21 mm. Hernyója zöld, hátán sötét foltok sorakoznak, oldalán sötétzöld vonal fut le; aug.—szept.-ben a libatop (Chenopodium) és a közönséges gyujtovány (Linaria vulgaris) magvain él.

37. **fenestrata** *Mill.* Szárnyai fehérek, a felső szárny elülső szegélye barnássárgával tarkázott, rajta négy, párosan lefutó barnássárga harántvonal van, melyek közűl kettő az alsó szárnyon is folytatódik. Hazánkban eddig csak a Badden-hegységben figyelték meg jul.-ban. 26—27 mm.

38. **Veratraria** *H. S.* Hasonlít a *satyrata*-hoz, de nagyobb, felső szárnya jóval szélesebb, halványvilágos vörösesszürke, közepén erőteljesebb fekete folt van, az erek fekete-fehéren pontozottak, a haránt-vonalak és kettős sávok igen homályosak, a hullámvonal fehér. Hazánkban igen ritka máj.—jul.-ban. 22—23 mm. Olykor nagyobb, világosabb színű: var. *eynensata* Grasl. (Erdély). Hernyója szürke, háta, feje és paizsa fekete; aug.-ban a fehér zászpa (Veratrum album) magtokjában él.

39. **helveticaria** *B.* Felső szárnya meglehetős széles, barnásszürke, közepén tojásdad fekete folt van, az erek feketén és világosan pontozottak, a kettős sávok világosszürkék, homályosak, úgyszintén a hullámvonal is; alsó szárnya rajztalan. Hazánkban ritka (Eperjes, Josipdol) máj.—jun.-ban. 18—19 mm. Olykor világosabb, szürke, rajzolata élesebb: ab. *arceuthata* Frr. Hernyója világoszöld, hátán sötét vonal, mellette s oldalán világos vonal fut le; szept.—okt.-ben a közönséges borókán (Juniperus communis) él.

40. **cauchyata** *Dup.* Hasonlít a következő fajhoz, de felső szárnya keskenyebb, jóval világosabb, halvány sárgásszürke. Hazánkban eddig csak Eperjesen figyelték meg jun.-ban. 16—18 mm. Hernyója zöld, oldalán sötétebb sáv fut le; aug.—szept.-ben az aranyos istápfű (Solidago Virga aurea) levelein él.

41. **satyrata** *Hb.* (50. tábla, 32. ábra). Hazánk nagy részében máj.—jun.-ban fordul elő. 17—18 mm. Olykor csaknem egyszínű sötétszürke: ab. *subatrata* Stgr. Hernyója világoszöld vagy fehéres, hátán piros foltok sorakoznak, gyakran oldalán piros hullámos vonal fut le; jul.—aug.-ban galajon (Galium) és kocsordon (Peucedanum) él.

42. **Silenata** *Stndf.* Felső szárnya széles, csúcsa lekerekitett, szürkésbarna, közepén fekete folt van, a kettős sávok homályosak, a hullámvonal fogazott, fehér. Hazánkban igen ritka (Eperjes) máj.—jun.-ban. 19—20 mm. Hernyója zöld vagy barnássárga, hátán sötét vonal fut le; jul.-ban a hólyagos sziléne (Silene inflata) él.

43. **Scopariata** *Rbr.* (*Guinardaria* B.). Felső szárnya fehéres, töve és szegélytere rozsdásbarna, sötétbarna sávokkal, a középtér, melyen középső pont nincs, barna, a hullámvonal fehéres, csipkés. Hazánkban eddig csak Fiumében találták máj.—jun.-ban. 15—17 mm. Hernyója zöld, hátán rózsaszínű sáv fut le, feje zöld; hangán (Erica scoparia és arborea) él.

44. **succenturiata** *L.* Felső szárnya fehér, a szegélyeken barnásszürke, közepén nagy fekete folt van, a kettős sávok fehérek, úgyszintén a csipkés hullámvonal is; alsó szárnya szürke. Hazánk nagy részében található máj.-tól aug.-ig, de mindenütt ritka. 17—18 mm. Felső szárnya olykor rozsdásbarna, elülső és külső szegélye sötétszürke: var. *subfulvata* Hw. (Budapest, Brassó); néha csaknem egyszínű rozsdásbarna: ab. *oxydata* Tr. Hernyója szürke, hátán fekete foltok sorakoznak, oldalán fehéresszürke vonal fut le; aug.—szept.-ben az üröm (Artemisia) és a közönséges cziczkafark (Achillea Millefolium) virágján él.

45. **Millefoliata** *Rössl.* A ♂ felső szárnya hegyes, fehéresszürke, barnássárgával kevert, kivált az erek mentén, a ♀-é kerekebb, sötét kékesszürke; rajzolata ugyanolyan, mint a következő fajé, de fehér szín nélkül. Hazánkban ritka máj.—jun.-ban. 19—21 mm. Hernyója szennyes sárgásfehér, középső gyűrűin sötét ívvel; szept.-ben a közönséges cziczkafarkon (Achillea Millefolium) él.

46. **Scabiosata** *Bkh.* (*obrutaria* H. S.). Felső szárnya meglehetős széles, csúcsa lekerekített, fehéres, elülső szegélye s a szegélytér sötétszürke, közepén kicsiny homályos petty foglal helyet, erei sárgásak, a kettős sávokat éles szürke vonalak szegélyzik és osztják meg, a hullámvonal finom fehér, erősen csipkézett; alsó szárnya fehér. Hazánkban igen ritka máj.—jun.-ban. 15—16 mm. Olykor sötétbarna, fehér rajz nélkül: ab. *orphnata* Bohatsch (Pécs), vagy fehéres, egyforma barna sávokkal: ab. *aequistrigata* Stgr. (Eperjes). Hernyója zöld, hátán homályos sötét, alatta finom világos vonal fut le; szept.-ben főleg

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

a hasznos földi-tömjénen (Pimpinella Saxifraga) és az imola búzavirágon (Centaurea Jacea; 50. tábla, *E.* ábra) él.

47. **denticulata** *Tr.* Felső szárnya széles és hegyes, fehéres, tövén, továbbá elülső s külső szegélyén szürke, közepén fekete pont van, a hullámvonal tompán fogazott; alsó szárnya fehéres, szürke harántvonalakkal. Hazánkban igen szórványosan fordul elő, helyenkint jul.—aug.-ban gyakori. 18—20 mm. Hernyója fehéres, sötét hosszanti vonalakkal; aug.—szept.-ben az iglicz (Ononis repens) virágján s a kereklevelű csengetyűke (Campanula rotundifolia) magtokjában él.

48. **impurata** *Hb.* Felső szárnya fehéres, szürkésbarnával behintett, nyolcz harántvonallal, a középső fekete, a középfolttal egybeforrt, a külső kettős sáv fogazott, a hullámvonal homályos, a szegélytér sötét. Hazánkban ritka máj.-ban. 19—20 mm. Hernyója szürke, hátán sötét vonal fut le, mellette fekete pontok sorakoznak; aug.-ban a kereklevelű csengetyűkén (Campanula rotundifolia) él.

49. **semigraphata** *Brd.* (*Nepetata* Mab.). Felső szárnya meglehetős széles, csúcsa hegyes, világos kékesszürke, közepén fekete folt van, a három kettős sáv éles, fehéres, a hullámvonal igen homályos; alsó szárnya kékesszürke, fehéres kettős sávval. Hazánkban igen ritka jul.-ban. 15—16 mm. Hernyója szenynyes okkersárga vagy csokoládészínű, igen homályos rajzokkal; aug.—szept.-ben a pereszlény (Satureja nepeta) és kakukfű (Thymus) virágján él.

50. **graphata** *Tr.* Felső szárnya fehéresszürke, közepén kicsiny sötét pont van, a három kettős sávot fehéres, sötét vonal szeli át, a fehéres hullámvonal széles és fogazott; alsó szárnya fehéres. Hazánkban igen szórványosan lép fel, helyenkint ápr.—máj. és jun.—aug.-ban gyakori. 16—18 mm. Hernyója ismeretlen.

51. **riparia** *H. S.* Hasonlít a *Scopariata*-hoz, de felső szárnya keskenyebb, csúcsa hegyesebb, alapszíne világosabb szürke, a sötét rajzolat gyérebb, kivált a középtéren s az alsó szárnyon, mindkét szárny közepén éles sötét pont foglal helyet. Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg máj.—jun.-ban. 14—15 mm.

52. **Cucullaria** *Rbl.* (*undata* Bohatsch). Hasonlít a következő fajhoz, de felső szárnya kissé hegyesebb, alapszíne fehéresebb, a pikkelyezés sűrűbb, durvább, a sávok csipkésebbek. Hazánkban eddig csak Fiume környékén találták jun.—jul.-ban. 14—15 mm.

53. **plumbeolata** *Hw.* Felső szárnya világosabb vagy sötétebb szürke, finom sötét vonalakkal, melyek a valamivel világosabb kettős sávokat határolják és megosztják, a hullámvonal világos, kissé fogazott, a középfolt gyönge vagy egészen hiányzik; alsó szárnya világosszürke. Hazánk legnagyobb részében jun.—jul.-ban található, de mindenütt ritka. 14—15 mm. Hernyója sárgás, zöldes vagy ibolyaszínű, hátán három vörösesbarna vonal fut le; aug.—szept.-ben a kéküstökű és réti csormolya (Melampyrum nemorosum és pratense) virágján él.

54. **immundata** *Z.* Felső szárnya széles, csúcsa lekerekített, sárgásba hajló barnásszürke, középfolt nélkül, rajzolata igen elmosódott, minek folytán a kissé világosabb kettős sávok alig tünnek fel, a hullámvonal egészen homályos. Hazánkban eddig csak egy példányban figyelték meg Eperjesen jun.-ban. 17—18 mm. Hernyója fehéreszöld, finom fekete pontokkal gyéren borítva; jul.-ban a fekete békabogyó (Actaea nigra) éretlen bogyóiban él.

55. **isogrammaria** *H. S.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de kisebb, tisztább és sötétebb szürke, tora és potroha fölül vöröses. Hazánk legnagyobb részében található máj.—jun.-ban. 15—17 mm. Hernyója világos ibolyaszínű vagy zöld, hátán három sötét vonal fut le; jul.—aug.-ban az iszalag bércse (Clematis Vitalba) bimbójában él.

56. **Valerianata** *Hb.* Felső szárnya meglehetős keskeny, barnásszürke, középfolt nélkül, a sötét harántvonalak elmosódottak, a kettős sávok alig jelzettek, a finom fehéres hullámvonal kissé fogazott, fehéres, a belső zugon kis fehér folttá tágult. Hazánk keleti részében található jun.-ban; ritka. 16—17 mm. Hernyója zöld, hátán három sötét, oldalán sárgás vonal fut le; aug.-ban a mezei macskagyökér (Valeriana officinalis) virágján és magván él.

57. **pygmaeata** *Hb.* Felső szárnya hegyes, sötét szürkésbarna, rezes csillámmal, a középfolt hiányzik, a kettős sávok és vonalaik igen homályosak, a hullámvonal fogazott, a belső zugon éles fehér pontot alkot; alsó szárnya hasonló színű, belső zugán fehér pont van. Hazánkban eddig csak Szovátán figyelték meg jul.-ban. 14—15 mm. Hernyója meglehetős sűrű szőrökkel van borítva, világos okkersárga vagy agyagszínű, ritkán zöld, hátán három barna vonal fut le; jul.-ban a pongyola madárhúr (Cerastium vulgatum) magtokjában él.

58. **tenuiata** *Hb.* Felső szárnya rövid, csúcsa lekerekített, világos hamuszínű, kissé zöldbe hajló, közepén fekete pont van, az erek sárgásak, a három kettős sáv nem világosabb, s csak a vonalak által jelzett, a hullámvonal pedig homályos, alig csipkés. Hazánkban ritkán fordul elő jun.—jul.-ban. 12—13 mm. Hernyója márcz.-ban a kecskefűz (Salix caprea) barkáiban él.

59. **inturbata** *Hb.* Igen hasonlít az előbbi fajhoz, de felső szárnya kevésbbé hegyes, sárgásszürke, közepén kicsiny fekete pont van, az erek a szegélytéren sárgásak, a külső kettős sáv az alsó szárnyon is folytatódik. Hazánkban eddig csak Budapesten figyelték meg. 15—16 mm. Hernyója sárgászöld, hátán barna sáv és mellette finom sötétzöld vonal, oldalán pedig fehéres vonal fut le; ápr.-ban és jun.-ban a mezei juharon (Acer campestre) él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

60. **nanata** *Hb.* (50. tábla, 30. ábra). Hazánkban szórványosan fordul elő, helyenkint máj.-tól aug.-ig nem ritka. 15—16 mm. Olykor jóval sötétebb, csaknem minden fehér rajz nélkül: var. *pauxillaria* B. (*obscurata* Stgr.). Hernyója rózsaszínű, hátán sötét sáv fut le; jun.—jul.-ban és szeptemberben hangán (Erica) él.

61. **innotata** *Hufn.* (50. tábla, 31. ábra). Hazánk nagy részében található, helyenkint ápr.—máj. és jul.—aug.-ban meglehetős gyakori. 18—20 mm. Olykor csaknem egyszínű, igen homályos rajzokkal: var. *Fraxinata* Crewe. (Budapest, Pécs). Hernyója zöld, fehér ferde vonalakkal és bíborszínű vagy ibolyásbarna foltokkal; jun.-ban és szept.-ben a fekete és mezei ürömön (Artemisia vulgaris és campestris), a fajváltozat hernyója pedig főleg a csipkerózsán (Rosa canina) és a közönséges kőrisen (Fraxinus excelsior) él.

62. **Rosmarinata** *Mill.* Felső szárnya lándsaalakú, szürkésbarna, vöröses keverékkel, számos finom harántvonallal, melyek közűl a középső és külső kettős, a belső harántvonal s a hullámvonal homályos, a szárny közepén tojásdad-alakú fekete pont van. Hazánkban eddig csak Fiume környékén figyelték meg jun.—jul.-ban. 15—16 mm. Hernyója zöldes, oldalán gyakran vörös sáv fut le; az illatos rozmaring (Rosmarinus officinalis) virágján él.

63. **abbreviata** *Stph.* Felső szárnya sárgásszürke, a második és harmadik sejt csaknem egészen barnássárga, közepén fehér alapon finom fekete vonal van; alsó szárnya rövid, szürke. Hazánkban eddig csak Eperjesen figyelték meg ápr.—máj.-ban. 15—16 mm. Hernyója agyagszínű, hátán zöldesbarna vonal fut le; jun.-ban tölgyön (Quercus) él.

64. **exiguata** *Hb.* Felső szárnya meglehetős széles, hegyes, világosszürke, közepén hosszúkás fekete folt van, a három kettős sáv valamivel világosabb, a külső csaknem egyenes lefutású, a tér közte s a fehéres, kissé csipkés hullámvonal közt sötétebb; alsó szárnya rövid, világosszürke. Eddig hazánk keleti részében figyelték meg máj.—jun.-ban. 16—17 mm. Hernyója sötétzöld, hátán és oldalán téglaszínű sáv fut le; aug.—szept.-ben főleg a cseregalagonyán (Crataegus Oxyacantha) és a sóskaborbolyán (Berberis vulgaris) él.

65. **lanceata** *Hb.* (50. tábla, 38. ábra). Hazánkban eddig csak Eperjesen találták ápr.—máj.-ban. 18—19 mm. Hernyója barna, hátán három sötét vonal fut le; jun.-ban a jegenyefenyő (Abies alba) friss hajtásain él.

66. **sobrinata** *Hb.* Felső szárnya hegyes csúcsú, világosbarna, hamuszínnel kevert, közepén fehérkeretű fekete vonal van, a kettős sávok homályosak, a finom fehéres hullámvonal csipkés; alsó szárnya hosszúkás. Hazánkban igen szórványosan és gyéren fordul elő aug.—szept.-ben. 17—18 mm. Hernyója zöld, hátán sötétebb, oldalán fehéres vonalak futnak le; máj.-ban a közönséges borókán (Juniperus communis) él.

67. **pumilata** *Hb.* Felső szárnya hegyes, vöröses-fehér, a középfolt hiányzik, a belső kettős sávot kifelé barnásvörös szalag határolja, a külső kettős sáv helyett keskeny fehér vonal fut le, melyet belül szélesebb fekete, kívül finomabb szürke vonal kisér, a hullámvonal csipkés, rozsdásbarna. Országszerte található ápr.—máj. és jul.—aug.-ban. 13—14 mm.

Európai fajok még: **spissilineata** *Metzner*, **unedonata** *Mill.* és **mnemosynata** *Mill.* Dalmáczia stb. — **silenicolata** *Mab.* Stájerország. — **dodonaeata** *Gn.* Olaszország. — **scriptaria** *H. S.* Alpesek. — **pulchellata** *Stph.* és **laquearia** *H. S.* Németország stb. — **phoeniciata** *Rbr.* Francziaország stb. — **extensaria** *Frr.* Oroszország. — **hyperboreata** *Stgr.* Norvégország.

20. nem. Chlorociystis *Hb.*

Igen közel áll az előbbi nemhez, melytől csak legújabban különítették el. Leginkább abban tér el tőle, hogy fajai többé-kevésbbé zöldes fémfényűek.

1. **coronata** *Hb.* Felső szárnya sárgászöld, középfolt nélkül, a középtér feketésszürkével kevert, a kettős sávoknak csak fele látható fehér vonal alakjában, a hullámvonal egészen elmosódott. Hazánkban igen ritka (Eperjes, Nagy-Becskerek, Lipik) máj.—jul.-ban. 13—14 mm. Hernyója zöld, hátán háromszögalakú vörösesbarna foltok sora, oldalán pedig sárgás sáv fut le; aug.—szept.-ben az iszalag bércsén (Clematis Vitalba), réti füzényen (Lythrum Salicaria) és a közönséges sédkenderen (Eupatorium cannabium) él.

2. **rectangulata** *L.* (50. tábla, 29. ábra). Országszerte található máj.—jul.-ban, többnyire gyakori. 16—18 mm. Igen változó; olykor csaknem egészen zöld: ab. *subaerata* Hb., vagy barnásszürke, sötétebb középsávval: ab. *cydoniata* Bkh., vagy pedig feketés, zöldes csipkés hullámvonallal: ab. *nigrosericeata* Hw. Hernyója zöld, hátán vörös sáv, oldalán sárgás vonal fut le; máj.-ban az almafa (Pirus Malus) virágjában él. Kártékony.

3. **debiliata** *Hb.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de halványabb zöld, középtere kevésbbé szürke, a kettős sávok homályosabbak, a középteret nem fekete vonal, hanem fekete pontok határolják, a hullámvonal erősebben csipkés. Hazánk nagy részében található jun.—jul.-ban. 16—18 mm. Hernyója zöld, hátán fehérszélű sötét sáv, oldalán pedig fehér sáv fut le; máj.-ban a fekete áfonya (Vaccinium Myrtillus) összefont levelei között él.

4. **chloerata** *Mab.* Igen hasonlít az előbbi két fajhoz, de a középtér külső határa nyílfoltokká oszlott fel. Elvétve hazánk keleti és déli részén található máj.—jun.-ban. 13—14 mm. Hernyója fehéres, hátán vörös, oldalán vörös pontozott vonal fut le; máj.-ban a kökény (Prunus spinosa) virágjában él.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

21. nem. **Coilix** *Gn.*

Igen közel áll az előbbi két nemhez, s azoktól csak abban különbözik, hogy alsó szárnyának széle fogazott s a szárny csúcsán erősebben kimetszett.

1. **sparsata** *Tr.* (50. tábla, 24. ábra). Hazánk legnagyobb részében található, helyenkint meglehetős gyakori máj.—jul.-ban. 19—21 mm. Hernyója világoszöld, hátán öt fehér vonal, oldalán széles sárga sáv fut le; aug.—szept.-ben a közönséges lizinkán (Lysimachia vulgaris) él.

22. nem. **Phibalapteryx** *Stph.*

Közel áll az előbbi két nemhez, de fajai többnyire jóval nagyobbak, a felső szárny háromszögalakú, csúcsa kihegyezett vagy tompán kerekített; az alsó szárny nem oly kerek, mint amazokon s a *Larentia*-nemen, melyhez e nem fajait előbb sorolták.

1. **polygrammata** *Bkh.* Felső szárnya csontszínű, számos barna, csaknem egyenes lefutású harántvonallal, a középtéren barna szalag húzódik a belső szegélytől a fekete középfoltig, kifelé ugyanolyan sáv fut az elülső szegélyig; a szegélytér szürke, a hullámvonal fehéres. Olykor hiányzik a barna középső szalag: var. *conjunctaria* Ld. Hazánk nagy részében található márcz.—ápr.-ban és jul.—szept.-ben. 18—20 mm. Hernyója vörösesszürke, hátán sötét, oldalán feketés vonal fut le; máj.—jun.-ban és szept.—okt.-ben a tejoltó és közönséges galajon (Galium verum és Mollugo) él.

2. **lapidata** *Hb.* Felső szárnya vöröses csontszínű, barna behintésű, tövén egyszerű, kifelé 3 kettős rozsdásbarna harántvonal húzódik végig. Hazánk hegyes vidékein ritkán található szept.—okt.-ben. 19—21 mm. Hernyója halványsárga, hátán szürke, mellette pedig fekete foltok sora fut le; jun.—jul.-ban apró növényeken él.

3. **aquata** *Hb.* Felső szárnya fehér, barnássárga és barna harántvonalakkal, a külső fehér kettős sáv a belső szegélytől a szárny közepéig húzódik, s onnan fekete kitöltéssel a szárny csúcsáig vonul, a szegélytér szürke, a hullámvonal fehér. Hazánkban igen ritka (Eperjes) jun.—jul.-ban. 22—24 mm. Hernyója zöld, ibolyásszürke vagy barnás árnyalatú, hátán sötét foltok sora, oldalán pedig sötét vonal fut le; máj.-ban és szept.-ben az iszalag bércsén (Clematis Vitalba) él.

4. **Vitalbata** *Hb.* (50. tábla, 23. ábra). Országszerte található máj.-tól aug.-ig. 22—24 mm. Hernyója kékeszöld, hátán sötétebb, oldalán sárgás sáv fut le; jul.-ban és szept.-ben az iszalag bércsén (Clematis Vitalba) él.

5. **corticata** *Tr.* Hasonlít az előbbi fajhoz, de kisebb; felső szárnyának csúcsa lekerekített, sárgásszürke, a középtér belső és külső szélén sötétbarna sáv húzódik, melyek közül a külső megszakítással a csúcsig ér, s melyet kifelé fehéres sáv határol; a finom szegélyvonal fekete. Hazánk legnagyobb részében található, helyenkint nem ritka ápr.—jun. és jul.—aug.-ban. 22—24 mm. Hernyója sárgásbarna, hátán fehérszélű fekete vonal fut le, mely a középső gyűrűkön foltokká oszlott, mellette sárgás vonal, oldalán feketésszürke sáv húzódik végig; jul.-ban és szept.—okt.-ben az iszalag bércsén (Clematis Vitalba) él.

6. **tersata** *Hb.* Felső szárnya sárgásbarna, számos sötétbarna harántvonallal, a középtér külső határa feketés, a hullámvonal csipkés, a szegélyen finom fekete pontok sorakoznak. Országszerte található, helyenkint meglehetős gyakori 2 ivadékban ápr.—jun.-ban és jul.—szept.-ben. 26—28 mm. A II. ivadék kisebb, egyszínűbb, a harántsávok kevésbbé feltünők: ab. *tersulata* Stgr. (Eperjes). Hernyója zöldesszürke vagy barna, hátán fehérszélű barna vonal, alatta világos és sötét, oldalán pedig szürke vonal fut le; jun.-ban és szept.—okt.-ben az iszalag bércsén (Clematis Vitalba) él.

7. **aemulata** *Hb.* Felső szárnya barnásszürke, sötét harántvonalakkal, a középtért kifelé sötét csíkkal ketté osztott világos szalag határolja, a melyben az ereken éles fekete és fehér pontok vannak, a hullámvonal csipkés, a szegélyen fekete pontok sorakoznak. Hazánkban ritka (Pozsony, Tátra, Eperjes) máj.—jun.-ban. 22—24 mm. Hernyója szürkészöld, hátán fekete vonal fut le; szept.-ben az iszalag bércsén (Clematis Vitalba) él.

8. **calligraphata** *H. S.* Felső szárnya barnásfehér, számos barnás harántvonallal, a középtér csak kifelé van élesebben határolva, a szegélyen fekete pontok sorakoznak. Hazánkban eddig csak Fiume környékén találták jun.-ban. 27—29 mm.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A lepke-családok és nemek betűsoros jegyzéke.

(A családok és csoportok neve **kövér** betűkkel, a synonimeké *dőlt* betűkkel van szedve. A számok a lapszámra vonatkoznak.)

Abraxas Leach 96.
Abrostola O. 78.
Acantholipes Ld. 84.
Acanthopsyche Heyl. 37.
Acherontia O. 22.
Acidalia Tr. 91.
Acidaliidae 91.
Acontia Ld. 82.
Acontiidae 82.
Acosmetia Stph. 69.
Acronycta O. 49.
Acronyctidae 49.
Adopaea Billb. 20.
Aedia Hb. 80.
Aglaope Latr. 28.
Aglia O. 44.
Agrophila B. 84.
Agrotidae 51.
Agrotis O. 51.
Amicta Heyl. 37.
Ammoconia Ld. 59.
Amphidasis Tr. 102.
Amphipyra O. 69.
Anaitis Dup. 109.
Anarta Hb. 80.
Angerona Dup. 99.
Anisopteryx Stph. 101.
Anophia Gn. 80.
Antocharis Boisd. 3.
Apamea Tr. 61.
Apatura F. 10.
Aphantopus Wallgr. 18.
Aplasta Hb. 89.
Apopestes Hb. 86.
Aporia Hb. 2.
Aporophyla Gn. 59.
Apterona Mill. 38.
Arachnia Hb. 12.
Arctia Schrk. 34.
Arctiidae 33.
Arctornis Germ. 40.
Argynnis F. 13.
Arichanna L. 97.
Arsilonche Ld. 49.
Asphalia Ld. 48.
Aspilates Tr. 107.
Asteroscopus B. 75.
Asthena Hb. 117.
Augiades Wats. 20.
Aventia Dup. 87.

Bacotia Tutt. 39.
Bapta Stph. 97.
Bembecia Hb. 26.
Biston Leach. 102.
Boarmia Tr. 103.
Boarmidae 96.
Boletobia B. 87.
Bombyces 30.
Bombycia Stph. 72.
Bombycidae 41.
Bombycoidae 48.
Bombyx B. 41.
Bomolocha Hb. 88.
Brachionycha Hb. 75.
Brephidae 89.
Brephos O. 89.
Brotolomia Ld. 64.
Bryophila Tr. 50.
Bupalus Leach 106.

Cabera Tr. 97.
Calamia Hb. 66.
Callimorpha Latr. 34.
Callophrys Billb. 5.
Callopistria Hb. 63.
Calocampa Stph. 74.
Calophasia Stph. 76.
Calpe Tr. 78.
Calpidae 78.
Calymnia Hb. 71.
Caradrina O. 67, 68.
Caradrinidae 67.
Carterocephalus Ld. 20.
Catephia O. 85.
Catocala Schrk. 85.
Caustoloma Ld. 100.
Cerocala B. 84.
Cerura Schrk. 44.
Charaeas Stph. 56.
Charaxes O. 10.
Charcharodus Wats. 20.
Chariclea Curt. 81.
Chariptera Gn. 60.
Cheimatobia Stph. 110.
Chemerina Boisd. 96.
Chesias Tr. 110.
Chloantha Gn. 63.
Chloroclystis Hb. 122.
Chondrosoma Anker 102.
Chrysophanus Hb. 5.
Cidaria Tr. 111.
Cilix Leach 44.
Cirrhoedia Gn. 72.
Cleoceris B. 72.
Cleogene B. 107.
Cleophana B. 76.
Cleophanidae 75.
Clidia B. 49.
Cnethocampa Stph. 47.
Cochliopodae 36.
Cochliotheca Rbr. 38.
Coenonympha Hb. 19.
Colias O. 3.
Collix Gn. 123.
Coscinia Hb. 33.
Cosmia O. 71.
Cosmotriche Hb. 42.
Cossidae 36.
Cossus F. 36.
Crateronyx Dup. 43.
Crocallis Tr. 99.
Cucullia Schrk. 76.
Cucullidae 76.
Cyaniris Dalm. 9.
Cymatophora Tr. 48.
Cymatophoridae 48.

Danais Latr. 15.
Dasychira Stph. 39.
Dasydia Esp. 105.
Deilephila O. 23.
Deiopeia Stph. 33.
Demas Stph. 49.
Dendrolimus Germ. 42.
Dianthoecia B. 58.
Diastictis Hb. 106.
Dichonia Hb. 60.
Dicranura B. 45.
Dicycla Gn. 71.
Dilinia Hmps. 97.
Diloba Stph. 49.
Diphtera Hb. 51.
Dipterygia Stph. 63.
Doritis B. 2.
Drepana Schrk. 44.
Drepanidae 44.
Drymonia Hb. 45.
Drynobia Dup. 46.
Dryobota Ld. 60.
Dysauxes Hb. 29.
Dyschorista Ld. 71.
Dyspessa Hb. 36.

Earias Hb. 30.
Eccrita Ld. 86.
Eilicrinia Hb. 100.
Ellopia Tr. 97.
Ematurga Ld. 106.
Emmelia Hb. 84.
Emydia B. 33.
Enconista Ld. 107.
Endagria B. 36.
Endromidae B. 43.
Endromis O. 43.
Endrosa Hb. 32.
Ennomos Tr. 98.
Ephyra Dup. 95.
Epichnopteryx Hein. 38.
Epichnopteryx Hb. 38.
Epicnaptera Rbr. 42.
Epimecia Gn. 75.
Epinephele Hb. 18.
Epineuronia Rbl. 56.
Epione Dup. 100.
Epirranthis Hb. 96.
Episema Hb. 59.
Epizeuxis Hb. 87.
Erastria O. 83.
Erebia Dalm. 15.
Eriogaster Germ. 41.
Eriopus Tr. 63.
Erycinidae 9.
Eubolia B. 107.
Euchelia B. 33.
Euchloë Hb. 3.
Euchloris Hb. 90.
Euclidia O. 84.
Eucosmia Stph. 111.
Eucrostes Hb. 90.
Eugonia Hb. 98.
Eupithecia Curt. 117.
Euplexia Stph. 64.
Euprepia O. 34.
Eurhipia B. 78.
Eurhipidae 78.
Eurranthis Hb. 106.
Eurymene Dup. 99.
Eutelia Hb. 78.
Euterpia Gn. 81.
Exaereta B. 45.
Exophyla H. G. 86.

Fidonia Tr. 106.
Fumea Stph. 39.

Gastropacha O. 42.
Geometra L. 90.
Geometrae 89.
Geometridae 89.
Gluphisia B. 45.
Gnophos Tr. 104.
Gnophria Stph. 33.
Gonodontis Hb. 99.
Gonophora Brnd. 48.
Gonopteryx Leach 4.
Gortyna Hb. 65.
Graëllsia Grote 43.
Grammesia Stph. 67.
Grammodes Gn. 84.

Habrosyne Hb. 48.
Habryntis Ld. 64.
Hadena Schrk. 61.
Hadenidae 56.
Halia Dup. 106.
Harpyia O. 44.
Helia Gn. 87.
Heliaca H. S. 80.
Heliodes Gn. 80.
Heliothidae 80.
Heliothis O. 81.
Helotropha Ld. 64.
Hemerophila Thnbg. 102.
Hemithea Dup. 91.
Hepialidae 35.
Hepialus F. 35.
Herminia Latr. 88.
Hesperia Wats. 21.
Hesperidae 19.
Heterocera 22.
Heterogenea Kn. 36.
Heterogynis Rbr. 29.
Heteropterus Dum. 19.
Hibernia Latr. 101.
Himera Dup. 99.
Hipocrita Hb. 33.
Hiptelia Gn. 71.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Holcocerus Stgr. 36.
Hoplitis Hb. 45.
Hyalina Rbr. 37.
Hybocampa Ld. 45.
Hydrilla B. 68.
Hydroecia Gn. 65.
Hygrochroa Hb. 98.
Hylophila Hb. 30.
Hypena Schr. 88.
Hypenidae 86.
Hypenodes Gn. 89.
Hypogymna Hb. 39.
Hypoplectis Hb. 100.
Hypopta Hb. 36.
Hyppa Dup. 63.

Ino Leach 27.

Jaspidea B. 64.

Laelia Stph. 40.
Laeosopis Rbr. 5.
Lampides Hb. 6.
Larentia Tr. 111.
Larentiidae 108.
Laria Schrk. 40.
Lasiocampa Schrk. 41. 42.
Laspeyria Germ. 87.
Lemonia Hb. 43.
Leptidia Billb. 3.
Leucania Hb. 66.
Leucanidae 65.
Leucanitis Gn. 84.
Leucodonta Stgr. 46.
Leucoma Stph. 40.
Leucophasia Steph. 3.
Libythea F. 9.
Libytheidae 9.
Lignyoptera Ld. 101.
Limenitis F. 10.
Liparidae 39.
Lithocampa Gn. 75.
Lithosia F. 32.
Lithosidae 30.
Lithostege Hb. 109.
Lobophora Curt. 110.
Lophopteryx Stph. 46.
Luperina B. 61.
Lycaena F. 6.
Lycaenidae 4.
Lygris Hb. 111.
Lymantria Hb. 40.
Lymantriidae 39.
Lythria Hb. 108.

Macaria Curt. 100.
Macroglossa O. 24.
Macrothylacia Rbr. 42.
Madopa Stph. 88.
Malacosoma Auriv. 41.
Mamestra Hb. 56.
Mania Tr. 64.
Maniola Schrk. 15.
Melanargia Meig. 15.
Meliana Curt. 66.
Melitaea F. 12.
Mesogona B. 70.
Mesotrosta Ld. 83.
Mesotype H. S. 109.
Metoponia Gn. 84.
Metoptria Gn. 84.
Metrocampa Latr. 98.
Miltochrista Hb. 32.
Minoa Tr. 109.
Miselia O. 60.
Moma Hb. 51.
Mythimna O. 67.

Naclia B. 29.
Naenia Stph. 64.
Nemeobius Steph. 9.
Nemeophila Stph. 33.
Nemoria Hb. 90.
Neptis F. 10.
Neuronia Hb. 56.
Nisoniades Hb. 21.
Noctuae 48.
Noctuophalaenidae 82.
Nola Leach 31.
Nonagria O. 65.
Notodonta O. 45, 46.
Notodontidae 44.
Nudaria Hw. 31.
Numeria Dup. 97.
Nychiodes Ld. 102.
Nycteola H. S. 30.
Nycteolidae 30.
Nymphalidae 9.

Ochrostigma Hb. 46.
Ocneria Hb. 40.
Ocnogyna Ld. 34.
Odezia B. 109.
Odonestis Germ. 42.
Odontoptera Stph. 99.
Odontosia Hb. 46.
Oeneis Hb. 17.
Omia Gn. 81.
Ophiusa O. 84.
Ophiusidae 84.
Opisthograptis Hb. 99.
Oporina Blanch. 73.
Orectis Ld. 89.
Oreopsyche Spr. 37.
Orgyia O. 39.
Orrhodia Hb. 73.
Ortholitha Hb. 108.
Orthosia O. 72.
Orthosiidae 96.
Orthostixidae 96.
Orthostixis Hb. 96.
Oxycesta Hb. 49.
Oxytrypia Stgr. 60.

Pachnobia Gn. 70.
Pachycnemia Stph. 104.
Pachypasa Wlk. 43.
Pachytelia Westw. 37.
Paidia Stgr. 31.
Palpangula Men. 89.
Pamphila Wats. 20.
Panolis Hb. 70.
Panthea Hb. 51.
Papilio L. 1.
Papilionidae 1.
Paranthrene Hb. 27.
Pararge Hb. 18.
Parascotia Hb. 87.
Parnara 20.
Parnassius Latr. 2.
Pechipogon Hb. 88.
Pellonia Dup. 96.
Pelosia Hb. 31.
Pentophora Germ. 39.
Pericallia Hb. 34.
Pericallia Stph. 98.
Pericyma Herr. 84.
Perigrapha Ld. 69.
Perisomena Wlk. 43.
Phalacropteryx Kirby 38.
Phalera Hb. 47.
Phasiane Dup. 106.
Pheosia Hb. 45.
Phibalapteryx Stph. 123.
Phigalia Dup. 101.
Phlogophora Tr. 64.
Phorodesma B. 90.
Phragmatoecia Newm. 36.
Pieridae 2.
Pieris Schrk. 2.
Plastenis B. 71.
Pleretes Ld. 34.
Ploseria B. 96.
Plusia O. 78, 79.
Plusiidae 78.
Poecilocampa Stph. 41.
Polia Tr. 59.
Polygonia Hb. 11.
Polyommatus Latr. 5.
Polyphaenis Boisd. 63.
Polyploca Hb. 48.
Porthesia Stph. 40.
Praestilbia Stgr. 67.
Problepsis Friv. 95.
Prothymia Hb. 83.
Pseudophia Gn. 85.
Pseudoterpna Hb. 90.
Psilura Stph. 40.
Psodos Tr. 105.
Psychidea Rbr. 38.
Psyche Schrk. 37, 38.
Psychidae 37.
Pterogon B. 24.
Pterostoma Germ. 47.
Ptilophora Stph. 47.
Pygaera O. 47.
Pygmaena B. 105.
Pyrameis Hb. 11.
Pyrrhia Hb. 81.

Rebelia Heyl. 38.
Rhizogramma L. 63.
Rhodocera B. 4.
Rhodostrophia Hb. 96.
Rhopalocera 1.
Rivula Gn. 83.
Rumia Dup. 99.
Rusina Stph. 69.

Sarrothripus Curt. 30.
Saturnia Schrk. 43.
Saturniidae 43.
Satyridae 15.
Satyrus Westw. 17.
Sciapteron Stgr. 24.
Scioptera Rbr. 37.
Scodiona B. 107.
Scoliopteryx Germ. 74.
Scopelosoma Curt. 74.
Scoria Stph. 107.
Scotochrosta Ld. 75.
Scotosia Stph. 111.
Selenephera Rbr. 42.
Selenia Hb. 98.
Selidosema Hb. 106.
Semiothisa Hb. 100.
Senta Stph. 65.
Sesia F. 25.
Sesiidae 24.
Setina Schrnk. 32.
Simplicia Gn. 87.
Simyra O. 49.
Siona Dup. 109.
Smerinthus O. 23.
Sparta Stgr. 110.
Spatalia Hb. 46.
Sphinges L. 22.
Sphingidae 22.
Sphinx O. 22.
Spilosoma Stph. 35.
Spilothyrus Dup. 20.
Spintherops B. 86.
Stauropus Germ. 45.
Stegania Dup. 97.
Sterrha H. S. 108.
Sterrhopteryx Kirb. 38.
Stilpnotia Westw. 40.
Stygia Latr. 36.
Synopsia Ld. 102.
Syntomidae 29.
Syntomis O. 29.
Syrichthus B. 21.

Taeniocampa Gn. 70.
Tapinostola Ld. 66.
Telesilla H. S. 78.
Tephroclystia Hb. 117.
Tephronia Hb. 104.
Thais F. 2.
Thalera Hb. 90.
Thalpochares Ld. 82.
Thamnonoma Ld. 106.
Thanaos B. 21.
Thaumetopoea Hb. 47.
Thecla F. 4.
Thecophora Ld. 60.
Therapis Hb. 99.
Thestor F. 5.
Thyatira Hb. 48.
Thyrididae 27.
Thyris O. 27.
Timandra Dup. 96.
Toxocampa Gn. 86.
Trachea Hb. 64.
Trichiura Stph. 41.
Trichosea Grote. 51.
Trigonophora Hb. 64.
Triphosa Stph. 111.
Triphysa Zell. 19.
Trochilium Sc. 24.

Urapteryx Leach 99.
Uropus B. 45.

Valeria Stph. 60.
Vanessa F. 10, 11.
Verilia Dup. 100.

Xanthia O. 72.
Xanthodes Gn. 81.
Xylina Tr. 74.
Xylinidae 74.
Xylocampa Gn. 75.
Xylomyges Gn. 75.

Zanclognatha Ld. 87.
Zegris Rbr. 3.
Zephyrus Dalm. 5.
Zethes Rbr. 84.
Zeuzera Latr. 36.
Zonosoma Ld. 95.
Zygaena F. 28.
Zygaenidae 27.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A lepkefajok és fajváltozatok betűsoros jegyzéke.

(A fajváltozatok [varietas és aberratio] nevei csillaggal, a synonim-fajok, továbbá az egyszerűen megemlített fajok nevei *dőlt* betűkkel vannak megjelölve.)

*Abafii Bordan 43.
Abbreviata Stph. 122.
Abietaria Goeze 118.
Abietaria Hb. 103.
Abietis Schiff. 40.
Abjecta Hb. 62.
Abluta Hb. 71.
*Ablutaria B. 113.
*Abmarginata Bohatsch 93.
Abrasaria H. S. 117.
Abruptaria Thnbg. 102.
Abscondita Tr. 50.
Absinthiata Cl. 119.
Absinthii L. 77.
*Abstinentiaria Fuchs 108.
Acaciae F. 5.
Accentifera Lef. 80.
Aceraria Schiff. 101.
Aceris L. 49.
Aceris Lep. 10.
Acetosellae F. 70.
*Achates Hb. 56.
Achilleae Esp. 28.
Achine Sc. 18.
Achromaria Lah. 114.
Actaea Esp. var. Cordula F. 18.
Actaeata Waldd. 119.
Actaeon Rott. 20.
Adaequata Bkh. 116.
Adippe L. 14.
Admetus Esp. 8.
*Adrasta Hb. 18.
*Adsequa Tr. 52.
Adspersaria Hb. 100.
Adulatrix Hb. 78.
Adultera Mèn. 86.
Adumbraria H. S. 114.
Adusta Esp. 61.
Adustata Schiff. 97.
Advena F. 56.
Advenaria Hb. 110.
*Adyte Hb. 17.
*Aeacus Esp. 29.
Aegon Schiff. 6.
Aëllo Esp. 17.
Aemula Hb. 80.
Aemulata Hb. 123.
*Aequistrigata Stgr. 120.
Aerifrons Z. 26.
Aeruginea Hb. 60.
Aescularia Schiff. 101.
*Aesculi Hb. 4.
Aestimaria Hb. 101.
Aestiva Stgr. 7.
*Aestiva Stgr. 98.
*Aetherea Ev. 12.
Aetherie Hb. 13.
Aethiops Esp. 16.
*Aethiops Hw. 62.
Afer Esp. 17.
Affinis L. 71.
Affinis Reutt. 39.
Affinis Stgr. 26.
Affinitata Stph. 115.
*Agamos Hb. 85.
Agdistiformis Stgr. 26.
Aglaja L. 14.
Ain Hochw. 80.
Alaudaria Frr. 115.
*Alba Dhlstr. 46.
*Alba Stgr. 4.
*Alberti Alb. 18.
Albicillata L. 115.
*Albicollis F. 82.
Albicolon Hb. 57.
Albida Esp. 37.
*Albidaria Stgr. 95.
Albidentaria Frr. 84.
Albimacula Bkh. 58.
Albiocellaria Hb. 95.
Albipuncta F. 67.
Albipunctata Hw. 119.
Albistrigatis Hw. 89.
Albovenosa Goeze 49.
Albula Schiff. 31.
Albulata Schiff. 116.
Alceae Esp. 20.
Alchemillata L. 115.
Alchymista Schiff. 85.
Alciphron Rott. 6.
Alcon F. 8.
*Alconides Dahlstr. 9.
Alcyone Schiff. 17.
*Alepica Cosmovici 2.
Alexanor Esp. 2.
Algae F. 50.
Algira L. 84.
Alhambrata Stgr. 117.
Aliena Hb. 57.
Alliaria Stgr. 118.
*Allionia F. 17.
Allous Hb. 7.
Alni L. 49.
Alniaria L. 98.
*Alnifolia O. 42.
*Alopecurus Esp. 62.
Alpestris B. 56.
Alpicola Stgr. 41.
Alpicolaria H. S. 117.
Alpina Quens. 34.
*Alpina Stgr. 13.
Alpina Sulz. 102.
Alpinata Sc. 105.
Alpium Osbeck 51.
Alsines Brahm 68.
Alternaria Hb. 100.
Altheae Hb. 20.
Alticolaria Mn. 105.
Alveus Hb. 21.
Alysoniformis H. S. 26.
Amanda Schn. 8.
Amasinus H. S. 35.
Amata L. 96.
Amathusia Esp. 14.
Ambigua F. 68.
*Ambigua Stgr. 42.
Ambiguata Dup. 104.
Ambusta F. 72.
Amethystina Hb. 78.
Amica Tr. 63.
*Amoena Stgr. 29.
Ampelophaga Bayle 27.
Amphidamas Esp. 6.
Amygdalaria H. S. 102.
Anachoreta F. 47.
Anastomosis L. 47.
Anatolica Ld. 76.
Ancilla L. 29.
Ancipitalis H. S. 31.
Andalusica Stgr. 58.
Andereggi B. 67.
Andrenaeformis Lasp. 25.
Andromedae Wallgr. 21.
*Angelica B. 34.
Angelicae O. 29.
Angularia Thnbg. 103.
Angustella H. S. 37.
Ankeraria Stgr. 101.
Annellata Z. 25.
*Annosata Zett. 114.
Annulata Schulze 95.
Anseraria H. S. 117.
Anteros Frr. 7.
Anthe O. 18.
Anthemidis Gn. 78.
Anthydillis B. 29.
Anthophilaria Hb. 108.
Antiopa L. 11.
Antiqua L. 39.
Antiqualis Hb. 89.
Antirrhini Hb. 76.
*Aphaea Hb. 13.
Aphirape Hb. 15.
Apiciaria Schiff. 100.
Apiformis Cl. 24.
Apiformis Rossi 38.
Apollinus Hb. 2.
Apollo L. 2.
Appensata Ev. 110.
Aprilina L. 60.
Aptata Hb. 112.
Aquata Hb. 123.
Aqueata Hb. 117.
Aquilaria H. S. 116.
*Aquilina Hb. 55.
Arcania L. 19.
Arcas Rott. 9.
*Arcenthata Frr. 120.
Arcuata Weymer 7.
Arcuinna Hb. 82.
Ardua Mn. 38.
Arduinna Esp. 12.
Arenacearia Hb. 107.
Arenicola Stgr. 36.
Areola Esp. 75.
Arete F. 17.
*Arete Müll. 18.
Arethusa Esp. 17.
Arge Sulz. 15.
Argentea Hufn. 78.
Argentina F. 78.
Argentina Schiff. 46.
Argentula Hb. 83.
Argiades Pall. 6.
*Argillacea Hb. 58.
Argiolus L. 9.
Argus Esp. 7.
Argus L. 6.
*Argyritis Rbr. 67.
Argyrognomon Bgst. 7.
Argyrognomon Bgst. 7.
Argyrotoxus Bgst. 6.
*Ariae Hb. 41.
*Arideola Hering 32.
Arion L. 9.
*Aristaeus Bon. 17.
Armeniaca Stgr. 67.
Armigera Hb. 81.
*Arsilache Esp. 14.
*Artemis Fitch. 11.
Artemisiae Hufn. 77.
Artesiaria F. 106.
Asclepiadis Schiff. 79.
Asella Schiff. 36.
Asiliformis Rott. 25.
Asperaria Hb. 105.
Aspersa Rbr. 68.
Assimilaria Rbr. 107.
Assimilata Gn. 119.
Associata Bkh. 111.
*Astasioides Stgr. 10.
Astatiformis H. S. 26.
Asteria Frr. 13.
Asteris Schiff. 77.
*Astragali Bkh. 29.
Astrarche Bgst. 7.
Atalanta L. 11.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Athalia Rott. 13.
*Athamanthae Esp. 29.
Atlantica Rbr. 40.
Atomaria L. 106.
Atra Esp. 37.
Atra L. 37.
Atrata L. 109.
*Atrebatensis Briand 11.
Atriplicis L. 64.
Atropos L. 22.
Aubuissoni Caradja 4.
Augur F. 52.
Aulica L. 34.
Aurago F. 73.
*Aurantiaca Spr. 1.
Aurantiaria Esp. 101.
Aurelia Nick. 13.
Auricoma F. 50.
Aurifera Hb. 80.
Aurinia Rott. 12.
Aurita Esp. 32.
Aurolimbata Gn. 39.
Australis B. 59.
Australis Latr. 36.
*Australis Z. 92.
Austriacaria H. S. 117.
Autonoë Esp. 18.
Autumnalis Ström 116.
Autumnaria Wernb. 98.
Autumnata Bkh. 114.
Aversata L. 93.

Badiaria Frr. 96.
*Badiaria Stgr. 95.
Badiata Hb. 117.
Baetica Rbr. 76.
Baeticum Rbr. 35.
Baeticus L. 6.
Baja F. 52.
Bajaria Schiff. 101.
Balcanica Frr. 6.
Balcanica H. S. 43.
*Ballus F. 5.
Balsamitae B. 77.
Barbalis Cl. 88.
Basilinea F. 62.
Batis L. 48.
Baton Bgst. 7.
Battus Hb. 7.
Bavius Ev. 9.
Beckeraria Ld. 95.
Belemia Esp. 3.
Belgaria Hb. 107.
Belia Cr. 3.
Bellargus Rott. 8.
*Bellidice O. 3.
*Bellis Hb. 28.
Berberata Schiff. 117.
*Berolensis Heyne 42.
*Berolinensis Stgr. 29.
Betulae L. 5.
Betularia L. 102.
Betulina Z. 39.
Bibioniformis Esp. 26.
Bicolorana Fssl. 30.
Bicolorata Hufn. 112.
Bicoloria Schiff. 46.
Bicoloria Vill. 63.
Bicuspis Bkh. 44.
Bidentata Cl. 99.
*Bidentalis Hein. 86.
Bifida Hb. 45.
*Bilinea Hb. 67.
*Bilinearia Fuchs. 93.
Bilineata L. 116.
Bilunaria Esp. 98.
*Bimaculatus Eim. 1.
Bimaculata F. 97.
Bimaculosa L. 60.
Binaria Hufn. 44.
Bipuncta Hb. 33.
Bipunctaria Schiff. 109.
*Bipunctata Hw. 66.
*Bipunctatus Cosmovici 2.
Birivia Hb. 54.
*Bischoffaira Lah. 92.
Bisetata Hufn. 92.
Bistortata Goeze. 104.
Bistrigata Tr. 117.
*Bithynica Stgr. 34.
Blattariae Esp. 76.
Blomeri Curt. 116.
*Boabdil Rbr. 17.
Bombycella Schiff. 38.
Bombyliformis O. 24.
Bondii Knaggs 66.
Bore Schn. 17.
*Borealis Stgr. 35.
Boreata Hb. 110.
Bractea F. 79.
*Bradyporina Tr. 49.
Brassicae L. 2.
Brassicae L. 57.
Breviculata Donz. 117.
Briseis L. 17.
*Britomartis Assm. 13.
Brizae Esp. 28.
*Brosiformis Hb. 27.
Brumata L. 110.
Brunnea F. 53.
*Brunnea Lampa 74.
*Brunnea Splr. 7.
*Brunnea Stgr. 42.
Brunneata Thnbg. 106.
*Brunnescens Stgr. 23.
*Bryoniae O. 3.
Bucephala L. 47.
Bucephaloides O. 47.
Budensis Spr. 27.
Büttneri Hering 49.

Cacaliae Rbr. 21.
*Caeca Fuchs 8.
Caecigena Kupido 43.
*Caecilia Hb. 16.
Caecimacula F. 59.
*Caecus Frr. 21.
Caelibaria H. S. 105.
*Caerulea Fuchs 7.
Caeruleocephala L. 49.
*Caeruleopunctata Stgr. 6.
Caesarea Goeze 35.
Caesia Bkh. 58.
Caesiata Lang. 114.
Caestrum Hb. 36.
Cailino Lef. 84.
Caja L. 34.
Calabraria Z. 96.
Calberlae Heyl. 38.
C-album L. 12.
*Calida Bell. 7.
Caliginearia Rbr. 96.
Caliginosa Hb. 69.
**Callarga* Stgr. 7.
Callidice Esp. 3.
*Calligrapha Bkh. 50.
Calligraphata H. S. 123.
Callimachus Ev. 5.
*Callunae Palmer 41.
Calvaria F. 87.
Cambrica Curt. 113.
Camelina L. 46.
Camilla Schiff. 10.
Campanulae Frr. 77.
Campanulata H. S. 119.
Camparia H. S. 92.
*Cancellaria Hb. 107.
Candelarum Stgr. 52.
*Candelisequa Esp. 49.
Candelisequa Hb. 53.
*Candida Cyr. 33.
Candidana F. 83.
Candidata Schiff. 117.
Canescens Dup. 59.
Caniola Hb. 32.
Cannae O. 65.
*Canteneraria B. 92.
Capitata H. S. 116.
Cappa Hb. 58.
Capreolaria F. 97.
Capsincola Hb. 58.
Captiuncula Tr. 63.
Capucina Esp. 78.
Cararia Hb. 97.
Carbonaria Cl. 106.
*Carbonis Frr. 50.
Cardamines L. 3.
Cardui L. 11.
Cardui Hb. 81.
Caricaria Reutti 94.
Carmelita Esp. 46.
Carna Esp. 35.
*Carnica Hering 52.
Carniolica Sc. 29.
*Carpathica Horm. 88.
*Carpathicus Rbl. et Rgh. 2.
*Carpinaria Hb. 98.
Carpinata Bkh. 110.
Carpophaga Bkh. 58.
Carthami Hb. 21.
*Carthami H. S. 82.
Caspia Stgr. 29.
*Cassandra Hb. 2.
*Cassandra Mn. 2.
*Cassioides Esp. 17.
*Cassiope F. 15.
Casta Bkh. 76.
Casta Esp. 34.
Casta Pall. 39.
Castanea Esp. var. neglecta Hb. 52.
Castaneae Hb. 36.
Castigata Hb. 120.
Castrensis L. 41.
Catalaunaria Gn. 107.
Cataphanes Hb. 86.
Catax L. 41.
*Catena Stgr. 20.
*Catoleuca Röber 2.
Cauchyata Dup. 120.
C-aureum Knoch. 79.
Cavernosa Ev. 57.
Celerio L. 23.
Celsia L. 64.
Celsiae H. S. 76.
Celtis Laich. 9.
Centonalis Hb. 31.
Cephiformis O. 25.
Cereola Hb. 33.
*Ceriaeformis Ld. 25.
Cerisyi B. 2.
*Ceronus Esp. 8.
*Cerri Hb. 4.
*Cerris B. 60.
Certata Hb. 111.
*Cervantes Grasl. 21.
Cervinata Schiff. 108.
Cervini Fallon. 34.
Cespitis F. 56.
Cestis Mén. 84.
Ceto Hb. 16.
Chalcidiformis Hb. 26.
Chalcitis Esp. 80.
Chamaesyces Gn. 49.
Chamomillae Schiff. 77.
Chaonia Hb. 45.
Chariclea Schn. 15.
Cheiranthi Tausch. 79.
*Chelys Mitis 11.
Chi L. 59.
Chlamidulalis Hb. 31.
Chloerata Mab. 122.
Chlorana L. 30.
Chloridice Hb. 3.
*Chlorodippe H. S. 14.
Chloros Hb. 27.
Christi Rätzer 17.
Christophi Möschl. 58.
*Chrysanthemi Hb. 77.
Chrysidiformis Esp. 26.
Chrysippus L. 15.
Chrysitis L. 79.
**Chrysocephala* Hb. 33.
Chryson Esp. 79.
Chrysorrhoea L. 40.
Chrysotheme Esp. 4.
Chrysozona Bkh. 58.
Cicatricalis Tr. 31.
Cincta F. 69.
Cinctaria Schiff. 103.
*Cineraria Dup. 107.
*Cineraria Stgr. 109.
Cinerea Hb. 54.
*Cinereata Stph. 111.
Cinnamomea Goeze 69.
*Cinnides Stgr. 8.
Cinxia L. 12.
Circe F. 17.
Circellaris Hufn. 72.
Circuitaria Hb. 95.
Circumscripta Frr. 80.
*Cirsii Rbr. 21.
Citrago L. 73.
Clathrata L. 106.
*Cleodoxa O. 14.
Cleopatra L. 4.
*Cloelia Bkh. 29.
*Clotho Hb. 15.
Clymene Esp. 18.
*Clytie Schiff. 10.
C-nigrum L. 52.
Coarctata F. 108.
*Coecodromus Gn. 17.
Coenobita Esp. 51.
Coenosa Hb. 40.
Cognata Frr. 81.
Cognata Rbr. 28.
Cognata Thnbg. 112.
*Cohaesa H. S. 53.
Collina B. 52.
Colpiformis Stgr. 26.
Comes Hb. 52.
Comitata L. 117.
Comitella Brd. 39.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Comma L. 20.
Comma L. 66.
Communimacula Hb. 82.
Complana L. 32.
Compta F. 58.
*Concolor Stgr. 40.
*Confertata Stgr. 104.
*Confinaria H. S. 94.
*Confluens Gerh. 5.
*Confluens Rom. 34.
*Confluens Vángel 8.
Confusalis H. S. 31.
Congrua Hb. 67.
Conigera F. 67.
Conjuncta Esp. 85.
*Conjunctaria Ld. 123.
Conopiformis Esp. 25.
Consanguinaria Ld. 91.
*Consimilaria Dup. 103.
*Consobrinaria Bkh. 103.
Consolidata Ld. 95.
Consona F. 79.
Consonaria Hb. 103.
Consortaria F. 103.
Conspersaria F. 107.
Conspicillaris L. 75.
Conspicua Hb. 55.
Constancella Brd. 38.
Contaminaria Hb. 106.
Contaminei B. 29.
*Contamineoides Stgr. 28.
Conterminata Z. 118.
Contigua Vill. 56.
Contiguaria Hb. 95.
Contusa Frr. 71.
Convergens F. 60.
Conversa Esp. 85.
*Conversaria Hb. 103.
Convolvuli L. 22.
Cora Ev. 81.
Coracina Esp. 105.
Cordiaria Hb. 100.
Cordigera Thnbg. 80.
*Cordula F. 18.
*Coretas O. 6.
Corinna Hb. 19.
Coronata Hb. 122.
*Coronillae Esp. 29.
Coronillaria Hb. 90.
*Correptaria Z. 103.
Corrivalaria Kretschm. 94.
Corsica Stgr. 26.
Corsicaria Rbr. 90.
Corsicum Rbr. 35.
Corticata Tr. 123.
Corticea Hb. 55.
Corydon Poda 8.
Corylata Thnbg. 117.
Coryli L. 49.
*Corythalia Hb. 13.
Cos Hb. 54.
Cossus L. 36.
Costaestrigalis Stph. 89.
Crabroniformis Lew. 24.
Craccae F. 86.
Crassa Hb. 55.
*Crassicornis Stgr. 28.
Crassicornis Stgr. 38.
Crassiorella Brd. 39.
Crataegi L. 2.
Crataegi L. 41.
Cremiaria Frr. 104.
Crenata Esp. 45.
Crenulella Brd. 38.
Crepuscularia Hb. 103.
Cribraria Hb. 96.
Cribrellum Ev. 21.
Cribrum L. 33.
Cribrumalis Hb. 88.
Crinalis Tr. 88.
Cristatula Hb. 31.
Croatica Esp. 24.
Croceago F. 73.
Cucubali Fssl. 58.
Cuculla Esp. 46.
Cucullaria Rbl. 121.
Cucullata Hufn. 115.
Cucullatella L. 30.
Culiciformis L. 25.
Culminicola Stgr. 56.
Cultraria F. 44.
Cuprea Hb. 53.
Cupressata H. G. 112.
Cursoria Hufn. 56.
Curtula L. 47.
Curvatula Bkh. 44.
Cuspis Hb. 50.
Cyanata Hb. 114.
*Cydoniata Bkh. 122.
Cyllarus Rott. 8.
Cymbalariae Hb. 81.
Cynarae Esp. 28.
Cynarae Rbr. 21.
Cynthia Hb. 12.
*Cyparissaria Mn. 109.
*Cytisi Hb. 29.

Dahlii Hb. 53.
Damon Schiff. 8.
Damone B. 3.
Daphne Schiff. 14.
Daplidice L. 3.
Dardouini B. 82.
*Darwiniana Stgr. 19.
Daubei B. 80.
Daubei Dup. 74.
Deaurata Esp. 79.
Debiliata Hb. 122.
*Decemlineatus Aig. 1.
Deceptoria Sc. 83.
*Deceptricula Hb. 50.
Decolorata Hb. 116.
*Decolorata Stgr. 6.
Decora Hb. 56.
*Decorata Bkh. 95.
Decussata Bkh. 109.
*Defessaria Frr. 103.
Defoliaria Cl. 101.
*Degenerana Hb. 30.
Degeneraria Hb. 93.
Dejeanii Dup. 76.
Dejeanii God. 34.
Dejone H. G. 13.
Delius Esp. 2.
Delphinii L. 81.
*Delunaria Hb. 98.
Denotata Hb. 119.
Denticulata Tr. 121.
*Dentimacula Hb. 59.
Dentina Esp. 57.
Dentinosa Frr. 49.
Deplana Esp. 32.
Depuncta L. 53.
Derasa L. 48.
Derivalis Hb. 88.
Designata Rott. 113.
Detersa Esp. 63.
Detrita Esp. 40.
Deversaria H. S. 93.
Dia L. 14.
*Dianaria Hb. 103.
Dianthi Tausch. 57.
Diaphana Stgr. 27.
Dictaeoides Esp. 45.
Dictynna Esp. 13.
*Dictynnoides Horm. 13.
Didyma Esp. 62.
Didyma O. 12.
Didymata L. 113.
Diffinis L. 71.
*Diffluata H. S. 93.
Digitaliata Dietze 118.
Dilecta Hb. 85.
Dilectaria Hb. 97.
Dilucida Hb. 86.
Dilucidaria Hb. 105.
Diluta F. 48.
*Dilutana Hb. 30.
Dilutaria Hb. 93.
Dilutaria Hein. 93.
Dilutata Bkh. 114.
*Dilutior Stgr. 10.
Dimidiata Hufn. 91.
*Diniensisis B. 3.
*Diniensis H. S. 29.
Dipsacea L. 81.
Disa Thnb. 17.
Disjuncta H. G. 86.
Disjunctaria Lah. 117.
Dispar Hw. 5.
Dispar L. 40.
Dissimilis Knoch 56.
Dissoluta Tr. 65.
Distinctaria H. S. 119.
Distinguenda Ld. 55.
Ditrapezium Bkh. 52.
Divergens Hb. 80.
Diversa H. G. 86.
*Dodonaea Hb. 45.
Dodonaeata Gn. 122.
Dolabraria L. 99.
Doleriformis H. S. 26.
Dolus Hb. 9.
Dominula L. 34.
Donzelii B. 7.
Dorilis Hufn. 6.
Dorus Esp. 19.
Dotata L. 112.
*Doubledayaria Mill. 102.
Dracunculi Hb. 78.
Dromedarius L. 46.
*Drusus Fuchs 2.
Dryas Sc. 18.
Dubia Dup. 59.
Dubia Tausch. 39.
*Dubiosa Stgr. 68.
Dubitata L. 111.
Dumerilii Dup. 61.
Dumetata Tr. 104.
Dumetorum H. G. 61.
Dumi L. 43.
Duplaris L. 48.

*Eburnea Habich. 19.
Ecksteini Ld. 37.
*Ectypa Hb. 66.
Edusa F. 4.
Effusa B. 69.
*Effuscaria Rbl. 98.
Egea Cr. 12.
Egenaria H. S. 118.
Egeria L. 18.
*Egerides Stgr. 18.
Electa Bkh. 85.
*Eleus F. 6.
Elinguaria L. 99.
Elisa God. 15.
Elocata Esp. 85.
Elongaria Rbr. 92.
Elpenor L. 23.
*Elymi Rbr. 11.
Elymi Tr. 66.
Emarginata L. 93.
Embla Thnb. 17.
Emortualis Schiff. 87.
Empiformis Esp. 26.
Emucidaria Dup. 107.
Emutaria Hb. 95.
*Eos Rossi 10.
Ephialtes L. 29.
Epiphron Kn. 15.
Epistygne Hb. 17.
*Equestraria F. 98.
Erate Esp. 4.
*Eremita O. 40.
*Ereptricula Tr. 50.
Ergane Hübn. 3.
Ericae Germ. 39.
Ericetaria Vill. 106.
*Eris Meig. 14.
Eriphyle Frr. 17.
Erminea Esp. 45.
Eros O. 7.
Erosaria Hb. 98.
*Eruta Hb. 55.
*Erysimi Bkh. 3.
Erythrina Rbr. 56.
Erythrocephala F. 73.
*Erythrostigma Hw. 65.
Erythrus Hb. 29.
Escheri Hb. 9.
*Eucrate O. 21.
Eugeniata Mill. 92.
Eumedon Esp. 7.
Eupheme Esp. 3.
Euphemus Hb. 9.
Euphenoides Stgr. 3.
Euphorbiae F. 50.
Euphorbiae L. 23.
*Euphrasiae Brahm 50.
Euphrasiata H. S. 118.
Euphrosyne L. 13.
Euryale Esp. 17.
*Euryaloides Tgstr. 17.
*Eurybia O. 6.
Eutychea Tr. 86.
Eversmanni Ev. 42.
Evias God. 16.
Evidens Hb. 67.
Evonymaria Schiff. 99.
Exanthemata Sc. 97.
Exclamationis L. 54.
Exigua Hb. 68.
Exiguata Hb. 122.
*Exoculata Weym. 11.
Exoleta L. 74.
Expallidata Gn. 119.
Extarsaria H. S. 92.
Extensaria Frr. 122.
Extraversaria H. S. 119.
Extrema Hb. 66.
Extremata F. 117.
Exulans Hochw. 28.
*Eynensata Grasl. 120.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Faceta Tr. 70.
*F-album Esp. 12.
Fagaria Thngb. var. favillacearia Hb. 107.
Fagi L. 45.
Falcataria L. 44.
*Falconaria Frr. 104.
Falsalis H. S. 30.
Famula Esp. 106.
*Famula Frr. 30.
Farinata Hufn. 109.
*Farkasii Tr. 57.
Fascelina L. 39.
*Fascelis Esp. 13.
Fasciana L. 83.
Fasciata Esp. 34.
Fasciolaria Rott. 106.
Fasciuncula Hw. 63.
Fatidica Hb. 56.
Fatua Frr. 18.
Fausta L. 29.
Faustinata Mill. 90.
*Favillacearia Hb. 107.
Febretta Boyer 37.
Fenestrata Mill. 120.
Fenestrella Sc. 27.
*Ferenigra Th.-Mieg. 44.
Ferrugata Cl. 113.
*Ferruginea Höfn. 56.
*Fervida Stgr. 35.
Festiva Bkh. 34.
Festiva Hb. 53.
Festucae L. 79.
*Fibrosa Hb. 64.
Fidia L. 18.
Fiduciaria Anker 102.
Filacearia H. S. 91.
Filicata Hb. 93.
Filigrana Esp. 58.
Filipendulae L. 29.
Fimbria L. 51.
Fimbrialis Sc. 90.
Fimbriola Esp. 54.
*Fingal Hbst. 13.
Firmata Hb. 112.
Fissipuncta Hw. 71.
Flaccidaria Z. 95.
Flammatra F. 53.
Flammea Curt. 66.
Flammea Esp. 64.
Flava Hb. 84.
*Flava Husz 3.
Flavago F. 73.
*Flaveola Esp. 29.
Flaveolaria Hb. 91.
*Flavescens Esp. 73.
*Flavescens Garb. 4.
Flavia Fssl. 34.
Flavicaria Hb. 100.
Flavicincta F. 59.
Flavicinctata Hb. 114.
Flavicornis L. 48.
*Flavidaria Ev. 107.
Flaviventris Stgr. 26.
Flavofasciata Heyne 17.
Flavofasciata Thnbg. 116.
Flexula Schiff. 87.
*Floccosa Graes. 34.
Florida Schmidt 53.
Fluctuata L. 113.
Fluctuosa Hb. 48.
Fluviata Hb. 113.
Fontis Thnbg. 88.
Forcipula Hb. 54.
Formicaeformis Esp. 25.
Formosa Rogh. 78.
Formosaria Ev. 107.
*Fortificata Tr. 109.
Fovea Tr. 60.
Fragariae Esp. 73.
Franconica Esp. 41.
*Fraterna Tr. 65.
Fraudatricula Hb. 50.
Fraudatrix Ev. 77.
*Fraxinata Crewe 122.
Fraxini L. 85.
Freija Thnbg. 15.
*Freyeri Nick. 32.
Frigga Thnbg. 15.
Frigidaria Gn. 117.
*Fritillum Hb. 21.
Frustata Tr. 114.
*Fucata Esp. 73.
Fugax Tr. 54.
Fuliginaria L. 87.
Fuliginosa L. 35.
Fulminea Sc. 85.
Fulminella Mill. 37.
Fulva Hb. 66.
Fulvago L. 73.
Fulvata Forst. 112.
*Fulvocinctata Rbr. 114.
*Fumata Ev. 117.
Fumata Stph. 94.
Fumidaria Hb. 101.
Funebris Hb. 80.
Funerea Hein. 63.
Funesta Esp. 80.
Furcifera Hufn. 74.
Furcula Cl. 44.
*Furuncula Hb. 63.
Furva Esp. 60.
Furva Hb. 61.
Furvata F. 104.
Fusca Thnbg. 105.
Fuscantaria Hw. 98.
*Fuscaria Stgr. 100.
*Fuscata Hw. 70.
Fusconebulosa De Geer 35.
*Fusco-undata Don. 116.
*Fylgia Spangb. 7.

*Gachtaria Frr. 109.
Galatea L. 15.
Galatea Mill. 51.
*Galene O. 15.
Galiata Hb. 115.
Galii Rott. 23.
Gallica Ld. 74.
*Gallicus Ld. 35.
Gamma L. 80.
Ganna Hb. 35.
Gemellata H. S. 118.
Gemina Hb. 62.
Geminipuncta Hatch. 65.
Gemmaria Brahm 103.
Gemmea Tr. 63.
*Geneata Feisth. 112.
Genistae Bkh. 57.
*Genistae H. S. 28.
Geographica F. 49.
Geometrica F. 84.
Geryon Hb. 28.
Gilva Donz. 68.
Gilvago Esp. 73.
Gilvaria F. 107.
*Giraffina Hb. 46.
*Glabra Hb. 73.
Glabraria Hb. 103.
Glacialis Esp. 17.
*Glaciata Germ. 114.
Glarearia Brahm 107.
Glareosa Esp. 56.
Glauca Hb. 57.
*Glauca Maassen 7.
Glaucata Sc. 44.
Glaucina Esp. 59.
Glaucinaria Hb. 104.
Glaucomictata Mn. 117.
*Glaucula Gn. 71.
Globulariae Hb. 27.
Gluteosa Tr. 68.
Glyphica L. 84.
Gnaphalii Hb. 77.
Goante Esp. 16.
Gondebautella Mill. 37.
Gonostigma F. 39.
Goossensiata Mab. 119.
*Gordius Sulz. 6.
Gorge Esp. 16.
Gorgone B. 17.
Gorgoniades Hb. 24.
Gothica L. 70.
Graciliata Mn. 92.
Gracilis F. 70.
Gracilis Spr. 58.
Graecarius Stgr. 102.
Graecella Mill. 38.
Graminis L. 56.
Graphata Tr. 121.
Graslinella B. 38,
Gratiosata H. S. 117.
Grisealis Hb. 87.
*Grisearia Fuchs 97.
Griseata Schiff. 109.
Griseola Hb. 32.
Griseolaria Ev. 107.
Griseovariegata Goeze 70.
Grisescens Tr. 54.
Grossulariata L. 96.
Gruentata Mn. 26
*Gruneri B. 59.
Gruneri H. S. 3.
Gryphalis H. S. 88.
Gueneata Mill 117.
*Guenei Fallou. 83.
Guieta Thnbg. 80.
Guinardaria B. 120.
Gutta Gn. 79.
*Gyrata Hb. 95.

Haematidea Dup. 72.
Halterata Hufn. 110.
*Hamelensis Pflümer 34.
Harpagula Esp. 44.
Hastata L. 115.
Hastifera Donz. 55.
Haworthii Curt. 61.
Hebe L. 34.
Hecate Esp. 14.
Hecta L. 35.
*Hedysari Hb. 29.
*Helice Hb. 4.
Helichrysi Gn. 83.
*Helicina Obth. 4.
Helicinella H. S. 38.
*Helix Siebold 38.
Hellmanni Ev. 66.
Helveticaria B. 120.
Helvetina B. 56.
Helvola L. 72.
Hemigena Grasl. 35.
Henkei Stgr. 41.
Hepatica Hb. 62.
Herbaria Hb. 90.
Herbariata F. 92.
Herculanea Rbr. 47.
Hermione L. 17.
Hero L. 19.
*Herta H. G. 15.
*Heydenreichii Ld. 28.
Hiera F. 18.
Himminghoffeni Stgr. 26.
Hippocastanaria Hb. 104.
*Hippomedusa O. 16.
Hippophaës Esp. 23.
Hippothoë L. 5.
Hirsuta Stgr. 86.
Hirsutella Hb. 38.
Hirtaria Cl. 102.
*Hispana B. 59.
Hispidaria F. 102.
*Hispulla Esp. 19.
Hochenwarthi Hochw. 80.
*Hoegei Heuäcker 42.
*Hoegei H. S. 52.
Hofmanni Heyl. 38.
Holosericata Dup. 93.
Honoraria Schiff. 98.
Hospes Frr. 68.
*Hospita Schiff. 33.
Hospiton Géné 2.
Humiliata Hufn. 93.
Humilis F. 72.
Humuli L. 35.
*Hungarica Aig. 19.
*Hungarica Tomala 26.
*Hurleyi Aig. 4.
*Hutchinsoni Robs. 12.
*Hyacinthus H. S. 7.
Hyale L. 3.
*Hyalina Frr. 30.
Hybridus Westw. 23.
*Hybrida major O. 43.
Hybrida media Stgr. 43.
Hybrida minor O. 43.
Hydrata Tr. 116.
Hylaeiformis Lasp. 26.
Hylas Esp. 8.
Hymenea Schiff. 85.
Hymenopteriformis Bell. 26.
Hyperanthus L. 18.
Hyperborea Zett. 52.
Hyperboreata Stgr. 122.
Hyperici F. 63.

*Icarinus Scr. 7.
Icarus Rott. 7.
Ichneumoniformis F. 25.
*Ichnusa Bon. 11.
*Icteropus H. S. 26.
Ida Esp. 19.
Iduna Dalm. 13.
Ilia Schiff. 10.
*Iliades Mitis 10.
*Ilicana F. 30.
Ilicaria H. G. 104.
Ilicifolia L. 42.
Ilicis Esp. 4.
Ilicis Rbr. 41.
Illunaris Hb. 85.
Illustris F. 79.
Illyrica Frr. 62.
Imbecilla F. 67.
*Imbutata Hb. 110.
Imitaria Hb. 95.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

*Immaculata Bell. 14.
*Immaculata Fol. 3.
*Immaculata Fuchs. 5.
*Immaculata Pabst. 3.
*Immaculata Stgr. 61.
*Immaculata Stgr. 70.
*Immaculata Stgr. 73.
*Immaculatus Schulz. 1.
Immanata Hw. 112.
Immorata L. 93.
Immundata Z. 121.
Immutata L. 94.
*Impectinata Gn. 104.
Implexa Hb. 57.
Impudens Hb. 66.
Impura Hb. 66.
Impurata Hb. 121.
Incanata L. 94.
Incarnaria H. S. 92.
Incarnata Frr. 81.
Incerta Hufn. 70.
Incultraria H. S. 114.
Incursata Hb. 113.
Indigata Hb. 118.
Indigenata Vill. 90.
*Iners Tr. 71.
Ines Hffsgg. 15.
Infausta L. 28.
Infidaria Lah. 114.
Infirmaria Rbr. 95.
*Infuscata Buchanan 62.
*Infuscata Gmpbg. 116.
*Infuscata Stgr. 98.
*Infuscata Stgr. 103.
*Infuscata Stgr. 116.
Ingrica H. S. 74.
Innotata Hufn. 122.
*Innuba Tr. 52.
Ino Rott. 14.
Inornata Hw. 93.
Insigniata Hb. 118.
*Insolatrix Hb. 82.
Insulana B. 30.
*Insularia Th.-Mieg 102.
Insularis Rbr. 84.
*Insulata Hw. 117.
Interjecta Hb. 52.
Interjectaria B. 93.
*Intermedia Friv. 39.
*Intermedia Kempny 96.
Intermediella Brd. 39.
Interrogationis L. 80.
*Interrupta Stgr. 28.
Inturbata Hb. 121.
*Iphimedia Esp. 29.
Iphioides Stgr. 19.
Iphis Schiff. 19.
Iris L. 10.
Irregularis Hufn. 58.
Irriguata Hb. 118.
Irrorella Cl. 32.
Isabellae Graëlls 43.
*Isis Hb. 14.
*Isis Thnbg. 19.
Isogrammaria H. S. 121.

Jacobaeae L. 33.
Jacularia Hb. 96.
*J-album Esp. 12.
Janira L. 18.
Janthina Esp. 51.
Japygia Cyr. var. Clotho Hb. 15.
Jasius L. 10.
Jaspidea Vill. 60.
Jo L. 11.
Jodea H. S. 64.
*Joides O. 11.
Jolas O. 8.
*Jole Schiff. 10.
Jota L. 80.
Jubata Thnbg. 103.
*Juliaria Hw. 98.
Juniperata L. 112.
Jurtina L. 18.
Jutta Hb. 17.

Kadenii Frr. 68.
Kahri Ld. 37.
Karawankensis Höfn. 38.
Kindermannii F. R. 72.
Koekeritziana Hb. 84.
Kollararia H. S. 117.
Krueperi Stgr. 3.
Kuhlweini Hb. 32.

Lacernaria Hb. 83.
Lacertinaria L. 44.
Lachesis Hb. 15.
Lacteae F. 78.
Lactearia L. 91.
Lactucae Esp. 77.
Laeta Hb. 29.
Laevigata Sc. 92.
Laevis Hb. 72.
L-album Esp. 11.
L-album L. 67.
Lambda F. 74.
Lanceata Hb. 122.
Lanestris L. 41.
Lanipes Ld. 26.
Lantiscaria Donz. 107.
Laodice Pall. 14.
Lapidata Hb. 123.
Lapidea Hb. 74.
Lappona Esp. 17.
Lapponaria B. 102.
Lapponica Thnbg. 80.
Laquearia H. S. 122.
Lariciata Frr. 120.
Larissa H. G. 15.
*Lata Tr. 55.
*Latenai Pier. 57.
Latens Hb. 54.
Lateritia Hufn. 62.
*Lathyri Hb. 3.
Latonia L. 14.
Latreillei Dup. 63.
Latreillei God. 34.
*Latruncula Hb. 62.
Laudeti B. 81.
Lavandulae Esp. 29.
Lavaterae Esp. 20.
Leander Esp. 19.
Ledereri Mill. 40.
Leineri Frr. 57.
Lenta Tr. 68.
Lepigone Möschl. 68.
Leporina L. 49.
Leschenaulti Stgr. 37.
Leucodon Ev. 63.
Leucogaster Frr. 56.
Leucographa Bkh. 65.
Leucographa Hb. 70.
Leucomelaena Z. 26.
*Leucomelas Esp. 15.
Leucomelas L. 80.
Leucophaea View. 56.
Leucophaearia Schiff. 101.
Leucopsidiformis Esp. 26.
*Leucostigma Esp. 62.
Leucostigma Hb. 64.
*Leucotaenia Stgr. 16.
*Leucotera Steph. 3.
Levana L. 12.
Libatrix L. 74.
*Liburnicus Rbl. et Rgh. 2.
Lichenaria Hufn. 103.
Ligea L. 17.
Ligula Esp. 73.
Ligustri F. 50.
Ligustri L. 22.
Limacodes Hfn. 36.
Limbaria F. 106.
Limitata Sc. 108.
Limosa Tr. 86.
Limosa Vill. 43.
*Lineago Gn. 73.
Linearia F. 118.
Linearia Hb. 96.
Lineata Sc. 107.
Lineola O. 20.
Lineosa Frr. 43.
Linogrisea Schiff. 51.
*Lintneri Fisch. 11.
Literata Spr. 116.
Literosa Hw. 62.
Lithoxylata Hb. 109.
Lithoxylea F. 62.
Litigiosaria B. 95.
*Litterata Cyr. 84.
Litura L. 72.
Liturata Cl. 100.
Livida F. 69.
Lividalis Hb. 89.
Lividaria Hb. 102.
Livornica Esp. 23.
L-nigrum Müll. 40.
*Lobulina Esp. 42.
Lonicerae Schev. 29.
Lota Cl. 72.
Lubricipeda L. 35.
Lucens Frr. 65.
Lucernea L. 56.
Lucida Hufn. 82.
Lucifuga Hb. 77.
Lucilla F. 10.
Lucina L. 9.
Lucipara L. 64.
Lucipeta F. 54.
Luctifera Esp. 35.
*Luctifica Stgr. 47.
Luctuata Hb. 115.
Luctuosa Esp. 82.
Luctuosa H. G. 35.
Ludicra Hb. 86.
Ludifica L. 51.
Ludificata Stgr. 117.
*Ludmilla H. S. 10.
Lugdunaria H. S. 116.
Lugubrata Stgr. 115.
Lunaria Schiff. 98.
Lunaris Schiff. 85.
Lunata Frr. 65.
Lunigera Esp. 42.
Lunula Hufn. 76.
Lupina H. S. 86.
Lupulina L. 35.
*Luridaria Frr. 102.
Luridata Bkh. 103.
Luridata Z. 94.
Lurideola Zk. 32.
Lusoria L. 86.
Lutarella L. 32.
*Lutea Aig. 41.
Lutea Stgr. 37.
Lutea Ström. 73.
Luteago Hb. 58.
Lutearia F. 107.
*Lutearia Stgr. 108.
Luteata Schiff. 116.
*Luteocincta Rbr. 58.
Luteolata L. 100.
*Lutescens Car. 32.
*Lutescens Stgr. 34.
Lutosa Hb. 66.
Lutulenta Bkh. 59.
Lycaon Rott. 19.
Lychnitis Rbr. 76.
*Lyllus Esp. 19.
*Lynceus Hb. 4.
Lysimon Hb. 9.
*Lyssa B. 18.
Lythargyria Esp. 67.

Machaon L. 1.
Macilenta Hb. 72.
Macilentaria H. S. 95.
Macularia L. 100.
*Maculata Stgr. 103.
*Maculata Wllgr. 23.
Maculosa Gern. 34.
Maera L. 18.
Magnifica Frr. 78.
Magnolii B. 58.
Maillardi H. G. 61.
Major O. 43.
Malvae Gn. 81.
Malvae L. 21.
Malvata Rbr. 117.
Mancuniata Knaggs 92.
*Manitiaria H. S. 97.
*Mannii H. S. 29.
*Mannii Ld. 28.
Manto Esp. 16.
Marcida Mn. 32.
Margaritacea Vill. 53.
Margaritaria L. 98.
*Margaritosa Hw. 55.
Marginaria Bkh. 101.
Marginata L. 97.
Marginepunctata Goeze 94.
*Marillae Aig. 14.
*Maritima Grasl. 81.
Maritima Tausch. 65.
Marloyi B. 21.
*Marmorinaria Esp. 101.
Marmorosa Bkh. 57.
Masariformis O. 25.
*Matronalis Frr. 34.
Matronula L. 34.
*Mattiacata Bstlb. 95.
Matura Hufn. 61.
Maturna L. 12.
Maura L. 64.
Media Stgr. 43.
Mediaria Hb. 95.
*Medicaginis Bkh. 42.
Mediterranea Ld. 37.
Medusa F. 16.
*Medusa Pall. 29.
Megacephala F. 49.
Megaera L. 18.
*Megillaeformis Hb. 25.
*Mehadiensis Gerh. 13.
Melagona Bkh. 46.
*Melania Honr. 2.
Melaleuca Thnbg. 80.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

*Melaleuca View. 75.
Melampus Fssl. 15.
Melanaria L. 9.
*Melania Obth. 15.
*Melanina Cenni 12.
Melanocephala Dalm. 24.
*Melanomos Nick. 32.
Melanopa Thnbg. 80.
Melanops B. 9.
*Melanoptera Brahm 33.
Melanura Koll. 56.
Melas Hbst. 16.
Meleager Esp. 8.
Meliloti Esp. 28.
*Mendacula Hb. 50.
Mendica Cl. 35.
*Mendicaria H. S. 105.
Menthastri Esp. 35.
Menyanthidis Vw. 50.
Merckii Rbr. 74.
*Meridionalis Esp. 3.
*Meridionalis Stgr. 13.
*Meridionalis Stgr. 17.
*Merope Prun. 12.
Mesiaeformis H. S. 25.
Mesomella L. 32.
*Meta Meig. 2.
Metelkana Ld. 33.
Meticulosa L. 64.
*Metis Frr. 10.
Metohiensis Rbl. 95.
*Mevesi Lampa 108.
Mi Cl. 84.
Miata L. 112.
Micacea Esp. 65.
Micans Ld. 69.
*Microdon Gn. 57.
*Miegii Vogel 5.
*Milesiformis Tr. 24.
Milhauseri F. 45.
Millefoliata Rössl. 120.
Miniata Forst. 32.
Minima Fssl. 8.
Miniosa F. 70.
Miniosaria Dup. 107.
*Minoides Selys 28.
Minor O. 43.
Minorata Tr. 116.
Minutata Gn. 119.
Mixta Frr. 77.
*Mixta Stgr. 73.
Mnemosynata Mill. 122.
Mnemosyne L. 2.
Mnestra Hb. 15.
*Modesta Car. 83.
Modesta Hb. 79.
*Modestalis Heyd. 88.
Moeniata Sc. 108.
*Moeschleri H. S. 21.
Moesiaca H. S. 65.
Moldavicola H. S. 82.
*Moldavinata Car. 117.
Molluginata Hb. 115.
Molothina Esp. 51.
Monacha L. 40.
Moneta F. 79.
Moniliata F. 91.
*Monochroaria H. S. 109.
Monochroma Esp. 60.
Monoglypha Hufn. 62.
Monogramma Hb. 84.
Monspelmiensis Stgr. 26.
*Montana Stgr. 42.
Montanata Schiff. 113.
Morio L. 39.
Morpheus Hufn. 68.
Morpheus Pall. 20.
*Mucida Gn. 59.
Mucidaria Hb. 105.
Multangula Hb. 53.
Multifida Ld. 55.
Multistrigaria Hw. 117.
Munda Esp. 70.
Mundana L. 31.
Mundataria Cr. 107.
Munita Hb. 84.
Munitata Hb. 112.
Muralis Forst. 50.
Muricata Hufn. 91.
Murina Hb. 31.
Murinaria F. 107.
Murinata Sc. 109.
*Musauria Frr. 111.
Muscaeformis View. 26.
Muscella F. 37.
Muscerda Hfn. 32.
Musculosa Hb. 66.
Musiva Hb. 53.
Myopaeformis Bkh. 25.
Myrmidone Esp. 4.
Myrtillata Thnbg. var. Obfuscaria Hb. 105.
Myrtilli L. 80.

*Naevata Bstlb. 95.
Nana Rott. 58.
**Nana* Stgr. 12.
*Nana Stgr. 13.
Nanata Hb. 122.
*Napaea Hb. 14.
*Napaeae Esp. 3.
Napi L. 3.
*Navarina Selys 13.
*Neapolisata Mill. 113.
Nebulata Tr. 114.
Nebulosa Hufn. 56.
*Neglecta Hb. 52.
*Nelamus O. 15.
Nemoraria Hb. 94.
Neogena Fischer d. W. 41.
Neomyris God. 18.
Neonympha Esp. 86.
Neoridas B. 17.
Nepetata Mab. 121.
Nerii L. 23.
Nerine Frr. 16.
Nervosa F. 49.
Neurica Hb. 65.
Neustria L. 41.
Nexa Hb. 65.
Ni Hb. 80.
Nickerlii Frr. 61.
Nictitans Bkh. 65.
*Nictitans Esp. 62.
Nigerrima Stndf. 44.
*Nigra Frr. 40.
Nigra Hw. 59.
*Nigricans Cosm. 14.
Nigricans L. 54.
*Nigrina Weym. 10.
Nigrita B. 80.
*Nigrocincta Spr. 32.
*Nigrocincta Tr. 59.
Nigrofasciara Goeze 117.
*Nigrosericeata Hw. 122.
Niobe L. 14.
Nisus Germ. 58.
Nitida F. 72.
Nitidata H. S. 93.
Niveata Sc. 107.
*Nivescens Stgr. 59.
Nobiliaria H. S. 114.
*Nocturnata Fuchs. 107.
Nocturnella Alph. 38.
*Nolaria Hb. 95.
Norna Thnb. 17.
Nostrodamus F. 20.
Notata L. 100.
Notata Z. 28.
Nothum Hb. 89.
*Novangliae Butler 3.
*Novemlineatus Aig. 1.
Nubeculosus Esp. 75.
Nubigera H. S. 81.
*Nubilosus Christ. 2.
Nudella O. 38.
Nupta L. 85.
Nurag Ghil. 19.
Nychthemeraria H. G. 102.
Nymphaea Esp. 86.
Nymphagoga Esp. 86.

Obelisca Hb. 55.
*Obeliscata Hb. 112.
Obesalis Tr. 88.
*Obfuscaria Hb. 105.
Obliterata Hufn. 116.
Obliterata Rbr. 83.
Oblongata Thnbg. 117.
Obrutaria H. S. 120.
Obscura Brahm 52.
*Obscura Dhlstr. 99.
*Obscura Dhlstr. 113.
*Obscura Frey 9.
*Obscura Heuäcker 42.
*Obscura Mill. 92.
*Obscura Stgr. 58.
*Obscura Stgr. 72.
Obscura Z. 28.
Obscuraria Hb. 104.
*Obscurata Stgr. 101.
*Obscurata Stgr. 109.
*Obscurata Stgr. 114.
**Obscurata* Stgr. 122.
Obsitalis Hb. 88.
Obsoleta Hb. 66.
Obsoletaria Rbr. 92.
Obtusa H. S. 31.
*Occidentalis Stgr. 13.
*Occitanica Stgr. 12.
Occitanica Vill. 29.
Occulta L. 55.
Ocellaris Bkh. 73.
*Ocellaris Stgr. 17.
Ocellata Friv. 95.
Ocellata L. 23.
Ocellata L. 112.
Ocellina Hb. 56.
Ochracea Hb. 65.
*Ochracea Stgr. 2.
Ochrata Sc. 91.
Ochreago Hb. 71.
Ochrearia Rossi 108.
Ochroleuca Esp. 61.
*Ochsenheimeri Z. 29.
Octogesima Hb. 48.
Oedipus F. 19.
Oeme Hb. 16.
Oleagina F. 60.
Oleracea L. 57.
Olivata Bkh. 112.
Olivina H. S. 76.
*Omphale Klug 5.
Ononaria Fssl. 90.
Ononidis F. 81.
*Onopordi Rbr. 21.
Onustaria H. S. 105.
Oo L. 71.
Opacella H. S. 37.
Operaria Hb. 105.
Ophiogramma Esp. 62.
Opima Hb. 70.
Oppositaria Mn. 104.
Optata God. 86.
Optilete Kn. 7.
Or F. 48.
Orbicularia Hb. 95.
Orbiculosa Esp. 60.
Orbifer Hb. 21.
Orbitulus Prun. 9.
Orbona Hufn. 52.
*Orientaria Stgr. 106.
Orion Esp. 51.
Orion Pall. 7.
Ornata Sc. 95.
Ornithopus Rott. 74.
*Orobi Hb. 28.
*Orphnata Bohatsch 120.
Osmiaeformis H. S. 26.
Ostrina Hb. 82.
Ostrinaria Hb. 95.
Otus Drury 43.
Oxalina Hb. 70.
Oxyacanthae L. 60.
*Oxybeliformis H. S. 25.
*Oxydata Tr. 120.

Pabulatricula Brahm 62.
Pacta L. 86.
Palaemon Pall. 20.
Palaeno L. 3.
Paleacea Esp. 71.
Pales Schiff. 14.
Palleago Hb. 73.
Pallens L. 66.
*Pallens Th. Mieg. 19.
*Palleola Hb. 32.
Pallida Dahlstr. 4.
*Pallida Dahlstr. 41.
*Pallida Stgr. 33.
*Pallida Stgr. 55.
Pallidata Bkh. 92.
*Pallidata Stgr. 110.
*Pallidior Stgr. (gracilis) 70.
*Pallidior Stgr. (incerta) 70.
Pallifrons Z. 32.
Palpalis Tr. 88.
Palpina L. 47.
Paludata Thnbg. var. Imbutata Hb. 110.
Palustris Hb. 68.
Pamphilus L. 19.
Pandora Schiff. 15.
Pannonica Frr. 82.
Pantaria L. 97.
Paphia L. 14.
Papilionaria L. 90.
Paradoxaria Stgr. 110.
*Paralias Nick. 23.
Parallela Frr. 83.
Parallelaria Schiff. 100.
Paranympha L. 85.
Parasita Hb. 34.
Parthenias L. 89.
Parthenie Bkh. 13.
Partitaria Hb. 107.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

*Parva Gerh. 12.
Parva Hb. 82.
*Parvipunctata Fuchs 9.
Pasiphae Esp. 19.
Pas inum Tr. 86.
Paula Hb. 83.
*Paupercula Ragusa 15.
*Pauxillaria B. 122.
*Pavida B. 61.
Pavonia L. 43.
*Páveli Aig. 4.
*Páveli Uhryk 38.
*Pecharia Stgr. 92.
Pectinella F. 38.
Pedaria F. 101.
Peletieraria Dup. 107.
*Pelopia Bkh. 14.
Peltigera Schiff. 81.
Pendularia Cl. 95.
Penella Hb. 29.
Pennaria L. 99.
Pennigeraria Hb. 106.
Penulataria Hb. 107.
*Percontationis Tr. 80.
Peregrina Tr. 58.
Perflua F. 69.
*Perfuscata Hw. 112.
Peribolata Hb. 109.
Perla F. 50.
*Perlucidella Brd. 38.
Permixtaria H. S. 117.
Perochraria F. R. 91.
*Persea Koll. 13.
Persicariae L. 57.
*Persona Hb. 34.
Perversaria B. 103.
*Peszérensis Aig. 17.
Petasitis Dbld. 65.
Petraria Hb. 106.
*Peucedani Esp. 29.
*Pfluemeri Wacq. 29.
Pharte Hb. 16.
Phegea L. 29.
*Phegeus Esp. 29.
Pheretes Hb. 7.
Phicomone Esp. 3.
*Philomela Esp. 17.
Phlaeas L. 6.
Phlomidis H. S. 21.
Phoebe Kn. 12.
Phoebe Siebert 46.
Phoeniciata Rbr. 122.
Phryne Pall. 19.
Picata Hb. 115.
Pictaria Curt. 97.
Pigra Hufn. 47.
Pimpinellata Hb. 118.
Pinastri L. 23.
Pineti Stgr. 51.
Pini L. 42.
Piniarius L. 106.
Piniperda Panz. 70.
Pinivora Tr. 47.
Pisi L. 57.
Pistacina F. 72.
Pityocampa Schiff. 47.
Placida Friv. 35.
Plagiata L. 110.
Plantaginis L. 33.
Platinea Tr. 61.
Platyptera Esp. 76.
Plecta L. 53.
Plumbaria F. 108.
*Plumbearia Stgr. 104.
Plumbeolata Hw. 121.
Plumella H. S. 38.
Plumifera O. 37.
Plumigera Esp. 47.
Plumistaria Vill. 106.
Plumistrella Hb. 37.
Plumularia Frr. 108.
Plusiaria B. 90.
*Pluto O. 28.
Podalirius L. 1.
Polaris B. 15.
Polaris Stgr. 26.
Polata Dup. 117.
*Polita Hb. 73.
Politata Hb. 93.
*Pollutaria Hb. 97.
Polychloros L. 11.
Polycomata Hb. 110.
*Polygalae Esp. 28.
Polygona F. 51.
Polygramma Dup. 82.
Polygrammata Bkh. 123.
Polymita L. 59.
Polyodon Cl. 63.
*Polysperchon Bgst. 6.
Polyxena Schiff. 2.
Pomoeriaria Ev. 113.
Pomonaria Hb. 102.
Popularis F. 56.
Populata L. 111.
Populeti Tr. 70.
Populi L. 10.
Populi L. 24.
Populi L. 41.
Populifolia Esp. 42.
Porata F. 95.
Porcellus L. 23.
*Porima O. 12.
Porphyrea Esp. 61.
Porrinata Z. 90.
Potatoria L. 42.
Praecana Ev. 78.
Praecox L. 55.
Praeformata Hb. 109.
*Praeustaria Mn. 93.
Prasina F. 55.
Prasinana L. 30.
*Prasinaria Ev. 90.
*Prasinaria Hb. 97.
Prenanthis B. 76.
Primulae Esp. 53.
*Privataria Bstlb. 95.
*Probaria H. S. 113.
Proboscidalis L. 88.
Proboscidata H. S. 89.
Procellata F. 115.
Processionea L. 47.
*Procida Hbst. 15.
*Procopiani Horm. 16.
Promissa Esp. 85.
Pronoë Esp. 16.
Pronuba L. 52.
**Propinquaria* Gn. 102.
*Prorsa L. 12.
Prosapiaria L. 97.
*Prosequa Tr. 52.
Proserpina Pall. 24.
Protea Bkh. 60.
Proto Esp. 21.
*Provincialis B. 12.
Proxima Hb. 58.
Proxima Ld. 38.
Prunaria L. 99.
Pruinata Hufn. 90.
Prunata L. 111.
Pruni L. 5.
Pruni L. 42.
Pruni Schiff. 27.
*Pseudonomion Christ. 2.
Psi L. 50.
*Psodea Hb. 16.
Psylorita Frr. 9.
Pudibunda L. 40.
Pudica Esp. 34.
Puella Esp. 83.
Puerpera Giorna 89.
Pulchella L. 33.
Pulchellata Stph. 122.
Pulchrina Hw. 80.
Pulla Esp. 38.
Pulla Hb. 75.
Pullata Tr. 104.
Pulmentaria Gn. 90.
Pulmonaris Esp. 68.
Pulveraria L. 97.
Pulverata Thnbg. 96.
Pulverulenta Esp. 70.
Pumilata Hb. 122.
**Punctana* Hb. 30.
Punctaria L. 95.
Punctata F. 30.
Punctata Sc. 94.
*Punctigera Frr. 33.
*Punctigera Teich. 40.
Punctularia Hb. 104.
Punctum O. 28.
Punicea Hb. 56.
Pupillaria Hb. 95.
Pupillata Thnbg. 117.
Pura Hb. 83.
Purpuralia L. 108.
Purpuralis Brünnich 28.
Purpurascens Tausch. 81.
Purpurata L. 34.
Purpureofasciata Piller 63.
Purpurina Hb. 82.
Purpurites Tr. 81.
Pusaria L. 97.
Pusilla Spr. 38.
Pusilla View. 83.
Pusillata F. 118.
Pustulata Hufn. 90.
Puta Hb. 54.
Putata L. 91.
Putrescens Hb. 66.
Putris L. 54.
Pygmaearia Hb. 91.
Pygmaeata Hb. 121.
Pylaon F. W. 9.
Pyralina View. 71.
Pyramidea L. 69.
Pyrenacella H. S. 37.
Pyrenaicus Donz. 35.
Pyreneata Mab. 118.
Pyri Schiff. 43.
Pyrina L. 36.
*Pyromelas Frr. 11.
Pyrothoë Ev. 3.

Quadra L. 33.
Quadrifaria Sulz. 105.
Quadrifasciaria Cl. 113.
*Quadrimaculata Hatch. 100.
Quadripunctaria Poda 34.
Quadripunctata F. 68.
Quenselii Payk. 34.
Quercaria Hb. 98.
Quercifolia L. 42.
Quercinaria Hufn. 98.
Quercus L. 5.
Quercus L. 41.
Quercus Schiff. 23.
Querna F. 45.
Quieta Thnbg. 80.

Rablensis Mn. 38.
*Radiatalis Hb. 89.
Radiosa Esp. 63.
Ragusana Frr. 83.
Ramburi Stgr. 26.
Ramosa Esp. 75.
*Ramosa F. 32.
*Ramosana Hb. 30.
Rapae L. 3.
Raptricula Hb. 50.
Ravula Hb. 50.
Receptricula Hb. 50.
Rectalis Ev. 87.
Rectangula F. 53.
Rectangularis H. G. 86.
Rectangulata L. 122.
Rectilinea Esp. 63.
Recussa Hb. 54.
Regularis Hb. 84.
*Remissa Tr. 62.
Remutaria Hb. 94.
*Renago Hw. 71.
Renigera Hb. 54.
Repandata L. 103.
Respersa Hb. 68.
Respersa Hb. 82.
Respersaria Hb. 104.
Reticulata Thnbg. 111.
Reticulata Vill. 58.
Reticulatella Brd. 39.
Retiella Newman 38.
Retusa L. 71.
Révayana Sc. 30.
Rhamnata Schiff. 111.
Rhamni L. 4.
*Rhingiaeformis Hb. 24.
*Rhodopensis Frr. 12.
Rhymnus Ev. 5.
Ribeata Cl. 103.
Ridens F. 48.
Riguata Hb. 114.
Rimicola Hb. 41.
Riparia H. S. 121.
Ripartii Frr. 8.
Rippertaria Dup. 107.
Rivata Hb. 115.
Roboraria Schiff. 103.
Roboris B. 60.
Roboris Esp. 5.
*Roeslerstammaria Stgr. 100.
Roraria F. 106.
Rorida H. S. 70.
Roscida Esp. 32.
Rosea Hb. 83.
Rosmarinata Mill. 122.
Rostralis L. 88.
*Rotaria F. 108.
*Rotundaria Hw. 97.
Roxelana Cr. 18.
Rubea F. 40.
Rubella Dup. 61.
Ruberata Frr. 116.
*Rubescens Esp. 10.
*Rubetra Esp. 72.
Rubi L. 5.
Rubi L. 42.
Rubi View. 53.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Rubicundus Hb. 29.
Rubidata F. 117.
Rubiginata Hufn. 93.
Rubiginea F. 74.
Rubraria Stgr. 93.
Rubricollis L. 33.
Rubricosa F. 70.
Rubrirena Tr. 61.
*Rubromaculatus Aig. 1.
Rufaria Hb. 91.
Rufata F. 110.
*Rufescens Obth. 2.
Ruficiliaria H. S. 95.
**Ruficinctaria* Stgr. 113.
Ruficollis F. 48.
Rufocincta H. G. 59.
*Rufuncula Hw. 63.
Rumicis L. 50.
Rumina L. 2.
Rupestris Rbr. 39.
Rupicapraria Hb. 101.
Rupicola Hb. 80.
Rurea F. 62.
*Ruris Hb. 55.
*Russiana Dup. 30.
Russula L. 33.
*Rustica Hb. 35.
Rusticata F. 93.
Ruticilla Esp. 72.
*Rutilus Wernb. 5.

Sabaudiata Dup. 111.
Sacraria L. 108.
Sagittata F. 117.
Salicalis Schiff. 88.
Salicata Hb. 113.
Salicicola Ev. 36.
Salicicolella Brd. 39.
*Salicis Curt. 50.
Salicis L. 40.
Sambucaria L. 99.
Sanguinaria Dup. 108.
Sanio L. 33.
Santolinae Rbr. 78.
Santonici Hb. 78.
Sao Hb. 21.
Saportae Dup. 60.
Sappho Mill. 38.
*Sareptensis Stgr. 3.
Sarpedon Hb. 29.
Sartata Tr. 104.
Satellitia L. 74.
Satyrata Hb. 120.
*Satyrion Esp. 19.
Saucia Hb. 55.
Scabiosae L. 24.
Scabiosae Schev. 28.
Scabiosata Bkh. 120.
Scabriuscula L. 63.
Scapulosa Hb. 84.
Schiffermilleri Stgr. 37.
*Schmidti Gerh. 6.
*Schmidtii Frr. 26.
Scipio B. 17.
Scirpi Dup. 67.
Scita Hb. 64.
Scitula Rbr. 83.
Scoliaeformis Bkh. 26.
Scolopacina Esp. 62.
Scopariae Dorfm. 77.
Scopariata Rbr. 120.
Scoriacea Esp. 59.
Scriptaria H. S. 122.
Scripturata Hb. 114.
Scrophulariae Cap. 76.
Scutosa Schiff. 81.
Scutularia Dup. 107.
Sebrus B. 8.
Secalis Bjerkander 62.
Secundaria Esp. 103.
Segetum Schiff. 55.
Sejuncta H. S. 58.
Selenaria Hb. 103.
Selene Schiff. 13.
Selenitica Esp. 39.
Selinata H. S. 119.
Selini B. 68.
Semele L. 17.
*Semialba Brd. 19.
Semiargus Rott. 8.
Semibrunnea Hw. 74.
Semicanaria Frr. 106.
Semigraphata Brd. 121.
*Senecta Graes. 41.
Senectaria H. S. 114.
Senex Hb. 31.
Senex H. G. 59.
Sepiaria Hufn. 104.
*Sepium B. 27.
Sepium Spr. 39.
Sera Wisk. 37.
Serena F. 58.
Sericata Esp. 63.
Sericea Gregson 33.
Sericealis Sc. 83.
Sericeata Hb. 91.
*Serina Esp. 72.
Serotinaria Hb. 105.
Serpentina Tr. 59.
Serraria Z. 117.
Serrata Tr. 76.
Serratilinea Tr. 56.
Serratulae Rbr. 21.
Sertata Hb. 110.
*Servula Berce 30.
Sexalisata Hb. 110.
*Sibirica Stgr. 18.
Sibylla L. 10.
Sicanaria Z. 96.
Sicheliella Brd. 37.
Sidae Esp. 21.
*Sieboldii Reutti 38.
Sieversi Mén. 46.
Signalis Tr. 83.
Signaria Hb. 100.
*Signata Bkh. 32.
*Signata Klem. 73.
*Signata Stgr. 52.
Signifera F. 54.
Signum F. 51.
Silaceata Hb. 116.
Silenata Stndf. 120.
Silenes Hb. 58.
Silenicolata Mab. 122.
Silphella Mill. 37.
Silvius Kn. 20.
Similata Thnbg. 91.
Similis Fssl. 40.
Simpliciata Tr. 110.
Simplonia H. G. 56.
Simulans Hufn. 54.
Simulata Hb. 112.
Sinapis L. 3.
*Sireciformis Esp. 24.
Siterata Hufn. 112.
Smaragdaria F. 90.
Sobrina Gn. 56.
Sobrinata Hb. 122.
Socia Rott. 74.
Sociaria Hb. 102.
Sociata Bkh. 115.
Solidaginis Hb. 75.
Solidaria H. S. 92.
Solieri B. 61.
Sordaria Thnbg. var. mendicaria H. S. 105.
*Sordiata Füssl. 99.
Sordida Bkh. 61.
Sordida Hb. 35.
Sordidata F. 116.
Sororcula Hfn. 33.
*Spadicea Hb. 73.
*Spadicearia Bkh. 113.
*Spangbergi Lampa 99.
Sparganii Esp. 65.
Sparsaria Hb. 106.
Sparsata Tr. 123.
Spartiata Füssl. 110.
*Spartii Hb. 41.
Speciosa Hb. 52.
Spectabilis Hb. 78.
Spectabilis Tausch. 34.
Spectrum Esp. 86.
*Speyeri Husz 7.
Spheciformis Gern. 25.
Sphinx Hufn. 75.
*Sphyrus Hb. 1.
Spini Schiff. 4.
Spini Schiff. 43.
Spinosae Gerh. 5.
*Spiraeae Esp. 22.
Spissilineata Metzner 122.
Splendens Hb. 57.
Splendida Cr. 78.
*Spodia Stgr. 16.
*Spoliata Stgr. 93.
Sponsa L. 85.
*Spurcaria Lah. 105.
Squalida Stgr. 31.
Stabilis View. 70.
Standfussi H. S. 38.
Statices L. 28.
Statilinus Hfn. 17.
Staudingeri Heyl. 38.
*Steeveni Tr. 8.
Stelidiformis Frr. 26.
Stellatarum L. 24.
*Stentzii Frr. 28.
*Stettinensis Hering 38.
Stevenaria B. 104.
Stigmatica Hb. 52.
Stoechadis Bkh. 29.
Stolida F. 84.
Stomoxyformis Hb. 25.
*Strabonaria Z. 96.
*Stragulata Hb. 112.
Stramentacealis Brem. 87.
Straminata Tr. 92.
Straminea Tr. 67.
Strataria Hufn. 102.
Striata L. 33.
Strigaria Hb. 94.
Strigata Müll. 91.
*Strigata Stgr. 96.
Strigilaria Hb. 94.
Strigilis Cl. 62.
Strigillaria Hb. 108.
Strigosa F. 49.
Strigula Schiff. 31.
Strigula Thnbg. 51.
Stygne O. 16.
Styx H. S. 69.
Suavis Hb. 82.
*Subaerata Hb. 122.
*Subalpina Gmpbg. 16.
Subalpina Spr. 6.
*Subatrata Stgr. 120.
Subchlamydula Stgr. 31.
Suberifolia Dup. 42.
*Suberis B. 60.
Subflavella Mill. 39.
*Subfulvata Hw. 120.
*Subhastata Nolck. 115.
Sublustris Esp. 62.
Submutata Tr. 94.
Subnotata Hb. 120.
Subpunctaria Z. 96.
*Subsequa Hb. 52.
Subsericeata Hw. 92.
Subsolana Stgr. 27.
*Subspadicea Stgr. 74.
Subtusa F. 71.
Succenturiata L. 120.
Suda H. G. 59.
Suffumata Hb. 113.
Suffusa Tutt 6.
Sulphurago F. 73.
Superstes Tr. 68.
**Supinaria* Mn. 104.
Suriens Mill. 38.
Surientella Brd. 38.
Suspecta Hb. 71.
*Suwarovius Hbst. 15.
Syllius Hbst. 15.
*Sylvanaria H. S. 100.
Sylvanus Esp. 20.
Sylvata Sc. 96.
Sylvina L. 35.
*Syngrapha Keferst. 8.
Syringaria L. 98.

Tabaniformis Rott. 24.
Tabanivicinella Brd. 37.
*Tabidaria Z. 96.
Taenialis Hb. 89.
Taeniata Stph. 112.
Tages L. 21.
Tagis Hb. 3.
Tanaceti Schiff. 77.
*Taras Bgstr. 21.
Taraxaci Esp. 43.
Taraxaci Hb. 68.
Tarnierella Brnd. 38.
Tarpeia Pall. 17.
Tarsicrinalis Knoch. 87.
Tarsicristalis H. S. 87.
Tarsipennalis Tr. 87.
Tarsiplumalis Hb. 87.
Tau L. 44.
Tedaldii Heyl. 37.
Telicanus Lang 6.
Temerata Hb. 97.
Tempestaria H. S. 117.
Tenebraria Esp. 105.
Tenebrata Sc. 80.
*Tenebrioniformis Esp. 24.
Tenebrosa Hb. 69.
Tenella Spr. 37.
Tenera Stgr. 84.
Tentacularia L. 88.
Tenuialis Rbl. 87.
Tenuiata Hb. 121.
Tenuicornis Z. 27.
*Tenuivittata Spengel 1.
Terebinthi Frr. 40.
Terebra F. 36.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Terrea Frr. 68.
*Terricularis Hb. 88.
Tersata Hb. 123.
*Tersina Stgr. 59.
*Tersulata Stgr. 123.
*Tesselaria B. 93.
Tesselum Hb. 21.
*Tessularia Metzner 106.
Testacea Hb. 61.
Testaceata Don. 116.
Testata L. 111.
Testudinaria Fourc. 34.
Tetra F. 69.
Tetralunaria Hufn. 98.
Thalassina Rott. 56.
*Thalia Hb. 13.
Thapsiphaga Tr. 76.
Thaumas Hfn. 20.
Thersamon Esp. 5.
Thore Hb. 15.
Thrips Hb. 36.
Thymula Mill. 31.
*Thynniformis Z. 25.
Thyrsis Frr. 19.
Tibiale Esp. 109.
*Tigelius Bon. 18.
Tiliae L. 23.
*Tiliaria Hb. 98.
Timon Hb. 47.
Tincta Brahm 56.
Tineiformis Esp. 27.
Tiphon Rott. 19.
Tipuliformis Cl. 25.
Tirrhaea Cr. 85.
Titania Esp. 82.
Tithonus L. 19.
Tityus L. 24.
Togata Hb. 118.
Togatulalis Hb. 31.
Tophaceata Hb. 114.
Torrida Ld. 74.
Torva Hb. 46.
Trabealis Sc. 84.
Tragopogonis L. 69.
Transalpina Esp. 29.
Transylvanica H. S. 54.
*Trapezaria B. 99.
Trapezina L. 71.
Treitschkei Friv. 81.
Tremula Cl. 45.
*Tremulae Esp. 10.
Tremulifolia Hb. 42.
Trepida Esp. 46.
Trepidaria Hb. 105.
Triangulum Hufn. 52.
Triannuliformis Frr. 26.
*Tricolor Horm. 13.
Tridens Schiff. 50.
Trifasciata Bkh. 116.
Trifolii Esp. 28.
Trifolii Esp. 42.
Trifolii Rott. 57.
Trigeminata Hw. 92.
*Trigonillae Esp. 29.
Trigotephras B. 39.
Trigrammica Hufn. 67.
Trilineata Sc. 91.
Trimacula Esp. 45.
Trimaculata Vill. 97.
*Triopes Spr. 16.
Tripartita Hufn. 79.
Triplasia L. 79.
Triquetra F. 84.
Trisignaria H. S. 119.
Tristata L. 115.
Tritici L. 55.
Tritophus Esp. 46.
Tritophus F. 46.
Trivia Schiff. 13.
Truncata Hufn. 112.
Trux Hb. 55.
Turatii Stgr. 38.
*Turatii Stndfs. 28.
*Turbaria Stph. 115.
Turbata Hb. 113.
Turbidaria H. S. 95.
Turca L. 67.
*Turcica O. 15.
*Turritis O. 3.
*Turturaria B. 107.
Tusciaria Bkh. 99.
Tyndarus Esp. 17.
Typhae Thnbg. 65.
Typhiaeformis Bkh. 26.
Typica L. 64.

*Uhli Kováts 3.
**Uhryki* Aig. 19.
*Ulbrichi Aig. 15.
Ulmi Schiff. 45.
*Ulmi Stgr. 23.
Ulula Bkh. 36.
Umbellaria Hb. 94.
Umbra Hufn. 81.
Umbraria Hb. 104.
Umbratica Goeze 69.
Umbratica L. 77.
Umbrosa Hb. 53.
Unangulata Hw. 115.
Unanimis Tr. 62.
Uncula Cl. 83.
Undata Bohatsch. 121.
*Undecimlineatus Eim. 1.
Undulata L. 111.
Undulella F. R. 38.
Unedonata Mill. 122.
Unicata Gn. 117.
*Unicolor Dup. 59.
*Unicolor Horm. 9.
Unicolor Hufn. 37.
*Unicolor Stgr. 41.
*Unicolor Stgr. 57.
*Unicolor Tutt 74.
*Unicolor Tutt 89.
*Unicoloraria Stgr. 106.
*Unicoloria Esp. 98.
Unidentaria Hw. 113.
Unifasciata Hw. 116.
Unita Hb. 32.
Uralensis Frr. 37.
Urania Friv. 82.
Uroceriformis Tr. 25.
Urticae Esp. 35.
Urticae L. 11.
Ustula Frr. 75.

Vaccinii L. 73.
*Valdensis Esp. 14.
Valerianata Hb. 121.
*Valesina Esp. 14.
V-argenteum Esp. 79.
*Varia M. D. 13.
Variabilis Piller 79.
Variata Schiff. 112.
Variegata Dup. 105.
Vau punctatum Esp. 73.
Velitaris Rott. 46.
*Vellayi Aig. 29.
Velox Hb. 83.
Venosata F. 118.
Venusta B. 59.
Venustula Hb. 83.
*Vepretaria Stgr. 104.
Veratraria H. S. 120.
Verbasci L. 76.
Verberata Sc. 114.
Vernana Hb. 30.
Vernaria Hb. 90.
Veronicae Hb. 73.
Versicolora L. 43.
Vespertralis Hb. 84.
Vespertaria Bkh. 113.
Vespertilio Esp. 23.
Vespiformis L. 25.
*Vestalis Stgr. 38.
Vestigalis Rott. 55.
Vesubiella Mill. 37.
Vetulata Schiff. 111.
Vetusta Hb. 74.
Viadrina Stgr. 38.
Vibicaria Cl. 96.
*Viciae Hb. 28.
Viciae Hb. 86.
Viciella Schiff. 38.
Victorina Sodof. 81.
Viertlii Bohatsch 103.
Villica L. 34.
*Villiersii Gn. 55.
Villosella O. 37.
Viminalis F. 72.
Vincularia Hb. 106.
Vinula L. 45.
*Violacearia Graes. 97.
Violata Thnbg. 95.
Virens L. 61.
Viretata Hb. 110.
Virgata Rott. 109.
Virgaureae L. 5.
Virgaureata Dbld. 119.
Virgo Tr. 78.
Virgularia Hb. 92.
Viridana Walch. 60.
Viridaria Cl. 83.
Viridaria F. 113.
Viridata L. 90.
Viridula Gn. 83.
*Viscariae Gn. 58.
Vitalbata Hb. 123.
Vitellina Hb. 67.
*Vitellina Tr. 32.
Vitta Hb. 55.
Vittalba Frr. 61.
Vittata Bkh. 113.
Vittata Stgr. 45.
Vulgata Hw. 119.
*Vulpinaria H. S. 93.

W-album Kn. 4.
Wauaria L. 106.
Witzenmanni Stndf. 72.
Wockei Stndf. 37.

Xanthenes Germ. 65.
Xanthochloris B. 64.
*Xanthocyanea Hb. 58.
Xantographa F. 53.
Xanthomelas Esp. 11.
Xanthomista Hb. 59.
Xerampelina Hb. 72.
Xeranthemi B. 77.

Ypsilon Rott. 55.
Yvani Dup. 76.

*Zanclaeus Z. 1.
Zapateri Obth. 17.
*Zatima Cr. 35.
Zeae Dup. 67.
Zelleralis Wk. 87.
Zelleraria Frr. 105.
Zelleri Mn. 37.
Zephyrus Friv. 7.
Zermattensis Frey 37.
Zeta Tr. 63.
Ziczac L. 46.
Zollikoferi Frr. 61.
Zonaria Schiff. 102.
Zoraida Grasl. 35.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A színes táblákon ábrázolt tápláló növények jegyzéke.

(A nevek után következő szám a megfelelő táblára, a betű pedig a táblán levő képre utal.)

Abies alba Mill. 22. C. ábra. 25. A. ábra.
Achillea Millefolium L. 43. D.
Áfonya, fekete. 34. C.
Aggófű, jakabnapi. 22. B.
Agrostis vulgaris With. 13. B.
Alma, vad. 19. B., 46. B., 48. B.
Alnus glutinosa (L.) Gärtn. 32. C., 37. C.
Alnus incana (L.) DC. 45. D.
Anethum graveolens L. 2. A.
Artemisia Absinthium L. 41. E.
— campestris L. 40. A.
Aster Amellus L. 40. E.
Aszat, lándsás. 10. C.
Atriplex hastatum L. 37. B.
Árvacsalán, bársonyos. 23. C.
— piros. 33. B.

Baltaczím, takarmány. 5. A.
Benge, kutya. 5. B.
Berberis vulgaris L. 48. D., 50. B.
Betula alba L. 6. B., 26. E., 28. B., 32. B., 43. C., 45. B., 46. A., 47. C., 49. E., 50. D.
Borbolya, sóska. 48. D., 50. B.
Boróka, közönséges. 49. D.
Brassica Napus L. 4. B., 34. B.
Briza media L. 14. A.
Bromus mollis L. 14. C.
Burgonya, gumós. 17. C.
Búzavirág, imola. 50. E.
Bükk, erdei. 44. C.
Bükköny, kaszanyűg. 42. D.
— sövény. 5. C., 21. C.

Calluna vulgaris (L.) Salisb. 41. C.
Carpinus betulus L. 30. A.
Centaurea Jacea L. 50. E.
Chenopodium album L. 35. B.
Cirsium lanceolatum (L.) Scop. 10. C.
Convolvulus arvensis L. 17. A.
Coronilla varia L. 7. A.
Corydalis cava (L.) Schwg. et Körte. 3. B.
Crataegus Oxyacantha L. 3. C., 27. A., 36. B., 42. C., 47. D.
Cynosurus cristatus L. 15. A.
Cytisus Laburnum L. 43. B.
— scoparius (L.) Lk. 23. A., 48. A.
Cziczkafark, közönséges. 43. D.
Csalán, apró. 9. B., 10. A., 24. B., 40. D.
Csarap, közönséges. 41. C.
Csormolya, réti. 11. A.

Dianthus Carthusianorum L. 35. E.

Éger, hamvas. 45. D.
— mézgás. 32. C., 37. C.
Epilobium angustifolium (L.) Scop. 18. A.
Euphorbia Cyparissias L. 18. D., 39. C.

Fagus silvatica L. 44. C.
Fagyal, vesszős. 17. B.
Fenyő, erdei. 26. C., 28. A., 38. C.
Fenyő, jegenye. 22. C., 25. A.
— lucz. 18. B.
Fésűfű, tarajos. 15. A.
Fragaria vesca L. 39. B.
Fraxinus excelsior L. 42. B.
Fűtej, farkas. 18. D., 39. C.
Fűz, fehér. 10. B., 26. A., 27. D., 39. F.
Fűz, kecske. 8. B., 31. B.
Fűzike, keskenylevelű. 18. A.

Galagonya, csere. 3. C., 27. A., 36. B., 42. C., 47. D.
Galaj, közönséges. 18. E., 49. C.
— tejoltó. 18. C., 20. B.
Galium Mollugo L. 18. E., 49. C.
Galium verum L. 18. C., 20. B.
Genista germanica L. 7. C.
Gerepcsin, csillag. 40. E.
Glechoma hederacea L. 24. C.
Gyertyán, közönséges. 30. A.
Gyujtovány, közönséges. 11. C.

Hársfa, nagylevelű. 19. C.
Helichrysum arenarium (L.) DC. 51.
Homoki bársonyvirág. 51.

Ibolya, háromszínű. 12. B.
— illatos. 37. A.
— sovány. 12. A.
Iglicz, tövises. 7. B., 41. A.
Istápfű, aranyos. 6. C.

Juniperus communis L. 49. D.

Kankalin, orvosi. 33. A.
Kapor, fűszeres. 2. A.
Káposzta, repcze. 4. B., 34. B.
Keltike, odvas. 3. B.
Kerep, bársony. 16. A.
— szarvas. 4. A., 21. A.
Keserűfű, baraczklevelű. 34. E.
Komócsin, mezei. 15. C.
Koronilla, tarka. 7. A.
Kökényszilva. 2. B., 26. D., 29. A., 36. C., 48. C.
Kőris, közönséges. 42. B.
Körte, vad. 26. F., 29. B.

Lactuca sativa L. 35. C., 40. B.
Lamium amplexicaule L. 23. C.
Lamium purpureum L. 33. B.
Lathyrus pratensis L. 34. D.
Lednek, réti. 34. D.
Leontodon Taraxaci (Vill.) Lois. 24. A., 33. C.
Libatop, lisztes. 35. B.
Lichen. 47. B.
Ligustrum vulgare L. 17. B.
Linaria vulgaris Mill. 11. C.
Lóhere, hegyi. 21. B., 25. B.
— réti. 41. D.
Lolium arvense L. 36. A.
— perenne L. 13. A.
Loncz, ükörke. 9. A., 20. C., 38. B., 45. A.
Lonicera Xylosteum. 9. A., 20. C., 38. B., 45. A.
Lórom, sóska. 44. A.
Lotus corniculatus L. 4. A., 21. A.
Lotus siliquosus L. 16. A.

Malva Alcea L. 16. B.
Mályva. 16. B.
Melampyrum pratense L. 11. A.

Nerium oleander L. 19. A.
Nyárfa, fekete. 19. D.
— rezgő. 8. A., 31. C., 43. A.
Nyír, fehér. 6. B., 26. E., 28. B., 32 .B., 43. C., 45. B., 46. A., 47. C., 49. E., 50. D.

Oleander. 19. A.
Onobrychis viciaefolia Scop. 5. A.
Ononis spinosa L. 7. B., 41. A.
Oroszlánfog. 24. A., 33. C.
Ökörfark-kóró, molyhos. 40. C.

Perje, egynyári. 13. C., 34. A.
— réti. 14. B.
— sovány. 15. B.
Phleum pratense L. 15. C.
Picea excelsa (Poir.) Lk. 18. B.
Pinus silvestris L. 26. C., 28. A., 38. C.
Pirus communis L. 26. F., 29. B.
— malus L. 19. B., 46. B., 28. B.
Plantago major L. 22. A.
Poa annua L. 13. C., 34. A.
— pratensis L. 14. B.
— trivialis L. 15. B.
Polygonum Persicaria L. 34. E.
Populus nigra L. 19. D.
— tremula L. 8. A., 31. C., 43. A.
Primula officinalis (L.) Jacq. 33. A.
Prunus domestica L. 6. A., 27. B.
Prunus spinosa L. 2. B., 26. D., 29. A., 36. C., 48. C.

Quercus robur L. 6. D., 26. B., 27. C., 32. D., 36. D., 38. A., 39. A, E., 41. B., 42. A., 45. C., 46. C., 47. A.

Raphanus sativus L. 4. C.
Rekettye, német. 7. C.
Repkény, kerek. 24. C.
Retek, kerti. 4. C.
Rezgőfű, közepes. 14. A.
Rhamnus frangula L. 5. B.
Ribes grossularia L. 49. B.
— rubrum L. 20. A. 44. B.
Ribiszke, pöszméte. 49. B.
— veres. 20. A., 44. B.
Rosa canina L. 49. L., 50. C.
Rózsa, csipke. 49. A., 50. C.
Rozsnok, puha. 14. C.
Rubus caesius L. 50. A.
— Ideus L. 12. C., 16. C., 23. B., 28. C., 32. A.
Rumex Acetosa L. 44. A.

Saláta, fejes. 35. C., 40. B.
Salix alba L. 10. B., 26. A., 27. D., 39. F.
Salix Caprea L. 8. B., 31. B.
Saponaria officinalis L. 35. A.
Sedum album L. 3. A.
Senecio Jacobaea L. 22. B.
Silene venosa Gilib. 35. D.
Solanum tuberosum L. 17. C.
Solidago Virga aurea L. 6. C.
Szamócza, erdei. 39. B.
Szappanfű, tajtékzó. 35. A.
Szeder, hamvas. 50. A.
— málna. 12. C., 16. C., 23. B., 28. C., 32. A.
Szegfű, barát. 35. E.
Sziléne, hólyagos. 35. D.
Szilva, kerti. 6. A., 27. B.
Szulák, apró. 17. A.

Tilia platyphylla Scop. 19. C.
Tölgy, kocsányos. 6. D., 26. B., 27. C., 32. D., 36. D., 38. A., 39. A, E., 41. B., 42. A., 45. C., 46. A., 47. A.
Trifolium montanum L. 21. B., 25. B.
Trifolium pratense L. 41. D.

Urtica urens L. 9. B., 10. A., 24. B., 40. D.
Utilapu, nagy. 22. A.
Üröm, fehér. 41. E.
— mezei. 40. A.

Vaccinium Myrtillus L. 34. C.
Vadócz, évelő. 13. A.
— szédítő. 36. A.
Varjuháj, fehér. 3. A.
Verbascum thapsus L. 40. C.
Veronica Chamaedrys L. 11. B.
Veronika, ösztörűs. 11. B.
Vicia Cracca L. 42. D.
— sepium L. 5. C., 21. C.
Viola canina L. 12. A.
— odorata L. 37. A.
— tricolor L. 12. B.

Zanót, aranyeső. 43. B.
— seprős. 23. A., 48. A.
Zuzmó, fa. 47. B.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

A szerzők jegyzéke.*)

Aig. = **A. Aigner L.,** Rovartani Lapok.
Alb. = **Alberti,** Societas Entomologica.
Alph. = **Alphéraky S.,** Lép. de Tibet: Romanoff, Mem, V. 1889.
Anker = **Anker L.,** Verh. zool.-bot. Ver. Wien, 1854.
Assm. = **Assmann,** Bresl. Ent. Zeit., 1847.
Auriv. = **Aurivillius C.,** Grönlands Insektenfauna, 1876—1899.
Bayle = **Bayle-Barelle,** Insetti nocivi, 1824.
Bell. = **Bellier de la Chavignerie,** Ann. Soc. Ent. Fr. 1850—60.
Berce = **Berce E.,** Faune entomol. francaise, 1867—81.
Bgstr. = **Bergsträsser,** Naturgesch. eur. Schmett. 1779.
Bjerk. = **Bjerkander,** Vet. Akad. Hand., 1778.
B. = **Boisduval,** Europ. Lep. Index methodicus, 1829.
Bhtsch. = **Bohatsch O.,** Wien. Ent. Zeitschr. stb.
Bon. = **Bonelli,** Descr. d'Insetti: Mem. Acad., Torino, 1824.
Bordan = **Bordan J.,** Rovartani Lapok.
Bkh. = **Borkhausen,** Naturgesch. d. eur. Schmett., 1788—1794.
Boyer = **Boyer,** Ann. Soc. Ent. France, 1835.
Brahm = **Brahm,** Insektenkalender, 1790—91.
Brem. = **Bremer,** Lep. Ost-Sibiriens: Mém. Acad., St. Petersbourg, 1854.
Brd. = **Bruand,** Monogr. des Psychides: Mém. Soc. Doubs, 1853.
Brünnich = **Brünnich,** Pontoppidan Danske Atlas, 1763.
Buchanau = **Buchanau-White,** Fauna Perthensis I.
Butl. = **Butler,** Catal. of Satyridae, 1868.
Cap. = **Capieux,** Der Naturforscher, 1789.
Car. = **Caradja,** Berl. Ent. Zeitschr.
Christ. = **Christoph,** Romanoff, Mém., 1885—89.
Cl. = **Clerck,** Icon. Insectorum, 1759—64.
Cosm. = **Cosmovici,** Le Naturaliste, 1892.
Cr. = **Cramer,** Papillons exot., 1775—82.
Crewe = **Crewe,** The Entomologists Annual, 1863.
Curt. = **Curtis,** British Entomology, 1825—40.
Cyr. = **Cyrillii,** Entom. Neapolitanae, 1787—92.
Dhlstr. = **Dahlström Gy.,** Rovartani Lapok.
Dalm. = **Dalman,** Analecta entomolog., 1823.
De Geer = **De Geer,** Mém. s. hist. des Insectes, 1752—78.
Dietze = **Dietze,** Das Genus Eupithecia: Stett. Ent. Zeit.
Donz. = **Donzel,** Lép. de Belgique, 1882.
Dorfm. = **Dorfmeister,** Verh. zool.-bot. Ver. Wien.
Dbld. = **Doubleday,** The genera of diur. Lepid., 1846—52.
Drury = **Drury,** Illust. on Nat. History, 1770—75.
Dup. = **Duponchel,** Cat. meth. des Lépid., 1844.
Eim. = **Eimer,** Artbildung, 1889—95.
Esp. = **Esper,** Die Schmett. in Abbildungen, 1829—39.
Ev. = **Eversmann,** Fauna Lep. Volgo-Uralensis, 1844.
F. = **Fabricius,** Genera Insectorum, 1777.
Fallou = **Fallou,** Ann. Soc. Ent. France, 1864.
Feisth. = **Feisthamel,** Ann. Soc. Ent. France, 1835.
Fisch. = **Fischer E.,** Ent. Zeit., Guben.
F. R. = **Fischer v. Röslerstamm,** Abbild. z. Schmetterlingskunde, 1838—44.
F. d. W. = **Fischer de Waldheim,** Entomogr. de la Russie, 1820—24.
Fitch = **Fitch,** N.-York St. Agr. Soc., 1856.
Fol. = **Fologne,** Cont. Rend. Soc. Belg., 1874.
Forst. = **Forster,** Nov. spec. Insectorum, 1771.
Fourc. = **Fourcroy,** Entomologica parisiensis, 1785.
Frey = **Frey,** Die Lep. der Schweiz, 1880.
Frr. = **Freyer,** Beit. z. Gesch. eur. Schmett., 1827—58.
Friv. = **Frivaldszky Imre,** Jellemző adatok, 1866.
Fuchs = **Fuchs A.,** Schmett. der Loreley-Gegend, etc.
Fssl. = **Fuessly,** Archiv d. Insektengeschichte, 1781—86.
Garb. = **Garbowski,** Zur Lepid.-Fauna von Galizien, 1892.
Gene = **Gene,** Mem. della Acad. Torino, 1836.
Gerh. = **Gerhard,** Monogr. der Lycaeniden, 1853.
Germ. = **Germar,** Fauna Insectorum, 1812—44.
Gern. = **Gerning,** Frankfurter Beiträge, 1780.
Ghil. = **Ghiliani,** Eleneo delle specie di Lepid., 1852.
Giorna = **Giorna,** Cat. Ent. Torino, 1791.
God. = **Godart,** Hist. nat. des Lépid., 1821—24.
Göze = **Göze,** Entomol. Beiträge, 1779—81.
Graëlls = **Graëlls,** Mem. de la com. Geol. de Espana, 1858.
Graes. = **Graeser,** Zur Lep.-Fauna des Amurlandes, 1888—92.
Grasl. = **Graslin,** Ann. Soc. Ent. France, 1836.
Grote = **Grote,** die Saturniiden, 1896.
Gregs. = **Gregson,** The Entomologist, 1884.
Gn. = **Guenée,** Species Général des Lépid., 1852—57.
Gmpbg. = **Gumppenberg,** Systema Geometrarum, 1887—96.
Habich = **Habich,** Z. Lep.-Fauna N.-Oesterreichs, 1883.
Hmps. = **Hampson,** Catal. of the Arctiidae, 1900.
Hatch. = **Hatchett,** Transact. Ent. Soc. London, 1812.
Hw. = **Haworth,** Lepidoptera britannica, 1803—29.
Hein. = **Heinemann,** Die Schmett. Deutschlands, 1859—1876.
Hbst. = **Herbst u. Jablonsky,** Natursystem d. Insekten, 1783—1804.
Hering = **Hering,** Die Falter von Pommern, 1840—43.
H. S. = **Herrich-Schäffer,** Syst. Bearb. d. Schmett. von Europa, 1843—56.
Heuäcker = **Heuäcker,** Stett. Ent. Zeit., 1873.
Heyd. = **Heyden,** Jahresb. Nat. Ges. Graubünden, 1860.
Heyl. = **Heylaerts,** Les Microlép. de Bréda, 1870.
Heyne = **Heyne,** Societas Entomologia, XIV.
Hochenw. = **Hochenwarth,** Beitr. z. Insektengesch., 1785.
Hffmgg. = **Hoffmansegg,** Verz. zu Hübners Abbildungen, 1804—6.
Honr. = **Honrath,** Berl. Ent. Zeitsch.
Horm. = **Hormuzaki,** Verh. Zool.-bot. Ges. Wien.
Höfn. = **Höfner,** Schmett. d. Lavanthales, 1878.
Hfn. = **Hufnagel,** Tabellen der Schmett., 1766—69.
Husz = **Husz A.,** Ent. Nachr., 1881—83.
Hb. = **Hübner,** Samml. europ. Schmett., 1793—1827.
H. G. = Dasselbe, fortgesetzt von **Geyer,** 1827—41.
Kef. = **Keferstein,** Stettin. Ent. Zeitsch.

---

*) A szerzők nevei után következő czimek azon folyóiratra, illetve könyvekre utalnak, melyekben az illető szerző valamely új lepkefajnak első leirását közölte.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Kempny = **Kempny,** Jahrb. Ent. Ver. Wien.
Kirb. = **Kirby,** Catal. of Lepid. heterocera, 1892.
Klug = **Klug,** Symbolae Physicae, 1832.
Klem. = **Klemensiewicz,** Verh. zool.-bot. Ges. Wien.
Knaggs = **Knaggs,** The Entomologists Annual, 1865.
Kn. = **Knoch,** Beitr. z. Insektengeschichte, 1781—83.
Koll. = **Kollar,** Verz. d. Schmett. d. Erzh. Oesterreich, 1832.
Kováts = **Kováts L.,** Ent. Zeit., Guben, 1899.
Kretschm. = **Kretschmar,** Berl. Ent. Zeit., 1862.
Kupido = **Kupido,** Neues Nacht-Pfauenauge, 1825.
Lah. = **De La Harpe,** Faune Suisse, 1864.
Laich. = **Laicharding,** Fuesslys Archiv, 1782.
Lampa = **Lampa,** Entom. Tidskr. Stockholm, 1885.
Lang = **Lang,** Verz. d. Schmetterlinge, 1789.
Lasp. = **Laspeyres,** Sesiae Europaeae, 1801.
Latr. = **Latreille,** Familles Naturelles, 1825.
Leach = **Leach,** Zoological miscellany, 1814—17.
Ld. = **Lederer,** Die Noctuinen Europas, 1857.
Lef. = **Lefebvre,** Ann. Soc. Linn. Paris, 1827.
Lep. = **Lepechin,** Reise durch Russland, 1774.
Lew. = **Lewin,** The Insects of Great-Britain, 1795.
L. = **Linné,** Systema Naturae, Ed. XII., 1767.
Maassen = **Maassen,** Stett. Ent. Zeit., 1871.
Mab. = **Mabille,** Diagnose d'Hespériens, 1876.
Mn. = **Mann,** Verh. zool.-bot. Ver. Wien.
Meig. = **Meigen,** Syst. Bearb. d. eur. Schmett., 1829—32.
Men. = **Ménetries,** Cat. des objects de Zoologie, 1832.
Metzner = **Metzner,** Stett. Ent. Zeit., 1846.
M. D. = **Meyer-Dür,** Schmett. d. Schweiz, 1852.
Mill. = **Millière,** Catal. des Lep., 1871—75.
Mitis = **Mitis,** Jahrb. Ent. Ver. Wien.
Moore = **Moore,** Descr. of Indian Lep., 1879—88.
Möschl. = **Möschler,** Die Schmett. d. Oberlausitz, 1857—60.
Müll. = **Müller,** Lep. Silesiaca, 1773.
Newm. = **Newman,** The Entmologist, V.
Nick. = **Nickerl,** Böhmens Tagfalter, 1837.
Nolck. = **Nolcken,** Lep. Fauna v. Estland, 1868—70.
Obth. = **Oberthür,** Etudes d'Entomologie, 1876—96.
O. = **Ochsenheimer,** Die Schmett. v. Europa, 1807—16.
Osbeck = **Osbeck,** Götheb. Wet. Sam. Handl. Afd., 1778.
Pabst = **Pabst,** Ber. Naturw. Ges. Chemnitz, 1884.
Pall. = **Pallas,** Spicilegia zoologica, 1772.
Palmer = **Palmer,** The Zoologist, 1847.
Panz. = **Panzer,** Fauna Insect. Germaniae, 1793—1812.
Payk. = **Paykull,** Beskr. ov. sommerfugle, 1793.
Pflümer = **Pflümer,** Stett. Ent. Zeit., 1879.
Piller = **Piller et Mitterpacher,** Iter per Poseganam, etc., 1783.
Poda = **Poda,** Insecta Musei Graecensis, 1761.
Prun. = **Prunner,** Lepid. Pedemontana, 1798.
Quens. = **Quensel,** Beskr. öf. svenska dagfjärillar, 1791.
Ragusa = **Ragusa,** Il Naturalista Sicil., III.
Rbr. = **Rambur,** Cat. syst. des Lépid., 1858.
Rätzer = **Rätzer,** Mitth. d. Schweiz. Ent Ges., 1897.
Rbl. = **Rebel,** Catal. der Lepid, 1901.
Reutti = **Reutti,** Lep.-Faána v. Baden, 1853.
Robs. = **Robson Young,** The Naturaliste, 1881.
Rghfr. = **Rogenhofer,** Verh. zool.-bot. Ver. Wien.
Rom. = **N. M. Romanoff,** Mémoires sur les Lep., 1889—93.
Rossi = **Rossi,** Fauna Etrusca, 1790.
Rott. = **Rottemburg,** Anmerk. zu Hufnagels Tabellen, 1775—77.
Röber = **Röber,** Ent. Nachr., 1896.
Rössl. = **Rössler,** Verz. d. Schmett. v. Nassau, 1866.
Schev. = **Scheven,** Der Naturforscher, 1777.
Schiff. = **Schiffermiller,** Syst. Verz. der Schmett. d. Wiener Gegend, 1776.
Schmidt = **Schmidt,** Stett. Ent. Zeit., 1858.
Schn. = **Schneider,** Syst. Beschr. d. eur. Schmetter., 1787.
Schr., Schrk. = **Schranck,** Fauna Boica, 1801—2.
Schulze = **Schulze,** Der Naturforscher, VI., 1775.
Sc. = **Scopoli,** Entomologia Carniolica, 1763.
Selys = **Selys-Longchamps,** Cat. des Lép. de la Belgique, 1845.
Siebert = **Siebert,** Scriba's Beitr. z. Insektengesch., 1770.
Sieb. = **Siebold,** Pathenogenesis bei Schmett., 1856.
Sodof. = **Sodoffsky,** Lepid. Livoniae, 1829—37.
Spang. = **Spangberg,** Lepid. Anteckningar, 1876.
Spengel = **Spengel,** Jahrb. f. wiss. Zoologie.
Spr. = **Speyer,** Geogr. Verbreit. d. Schmett., 1858—62.
Splr. = **Spuler,** Die Gross-Schmett. v. Europa.
Stndf. = **Standfuss,** Handb. d. pal. Gross-Schmett., 1896.
Stgr. = **Staudinger,** Cat. d. Lep., 1871.
Stph. = **Stephens,** Syst. cat. of British Insects, 1829.
Ström = **Ström,** Danmarks sommerfugle, 1866.
Sulz. = **Sulzer,** Geschichte d. Insekten, 1776.
Tausch. = **Tauscher,** Lepidopt. Russiae, 1806.
Teich = **Teich,** Baltische Lept.-Fauna, 1889.
Tgstr. = **Tengström,** Catal. Lepid. Faunae Fennicae, 1869.
Th.-Mieg = **Thierry-Mieg,** Le Naturaliste, 1889.
Thnbg. = **Thunberg,** Dissert. entomologia s. Insecta Suecica, 1784—92.
Tomala = **Tomala N.,** Rovartani Lapok.
Tr. = **Treitschke,** Die Schmett. v. Europa, 1825—35.
Tutt = **Tutt,** British Lepidoptera, 1899—1906.
Uhryk = **Uhryk N.,** Rovartani Lapok.
Vángel = **Vángel J.,** Rovartani Lapok.
View. = **Vieweg,** Verz. der Schmett. v. Brandenburg, 1789.
Vill. = **Villiers,** Linnaei Entom. Faun. Succeieae, 1789.
Vogel = **Vogel,** Ein neuer Schmett. aus Spanien, 1857.
Wacq. = **Wacquant,** Stett. Ent. Zeit., 1876.
Walch = **Walch,** Der Naturforscher, 1779.
Waldd. = **Walderdorff,** Corresp.-Blatt. d. Ver. Regensburg.
Wlk. = **Walker,** List of the Lep., 1854—66.
Wallgr. = **Wallengren,** Skandinav. Dagfjärilar, 1853.
Wats. = **Watson,** Classificat. of the Hesperidae, 1893.
Wernb. = **Werneburg,** Beitr. z. Schmetterlingskunde, 1864.
Westw. = **Westwood,** British Moths, 1851.
Weym. = **Weymer,** Jahrb. ent. Ver. Crefeld, 1878.
Wisk. = **Wiskott,** Ent. Nachr., 1880.
Z. = **Zeller,** Lepidoptera Microptera, 1852.
Zett. = **Zetterstedt,** Insecta Lapponica, 1840.
Zk. = **Zinrken,** Die Zinsler etc., 1821.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

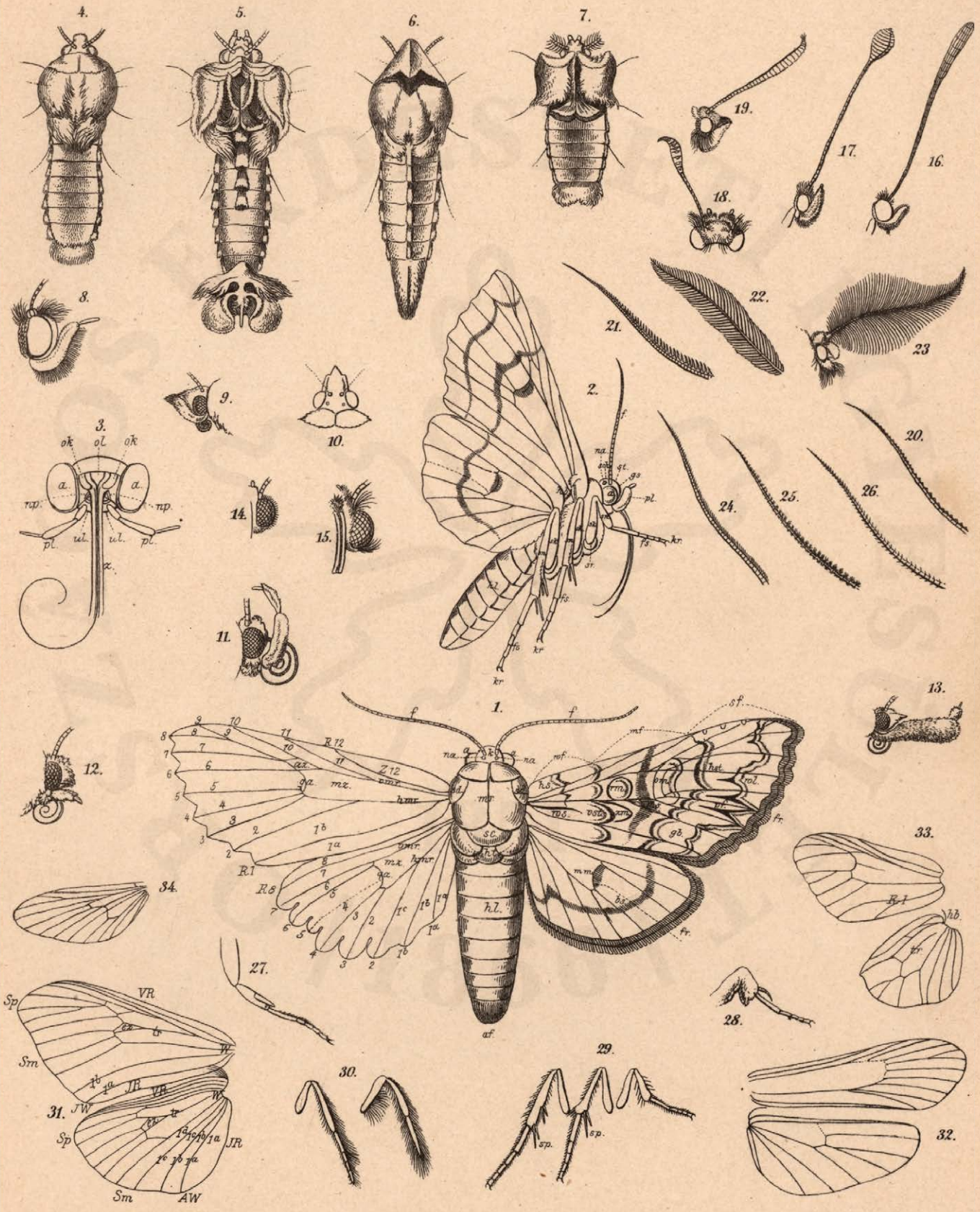

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Papilio Podalirius. — 2. Pap. Alexanor. — 3 a. b. c. Pap. Machaon. — 4. Thais Cerisyi. — 5. Th. Polyxena.
6. Th. Rumina. — 7 a. ♂ b. ♀ Doritis Apollinus.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. ♂ c. ♀ Parnassius Apollo. — 2. Parn. Delius. — 3 a. b. Parn. Mnemosyne. — 4 a. b. c. Aporia Crataegi.
5 a. b. ♂ c. ♀ Pieris Callidice. — 6 a. ♂ b. ♀ Pier. Daplidice.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. ♂ d. ♀ Pieris Brassicae. — 2 a. b. c. ♂ d. ♀ Pier. Rapae. — 3 a. b. c. d. ♂ e. ♀ Pier. Napi.
4. Pier. Napi, var. Bryoniae. — 5 a. b. Euchloë Belemia. — 6. Euch. Belia. — 7 a. ♂ b. ♀ Euch. Cardamines.
8. Euch. Damone. — 9 a. ♂ b. ♀ Euch. Eupheno. — 10 a. b. c. Leptidia Sinapis.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. ♂ b. ♀ Colias Palaeno. — 2. Col. Phicomone. — 3 a. b. Col. Hyale. — 4. Col. Chrysotheme.
5 a. ♂ b. ♀ Col. Myrmidone. — 6 a. b. ♂ c. ♀ Col. Edusa. — 7. Col. Edusa, var. Helice. — 8 a. b. ♂ c. ♀ Gonopteryx Rhamni.
9. Gonopt. Cleopatra. — 10. Zegris Eupheme.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYOS ERDÉSZETI EGYLET
1851
1866

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. ♂ d. ♀ Zephyrus Betulae. — 2. Thecla Spini. — 3 a. b. Th. Ilicis. — 4 a. b. c. Th. Pruni. — 5 a. b. c. ♂ d. ♀ Zephyrus Quercus. — 6. Callophrys Rubi. — 7 a. b. ♂ c. ♀ Chrysophanus Virgaureae. — 8 a. ♂ b. ♀ Chrys. Thersamon. — 9 a. ♂ b. ♀ Chrys. Dispar. — 10 a. ♂ b. ♀ Chrys. Hippothoë — 11 a. ♂ b. ♀ Chrys. Alciphron. — 12 a. ♂ b. ♀ Chrys. Dorilis. — 13. Chrys. Phlaeas. — 14. Chrys. Amphidamas. — 15. Thestor Ballus.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Lampides Telicanus. — 2 a. b. Lycaena Argiades. — 3 a. ♂ b. ♀ L. Argyrognomon. — 4 a. b. L. Orion. — 5. L. Baton. 6 a. b. L. Pheretes. — 7. L. Orbitulus. — 8. L. Astrarche. — 9 a. b. c ♂ d. e. ♀ L. Icarus. — 10 a. b. L. Eumedon. — 11 a. b. ♂ c. ♀ L. Bellargus. — 12 a. b. c. L. Corydon. — 13 a. b. ♂ L. Hylas. — 14. L. Meleager ♀. — 15 a. b. ♂ c. ♀ L. Damon. — 16 a. b. ♂ c. ♀ Cyaniris Argiolus. — 17. Lycaena Minima. — 18 a. ♂ b. c. ♀ L. Semiargus. – 19 a. b. ♂ c. ♀ L. Cyllarus. — 20 a. b. L. Alcon ♂. — 21 a. ♂ b. ♀ L. Euphemus. — 22. L. Arion. — 23. L. Arcas.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Nemeobius Lucina. — 2. Libythea Celtis. — 3. Charaxes Jasius. — 4 a. b. c. ♂ d. ♀ Apatura Iris.
5 a. b. ♂ Apat. Ilia. — 5 c. Apat. Ilia, var. Clytie. — 6 a. b. c. ♂ d. ♀ Limenitis Populi. — 7. Danais Chrysippus.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Limenitis Camilla. — 2 a. b. c. d. Lim. Sibylla. — 3. Neptis Lucilla. — 4. Neptis Aceris. — 5 a. b. c. Araschnia Levana. — 5 d. var. Prorsa, 5 e. var. Porima. — 6. Polygonia Egea. — 7 a. b. c. d. Polyg. C album. — 8 a. b. c. Vanessa Urticae, 8 d. var. Ichnusa.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Vanessa Polychloros. — 2. Van. Xanthomelas. — 3. Polygonia L album. — 4 a. b. c. Vanessa Jo.
5 a. b. c. Van. Antiopa. — 6 a. b. Pyrameis Atalanta. — 7 a. b. Pyr. Cardui.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. ♂ b. ♀ Melitaea Cynthia. — 2 a. b. M. Maturna. — 3 a. b. c. M. Aurinia. — 4 a. b. M. Cinxia. — 5. M. Phoebe. — 6. M. Trivia. — 7 a. b. c. e. ♂ d. ♀ M. Didyma. — 8 a. b. M. Dictynna. — 9 a. b. c. d. M. Athalia. — 10. M. Parthenie. — 11. M. Asteria. — 12 a. b. c. Argynnis Aphirape. — 13 a. b. Arg. Semele. — 14 a. b. Arg. Euphrosyne.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Argynnis Pales, 1 c. var. Napaea. — 2. Arg. Dia. — 3. Arg. Amathusia. — 4. Arg. Daphne. — 5 a. b. Arg. Ino. 6. Arg. Latonia. — 7 a. b. c. d. Arg. Aglaia. — 8 a. b. ♀ c. ♂ Arg. Niobe. — 9 a. b. Arg. Adippe. — 10. Arg. Laodice. 11 a. b. c. ♂ Arg. Paphia. — 12. Arg. Pandora.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Melanargia Galatea. 2. Mel. Larissa. 3. Mel. Japygia. 4 a. Erebia Epiphron, b. var. Cassiope.
5 a. b. Er. Melampus. 6 a. b. c. ♂ d. ♀ Er. Medusa. 7 a. b. Er. Stygne. 8. Er. Epistygne. 9. Er. Lappona.
10 a. b. Er. Tyndarus. 11 a. ♂ b. ♀ Er. Aethiops. 12 a. b. Er. Ligea. 13. Er. Euryale. 14 a. b. Oeneis Aëllo.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. ♂ b. ⚥ Satyrus Hermione. 2 a. b. c. Sat. Circe. 3. Sat. Briseis. 4 a. ♂ b. ♀ Sat. Semele. 5. Sat. Dryas. 6. Sat. Actaea. 7. Pararge Roxelana. 8 a. b. ♂ c. ♀ Par. Maera. 9. Par. Megaera. 10 a. b. c. Par. Aegeria.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. ♂ b. ♀ Satyrus Statilinus. 2 a. b. Pararge Achine. 3 a. ♂ b. ♀ Epinephele Lycaon. 4 a. b. c ♂ d. e ♀ Epin. Jurtina.
5. Epin. Ida. 6 a. b. Epin. Tithonus. 7 a. b. Aphantopus Hyperanthus. 8 a. b. Coenonympha Hero. 9 a. b. Coenon. Iphis.
10 a. b. c. Coen. Arcania. 11 a. b. c. Coen. Pamphilus. 12 a. b. Coen. Tiphon. 13 a. ♂ b. ♀ Triphysa Phryne.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Charcharodus Alceae. 2. Charch. Altheae. 3. Charch. Lavaterae. 4. Hesperia Carthami. 5. Hesp. Alveus. 6 a. b. c. Hesp. Malvae, d. var. Taras. 7 a. b. Hesp. Sao. 8 a. b. c. Thanaos Tages. 9 a. ♂ b. ♀ Adopaea Thaumas. 10. Adop. Lineola. 11. Adop. Actaeon. 12 a. ♂ b. ♀ Augiades Sylvanus. 13 a. ♂ b. ♀ Aug. Comma. 14. Parnara Nostrodamus. 15. Heteropterus Morpheus. 16. Pamphila Palaemon. 17. Pamph. Silvius.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
1861

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Acherontia Atropos. — 2 a. b. c. Sphinx Convolvuli. — 3 a. b. Sph. Ligustri.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851 / 1866

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Sphinx Pinastri. 2. Deilephila Vespertilio. 3. Deil. Hippophaës. 4 a. b. Deil. Galii. 5 a. b. c. Deil. Euphorbiae. 6. Deil. Celerio. 7 a. b. c. Deil. Elpenor. 8 a. b. Deil. Porcellus.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Deilephila Livornica. 2 a. b. Deil. Nerii. 3 a. b. Smerinthus Tiliae. 4. Smer. Quercus. 5 a. b. c. Smer. Ocellata. 6 a. b. Smer. Populi. 7. Pterogon Proserpina.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Macroglossa Stellatarum. 2. Macr. Croatica. 3 a. b. c. Hemaris Bombyliformis. 4. Hem. Scabiosae. 5. Trochilium Apiforme. 6. Troch. Crabroniforme. 7. Troch. Melanocephalum. 8. Sciapteron Tabaniforme. 9. Sesia Scoliiformis. 10. S. Spheciformis. 11 a. b. S. Tipuliformis. 12. S. Conopiformis. 13. S. vespiformis. 14. S. Myopiformis. 15. S. Culiciformis. 16. S. Formiciformis. 17. S. Ichneumoniformis. 18. S. Empiformis. 19. Bembecia Hylaeiformis. 20. Thyris Fenestrella. 21. Heterogynis Penella. 22. Aglaope Infausta. 23. Ino Pruni. 24. Ino Globulariae. 25. Ino Statices.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
1866

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Zygaena purpuralis. 2. Z. Scabiosae. 3. Z. Achilleae. 4. Z. Exulans. 5. Z. Meliloti. 6. Z. Trifolii. 7 a. b. c. Z. Lonicerae. 8 a. b. Z. Filipendulae. 9. Z. Transalpina. 10. Z. Ephialtes. 11. Z. Ephialtes, var. Medusa. 12. Z. Ephialtes, var. Coronillae. 13. Z. Ephialtes, var. Peucedani. 14. Z. Lavandulae. 15. Z. Laeta. 16. Z. Fausta. 17. Z. Carniolica. 18. Syntomis Phegea. 19. Dysauxes Ancilla. 20. Sarrothripus Révayana. 21. Earias Chlorana. 22. Hylophila Prasinana. 23 a. b. c. Hyl. Bicolorana. 24. Nola cucullatella. 25. Nola Strigula. 26. Nudaria Mundana. 27 a. b. Miltochrista Miniata. 28. Endrosa Irrorella. 29. Endr. Roscida. 30. Endr. Kuhlweini.

© OEÈ Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Endrosa Aurita. — 2. Endr. Aurita, var. Ramosa. — 3. Endr. Mesomella. — 4. Lithosia Muscerda. — 5. Lith. Griseola. 6 a. ♂, b. ♀ Lith. Deplana. — 7. Lith. Complana. — 8 a. b. Lith. Sororcula. — 9 a. b. ♀, c. ♂ Gnophria Quadra. 10. Gn. Rubricollis. — 11. Coscinia Striata. — 12. Cosc. Cribrum. — 13. Deiopeia Pulchella. — 14 a. b. Hypocrita Jacobaeae. — 15 a. ♂, b. ♀ Nemeophila Russula. — 16. Nem. Metelkana. — 17. a. b. c. ♂, d. ♀ Nem. Plantaginis.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Callimorpha Dominula, 1 c. var. Persona. — 2 a. b. Callim. Quadripunctaria. — 3 a. b. Pericallia Matronula. 4 a. b. Arctia Caja. — 5. Arctia Flavia. — 6. Arctia Villica. — 7. Arctia Fasciata. — 8. Arctia Hebe. — 9. Arctia Aulica. — 10. Arctia Maculosa. — 11. Euprepia Pudica.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Arctia Purpurata. — 2. Arctia Casta. — 3. Arctia Cervina. — 4. Arctia Quenselii. — 5 a. b. Ocnogyna Parasita.
6 a. b. Spilosoma Fuliginosa. — 7. Spil. Luctifera. — 8 a. ♂, b. ♀ Spil. Sordida. — 9 a. ♂, b. ♀ Spil. Mendica.
10 a. b. Spil. Lubricipeda, c. var. Zatima. — 11 a. b. Spil. Menthastri. — 12. Spil. Urticae. — 13 a. ♂, b. ♀
Hepialus Humuli. — 14. Hep. Sylvina. — 15. Hep. fusconebulosa. — 16 a. ♂, b. ♀ Hep. Lupulina.
17 a. b. Hep. Hecta.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Cossus Cossus. — 2. Cossus Terebra. — 3 a. b. Zeuzera Pyrina. — 4. Phragmatoecia Castaneae.
5. Dyspessa Ulula. — 6. Heterogenea Limacodes. — 7 a. b. Psyche Unicolor. — 8. Ps. Viciella. — 9. Ps. Muscella.
10 a. b. Orgyia Gonostigma. — 11 a. b. ♂, c. ♀ Orgyia Antiqua. — 12. Dasychira Selenitica. — 13 a. b. Das. Fascelina.
14 a. b. Das. Abietis. — 15 a. b. ♂, c. ♀ Das. Pudibunda.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Arctornis L. nigrum. — 2 a. b. c. Stilpnotia Salicis. — 3 a. b. Porthesia Chrysorrhoea. — 4 a. b. Porth. Similis.
5 a. b. ♂, c. ♀ Lymantria Monacha. — 6 a. b. ♂, c. ♀ Lym. Dispar. — 7. Ocneria Detrita. — 8. Ocneria Rubea.
9 a. b. ♂, c. ♀ Trichiura Crataegi. — 10. a. b. ♂, c. ♀ Poecilocampa Populi. — 11 a. ♂, b. ♀ Malocosoma Franconica.
12 a. ♂, b. ♀ Mal. Castrensis.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. (♂) Malacosoma Neustria. — 2 a. b. ♂, c. ♀ Eriogaster Lanestris. — 3 a. b. ♂, c. ♀ Er. Catax. 4 a. b. (♀) Er. Rimicola. — 5. Bombyx Trifolii. — 6. Lemonia Taraxaci. — 7. Lem. Dumi. — 8 a. b. ♂, c. ♀ Cosmotriche Potatoria. — 9. Odonestis Pruni. — 10 a. b. c. Gastropacha Quercifolia.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. d. ♂, e. ♀ Bombyx Quercus. — 2 a. b. ♂, c. ♀ Macrothylacia Rubi. — 3. Gastropacha Populifolia.
4. Epicnaptera Tremulifolia. — 5. Ep. Ilicifolia. — 6. Selenephera Lunigera. — 7 a. b. c. ♂, d. ♀ Dendrolimus Pini.
8. Pachypara Otus. — 9 a. b. ♂, c. ♀ Endromis Versicolora.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Saturnia Pyri. — 2. Sat. Spini. — 3 a. b. c. d. ♂, e. ♀ Sat. Pavonia. — 4. Graëllsia Isabellae.
5 a. b. ♂, c. ♀ Aglia Tau. — 6. Stygia Australis.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Perisomena Caecigena. — 2. Drepana Falcataria. — 3 a. b. Drep. Harpagula. — 4. Drep. Lacertinaria. — 5. Drep. Binaria. — 6. Drep. Cultraria. — 7. Cilix Glaucata. — 8. Cerura Bicuspis. — 9 a. b. Cer. Bifida. — 10. Dicranura Erminea. 11 a. b. Dicr. Vinula. — 12 a. b. Stauropus Fagi. — 13. Exaereta Ulmi. — 14 a. b. Hoplitis Milhauseri. — 15 a. b. Theosia Tremula. — 16. Theosia Dictaeoides.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Notodonta Ziczac. — 2. Not. Phoebe. — 3 a. b. Not. Trepida. — 4. Not. Tritophus. — 5 a. b. Not. Dromedarius. 6 a. b. Drymonia Chaonia. — 7. Drym. Trimacula. — 8. Leucodonta Bicoloria. — 9. Spalatia Argentea. — 10. Odontosia Carmelita. — 11 a. b. Lophopteryx Camelina. — 12. Loph. Cuculla. — 13 a. b. Pterostoma Palpina. — 14. Ochrostigma Velitaris. — 15. Ochr. Melagona. — 16. Ptilophora Plumigera. — 17 a. b. Phalera Bucephala. — 18 a. b. Pygaera Anastomosis. — 19. Pyg. Curtula. — 20 a. b. Pyg. Anachoreta. — 21 a. b. Pyg. Pigra.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
/1866/

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Thaumetopoea Processionea. — 2. Thaum. Pityocampa. — 3. Habrosyne Derasa. — 4 a. b. Thyatira Batis.
5. Cymatophora octogesima. — 6 a. b. Cym. Or. — 7 a. b. Polyploca Flavicornis. — 8 a. b. Polypl. Ridens.
9 a. b. Diloba caeruleocephala. — 10. Arsilonche Albovenosa. — 11. Demas Coryli. — 12. Acronycta Leporina.
13 a. b. Acr. Aceris. — 14 a. b. Acr. Megacephala. — 15 a. b. Acr. Alni. — 16. Acr. Tridens.
17 a. b. Acr. Psi. — 18 a. b. Acr. Auricoma. — 19 a. b. Acr. Rumicis. — 20. Acr. Ligustri.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Bryophila Raptricula. — 2. Br. Algae. — 3. Br. Muralis. — 4. Br. Perla. — 5 a. b. Diphtera Alpium. — 6. Trichosea Ludifica. — 7. Panthea Coenobita. — 8. Agrotis Signum. — 9. A. Janthina. — 10. A. Linogrisea. — 11 a. b. A. Fimbria. 12 a. b. A. Augur. — 13. A. Obscura. — 14 a. b. A. Pronuba. — 15. A. Orbona. — 16 a. b. A. Comes. — 17. A. Triangulum. — 18. A. Baja. — 19. A. Cnigrum. — 20. A. Ditrapezium. — 21. A. Brunnea. — 22. A. Primulae. 23. A. Glareosa. — 24. A. Multangula. — 25. A. Cuprea. — 26. A. Ocellina. — 27. A. Plecta.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Agrotis Simulans. — 2. A. Putris. — 3 a. b. A. Exclamationis. — 4. A. Tritici. — 5. A. Ypsilon. — 6. A. Segetum. 7. A. Vestigialis. — 8. A. Praecox. — 9. A. Prasina. — 10 a. b. A. Occulta. — 11. Charaeas Graminis. — 12. Epineuronia Popularis. — 13 a. b. Mamestra Leucophaea. — 14. M. Advena. — 15. M. Tincta. — 16 a. b. M. Nebulosa. 17. M. Contigua. — 18 a. b. M. Pisi. — 19 a. b. M. Brassicae. — 20 a. b. M. Persicariae.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
1866

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Mamestra Thalassina. — 2. M. Dissimilis. — 3 a. b. M. Oleracea. — 4. M. Genistae. — 5 a. b. M. Dentina. 6 a. b. M. Trifolii. — 7 a. b. M. Reticulata. — 8 a. b. M. Chrysozona. — 9. M. Serena. — 10. Dianthoecia Caesia. 11. D. Nana. — 12 a. b. D. Compta. — 13 a. b c. D. Capsincola. — 14 a. b. D. Cucubali. — 15. D. Carpophaga. 16. D. Irregularis. — 17. Episema Glaucina. — 18. Aporophyla Nigra. — 19. Ammoconia Caecimacula. 20. Polia Polymita. — 21. P. Flavicincta. — 22. P. Chi.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
1869

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Dryobota Protea. — 2 a. b. Dichonia Aprilina. — 3. Chariptera Viridana. — 4. Miselia Bimaculosa. — 5 a. b. Mis. Oxyacanthae. — 6 a. b. Valeria Oleagina — 7. Apamea Testacea. — 8. Luperina Matura. — 9. Lup. Virens. — 10. Hadena Porphyrea. — 11. H. Ochroleuca. — 12. H. Lateritia. — 13 a. b. c. H. Monoglypha. — 14. H. Lithoxylea. — 15. H. Basilinea. 16. H. Rurea. — 17. H. Gemina. — 18. H. secalis. — 19. H. Strigilis. — 20. H. Bicoloria. — 21. Dipterygia Scabriuscula. 22. Hyppa Rectilinea. — 23. Rhizogramma Detersa. — 24. Chloantha Polyodon. — 25. Callopistria Purpureofasciata. 26. Polyphaenis Sericata.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Trachea Atriplicis. — 2. Euplexia Lucipara. — 3 a. b. Phlogophora Scita. — 4 a. b. Brotolomia Meticulosa. 5 a. b. Mania Maura. — 6. Naenia Typica. — 7. Jaspidea Celsia. — 8. Hydroecia Nictitans. — 9. Gortyna Ochracea. 10. Nonagria Cannae. — 11. Non. Typhae. — 12. Leucania Pallens. — 13. Leuc. Comma. — 14 a. b. Leuc. conigera. 15. Leuc. Album. — 16. Grammesia Trigrammica — 17. Caradrina Quadripunctata. — 18. Car. Respersa. — 19. Car. Alsines. — 20. Rusina umbratica. — 21. Amphipyra Tragopoginis. — 22 a. b. A. Pyramidea. — 23. A. Perflua. 24. A. Cinnamomea.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. Taeniocampa Gothica. — 2. T. Miniosa. — 3 a. b. T. Pulverulenta. — 4 a. b. T. Stabilis. — 5. T. Gracilis. 6. T. Incerta. — 7. T. Munda. — 8 a. b. Panolis griseovariegata. — 9. Pachnobia Leucographa. — 10. Pachn. Rubricosa. 11. Mesogona Acetosellae. — 12 a. b. Dicycla Oo. — 13 a. b. Calymnia Pyralina. — 14. Cal. Diffinis. — 15. Cal. Affinis. — 16 a. b. Cal. Trapezina. — 17. Plastenis Retusa. — 18. Cirroedia Ambusta. — 19. Cleoceris Viminalis. 20. Orthosia Lota. — 21. O. Circellaris. — 22 a. b. O. Helvola. — 23. O. Pistacina. — 24. O. Nitida. — 25. O. Litura. 26 a. b. Xanthia Citrago. — 27. X. Aurago. — 28. X. Lutea. — 29. X. Fulvago.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Xanthia Gilvago. — 2 a. b. Hoporina Croceago. — 3 a. b. Orrhodia Fragariae. — 4. O. Erythrocephala. — 5. O. Vau punctatum. — 6 a. b. O. Vaccinii. — 7. O. Rubiginea. — 8 a. b. Scopelosoma Satellitia. — 9 a. b. Scoliopteryx Libatrix. — 10. Xylina Socia. — 11. X. Furcifera. — 12. X. Ornithopus. — 13. Calocampa Vetusta. — 14 a. b. Cal. Exoleta. — 15. Cal. Solidaginis. — 16. Xylomyges Conspicillaris. — 17. Brachionycha Nubeculosus. — 18. Brach. Sphinx. 19. Calophasia Casta. —. 20. Caloph. Lunula.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
1866

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Cucullia Verbasci. — 2 a. b. C. Asteris. — 3. C. Umbratica. — 4 a. b. C. Lactucae. — 5. C. Lucifuga. — 6. C. Chamomillae. — 7. C. Artemisiae. — 8. C. Absinthii. — 9 a. b. c. C. Argentea. — 10. Eurhipia Adulatrix. — 11. Calpe Capucina. — 12. Telesilla Amethystina. — 13 a. b. Abrostola Triplasia. — 14. Abr. Tripartita. — 15. Plusia C. aureum. — 16. Pl. Moneta. — 17. Pl. Consona. — 18. Pl. Modesta. — 19 a. b. Pl. Chrysitis. — 20. Pl. Bractea. — 21. Pl. Festucae. — 22. Pl. Jota. — 23. Pl. Gamma. — 24. Pl. Interrogationis. — 25. Pl. Ain. — 26. Pl. Hochenwarthi.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Anophia Leucomelas. — 2. Aedia Funesta. — 3 a. b. Anarta Myrtilli. — 4. A. Cordigera. — 5. Heliaca Tenebrata. — 6. Heliothis Cardui. — 7. H. Ononidis. — 8. H. Dipsacea. — 9 a. b. H. Scutosa. – 10. H. Peltigera. — 11. Chariclea Delphinii. – 12 a. b. Pyrrhia Umbra. – 13. Acontia Lucida. — 14. Ac. Luctuosa. — 15. Thalpochares Respersa. — 16. Th. Purpurina. — 17. Th. Paula. — 18. Erastria Argentula. — 19. E. Uncula. — 20. E. Deceptoria. — 21. E. Fasciana. — 22. Emmelia Trabealis. — 23. Euclidia Mi. — 24 a. b. Eucl. Glyphica. — 25. Eucl. Triquetra. — 26. Grammodes Bifasciata. — 27. Gr. geometrica. – 28 a. b. Pseudophia Lunaris. — 29. Ps. Tirrhaea.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Catephia Alchymista. — 2 a. b. Catocala Fraxini. — 3. Cat. Elocata. — 4. Cat. Nupta. — 5 a. b. c. Cat. Sponsa. — 6. Cat. Promissa. — 7. Cat. Electa. — 8 a. b. Cat. Fulminea. — 9. Cat. Hymenaea. — 10. Apopestes Spectrum. — 11 a. b. Toxocampa Lusoria. — 12. Tox. Pastinum. — 13. Tox. Craccae.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Laspeyria Flexula. — 2. Parascotia Fuliginaria. — 3. Zanclognata Grisealis. — 4. Z. Tarsicrinalis. — 5. Madopa Salicalis. — 6. Herminia Tentacularia. — 7. Pechipogon Barbalis. — 8. Bomolocha Fontis. — 9. Hypena Proboscidalis. — 10. Hyp. Obesalis. — 11 a. b. Brephos Parthenias. — 12. Br. Nothum. — 13. Br. Puella. — 14 a. b. Pseudoterpna Pruinata. — 15 a. b. c. Geometra Papilionaria. — 16. G. Vernaria. — 17. Euchloris Pustulata. — 18. Euchl. Smaragdaria. — 19. Hemithea Strigata. — 20 a. b. Thalera Fimbrialis. — 21. Th. Lactearia. — 22. Acidalia Trilineata. — 23. Ac. Similata. — 24. Ac. Ochrata — 25. Ac. Muricata. — 26. Ac. Dimidiata. — 27. Ac. Virgularia. — 28. Ac. Bisetata. — 29. Ac. Rusticata. — 30. Ac. Humiliata. — 31. Ac. Aversata. — 32. Ac. Immorata. — 33. Ac. Rubiginata.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYLET
1851
1866

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Acidalia Marginepunctata. — 2. Acid. Strigilaria. — 3. Acid. Ornata. — 4. Acid. Decorata. — 5. Problepsis Ocellata. — 6. Ephyra Pendularia. — 7. Eph. Annulata. — 8. Eph. Porata. — 9. Eph. Punctaria. — 10. Eph. Linearia. — 11 a. b. Timandra Amata. — 12. Rhodostrophia Vibicaria. — 13. Rhod. Calabraria. — 14. Archanna Melanaria. — 15 a. b. c. Abraxas Grossulariata. — 16. Abr. Pantaria. — 17. Abr. Sylvata. — 18. Abr. Adustata. — 19. Abr. Marginata. — 20. Bapta Bimaculata. — 21. B. Temerata. — 22. Deilinia Pusaria. — 23. Deil. Exanthemata. — 24. Numeria Pulveraria. — 25. Num. Capreolaria. — 26. Ellopia Prosapiaria. — 27 a. b. c. Metrocampa Margaritaria.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Ennomos Querinaria. — 2. Eug. Autumnaria. — 3 a. b. Eug. Alniaria. — 4 a. b. Eug. Erosaria. — 5 a. b. Selenia Bilunaria. — 6. Sel. Lunaria. — 7 a. b. c. Sel. Tetralunaria – 8 a. b. Hygrochroa Syringaria. – 9. Therapis Evonymaria. — 10. Gonodontia Bidentata. — 11 a. b. Himera Pennaria. — 12 a. b. Crocallis Elinguaria. — 13. Eurymene Dolabraria. — 14 a. b. c. Angerona Prunaria. — 14 d. var. Sordida. — 15. Urapteryx Sambucaria. — 16 a. b. c. Opisthograptis Luteolata.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Epione Apiciaria. — 2. Ep. Paralellaria. — 3. Ep. Advenaria. — 4. Hypoplectis Adspersaria. — 5. Venilia Macularia. — 6. Eilicrinia Cordiaria. - 7. Semiothisa Alternaria. — 8. M. Signaria. — 9. M. Liturata. —10. Epirranthis Pulverata. — 11. Hybernia Rupicapraria. — 12. Hyb. Bajaria. — 13. Hyb. Leucophaearia. — 14. Hyb. Aurantiaria. — 15. Hyb. Marginaria. — 16 a. b. c. Hyb. Defoliaria. — 17. Anisopteryx Aescularia. — 18 a. b. Phigalia Pedaria. — 19. Biston Hispidaria. — 20. B. Pomonaria. — 21. B. Zonaria. — 22. B. Hirtaria. — 23 a. b. c. B. Strataria. — 24 a. b. c. Amphidasis Betularia. — 24 d. var. Doubledayaria. — 25. Hemerophila Abruptaria. — 26. Nychiodes Lividaria.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Boarmia Cinctaria.— 2. B. Gemmaria. — 3. B. Secundaria. — 4. B. Ribeata. — 5. B. Repandata. — 6 a. b. c. B. Roboraria. — 7. B. Consortaria.— 8. B. Angularia. —. 9 a. b. B. Lichenaria. — 10. B. Crepuscularia.— 11 a. b. B. Consonaria. — 12. B. Luridata. — 13. B. Punctularia. — 14. Gnophos Furvata. — 15. Gn. Obscuraria. — 16. Gn. Glaucinaria. — 17. Gn. Dilucidaria. — 18. Gn. Myrtillata. — 19. Psodos Quadrifaria. — 20. Pygmaena fusca. — 21. Fidonia Fasciolaria. — 22. F. Famula. — 23. F. Roraria. — 24. Eurranthis Plumistaria. — 25 a. b. c. Ematurga Atomaria. — 26 a. b. Bupalus Piniarius. — 27. Selidosema Ericetaria. — 28. Thamnonoma Vincularia. — 29 a. b. Th. Wauaria. — 30. Th. Brunneata. — 31. Diastictis Artesiaria. — 32. Phasiane Petraria. — 33. Ph. Clathrata.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1. Scodiona Fagaria. — 2. Cleogene Lutearia. — 3. Scoria Lineata. — 4. Aspilates Strigillaria. — 5. Cimelia Margarita. — 6. Aplasta Ononaria. — 7. Sterrha Sacraria. — 8. Lythria Purpuraria. — 9. Ortholitha Plumbaria. — 10. O. Cervinata. — 11. O. Limitata. — 12. O. Moeniata. 13. O. Bipunctaria. — 14. Minoa Murinata. — 15. Odezia Atrata. — 16. Siona Decussata. — 17. Lithostege Griseata. — 18. L. Farinata. — 19. Anaitis Plagiata. — 20. A. Paludata. — 21 a. b. Chesias Spartiata. — 22. Ch. Rufata. — 23. Lobophora Carpinata. — 24. Sparta Paradoxaria. — 25 a. b. c. d. Cheimatobia Brumata. — 26. Ch. Boreata. — 27. Triphosa Sabaudiata. — 28. Tr. Dubitata. — 29 a. b. c. Eucosmia Certata. — 30. Euc. Undulata. — 31 a. b. Scotosia Vetulata. — 32 a. b. c. Sc. Rhamnata.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Larentia Badiata. — 2. Lygris Reticulata. — 3 a. b. L. Prunata. — 4. L. Populata. — 5. Larentia Fulvata. — 6. Lar. Ocellata. — 7. Lar. Bicolorata. — 8. Lar. Variata. — 9 a. b. Lar. Juniperata. — 10. Lar. Siterata. — 11. Lar. Miata. — 12. Lar. Truncata. — 13. Lar. Olivata. — 14 a. b. Lar. Viridaria. — 15. Lar. Turbata. — 16. Lar. Fluctuata. — 17. Lar. Montanata. — 18. Lar. Quadrifasciaria. — 19. Lar. Ferrugata. — 20. Lar. Suffumata. — 21. Lar. Pomoeriaria. — 22. Lar. Designata. — 23. Lar. Vittata. — 24. a. b. Lar. Dilutata. — 25. Lar. Caesiata. — 26. Lar. Tophaceata. — 27 a. b. c. Lar. Cucullata. — 28. Lar. Galiata. — 29. Lar. Sociata. — 30. Lar. Unangulata. — 31. Lar. Procellata.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
EGYESÜLET

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

1 a. b. c. Larentia Albicillata. — 2. Lar. Lugubrata. — 3 a. b. Lar. Hastata. — 4. Lar. Tristata. — 5. Lar. Luctuata. — 6. Lar. Molluginata. — 7. Lar. Alchemillata. — 8. Lar. Adaequata. — 9. Lar. Albulata. — 10. Asthena Candidata. — 11. Larentia Testaceata. — 12. Lar. Luteata. — 13. Lar. Bilineata. — 14. Lar. Sordidata. — 15. Lar. Autumnalis. — 16. Lar. Capitata. — 17. Lar. Corylata. — 18 a. b. c. Lar. Berberata. — 19 a. b. Lar. Nigrofasciaria. — 20. Lar. Rubidata. — 21. Lar. Sagittata. — 22. Lar. Comitata. — 23. Phibalapteryx Vitalbata. — 24. Collix Sparsata. — 25 a. b. Tephroclystia Oblongata. — 26. Tephr. Venosata. — 27. Tephr. Linariata. — 28. Tephr. Abietaria. — 29. Chloroclystia Rectangulata. — 30. Tephroclystia Nanata. — 31. Tephr. Innotata. — 32. Tephr. Satyrata. — 33. Tephr. Absinthiata. — 34. Tephr. Lanceata.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

Az Athenaeum r.-t. könyomása

1*a*. *b*. Lycaena Jolas. — 2*a*. *b*. Melanargia Clotho. — 3*a*. *b*. Erebia Melas. — 4. Pararge Clymene. — 5. Sesia masariformis. — 6. Ses. stelidiformis. — 7. Ses. chrysidiformis. — 8. Ino budensis. — 9. Amicta Ecksteini. — 10*a*. *b*. Laelia coenosa. — 11. Oxycesta geographica. — 12. Mamestra Leineri. — 13. Mam. Dianthi. — 14. Dianthoecia Silenes. — 15. Oxytrypia orbiculosa. — 16. Episema glaucina. — 17. Chloantha radiosa. — 18. Hydroecia leucographa. — 19. Cucullia Balsamitae. — 20. Cuc. formosa. — 21. Heliodes rupicola. — 22. Thalpochares arcuinna. — 23. Thalp. communimacula. — 24*a*. *b*. *c*. Thalp. pannonica. — 25. Mesotrosta signalis. — 26. Lignyoptera fumidiaria. — 27. Hibernia Ankeraria. — 28. Chondrosoma fiduciaria. — 29. Larentia frustata. — 30. Eupithecia Alliaria.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851 / 1866

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2019. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/245-1/2019.